

مجموعه قوانین و مقررات در حوزه بازرسی و پاسخگویی به شکایات

بسم الله الرحمن الرحيم

به نام خدا

عنوان: مجموعه قوانین و مقررات در حوزه بازرسی و پاسخگویی به شکایات	
۱	مقدمه
	بخش اول: مجموعه قوانین و مقررات مربوط به بازرسی و پاسخگویی به شکایات
۳	۱. قانون، اهداف، وظایف و تشکیلات سازمان نقشه برداری کشور
۴۳	۲. قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی
۶۶	۳. نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم
۷۸	۴. وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانه ها و موسسات دولتی
۸۴	۵. اصلاح عنوان "دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات" به "دفتر مدیریت عملکرد"
۹۰	۶. طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاه های دولتی به شکایات مردم
	بخش دوم: مجموعه قوانین و مقررات مربوط به ارتقای سلامت نظام اداری
۹۴	۸. سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)
۹۷	۹. فرمان ۸ ماده ای مقام معظم رهبری درباره مبارزه با مفاسد اقتصادی
۱۰۱	۱۰. قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد
۱۱۳	۱۱. نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین در دستگاه های اجرایی کشور
۱۲۱	۱۲. دستورالعمل در رابطه با نحوه، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاه ها
۱۲۴	۱۳. آئین نامه پیشگیری و مقابله نظام مند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه
۱۲۹	۱۴. ساماندهی کمیته های تخصصی مدیریتی و اداری
	بخش سوم: سایر قوانین مربوطه
۱۳۶	۱۵. لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و احکام مورد نیاز آن
۱۹۳	۱۶. قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد
	بخش چهارم: بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی
۲۳۲	۱۷. بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی

بخش پنجم: مقررات و آئین‌نامه‌های مرتبط با پاسخگویی به شکایات	
۲۳۷	۱۸. نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم
۲۴۶	۱۹. مستندات قانونی پاسخگویی به شکایات
۲۴۷	قانون اساسی
۲۴۷	قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی اجتماعی
۲۴۸	قانون دیوان عدالت اداری
۲۵۰	قانون مدیریت خدمات کشوری
۲۵۲	قانون رسیدگی به تخلفات اداری
۲۶۶	قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۲۶۹	۲۰. آئین‌نامه‌های مربوط به قوانین و مقررات فوق‌الذکر
۲۷۰	آئین‌نامه تبصره (۱) ماده (۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری
۲۷۵	آئین‌نامه اجرایی مواد (۸۴)، (۸۶)، (۸۷)، (۹۰)، (۹۱)، (۹۳) قانون مدیریت خدمات کشوری
۲۷۷	آئین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی
۲۸۳	طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری
۲۹۰	دستورالعمل نحوه تشویق و تنبیه کارکنان موضوع مصوبه طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع
۲۹۴	آئین‌نامه اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری
۳۰۵	آئین‌نامه اجرایی بند «ی» ماده ۱۰۴ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
۳۰۷	نظامنامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد
۳۲۰	مصوبه شماره ۳۷۹۹۵/ت/۲۸۶۱۷ هـ.تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ هیئت وزیران موضوع ارتقای سلامت اداری
بخش ششم: پیوست‌ها	
۳۲۲	۲۱. بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به مردم ایران
۳۳۶	۲۲. اصول ۱۲ گانه پیشگیری و مقابله با فساد اداری و اقتصادی
۳۴۰	۲۳. دستورالعمل اجرایی مواد (۹۱) و (۹۲) قانون مدیریت خدمات کشوری
۳۵۹	۲۴. منشور اخلاقی و اداری و اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام

مقدمه

در نظام اداری و اجرایی کشورها؛ سلامت اداری و رضایت ارباب رجوع از دستگاه‌های دولتی یکی از معیارها و شاخص‌های اصلی تحول نظام اداری، ارزیابی و بهبود عملکرد سازمان‌های دولتی تلقی می‌شود. بنابراین مدیریت عملکرد سازمان‌های دولتی در جهت بهبود کیفیت خدمات ارائه شده به منظور ایجاد رضایتمندی در شهروندان و مراجعان؛ از اهمیت بسزایی برخوردار است و شکایات و درخواستهای واصله به عنوان فرصتی برای بهبود و اصلاح امور می‌باشد. با توجه به اهمیت بازرسی و پاسخگویی به شکایات و همچنین ارتقای سلامت نظام اداری و لزوم آگاهی دست‌اندرکاران، مدیران و کارشناسان از ضوابط قانونی حاکم بر این امر، فراهم کردن زمینه‌ی دسترسی آن‌ها به این قوانین ضروری است.

لذا گروه ارزیابی عملکرد، بازرسی و رسیدگی به شکایات سازمان نقشه‌برداری کشور با همین هدف و در راستای جلب رضایتمندی مراجعین و ایجاد وحدت رویه در نحوه رسیدگی به شکایات، نسبت به گردآوری قوانین و مقررات و آئین‌نامه‌های مرتبط با پاسخگویی به شکایات جهت اطلاع رسانی و بهره‌برداری لازم اقدام نموده تا این مهم به نحو مناسبی دست‌یافتنی باشد.

امید است این اثر مورد استفاده کلیه مدیران و کارشناسان محترم قرار گیرد و هر روز شاهد ارتقاء و بهبود شاخص‌های سلامت اداری در سازمان نقشه‌برداری کشور باشیم.

گروه ارزیابی عملکرد، بازرسی و رسیدگی به شکایات

سازمان نقشه‌برداری کشور

بخش اول : مجموعه قوانین و مقررات مربوط به بازرسی و پاسخگویی به شکایات

۱. قانون، اهداف و وظایف سازمان نقشه برداری کشور
۲. قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی
۳. نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم
۴. وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات
۵. اصلاح عنوان " دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات " به " دفاتر مدیریت عملکرد "
۶. طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاههای دولتی به شکایات مردم

قانون، اهداف، وظایف سازمان نقشه برداری کشور

قوانین سازمان نقشه برداری کشور

اولین قانون

در هفتم خردادماه سال ۱۳۳۲ قانون تاسیس سازمان تصویب و متعاقب آن در اول مهرماه همان سال آئین نامه مربوطه به تصویب رسید. ذیلاً متن لایحه قانونی و آئین نامه مربوطه درج می گردد.

لایحه قانونی سازمان نقشه برداری کشور

ماده (۱) به منظور تهیه نقشه کل کشور و برای تطبیق عملیات نقشه برداری که به وسیله کلیه موسسات و دوائر دولتی در تمام کشور صورت می گیرد سازمانی به نام سازمان نقشه برداری تاسیس می شود.

تبصره- در صورتی که اشخاص یا موسسات خصوصی نظر سازمان را در مورد عملیات نقشه برداری خود بخواهند سازمان موظف است نظر مشورتی خود را بدهد.

ماده (۲) سازمان مذکور تحت ریاست مدیر عامل سازمان برنامه بوسیله یک رئیس با تشریک مساعی یک شورای اداری که از هفت نفر اعضای صلاحیت دار نماینده موسسات عضو خواهند بود و به ترتیب زیر انتخاب می شوند اداره خواهد شد.

رئیس دایره جغرافیایی ستاد ارتش

دو نفر نماینده سازمان برنامه و موسسات تابعه (یک نفر از معادن و یک نفر از سایر موسسات مانند آبیاری)

یک نفر نماینده وزارت راه

یک نفر نماینده وزارت کشاورزی

یک نفر نماینده وزارت کشور

یک نفر نماینده دانشگاه تهران

تبصره- رئیس سازمان لزوماً یک کارشناس مجرب و ورزیده خواهد بود که بنا به پیشنهاد شورا و تصویب هیئت وزیران انتخاب خواهد شد. نمایندگان وزارتخانه های مربوطه باید فنی بوده و به کار سازمان آشنایی کامل داشته باشند.

ماده (۳) اعتباراتیکه برای تأمین هزینه های سازمان مذکور لازم است از محل اعتبارات سازمان برنامه و وزارتخانه های ذی علاقه تأمین خواهد شد.

ماده (۴) آئین نامه طرز کار و حدود اختیارات و عملیات سازمان و ارتباط آن با موسسات عضو و سهمیه ای را که هر یک از آنها از بودجه خود برای تأمین مفاد این لایحه قانونی تعهد می نمایند به وسیله شورای اداری تنظیم و به موجب تصویب نامه بعدی به مورد اجرا در خواهد آمد.

ماده (۵) در دوره عمل سازمان برنامه مدیر عامل سازمان برنامه مأمور اجرای این لایحه قانونی خواهد بود و پس از انقضای آن سازمان نقشه برداری به وزارت کشور منتقل خواهد شد.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دی ماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی سازمان نقشه برداری مشتمل بر پنج ماده و دو تبصره تصویب می شود.

به تاریخ هفتم خرداد ماده ۱۳۳۲ نخست وزیر- دکتر محمد مصدق

آئین نامه موضوع ماده ۴ لایحه قانونی سازمان نقشه برداری (مصوب مورخ ۳۲/۷/۱ هیئت وزیران)

ماده اول- سازمان نقشه برداری که به موجب لایحه قانونی مصوب هفتم خردادماه ۱۳۳۲ جهت نقشه برداری کل کشور و برای تطبیق و تلفیق عملیات نقشه برداری که بوسیله کلیه مؤسسات و دوایر دولتی صورت می گیرد به وجود آمده از تاریخ تصویب این لایحه قانونی دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری می باشد و بر طبق ماده ۴ لایحه قانونی مزبور بنابر پیشنهاد شورای اداری سازمان نقشه- برداری آئین نامه طرز کار و عملیات سازمان به شرح زیر تصویب و قابل اجرا می باشد.

قسمت اول- در وظایف سازمان

ماده دوم- وظایف سازمان نقشه برداری به شرح زیر می باشد:

- ۱- تهیه نقشه کامل و دقیق تمام کشور بر طبق برنامه ای که به تصویب شورای اداری سازمان خواهد رسید و با مراعات مفاد این آئین نامه .
- ۲- جمع آوری و تدوین و انتشار اطلاعات مربوط به نقشه های موجود کشور و نیازمندی های مؤسسات دولتی و وزارتخانه ها.
- ۳- ایجاد همکاری و هماهنگی بین دستگاه های نقشه برداری موجود کشور به منظور حداکثر استفاده از توانایی این دستگاه ها در تهیه نقشه جات مورد نیاز.
- ۴- تدوین قواعد نقشه برداری و چاپ و پخش آنها بین دستگاه های مختلف به منظور یکنواخت نمودن امور نقشه برداری و تهیه دفترچه های مشخصات و راهنمایی کلیه دستگاه های اجرایی چه از نظر عملیات و چه از نظر محاسبات و دقت .
- ۵- بازرسی کلیه عملیات نقشه برداری که توسط دستگاه های دولتی و غیردولتی انجام می شود که ممکن است بنابر تشخیص سازمان برای تهیه نقشه عمومی کشور مورد استفاده قرار گیرند و تطبیق این عملیات با اصول فنی و قواعد تدوین شده در بند ۴ .
- به طور کلی برای آنکه از لحاظ صرفه و صلاح کارها کلیه عملیات نقشه برداری مناطق مختلف که به منظورهای متفاوت از طرف مؤسسات دولتی و شهرداری ها انجام می شوند با توجه به برنامه های عمومی تهیه نقشه کل کشور طرز عمل و دقت آنها طوری باشد که برای سایر دستگاه ها نیز قابل استفاده واقع گردد لذا کلیه برداشت هایی که از اراضی بایر و کوهستانی انجام می شوند و منطقه عمل آن بیش از ۱۵۰۰ هکتار است و همچنین برداشت هایی که از اراضی زراعتی و جنگل انجام می گردد و منطقه عمل آن بیش از ۱۰۰ هکتار است و برداشت هایی که از اراضی شهری و ساختمان ها انجام می شود و منطقه عمل آن بیش از بیست هکتار است باید بوسیله سازمان نقشه برداری صورت گیرد چنانچه برای مناطق کوچکتر از اندازه های بالا استقرار مثلث بندی های دقیق لازم باشد باید عملیات تحت نظر و راهنمایی سازمان انجام شوند.
- در خارج از حدود تعیین شده بالا موسساتی که احتیاج به نقشه دارند می توانند مستقیماً و بدون مراجعه به سایر دستگاه های نقشه برداری موجود کشور عملیات نقشه برداری خود را انجام دهند و در صورتی که به قدر کافی جهت انجام این عملیات مجهز نباشند فقط می- توانند به سازمان نقشه برداری مراجعه و تقاضای اقدام نمایند.
- ۶- تعیین میزان احتیاجات کادر فنی کشور از لحاظ نقشه بردار، کمک نقشه بردار و نقشه کش و سایر کارمندان و متخصصین فنی.
- ۷- تهیه آمار تعداد نقشه بردار- کمک نقشه بردار و نقشه کش و سایر کارمندان و متخصصین فنی مشغول به کار در دستگاه های نقشه- برداری موجود کشور

- ۸- تعلیم و راهنمایی اشخاص مذکور در بند ۷ با اصول فنی بوسیله ایجاد کلاس های تخصصی و تکمیلی و عملیات صحرائی با استفاده از متخصصین داخلی و خارجی (در صورت لزوم و کمک های دانشگاه)
- ۹- جمع آوری آمار و اطلاعات مربوط به کلیه وسایل نقشه برداری و نقشه کشی (اعم از هوایی و زمینی) و محاسبات مربوطه موجود در دستگاه های اجرایی کشور.
- ۱۰- تشخیص نیازمندی های دستگاه های اجرایی از لحاظ وسایل نقشه برداری و نقشه کشی و تعیین طرز تهیه و توزیع آنها و سعی در یکنواخت نمودن آنها.
- ۱۱- تاسیس کتابخانه ای که کلیه اطلاعات و تالیفات و فرمول های موجود را دارا باشد و آئونه شدن مجلات عمده نقشه برداری و نقشه کشی کشورهای مختلف.

قسمت دوم- در اختیارات سازمان

ماده سوم- اختیارات سازمان نقشه برداری به شرح زیر می باشد:

- ۱- کلیه دستگاه های دولتی و غیردولتی موظفند که از تاریخ تصویب این آئین نامه به ترتیبی که سازمان معین خواهد کرد یک نسخه از کلیه نقشه جات عکسی و ترسیمی موجود یا نقشه جاتی که بعداً تهیه خواهد شد در اختیار سازمان بگذارند. بطور کلی باید نسخه اصلی نقشه جات در اختیار سازمان نقشه برداری قرار گیرد و یک نسخه کپی آنها به موسسات مربوطه داده خواهد شد. مخارج تهیه کپی نقشه جات به عهده سازمان است.
- ۲- کلیه دستگاه های نقشه برداری کشور موظفند هر گونه اطلاعاتی را که سازمان نقشه برداری در حدود وظایف مندرجه در ماده دوم این آئین نامه از آنان بخواهد در حداقل مدت در اختیار سازمان گذارده و در تکمیل آن نیز تشریک مساعی بنماید.
- ۳- کلیه وزارتخانه ها و موسسات دولتی و شهرداری ها موظفند احتیاجات فنی سالیانه خود را اعم از وسایل نقشه برداری و نقشه کشی و محاسبات مربوط با قید مشخصات قبلاً برای اطلاع و جلب موافقت سازمان نقشه برداری بفرستند. سازمان موظف است نظر خود را در ظرف بیست روز اعلام دارد و در غیر این صورت اداره مربوطه پیشنهاد خود را تصویب شده تلقی خواهد کرد.
- ۴- کلیه دستگاه های نقشه برداری کشور موظفند در کلیه عملیات مربوط به نقشه برداری اعم از طرز کار افراد و وسایل نظر مشورتی سازمان نقشه برداری را جلب نمایند و سازمان موظف است در ظرف بیست روز نظریه خود را اعلام نماید.
- ۵- سازمان نقشه برداری مجاز است به منظور تهیه متخصص نقشه بردار و نقشه کش با موافقت شورای اداری سازمان و تصویب هیئت وزیران از نقشه برداران و نقشه کش ذیصلاحیت دستگاه های دولتی به تناسب بودجه ای که در اختیار دارند به خارج اعزام نماید.
- ۶- طرح تصویب نامه ها و قوانینی که ارتباط با سازمان نقشه برداری داشته باشد باید قبل از تقدیم به هیئت وزیران یا به مجلس شورای ملی جهت اظهار نظر شورای اداری سازمان نقشه برداری ارسال گردد.

قسمت سوم- تشکیلات سازمان

ماده چهارم- سازمان نقشه‌برداری که بر طبق لایحه قانونی مصوبه هفتم خردادماه ۱۳۳۲ دارای یک شورای اداری و یک رئیس می‌باشد و تشکیلات آن به قرار زیر است:

الف- قسمت‌های اداری

ب- قسمت‌های مالی

ج- قسمت‌های فنی به شرح زیر:

۱- قسمت ژئودزی

۲- قسمت تراز یابی دقیق

۳- قسمت برداشت‌های با مقیاس کوچک

۴- قسمت برداشت‌های با مقیاس بزرگ

۵- قسمت عکس‌برداری هوایی

۶- قسمت عمق یابی آب‌های ساحلی

۷- قسمت نقشه‌های ثبت املاک

۸- قسمت چاپ نقشه‌جات و مدارک و فیلم‌برداری و چاپ آنها

شورای اداری

ماده پنجم- اعضای شورای اداری سازمان (به استثناء رئیس دایره جغرافیایی ستاد ارتش) برای مدت دو سال انتخاب می‌شوند و می‌توانند پس از مدت دو سال مجدداً انتخاب گردند.

تبصره- در صورتیکه یکی از اعضای شورا استعفا داده و یا فوت نموده و یا بیش از سه ماه غیبت نماید و یا دلائل مثبت دیگری برای برکناری او موجود باشد جانشین او که باید واجد شرایط لازم باشد از طرف وزارتخانه مربوطه انتخاب و به شورا معرفی خواهد شد.

ماده ششم- جلسات شورا مرتباً هفته‌ای یک بار تشکیل می‌گردد و در صورتی که تشکیل جلسات اضافی دیگری مورد پیدا نماید از طرف رئیس شورا دعوت به عمل خواهد آمد.

ماده هفتم- به اعضای شورا برای هر جلسه بعنوان حق حضور مبلغی معادل آنچه را که به اعضای شوراهای مشابه پرداخت می‌شود از تاریخ تشکیل جلسات به تشخیص مدیر عامل سازمان برنامه و از محل بودجه سازمان نقشه‌برداری پرداخت خواهد گردید.

ماده هشتم- اختیارات و وظایف شورای اداری به شرح زیر می‌باشد:

الف- تهیه طرح‌ها و پیشنهادهای مربوطه به موارد زیر که پس از جلب موافقت مدیر عامل سازمان برنامه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۱- بودجه سالیانه سازمان نقشه‌برداری

۲- استخدام کارشناسان خارجی

۳- شرکت در کنگره‌های بین‌المللی نقشه‌برداری

ب- تهیه پیشنهادهای مربوط به موارد زیر که بایستی به تصویب مدیر عامل سازمان برنامه برسد.

۱- تعرفه کارهای نقشه‌برداری و نقشه‌کشی و چاپ و کپی مدارک و نقشه‌جات

رئیس یا مامور مذکور مکلف است نداشتن مجوز پرداخت را کتباً به رئیس سازمان متذکر شود در این صورت اگر رئیس سازمان کتباً دستور خود را تأیید نمود رئیس حسابداری و یا مامور مذکور باید دستور را اجرا نموده و در ظرف بیست و چهار ساعت مراتب را مشروحاً به شورای اداری گزارش بدهد. رئیس سازمان مکلف است تمام تصمیمات مالی و اعتبارات مصوب شورای اداری را رسماً و فوراً به حسابداری سازمان ابلاغ نماید.

۹- رئیس سازمان نقشه‌برداری می‌تواند برای تهیه و اجرای برنامه‌ها و نظارت کارها بر طبق مقررات این آئین‌نامه پیشنهاد استخدام کارشناسان خارجی را به شورای اداری بنماید.

ماده یازدهم- سازمان علاوه بر رئیس دارای یک نفر معاون و برای هریک از قسمت‌های مختلف خود یک نفر رئیس خواهد داشت. معاون و روسای قسمت‌های اصلی سازمان که از کارشناسان مجرب و ورزیده خواهند بود بنابر پیشنهاد رئیس سازمان و موافقت شورای اداری و تصویب مدیر عامل سازمان منصوب خواهند شد.

تبصره- برکناری معاون و روسای قسمت‌های اصلی منوط به گزارش مستدل رئیس سازمان به شورای اداری و موافقت شورای اداری و تصویب مدیر عامل سازمان برنامه می‌باشد.

ماده دوازدهم- متخصصین نقشه‌بردار و نقشه‌کش که در قسمت‌های فنی سازمان مذکور در ماده چهارم انجام وظیفه خواهند نمود به شرح زیر خواهند بود.

۱- متخصصین نقشه‌بردار و نقشه‌کش و سایر کارمندان و متخصصین فنی سازمان برنامه و موسسات تابعه با جلب موافقت مدیر عامل سازمان برنامه به سازمان منتقل خواهند شد.

۲- متخصصین نقشه‌بردار و نقشه‌کش و سایر کارمندان و متخصصین فنی سایر وزارت‌خانه‌ها و بنگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها که در غیر کار تخصصی خود مشغول هستند با نظر هیئتی مرکب از نمایندگان سازمان نقشه‌برداری و وزارتخانه‌ها و یا بنگاه مربوطه ترتیب انتقالشان به سازمان نقشه‌برداری داده خواهد شد.

۳- متخصصین نقشه‌بردار و نقشه‌کش و سایر کارمندان و متخصصین فنی که برای تکمیل کادر سازمان نقشه‌برداری که طبق مقررات این آئین‌نامه از خارج استخدام خواهند شد.

تبصره- کارمندانی که بطور موقت از موسسات دولتی به سازمان نقشه‌برداری مامور می‌شوند حقوق خود را از وزارتخانه و یا بنگاه مربوطه دریافت خواهند نمود و فوق‌العاده و مزایای دیگر آنها از طرف سازمان پرداخت خواهد شد.

قسمت چهارم - وسایل کار سازمان

ماده سیزدهم- وسائل نقشه برداری و نقشه کشی سازمان نقشه برداری به شرح زیر خواهد بود:

کلیه وسایل اضافه بر ضرورت در موسسات تابعه سازمان برنامه بنا بر تشخیص نماینده سازمان نقشه برداری و موسسه مزبور

۱- کلیه وسائل اضافه بر ضرورت وزارتخانه‌ها و بنگاه‌های دولتی و شهرداری‌ها که دقت آنها بنابر تشخیص سازمان نقشه‌برداری و نماینده موسسه مربوطه زیادتز از میزان لازم برای رفع احتیاجات وزارتخانه-بنگاه و یا شهرداری مربوطه است.

۲- وسائل نقشه برداری و نقشه کشی (اعم از زمینی و هوایی) لازم برای سازمان نقشه برداری که خریداری خواهند شد.

قسمت پنجم - امور مالی سازمان

ماده چهاردهم - اعتبارات سازمان نقشه برداری از محل های زیر تامین می گردد:

۱- وجوه حاصله از سهمیه پرداختی سازمان برنامه و هریک از وزارتخانه ها به شرح زیر:

الف - اعتباراتی که سازمان برنامه و مؤسسات تابعه و وزارتخانه ها و بنگاه های دولتی و شهرداری ها برای نقشه برداری خود در اختیار دارند پس از وضع مخارج عملیات جزئی نقشه برداری که طبق سایر مواد این آئین نامه به عهده خود آن ها است کمیسیونی مرکب از نمایندگان سازمان نقشه برداری و وزارتخانه یا بنگاه و یا شهرداری مربوطه تعیین کرده باشد در اختیار سازمان گذارده خواهد شد.

ب - اعتباراتی که برای خرید وسایل لازم برای بکار انداختن سازمان نقشه برداری مورد احتیاج است توسط سازمان برنامه از محل بودجه های عمرانی پرداخت خواهد گردید.

ج - اعتبارات ثابت سازمان نقشه برداری پس از بکار افتادن این سازمان همه ساله توسط دولت در بودجه کل کشور پیش بینی خواهد شد.

۲- وجوهی که ممکن است از فروش اشیاء و یا اجاره وسایل نقشه برداری و یا جرایم مربوطه به تخلفات انتظامی (به استثناء جرایم اداری که بر طبق مقررات مربوطه به صندوق بازنشستگی عاید می شود) حاصل می گردد.

۳- وجوه حاصله از فروش و چاپ نقشه جات و مدارک و سایر درآمدهای متفرقه

۴- وجوه حاصله از عملیات اجرایی سازمان نقشه برداری

۵- کمک هزینه ای که از طرف دولت و یا موسسات داخلی و یا خارجی دیگر به سازمان پرداخت خواهند شد.

تبصره - در صورتی که پس از بسته شدن حساب سالیانه مازادی باقی بماند این مازاد به حساب اندوخته سازمان نقشه برداری در بانک برنامه به حساب مخصوص ریخته شده و استفاده از این ذخیره فقط برای احتیاجات سازمان با پیشنهاد رئیس سازمان و موافقت شورای اداری و تصویب مدیر عامل سازمان برنامه خواهد بود.

قسمت ششم - مقررات مختلف

ماده یازدهم - اعضاء شورای اداری - رئیس و معاون سازمان - روسای قسمت های اصلی و کارکنان سازمان نقشه برداری در مدت تصدی خود نمی توانند اقدام به معاملات بازرگانی که مربوط به احتیاجات و کارهای سازمان باشد و یا در مقاطعه کاری ها و دلالتی و نمایندگی شرکت ها و بنگاه های تجارتي و یا کارخانجات داخلی و خارجی که معاملات فوق الذکر را با سازمان می نمایند به طور مستقیم و یا غیرمستقیم شرکت نموده و یا عضویت داشته باشند در صورتی که معلوم شود برخلاف مقررات این ماده عمل نموده اند از خدمت در سازمان معاف خواهند شد.

ماده شانزدهم - سازمان می تواند موقتاً و حداکثر از تاریخ تصویب این آئین نامه مدت یکسال که برای اجرای کلیه عملیات و وظایف مربوطه مجهز و کاملاً براه افتد طبق تشخیص و زیر نظر مستقیم و تعلیمات خود قسمتی از عملیات مربوطه را به سایر دستگاه های اجرایی و نقشه برداری و نقشه کشی کشور واگذار نماید.

ماده هفدهم - چنانچه مواردی پیش آید که در این آئین نامه پیش بینی نشده باشد بنابر پیشنهاد شورای اصلی و تصویب مدیر عامل سازمان برنامه به مورد اجراء درخواهد آمد.

دومین قانون

به موجب ماده ۲ قانون سازمان جغرافیایی کشور می‌باید سازمان نقشه‌برداری در پایان برنامه هفت ساله دوم به سازمان جغرافیایی کشور منتقل گردد. لذا به منظور باقیماندن سازمان نقشه‌برداری جزء واحدهای تابعه سازمان برنامه در شهریور ماه سال ۱۳۴۱ دومین قانون سازمان نقشه‌برداری و در اسفندماه همان سال آیین نامه مربوطه به تصویب رسید که در تیر ماه سال ۱۳۴۲ این قانون اصلاح گردید. متن قانون و آئین نامه مربوطه و اصلاحیه آن به شرح زیر می‌باشد:

شماره: ۲۳۸۹۸

تاریخ: ۱۳۴۱/۷/۲

لایحه قانونی سازمان نقشه برداری کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۴۱/۶/۲۶ بنا به پیشنهاد شماره ۴۵۶۱ مورخ ۱۳۴۱/۶/۳ سازمان برنامه به منظورهای زیر:

- ۱- تمرکز کلیه عملیات نقشه‌برداری بزرگ مقیاس در دستگاه واحد و نظارت در تهیه آنها
 - ۲- نگاهداری نقشه‌های تهیه شده جهت جلوگیری از دوباره کاری
 - ۳- مطالعه و تحقیق در روش‌های نوین و تربیت کادر مجرب و تقویت موسسات اجرایی
 - ۴- تهیه مقدمات برای اجرای نقشه‌برداری کاداستر و املاک
- لایحه قانونی زیر را تصویب نمودند.

ماده یک- سازمان نقشه‌برداری که به موجب ماده ۲ قانون سازمان جغرافیایی کشور مقرر شده است پس از پایان برنامه هفت ساله دوم به سازمان جغرافیایی کشور منتقل شود کماکان جزء واحدهای تابعه سازمان برنامه باقی خواهد ماند و بودجه اداری آن جزو بودجه اداری سازمان برنامه منظور خواهد گردید.

ماده دو- عموم وزارتخانه‌ها، دستگاه‌ها، شرکت‌ها و موسسات انتفاعی دولت (بجز وزارت جنگ و واحدهای تابعه ارتش) و همچنین شهرداری‌ها و موسسات وابسته به آنها مکلفند برای انجام امور نقشه‌برداری مورد نیاز خود به سازمان نقشه‌برداری مراجعه نمایند. سازمان مزبور پس از تهیه طرح عملیات و تصویب آن از طرف سازمان برنامه اجرای آنرا راساً بر عهده گرفت و یا اجرای قسمتی از عملیات را در حدود توانایی موسسات خصوصی به آنها واگذار و در اجرای آن نظارت خواهد نمود. در واگذاری عملیات موسسات ایرانی به موسسات خارجی مقدم خواهند بود.

تبصره ۱- وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و شرکت‌ها و موسسات انتفاعی دولت و شهرداری‌ها و مهندسين مشاور و مقاطعه‌کارانی که از محل بودجه‌های عمرانی انجام امور را به عهده دارند اجازه دارند در حدود توانایی خود به ترتیبی که در آئین‌نامه اجرای این لایحه قانونی تعیین خواهد شد عملیات نقشه‌برداری را راساً انجام دهند.

تبصره ۲- به منظور کمک به اشخاص و موسسات خصوصی در انجام فعالیت‌های عمرانی و تولیدی سازمان نقشه‌برداری می‌تواند تحت شرایطی که آئین‌نامه فوق تعیین خواهد نمود تهیه نقشه‌های مورد نیاز این موسسات و یا نظارت در تهیه آنرا به عهده بگیرد.

ماده سه- نسخه‌های اصلی کلیه نقشه جات و مختصات نقاط اعم از اینکه از راه سازمان نقشه‌برداری تهیه شود و یا آنچه طبق تبصره ۱ فوق تهیه می‌گردد و همچنین تمام فیلم‌های عکس‌های هوایی و دیاپوزیتیف‌ها در سازمان نقشه‌برداری نگاهداری خواهد شد.

ماده چهار- سازمان نقشه برداری برای مطالعه و تحقیق در روش های نوین و راهنمایی مجریان و تشویق آنها به استفاده از این روش ها و وسایل جدید و همچنین برای تربیت افراد مجرب و تقویت موسسات اجرایی اقدامات لازم را به عمل خواهد آورد.

ماده پنج- بودجه اداری سازمان نقشه برداری ضمن بودجه اداری سازمان برنامه منظور خواهد شد.

ماده شش- امور حسابداری و معاملات و استخدامی سازمان نقشه برداری تابع آئین نامه ها و مقررات سازمان برنامه خواهد بود و سازمان نقشه برداری مکلف است حساب وجوه دریافتی و پرداختی و اسناد هزینه خود را همه ماهه به سازمان برنامه تسلیم دارد. در پایان هر سال درآمد خالص سازمان نقشه برداری به حساب درآمد سازمان برنامه منتقل خواهد گردید.

ماده هفت- سازمان نقشه برداری از نظر جلب همکاری و تشریک مساعی موسسات دولتی از وجود شورای نقشه برداری مرکب از نمایندگان ذیصلاحیت به شرح زیر استفاده خواهد نمود.

۱- رئیس اداره جغرافیایی ارتش

۲- نماینده سازمان برنامه

۳- نماینده وزارت راه

۴- نماینده وزارت کشور

۵- نماینده وزارت کشاورزی

۶- نماینده دانشگاه تهران

۷- نماینده وزارت دادگستری (مدیر کل ثبت اسناد)

۸- نماینده شرکت نفت

۹- نماینده وزارت صنایع و معادن

ماده هشت- آئین نامه مربوط به اجرای این لایحه قانونی و طرز واگذاری کارها به موسسات خصوصی و وظایف شورای نقشه برداری و طرز انتخاب اعضاء آن پس از تصویب هیئت عامل برنامه به مورد اجراء گذارده خواهد شد. تشکیلات سازمان نقشه برداری به تصویب مدیر عامل سازمان برنامه خواهد رسید.

سازمان برنامه مکلف است پس از افتتاح مجلسین این لایحه را به تأیید مجلسین برساند.

اصل تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.

از طرف نخست وزیر

آئین نامه سازمان نقشه برداری کشور

تصویب شده در جلسه مورخ ۲۷ اسفندماه سال ۱۳۴۱ هیئت عامل سازمان برنامه

هیئت عامل برنامه به استناد ماده ۸ لایحه قانونی سازمان نقشه برداری مصوب ۴۱/۶/۲۶ هیئت وزیران آئین نامه سازمان نقشه برداری را در جلسه مورخ ۲۷ اسفند ماه ۱۳۴۱ خود به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- امور نقشه برداری که به موجب ماده ۲ لایحه قانونی سازمان نقشه برداری باید توسط سازمان مزبور انجام و یا به موسسات خصوصی واگذار گردد عبارت از برداشت هایی است که مقیاس آن ۱:۲۵۰۰۰ یا بزرگتر باشد.

ماده ۲- طرح های عملیات نقشه برداری به یکی از طرق زیر به سازمان برنامه پیشنهاد خواهد شد.

الف- چنانچه عملیات نقشه برداری مورد نظر جزئی از عملیات یک طرح باشد و انجام این عملیات طبق ماده ۶ این آئین نامه در حدود امکانات دستگاه اجرایی باشد در این صورت دستگاه اجرایی برنامه عمل و اعتبار آن را تعیین و ضمیمه طرح کلی برای تصویب به سازمان برنامه پیشنهاد خواهد کرد.

ب- چنانچه عملیات نقشه برداری مورد نظر جزئی از عملیات یک طرح و اجرای آن خارج از حدود امکانات دستگاه اجرایی باشد در این صورت دستگاه اجرایی با همکاری سازمان نقشه برداری برنامه عمل و اعتبار عملیات نقشه برداری مورد نظر را برآورده کرده و ضمیمه طرح برای تصویب سازمان برنامه پیشنهاد خواهد نمود.

ج- چنانچه طرح پیشنهادی صرفاً یک طرح نقشه برداری باشد در این صورت دستگاه اجرایی موضوع را به سازمان نقشه برداری مراجعه خواهند نمود تا آن سازمان طرح مربوط را تهیه و به انضمام برنامه عمل و اعتبار لازم برای تصویب به سازمان برنامه پیشنهاد کند. تبصره- موسسات مهندسين مشاور که برای دستگاه های دولتی و یا وابسته به آن و یا شهرداری ها کار می کنند در امور مربوط به نقشه برداری در حکم موسسات دولتی هستند.

ماده ۳- در مورد اموری که طبق بندهای ب و ج ماده ۲ باید توسط سازمان نقشه برداری اقدام گردد. چنانچه با تصویب شورای نقشه برداری به مناسبت کیفیت عملیات مورد نظر و یا کیفیت قسمتی از آن عملیات و یا به مناسبت لزوم استفاده از کادر موجود سازمان نقشه برداری انجام عملیات باید راساً توسط آن سازمان به عمل آید. در این صورت سازمان نقشه برداری کارهای مربوط به این قبیل امور را طبق موافقتنامه یا قراردادهایی بر اساس تعرفه های مصوب شورای نقشه برداری بر عهده خواهد گرفت.

ماده ۴- در سایر موارد سازمان نقشه برداری اجرای عملیات را طبق قرارداد یا موافقتنامه هایی به طریق زیر به موسسات خصوصی نقشه برداری واگذار خواهد نمود.

الف- سازمان نقشه برداری به منظور طبقه بندی موسسات خصوصی نقشه برداری و تشخیص صلاحیت آن ها بر اساس پرسشنامه هایی که به تصویب شورای نقشه برداری می رسد. اطلاعات لازم را از این موسسات کسب و طبق نظر شورای مزبور آنها را طبقه بندی می نماید. این طبقه بندی در آخر هر سال قابل تجدیدنظر خواهد بود.

ب- تعرفه عملیات نقشه برداری که شامل قیمت واحد عملیات و حق النظاره سازمان نقشه برداری باشد همچنین تعرفه فروش عکس ها و نقشه ها با تصویب شورای نقشه برداری تعیین خواهد شد. این تعرفه ها حداقل برای یک سال معتبر و حداکثر یک مرتبه در هر سال قابل تجدیدنظر می باشد ولی این تجدیدنظر شامل قراردادهای و یا موافقتنامه های منعقد و در حال اجرا اعم از اینکه مستقیماً توسط سازمان نقشه برداری اجراء شود و یا با موسسات خصوصی نقشه برداری منعقد شده باشد نخواهد بود.

- ج- واگذاری کار به موسسات خصوصی نقشه برداری بر اساس ترک مناقصه و طبق تعرفه های سازمان نقشه برداری و با توجه به طبقه بندی آن موسسات و امکانات کار آنها و رعایت نوبت ها با تصویب شورای نقشه برداری به عمل خواهد آمد.
- تبصره- کلیه قراردادها و موافقتنامه های نمونه برای یک مرتبه و آنهایی که طبق نمونه نباشد در هر مورد پس از تصویب شورای نقشه برداری باید طبق ماده ۱۶ لایحه قانونی برنامه عمرانی سوم به تصویب هیئت عامل برنامه برسد.
- ماده ۵- به منظور کمک به اشخاص و موسسات خصوصی در انجام فعالیت های عمرانی و تولیدی سازمان نقشه برداری می تواند تهیه نقشه های مورد نیاز آنها را با تصویب شورای نقشه برداری به موجب قرارداد خاص و بر اساس تعرفه های خود راساً عهده دار شده و یا به موسسات خصوصی نقشه برداری واگذار و در اجرای آن نظارت نماید.
- در مواردی که موسسات خصوصی صرفاً نظارت در تهیه نقشه ها را از سازمان نقشه برداری خواستار شوند سازمان به موجب قرارداد خاص و با دریافت حق النظاره طبق تعرفه خود انجام این عمل را عهده دار خواهد شد.
- ماده ۶- به منظور تعیین حدود توانایی نقشه برداری وزارتخانه ها و موسسات دولتی و شهرداری ها موضوع تبصره ۱ ماده ۲ لایحه قانونی سازمان نقشه برداری و شورای نقشه برداری با تهیه پرسشنامه و ارسال آن به موسسات و یا دعوت نماینده به منظور شرکت در جلسات شورا و توضیح امکانات خود حدود توانایی هریک را تعیین و توسط سازمان نقشه برداری اعلام خواهد نمود.
- دستگاه های فوق مکلفند در مواردی که عملیات موردنظر از حدود توانایی تعیین شده به شرح فوق تجاوز نماید موضوع را برای اقدام طبق ماده ۲ این آئین نامه به سازمان نقشه برداری احاله دهند.
- تبصره- در مورد تعیین حدود توانایی شهرداری ها با نظر نماینده وزارت کشور که عضویت شورای نقشه برداری را دارد اقدام خواهد شد.
- ماده ۷- به منظور اجرای ماده ۲ لایحه قانونی سازمان نقشه برداری سازمان مزبور مکلف است به کلیه موسسات مذکور در تبصره ۱ ماده ۲ لایحه فوق الذکر اطلاع دهد که نسخه اصلی کلیه نقشه هایی که طبق ماده ۶ این آئین نامه تهیه می نمایند با مختصات نقاط و همچنین تمام فیلم ها و عکس های هوایی و دیپوزیتیف ها را به سازمان نقشه برداری جهت ضبط در آرشیو ارسال دارند.
- سازمان نقشه برداری مکلف است در مواردی که تهیه نقشه جدیدی مطرح می شود قبلاً به آرشیو خود مراجعه کند تا اگر نقشه مورد نیاز وجود داشته باشد از دوباره کاری جلوگیری گردد.
- ماده ۸- سازمان نقشه برداری در اجرای ماده ۴ لایحه قانونی مصوب ۴۱/۶/۲۶ اقدامات زیر را به عمل خواهد آورد::
- الف- برقراری کلاس های عملی برای تعلیم کادر دستگاه های مختلف اعم از دولتی و خصوصی و همکاری با دانشگاه ها برای تهیه و اجرای برنامه های جدید و مترقی تعلیماتی با تصویب شورای نقشه برداری
- ب- تهیه کتابخانه مجهز و اشتراک نشریات و مجلات داخلی و خارجی مربوط به نقشه برداری و مطالعه و تحقیق در روش های نوین و وسایل جدید نقشه برداری و تهیه و طبع نشریات مربوطه
- ج- اعزام افراد ذیصلاحیت به دانشگاه ها و موسسات علمی و عملی جهانی و قبول عضویت مجامع نقشه برداری بین المللی و شرکت در کنگره ها و سمینارها و اعزام نماینده و مبادله نقشه ها و اطلاعات
- تبصره- اعزام افراد و یا نماینده با موافقت شورای نقشه برداری و تصویب سازمان برنامه خواهد بود.
- ماده ۹- سازمان نقشه برداری کوشش خواهد نمود همواره خود را در جریان متدها و روش های جدید نقشه برداری گذارده و برای تکمیل وسایل و خرید تجهیزات جدید با تصویب شورای نقشه برداری اقدام نماید.

ماده ۱۰- سازمان نقشه برداری مکلف است بلافاصله پس از تصویب این آئین نامه با همکاری و تماس با وزارتخانه ها و دستگاه های ذیربط و با نظر شورای نقشه برداری مطالعات لازم به منظور اتخاذ روش عملی و صحیح در تهیه کاداستر و نقشه های ثبتی و املاک به عمل آورده و در صورت امکان به عنوان نمونه شروع به اجرای این عمل بنماید و بطوری که به مجرد تصمیم دولت نسبت به تهیه نقشه های مزبور برای اجرای آن آماده باشد.

ماده ۱۱- بودجه اداری سازمان نقشه برداری در دی ماه هر سال برای سال بعد توسط رئیس سازمان تهیه و پس از موافقت شورای نقشه برداری برای تصویب به سازمان ارسال می شود.

ماده ۱۲- شورای نقشه برداری مرکب است از اشخاص زیر :

رئیس اداره جغرافیایی ارتش

نماینده سازمان برنامه

نماینده وزارت راه

نماینده وزارت کشور

نماینده وزارت کشاورزی

نماینده وزارت دادگستری (مدیرکل ثبت اسناد)

نماینده صنایع و معادن

نماینده دانشگاه تهران

نماینده شرکت ملی نفت

به استثنای رئیس اداره جغرافیایی ارتش و مدیرکل ثبت اسناد هفت نفر دیگر اعضای شورای نقشه برداری بین مهندسين عالی مقام و مجرب و با سابقه با انتخاب موسسه یا وزارتخانه مربوطه برای مدت سه سال تعیین می گردند.

در صورت فوت یا استعفاء یا عدم صلاحیت هر عضو شورای نقشه برداری جانشین او به ترتیب فوق و برای بقیه مدت تعیین خواهد شد. تجدید انتخاب اعضای سابق شورا بلامانع است.

ماده ۱۳- شورای نقشه برداری مرتباً هفته ای یک بار تشکیل جلسه خواهد داد و در صورت لزوم جلسات فوق العاده به دعوت رئیس سازمان نقشه برداری تشکیل خواهد شد. جلسات شورای نقشه برداری با حضور اکثریت اعضای آن رسمیت خواهد یافت و تصمیمات متخذه با رای لااقل پنج نفر معتبر و قابل اجرا خواهد بود. در مواردی که موضوع مورد بحث مربوط به یکی از موسسات یا وزارتخانه های باشد که در شورا نماینده دارد تصمیمات شورا در صورتی معتبر و قابل اجراست که نماینده مزبور در آن موضوع رای موافق داده باشد.

شورای نقشه برداری بین اعضای خود یک نفر را بعنوان دبیر انتخاب خواهد نمود و دبیر مزبور مکلف است صورت جلسات شورا را مرتباً تنظیم و به امضای اعضای آن برساند.

توزیع نسخ صورتجلسات شورا و نگاهداری و اجرای آنها به عهده رئیس سازمان نقشه برداری می باشد. دستور جلسات شورای نقشه برداری و تقدم در طرح امور مختلف را رئیس سازمان نقشه برداری تهیه خواهد نمود. در مواردی که شورای نقشه برداری بحث در موضوع خاصی را ضروری بداند می تواند مستقیماً موضوع مورد نظر را مطرح و نسبت به آن اتخاذ تصمیم نماید.

ماده ۱۴- وظایف و اختیارات شورای نقشه برداری به قرار زیر است:

اصلاحیه دومین قانون سازمان نقشه برداری

شماره: ۵۵۱۸

تاریخ: ۱۳۴۲/۴/۸

سازمان برنامه

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۴۲/۴/۵ بنا به پیشنهاد شماره ۱۱۳۲/دب - ۴۲/۳/۲۰ سازمان برنامه تصویب نمودند.

۱- جمله (.....) و بودجه اداری آن سازمان جزو بودجه اداری سازمان برنامه منظور خواهد گردید) از آخر ماده یک و جمله (.....) در پایان هر سال درآمد خالص سازمان نقشه برداری به حساب درآمد سازمان برنامه منتقل خواهد گردید) از آخر ماده ۶ لایحه قانونی سازمان نقشه برداری مصوب ۴۱/۶/۲۶ هیئت وزیران حذف گردد.

۲- ماده پنج لایحه قانونی مزبور به ترتیب ذیل اصلاح شود.

ماده پنج- هزینه های سازمان نقشه برداری از محل درآمد سفارشات و اعتبارات عمرانی سازمان برنامه به میزانی که هیئت عامل برنامه تصویب خواهند نمود تامین خواهد شد.

دولت مکلف است پس از افتتاح مجلسین مجوز قانونی این تصویب نامه جایگزین قانون را تحصیل نماید.

اصل تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.

از طرف نخست وزیر

قانون بالا مشتمل بر پنج ماده و دو تبصره که لایحه آن به موجب ماده واحده مصوبه بیستم آذر ماه ۱۳۴۲ تقدیم شده بود و پس از تصویب مجلس سنا در تاریخ روز چهارشنبه ۱۸ خرداد ماه ۱۳۴۵ در جلسه روز یکشنبه پنجم تیرماه ۱۳۴۵ شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

رئیس مجلس شورای ملی - مهندس عبدالله ریاضی

اصل فرمان قانون در دفتر نخست وزیر است.

از طرف نخست وزیر

آیین‌نامه اجرایی قانون سازمان نقشه‌برداری

در اجرای مواد ۵ و ۲ قانون سازمان نقشه‌برداری آیین‌نامه اجرایی قانون مذکور مشتمل بر ۳ ماده و ۲ تبصره به شرح زیر به تصویب می‌رسد و برای اجراء به سازمان نقشه‌برداری ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱- وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و شهرداری‌ها ممکن است تمام یا قسمتی از عملیات نقشه‌برداری مربوط به خود را تا حدی که توانایی آنان اجازه می‌دهد راساً عهده‌دار شوند سازمان نقشه‌برداری حدود توانایی هریک از دستگاه‌ها را از طریق ارسال پرسشنامه و بررسی‌های فنی مختلف تعیین نموده و به تصویب شورای نقشه‌برداری خواهد رساند.

ماده ۲- سازمان نقشه‌برداری در اجرای بند د از ماده ۱ قانون نقشه‌برداری می‌تواند انجام بعضی از عملیات نقشه‌برداری را به موسسات خصوصی ذیصلاحیت با توجه به طبقه‌بندی آن موسسات و امکانات کار آن‌ها طبق قرارداد خاص واگذار کند و برای تشخیص صلاحیت موسساتی که تقاضای صلاحیت نموده‌اند نیز کارهای آزمایشی بر اساس تعرفه‌های مصوب شورای نقشه‌برداری واگذار نماید.

تبصره ۱- مبنای واگذاری این کارها تعرفه‌ای است که طبق اساسنامه به تصویب شورای عالی نقشه‌برداری رسیده است ۲۰ درصد این تعرفه بابت حق نظارت به سازمان نقشه‌برداری کشور تعلق خواهد گرفت.

تبصره ۲- فرم قراردادهای نمونه باید به تصویب سازمان برنامه برسد.

ماده ۳- سازمان نقشه‌برداری بر اساس تعرفه‌هایی که به تصویب شورای نقشه‌برداری رسیده است می‌تواند عملیات نقشه‌برداری اشخاص و یا موسسات خصوصی را انجام دهد و یا بر اساس ماده ۲ این آیین‌نامه به موسسات خصوصی واگذار نموده و در اجرای آن نظارت نماید مشروط بر این که منظور از این نقشه‌برداری توسعه فعالیت‌های عمرانی و تولیدی در کشور باشد.

صفی اصفیاء

مدیر عامل سازمان برنامه

انتقال سازمان نقشه برداری به سازمان جغرافیایی کشور (سال ۱۳۵۲)

سازمان نقشه برداری از بدو تاسیس (سال ۱۳۳۲) به سازمان برنامه وابسته بود. در نهم تیرماه سال ۱۳۵۲ (۲۰ سال پس از تاسیس) براساس مصوبه هیئت وزیران از سازمان برنامه و بودجه منتزع و به سازمان جغرافیایی کشور (وابسته به وزارت جنگ) منتقل گردید. متن تصویب نامه هیئت وزیران به شرح زیر می باشد:

۵۲/۴/۱۰-۸۱۷۶

نخست وزیر

تصویب نامه هیئت وزیران

سازمان برنامه و بودجه

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۵۲/۲/۹ بنا به پیشنهاد شماره ۹۶/م مورخ ۱۳۵۲/۱/۲۲ سازمان برنامه و بودجه و موافقت نامه شماره ۱۳۳۱-۱۱-۱۷/۰۲-۴۰۲/ب مورخ ۱۳۵۲/۳/۱۲ وزارت جنگ به استناد ماده ۴۳ قانون بودجه و برنامه تصویب نمودند سازمان نقشه برداری با کلیه وسایل و تاسیسات و ساختمان و مطالبات و سایر دارائی ها و تعهدات و دیون و کارکنان به سازمان جغرافیایی کشور (وابسته به وزارت جنگ) منتقل گردد و به ترتیب زیر عمل شود:

- ۱- در سال جاری در تشکیلات فعلی سازمان نقشه برداری تغییراتی داده نخواهد شد.
- ۲- سازمان نقشه برداری کماکان کارهای بزرگ مقیاس و کاداستر را انجام خواهد داد.
- ۳- کارهای دست اقدام به طریقی که در قراردادها ذکر شده انجام خواهد شد.
- ۴- در مورد قراردادهای جدید تا زمانیکه آئین نامه هزینه عملیات نقشه برداری موضوع ماده ۱۰ قانون سازمان جغرافیایی کشور به تصویب نرسیده طبق مقررات مورد عمل سازمان نقشه برداری اقدام خواهد شد.
- ۵- اعتبارات مربوط به سازمان نقشه برداری طبق بودجه مصوب و با رعایت مقررات مورد استفاده قرار خواهد گرفت.
- ۶- سازمان جغرافیایی کشور سازمان جدید مربوط را که جوابگوی نیازمندی های نقشه برداری در سطح کشور باشد تهیه و از طریق وزارت جنگ به تصویب خواهد رسانید.
- ۷- خط مشی ها و برنامه های اجرایی سازمان جغرافیایی کشور و حل مشکلات اساسی آن همچنین مسائل مربوط به امور استخدامی کارکنان سازمان نقشه برداری که به سازمان جغرافیایی کشور منتقل شده اند با تقاضای رئیس سازمان توسط شورای مرکب از وزیر مشاور و نایب نخست وزیر در امور اقتصادی و عمرانی و وزیر جنگ و وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه مورد بررسی و اتخاذ تصمیم قرار خواهد گرفت.
- اصل تصویب نامه در دفتر نخست وزیر است.

وزیر مشاور و معاون اجرایی نخست وزیر

هادی هدایتی

چهارمین قانون

پس از گذشت ۶ سال از وابستگی سازمان نقشه‌برداری به وزارت جنگ که باعث ایجاد رکود در امر تهیه نقشه‌های عمرانی و همچنین تحلیل رفتن نیروهای متخصص و استخدام بی‌رویه و رابطه‌ای نیروهای پشتیبانی شده بود. با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، شورای محترم انقلاب اسلامی در بیست و چهارم فروردین ماه سال ۱۳۵۸ لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه‌برداری از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه را به منظور تمرکز کلیه فعالیت‌های نقشه‌برداری و جلوگیری از دوباره‌کاری‌ها تصویب نمود. بر اساس این مصوبه وظایف ملی نقشه‌برداری به سازمان نقشه‌برداری کشور واگذار گردید.

متن این لایحه قانونی که طی نامه شماره ۷۳۲ مورخ ۱۳۵۸/۳/۲۶ از طرف نخست وزیر دولت موقت ابلاغ گردیده و اصلاحات آن به شرح صفحات بعدی می‌باشد.

بسمه تعالی

شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری کشور از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به

سازمان برنامه و بودجه

ماده واحده- به منظور تمرکز کلیه فعالیت های نقشه برداری و جغرافیایی در سطح کشور و جلوگیری از دوباره کاری و ایجاد یکنواختی در تهیه نقشه و استاندارد کردن کلیه عملیات نقشه برداری و جغرافیایی در سطح کشور و تامین نیازمندی های نقشه برداری عمومی و جغرافیایی کلیه سازمان های دولتی از تاریخ تصویب این ماده واحده سازمان مستقلی به نام "سازمان نقشه برداری کشور" وابسته به سازمان برنامه و بودجه تشکیل و مقررات زیر به مورد اجراء گذاشته می شود.

۱- سازمان جغرافیایی کشور و سازمان نقشه برداری وابسته به آن منحل و سازمان مستقلی به نام سازمان نقشه برداری کشور وابسته به سازمان برنامه و بودجه تشکیل و پرسنل آن مرکب از کلیه (کادر و ابواب جمعی) سازمان نقشه برداری و سازمان جغرافیایی کشور با همان وضع استخدامی به استثناء پرسنل مذکور در بند ۲ خواهد بود و حقوق مکنتبه این مستخدمین کماکان تا زمانی که زیرچتر یکنواخت شدن استخدامی کل کشور قرار نگرفته اند به قوت خود باقی خواهد ماند.

۲- جهت تامین نیازمندی های نقشه ای نظامی ارتش اداره ای بنام اداره جغرافیایی ارتش در وزارت دفاع ملی تاسیس و کادر آن مرکب از کلیه پرسنل نظامی و تعداد مورد نیاز از داوطلبان غیرنظامی سازمان جغرافیایی فعلی کشور تشکیل می گردد.

۳- کلیه دارایی سازمان جغرافیایی کشور (اعم از اموال منقول و غیرمنقول- تعهدات- دیون- مطالبات و نقدینه و غیره) طبق صورتمجلسی که به توافق نمایندگان وزارت دفاع ملی و سازمان برنامه و بودجه برسد تعیین و سهم هریک برحسب احتیاجاتشان مشخص و به دستگاه ذیربط منتقل می گردد.

۴- وظایف و اختیارات و تشکیلات سازمان نقشه برداری کشور بر اساس آئین نامه های تشکیلاتی و اداری و مالی خواهد بود که بوسیله سازمان جدید تهیه و پس از تأیید سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

۵- قانون تشکیل سازمان جغرافیایی کشور مصوب ۱۳۴۷ پس از تصویب آئین نامه های موضوع بند ۴ این ماده واحده از طرف هیئت وزیران لغو می گردد.

نخست وزیر

بسمه تعالی

شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

اصلاحیه چهارمین قانون

(تصویب شده در جلسه مورخ ۱۳۵۸/۱۲/۲۵ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران)

لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری کشور از وزارت دفاع ملی

و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه

ماده واحده- به منظور تامین نیازمندی‌های نقشه‌برداری سازمان‌های دولتی و تسریع در تهیه نقشه‌های عمومی، مبنایی و جغرافیایی کشور، از تاریخ تصویب این لایحه قانونی سازمانی به نام "سازمان نقشه‌برداری کشور" وابسته به سازمان برنامه و بودجه تشکیل و مقررات زیر به مورد اجراء گذاشته می‌شود.

۱- سازمان جغرافیایی کشور و سازمان نقشه‌برداری وابسته به آن منحل و سازمانی به نام "سازمان نقشه‌برداری کشور" به صورت شرکت دولتی تشکیل و پرسنل آن که مرکب از کارکنان سازمان نقشه‌برداری و کارکنان غیرنظامی سازمان جغرافیایی کشور خواهد بود مشمول مقررات استخدامی شرکت‌های دولتی خواهند شد.

تبصره- در صورتی که مجموع حقوق و مزایای دریافتی کارکنان سازمان‌های مذکور در بالا بر اثر شمول مقررات استخدامی شرکت‌های دولتی درباره آنها کاهش یابد، مجموع دریافتی فعلی آنها تا زمانی که میزان دریافتی کارکنان براساس مقررات استخدامی مذکور، کمتر از دریافتی فعلی است، قابل پرداخت خواهد بود.

۲- جهت تامین نقشه‌های مورد نیاز ارتش، اداره‌ای به نام اداره جغرافیایی ارتش در وزارت دفاع ملی تاسیس و کادر آن مرکب از کلیه پرسنل نظامی سازمان جغرافیایی فعلی کشور خواهد بود.

۳- اساسنامه سازمان نقشه‌برداری کشور (شرکت سهامی خاص) متضمن وظایف، اختیارات و تشکیلات این سازمان در ۲۵ ماده به همراه این قانون تصویب می‌شود.

۴- آن قسمت از وظایفی که در محدوده اختیارات سازمان نقشه‌برداری کشور منظور نگردیده منجمه وظایف ستادی شامل تهیه طرح و برنامه رفع نیاز کشور به نقشه‌های عمومی، پوششی، مبنایی و جغرافیایی هماهنگ کردن فعالیت‌های نقشه‌برداری دستگاه‌های دولتی و موسسات خصوصی ذیصلاح نقشه‌برداری تعیین تعرفه‌های قیمت خدمات نقشه‌برداری-جمع‌آوری، نگهداری و بهره‌برداری از اسناد و مدارک نقشه‌برداری- نظارت بر اجرای برنامه‌های نقشه‌برداری عمومی کشور طبق قانون برنامه و بودجه کشور جزو وظایف جاری سازمان برنامه و بودجه و موضوع وظایف و تشکیلات داخلی این سازمان خواهد بود.

۵- این لایحه قانونی بعنوان اصلاح لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه‌برداری از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه مصوب بیست و دوم خردادماه ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران تصویب و جایگزین آن می‌گردد.

سید ابوالحسن بنی صدر

رئیس جمهور و رئیس شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

بسمه تعالی

شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

اساسنامه سازمان نقشه‌برداری کشور (شرکت سهامی خاص)

فصل اول- موضوع و هدف شرکت

ماده ۱-

نام شرکت- سازمان نقشه‌برداری کشور که شرکتی است دولتی و صددرصد سهام آن متعلق به دولت می‌باشد.

ماده ۲-

مرکز اصلی شرکت- تهران است و در صورت لزوم شرکت می‌تواند در مراکز استان‌ها و شهرستان‌ها شعب و نمایندگی تاسیس نماید.

ماده ۳-

نوع و مدت شرکت- نوع شرکت، سهامی خاص و مدت آن نامحدود است

ماده ۴-

وابستگی شرکت- شرکت وابسته به سازمان برنامه و بودجه می‌باشد.

ماده ۵-

موضوع و هدف شرکت- عبارت است از عکسبرداری هوایی، ژئودزی، ترازیابی، هیدروگرافی و اجرای هرگونه عملیات نقشه‌برداری زمینی، فتوگرامتری، ترسیم و چاپ انواع نقشه‌ها و تهیه نقشه‌های مبنایی، عمومی و جغرافیایی و موردی و انجام هر نوع کنترل فنی عملیات نقشه‌برداری و کارتوگرافی که از طرف وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و بخش خصوصی به شرکت ارجاع می‌گردد.

ماده ۶-

سرمایه شرکت- عبارت از ۱۰ میلیون ریال مرکب از یک هزار سهم ده هزارریالی با نام می‌باشد که توسط دولت تعهد شده است. سرمایه شرکت با تصویب مجمع عمومی و رعایت قانون تجارت و سایر قوانین و مقررات مربوط قابل تغییر است.
ماده ۷- دارایی شرکت- عبارت است از کلیه دارایی‌های منقول و غیرمنقول و اسناد بهاداری که از دارایی‌های متعلق به دولت نزد سازمان جغرافیایی فعلی کشور و سازمان نقشه‌برداری وابسته به آن طبق صورتی که به تصویب وزیر دفاع ملی و وزیر مشاور و ریس سازمان برنامه و بودجه می‌رسد به شرکت منتقل خواهد شد.

فصل دوم- ارکان شرکت

ماده ۸-

شرکت دارای ارکان زیر است:

الف- مجمع عمومی

ب- هیئت مدیره

ج- مدیرعامل

د- بازرس

ماده ۹-

مجمع عمومی شرکت از وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه، وزیر دفاع ملی و وزیر امور اقتصادی و دارایی تشکیل می شود که نمایندگی سهام دولت را خواهند داشت. ریاست مجمع عمومی با وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه می باشد.

ماده ۱۰-

مجمع عمومی شرکت حداقل سالی دوبار برای انجام وظایف مقرر در این اساسنامه به دعوت رئیس مجمع تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۱-

مجمع عمومی عادی شرکت بطور فوق العاده بنا به دعوت رئیس مجمع عمومی یا مدیرعامل یا بنا به تقاضای هیئت مدیره و یا بازررس تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۲-

وظایف و اختیارات مجمع عمومی

الف- تعیین خط مشی شرکت در قالب سیاست های کلی دولت

ب- انتخاب و عزل هیئت مدیره و عضو علی البدل هیئت مدیره و مدیرعامل و بازررس

ج- رسیدگی به گزارش عملکرد شرکت و گزارش بازررس و اتخاذ تصمیم نسبت به آنها و تصویب ترازنامه حساب سود و زیان و تقسیم سود ویژه

و- رسیدگی و تصویب بودجه

ه- تصویب پیشنهاد هیئت مدیره شرکت راجع به سازش در دعاوی یا ارجاع امر به داوری و تعیین داور

و- بررسی نسبت به تغییرات سرمایه شرکت و پیشنهاد آن جهت تصویب مراجع ذیصلاح

ز- تصویب تشکیلات شرکت با تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور

ح- تصویب آئین نامه های مالی و معاملاتی و استخدامی شرکت با توجه به مقررات و قوانین کشور

ح- تعیین حقوق و مزایای اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت با تأیید شورای حقوق و دستمزد و تعیین حق الزحمه بازررس

ماده ۱۳-

هیئت مدیره شرکت از یک نفر رئیس و دونفر عضو تشکیل می شود و رئیس هیئت مدیره مدیرعامل نیز خواهد بود. هیئت مدیره و مدیرعامل برای مدت سه سال انتخاب می شوند تغییر در مدت و انتخاب مجدد آنان بلامانع است. رئیس هیات مدیره و مدیرعامل با حکم وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه منصوب خواهند شد.

ماده ۱۴-

اعضای هیئت مدیره نمی توانند در مدت تصدی خود هیچگونه شغل موظف دیگری داشته باشند و مکلفند وظایفی را که براساس تشکیلات مصوب شرکت به آنها محول می شود انجام دهند.

ماده ۱۵-

وظایف و اختیارات هیئت مدیره بشرح زیر است:

الف- تهیه طرح تشکیلات شرکت برای پیشنهاد به مجمع عمومی

ب- تصویب برنامه ها و معاملات و قراردادها به پیشنهاد مدیرعامل

ج- تهیه آئین نامه های مالی و معاملاتی و استخدامی و سایر آئین نامه ها جهت پیشنهاد به مجمع عمومی

نسبت به موضوعاتی که در این اساسنامه پیش بینی نشده طبق مقررات قانون تجارت عمل خواهد شد.
ماده ۲۵-

این اساسنامه در ۲۵ ماده به عنوان موضوع بند ۳ لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه در شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران تصویب و از آغاز سال ۱۳۵۹ لازم الاجرا خواهد بود.

سید ابوالحسن بنی صدر

رئیس جمهور و رئیس شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

به علت اجرا نشدن قانون اصلاحیه چهارمین قانون، شورای محترم انقلاب اسلامی پس از چهار ماه در تیرماه سال ۱۳۵۹، قانون اصلاح اصلاحیه قانون چهارم را به شرح صفحات زیر تصویب نمود.

بسمه تعالی

شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

اصلاحیه لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری کشور از وزارت دفاع ملی و

الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه

تصویب شده در جلسه مورخ ۱۳۵۹/۴/۲۵

ماده واحده: لایحه قانونی مورخ ۵۸/۱۲/۲۵ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران مبنی بر اصلاح لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری کشور از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه لغو و لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه مصوب ۵۸/۳/۲۴ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران به قوت خود باقی و با اصلاحات زیر قابل اجراست:

تبصره ۱- تشکیلات و شرح وظایف سازمان نقشه برداری کشور بوسیله سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب سازمان امور اداری و استخدامی کشور خواهد رسید.

تبصره ۲- سازمان نقشه برداری کشور از نظر استخدامی و معاملاتی و مالی تابع قانون استخدام کشوری و قانون محاسبات عمومی است.

تبصره ۳- کلیه کارکنان غیررسمی منتقل از اداره جغرافیایی ارتش به سازمان نقشه برداری کشور که قبل از تاریخ ۱۳۵۷/۱۰/۲ در استخدام سازمان جغرافیایی کشور بوده اند از تاریخ تصویب این لایحه طبق مقررات قانون استخدام کشوری به رسمی تبدیل می شوند.

تبصره ۴- کلیه دارایی سازمان جغرافیایی کشور (اعم از منقول و غیرمنقول و وسایل و لوازم و مدارک فنی و جغرافیایی) طبق صورتجلسه ای که به امضاء وزیر راه و ترابری- وزیر مشاور و رئیس سازمان برنامه و بودجه- وزیر دفاع ملی و نماینده نخست وزیر می رسد تعیین و سهم هریک از سازمان نقشه برداری کشور و اداره جغرافیایی ارتش برحسب احتیاج و وظایف محوله به تشخیص این کمیسیون معین و به دستگاه ذیربط تحویل خواهد شد.

تبصره ۵- به منظور ایجاد یک نظام نقشه برداری سالم در سطح کشور و همچنین نظارت عالیه در امور نقشه برداری مملکتی شورایی بنام شورای عالی نقشه برداری کشور وابسته به سازمان برنامه و بودجه تشکیل می شود. وظایف و اعضاء این شورا از طرف سازمان برنامه و بودجه تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

سید ابوالحسن بنی صدر

رئیس جمهور و رئیس شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

در اجرای تبصره یک ماده واحده اصلاحیه لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی انتزاع سازمان نقشه برداری کشور از وزارت دفاع ملی و الحاق آن به سازمان برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۹ شورای محترم انقلاب، هدف و وظایف کلی سازمان به موجب تبصره ۲ ماده ۸ قانون استخدام کشوری در اسفندماه ۱۳۶۰ به شرح زیر به تصویب رسید.

هدف و وظایف کلی

الف - هدف:

تهیه طرح و اجرای عملیات بنیادی نقشه برداری و تهیه نقشه های پوششی در سطح کشور و بازبینی و بازسازی و تجدید دائمی آنها و نظارت و کنترل فنی نقشه برداری های موردی که راساً توسط سازمان نقشه برداری و یا سایر ارگانها انجام می شود و بایگانی و نگهداری اطلاعات و اورژینال های حاصله به منظور تمرکز کلیه فعالیت های نقشه برداری و جغرافیایی در سطح کشور و جلوگیری از دوباره کاری و ایجاد یکنواختی در تهیه نقشه و استاندارد کردن کلیه عملیات نقشه برداری و جغرافیایی در سطح کشور.

ب- وظایف کلی:

- ۱- تهیه طرح و تنظیم برنامه های نقشه برداری عمومی- پوششی- مبنایی- هیدروگرافی- جغرافیایی و پیشنهاد آن جهت تصویب به شورای عالی نقشه برداری
- ۲- تهیه برنامه اجرایی (برنامه زمان بندی) مراحل مختلف عملیات نقشه برداری مبنایی (بنیادی) اعم از پوششی- عمومی- انواع عکس- برداری های هوایی- ژئودزی و ترازایی دقیق- نجوم هیدروگرافی- محاسبات و عملیات جغرافیایی پروژه هایی که مورد تصویب شورای عالی نقشه برداری قرار گرفته و اجرای آن.
- ۳- اجرای کلیه عملیات نقشه برداری موردی- زمینی- فتوگرامتری هوایی و زمینی و مراحل کارتوگرافی چاپ و غیره مورد نیاز دستگاه های اجرایی و نهادهای انقلاب مربوط به طرح های عمرانی و بازسازی کشور و تهیه برنامه زمان بندی اجرای آن طبق پیشنهاد دستگاه اجرایی
- تبصره: سازمان نقشه برداری کشور می تواند تمام یا قسمتی از کارهای ارجاع شده را که مازاد بر توان خود تشخیص دهد از طریق سازمان برنامه و بودجه به بخش خصوصی واگذار نماید.
- ۴- نظارت و کنترل فنی بر اجرای کلیه عملیات تهیه نقشه های مورد نیاز وزارتخانه ها و موسسات و سازمانهای دولتی و وابسته به دولت و نهادهای انقلابی که مازاد بر توان سازمان نقشه برداری بوده و طبق دستورالعمل ها جهت اجرا به بخش خصوصی واگذار می شود براساس آئین نامه های نظارت و کنترل فنی که به تصویب شورای عالی نقشه برداری خواهد رسید.
- ۵- جمع آوری و بایگانی کلیه نسخ اصلی مدارک و اطلاعات عملیات انجام شده در زمینه های تهیه نقشه و اطلاعات جغرافیایی در سطح کشور به منظور ایجاد بانک اطلاعات نقشه برداری برای جلوگیری از پراکندگی و دوباره کاری و استفاده صحیح از این اطلاعات.
- ۶- مشارکت در تهیه دستورالعمل های فنی اجرایی در امر نقشه برداری با دفتر فنی سازمان برنامه و بودجه و ارسال آن جهت تایید و تدوین به شورای عالی نقشه برداری
- ۷- مشارکت در تهیه شرح و آنالیز واحد عملیات و خدمات نقشه برداری با دفتر فنی سازمان برنامه و بودجه و ارسال آن جهت تایید و تهیه تعرفه های مربوط به شورای عالی نقشه برداری

- ۸- مشارکت در تهیه و تدوین ضوابط صلاحیت و درجه بندی شرکت های خصوصی نقشه برداری که توسط سازمان برنامه و بودجه انجام می شود.
- ۹ - مشارکت در بازرسی و کنترل صلاحیت و درجه بندی شرکت های خصوصی نقشه برداری که توسط سازمان برنامه و بودجه در مواقع ضروری انجام می شود.
- ۱۰- طبقه بندی استاندارد انواع نقشه ها و یکنواختی در سیستم تصویر و کلیه مراحل عملیات منتهی به تهیه نقشه در سطح کشور و پیشنهاد آن جهت تصویب به شورای عالی نقشه برداری
- ۱۱- مطالعه و تحقیق در روش های نوین نقشه برداری و جغرافیایی در سطح جهانی و گزینش بهترین روش های متناسب با امکانات و هدف های نقشه برداری کشور
- ۱۲- آموزش های فشرده کوتاه مدت حین خدمت توسط متخصصین سازمان نقشه برداری جهت ارتقاء تخصص های علمی و عملی کارکنان به منظور کارآیی و بازدهی بیشتر
- ۱۳- عضویت در سازمان علمی و فنی بین المللی و منطقه ای در زمینه های مختلف نقشه برداری با رعایت قوانین و مقررات جاری کشور و همکاری و تبادل نظرهای علمی در زمینه های مربوطه
- ۱۴- اعزام متخصصین صاحب نظر سازمان نقشه برداری برای شرکت در سمینار و گردهمایی های مربوط به نقشه برداری در داخل و خارج کشور.

با توجه به اینکه قانون شرکتی شدن سازمان (مصوب اسفندماه سال ۱۳۵۸ با تصویب قانون بعدی (مصوب ۱۳۵۹/۴/۲۵) لغو و به مرحله اجرا درنیامد، وزارت برنامه و بودجه وقت تلاش دیگری در راستای شرکتی نمودن سازمان به عمل آورد و در تاریخ ۱۳۶۶/۹/۳ پیشنهادی را به هیئت محترم وزیران تقدیم نمود و پس از تصویب هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۲۹، طی نامه شماره ۵۳۵/۱۰۹۴۰ مورخ ۱۳۶۸/۱/۲۶ تقدیم مجلس شورای اسلامی گردید.

لایحه مزبور در کمیسیون های مختلف مجلس محترم شورای اسلامی مطرح و پس از انعکاس نظرات در جلسه علنی مجلس بحث و اخذ رای به عمل آمد و لایحه رد شد.

جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

شماره ۵۳۱۰۹۴۰

تاریخ ۱۳۶۸/۱/۲۶

بسمه تعالی

برادر گرامی حجت الاسلام والمسلمین آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

لایحه تبدیل وضع سازمان نقشه‌برداری کشور که بنا به پیشنهاد شماره ۹۷۸۶-۹۳۴-۱ مورخ ۱۳۶۶/۹/۳ وزارت برنامه و بودجه در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۲۹ هیات وزیران به تصویب رسیده است به پیوست تقدیم و تقاضای تصویب آنرا دارد.

میرحسین موسوی

نخست وزیر

جمهوری اسلامی ایران

نخست وزیر

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی

به منظور بکارگیری امکانات بالقوه موجود و با عنایت به ماهیت فعالیت‌های سازمان نقشه‌برداری کشور که عهده‌دار تهیه و تامین نیازمندی‌های نقشه‌برداری کشور می‌باشند لایحه زیر تقدیم می‌گردد:

"لایحه تبدیل وضعیت سازمان نقشه‌برداری کشور"

ماده واحده

به منظور تمرکز فعالیت‌های نقشه‌برداری و جغرافیای و جلوگیری از دوباره‌کاری و ایجاد هماهنگی و یکنواختی در تهیه هرگونه نقشه و استاندارد کردن کلیه فعالیت‌های فوق‌الذکر در سطح کشور و برنامه‌ریزی و اجرای عملیات زیرینایی و بنیادی نقشه‌برداری و همچنین تامین کلیه نیازمندی‌های کشور در زمینه نقشه‌برداری و تهیه نقشه از قبیل ژئودزی، ترازبایی دقیق، ثقل‌سنجی و عکسبرداری هوایی، نقشه‌های پوششی، منطقه‌ای، موردی، آبنگاری، ثبتی (کاداستر)، دورکای و جغرافیایی، بهنگام‌سازی نقشه‌ها و مدارک نقشه-برداری، جمع‌آوری و نگهداری نسخ اصلی کلیه اسناد و مدارک فعالیت‌های فوق‌الذکر و نظارت و کنترل فعالیت‌های نقشه‌برداری، شرکتی دولتی به نام "سازمان نقشه‌برداری کشور" که از این به بعد سازمان نامیده می‌شود وابسته به وزارت برنامه و بودجه به مدت نامحدود تشکیل می‌شود.

تبصره ۱-

"سازمان" موظف است ظرف مدت ۳ ماه از تاریخ تصویب این ماده واحده اساسنامه خود را تهیه و از طریق وزارت برنامه و بودجه به هیئت دولت ارسال تا جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه گردد. اصلاحات بعدی اساسنامه نیز به ترتیب فوق به عمل خواهد آمد.

تبصره ۲-

کلیه وزارتخانه‌ها، موسسات، شرکت‌ها و نهادهای دولتی یا وابسته به دولت موظفند کماکان هرگونه سفارشات تهیه نقشه و اجرای عملیات نقشه‌برداری خود را جهت انجام به "سازمان" ارجاع نمایند و سازمان می‌تواند در موارد مقتضی به تشخیص خود تمام یا سمتی از سفارشات یا نیازهای مذکور را به بخش خصوصی ارجاع نماید، به هر حال این قبیل عملیات باید تحت نظارت و کنترل "سازمان" انجام گیرد.

تبصره ۳-

"سازمان" از نظر مقررات مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی منحصراً تابع مقرراتی است که مطابق اساسنامه به تصویب رسیده و به مورد اجرا گذارده خواهد شد. آئین‌نامه‌های مربوطه ظرف مدت یکسال از تاریخ تصویب اساسنامه پس از تصویب مجمع عمومی سازمان با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور به اجرا گذارده خواهد شد.

تبصره ۴-

سرمایه اولیه "سازمان" یکصد میلیون ریال است که از محل دارایی‌های سازمان نقشه‌برداری کشور تامین می‌گردد. دارایی خالص "سازمان" به ترتیب مقرر در اساسنامه ارزیابی و به حساب سرمایه آن منظور خواهد شد.

تبصره ۵-

کلیه کارکنان سازمان نقشه‌برداری کشور به "سازمان" جدید منتقل می‌شوند.

تبصره ۶-

کلیه دارائی‌ها، بدهی‌ها و تعهدات سازمان نقشه‌برداری کشور به "سازمان" جدیدالتاسیس منتقل می‌گردد.

تبصره ۷-

با تصویب این ماده واحده، کلیه قوانین و مقررات مغایر با آن لغو می‌شود.

نخست وزیر

یکسال پس از رد شدن لایحه شرکتی شدن سازمان، هیئت وزیران، پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه مبنی بر "تعیین وضعیت حقوقی سازمان نقشه برداری کشور" را در جلسه مورخ ۱۳۶۹/۷/۱۵ تصویب نمود که این مصوبه طی نامه شماره ۸۸۳۵۲ مورخ ۱۳۶۹/۸/۲۸ به شرح صفحات ۵۶-۵۸ با امضای جناب آقای اکبر هاشمی رفسنجانی رئیس محترم جمهوری جهت طی تشریفات قانونی تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی گردید و این لایحه نیز پس از مطرح شدن در جلسه علنی مجلس محترم شورای اسلامی و اخذ رای از سوی نمایندگان محترم مجلس رد شد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

شماره ۱۱۳۵۴

تاریخ ۱۳۶۹/۸/۲۸

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

برادر گرامی حجت الاسلام والمسلمین آقای کروبی

لایحه تعیین وضعیت حقوقی سازمان نقشه برداری کشور که بنا به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه در جلسه مورخ ۱۳۶۹/۷/۱۵ هیات وزیران به تصویب رسیده است جهت طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می گردد.

اکبر هاشمی رفسنجانی

رئیس جمهور

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی

با توجه به اینکه بر اساس مفاد ماده (۱۳۰) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ سازمان‌های دولتی می‌بایست در قالب یکی از سه وضعیت حقوقی مذکور در آن ماده فعالیت نمایند و از آنجا که قوانین مصوب مربوط به سازمان نقشه‌برداری کشور وضعیت حقوقی این سازمان را معین ننموده است لایحه زیر به منظور تعیین وضعیت حقوقی سازمان نقشه‌برداری کشور بعنوان شرکت دولتی و پیش‌بینی مقررات منطبق با این وضعیت به شرح زیر جهت طی تشریفات قانونی تقدیم می‌گردد.

لایحه تبدیل وضعیت سازمان نقشه‌برداری کشور

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون سازمان نقشه‌برداری کشور که در این قانون به اختصار سازمان نامیده می‌شود با وظایف قبلی خود به صورت یک شرکت سهامی وابسته به سازمان برنامه و بودجه و به مدت نامحدود تغییر وضعیت داده می‌شود.

تبصره ۱- سازمان برنامه و بودجه موظف است ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون اساسنامه سازمان را منطبق با اهداف و وظایف مقرر در این قانون به تصویب هیات وزیران برساند. اصلاحات بعدی اساسنامه نیز به ترتیب فوق بعمل خواهد آمد. تا هنگامیکه اساسنامه شرکت ابلاغ نشده است مقررات قبلی به قوت خود باقیست.

تبصره ۲- سازمان از نظر مقررات مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی استقلال کامل دارد و منحصرأ تابع مقرراتی است که مطابق اساسنامه به تصویب می‌رسد. سازمان دارای شخصیت حقوقی می‌باشد و عملیات و خدمات خود را طبق مفاد این قانون و اساسنامه انجام خواهد داد. مواردیکه در قوانین و مقررات فوق‌الذکر پیش‌بینی نشده باشد طبق قانون تجارت عمل خواهد شد.

تبصره ۳- سرمایه اولیه سازمان یکصد میلیون ریال است که از محل دارائی‌های سازمان نقشه‌برداری کشور تامین می‌گردد.

تبصره ۴- سازمان مجاز است برای انجام قسمتی از وظایف خود با تصویب مجمع عمومی مبادرت به تشکیل شرکت‌های دیگر بنماید و یا با مشارکت بخش دولتی و یا غیردولتی، شرکت و یا شرکت‌هایی تشکیل دهد و یا با شرکت‌های دیگر مشارکت و یا سهام شرکت‌های مذکور را خریداری کند.

تبصره ۵- از تاریخ تصویب این قانون کلیه دارائی‌ها، بدهی‌ها، تعهدات سازمان نقشه‌برداری کشور به سازمان منتقل خواهد شد. دارایی خالص سازمان نقشه‌برداری کشور ارزیابی و به حساب سرمایه سازمان منظور خواهد شد.

تبصره ۶- اعضای مجمع عمومی شرکت معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان برنامه و بودجه و وزیر امور اقتصادی و دارایی و یکی از وزراء به انتخاب هیات دولت خواهند بود. ریاست مجمع با رئیس سازمان برنامه و بودجه می‌باشد و وظایف و حدود اختیارات مجمع عمومی در اساسنامه تعیین خواهد شد.

تبصره ۷- سازمان موظف است تشکیلات جدید خود را طبق اساسنامه تنظیم و پس از کسب نظر سازمان امور اداری و استخدامی کشور و تصویب مجمع عمومی به موقع اجراء بگذارد.

تبصره ۸- کلیه کارکنان سازمان نقشه‌برداری کشور به سازمان منتقل می‌گردند و وضع کارکنان انتقالی به سازمان پس از تصویب و ابلاغ تشکیلات اداری، بر اساس مقررات استخدامی سازمان تبدیل و تطبیق وضع داده خواهند شد.

تبصره ۹- سازمان از پرداخت هزینه‌های دادرسی، دفتری و اجرایی ناشی از دعاوی مطروحه له و یا علیه خود و همچنین حق‌الثبت اسناد و معاملات و نیم عشر اجرایی و حق‌الثبت شرکت معاف است.

تبصره ۱۰- آن قسمت از سود سازمان، که برای سرمایه‌گذاری به منظور توسعه، آموزش و بهبود خدمات نقشه‌برداری اختصاص داده می‌شود از پرداخت مالیات بر درآمد معاف هست.

رئیس سازمان برنامه و بودجه

وزیر امور اقتصاد و دارایی

رئیس جمهور

آخرين قوانين جاري سازمان

لايحه قانوني انتزاع سازمان نقشه برداري کشور از وزارت دفاع ملي و الحاق آن به

سازمان برنامه و بودجه

مصوبه شماره ۷۳۲۰ مورخ ۱۳۵۸/۳/۲۲ نخست وزيري

ماده واحده- به منظور تمرکز کليه فعاليت هاي نقشه برداري و جغرافيايي در سطح کشور و جلوگيري از دوباره کاري و ايجاد يکنواختي در تهيه نقشه و استاندارد کردن کليه عمليات نقشه برداري و جغرافيايي در سطح کشور و تامين نيازمندي هاي نقشه برداري عمومي و جغرافيايي کليه سازمان هاي دولتي از تاريخ تصويب اين ماده واحده سازمان مستقلي بنام "سازمان نقشه برداري کشور" وابسته به سازمان برنامه و بودجه تشکيل و مقررات زير به مورد اجراء گذاشته مي شود.

۱- سازمان جغرافيايي کشور و سازمان نقشه برداري وابسته به آن منحل و سازمان مستقلي به نام سازمان نقشه برداري کشور وابسته به سازمان برنامه و بودجه تشکيل و پرسنل آن مرکب از کليه (کادر و ابواب جمعي) سازمان نقشه برداري و سازمان جغرافيايي کشور با همان وضع استخدومي به استثناء پرسنل مذکور در بند ۲ خواهد بود و حقوق مکاتبه اين مستخدمين کماکان تا زمانیکه زيرچتر يکنواخت شدن استخدومي کل کشور قرار نگرفته اند به قوت خود باقي خواهد ماند.

۲- جهت تامين نيازمندي هاي نقشه اي نظامي ارتش اداره اي بنام اداره جغرافيايي ارتش در وزارت دفاع ملي تاسيس و کادر آن مرکب از کليه پرسنل نظامي و تعداد مورد نياز از داوطلبان غير نظامي سازمان جغرافيايي فعلي کشور تشکيل مي گردد.

۳- کليه دارايي سازمان جغرافيايي کشور (اعم از اموال منقول و غير منقول- تعهدات- ديون- مطالبات و نقدينه و غيره) طبق صورتمجلسي که به توافق نمايندگان وزارت دفاع ملي و سازمان برنامه و بودجه برسد تعيين و سهم هريک برحسب احتياجاتشان مشخص و به دستگاه ذيربط منتقل مي گردد.

۴- وظائف و اختيارات و تشکيلات سازمان نقشه برداري کشور براساس آئين نامه هاي تشکيلاتي اداري و مالي خواهد بود که بوسيله سازمان جديد تهيه و پس از تائيد سازمان برنامه و بودجه به تصويب هيئت وزيران خواهد رسيد.

۵- قانون تشکيل سازمان جغرافيايي کشور مصوب ۱۳۴۷ پس از تصويب آئين نامه هاي موضوع بند ۴ اين ماده واحده از طرف هيئت وزيران لغو مي گردد.

اهداف و وظایف سازمان نقشه‌برداری کشور

اهداف سازمان نقشه‌برداری در راستای ارائه خدمات و ارتقای سطح موثر این ارگان در کشور به شرح زیر است:

- گسترش و بهبود داده‌های مبنایی، چارچوبهای مرجع و زیرساخت داده‌های مکانی برای مشارکت مؤثر در برنامه‌ریزی و توسعه پایدار کشور؛
- تحکیم مرجعیت سازمان در تدوین و توسعه استانداردها و الزامات فنی به منظور تضمین کیفیت، تعامل‌پذیری و پایایی؛
- ارتقای تعاملات برون‌سازمانی در سطوح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور افزایش اثرگذاری سازمان؛
- افزایش سطح تعاملات اجتماعی سازمان در راستای شناخت متقابل سازمان و جامعه؛
- گسترش فعالیت‌های پژوهشی سازمان با تأکید بر تحقیقات کاربردی و توسعه‌ای؛
- پیشنهاد و پیگیری تصویب قوانین و مقررات به منظور تقویت نقش حاکمیتی سازمان؛
- ایفای نقش کلیدی در پیش‌آگهی و مدیریت بحران؛
- ارتقای نقش سازمان نقشه‌برداری در نظام فنی و اجرایی کشور؛
- تسهیل و تسریع دسترسی عموم به محصولات و خدمات مختلف سازمان؛
- توسعه و بروزرسانی فن‌آوری‌ها و محصولات جدید؛
- توسعه منابع درآمدی پایدار؛
- ارتقای سازمان به سازمانی چابک، یادگیرنده و بهره‌ور.

وظایف:

- سازمان نقشه‌برداری کشور در راستای ارتقای خدمات مختلف نقشه‌برداری در حوزه‌های نقشه‌برداری عمومی و گرایش‌های تخصصی مرتبط با آن وظایفی به شرح زیر دارد:
- طراحی و اجرای عملیات نقشه‌برداری بنیادی از قبیل ایجاد شبکه‌های سراسری ژئودزی، ترازبندی دقیق، ثقل‌سنجی و ژئودینامیک؛
 - بروزرسانی نقشه‌های مبنایی کشور در مقیاس ۱:۲۵,۰۰۰ و مقیاس‌های دیگر در راستای برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور؛
 - تعیین و بهبود سطوح مبنای نقشه‌برداری از قبیل: ژئوئید ملی و محلی، بیضوی‌های مقایسه، سطوح مبنای ارتفاعات و سیستم‌های تصویر مناسب؛
 - ایجاد ایستگاه‌های دائمی تعیین موقعیت ماهواره‌ای، فضایی و ارائه خدمات مربوط؛

- تهیه نقشه های مورد نیاز و بروز رسانی آنها برای طرحهای عمرانی وزارتخانه ها و سازمان های دولتی و بخش خصوصی؛
- انجام عکسبرداری های هوایی و تهیه فیلم، تصویر رقومی و پردازش های مربوط مورد نیاز دستگاههای دولتی و بخش خصوصی؛
- طراحی و ایجاد سیستم های اطلاعات مکانی (GIS)، سیستم های اطلاعات زمینی (LIS) و تشکیل پایگاه داده های توپوگرافی ملی (NTDB)؛
- عملیات آب نگاری (هیدروگرافی) شامل تهیه چارتهای مبنایی و موردی، جمع آوری و پردازش اطلاعات جزر و مدی، پیش بینی و تهیه جداول جزر و مدی؛
- طرح و اجرای پروژه اطلس ملی ایران و اطلس های موضوعی و به روز رسانی و بازنگری آنها؛
- گردآوری و بایگانی اطلاعات جغرافیایی و نسخه اصلی نقشه ها به منظور ایجاد بانک اطلاعاتی؛
- اعمال ممیزی های کیفی فعالیت های نقشه برداری؛
- تهیه و تدوین استانداردها و دستورالعمل های لازم برای ایجاد یکپارچگی و انسجام در مراحل کار فنی و اجرایی سازمان و سایر موسسات و نهادهای فعال در عرصه های مرتبط؛
- نظارت و کنترل کیفی بر تمام فعالیت های تهیه نقشه در موسسات و بخش های دولتی و خصوصی طبق استانداردهای بین المللی؛
- عضویت در انجمن های علمی و فنی بین المللی و منطقه ای در زمینه های علوم مهندسی نقشه برداری با رعایت قوانین و مقررات مربوط؛
- همکاری با مجامع علمی - فنی داخل و خارج و تبادل اطلاعات با این مجامع؛
- برگزاری دوره های آموزشی در زمینه های مهندسی نقشه برداری در حیطه مقررات مربوط؛
- برگزاری کنگره ها، کنفرانس ها و سمینارهای مرتبط با مهندسی نقشه برداری در سطح ملی، منطقه ای و بین المللی و شرکت در همایش های داخلی و خارجی ذیربط؛
- همکاری لازم برای تحقق وظایف شورای عالی نقشه برداری.
- تهیه، تالیف و انتشار نقشه های توپوگرافی در مقیاس های مختلف با استفاده از اطلاعات گردآوری شده به روش های زمینی، فتوگرامتری و یا جنرالیزه اطلاعات موجود.
- طراحی، اجرا، به روز رسانی و انتشار نقشه های موضوعی.
- تدوین، طراحی، اجرا، به روز رسانی و انتشار اطلس های ملی، منطقه ای و موضوعی.
- طراحی، اجرا و انتشار انواع نقشه های موضوعی و گردشگری.
- طراحی، تولید و انتشار انواع محصولات کارتوگرافی مانند مدل سه بعدی و نقشه های سه بعدی.
- نگهداری، به روز رسانی و تکمیل پایگاه ملی نام های جغرافیایی ایران.

قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی

قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحات بعدی

ماده ۱:

به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری و در اجرای اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سازمانی بنام «سازمان بازرسی کل کشور» که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود زیر نظر رئیس قوه قضاییه و با اختیارات و وظایف مندرج در این قانون تشکیل می‌شود.

تبصره: نظارت و بازرسی از نظر این قانون عبارت است از مجموعه فعالیت‌های مستمر و منظم و هدفدار به منظور جمع‌آوری اطلاعات لازم درباره مراحل قبل، حین و بعد از اقدامات دستگاه‌های مشمول ماده (۲) این قانون، تجزیه و تحلیل آن‌ها، تطبیق عملکرد دستگاه با اهداف و تکالیف قانونی و ارائه پیشنهادهای مناسب در جهت حسن جریان امور.

ماده ۲:

وظایف و اختیارات سازمان به شرح زیر می‌باشد:

(الف) بازرسی و نظارت مستمر کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات و امور اداری و مالی دادگستری، سازمان‌ها و دستگاه‌های تابعه قوه قضاییه و نیروهای نظامی و انتظامی و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به آن‌ها و دفاتر اسناد رسمی و مؤسسات عام‌المنفعه و نهادهای انقلابی و سازمان‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه یا سهام آنان متعلق به دولت است یا دولت به نحوی از انحاء بر آن‌ها نظارت یا کمک می‌نماید و کلیه سازمان‌هایی که شمول این قانون نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر نام آن‌ها است بر اساس برنامه منظم.

(ب) انجام بازرسی‌های فوق‌العاده حسب‌الامر مقام معظم رهبری و یا به دستور رئیس قوه قضاییه و یا درخواست رئیس جمهور و یا کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی مجلس شورای اسلامی و یا بنا به تقاضای وزیر یا مسئول دستگاه‌های اجرائی ذی‌ربط و یا هر موردی که به نظر رئیس سازمان ضروری تشخیص داده شود.

(ج) اعلام موارد تخلف و نارسایی‌ها و سوء جریان‌های اداری و مالی در خصوص وزارتخانه‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی و بنیادها به رئیس جمهور و در خصوص مؤسسات و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت به وزیر ذی‌ربط و در مورد شهرداری‌ها و مؤسسات وابسته به وزیر کشور و در خصوص مؤسسات غیردولتی کمک بگیر از دولت به وزیر ذی‌ربط و در خصوص سوء جریان‌های اداری و مالی مراجع قضایی و واحدهای تابعه دادگستری به رئیس قوه قضاییه و در موارد ارجاعی کمیسیون اصل ۹۰ قانون اساسی نتیجه بازرسی به آن کمیسیون اعلام خواهد شد.

(د) در مواردی که گزارش بازرسی متضمن اعلام وقوع جرمی است، چنانچه جرم دارای حیثیت عمومی باشد، رئیس سازمان یا مقامات مأذون از طرف وی یک نسخه از گزارش را با دلایل و مدارک مربوط برای تعقیب و مجازات مرتکب به مرجع صالح قضایی ارسال و موضوع را تا حصول نتیجه نهایی پیگیری نمایند و در مورد تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی مستقیماً مراتب را به مراجع ذی‌ربط منعکس نموده و پیگیری لازم را به عمل آورند. مراجع رسیدگی‌کننده مکلفند وقت رسیدگی و جهت حضور را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند.

تبصره ۱: در مورد جرایم منتهی به ورود خسارت به اموال دولتی و حقوق عمومی و تضییع آن‌ها دادستان ضمن تعقیب کیفری متهم یا متهمان در دادگاه صالح در صورت احراز ورود خسارات و ضرر و زیان، رأساً جبران آن را بدون پرداخت هزینه دادرسی از دادگاه درخواست می‌نماید.

دستگاه‌های ذی‌ربط موظف به همکاری با دادستان در جمع‌آوری دلایل و مدارک و پیگیری موضوع می‌باشند. تبصره ۲: گزارش‌های بازرسی در ارتباط با آیین‌نامه و تصویب‌نامه و بخشنامه و دستورالعمل‌های صادره و شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی که حاکی از تشخیص تخلف در موارد فوق‌الذکر باشد جهت رسیدگی و صدور رای به دیوان عدالت اداری ارسال می‌گردد. رسیدگی به این‌گونه موارد به طور فوق‌العاده و خارج از نوبت خواهد بود.

هـ: در مواردی که گزارش بازرسی متضمن اعلام تخلف اداری مدیران کل ادارات و مقامات بالاتر تا سطح وزرا و هم‌تراز آنان باشد سازمان بازرسی کل کشور موضوع را جهت رسیدگی به هیأت تخلفات اداری نهاد ریاست جمهوری منعکس و تا حصول نتیجه پیگیری خواهد نمود.

تبصره: رسیدگی به تخلفات مقامات و کارکنان قوای قضاییه و مقننه و نیروهای مسلح، شورای نگهبان و دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۳:

سازمان می‌تواند برای انجام بازرسی و اظهار نظر کارشناسی از وجود قضات و اشخاص صاحب صلاحیت و متخصصان در هر رشته به طور دایم یا موقت استفاده نماید و در سایر موارد نسبت به تأمین کادر مورد نیاز از طریق انتقال یا مأموریت کارکنان دولت و در صورت عدم امکان از طریق استخدام اقدام نماید.

تبصره ۱: انتقال کارمندان وزارتخانه و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به سازمان به صورت مأمور و یا انتقال دایم بلامانع است.

تبصره ۲: مقررات اداری و استخدامی سازمان توسط قوه قضاییه تهیه و پس از تصویب مجلس به مرحله اجرا در می‌آید مگر مواردی که مشمول مفاد ماده ۱۲ این قانون است.

تبصره ۳: سازمان می‌تواند رأساً از افراد بازنشسته با حداقل مدرک کارشناسی و واجد صلاحیت در امور تخصصی استفاده کند.

به‌کارگیری افراد مذکور در این ماده از مقررات عمومی استخدامی مستثنی بوده و حق‌الزحمه آنان از محل اعتبارات مصوب سالیانه سازمان پرداخت خواهد شد.

ماده ۴:

رئیس سازمان توسط رئیس قوه قضاییه از میان قضات شرع و یا قضاتی که دارای رتبه ۱۰ یا ۱۱ قضایی باشند تعیین می‌شود. رئیس سازمان می‌تواند یک نفر قائم مقام برای خود از میان قضات با صلاحیت انتخاب کند که با پیشنهاد و تصویب رئیس قوه قضاییه تعیین می‌گردد و همچنین می‌تواند به تعداد لازم معاون داشته باشد.

ماده ۵:

بازرسی توسط بازرس یا هیأت‌های بازرسی به عمل می‌آید. رئیس هیأت بازرسی توسط رئیس سازمان حسب مورد از بین قضات یا متخصصین و کارشناسان برجسته و مورد اعتماد انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱: آن قسمت از گزارش بازرسین غیر قضایی که حاکی از وقوع تخلف یا جرم می‌باشد باید به تایید بازرس قضایی برسد.

تبصره ۲: رئیس هیأت بازرسی و یا بازرس در صورتی که دارای پایه قضایی و ابلاغ خاص از رئیس قوه قضاییه باشد، چنانچه در ضمن بازرسی به اموری برخورد نماید که بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک برود می‌تواند تا پایان بازرسی برابر مقررات قانون آئین دادرسی نسبت به صدور قرار تأمین غیر از قرار

بازداشت اتخاذ تصمیم نماید و چنانچه قرار بازداشت موقت را ضرورت تشخیص دهد باید با پیشنهاد رئیس هیأت و موافقت رئیس دادگستری محل اقدام نماید. قرارهای تأمین صادره ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظر در دادگاه تجدید نظر مرکز استان مربوط می‌باشد.

ماده ۶:

گزارش‌های سازمان در مراجع قضایی، هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی، خارج از نوبت و حداکثر ظرف مدت سه ماه رسیدگی خواهد شد. چنانچه رسیدگی به پرونده‌ها بیش از مدت معین نیاز به وقت داشته باشد، مراجع مذکور باید جهات و دلایل آن را در پرونده درج و تصریح نمایند.

تبصره: هرگاه بازرسی که دارای پایه قضایی است ضمن بازرسی در حدود مقررات قانونی به حکمی برخورد نماید که آن را خلاف بین شرع یا قانون تشخیص دهد گزارش مستدل آن را از طریق رئیس سازمان برای اطلاع دادستان کل کشور تهیه و ارسال می‌دارد. دادستان کل در صورتی که آن را از مصادیق بند ۲ ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۵ تشخیص دهد اقدام قانونی را معمول می‌دارد.

ماده ۷:

بازرس یا هیأت‌های بازرسی گزارش کار خود را مستقیماً به سازمان تسلیم خواهد نمود.

ماده ۸:

کلیه مسئولان ذی‌ربط در وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمان‌ها و مؤسسات اسناد و اطلاعات و مدارک مورد لزوم در تحقیقات را بدون هرگونه فوت وقت در اختیار بازرسی یا بازرسان اعزامی قرار داده و همکاری لازم را مبذول دارند. تبصره ۱: تخلف از تکلیف مندرج در این ماده موجب حبس از سه ماه و یک روز تا شش ماه یا انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه ماه تا یک سال خواهد بود.

تبصره ۲: اسناد سری دولتی از حکم این ماده مستثنی است مگر به درخواست رئیس سازمان بازرسی کل کشور و موافقت رئیس قوه قضاییه.

ماده ۹:

چنانچه بازرسی و یا هیأت بازرسی، در ضمن بازرسی و برای حسن انجام بازرسی و یا حسن جریان امور در دستگاه مشمول بازرسی، تعلیق یک یا چند نفر از کارکنان را تا پایان بازرسی ضروری تشخیص دهند، باید با ذکر جهات و علل، درخواست تعلیق را از طریق سازمان به وزیر یا رئیس دستگاه مربوط اطلاع دهند. وزیر یا رئیس دستگاه مربوط موظف است ظرف مدت ده روز نسبت به تعلیق آن کارمند اقدام نماید و نمی‌تواند به عذر این که درخواست مدلل نیست و یا دلایل غیرکافی است، از انجام تقاضا خودداری کند.

در صورت عدم اجرای پیشنهادهای مذکور سازمان با اعلام مراتب و پس از رسیدگی و احراز استنکاف غیر موجه در دادگاه، مشمول مفاد ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۰:

وزیر یا مسئول دستگاه مربوط موظف است از تاریخ دریافت گزارش هیأت بازرسی حداکثر ظرف ده روز عملیات اجرایی را جهت انجام پیشنهادهای مندرج در گزارش مزبور شروع و مفاد جریان کار را مرتباً به اطلاع سازمان برساند. سازمان موظف است تا حصول نتیجه نهایی جریان امر را پیگیری نماید.

تبصره: عدم اجرا پیشنهادهای سازمان بدون عذر موجه با اعلام رئیس سازمان و تشخیص مرجع قضایی صالح مشمول مجازات ماده (۵۷۶) قانون مجازات اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۱:

سازمان می‌تواند در موارد زیر نیز اقدام نماید:

الف: بهره‌گیری از توان تشکلهای غیر دولتی و مردم نهاد و اشخاص واجد شرایط در بخشهای علمی، تخصصی، صنفی و مردمی به منظور انجام وظایف محوله.

ب: ایجاد هماهنگیهای لازم، مستمر و منظم با مسئولان دستگاههای نظارتی کشور با حفظ استقلال و اختیارات قانونی و ذاتی هر دستگاه، به منظور ارتقاء کیفی و کمی و افزایش اثربخشی اقدامات نظارتی و پرهیز از کارهای موازی و غیرضرور و تقویت مدیریت کشور و ارایه گزارش نتایج حاصله به رؤسای قوای سه‌گانه.

ج: معرفی نماینده، به مجامع و شوراهای تصمیم‌گیر در معاملات دستگاههای دولتی و عمومی غیر دولتی و دستگاههای مشمول بازرسی به عنوان ناظر بدون حق رأی در جهت انجام وظیفه نظارتی

تبصره: مسئولان ذی‌ربط موظفند زمان تشکیل جلسات مجامع و شوراهای مورد نظر را به اطلاع سازمان برسانند. د: ارایه گزارشهای نظارتی هشدار دهنده به هنگام به مقامات مسئول جهت پیشگیری از وقوع جرم، تخلف و سوءجریانات احتمالی.

ه: اطلاع‌رسانی و آگاهی‌بخشی عمومی از طریق رسانه‌های عمومی به منظور ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، با رعایت قانون اصلاح تبصره (۱) ماده (۱۸۸) قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ و الحاق سه تبصره به آن مصوب خرداد ۱۳۸۵

ماده ۱۲:

چنانچه بازرسان قانونی مؤسسات و شرکت‌های مشمول بازرسی، مسئولین سازمان حسابرسی دولتی، حفاظت و اطلاعات و حراست و نظارت و بازرسی وزارتخانه‌ها و دستگاههای مشمول بازرسی، به سوءجریانی در رسیدگی به عملکرد مالی و اداری دستگاههای اجرائی و شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت برسند که مربوط به وظایف سازمان بازرسی است، باید مراتب را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند. مستنکف به مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) قانون مجازات اسلامی محکوم خواهد شد.

ماده ۱۳:

بودجه سازمان در بودجه کل کشور تحت ردیف مستقل ذیل ردیف دادگستری منظور و یک پنجم آن خارج از شمول محاسبات عمومی و سایر مقررات مصرف خواهد شد.

ماده ۱۴:

آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط سازمان بازرسی کل کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضاییه خواهد رسید.

ماده ۱۵:

قوه قضاییه، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور در قسمت مربوط مأمور اجرای این قانون می‌باشد.

آیین‌نامه اجرایی قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن

آخرین اصلاحات: ۱۳۸۸/۱/۱۵

در اجرای ماده ۱۴ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۷ و بنا به پیشنهاد شماره ۲/۸۷/۹۴۴۳۰ د مورخ ۸۷/۱۲/۲۸ سازمان، آیین‌نامه اجرایی قانون به شرح زیر تصویب گردید.

فصل اول: کلیات

ماده ۱: واژه‌ها و عبارات اختصاری مندرج در این آیین‌نامه در معانی زیر به کار می‌رود.

(الف) قانون: قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۸۷.

(ب) آیین‌نامه: آیین‌نامه اجرایی قانون.

(ج) سازمان: سازمان بازرسی کل کشور.

(د) نظارت و بازرسی برنامه‌ای: فعالیت‌های نظارتی و بازرسی مستمر بر اساس برنامه‌های مدون و منظم سالانه با تعیین قلمرو موضوعی، محیطی و زمانی.

(ه) نظارت و بازرسی موردی: بررسی شکایات و اعلامات مقرون به دلیل دایر بر وقوع تخلف یا سوء جریان در محدوده صلاحیت سازمان.

(و) نظارت و بازرسی فوق‌العاده: فعالیت‌های نظارت و بازرسی خارج از برنامه‌ریزی مستمر سالانه، که حسب دستور یا درخواست مقامات مذکور در بند «ب» ماده ۲ قانون در محدوده موضوع ارجاعی انجام می‌گیرد.

ماده ۲: نظارت و بازرسی به یکی از صور زیر انجام می‌شود.

(الف) برنامه‌ای

(ب) فوق‌العاده

(ج) موردی

ماده ۳: اولویت‌های نظارت و بازرسی برنامه‌ای متناسب با منابع سازمان از قبیل نیروی انسانی، امکانات و اعتبارات و شرایط و مقتضیات زمانی و با توجه به موارد زیر تعیین می‌گردد.

(الف) فرامین مقام معظم رهبری.

(ب) سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی نظام.

(ج) قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و سایر قوانین و مقررات.

(د) برنامه‌های راهبردی سازمان مصوب از سوی ریاست قوه قضاییه.

(ه) مشکلات و انتظارات مردم و نیازهای عمومی در چارچوب قوانین و مقررات.

ماده ۴: برنامه نظارت و بازرسی، قبل از پایان هر سال برای سال بعد، با رعایت اولویت‌ها تهیه و تدوین و به تصویب ریاست قوه قضاییه می‌رسد. در تدوین برنامه و انجام نظارت و بازرسی‌های مستمر، نکات زیر باید مورد توجه قرار گیرد.

(الف) عملکرد دستگاه از حیث حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین، شامل تناسب ساختار با مأموریت و وظایف دستگاه، انجام برنامه‌ها، طرح‌ها و درجه رشد و ارتقاء و نیل به اهداف تعیین‌شده در سیاست‌ها و برنامه‌های مصوب، شناسایی نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدات و مفاصل اداری و مالی.

(ب) نحوه عملکرد و رفتار مسئولان از حیث اصول مدیریت، استفاده از منابع، ایجاد تحول و به‌کارگیری فن‌آوری‌های نوین در جهت تسریع و تسهیل در امور و نیز صحت عمل، حسن شهرت، انضباط، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی، رعایت حقوق مردم و اخلاق حرفه‌ای و شئون اسلامی.

ج) اوضاع عمومی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اعم از آن که مربوط به تمام یا بخشی از کشور باشد از قبیل پیشرفت اجرای برنامه‌های توسعه بخشی، استانی و ویژه، رشد اقتصاد ملی، سرمایه‌گذاری، رقابت پذیری، اشتغال‌زایی، تراز تجاری، فاصله دهک‌های اجتماعی، فرهنگ گردشگری، آموزش و تربیت، بهداشت، سلامت و رفاه اجتماعی، امنیت قضایی، امور انتظامی، حقوق شهروندی و حفظ محیط‌زیست در حدود وظایف و مأموریت‌های دستگاه‌های مشمول بازرسى و اختیارات قانونی سازمان.

د) نظارت و بازرسى سازمان تنها در محدوده وظایف و اختیارات ذکر شده در بند(الف) ماده ۲ قانون سازمان انجام می‌گیرد و شامل مؤسسات و بنگاه‌های خصوصی که از وجوه عمومی استفاده نمی‌کنند، نمی‌شود.

ماده ۵: نظارت و بازرسى، حسب مورد توسط بازرس یا هیأت بازرسى صورت می‌گیرد.

ماده ۶: بازرس یا اعضاء هیأت بازرسى از بین اشخاص واجد صلاحیت، توسط رئیس سازمان و یا مقامات مجاز از طرف وی تعیین می‌شوند. رئیس هیأت بازرسى از بین دارندگان پایه قضایی یا متخصصین و کارشناسان برجسته و مورد اعتماد تعیین خواهد شد.

ماده ۷: سازمان می‌تواند در مرکز، به تعداد مورد لزوم معاونت و اداره کل داشته باشد و خارج از مرکز، منطقه و اداره کل بازرسى در مرکز استان‌ها و شهرستان‌های بزرگ تشکیل دهد.

فصل دوم: نظارت و بازرسى

ماده ۸: انجام هرگونه نظارت و بازرسى، مستلزم صدور حکم مأموریت از سوى رئیس سازمان یا مقام مجاز از طرف ایشان خواهد بود. مدیرکل بازرسى استان، در حوزه مأموریت خود می‌تواند در مورد برنامه‌های مصوب و موردی، نسبت به صدور احکام مأموریت نظارت و بازرسى اقدام نماید.

تبصره ۱: در احکام مأموریت، قلمرو محیطی، زمانی و موضوعی بازرسى و مدت آن، صریحاً تعیین شود.

تبصره ۲: احکام بازرسى از استناداری، دیوان محاسبات استان، اداره کل اطلاعات واحدهای نظامی و انتظامی استان توسط اداره کل بازرسى استان با اجازه و موافقت رئیس سازمان صادر خواهد شد.

تبصره ۳: بازرسى از دادگستری و دیگر نهادها و سازمان‌های وابسته به قوه قضاییه با اجازه و موافقت ریاست قوه قضاییه انجام می‌گیرد.

ماده ۹: بازرس یا هیأت بازرسى، با تبیین موضوع و حدود مأموریت و تعلیمات لازم، به دستگاه بازرسى شونده اعزام می‌گردد. تقسیم کار بین اعضاء به عهده رئیس هیأت بوده و هر یک از اعضاء نتیجه کار خود را به وی داده تا گزارش نهایی تهیه گردد.

ماده ۱۰: بازرس یا هیأت بازرسى اعزامی مکلف است پس از ورود به حوزه مأموریت، مراتب را به سازمان اطلاع داده و بعد از انجام مأموریت، گزارش جامع آن را تهیه و تسلیم نماید.

ماده ۱۱: در بازرسى برنامه‌ای و همچنین در مواردی که برای بررسی اوضاع کلی یک منطقه هیأت بازرسى اعزام می‌گردد، هیأت موظف است پس از استقرار در محل، ورود و آمادگی خود را حسب مورد، جهت دریافت اطلاعات، شکایات و جمع‌آوری اطلاعات در حدود صلاحیت سازمان، با تعیین نشانی محل کار خود اعلام دارد.

ماده ۱۲: سازمان می‌تواند به شکایات و اطلاعات اشخاص، در خصوص سوء جریان اداری و مالی و نقض قوانین و مقررات دستگاه‌های موضوع بند(الف) ماده ۲ قانون تشکیل سازمان و کارکنان آن‌ها رسیدگی نماید.

ماده ۱۳: شکایت باید متضمن هویت، نشانی، کد ملی و کدپستی شاکی و مقرون به دلایل و با امضاء وی باشد و در صورت امکان مستندات مربوط پیوست گردد.

در صورتی که شکایت شفاهی اظهار شود، در صورت مجلس درج و به امضاء شاکی می‌رسد.

ماده ۱۴: نتیجه رسیدگی به شاکی اطلاع داده می‌شود و چنانچه بررسی موضوع خارج از وظیفه سازمان باشد، شاکی هدایت و شکواییه بایگانی می‌گردد. با تقاضای شاکی، ضمایم شکواییه با اخذ رسید به وی تحویل خواهد شد.

ماده ۱۵: اطلاعات اشخاص به نحو کتبی یا شفاهی و از طریق پست، تلفن، پایگاه اطلاع‌رسانی و رسانه‌ها یا از طرق دیگر قابل دریافت می‌باشد.

به اطلاعاتی که هویت اعلام‌کننده معلوم نباشد، ترتیب اثر داده نمی‌شود. مگر این‌که به طور مدلل حاوی مسأله مهمی باشد و سازمان رسیدگی به آن را لازم تشخیص دهد.

ماده ۱۶: نظارت و بازرسی‌های برنامه‌ای، فوق‌العاده و موردی از دستگاه‌های مشمول بازرسی می‌تواند به شکل خوداظهاری صورت گیرد.

در این روش، سازمان سؤالات متناسب با موضوع را طرح و اطلاعات، اسناد و مدارک مورد نظر را مطالبه نموده و از طریق راستی‌آزمایی بررسی و گزارش بازرسی تهیه و به مبادی ذی‌ربط ارسال می‌شود.

ماده ۱۷: به منظور استفاده از ظرفیت دستگاه‌های اداری کشور و ارتقای کیفی گزارش‌ها، سازمان می‌تواند با توافق مسئولان و بهره‌مندی از کارشناسان و متخصصان و امکانات دستگاه‌های مذکور، اقدام به نظارت و بازرسی به صورت مشترک و تلفیقی نماید. رئیس هیأت بازرسی باید از میان بازرسان و کارشناسان سازمان انتخاب و اعضای هیأت بازرسی، تحت تعلیم و هدایت وی انجام وظیفه نمایند. گزارش بازرسی با رعایت ضوابط، به مبادی ذی‌ربط ارسال خواهد شد.

ماده ۱۸: سازمان می‌تواند با بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و برقراری ارتباط الکترونیکی با دستگاه‌های مشمول بازرسی، اطلاعات لازم را از سامانه‌های دستگاه‌های مذکور دریافت و سپس با رعایت اصول و قواعد علمی، آن‌ها را تجزیه و تحلیل نموده و گزارش خود را همراه با استنتاج و ارایه پیشنهادهای مناسب، برای مراجع مربوط ارسال دارد.

مسئولان ذی‌ربط دستگاه‌های مذکور مکلفند زمینه ایجاد ارتباط الکترونیک و استفاده از فن‌آوری‌های نوین اطلاعاتی را برای سازمان فراهم آورند.

ماده ۱۹: در اجرای بند «ج» ماده ۱۱ قانون و با توجه به تبصره ماده ۱ قانون مبنی بر اعمال نظارت سازمان در مراحل قبل، حین و بعد از اقدامات دستگاه‌های مشمول بازرسی، سازمان موظف است اقدامات زیر را انجام دهد: الف) نسبت به شناسایی مجامع و شوراهای تصمیم‌گیر در معاملات اقدام و تکلیف مقرر در تبصره بند «ج» ماده ۱۱ را از آنان مطالبه نماید. مراجع مذکور موظفند حداقل پانزده روز قبل از اقدام، به نحو کتبی سازمان را از موضوع مطلع نمایند.

ب) با بهره‌گیری از پایگاه اطلاع‌رسانی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور (معاونت برنامه‌ریزی و راهبردی ریاست‌جمهوری)، دستگاه‌های مشمول بازرسی و مجامع و شوراهای نسبت به ایجاد بانک اطلاعات مربوط به مزایده‌ها، مناقصه‌ها، قراردادها و معاملات دستگاه‌های مشمول بازرسی اقدام و با تجزیه و تحلیل مناسب و تشخیص اولویت، نماینده یا نمایندگان مطلع و بصیر به مجامع و شوراهای و کمیسیون‌های برگزاری مناقصه‌ها و

مزایده‌ها اعزام نماید و به طور کلی بر قراردادهای و معاملات اعم از مواردی که در آنها رعایت تشریفات یا ترک تشریفات صورت گرفته، نظارت نماید.

(ج) به منظور ایجاد رویه واحد، دستورالعمل اجرایی چگونگی ثبت و ضبط اطلاعات، تشخیص اولویت‌ها، نحوه اقدام ناظرین را تدوین و ابلاغ نموده و با آموزش لازم، کارکنان سازمان را نسبت به اجرای صحیح قانون آگاه نماید.

ماده ۲۰: در موارد زیر بازرسی از رسیدگی خودداری و مراتب را به سازمان اعلام می‌نماید:

(الف) بازرسی یا اقرای نسبی و سببی وی از هر درجه و طبقه، در موضوع نظارت و بازرسی نفع شخصی داشته باشند.

(ب) بازرسی یا اقرای فوق‌الذکر، در واحد مورد بازرسی سمت مدیریت داشته باشند.

(ج) بازرسی یا اقرای مذکور، با مدیریت واحد مورد نظارت و بازرسی سابقه اختلاف اداری، حقوقی یا کیفری داشته باشند.

تبصره ۱: در صورتی که سازمان تشخیص دهد موارد فوق تأثیری در روند بازرسی و نتیجه آن ندارد، اجرای مأموریت یا ادامه آن را به بازرسی تکلیف می‌نماید، در این صورت بازرسی مکلف به اجرای دستور می‌باشد.

تبصره ۲: مدیر یا مسئول واحد مورد بازرسی نیز در موارد فوق می‌تواند مراتب را به سازمان اعلام نماید، اتخاذ تصمیم به عهده سازمان است.

ماده ۲۱: بازرسی یا هیأت بازرسی موظف است قبل از شروع بازرسی، به ترتیب زیر اقدام نماید:

(الف) کسب آگاهی‌های لازم نسبت به مورد بازرسی و شناخت موضوع مأموریت.

(ب) احراز صلاحیت خود در انجام مأموریت، با توجه به ماده ۲۰ این آیین‌نامه.

(ج) توجه کامل به اهدافی که از اجرای مأموریت محوله مورد نظر است و بررسی طرق نیل به این اهداف و انتخاب روش‌های مناسب و مقتضی.

(د) تدارک طرح بازرسی نظیر تهیه بازبینی (چک‌لیست)، رجوع به سوابق و گزارش‌های موجود در سازمان، مطالعه مقررات حاکم بر دستگاه یا موضوع بازرسی، شناسایی و تعیین منابع موثق برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز، آشنایی با محیط مورد بازرسی و خصوصیات اقلیمی و اجتماعی آن، کسب اطلاعات اجمالی از وجود برنامه‌ها و طرح‌های اجرایی مرتبط با موضوع مأموریت.

ماده ۲۲: بازرسی یا هیأت بازرسی می‌تواند اطلاعات مورد نیاز را با رعایت قوانین جاری کشور به نحو مقتضی؛ از جمله با استفاده از روش‌های زیر جمع‌آوری نماید:

(الف) مشاهدات.

(ب) استطلاع از شهود و مطلعین.

(ج) مطالعه سوابق و پرونده‌های موجود و تهیه مدارک لازم از آنها.

(د) کسب نظر کارشناسی.

(ه) استعمال نظر مسئولان و کارکنان دستگاه مورد بازرسی.

ماده ۲۳: بازرسی ضمن توجه به موضوع مأموریت محوله با دقت نظر، وضعیت واحدهای مورد بازرسی را ملاحظه و نتیجه مشاهدات خود را بر حسب مورد یادداشت و یا با تنظیم صورت مجلس، در گزارش منعکس می‌نماید.

ماده ۲۴: در تحقیق از مطلعین و شهود به ترتیب زیر اقدام می‌شود:

الف) چنانچه تحقیق از مطلعین به منظور دستیابی به منابع موثق بوده و به طور کلی جنبه طریقت داشته باشد، بازرس می‌تواند به استماع اظهارات آنان اکتفا نماید.

ب) در مورد اظهارات شهود، بازرس با درج هویت و مشخصات شاهد، موضوع شهادت، زمان و مکان استماع شهادت را صورت‌مجلس و به امضاء او می‌رساند. در صورت عدم تمایل شاهد به امضاء صورت‌مجلس، بازرس می‌باید مراتب را گواهی و آن را امضاء نماید.

تبصره: افشاء اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات خانوادگی و محل سکونت یا فعالیت شاهد ممنوع است؛ مگر در مواردی که مراجع قضایی به لحاظ ضرورت شرعی یا محاکمه عادلانه و تأمین حق دفاع متهم، افشاء هویت وی را لازم بدانند.

ماده ۲۵: اخذ مدارک و اسناد و تهیه رونوشت یا تصویر آن‌ها توسط بازرس یا هیأت بازرسی و همچنین دریافت لوح فشرده و نرم‌افزارهای رایانه‌ای و فایل‌های الکترونیکی حاوی اطلاعات دستگاه‌های مورد بازرسی، منحصر به موارد قابل استفاده و مرتبط با موضوع مأموریت و تهیه گزارش آن می‌باشد.

ماده ۲۶: اسناد و مدارک و دفاتر مورد لزوم برای انجام امر بازرسی با طبقه‌بندی محرمانه، توسط بازرس یا هیأت بازرسی در محل مأموریت ملاحظه و مطالعه و در صورت نیاز صورت‌مجلس و یا تصویربرداری می‌شود.

ماده ۲۷: از اسناد سرّی با رعایت تبصره ۲ ماده ۸ قانون، به طریق دست‌نویس رونوشت تهیه می‌گردد؛ مگر آنکه بنا به تشخیص سازمان، تهیه تصویر آن ضروری باشد.

ماده ۲۸: چنانچه در گزارش سازمان به اسناد طبقه‌بندی شده (محرمانه - سرّی) استناد شود، گزارش سازمان حداقل مشمول همان طبقه‌بندی خواهد شد.

ماده ۲۹: دسترسی به حساب‌های اشخاصی که در مظان اتهام جرایم مالی نظیر رشوه، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی و تدلیس در معاملات، تحصیل مال نامشروع و اخذ پورسانت که به نحوی مرتبط با دستگاه‌های مشمول بازرسی باشد، توسط بازرسان قضایی سازمان امکان‌پذیر است.

مسئولان بانک‌ها، مؤسسات مالی و اعتباری و صندوق‌ها، اعم از دولتی و غیردولتی موظف به اجرای دستور بازرسان قضایی سازمان خواهند بود.

ماده ۳۰: سازمان می‌تواند اطلاعات و مدارک لازم برای اعمال نظارت و بازرسی را تحصیل و همچنین از اماکنی که در آن‌ها فعالیت‌هایی با حیطه طبقه‌بندی صورت می‌گیرد، نظارت و بازرسی نماید. مسئولان ذی‌ربط دستگاه‌های مذکور در ماده ۲ قانون مکلفند به مکاتبات، استعلامات شفاهی و کتبی و مطالبه لوح فشرده و نرم‌افزارهای رایانه‌ای و فایل‌های الکترونیکی حسب درخواست، با فوریت پاسخ دهند و نمی‌توانند به عذر این‌که درخواست خارج از اختیارات بازرسی است یا به بهانه عدم صدور دستور مقام مافوق و یا لزوم هماهنگی با او از همکاری خودداری نمایند.

تبصره ۱: در مورد نظارت و بازرسی از فعالیت‌هایی که دارای طبقه‌بندی سرّی است، با پیشنهاد رئیس سازمان و موافقت رئیس قوه قضاییه صورت می‌گیرد.

تبصره ۲: تخلف از مقررات این ماده، به درخواست سازمان موجب پیگرد قانونی است.

ماده ۳۱: بازرس یا هیأت بازرسی با رعایت دستورالعمل‌های سازمان می‌تواند حسب مورد از کارشناسان سازمان و یا خارج از سازمان اعم از کارشناسان دستگاه‌های اداری کشور، رسمی و غیررسمی استفاده نماید.

تبصره ۱: کارشناسان منتخب می‌باید متّصف به صفت امانت و صداقت بوده و از حسن شهرت برخوردار باشند.

تبصره ۲: موارد ردّ کارشناس همان موارد ردّ بازرس موضوع ماده ۲۰ می‌باشد.

ماده ۳۲: هرگاه برای روشن شدن مطلب و رفع ابهام یا در جهت تکمیل اطلاعات، نیاز به اخذ توضیح از مسئولین و کارکنان دستگاه‌های مشمول نظارت و بازرسی باشد، آنان موظفند به سؤالات کتبی یا شفاهی بازرس پاسخ داده و مطالب آنان صورت جلسه خواهد شد و همچنین در صورت نیاز می‌توان اشخاص مزبور و سایر افراد مرتبط با موضوع را جهت اخذ توضیح به سازمان دعوت نمود.

ماده ۳۳: هرگاه در پایان بازرسی دلایل و مدارکی به دست آید که فرد یا افرادی را در مظان ارتکاب جرم و یا تخلف و یا سوء جریان اداری قرار دهد، موضوع، با ذکر دلایل و مدارک به فرد یا افراد مذکور تفهیم و دفاعیات آنان به ترتیب زیر اخذ می‌شود:

(الف) دفاعیات فرد یا افراد به نحو حضوری و یا مکاتبه‌ای صورت می‌گیرد.

(ب) در استماع دفاعیات، لازم است هویت کامل فرد و مسئولیت‌های قبلی و فعلی و نشانی محل اقامت وی مشخص گردد؛ سپس موضوع و دلایل اتهام یا سوء جریان و به طور کلی مسائل مرتبط با هر یک از آن‌ها از قبیل ورود خسارت به اموال و میزان آن تفهیم و از فرد خواسته شود پاسخ‌های خود را بنویسد؛ در صورتی که نخواهد اظهاراتش را مکتوب نماید، بازرس پاسخ او را در صورت جلسه درج و به امضاء او رسانده، خود نیز آن را امضاء می‌کند و چنانچه از امضاء صورت جلسه و یا دادن پاسخ امتناع کند، بازرس مراتب را گواهی خواهد نمود.

(ج) بازرس در جریان اخذ دفاع می‌تواند پرسش‌های مرتبط و مؤثر را طرح نماید.

(د) در اخذ دفاعیات به طریق مکاتبه‌ای، موضوع با ذکر دلایل آن به صورت مکتوب تهیه و با تعیین مهلت مناسب با رعایت طبقه‌بندی اسناد، به صورت مستقیم برای فرد مورد نظر ارسال می‌گردد.

(ه) چنانچه فرد برای تدارک دفاع استمهال نماید، بازرس با تعیین مهلت مناسب مراتب را صورت جلسه می‌کند.

(و) در صورت استنکاف فرد از دادن پاسخ به بازرس و یا عدم وصول پاسخ کتبی در مهلت مقرر و یا عدم گواهی و امضاء ذیل پاسخ‌ها، مراتب توسط بازرس گواهی و در گزارش منعکس می‌شود.

تبصره ۱: چنانچه قبل از خاتمه بازرسی نیز دلایل و مستندات کافی بر توجه اتهام یا تخلف یا سوءجریان وجود داشته باشد و بازرس اخذ و استماع دفاعیات را ضروری تشخیص دهد، مطابق بندهای مذکور اقدام می‌نماید.

تبصره ۲: در صورتی که اخذ و استماع دفاعیات موجب تبانی، مواضعه یا امحاء دلایل و مدارک و یا اختلال در امور گردد، به تشخیص سازمان، بازرس از اقدام فوق خودداری به عمل آورده و گزارش مربوط به مراجع ذیصلاح منعکس می‌گردد.

تبصره ۳: در اخذ و استماع دفاعیات و جمع‌آوری اطلاعات، رعایت شئون افراد و نیز کلیه مقررات مربوط و اصول اخلاقی و حرفه‌ای سازمان الزامی است و طرح سؤالات تلقینی و نیز اکراه و اجبار و اغفال افراد ممنوع است و در صورتی که دفاعیات وارد نباشد، بازرس باید نسبت به دلایل و جهات ردّ آن در گزارش اظهارنظر نماید.

تبصره ۴: چنانچه درج توضیحات و دفاعیات در گزارش سازمان لازم باشد، باید عین مطالب یا مفاد آن با رعایت امانت‌داری منعکس شود.

ماده ۳۴: در صورتی که به دفاعیات یا توضیحات فرد، بررسی‌های بیشتری را اقتضاء نماید، مانند تحقیق از شهود، ملاحظه اسناد و مدارک و کسب نظر کارشناس، بازرس اقدام لازم را مطابق مواد قبل به عمل خواهد آورد.

ماده ۳۵: بازرسی که پایه قضایی دارد، با پیشنهاد رئیس سازمان و صدور ابلاغ رئیس قوه قضاییه از اختیارات مقرر در تبصره ۲ ماده ۵ قانون برخوردار می‌شود.

ماده ۳۶: بازرس موضوع ماده قبل، ابتدا عنوان اتهام را تعیین و سپس با توجه به اهمیت جرم، شدت مجازات، دلایل اتهام، بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک، ضمن رعایت قانون آیین دادرسی به تفهیم اتهام و صدور قرار تأمین مقتضی از قبیل التزام، کفالت، وثیقه و عدم خروج از کشور اقدام می‌نماید. چنانچه صدور قرار بازداشت ضروری باشد، طبق قسمت اخیر تبصره ۲ ماده ۵ قانون عمل می‌شود قرار صادره بلافاصله پس از تأیید با قید حق تجدیدنظر خواهی و مهلت آن به متهم ابلاغ می‌شود.

ماده ۳۷: در صورت انتفای علل یا موضوع قرار تأمین، بازرس قضایی بلافاصله نسبت به رفع اثر از قرار صادره اقدام و مراتب را به مرجع ذیصلاح اعلام می‌نماید.

ماده ۳۸: بازرس قضایی موضوع تبصره ۲ ماده ۵ قانون، فقط تا پایان مدت بازرسی مندرج در حکم مأموریت مجاز به صدور قرار تأمین می‌باشد و موظف است تصمیم خود در این خصوص را با رعایت سلسله مراتب به اطلاع سازمان برساند.

ماده ۳۹: در پایان بازرسی چنانچه مورد اتهام منتفی باشد، بازرس قضایی باید نسبت به فک قرار صادره اقدام و در غیر این صورت گردش کار و نظر نهایی خود را از طریق سازمان، جهت تعقیب به مراجع صالح قضایی اعلام نماید.

ماده ۴۰: در صورتی که بازرس یا هیأت بازرسی در جریان مأموریت، حضور فرد یا افرادی از کارکنان دستگاه مورد بازرسی را مانع انجام مأموریت یا مخل آن تشخیص دهد، به طوری که امر بازرسی به نحو مطلوب انجام نشود و به طریق دیگری هم این اشکال قابل رفع نباشد و یا حسن جریان امور دستگاه مورد بازرسی، عدم حضور آنان در محل کارشان را اقتضاء کند، موضوع مستند و مستدل به سازمان اعلام و درخواست تعلیق افراد مذکور را می‌نماید.

سازمان پس از بررسی و احراز ضرورت امر، مراتب را به وزیر یا بالاترین مقام دستگاه مربوط اعلام می‌کند تا طبق ماده ۹ قانون، نسبت به تعلیق فرد یا افراد مورد نظر تا پایان بازرسی اقدام گردد.

تبصره: بازرس یا هیأت بازرسی موظف است با رفع مانع یا اخلاف و یا پایان بازرسی، رفع تعلیق از کسانی را که در اجرای ماده ۹ قانون معلق شده‌اند، از سازمان درخواست نماید. سازمان مراتب را برای رفع اثر به مرجع مربوط اعلام خواهد نمود.

ماده ۴۱: چنانچه حسن جریان امور در دستگاه مورد بازرسی مستلزم ادامه تعلیق باشد، بازرس یا هیأت بازرسی می‌باید قبل از پایان بازرسی، مراتب را مستدل و مستند به قانون، نظیر ماده ۱۳ قانون رسیدگی به تخلفات اداری از طریق سازمان به وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه مربوط پیشنهاد نماید.

ماده ۴۲: بازرس در اجرای مأموریت خود، از هرگونه پیش داوری و القاء نظر ممنوع است. استنتاج و اظهارنظر بازرس منوط به اتمام بازرسی است.

ماده ۴۳: هرگاه بازرس یا هیأت بازرسی، ضمن انجام مأموریت با موضوعاتی برخورد کند که واجد اهمیت و یا حاکی از سوءجریان و یا وقوع جرم در دستگاه مورد بازرسی است و رسیدگی به آن خارج از مأموریت او باشد، موضوع را با رعایت سلسله مراتب به سازمان اعلام و کسب تکلیف می‌نماید.

ماده ۴۴: عملکرد و رفتار بازرسان در محیط بازرسی؛ باید مبتنی بر اخلاق حرفه‌ای و از موضع قانون باشد و نباید در اموری که جنبه خصوصی دارد، مداخله نمایند.

ماده ۴۵: اعمال نظارت و بازرسی، تحقیقات؛ کسب اطلاعات و تهیه مدارک و اسناد؛ باید به گونه‌ای باشد که در روند امور جاری دستگاه بازرسی‌شونده ایجاد وقفه یا خلل ننماید و انگیزه اقدام و فعالیت را از مدیران سلب نکند. تبصره: منظور از ایجاد وقفه و خلل، اقداماتی است که موجب تعطیلی یا کند شدن حرکت دستگاه مورد بازرسی گردد یا فعالیت‌های آن را دچار اشکال نماید. تشخیص حسن اجرای این ماده با سازمان می‌باشد و در صورت اختلاف نظر میان دستگاه مورد بازرسی و سازمان موضوع به وسیله ریاست سازمان بازرسی و یا هیأت منصوب از قبل ایشان بررسی شده و طبق نظر ریاست سازمان و یا هیأت مزبور عمل می‌شود.

ماده ۴۶: مدیران نظارت و بازرسی موظفند با کسب اطلاعات لازم و بهنگام از دستگاه‌های مشمول بازرسی، به منظور پیشگیری از بحران اجتماعی، سوءجریانات مهم، وقوع جرم و نقض قوانین، با اطلاع سازمان و بدون رعایت تشریفات مربوط به تهیه گزارش‌های بازرسی، سریعاً هشدار لازم را جهت اتخاذ تصمیمات مناسب به دستگاه‌های اداری بدهند. گزارش تکمیلی پس از طی مراحل مربوط، به مبادی ذی‌ربط ارسال خواهد شد. همچنین سازمان می‌تواند در صورت لزوم علل بروز وقایع مهم مملکتی را به طرق مقتضی بررسی کرده و مراتب را به رئیس قوه قضاییه و مقامات مسئول گزارش نماید.

فصل سوم: تهیه گزارش و پیگیری آن

ماده ۴۷: با استفاده از ماحصل بررسی‌ها، اطلاعات و دلایل جمع‌آوری شده در جریان بازرسی، طرح گزارش تهیه و با ایجاد ارتباط منطقی بین مطالب، به تحریر متن گزارش به صورت مستند و مستدل اقدام می‌گردد. در تدوین گزارش بازرسی نکات زیر باید رعایت شود:

(الف) تنظیم مطالب و نتیجه تحقیقات و اطلاعات به دست آمده و طبقه‌بندی آن‌ها بر مبنای درجه اهمیت دلایل و مستندات و تعیین جایگاه آن‌ها در گزارش.

(ب) تجزیه و تحلیل عملکرد دستگاه یا موضوع مورد بازرسی.

(ج) ارزیابی وضعیت موجود با لحاظ قوانین و مقررات مربوط و اهداف بازرسی.

(د) اعلام‌نظر بر حسن جریان امور و یا تعیین موارد اختلاف بین آنچه انجام گرفته و آنچه باید انجام می‌گرفت و بیان اشکالات، معایب، نقایص، وقوع تخلف و جرم.

(ه) اخذ دفاعیات و نقطه نظرات عالی‌ترین مسئول دستگاه مورد بازرسی در بازرسی‌های برنامه‌ای و مهم به صورت مکتوب در رابطه با اشکالات و تخلفات و منعکس نمودن آن در گزارشات.

(و) استنتاج از مجموعه بررسی‌ها و اعلام نظر نهایی با توجه به شرایط و اوضاع و احوال مؤثر و آرایه پیشنهادی مناسب و اصلاحی و قابل اجرا.

(ز) تعیین روش پیگیری و نظارت بر تحقق نظریات و پیشنهادی‌های آرایه شده.

ماده ۴۸: تنظیم گزارش بازرسی از حیث شکلی، حتی‌الامکان به ترتیب زیر است:

الف) صفحه عنوان، عنوان گزارش، تاریخ تنظیم گزارش، نام بازرس یا بازرسان یا تهیه‌کنندگان گزارش.
ب) فهرست مطالب.

ج) خلاصه گزارش: موضوع بازرسی، نتیجه‌گیری‌ها و پیشنهادها.

د) مقدمه: که خواننده گزارش را برای مطالعه و پذیرش مطالب گزارش آماده می‌کند.

هـ) متن یا قسمت اصلی گزارش: که متضمن معرفی و بیان محتوا و موضوعی است که بازرسی برای آن انجام شده و نتایج حاصله از بررسی‌ها را نشان می‌دهد، شامل:

۱: تعریف موضوع و تشریح اهمیت و اهداف بازرسی.

۲: قلمرو مکانی و زمانی بازرسی.

۳) روش و چگونگی جمع‌آوری اطلاعات، تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده.

۴) استنتاج و آرایه نظرها.

۵) پیشنهادها.

و) مستندات و مدارکی که برای مراجعه لازم است.

ماده ۴۹: در تحریر گزارش باید از عبارات صریح، کوتاه، ساده و بدون اغلاط املائی و اشکالات دستوری استفاده شود و از به‌کارگیری عبارات یا کلمات غیر متعارف، مبالغه‌آمیز، احساسی و عاطفی، موهن، وصفی، تکراری و غیر مأنوس خودداری گردد.

ماده ۵۰: در آرایه پیشنهادهای مندرج در گزارش بازرسی باید نکات زیر رعایت شود:

الف) مستقیماً با موضوع مأموریت محوله مرتبط باشد.

ب) صریح، روشن و قابل اجرا باشد و از بیان مطالب کلی، مبهم و مجمل خودداری شود.

ج) شرایط، اوضاع و احوال، امکانات، توان اجرایی و مقررات حاکم بر دستگاه بازرسی مورد توجه قرار گیرد.

د) موضوع با اصول و قواعد علمی و فنی و روش‌های منطقی و مقررات جاری کشور تطبیق داده شود.

هـ) در هر امر تخصصی به نظریه کارشناس مربوط استناد شود.

و) تشویق، تقدیر، ارتقا، اعطای نشان و درجه و یا نظایر آن و همچنین اعمال سیاست‌های تنبیهی در محدوده اختیارات قانونی مسئولان بوده و نیز طرح موضوعات در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و دادرهای انتظامی و مراجع قضایی، باید مستند و مستدل باشد.

ز) درخواست ابطال آیین‌نامه، تصویب‌نامه، بخشنامه و دستورالعمل دستگاه‌های مشمول بازرسی (از طریق دیوان عدالت اداری) باید متضمن تشخیص موارد نقض قانون و یا مغایرت شرعی باشد.

ح) راجع به احکام قضایی که مغایرت بین آن‌ها با شرع یا قانون احراز شده است موارد و جهات مغایرت صراحتاً تعیین گردد.

ط) چنانچه سوءجریان یا نقایص موجود در دستگاه بازرسی شونده، ناشی از فقدان ضوابط و مقررات متناسب باشد و یا ایجاد وضعیت مطلوب در آن دستگاه مستلزم تدوین مقرراتی است، با تشریح موضوع و تعیین محورهای اساسی و کلی، حسب مورد، تذکرات لازم مبنی بر ضرورت تدوین آیین‌نامه، تصویب‌نامه، بخشنامه، دستورالعمل و قانون و یا اصلاح مقررات به دستگاه ذی‌ربط داده می‌شود.

ماده ۵۱: گزارش‌های نظارت و بازرسی پس از بررسی و تأیید نهایی، با امضای رئیس سازمان و یا مقامات مأذون، به مراجع قانونی مربوط ارسال می‌شود.

بازرس، کارشناس، مدیر بازرسی و کلیه اشخاص مرتبط در تهیه، تنقیح، انعکاس گزارش و پیگیری آن در حدود اختیارات و وظایف خود مسئولیت دارند.

تبصره: نحوه بررسی، تنقیح و تأیید نهایی گزارش‌ها و نیز چگونگی مکاتبات مقامات مجاز با خارج از سازمان و نیز دعوت مسئولان برای حضور در سازمان به موجب دستورالعملی است که به تصویب رئیس سازمان می‌رسد.

ماده ۵۲: گزارش‌ها به تناسب موضوع و مخاطب آن به مراجع قانونی مربوط منعکس می‌شود و در خصوص اعلام وقوع جرم یا تخلف، گزارش اختصاصی به تفکیک تهیه و ارسال می‌گردد.

تبصره: منظور از گزارش اختصاصی، آن قسمت از گزارش اصلی است که برای اقدام قانونی به مراجع صالح قضایی یا دیوان محاسبات کشور و یا هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی ارسال می‌گردد.

ماده ۵۳: در صورتی که گزارش بازرسی متضمن وقوع تخلف یا جرمی باشد که دارای حیثیت عمومی است، بلافاصله گزارش اختصاصی مشتمل بر مشخصات متهم یا متهمان، عنوان اتهام و شرح آن و میزان سوءاستفاده یا ضرر و زیان وارده، دلایل، مدارک و مستندات قانونی تهیه و پس از تأیید بازرس قضایی، به مرجع قضایی صالح ارسال می‌شود.

تبصره: چنانچه امکان شناسایی متهم اصلی، شرکا و معاونین و یا میزان ضرر و زیان وارده علیرغم تلاش لازم میسر نباشد، گزارش با تصریح این موضوع به مراجع قضایی منعکس می‌شود.

ماده ۵۴: سازمان موظف است اجرای پیشنهادهای مندرج در گزارش‌های خود را تا حصول نتیجه نهایی از طریق مکاتبه، دعوت از مسئولان ذی‌ربط، انجام بازرسی پیگیری (اعزام بازرس یا هیأت بازرسی) و یا هر طریق قانونی دیگر پیگیری نماید و در صورت عدم اجرای آن‌ها بدون عذر موجه، اقدامات زیر را انجام دهد:

(اول) تذکر و تأکید بر اجرای پیشنهاد به مسئول مربوط در مهلت مقرر، با توجه به تبصره ماده ۱۰ قانون.

(دوم) تهیه گزارش استنکاف از اجرای پیشنهادهای قانونی سازمان و ارسال آن به مرجع قضایی پس از طی تشریفات مربوط به ارسال گزارش.

تبصره: پیگیری اجرای پیشنهادهای مندرج در گزارش از مراجع مختلف باید همزمان، موازی و مؤثر باشد، به طوری که پیگیری یک پیشنهاد موجب غفلت از سایر پیشنهادها نگردد.

ماده ۵۵: مراجع قضایی و اداری رسیدگی‌کننده به جرایم و تخلفات، مکلفند وقت رسیدگی و جهت آن را به اطلاع سازمان رسانده و در همه مراحل تحقیق و محاکمه به گزارش‌های سازمان خارج از نوبت و در مهلت تعیین شده به شرح ماده ۶ قانون رسیدگی نمایند. سازمان حسب مورد با تقدیم لایحه یا اعزام نماینده برای حضور در جلسه تحقیق یا محاکمه، توضیحات لازم را ارایه خواهد نمود. نماینده سازمان می‌تواند قبلاً پرونده را مطالعه کرده، از اوراق مربوط تصویر یا رونوشت تهیه نماید.

تبصره: مراجع قضایی و اداری رسیدگی‌کننده به جرایم و تخلفات مکلفند نسخه‌ای از قرار و یا حکم صادره را به سازمان ارسال و ابلاغ نمایند.

ماده ۵۶: دادستان در اجرای وظایف قانونی خود شخصاً یا حسب مورد با گماردن یکی از معاونان یا دادیاران مجرب و بصیر در امر تحقیقات نظارت نموده، تعلیمات لازم را به مقام تحقیق ارایه و قبل از اظهارنظر نسبت به قرارهای منع یا موقوفی تعقیب در مرحله دادرسی، گزارش بازرسی و دلایل و مستندات آن را مورد دقت قرار داده و نظر سازمان را تحصیل و سپس تصمیم مقتضی اتخاذ می‌نماید.

ماده ۵۷: با توجه به تکلیف مقرر در بند «د» ماده ۲ قانون، در جهت پیگیری گزارش‌ها تا حصول نتیجه چنانچه در مواردی رأی مراجع قضایی مبنی بر برائت، منع و یا موقوفی تعقیب و یا مغایر با قانون باشد، سازمان قبل از انقضای مهلت قانونی، دلایل و مستندات مخدوش بودن رأی را به دادستان جهت اقدام قانونی مبنی بر تقاضای تجدیدنظر اعلام می‌نماید.

ماده ۵۸: چنانچه مراجع رسیدگی‌کننده به جرایم و تخلفات اعلامی سازمان، دلایل اقامه شده را کافی ندانند، مکلفند رأساً هرگونه تحقیق یا اقدام قانونی را برای کشف واقع به عمل آورند. تطبیق عنوان جرم یا تخلف با قانون نیز به عهده مرجع رسیدگی‌کننده است.

ماده ۵۹: در مواردی که گزارش بازرسی راجع به وقوع جرم و ورود خسارت به اموال دولتی و حقوق عمومی و تضییع آن‌هاست، دادستان ضمن تعقیب کیفری، صدور حکم به جبران خسارت و زیان وارده را نیز از دادگاه درخواست می‌نماید. درخواست دادستان مستلزم تشریفات آیین دادرسی و ابطال تمبر و هزینه دادرسی نیست. این مقررات نافی وظیفه دستگاه‌های مربوط برای احقاق حقوق خود نیست.

تبصره: در مواردی که مراجع رسیدگی‌کننده، قرار ارجاع امر را به کارشناس یا هیأت کارشناسی ضروری تشخیص دهند، هزینه‌های کارشناسی حسب مورد باید توسط معترض به گزارش سازمان و یا دستگاه ذی‌ربط و یا از محل بودجه دادگستری پرداخت شود.

ماده ۶۰: در صورتی که بازرس قضایی در ضمن بازرسی، آراء قطعی صادره از مراجع قضایی را خلاف بین شرع تشخیص دهد، گزارش مستدل و مستند خود را از طریق سازمان برای رئیس قوه قضاییه ارسال و درخواست اقدام قانونی به عمل می‌آورد.

ماده ۶۱: در صورتی که بعد از انجام بازرسی و ارسال گزارش به مبادی ذی‌ربط، دلایل و مدارکی تحصیل شود که ضرورت بازنگری، اصلاح و تکمیل گزارش را اقتضاء نماید، سازمان موظف است به ترتیبی که گزارش بازرسی تهیه شده، موضوع را در فرآیند بررسی مجدد قرار داده و حسب مورد نسبت به تکمیل و یا عدول از تمام یا بخشی از گزارش اقدام نماید.

چنانچه عدول از گزارش، مربوط به تخلف یا جرم باشد، باید مراتب بدون فوت وقت به مراجع ذی‌صلاح اعلام گردد.

فصل چهارم: دستگاه‌های نظارتی

ماده ۶۲: سازمان موظف است ساختار مناسب دبیرخانه شورای دستگاه‌های نظارتی کشور را (که در اجرای بند «ب» ماده ۱۱ قانون تشکیل گردیده و اساس‌نامه آن به تأیید سران سه قوه و تنفیذ مقام معظم رهبری رسیده است) طراحی و با تعیین پست‌های سازمانی لازم نسبت به تنظیم و پیگیری امور شورا و تشکیل شوراهای متناظر استانی، کارگروه‌های تخصصی و واحدهای مرتبط مذکور در اساس‌نامه اقدام نماید.

ماده ۶۳: مسئولان و اشخاص موضوع ماده ۱۲ قانون موظفند بدون فوت وقت، وقوع جرایم مربوط به ارتشا، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی در معاملات دولتی، اخذ پورسانت در معاملات داخلی یا خارجی، اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیرمجاز یا تصرف غیرقانونی در وجوه یا اموال دولتی یا عمومی و یا تضییع آن‌ها، تدلیس در معاملات دولتی، اخذ وجه یا مال غیرقانونی یا امر به اخذ آن، منظور نمودن نفعی برای خود یا دیگری تحت هر عنوان اعم از کمیسیون، پاداش، حق‌الزحمه یا حق‌العمل در

معامله یا مزایده یا مناقصه و سایر جرایم و سوء جریانات مالی و اداری مرتبط با وظایف کارکنان را به سازمان اعلام نمایند.

تبصره ۱: اعلام مراتب مذکور به سازمان، مانع از سایر تکالیف قانونی نظیر اعلام جرم به مراجع قضایی و هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری نیست.

تبصره ۲: در صورتی که اطلاعات مذکور در این ماده به بالاترین مقام مسئول در وزارتخانه یا دستگاه منعکس شده باشد، این مقام مکلف است موضوع را به سازمان منعکس نماید، در غیر این صورت نامبرده مستنکف تشخیص و به مرجع قضایی ذیصلاح معرفی می‌گردد.

ماده ۶۴: سازمان می‌تواند شکایات و اطلاعات راجع به سوء جریانات اداری و مالی یا تخلف از قانون و مقررات را به ادارات نظارت، ارزیابی عملکرد و رسیدگی به شکایات، حراست‌ها و حفاظت اطلاعات‌ها و بازرسان قانونی دستگاه‌های مشمول نظارت و بازرسی، ارسال و رسیدگی به موضوع و اعلام نتیجه را ظرف مدت معین خواستار شود.

مراجع مذکور ضمن ارسال گزارش به سازمان، نسخه‌ای از آن را نیز برای بالاترین مقام مسئول خود ارسال می‌دارند.

فصل پنجم: تشکلهای غیردولتی

ماده ۶۵: سازمان در اجرای بند «الف» ماده ۱۱ قانون، می‌تواند از ظرفیت تشکلهای غیردولتی و مردم‌نهاد و افراد واجد شرایط، در حدود اختیارات قانونی در زمینه‌های مختلف از جمله در امر پیشگیری از وقوع جرم، جلوگیری از تضییع اموال عمومی و منابع طبیعی، حفظ محیط‌زیست و ارتقای میزان سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، توسعه فرهنگ قانون‌مداری و کسب اطلاعات و اخبار ارزیابی‌ها و پیشنهادها بهره‌مند شود و از نیروهای متخصص و کارشناس تشکلهای مذکور در انجام برنامه‌های نظارت و بازرسی، انجام تحقیقات و مشاوره‌های تخصصی حسب مورد استفاده نماید و برای این منظور اقدامات زیر را انجام دهد:

الف) با ایجاد واحدی در ساختار تشکیلاتی سازمان و تعیین شرح وظایف و نحوه تعامل تشکلهای و اشخاص واجد شرایط و نیز ارتباط واحدهای استانی با تشکلهای غیردولتی و مردم‌نهاد و اشخاص نامبرده و با کمک به تشکیل انجمن‌های حرفه‌ای و تخصصی نظارتی، زمینه را برای نظارت همگانی فراهم کند.

دستورالعمل اجرایی این بند و معیارها و شاخص‌های انتخاب تشکلهای غیردولتی و مردم‌نهاد و افراد واجد شرایط با رعایت ماده ۳ قانون راجع به مقررات اداری و استخدامی سازمان برای همکاری با سازمان و نیز ضوابط مربوط، به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد.

ب) با شناسایی تشکلهای غیردولتی و مردم‌نهاد و افراد مزبور، نسبت به احراز صلاحیت‌های عمومی و تخصصی آنان اقدام و در بانک اطلاعاتی مربوط، مشخصات و اقدامات هر یک ثبت و ضبط شود.

ج) انجام هر یک از مأموریت‌های فوق باید به نحو روشن و رسمی به تشکلهای و نهادهای غیردولتی و افراد ابلاغ و نحوه همکاری و ارتباط با سازمان و دستگاه‌های مشمول بازرسی مشخص و هدایت و نظارت لازم معمول شود.

همکاری اشخاص فوق‌الذکر، آزاد و افتخاری است و هیچ‌گونه رابطه استخدامی با سازمان ایجاد نمی‌نماید؛ لیکن سازمان می‌تواند برخی از هزینه‌های انجام کار و یا پاداش مناسب را به آنان پرداخت نماید.

د) هزینه‌های مربوط به اجرای این برنامه و اعتبارات لازم، در بودجه سالانه پیش‌بینی و به دولت پیشنهاد می‌شود.

فصل ششم: اطلاع‌رسانی

ماده ۶۶: به منظور اطلاع‌رسانی عمومی، شورای مشورتی اطلاع‌رسانی با رعایت بند «ه» ماده ۱۱ قانون به ریاست رئیس سازمان یا مقام مأذون از طرف وی و حضور مسئولان ذی‌ربط و افراد صاحب‌نظر در امر اطلاع‌رسانی تشکیل و در موارد زیر اتخاذ تصمیم می‌نماید:

(الف) تعیین سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و شاخص‌های اطلاع‌رسانی و آگاهی بخش عمومی.
(ب) نحوه پاسخگویی به افکار عمومی در مورد موضوعات و مسایل مطرح در جامعه در صورت ارتباط با وظایف سازمان.

(ج) نحوه افزایش اثربخشی اقدامات سازمان با اطلاع‌رسانی مناسب و به موقع.

(د) تعیین نحوه انتشار گزارش‌های دارای طبقه‌بندی با رعایت قانون انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی و آیین‌نامه مربوط.

(ه) تعیین مقامات مجاز به اطلاع‌رسانی و حدود اختیارات آنان.

(و) تعیین میزان و موضوعات قابل اطلاع‌رسانی (ارایه تمام یا بخشی از گزارش‌ها).

(ز) چگونگی ارایه برنامه‌های نظارت و بازرسی، فعالیت‌ها و عملکرد سازمان و واحدهای مربوط.

(ح) پاسخگویی به مقالات و ایرادات احتمالی بر اقدامات و یا گزارش‌های سازمان.

(ط) تعیین موضوعات و اطلاعات قابل ارایه در نشریات و پایگاه‌های اطلاع‌رسانی بین‌المللی و منطقه‌ای نظیر انجمن آمبودزمان آسیایی، مؤسسه آمبودزمان جهانی و انجمن بین‌المللی مسئولان مبارزه با فساد.
تبصره ۱: تعیین اعضای شورا، نحوه تشکیل جلسه و اداره آن و مسایل مرتبط به موجب دستورالعملی است که به تصویب رئیس سازمان می‌رسد.

تبصره ۲: کارشناسان و بازرسان سازمان نمی‌توانند در هیچ‌یک از مراحل نظارت و بازرسی و بررسی پرونده‌ها و گزارش‌ها، اقدام به اطلاع‌رسانی عمومی نمایند؛ مگر به اذن رئیس سازمان یا مقام مأذون از جانب وی.

ماده ۶۷: کلیه تشکلات و اشخاص موضوع بند «الف» ماده ۱۱ قانون، گزارش‌دهندگان به سازمان و شهود که در جهت وظایف سازمان، همکاری‌های لازم را معمول دارند و رسانه‌ها که با اطلاع‌رسانی مناسب موجب تقویت نظارت و اثربخشی اقدامات شوند، مشمول حمایت‌های قانونی سازمان هستند.

فصل هفتم: سایر موارد

ماده ۶۸: کلیه کارشناسان و بازرسان غیرقضایی باید طبق دستورالعملی که سازمان به همین منظور تهیه نموده و به تایید رئیس قوه قضاییه می‌رساند، سوگند یاد کنند. متن سوگندنامه به شرح زیر است:

«بسم‌الله الرحمن الرحیم - من در پیشگاه قرآن کریم به خداوند قادر متعال که دانای آشکار و نهان است، سوگند یاد می‌کنم که همواره حدود الهی و احکام مقدس شریعت را محترم شمارم و نسبت به نظام جمهوری اسلامی ایران، قانون اساسی، ولایت فقیه و اجرای صحیح قانون، وفادار، متعهد و ملتزم باشم و اهتمام خود را جهت انجام مأموریت‌های سازمان بازرسی کل کشور با رعایت عدالت، صداقت، رازداری، حق‌جویی به کار گیرم و از آلودگی به هر امر منافی پرهیزکاری، شرافت و اخلاق اسلامی، اجتناب ورزم.»

ماده ۶۹: در اجرای بند «الف» ماده ۲ قانون، دایر بر نظارت و بازرسی در امور اداری و مالی دادگستری، به نحو زیر اقدام می‌گردد:

الف) امور اداری:

- ۱) بررسی عملکرد واحدهای مورد بازرسی از حیث انجام وظایف قانونی، تناسب تشکیلات با مأموریتها و اختیارات و میزان تأثیر در تأمین انتظارات اهالی حوزه فعالیت و رفع مشکلات قضایی مردم.
- ۲) بررسی نحوه تنظیم و نگهداری دفاتر، پرونده‌ها، اسناد و مدارک اعم از روش‌های دستی یا الکترونیکی، کیفیت ارجاع و تعیین اوقات رسیدگی و دادرسی و فواصل تجدید جلسات و جهات آن، بررسی آمار عملکرد و تطبیق اقدامات با آمار مربوط و بررسی‌های مقایسه‌ای.
- ۳) بررسی چگونگی اعمال مدیریت و نظارت بر واحدهای تحت تصدی و حسب مورد بررسی طرز رفتار رؤسا و متصدیان شعب و کارمندان از حیث انجام وظیفه محوله، رعایت نظم و ترتیب، صحت عمل و حسن سلوک با همکاران و مراجعین، حسن شهرت و معلومات و دانش شغلی.
- ۴) پیگیری موارد ارجاعی رئیس قوه قضاییه و بررسی اطلاعات و شکایات واصله از تخلفات اداری و مالی.

ب) امور مالی:

بررسی وضعیت و نحوه عملکرد بخش‌های مالی و حسابداری، کیفیت وصول درآمدهای مراجع قضایی و واحدهای تابعه دادگستری اعم از وجوه حاصل از فروش تمبر و پرداخت جزای نقدی و سپرده‌ها و . . . و واریز آن‌ها به حساب‌های مخصوص و چگونگی صرف اعتبارات، امور مربوط به معاملات، اموال و تجهیزات و طرز نگهداری آن‌ها.

ماده ۷۰: تشخیص دستگاه‌های مشمول نظارت و بازرسی با سازمان است و مؤسسات و سازمان‌های موضوع ماده ۲ قانون، نمی‌توانند مانع انجام بازرسی شوند و چنانچه ادعایی در این خصوص دارند باید کتباً به سازمان اعلام و نظر نهایی سازمان قاطع خواهد بود.

ماده ۷۱: تشکیلات سازمان پست‌های سازمانی با توجه به وظایف و مأموریت‌های مقرر در قانون، با پیشنهاد رئیس سازمان به تصویب رئیس قوه قضاییه می‌رسد.

ماده ۷۲: استخدام کارمندان غیر قضایی، تهیه امکانات و ملزومات، اعلام نیازمندی‌ها و بودجه مورد نیاز، بر اساس برآورد و پیشنهاد سازمان توسط دولت تأمین می‌گردد.

ماده ۷۳: دستورالعمل‌های مواد ۱۹، ۵۱، ۶۵، ۶۶ و ۶۸ و مورد نیاز، پس از تایید رئیس قوه قضاییه با ابلاغ رئیس سازمان اجرایی خواهد شد.

ماده ۷۴: با تصویب این آیین‌نامه، آیین‌نامه اجرایی سابق با اصلاحات بعدی آن، نسخ و کلیه دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مغایر، لغو می‌شود.

ماده ۷۵: این آیین‌نامه مشتمل بر هفتاد و پنج ماده و بیست و شش تبصره و در هفت فصل در تاریخ ۸۸/۱/۱۵ به تصویب رسید.

رئیس قوه قضاییه: محمود هاشمی شاهرودی

قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور با آخرین اصلاحات والحاقت (۱۳۹۳/۷/۱۵)^۱

^۱ تغییرات (اصلاحات والحاقت) قانون تشکیل سازمان که در مصوبه ۱۳۹۳/۷/۱۵ مجلس شورای اسلامی اعمال شده است باخط درشت مشخص گردیده است.

ماده ۱- به منظور نظارت بر حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری و در اجرای اصل ۱۷۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران سازمانی به نام «سازمان بازرسی کل کشور» که در این قانون به اختصار «سازمان» نامیده می‌شود، زیر نظر رئیس قوه قضاییه و با اختیارات و وظایف مندرج در این قانون تشکیل می‌شود. تبصره: نظارت و بازرسی از نظراین قانون عبارت است از مجموعه فعالیت‌های مستمر و منظم و هدف‌دار به منظور جمع‌آوری اطلاعات لازم درباره مراحل حین و بعد از اقدامات دستگاه‌های مشمول ماده (۲) این قانون تجزیه و تحلیل آنها، تطبیق عملکرد دستگاه با اهداف و تکالیف قانونی، ارائه پیشنهادهای مناسب در جهت حسن جریان امور.^۲ سازمان بازرسی همچنین می‌تواند قبل از اقدامات دستگاه‌های مذکور نیز اطلاعات لازم را جمع‌آوری کند.^۳

ماده ۲- وظایف و اختیارات سازمان به شرح زیر می‌باشد:

الف - بازرسی و نظارت مستمر کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات و اموراداری و مالی دادگستری، سازمان‌ها و دستگاه‌های تابعه قوه قضاییه و نیروهای نظامی و انتظامی و مؤسسات و شرکتهای دولتی و شهرداریها و مؤسسات وابسته به آنها و دفاتر اسناد رسمی و مؤسسات عامه المنفع و نهادهای انقلابی و سازمان‌هایی که تمام یا قسمتی از سرمایه یا سهام آنان متعلق به دولت است یا دولت به نحوی از انحاء بر آنها نظارت یا کمک می‌نماید و کلیه سازمان‌هایی که شمول این قانون نسبت به آنها مستلزم ذکر نام آنها است براساس برنامه منظم.

ب- انجام بازرسی‌های فوق العاده حسب الامر مقام معظم رهبری و یابه دستور رئیس قوه قضاییه و یا درخواست رئیس جمهور و یا کمیسیون اصل نود قانون اساسی مجلس شورای اسلامی و یا بنابه تقاضای وزیر یا مسئول دستگاه‌های اجرائی ذیربط و یا هر موردی که به نظر رئیس سازمان ضروری تشخیص داده شود.

ج- اعلام موارد تخلف و نارسائیه‌ها و سوء جریانات اداری و مالی در خصوص وزارتخانه‌ها و نهادهای انقلاب اسلامی و بنیادها به رئیس جمهور و در خصوص مؤسسات و شرکتهای دولتی و وابسته به دولت به وزیر ذیربط و در مورد شهرداریها و مؤسسات وابسته به وزیر کشور و در خصوص مؤسسات غیردولتی کمک بگیر از دولت به وزیر ذیربط و در خصوص سوء جریانات اداری و مالی مراجع قضایی و واحدهای تابعه دادگستری به رئیس قوه قضاییه و در موارد ارجاعی کمیسیون اصل نود قانون اساسی نتیجه بازرسی به آن کمیسیون اعلام خواهد شد.

د- در مواردی که گزارش بازرسی^۴ متضمن اعلام وقوع جرمی است، چنانچه جرم دارای حیثیت عمومی باشد، رئیس سازمان یا مقامات مأذون از طرف وی یک نسخه از گزارش را با دلایل و مدارک مربوط برای تعقیب و مجازات مرتکب به مرجع صالح قضایی ارسال و موضوع را تا حصول نتیجه نهائی پیگیری نمایند و در مورد تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی مستقیماً مراتب رابه مراجع ذیربط منعکس نموده و پیگیری لازم رابه عمل آورند. مراجع رسیدگی کننده مکلفند وقت رسیدگی و جهت حضور را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند.

تبصره ۱- در مورد جرایم منتهی به ورود خسارت به اموال دولتی و حقوق عمومی و تضییع آنها دادستان ضمن تعقیب کیفری متهم یا متهمان در دادگاه صالح در صورت احراز ورود خسارات و ضرر و زیان، رأساً جبران آن را بدون پرداخت هزینه دادرسی از دادگاه درخواست می‌نماید. دستگاه‌های ذیربط موظف به همکاری با دادستان در جمع‌آوری دلایل و مدارک و پیگیری موضوع می‌باشند.

^۲ در قانون اصلاحیه ۱۳۸۷ آزمایشی کلمه قبل بعد از کلمه مراحل وجود داشت که در قانون مصوب ۱۳۹۳/۷/۱۵ حذف گردید.

^۳ در قانون مصوب ۱۳۹۳/۷/۱۵ عبارات (سازمان بازرسی همچنین می‌تواند قبل از اقدامات دستگاه‌های مذکور نیز اطلاعات لازم را جمع‌آوری کند) اضافه گردیده است.

^۴ بازرس به بازرسی تغییر یافته است.

تبصره ۲- گزارشهای بازرسی در ارتباط با آئین نامه و تصویب نامه و بخشنامه و دستورالعمل‌های صادره و شکایات اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی که حاکی از تشخیص تخلف در موارد فوق الذکر باشد جهت رسیدگی و صدور رأی به دیوان عدالت اداری ارسال می‌گردد. رسیدگی به اینگونه موارد بطور فوق العاده و خارج از نوبت خواهد بود.

ه - در مواردی که گزارش بازرسی متضمن اعلام تخلف اداری مدیران کل ادارات و مقامات بالاتر تا سطح وزرا و هم‌تراز آنان است که مشمول قانون رسیدگی به تخلفات اداری هستند، سازمان گزارش را برای رسیدگی به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری نهاد ریاست جمهوری ارسال و تاحصول نتیجه پیگیری می‌کند. در خصوص پرونده‌های مطروحه در رابطه با مقامات فوق، هیأت رسیدگی بدوی و تجدیدنظر مزبور با عضویت یک نفر از قضات منصوب رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌شود و خارج از نوبت طبق قانون رسیدگی به تخلفات اداری به موضوع رسیدگی می‌کند. رئیس هیأت موظف است ضمن نظارت بر ثبت پرونده و تعیین اوقات رسیدگی، مراتب رابه عضو قضای و نماینده سازمان جهت حضور اعلام نماید.

تبصره: رسیدگی به تخلفات مقامات و کارکنان قوای قضائیه و مقننه و نیروهای مسلح، شورای نگهبان و دستگاه‌های زیر نظر مقام معظم رهبری از شمول این بند مستثنی است.

و- سازمان مجاز است در نظارت و بازرسی از نیروهای نظامی، انتظامی، امنیتی و شرکت‌ها و مؤسسات تابعه از نیروهای بازنشسته واجد شرایط و متخصص مراجع مذکور استفاده کند. آئین نامه اجرائی این بند با پیشنهاد سازمان به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۳ - سازمان می‌تواند برای انجام بازرسی و اظهار نظر کارشناسی از وجود قضات و اشخاص صاحب صلاحیت و متخصصان در هر رشته بطور دائم یا موقت استفاده نماید و در سائر موارد نسبت به تأمین کادر مورد نیاز از طریق انتقال یا مأموریت کارکنان دولت و در صورت عدم امکان از طریق استخدام اقدام نماید.

تبصره ۱: ۱- انتقال کارمندان وزارتخانه و مؤسسات و شرکت‌های دولتی به سازمان به صورت مأموریا انتقال دائم بلامانع است.

تبصره ۲: مقررات اداری و استخدامی سازمان توسط قوه قضائیه تهیه و پس از تصویب مجلس به مرحله اجراء در می‌آید، مگر در مواردی که مشمول ماده ۱۴ این قانون است.^۵

شده است.

ماده ۴ - رئیس سازمان توسط رئیس قوه قضائیه از میان قضات شرع و یا قضاتی که دارای رتبه ۱۰ یا ۱۱ قضائی باشند تعیین می‌شود. رئیس سازمان می‌تواند یک نفر قائم مقام برای خود از میان قضات باصلاحیت انتخاب کند که با پیشنهاد و تصویب رئیس قوه قضائیه تعیین می‌گردد. و همچنین می‌تواند به تعداد لازم معاون داشته باشد.

ماده ۵ - بازرسی توسط بازرس یا هیأت‌های بازرسی به عمل می‌آید. رئیس هیأت بازرسی توسط رئیس سازمان حسب مورد از بین قضات یا متخصصین و کارشناسان برجسته و مورد اعتماد انتخاب می‌گردد.

تبصره ۱ - آن قسمت از گزارش بازرسین غیرقضائی که حاکی از وقوع تخلف یا جرم می‌باشد باید به تأیید بازرس قضائی برسد.

« ماده ۸ اصلاحیه ۳۷۵/۵/۷ قانون سازمان به شرح ذیل است: ماده ذیل به عنوان ماده ۱۲ به این قانون الحاق و ماده ۱۲ سابق به ۱۴ تغییر می‌یابد. »

تبصره ۲ - رئیس هیأت بازرسی ویابازرس در صورتیکه دارای پایه قضائی و ابلاغ خاص از رئیس قوه قضائیه باشد، چنانچه در ضمن بازرسی به اموری برخورد نماید که بیم تبانی یا فرار متهم و یا از بین بردن دلایل و مدارک برود می تواند تا پایان بازرسی برابر مقررات قانون آئین دادرسی نسبت به صدور قرار تأمین غیر از قرار بازداشت اتخاذ تصمیم نماید و چنانچه قرار بازداشت موقت را ضرورت تشخیص دهد باید با پیشنهاد رئیس هیأت و موافقت رئیس دادگستری محل اقدام نماید. قرارهای تأمین صادره ظرف مدت بیست روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدید نظر در دادگاه تجدید نظر مرکز استان مربوط می باشد.

ماده ۶ - گزارشهای سازمان در مراجع قضائی و هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی، خارج از نوبت و حداکثر ظرف مدت ۳ ماه مورد رسیدگی قرار می گیرد. چنانچه رسیدگی به پرونده ها بیش از مدت معین نیاز به وقت داشته باشد، مراجع مذکور باید جهات و دلایل آن را در پرونده درج و تصریح نمایند. آراء صادره مراجع قضائی با درخواست سازمان بازرسی کل کشور و موافقت دادستان ذیربط و آراء صادره هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری، انضباطی و انتظامی با درخواست سازمان مذکور در مراجع ذیصلاح ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدید نظر بوده و این رسیدگی نیز خارج از نوبت خواهد بود.

تبصره: هرگاه بازرس^۶ دارای پایه قضائی ضمن بازرسی در حدود مقررات قانونی، به حکمی برخورد کند^۷ که آن را خلاف بین شرع^۸ تشخیص دهد، گزارش مستدل آن را از طریق رئیس سازمان برای رئیس قوه قضائیه ارسال می کند تا رئیس قوه طبق قانون اقدام قانونی را بعمل آورد.

ماده ۷ - بازرس یا هیأت های بازرسی گزارش کار خود را مستقیماً به سازمان تسلیم خواهند نمود.

ماده ۸ - کلیه مسئولان ذیربط در وزارتخانه ها و ادارات و سازمان ها و مؤسسات اسناد و اطلاعات و مدارک مورد لزوم در تحقیقات را بدون هرگونه فوت وقت در اختیار بازرس یا بازرسان اعزامی قرار داده و همکاری لازم را مبذول دارند.

تبصره ۱ - تخلف از تکلیف مندرج در این ماده در خصوص عدم همکاری در ارائه اسناد و مدارک مورد نیاز موجب حبس از سه ماه و یک روز تا شش ماه یا انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی از سه ماه تا یک سال خواهد بود.

تبصره ۲ - اسناد سرّی دولتی از حکم این ماده مستثنی است مگر به درخواست رئیس سازمان بازرسی کل کشور و موافقت رئیس قوه قضائیه.

ماده ۹ - در اصلاحیه ۹۳/۷/۱۵ مجلس شورای اسلامی حذف گردید.

ماده ۱۰ - وزیر یا مسئول دستگاه مربوط موظف است از تاریخ دریافت گزارش هیأت بازرسی حداکثر ظرف ده روز عملیات اجرایی را جهت انجام پیشنهادهای مندرج در گزارش مزبور شروع و مفاد جریان کار را مرتباً به اطلاع سازمان برساند. سازمان موظف است تا حصول نتیجه نهایی جریان امر را پیگیری نماید.

^۶ واژه بازرسی به بازرس تغییر یافت. و واژه «که و است» حذف گردیده است.

^۷ واژه «نماید» به «کند» تبدیل شده است.

^۸ واژه «یا قانون» حذف شده است.

تبصره _ در مواردی که پیشنهاد های سازمان برای جلوگیری از وقوع جرم، تکرار تخلف یا سوء جریان امور باشد و عدم اجرای آنها موجب انجام عمل غیر قانونی شود و مسئول مربوطه از انجام آن استنکاف نماید یا رسیدگی و احراز در دادگاه صالح مشمول مجازات مقرر در تبصره (۱) ماده (۸) این قانون می باشد. ماده ۱۱ - سازمان می تواند در موارد زیر نیز اقدام کند.^۹

الف _ بهره گیری از توان تشکلهای غیر دولتی و مردم نهاد و اشخاص واجد شرایط در بخش های علمی، تخصصی، صنفی و مردمی به منظور انجام وظایف محوله.

ب^{۱۰} - با بهره گیری از فن آوری های روز و هرگونه ابزار مناسب دیگر بر عملکرد شوراهای و کمیسیون های مالی، معاملاتی و اعتباری دستگاه های مشمول بازرسی و انجام مناقصات و مزایده ها نظارت کند.

تبصره: مسئولان ذیربط موظفند زمان تشکیل جلسات مجامع و شوراهای مورد نظر را به اطلاع سازمان برسانند.

ج - ارائه گزارش های نظارتی هشدار دهنده به هنگام به مقامات مسئول جهت پیشگیری از وقوع جرم، تخلف و سوء جریان احتمالی.

د - اطلاع رسانی و آگاهی بخشی عمومی از طریق رسانه های عمومی به منظور ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد، با رعایت قانون آئین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۴/۱۲

ماده ۱۲ _ چنانچه بازرسان قانونی مؤسسات و شرکت های مشمول بازرسی، مسئولان^{۱۱} سازمان حسابرسی دولتی، حفاظت و اطلاعات و حراست و نظارت و بازرسی وزارتخانه ها و دستگاه های مشمول بازرسی، به سوء جریانی در رسیدگی به عملکرد مالی و اداری دستگاه های اجرائی و شرکت های دولتی و وابسته به دولت برسند که مربوط به وظایف سازمان بازرسی است، باید مراتب را به اطلاع سازمان بازرسی کل کشور برسانند. مستنکف به مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵/۳/۲ محکوم خواهد شد.

ماده ۱۳ _ بودجه سازمان در بودجه کل کشور تحت ردیف مستقل ذیل ردیف دادگستری منظور و یک پنجم آن خارج از شمول محاسبات عمومی و سایر مقررات مصرف خواهد شد.

ماده ۱۴ _ آئین نامه اجرائی این قانون توسط سازمان بازرسی کل کشور تهیه می شود^{۱۲} و به تصویب رئیس قوه قضائیه می رسد^{۱۳}.

ماده ۱۵ _ قوه قضائیه، وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور در قسمت مربوط مأمور اجرای این قانون می باشد.

ماده ۱۶ _ از تاریخ لازم الاجرا شدن این قانون، (قانون اصلاح مواد از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور مصوب ۱۳۶۰ و اصلاحیه آن مصوب ۱۳۷۵) که در تاریخ ۱۳۸۷/۴/۱۷ به تصویب کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی رسیده بود^{۱۴}، نسخ می شود.

^۹ واژه نماید به کنند تبدیل شده است.

^{۱۰} محتوی بند ب آزمایشی تغییر یافته و متن جدید جایگزین، تصویب گردیده است

^{۱۱} واژه مسئولین به مسئولان تغییر یافته است.

^{۱۲} واژه می شود در اصلاحیه ۱۳۹۳/۸/۷ بعد از «تهیه»، اضافه شده است.

^{۱۳} عبارت «خواهد رسید» به «می رسد» تغییر یافته است.

^{۱۴} مراد، قانون آزمایشی مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۷ می باشد.

نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم

"تصویب شورای عالی اداری"

شماره: ۱۹۰۱/۸۵۰۸۴

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۲

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴۰۸۵۰۸۶/۴/۸۶

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۲

بسمه تعالی

کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی، شهرداریها، بانکها و شرکت‌های بیمه، کلیه شرکت‌هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاههایی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند.

نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم

شورای عالی اداری در یکصد و بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۴ بنا به پیشنهاد مشترک مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به منظور ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاههای اجرایی، نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم از دستگاه‌های اجرایی را به شرح ذیل تصویب نمود.

ماده ۱- تعاریف:

پاسخگویی: عبارت است از پذیرش مسئولیت نتایج و پیامدهای حاصل از عملکرد دستگاه‌ها و ارائه پاسخ شفاف در قبال وظایف انجام شده و نشده به ذینفعان.

شکایت: درخواست احقاق حق شهروندان از نقض یا نقی قوانین و مقررات، عدم اجرای ضوابط در دستگاههای اجرایی و میزان کمیت و کیفیت ارائه خدمات درمقایسه با استانداردهای ارائه خدمات عمومی.

درخواست: عبارت است از تقاضای تعلق گرفتن خدمات یا شمولیت قانون، آئین نامه و دستورالعمل به فرد و یا گروه خاصی.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

مقصود نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۹-۱۹۰۹

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

پیشنهاد: عبارت است از آرایه هر گونه فکر، ایده و روش جدیدی که بتواند منجر به ایجاد یک تحول یا تسریع در دقت و سرعت ارائه خدمات و کاهش هزینه‌ها گردد.

مشاهدات (مزارشات): عبارت است از بیان واقعیاتی که اطلاع دادن آن دارای منافع برای خود، دیگران و یا آحاد جامعه می باشد.

ماده ۲- اهداف:

- ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی به مردم.
- افزایش میزان رضایتمندی مردم از خدمات عمومی.
- توسعه و بهبود استانداردهای آرایه خدمات.
- سیاست‌گذاری برای کاهش عوامل بروز نارضایتی از طریق مستندسازی، طبقه‌بندی و اولویت‌بندی شکایات واصله.
- تجزیه و تحلیل و بازنگری کارآمدی قوانین و مقررات و ضوابط اجرایی مورد عمل در دستگاه‌های اجرایی.

ماده ۳- فرایند پاسخگویی: پاسخگویی به شکایات مردم در چهار سطح شهرستان، استان، دستگاه و سطح ملی به صورت زیر انجام می گردد:

الف- سطح شهرستان:

- ۱-۳- به منظور پاسخگویی سریع و شفاف به آرایه رجوع در هر شهرستان واحد مدیریت پاسخگویی به شکایات با مسئولیت فرماندار تحت عنوان "میز رسیدگی به شکایات" تشکیل می گردد.
- تبصره ۱: فرمانداران موظفند یکی از کارکنان با ویژگیهای سعه صدر، گشاده رو و خوش برخورد که دارای مهارت ارتباطی مناسبی می باشد را به عنوان مسوول میز رسیدگی به شکایات منصوب

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۱/۱۹۰۰

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۱

نمایند به نحوی که ایشان ضمن استقبال از طرح شکایات توسط مردم و نظارت بر حسن پاسخگویی واحدهای اجرایی، گزارشی روزانه از وضعیت شکایات و عملکرد واحدها را به فرماندار ارایه نماید. برای این منظور فرماندار می‌تواند از نیروهای موجود در سایر دستگاه‌های اجرایی شهرستان استفاده نماید.

۲-۲- شکایات، درخواستها، پیشنهادها و مشاهدات مردم براساس فرم شماره یک تنظیم و از طریق پست، تلفن و پست الکترونیکی به دستگاه مربوطه ارسال خواهد شد، در این صورت می‌بایست برای پیگیری شکایت توسط میز رسیدگی به شکایات، قسمت پانین فرم شماره ۱، در صندوق شکایات که در مبادی ورودی و خروجی دستگاهها تعبیه شده انداخته شود.

۳-۲- در صورت ارسال مستقیم شکایات به فرمانداری و یا ارائه شکایت تلفنی، میز رسیدگی به شکایات موظف است شکایات تلفنی را در فرم شماره ۱ درج نموده و شماره پیگیری به شاکیان اعطاء نماید و در پایان هر روز شکایات درج شده از طرق مختلف را بوسیله پست پستاز به دستگاه ذیربط در همان سطح ارسال نماید.

۴-۲- پس از دریافت شکایت توسط دستگاه ذیربط، شکایت به واحد تخصصی مربوطه جهت بررسی و پاسخگویی ارسال می‌گردد. در هر صورت حداکثر زمان پاسخگویی به شاکی و ارسال رونوشت به میز رسیدگی به شکایات، ۷ روز کاری پس از ثبت شکایت به‌لاوه ۲ روز برای ارسال مراسلات پستی می‌باشد.

۵-۲- در صورتیکه هر یک از واحدهای اجرایی شهرستان، پس از گذشت ۷ روز کاری از زمان ثبت شکایت، بدلیل عدم صلاحیت و اختیار نتوانند پاسخ لازم را برای شاکی ارسال نمایند، می‌بایست ضمن ارجاع شکایت به واحد اجرایی استان رونوشتی از نامه ارسالی را برای میز رسیدگی به شکایات و شاکی ارسال دارند.

شماره: ۸۴-۶۱/۸۵-۱۹
تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
مقصود نامه شورای عالی اداری

۶-۳- دستگاه ها می توانند در صورت نیاز به زمان بیشتر جهت پاسخگویی، با ارسال نامه ای حاوی پیام تشکر، شاکیان را از این موضوع مطلع ساخته و رونوشتی از این نامه را برای میز رسیدگی به شکایات ارسال دارند. در هر صورت حداکثر زمان قابل تمدید ۷ روز کاری می باشد.

۷-۳- میز رسیدگی به شکایات موظف است در صورت ارسال شکایت به واحدهای اجرایی استان، واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری را جهت پیگیری موضوع مطلع نمایند.

ب- سطح استانی :

۸-۳- هر یک از واحدهای اجرایی استان موظفند پس از دریافت شکایت، حداکثر ظرف مدت ۵ روز کاری علاوه ۲ روز برای ارسال مراسلات پستی نتایج و تصمیمات اتخاذ شده را به واحد خود در شهرستان اعلام نموده و رونوشتی از آنرا برای واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری و شاکی ارسال نمایند.

۹-۳- واحدهای اجرایی در سطح شهرستان موظفند حداکثر پس از ۲ روز کاری از زمان دریافت پاسخ از واحدهای استانی، پاسخ را برای شاکی و رونوشتی از آنرا برای میز رسیدگی به شکایات ارسال دارند.

۱۰-۳- واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری موظفند نتایج حاصل از بررسی واحدهای اجرایی استانی دستگاه ها را به میز رسیدگی به شکایات شهرستان مربوطه اعلام نمایند.

۱۱-۳- واحدهای اجرایی استانی در صورتیکه پس از گذشت ۵ روز کاری از زمان ثبت شکایت، نتوانند بدلیل عدم صلاحیت و اختیار پاسخ لازم را تهیه و ارسال نمایند می بایست ضمن ارسال شکایت برای دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه، رونوشتی از نامه ارسالی را برای واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری و واحدهای شهرستانی و شاکی ارسال دارند.

۱۲-۳- واحد های استانی می توانند در صورت نیاز به زمان بیشتر جهت پاسخگویی، موضوع را به واحدهای شهرستانی و رونوشت آنرا برای واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

نصیب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۵۰۸۴/۱۹۰۱

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

استانداری جهت اطلاع رسانی به میز رسیدگی به شکایات و شاکی ارسال دارند. در هر حال حداکثر زمان قابل تمدید ۲۰ روز کاری خواهد بود.

ج- سطح دستگاهی :

۱۳-۳- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها موظفند، حداکثر ظرف مدت ۷ روز کاری پس از ثبت شکایت علاوه ۲ روز برای ارسال مراسلات، نتایج و تصمیمات اتخاذ شده را به واحدهای استانی خود و شاکی اعلام نمایند .

۱۴-۳- واحدهای اجرایی استانی موظفند حداکثر پس از ۲ روز کاری از زمان دریافت پاسخ ضمن ارسال پاسخ به واحد های شهرستانی و رونوشتی از آنرا به واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری ارسال نمایند .

۱۵-۳- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها در صورتیکه پس از گذشت ۷ روز کاری از زمان ثبت شکایت، نتوانند بدلیل عدم صلاحیت و اختیار پاسخ لازم را تهیه و ارسال نمایند، می بایست ضمن ارسال شکایت به مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری، رونوشتی از نامه ارسالی را برای واحدهای استانی و شاکی ارسال دارند.

۱۶-۳- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها می توانند در صورت نیاز به زمان بیشتر جهت پاسخگویی، با ارسال نامه ای برای شاکی زمان پاسخگویی را تمدید نمایند، در هر حال حداکثر زمان قابل تمدید ۳۰ روز کاری خواهد بود.

۱۷-۳- هر یک از آحاد مردم می توانند در صورت عدم رضایت از پاسخ دریافت شده از سطوح پائین تر، درخواست تجدید نظر خود را با طرح شکایت مجدد در سطح بالاتر ارائه نمایند. در این صورت درخواست مذکور به عنوان یک شکایت جدید تلقی می گردد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس‌جمهور

مقصوب‌نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۶-۱۹۰۰

تاریخ: ۵۱۶۴/۵۳۸۴..

د- سطح ملی :

۱۸-۳- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری حداکثر پس از سه روز کاری از زمان ثبت شکایت، آنها را به مراکز ذصلاح، جهت رسیدگی و پاسخگویی به آن و در صورت ضرورت انجام اقدامات لازم برای اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات و ضوابط اجرایی مورد عمل در دستگاههای اجرایی ارسال داشته و پاسخ دریافتی را برای شاکی و رونوشت آنرا برای دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها ارسال می دارد.

۱۹-۳- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها موظفند، حداکثر ظرف مدت ۳ روز کاری پس از دریافت پاسخ، نتایج و تصمیمات اتخاذ شده را به شاکی و واحد های استانی ارسال دارند.

تبصره ۲: ایرانیان مقیم خارج از کشور می توانند با استفاده از روش های پیش بینی شده در این نظامنامه، شکایات، درخواستها، پیشنهادات و گزارشات خویش را به وزارت امور خارجه و یا مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.

ماده ۴- فرایند گزارش دهی : دستگاه های اجرایی در کلبه سطوح موظفند گزارشات دوره ای، به همراه طبقه بندی شکایات، تجزیه و تحلیل عوامل شکایت برانگیز و ارایه راه حل هایی جهت کاهش شکایات و نیز اقدامات انجام شده را به ترتیب زیر تهیه نمایند :

۱-۴- هر یک از فرمانداریها و واحد های اجرایی شهرستانی می بایست گزارشات سه ماهه را در پایان هر فصل بر اساس فرم شماره ۲ تهیه و به استانداری و واحدهای اجرایی استان ارسال نمایند.

۲-۴- هر یک از واحد های اجرایی استانی می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۳ تهیه و به واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه و استانداری ارسال نمایند.

شماره: ۸۴-۸۵/۶-۱۹۰۰
تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
معاونت نامه شورای عالی اداری

- ۳-۴- واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداریها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۴ تهیه و جهت تصمیم گیری لازم به شورای برنامه ریزی توسعه استان ارسال نمایند.
- ۴-۴- هر یک از استانداریها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۵ تهیه و به مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.
- ۵-۴- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۶ تهیه و به شورای اکمسیون تحول اداری دستگاه و مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.
- ۶-۴- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می بایست هر شش ماه، گزارش جامع تحلیلی را پس از تلفیق گزارشات ارسال شده از جانب دستگاهها و استان ها بر اساس فرم شماره ۷ تهیه و همراه با ارزیابی و رتبه بندی دستگاه ها و بیان پیشنهادات و راهکارهای لازم به رئیس جمهور و هیات دولت و جهت طرح در شورای عالی اداری به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال نماید.

ماده ۵- سازمان کار:

- ۱-۵- سیاستگذاری، هدایت، تصویب مقررات و ضوابط لازم برای ارتقاء پاسخگویی در نظام اداری بهعهده شورای عالی اداری می باشد.
- ۲-۵- مسئولیت هماهنگی، اجرا و نظارت بر حسن پاسخگویی دستگاههای اجرایی و تهیه و تدوین گزارشات در سطح ملی بهعهده مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می باشد.
- ۳-۵- بالاترین مقام دستگاهها در کلیه سطوح پاسخگویی مسئول حسن اجرای این نظامنامه در دستگاه متبوع می باشد.
- ۴-۵- مسئولیت حسن اجرای این مصوبه در استان بهعهده استاندار و در شهرستان بهعهده فرماندار می باشد.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

نصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۱۶۰۶/۸۵۰۸۴

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

۵-۵- مسئولیت پاسخگویی به شکایات در سطح شهرستان بعدها میز رسیدگی به شکایات مستقر در فرمانداری، در سطح استان بعدها واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری و در سطح دستگاه‌های ملی بعدها دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه می باشد.

۶-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است هماهنگی‌های لازم در خصوص یکسان سازی رویه‌های پاسخگویی به شکایات مردم در سطح قوای مجریه، مقننه و قضائیه و سایر نهادهای عمومی را انجام دهد.

۷-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است کلیه شکایات دریافت شده را تا ارائه پاسخ پیگیری و شاکي را به صورت مستمر مطلع سازد. چنانچه این مرکز پس از بررسی‌های لازم و تشکیل جلسه با شاکي و دستگاه اجرایی ذیربط در رابطه با احقاقی حقوق حقه فرد یا افراد به جمع‌بندی رسید دستگاه‌های اجرایی ملزم به اجرای تصمیمات متخذه خواهند بود و در صورت استنکاف یا تعلل، مرکز می‌تواند متخلفین را به مراجع ذیصلاح جهت اقامه دعوی معرفی نماید.

۸-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است حداکثر پس از مدت یکسال از تصویب این نظامنامه، سیستم رایانه‌ای مدیریت شکایات را به نحوی تدوین و در اختیار دستگاه‌ها قرار دهد که با آرایه شماره منحصر به فرد به هر شکایت از مفلوود شدن شکایات و طرح متعدد شکایات در مراجع مختلف جلوگیری و امکان استفاده از آن تحت شبکه‌های ملی و محلی و نیز امکان طرح و پیگیری مجدد شکایات توسط مردم در سطوح بالاتر پس از عدم رضایتمندی از پاسخ دریافت شده مهیا گردد. این نرم‌افزار باید به گونه‌ای طراحی گردد که اجرای نظامنامه را تأمین نماید.

۹-۵- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است حداکثر پس از ۲ ماه از تصویب این نظامنامه فرم‌های مندرج در این نظامنامه و سایر فرم‌های مورد نیاز را تهیه و به تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برساند.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

مقصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۸۵/۶-۱۹۰۶

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

۵-۱۰- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است شماره تلفن سه رقمی را جهت اخذ شکایات، درخواست‌ها، پیشنهادات و مشاهدات مردم پیش‌بینی و به عموم مردم اعلام نماید.

۵-۱۱- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است از طریق شبکه پستی، کشور فرم شماره ۱ را با در نظر گرفتن شماره منحصر به فرد برای هر شکایت به تفکیک دستگاه، استان و شهرستان، در اختیار تمامی دستگاه‌ها قرار دهد تا مردم با مراجعه به دفاتر و مراکز پستی فرم مذکور را دریافت نمایند.

۵-۱۲- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می‌بایست شکایات ارسال شده برای مقامات که در مسافرتها ایشان یا توسط دفاتر ایشان جمع‌آوری می‌گردد را جهت بررسی و پاسخگویی و دریافت شماره منحصر به فرد به مبادی بروز شکایت از طریق خود دستگاه ارسال نماید.

ماده ۶: وظایف دستگاه‌ها:

۶-۱- کلیه دستگاه‌ها در تمامی سطوح و استانداری‌ها در سطح استان موظف هستند برنامه دیدار عمومی با مردم را در روز و زمان مشخص تعیین و از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع مردم برسانند.

۶-۲- دستگاه‌های اجرایی موظفند در اجرای طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب‌رجوع و بهبود روند ارتباط با مردم، اقدامات لازم در خصوص تدوین استانداردهای ارزیابی خدمات شامل کیفیت، کمیت، زمان و هزینه را به انجام رسانیده و به نحو مقتضی به اطلاع مردم برسانند.

۶-۳- دستگاه‌های اجرایی کشور موظفند در صورت دریافت هر گونه پیشنهاد آن را به نظام پذیرش و بررسی پیشنهادات دستگاه ارسال داشته و در صورت دریافت گزارشات، سازمانهای نظارتی مربوطه را مطلع سازند. در این صورت ارسال نامه تشکر بر اساس فرایند تعریف شده در این نظامنامه الزامی است.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

نصوب نامه شورای عالی اداری

شماره: ۸۴-۱۹۰۱/۸۵

تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

۴-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور موظفند شکایات مربوط به کارکنان را به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع نمایند و در صورت نیاز به تعیین میزان خسارت وارده به مردم لازم باشد شکایت به مراجع قضایی ارسال گردد در هر حال فرد شاکی باید از روند پیگیری شکایت خود مطلع گردد.

۵-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل بودجه سالانه خود نسبت به تجهیز واحدها و دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات به نیروی انسانی متخصص و سیستم‌های رایانه‌ای و نرم افزاری اقدام نمایند.

۶-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی در تمامی سطوح دستگاهی، استانی و شهرستانی موظفند به نحو مقتضی از طریق جایگاه اینترنتی خود و یا واحد‌های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات و عناوین مشابه، فرم شماره ۱ را در اختیار مردم قرار دهند.

۷-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند با تغییر عنوان یکی از پست‌های واحدهای استانی، امور مربوط به بازرسی، ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات را مطابق با ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی (بخشنامه شماره ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵ مورخ ۸۲/۳/۴ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) انجام دهند.

ماده ۷: سایر موارد:

۱-۷- شکایات مربوط به روسای واحدهای اجرایی در شهرستان و نیز شکایات مربوط به میز رسیدگی به شکایات می باید مستقیماً توسط فرماندار مورد رسیدگی قرار گیرد.

۲-۷- شکایات مربوط به روسای واحدهای اجرایی استانی دستگاهها، فرمانداران و واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری توسط استاندار مورد رسیدگی قرار می گیرد.

۳-۷- واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری ضمن پاسخگویی به شکایت از عملکرد استانداری، مرجع بالاتر برای رسیدگی به شکایت از واحد‌های اجرایی استانی دستگاه‌ها می باشند.

شماره: ۸۴-۸۵/۱۹۰۰
تاریخ: ۱۳۸۴/۵/۱۴

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
معاونین و مشاوران عالی اداری

۲-۷- کلیه فرم‌های درج شکایات و نامه‌های مربوط به پاسخگویی به شکایات دارای قید فوریت آنی می‌باشد و مراسلات آن بصورت پیشنهاد انجام می‌پذیرد.

ماده ۸- استفاده از نتایج :

- ۱-۸- ارزیابی عملکرد سالانه دستگاه‌های اجرایی
- ۲-۸- ارزیابی عملکرد سالانه واحدهای اجرایی استانی
- ۳-۸- ارزیابی سالانه کارکنان و مدیران
- ۴-۸- تمدید قرارداد کارکنان پیمانی (مطابق با بند الف ردیف هشتم ضوابط تمدید قرارداد).

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مسؤولیت نظارت بر حسن اجرای این مصوبه و ارائه گزارش به شورای عالی اداری را بعهده دارد.

حمید شرفاء
معاون رئیس جمهور و دبیر شورای عالی اداری

رونوشت: - دفتر مقام رهبری (مدخله عالی) - دفتر ریاست محترم جمهور - دفتر ریاست محترم مجلس شورای اسلامی - دفتر ریاست محترم قوه قضائیه - وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی - دفتر هیأت دولت - دفتر بازرسی رئیس جمهور - دفتر ریاست محترم دیوان عدالت اداری - کمیسیون امور اجتماعی مجلس شورای اسلامی - اداره کل حقوقی ریاست جمهوری - اداره کل قوانین و مقررات کشوری ریاست جمهوری - روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران - استانداری‌های محترم سراسر کشور - دفتر هماهنگی‌های ویژه رئیس جمهور - فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی ایران - دیوان محاسبات کشور - سازمان بازرسی کل کشور

وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی

شماره: ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵

تاریخ: ۱۳۸۲/۳/۴

ریاست جمهوری
سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵
تاریخ : ۱۳۸۲/۳/۴
پیوست : دارد

بسمه تعالی

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی

در اجرای بند (ج) تصویبنامه شماره ۴۴۶۴۲/ت/۲۷۷۰۱ هـ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۸ هیات محترم وزیران موضوع اصلاح عنوان «واحدهای بازرسی و پاسخگویی به شکایات» به «واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات» به پیوست وظائف و ضوابط سازماندهی واحدهای مذکور ارسال می‌گردد.

خواهشمند است دستور فرمایند تشکیلات تفصیلی پیشنهادی واحد مذکور را در سقف پستهای سازمانی موجود در واحدهای مشابه و سایر واحدها تا حداکثر ۱۳۸۲/۳/۲۵ جهت بررسی و تایید به معاونت‌های بخشی ذیربط در این سازمان ارسال نمایند.

محمود عسگری آزاد

معاون امور مدیریت و منابع انسانی

ریاست جمهوری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : _____
تاریخ : _____
پیوست : _____

بسمه تعالی

وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانهها و موسسات دولتی

(۱) - وظایف

(۱-۱) ارزیابی عملکرد:

- همکاری در تهیه و تدوین شاخصهای اختصاصی و معیارهای ارزیابی عملکرد دستگاه اجرایی و مؤسسات و سازمانهای وابسته به آن.
- اجرای دستورالعملهای ارزیابی عملکرد و تکمیل فرمهای مربوط و تهیه مستندات لازم.
- احصاء فرمهای تکمیل شده و مستندات آنها و ارائه به شورای تحول اداری یا کمیسیون تحول اداری دستگاه.
- همکاری و هماهنگی با شورای (یا کمیسیون) تحول اداری دستگاه به منظور تعیین و تایید امتیازات.
- بررسی برگههای تکمیل شده و تایید آنها براساس عملکرد واقعی توسط شورای (یا کمیسیون) تحول اداری.
- پیگیری و اجرای ارزیابی عملکرد دستگاه اجرایی، مؤسسات و شرکتهای دولتی وابسته و تهیه گزارش تحلیلی از نتایج ارزیابی و ارائه آن به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در مقاطع زمانی تعیین شده.
- نظارت بر حسن اجرای برنامههای ارزیابی عملکرد در دستگاه اجرایی، مؤسسات و شرکتهای دولتی وابسته و تحلیل ارزیابیهای انجام شده و ارائه پیشنهادها لازم.
- انجام مطالعات و تحقیقات لازم در رابطه با برنامههای ارزیابی عملکرد و شاخصهای مورد عمل در دستگاه اجرایی و ارائه پیشنهادها لازم.
- انجام سایر امور که در چارچوب برنامههای ارزیابی عملکرد دستگاه از طرف سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارجاع می گردد.
- دریافت برگههای تکمیل شده توسط مدیران مسئول و مجریان دستگاه ذیربط و تلفیق آنها و ارسال جهت تصویب به مراجع ذیربط.

ریاست جمهوری

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : _____
تاریخ : _____
پیوست : _____

(۱-۲) وظائف بازرسی

- تهیه و تنظیم برنامه‌های بازرسی مستمر، دوره‌ای و یا موردی از واحدهای ملی و استانی برای سنجش میزان «مطابقت عمل و عملکرد» اقدام کنندگان با اهداف، برنامه‌ها، دستورالعمل‌ها و ضوابط و شاخص‌های مورد ارزیابی دستگاه.
- بازرسی از عملکرد مدیران و کارکنان و سنجش میزان رضایت مردم از واحدهای مختلف و نحوه برخورد مدیران و کارکنان با ارباب رجوع.
- تهیه گزارشات نوبه‌ای در فواصل ماهانه، سه ماهه، شش ماهه، نه ماهه و سالانه برای اطلاع وزیر و بالاترین مقام اجرایی دستگاه از عملکرد واحدهای مختلف.
- برقراری ارتباط با سازمان بازرسی کل کشور و ایفای وظیفه مندرج در ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ مجلس شورای اسلامی و واحدهای نظر سنجی دستگاه‌ها و رسانه‌های جمعی و مطبوعات.
- تجزیه و تحلیل عملکرد واحدها، مدیریت‌ها و کارکنان براساس بازرسی‌های انجام شده.
- کشف مفاسد اداری از طریق بازرسی‌های آشکار و پنهان و ارائه گزارشات لازم به مدیران ذیربط و بالاترین مقام اجرایی دستگاه.
- آموزش و توانمندسازی مستمر بازرسان با همکاری واحد آموزش دستگاه.
- اعلام نظر در مورد میزان رضایت مردم از عملکرد کارکنان و مدیران به واحد امور اداری برای اعمال در وضعیت و مزایای استخدامی آنها در چارچوب قوانین و مقررات ذیربط.

(۱-۳) وظائف پاسخگویی به شکایات

- دریافت شکایات حضوری و مکتوب مردم (مراجعین) از واحدها و کارکنان دستگاه.
- بررسی و تحقیق پیرامون صحت یا سقم موضوع شکایات و پیگیری تا اخذ نتیجه نهایی به منظور پاسخگویی به شاکی.
- بررسی و پاسخگویی درخصوص مراجعات به نهادهای نظارتی و بازرسی از قبیل نهاد ریاست جمهوری و سازمان بازرسی کل کشور.

ریاست جمهوری

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : _____
تاریخ : _____
پست : _____

- پیگیری و اخذ نظریات و پیشنهادهای واحدهای تخصصی در ارتباط با شکایات واصله به منظور رسیدگی و اعلام پاسخ به شاکیان.
- جمع بندی شکایات در مقاطع سه ماهه و تجزیه و تحلیل علل بروز شکایات و ارائه گزارش برای بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به گونه ای که موجب کاهش شکایات مردمی گردد.
- پیگیری از نتایج گزارش های تهیه شده .
- پیگیری برای ارسال پاسخ به شاکیان .

(۲) - ضوابط تنظیم ساختار سازمانی

(۲-۱) سطح این واحد سازمانی متناسب با حجم وظایف در وزارتخانه ها و سازمان های مستقل وابسته به ریاست جمهوری، دفتر یا مدیریت می باشد. دستگاههای ذیربط می توانند در راس آن از عنوان "مشاور وزیر (رئیس سازمان) و مدیرکل دفتر" یا "مشاور وزیر (رئیس سازمان) و مدیر" استفاده کنند. در اینصورت این عنوان مجموعاً معرف یک پست سازمانی خواهد بود.

(۲-۲) برای انجام وظایف نظارت و بازرسی ، دستگاههای اجرایی می توانند تعدادی پست سازمانی «بازرس» را تحت عنوان «بازرس ویژه وزیر» یا «بازرس ویژه رئیس دستگاه» پیش بینی نمایند که در این صورت این بازرسین با تایید وزیر یا بالاترین مقام دستگاه تعیین و منصوب می گردند.

(۲-۳) با توجه به اهمیت وظایف واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات و نظر به نقش موثر این واحدها در ارائه اطلاعات از وضعیت دستگاه به مسئولین ذیربط، مناسب خواهد بود ، مدیر واحد ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات در جلسات شورای معاونین شرکت نماید.

(۲-۴) پستهای سازمانی دفاتر یا مدیریت ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات متناسب با حجم وظایف هر دستگاه از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید، از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد.

ریاست جمهوری سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

شماره : _____
تاریخ : _____
پست : _____

(۲-۵) سطح سازمانی مربوط به وظایف ارزیابی عملکرد و بازرسی و پاسخگویی به شکایات در موسسات و سازمان‌های وابسته به وزارتخانه و سازمان‌های مستقل (موضوع ضوابط بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۶۷۳۹۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳) به شکل ذیل خواهد بود :

۱- سطح سازمانی در موسسات "گروه الف" حداکثر «مدیریت» می باشد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و مدیر استفاده نمود.

۲- سطح سازمانی در موسسات "گروه ب" گروه تعیین می گردد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و رئیس گروه استفاده نمود.

۳- سطح سازمانی در موسسات "گروه ج" برای انجام وظایف ارزیابی عملکرد و بازرسی و پاسخگویی به شکایات در حد یک پست سازمانی تحت عنوان "مشاور رئیس موسسه" می باشد که در حوزه بالاترین مقام دستگاه، پیش بینی می گردد.

۴- پستهای سازمانی لازم از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد .

تبصره : در مورد شرکت‌های دولتی، دستورالعمل لازم تنظیم و متعاقباً ابلاغ می گردد.

(۲-۶) سایر وظائفی که از لحاظ ماهیت با وظایف اینگونه واحدها مناسبت و سنخیت دارند می تواند به وظایف سه گانه موضوع بندهای (۱-۱)، (۱-۲) و (۱-۳) اضافه گردد.

(۲-۷) درتنظیم پستهای سازمانی واحدهای موضوع این دستورالعمل، رعایت ضوابط کمی بخشنامه‌های شماره ۱۰۵/۲۸۲۱۶ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۵ و شماره ۱۰۱/۱۶۷۳۹۳ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳ الزامی است .

اصلاح عنوان " دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات " به " دفاتر مدیریت عملکرد "

شماره: ۹۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳
تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳
پوست
عادی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری
معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور
معاونت نوسازی و تحول اداری

بسمه تعالی

کلیه دستگاه های مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

موضوع: وظایف و ضوابط سازماندهی دفاتر مدیریت عملکرد

بسمه تعالی

بخشنامه به دستگاه های مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

در اجرای تبصره بند (ح) ماده (۱) تصمیم نامه شماره ۴۴۳۲۷/۴۲۲۵ تاریخ ۱۳۸۹/۱/۱۴ وزیران محترم عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک (آیین نامه اجرایی مواد ۸۱ و ۸۲ قانون مدیریت خدمات کشوری) موضوع اصلاح عنوان "دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات" به "دفاتر مدیریت عملکرد"، این بخشنامه جایگزین بخشنامه شماره ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵ تاریخ ۱۳۸۲/۳/۴، موضوع وظایف و ضوابط سازماندهی واحدهای مذکور می گردد.

وظایف و ضوابط سازماندهی دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های مشمول ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری

۱- وظایف

۱-۱- ارزیابی عملکرد

۱. استقرار نظام جامع مدیریت عملکرد در سطح دستگاه (مشمول بر سه سطح: سازمان، مدیران و کارمندان) بر اساس فصل یازدهم قانون مدیریت خدمات کشوری و اجرای آیین نامه ها و دستورالعمل های مربوط
۲. همکاری در تهیه و تدوین برنامه راهبردی و برنامه های عملیاتی سالانه دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت های وابسته و واحدهای استانی از طریق اعمال مدیریت واحد.
۳. هماهنگی، پی گیری و نظارت بر اجرای نظام ارزیابی عملکرد در سطح سازمان، مدیران و کارمندان با در نظر گرفتن سازمان ها، مؤسسات و شرکت های وابسته و واحدهای استانی.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

پیوست

عادی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

معاونت نوسازی و تحول اداری

۴. برنامه ریزی لازم به منظور تهیه و تدوین شاخص‌های اختصاصی و معیارهای ارزیابی عملکرد دستگاه، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی در سه سطح سازمان، مدیران و کارمندان.
۵. مدیریت و جمع‌آوری گزارش خود ارزیابی دستگاه در ابعاد شاخص‌های عمومی و اختصاصی و اعلام میزان تحقق اهداف برنامه و بهره‌وری به صورت دوره‌ای و منظم به بالاترین مقام دستگاه و سایر مراجع ذیربط.
۶. انجام تمهیدات و پی‌گیری‌های لازم برای استفاده از نتایج ارزیابی عملکرد توسط دستگاه، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی به نحوی که ضمن رفع نقاط ضعف، موانع و مشکلات موجود، زمینه ارتقای بهره‌وری و بهبود عملکرد سازمان، مدیران و کارمندان فراهم شود.
۷. مکانیزه نمودن فرآیند اجرای نظام مدیریت عملکرد دستگاه در راستای سامانه جامع نظام مدیریت عملکرد مستقر در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی رئیس‌جمهور به نحوی که اولاً: امکان ارتباط و نظارت هم‌زمان ستاد دستگاه با سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی فراهم شود، ثانیاً: امکان ارتباط و نظارت هم‌زمان سامانه مستقر در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی رئیس‌جمهور با ستاد دستگاه فراهم گردد.
۸. تجزیه و تحلیل عملکرد واحدها، مدیران و کارمندان بر اساس بازرسی‌های انجام شده و اعمال نتایج حاصله در ارزیابی عملکرد آنها.
۹. تشکیل کمیته ارزیابی عملکرد کارمندان و انجام امور مربوط به عنوان دبیرخانه کمیته.

۲-۱- بازرسی

۱. تهیه و تنظیم و اجرای برنامه‌های بازرسی مستمر، دوره‌ای و یا موردی از واحدهای ستادی و استانی دستگاه، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی برای سنجش میزان "مطابقت عملکرد" اقدام کنندگان با اهداف، برنامه‌ها، دستورالعمل‌ها، ضوابط و شاخص‌های مورد ارزیابی دستگاه.
۲. بازرسی از عملکرد مدیران و کارمندان و سنجش میزان رضایت مردم از واحد‌های مختلف و نحوه برخورد مدیران و کارمندان با ارباب رجوع.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳
تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳
پوست
عادی

(پ)

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور
معاونت نوسازی و تحول اداری

۳. برقراری ارتباط با سازمان بازرسی کل کشور و ایفای وظیفه مندرج در ماده ۱۲ قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور، کمیسیون اصول ۸۸ و ۹۰ قانون اساسی در مجلس شورای اسلامی و واحد های نظر سنجی دستگاه ها و رسانه های جمعی و مطبوعات .

۴. کشف سوء جریان و مفاسد اداری از طریق بازرسی های آشکار و پنهان و ارائه گزارش های لازم به بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سایر مراجع ذیربط.

۵. تهیه و تدوین شاخص های سنجش میزان سلامت اداری دستگاه و اندازه گیری سالیانه آن و ارائه به مراجع ذیربط.

۳-۱- ارتباطات مردمی در بستر سامد

۱. استقرار نظام ارتباطات مردمی در سطح دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت های وابسته و واحدهای استانی بر اساس فصل سوم و پنجم قانون مدیریت خدمات کشوری و نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات.
۲. استقرار سامانه الکترونیکی ارتباط مردم و دولت (سامد) در سطح دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت های وابسته و واحدهای استانی و شهرستانی و فراهم نمودن ارتباط سامد با سایر اتوماسیون های دستگاه متبوع و روزآمد نمودن آن.
۳. پیش بینی تمهیدات لازم جهت برقراری ارتباط و تعامل دو سویه بین مردم و دستگاه و دریافت موارد مردمی از قبیل: درخواست، شکایت، پیشنهاد، طرح، ایده، گزارش و تقدیر و تشکر در ملاقات های چهره به چهره مردم با مقامات عالی دستگاه و یا مراجعه حضوری و غیر حضوری در بستر سامد و ایجاد امکان دسترسی به اطلاعات خدمات ارائه شده به متقاضیان برای مرکز ارتباطات مردمی ریاست جمهوری و سامد.
۴. جمع بندی شکایات در مقاطع سه ماهه و تجزیه و تحلیل علل بروز شکایات و ارائه گزارش به بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سایر مراجع ذیربط.

۴-۱- سایر وظایف

۱. انجام مطالعات و تحقیقات لازم در ارتباط با موضوعات مدیریت و ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی در دستگاه و ارائه پیشنهادهای لازم.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

پست

عادی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

معاونت نوسازی و تحول اداری

۲. نظارت بر حسن اجرای برنامه‌های ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی در دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی و تحلیل ارزیابی‌های انجام شده و ارایه پیشنهادها لازم.

۳. آموزش و توانمندسازی مستمر کارشناسان واحدهای مدیریت عملکرد دستگاه، سازمان ها، مؤسسات و شرکت‌های وابسته و واحدهای استانی با همکاری واحد آموزش دستگاه بر اساس ضوابط ابلاغی از سوی مراجع ذیربط.

۴. تهیه گزارش‌های ادواری و موردی در ارتباط با موضوعات ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی برای اطلاع بالاترین مقام اجرایی دستگاه و سایر مراجع ذیربط.

۵. بررسی شکواییه ها، اسناد و مدارک و پرونده های واصله از مراجع نظارتی با توجه به قوانین و مقررات و اعلام گزارش.

۶. انجام سایر امور در چارچوب برنامه‌های ارزیابی عملکرد، پاسخگویی و رسیدگی به شکایات (ارتباطات مردمی) و بازرسی که از طرف مراجع ذیربط ارجاع می‌گردد.

۲- ضوابط تنظیم ساختار سازمانی

۲-۱- سطح این واحد سازمانی و جایگاه آن به عنوان یکی از واحدهای سازمانی زیرمجموعه بالاترین مقام دستگاه اجرایی تعیین می‌گردد. دستگاههای ذیربط می‌توانند در رأس آن از عنوان "مشاور وزیر (رئیس سازمان) و مدیر کل دفتر" استفاده کنند. در این صورت این عنوان مجموعاً معرف یک پست سازمانی خواهد بود.

۲-۲- برای انجام وظایف نظارت و بازرسی، دستگاههای اجرایی می‌توانند تعدادی پست سازمانی "بازرس" را تحت عنوان "بازرس ویژه وزیر" یا "بازرس ویژه رئیس دستگاه" پیش بینی نمایند که در این صورت این بازرسان با پیشنهاد واحد مدیریت عملکرد و تایید وزیر یا بالاترین مقام دستگاه تعیین و منصوب می‌گردند.

۲-۳- با توجه به اهمیت وظایف واحدهای مدیریت عملکرد و نظر به نقش موثر این واحد ها در ارائه اطلاعات از وضعیت دستگاه به مسئولین ذیربط، مدیر واحد مدیریت عملکرد در جلسات شورای معاونین شرکت می‌نماید.

۲-۴- پستهای سازمانی واحدهای مدیریت عملکرد متناسب با حجم وظایف هر دستگاه از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می‌شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید، از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد.

شماره ۲۱۰/۹۱/۳۶۷۷۳

تاریخ ۱۳۹۱/۹/۱۳

موضوع

عادی

جمهوری اسلامی ایران
ریاست جمهوری

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

معاونت نوسازی و تحول اداری

۵-۲- سطح سازمانی مربوط به وظایف مدیریت عملکرد در موسسات و سازمانهای وابسته به وزارتخانه و سازمان های مستقل (موضوع ضوابط بخشنامه شماره ۱۶۷۳۹۳/۱۰۱ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳) به شکل ذیل خواهد بود:

۱. سطح سازمانی در موسسات "گروه الف" حداکثر "مدیریت" می باشد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و مدیر استفاده نمود.

۲. سطح سازمانی در موسسات "گروه ب"، گروه تعیین می گردد و می توان در راس آن از عنوان مشاور رئیس سازمان (یا موسسه) و رئیس گروه استفاده نمود.

۳. سطح سازمانی در موسسات "گروه ج" برای انجام وظائف مدیریت عملکرد در حد یک پست سازمانی تحت عنوان "مشاور رئیس موسسه" می باشد که در حوزه بالاترین مقام دستگاه پیش بینی می گردد.

پست های سازمانی لازم از محل پستهای سازمانی واحدهای قبلی پیش بینی می شود و در صورت نیاز به ایجاد پستهای سازمانی جدید از محل پستهای مازاد سایر واحدها، پستهای مورد نیاز تامین خواهد شد.

۶-۲- سایر وظایفی که از لحاظ ماهیت با وظایف اینگونه واحدها مناسبت و سنخیت دارند می تواند به وظائف سه گانه موضوع بندهای (۱-۱)، (۱-۲)، (۱-۳) و (۱-۴) اضافه گردد.

۷-۲- در تنظیم پست های سازمانی واحدهای موضوع این دستورالعمل، رعایت ضوابط کمی بخشنامه های شماره ۱۰۵/۲۸۲۱۶ مورخ ۱۳۸۱/۲/۲۵ و شماره ۱۶۷۳۹۳/۱۰۱ مورخ ۱۳۸۱/۹/۱۳ الزامی است.

احمد بزرگمان
معاون

طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاه‌های دولتی به

شکایات مردم

شماره: ۷۰/۳۲۹

تاریخ: ۱۳۷۸/۲/۲۶

طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاههای دولتی به شکایات مردم

۳۲۹/۷۰

۱۳۷۸/۲/۲۶

عنوان مصوبه: طرح ارتقاء پاسخگویی دستگاههای دولتی به شکایات مردم
شورای عالی اداری در هشتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۷۸/۲/۱۵ خود به منظور ارتقاء سطح پاسخگویی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی به شکایات ارباب رجوع و تقویت نظارت داخلی دولت و ایجاد هماهنگی در امر نظارت، بازرسی و پاسخگویی به شکایات، بنا به پیشنهاد سازمان امور اداری و استخدامی کشور و در اجرای اصل یکصد و سی و چهارم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تصویب نمود:

۱- به منظور ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاههای اجرایی، وظایف مربوط به «ارزشیابی کارکنان» و دیگر

وظایف غیر مرتبط از واحدهای «ارزشیابی، بازرسی و رسیدگی به شکایات» منتزع و دفاتر «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» در کلیه وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مستقل وابسته به ریاست جمهوری زیر نظر بالاترین مقام اجرایی دستگاه تشکیل می‌گردد. شرح وظایف، مسئولیت‌ها و اختیارات و نیز ساختار سازمانی

این دفاتر توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور ابلاغ خواهد شد.

۲- وظایف مربوط به ارزشیابی کارکنان در دستگاههای اجرایی به امور اداری دستگاهها محول و وظایف دیگری که بعضی از واحدهای سابق «ارزشیابی، بازرسی و رسیدگی به شکایات» عهده‌دار بودند و مرتبط با مأموریت «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» نباشد حسب مورد توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور تعیین کلیف خواهد شد.

۳- به منظور ایجاد وحدت رویه در امر پاسخگویی به شکایات ارباب رجوع و تقویت واحدهای «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» دستگاههای اجرایی، سازمان امور اداری و استخدامی کشور دستورالعمل‌های لازم متضمن نحوه گردش عملیات و چگونگی رسیدگی به شکایات مردم را به گونه‌ای که امکان پیگیری ارباب رجوع برای احقاق حقوق خود را به نحو مقتضی فراهم نماید تنظیم و ابلاغ خواهد نمود.

۴- دفاتر «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» موظفند براساس دستورالعمل‌های ابلاغی به شکایات واصله از مردم رسیدگی و پاسخ مقتضی در اسرع وقت به ذینفع ارائه نمایند و در صورت تشخیص تخلف از طرف کارکنان و مسئولین دولتی نسبت به ارجاع پرونده مأموران متخلف به هیات‌های بدوی رسیدگی به تخلفات اداری و یا محاکم صالحه طبق مقررات اقدام نمایند. این دفاتر همچنین نسبت به تجزیه و تحلیل شکایات واصله و ارائه گزارش‌های تحلیلی به بالاترین مقام دستگاه در مورد تغییرات ضروری و اصلاحات مورد نیاز

در روش‌ها، رویه‌ها و ساختارهای قانونی اقدام خواهند نمود.

۵- سازمان امور اداری و استخدامی کشور مکلف است نسبت به بررسی و ارزیابی عملکرد دفاتر «بازرسی و پاسخگویی به شکایات» دستگاههای دولتی از طرق مقتضی اقدام و نتایج بررسی‌های خود را هر شش ماه به بالاترین مقام اجرایی دستگاه و به طور سالانه به رئیس جمهور گزارش نماید. کلیه دستگاههای اجرایی موظفند اطلاعات مورد نیاز سازمان را در مورد آمار و زمینه‌های شکایات، چگونگی رسیدگی به آنها و هر نوع ارزیابی دیگر را به آن سازمان ارائه و همکاری لازم را در این زمینه معمول نمایند.

۶- سازمان امور اداری و استخدامی کشور موظف است ظرف مدت (۴) ماه نسبت به اجرای کامل این مصوبه اقدام و بر چگونگی اجرای آن در دستگاههای اجرایی نظارت نماید. گزارش نحوه اجرای تصویب نامه و مراحل پیشرفت کار استقرار نظام پاسخگویی به شکایات در دستگاههای اجرایی هر سه ماه یکبار توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور به شورای عالی اداری ارائه خواهد شد.

محمد باقریان

معاون رئیس جمهور و دبیر شورای عالی اداری

بخش دوم : مجموعه قوانین و مقررات مربوط به ارتقای سلامت نظام اداری

۱. سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

۲. فرمان ۸ ماده‌ای مقام معظم رهبری درباره مبارزه با مفاسد اقتصادی

۳. قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

۴. نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین در دستگاه‌های اجرایی کشور

۵. دستورالعمل در رابطه با نحوه، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاه‌ها

۶. آئین نامه پیشگیری و مقابله نظام مند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه

۷. ساماندهی کمیته‌های تخصصی مدیریتی و اداری

سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) اردیبهشت ۱۳۸۹

سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری:

۱. نهادینه سازی فرهنگ سازمانی مبتنی بر ارزش های اسلامی و کرامت انسانی و ارج نهادن به سرمایه های انسانی و اجتماعی.
۲. عدالت محوری در جذب، تداوم خدمت و ارتقای منابع انسانی.
۳. بهبود معیارها و روزآمدی روشهای گزینش منابع انسانی به منظور جذب نیروی انسانی توانمند، متعهد و شایسته و پرهیز از تنگ نظری ها و نگرشهای سلیقه ای و غیرحرفه ای.
۴. دانش گرایی و شایسته سالاری مبتنی بر اخلاق اسلامی در نصب و ارتقای مدیران.
۵. ایجاد زمینه رشد معنوی منابع انسانی و بهسازی و ارتقای سطح دانش، تخصص و مهارتهای آنان.
۶. رعایت عدالت در نظام پرداخت و جبران خدمات با تأکید بر عملکرد، توانمندی، جایگاه و ویژگیهای شغل و شاغل و تأمین حداقل معیشت با توجه به شرایط اقتصادی و اجتماعی.
۷. زمینه سازی جذب و نگهداری نیروهای متخصص در استانهای کمتر توسعه یافته و مناطق محروم.
۸. حفظ کرامت و عزت و تأمین معیشت بازنشستگان و مستمری بگیران و بهره گیری از نظرات و تجارب مفید آنها.
۹. توجه به استحکام خانواده و ایجاد تعادل بین کار و زندگی افراد در نظام اداری.
۱۰. چابک سازی، متناسب سازی و منطقی ساختن تشکیلات نظام اداری در جهت تحقق اهداف چشم انداز.
۱۱. انعطاف پذیری و عدم تمرکز اداری و سازمانی با رویکرد افزایش اثربخشی، سرعت و کیفیت خدمات کشوری.
۱۲. توجه به اثربخشی و کارآیی در فرآیندها و روشهای اداری به منظور تسریع و تسهیل در ارائه خدمات کشوری.
۱۳. عدالت محوری، شفافیت و روزآمدی در تنظیم و تنقیح قوانین و مقررات اداری.
۱۴. کل نگر، همسوسازی، هماهنگی و تعامل اثربخش دستگاههای اداری به منظور تحقق اهداف فرابخشی و چشم انداز.
۱۵. توسعه نظام اداری الکترونیک و فراهم آوردن الزامات آن به منظور ارائه مطلوب خدمات عمومی.
۱۶. دانش بنیان کردن نظام اداری از طریق بکارگیری اصول مدیریت دانش و یکپارچه سازی اطلاعات، با ابتناء بر ارزشهای اسلامی.
۱۷. خدمات رسانی برتر، نوین و کیفی به منظور ارتقای سطح رضایتمندی و اعتماد مردم.
۱۸. شفاف سازی و آگاهی بخشی نسبت به حقوق و تکالیف متقابل مردم و نظام اداری با تأکید بر دسترسی آسان و ضابطه مند مردم به اطلاعات صحیح.
۱۹. زمینه سازی برای جذب و استفاده از ظرفیت های مردمی در نظام اداری.
۲۰. قانونگرایی، اشاعه فرهنگ مسئولیت پذیری اداری و اجتماعی، پاسخگویی و تکریم ارباب رجوع و شهروندان و اجتناب از برخورد سلیقه ای و فردی در کلیه فعالیت ها.
۲۱. نهادینه سازی وجدان کاری، انضباط اجتماعی، فرهنگ خود کنترلی، امانت داری، صرفه جویی، ساده زیستی و حفظ بیت المال.
۲۲. تنظیم روابط و مناسبات اداری بر اساس امنیت روانی، اجتماعی، اقتصادی، بهداشتی، فرهنگی و نیز رفاه نسبی آحاد جامعه.

۲۳. حفظ حقوق مردم و جبران خسارتهای وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی در اثر قصور یا تقصیر در تصمیمات و اقدامات خلاف قانون و مقررات در نظام اداری.
 ۲۴. ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزشهای اخلاقی در آن از طریق اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره گیری از امکانات فرهنگی و بکارگیری نظام موثر پیشگیری و برخورد با تخلفات.
 ۲۵. کارآمد سازی و هماهنگی ساختارها و شیوه های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه سازی اطلاعات.
 ۲۶. حمایت از روحیه نوآوری و ابتکار و اشاعه فرهنگ و بهبود مستمر به منظور پویایی نظام اداری.
- مخاطبان محترم این سیاستها (رؤسای محترم سه قوه، نیروهای مسلح، مسئولان نهادهای غیردولتی) موظفند زمان بندی مشخص برای عملیاتی شدن آن را تهیه و پیشرفت آن را در فواصل زمانی معین گزارش نمایند.

فرمان ۸ ماده ای مقام معظم رهبری درباره مبارزه با مفاسد اقتصادی ۱۰ اردیبهشت ۱۳۸۰

متن فرمان رهبر انقلاب اسلامی به رؤسای قوای سه‌گانه بدین شرح است:

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرات آقایان رؤسای محترم قوای سه‌گانه دامت تأییداتهم

تشکیل ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی و تهیه طرح مبارزه با فساد که دو قوه‌ی مجریه و قضائیه بدان همت گماشته‌اند، عزم جدی مسئولان را به اقدام در این امر اساسی و حیاتی نوید می‌دهد. حکومتی که مفتخر به الگو ساختن نظام علوی است باید در همه حال تکلیف بزرگ خود را کم کردن فاصله‌ی طولانی خویش با نظام آرمانی علوی و اسلامی بدانند، و این جهادی از سر اخلاص و همتی سستی‌ناپذیر می‌طلبد. جمهوری اسلامی که جز خدمت به مردم و افراشتن پرچم عدالت اسلامی، هدف و فلسفه‌ی ندارد نباید در این راه دچار غفلت شود؛ رفتار قاطع و منصفانه‌ی علوی را باید در مدّ نظر داشته باشد؛ و به کمک الهی و حمایت مردمی که عدالت و انصاف را قدر میدانند تکیه کند.

نامگذاری امسال به نام مبارک «رفتار علوی» فرصت مناسبی است که شما برادران عزیز، خط مراقبت از سلامت نظام را که بحمدالله در سالهای گذشته همواره در کار بوده، فعالیت‌ی تازه نفس و سازمان یافته ببخشید و با همکاری و اتحاد، افق‌ها را در برابر چشم این ملت نجیب و مؤمن، روشنتر و شفافتر سازید.

امروز کشور ما تشنه‌ی فعالیت اقتصادی سالم و ایجاد اشتغال برای جوانان و سرمایه‌گذاری مطمئن است. و این همه به فضائی نیازمند است که در آن، سرمایه‌گذار و صنعتگر و عنصر فعال در کشاورزی و مبتکر علمی و جوینده‌ی کار و همه‌ی قشرها، از صحت و سلامت ارتباطات حکومتی و امانت و صداقت متصدیان امور مالی و اقتصادی مطمئن بوده و احساس امنیت و آرامش کنند. اگر دست مفسدان و سوءاستفاده‌کنندگان از امکانات حکومتی، قطع نشود، و اگر امتیازطلبان و زیاده‌خواهان پرمدعا و انحصارجو، طرد نشوند، سرمایه‌گذار و تولید کننده و اشتغال‌طلب، همه احساس ناامنی و نوسیدی خواهند کرد و کسانی از آنان به استفاده از راههای نامشروع و غیرقانونی تشویق خواهند شد.

خشکانیدن ریشه‌ی فساد مالی و اقتصادی و عمل قاطع و گره‌گشا در این باره، مستلزم اقدام همه‌جانبه بوسیله‌ی قوای سه‌گانه مخصوصاً دو قوه‌ی مجریه و قضائیه است. قوه‌ی مجریه با نظارتی سازمان یافته و دقیق و بی‌اغماض، از بروز و رشد فساد مالی در دستگاهها پیشگیری کند، و قوه‌ی قضائیه با استفاده از کارشناسان و قضات قاطع و پاکدامن، مجرم و خائن و عناصر آلوده را از سر راه تعالی کشور بردارد. بدیهی است که نقش قوه‌ی مقننه در وضع قوانین که موجب تسهیل راه‌کارهای قانونی است و نیز در ایفاء وظیفه‌ی نظارت، بسیار مهم و کارساز است.

لازم است نکاتی را به حضرات آقایان و دیگر دست‌اندرکاران کشور که میتوانند در مبارزه با فساد مالی ایفاء

نقش کنند، تذکر دهم:

۱. با آغاز مبارزه‌ی جدی با فساد اقتصادی و مالی، یقیناً زمزمه‌ها و بتدریج فریادها و نعره‌های مخالفت با آن بلند خواهد شد. این مخالفتها عمدتاً از سوی کسانی خواهد بود که از این اقدام بزرگ متضرر میشوند و طبیعی است

بددلانی که با سعادت ملت و کشور مخالفند یا ساده‌دلانی که از القائات آنان تاثیر پذیرفته‌اند با آنان همصدا شوند. این مخالفتها نباید در عزم راسخ شما تردید بیفکند. به مسئولان خیرخواه در قوای سه گانه پیاموزید که تسامح در مبارزه با فساد، بنوعی همدستی با فاسدان و مفسدان است. اعتماد عمومی به دستگاههای دولتی و قضائی در گرو آن است که این دستگاهها در برخورد با مجرم و متخلف قاطعیت و عدم تزلزل خود را نشان دهند.

۲. ممکن است کسانی بخطا تصوّر کنند که مبارزه با مفسدان و سوءاستفاده‌کنندگان از ثروتهای ملی، موجب ناامنی اقتصادی و فرار سرمایه‌ها است. به این اشخاص تفهیم کنید که بعکس، این مبارزه موجب امنیت فضای اقتصادی و اطمینان کسانی است که می‌خواهند فعالیت سالم اقتصادی داشته باشند. تولید کنندگان این کشور، خود نخستین قربانیان فساد مالی و اقتصاد ناسالم‌اند.

۳. کار مبارزه با فساد را چه در دولت و چه در قوه قضائیه به افراد مطمئن و برخوردار از سلامت و امانت بسپارید. دستی که می‌خواهد با ناپاکی دریفتد باید خود پاک باشد، و کسانی که می‌خواهند در راه اصلاح عمل کنند باید خود برخوردار از صلاح باشند.

۴. ضربه‌ی عدالت باید قاطع ولی در عین حال دقیق و ظریف باشد. متهم کردن بی‌گناهان، یا معامله‌ی یکسان میان خیانت و اشتباه، یا یکسان گرفتن گناهان کوچک با گناهان بزرگ جایز نیست. مدیران درستکار و صالح و خدمتگزار که بیگمان، اکثریت کارگزاران در قوای سه گانه کشور را تشکیل میدهند نباید مورد سوء ظن و در معرض اهانت قرار گیرند و یا احساس ناامنی کنند. چه نیکو است که تشویق صالحان و خدمتگزاران نیز در کنار مقابله با فساد و مفسد، وظیفه‌ی مهم شناخته شود.

۵. بخشهای مختلف نظارتی در سه قوه از قبیل سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات و وزارت اطلاعات باید با همکاری صمیمانه، نقاط دچار آسیب در گردش مالی و اقتصادی کشور را بدرستی شناسائی کنند و محاکم قضائی و نیز مسئولان آسیب زدائی در هر مورد را یاری رسانند.

۶. وزارت اطلاعات موظف است در چهارچوب وظائف قانونی خود، نقاط آسیب‌پذیر در فعالیتهای اقتصادی دولتی کلان مانند: معاملات و قراردادهای خارجی، و سرمایه‌گذاریهای بزرگ، طرح‌های ملی، و نیز مراکز مهم تصمیم‌گیری اقتصادی و پولی کشور را پوشش اطلاعاتی دهد و به دولت و دستگاه قضائی در تحقق سلامت اقتصادی یاری رساند و بطور منظم به رئیس‌جمهور گزارش دهد.

۷. در امر مبارزه با فساد نباید هیچ تبعیضی دیده شود. هیچکس و هیچ نهاد و دستگاهی نباید استثنا شود. هیچ شخص یا نهادی نمیتواند با عذر انتساب به اینجانب یا دیگر مسئولان کشور، خود را از حساب کشی معاف بشمارد. با فساد در هر جا و هر مسند باید برخورد یکسان صورت گیرد.

۸. با این امر مهم و حیاتی نباید بگونه‌ی شعاری و تبلیغاتی و تظاهرگونه رفتار شود. بجای تبلیغات باید آثار و برکات عمل، مشهود گردد. به دست اندرکاران این مهم تاکید کنید که بجای پرداختن به ریشه‌ها و ام‌الفسادها به سراغ ضعفا و خطاهای کوچک نروند و نقاط اصلی را رها نکنند. هرگونه اطلاع‌رسانی به افکار عمومی که البته در

جای خود لازم است، باید بدور از اظهارات نسنجیده و تبلیغات گونه بوده و حفظ آرامش و اطمینان افکار عمومی را در نظر داشته باشد.

از خداوند متعال اخلاص و جدّ و توفیق را برای خود و شما و همه‌ی مسئولان این امور، مسئلت می‌کنم و امیدوارم این اقدام مورد رضای حضرت بقیه‌الله‌اعظم روحی فداه قرار گرفته گام بلندی بسوی رفاه و آسایش عمومی را تدارک کند.

والسلام علیکم

سیدعلی خامنه‌ای

۱۰ اردیبهشت‌ماه ۱۳۸۰

قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی

قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد" مصوب جلسه مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۷ کمیسیون اجتماعی که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم و در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۲/۲۹ مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال موافقت و مطابق اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال گردیده بود با اصلاح و تأیید آن مجمع در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۷ به ریاست محترم جمهور ابلاغ گردید.

قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

فصل اول - تعاریف و اشخاص مشمول

ماده ۱- تعاریف:

الف - فساد در این قانون هرگونه فعل یا ترک فعلی است که توسط هر شخص حقیقی یا حقوقی به صورت فردی، جمعی یا سازمانی که عمداً و با هدف کسب هرگونه منفعت یا امتیاز مستقیم یا غیرمستقیم برای خود یا دیگری، با نقض قوانین و مقررات کشوری انجام پذیرد یا ضرر و زیانی را به اموال، منافع، منابع یا سلامت و امنیت عمومی و یا جمعی از مردم وارد نماید نظیر رشاء، ارتشاء، اختلاس، تبانی، سوءاستفاده از مقام یا موقعیت اداری، سیاسی، امکانات یا اطلاعات، دریافت و پرداختهای غیرقانونی از منابع عمومی و انحراف از این منابع به سمت تخصیصهای غیرقانونی، جعل، تخریب یا اختفاء اسناد و سوابق اداری و مالی

ب - مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی، مؤسسات غیردولتی می‌باشند که مطابق قوانین و مقررات، بخشی از وظایف حاکمیتی را بر عهده دارند نظیر قانون کارشناسان رسمی دادگستری، سازمان نظام پزشکی و سازمان نظام مهندسی

ج - تحصیل مال نامشروع، موضوع ماده (۲) قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۶۷/۹/۱۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام.

ماده ۲- اشخاص مشمول این قانون عبارتند از:

الف - افراد مذکور در مواد (۱) تا (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۸۶/۷/۸

ب - واحدهای زیر نظر مقام رهبری اعم از نظامی و غیرنظامی و تولیت آستانهای مقدس با موافقت ایشان

ج - شوراهای اسلامی شهر و روستا و مؤسسات خصوصی حرفه‌ای عهده‌دار مأموریت عمومی

د- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی موضوع این قانون

فصل دوم - تکالیف دستگاهها در پیشگیری از مفاسد اداری

ماده ۳- دستگاههای مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون و مدیران و مسؤولان آنها مکلفند:

الف - کلیه قوانین و مقررات اعم از تصویب‌نامه‌ها، دستورالعملها، بخشنامه‌ها، رویه‌ها، تصمیمات مرتبط با حقوق شهروندی نظیر فرآیندهای کاری و زمان‌بندی انجام کارها، استانداردها، معیار و شاخصهای مورد عمل، مأموریتها، شرح وظایف دستگاهها و واحدهای مربوط، همچنین مراحل مختلف اخذ مجوزها، موافقتهای اصولی، مفاصاحسابها، تسهیلات اعطائی، نقشه‌های تفصیلی شهرها و جداول میزان تراکم و سطح اشغال در پروانه‌های ساختمانی و محاسبات مربوط به مالیاتها، عوارض و حقوق دولت، مراحل مربوط به واردات و صادرات کالا را باید در دیدارگاههای الکترونیک به اطلاع عموم برسانند.

ایجاد دیدارگاههای الکترونیک مانع از بهره‌برداری روشهای مناسب دیگر برای اطلاع‌رسانی به هنگام و ضروری مراجعین نیست.

ب - متن قراردادهای مربوط به معاملات متوسط و بالاتر موضوع قانون برگزاری مناقصات که به روش مناقصه، مزایده، ترک تشریفات و غیره توسط دستگاههای مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون منعقد می‌گردد و همچنین اسناد و ضامین آنها و هرگونه الحاق، اصلاح، فسخ، ابطال و خاتمه قرارداد پیش از موعد و تغییر آن و نیز کلیه پرداختها، باید به پایگاه اطلاعات قراردادها وارد گردد.

معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور موظف است حداکثر ظرف سه ماه پس از ابلاغ این قانون آیین‌نامه اجرائی آن شامل ضوابط و موارد استثناء، نحوه و میزان دسترسی عموم مردم به اطلاعات قراردادها را تهیه کند و به تصویب هیأت وزیران برساند و ظرف یک سال پایگاه اطلاعات قراردادها را ایجاد نماید.

تبصره ۱- قراردادهایی که ماهیت نظامی یا امنیتی دارد و نیز مواردی که به موجب قوانین، افشاء اطلاعات آنها ممنوع می‌باشد و یا قراردادهای محرمانه از شمول این حکم مستثنی است. تشخیص محرمانه بودن قراردادهای مذکور بر عهده کارگروهی مرکب از معاونین وزراء اطلاعات و امور اقتصادی و دارایی و معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور و معاون دستگاه مربوط حسب مورد است.

تبصره ۲- تأخیر در ورود اطلاعات مذکور در بندهای فوق یا ورود ناقص اطلاعات یا ورود اطلاعات بر خلاف واقع در پایگاههای مذکور تخلف محسوب می‌شود و متخلف به شش ماه تا سه سال انفصال موقت از خدمت در دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون محکوم می‌گردد.

ماده ۴- به منظور پیشگیری از شکل‌گیری فساد طبق تعریف ماده (۱) این قانون، وزارت اطلاعات موظف است نقاط مهم و آسیب‌پذیر در فعالیتهای کلان اقتصادی دولتی و عمومی مانند معاملات و قراردادهای بزرگ خارجی، سرمایه‌گذاری‌های بزرگ، طرحهای ملی و نیز مراکز مهم تصمیم‌گیری اقتصادی و پولی کشور در دستگاههای اجرائی را در صورت وجود گزارش موثق و یا قرائن معتبر مبنی بر تخلف یا سوء عملکرد، با کسب مجوز قضائی لازم پوشش اطلاعاتی کافی و مناسب بدهد.

تبصره ۱- وزارت اطلاعات نیز در پرونده‌های فساد مالی کلان ضابطه قوه قضائیه محسوب می‌شود.

تبصره ۲- وزارت اطلاعات موظف به پشتیبانی از بانک اطلاعاتی موجود در دبیرخانه است.

ماده ۵ - محرومیت‌های موضوع این قانون و اشخاص مشمول محرومیت، اعم از حقیقی و یا حقوقی به قرار زیر است:

الف - محرومیت‌ها:

۱- شرکت در مناقصه‌ها و مزایده‌ها یا انجام معامله یا انعقاد قرارداد با دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون با نصاب معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات مصوب ۸۳/۱/۲۵

۲- دریافت تسهیلات مالی و اعتباری از دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون

۳- تأسیس شرکت تجاری، مؤسسه غیرتجاری و عضویت در هیأت مدیره و مدیریت و بازرسی هر نوع شرکت یا مؤسسه

۴- دریافت و یا استفاده از کارت بازرگانی

۵ - اخذ موافقت‌نامه اصولی و یا مجوز واردات و صادرات

۶ - عضویت در ارکان مدیریتی و نظارتی در تشکلهای حرفه‌ای، صنفی و شوراهای

۷- عضویت در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، انتظامی و انتصاب به مشاغل مدیریتی

ب - اشخاص مشمول محرومیت و میزان محرومیت آنان:

۱- اشخاصی که به قصد فرار از پرداخت حقوق عمومی و یا دولتی مرتکب اعمال زیر می گردند متناسب با نوع تخلف عمدی به دو تا پنج سال محرومیت به شرح زیر محکوم می شوند:

۱-۱- ارائه متقلبانه اسناد، صورت های مالی، اظهارنامه های مالی و مالیاتی به مراجع رسمی ذی ربط، به یکی از محرومیت های مندرج در جزءهای (۱)، (۲) و (۳) بند (الف) این ماده و یا هر سه آنها

۱-۲- ثبت نکردن معاملاتی که ثبت آنها در دفاتر قانونی بنگاه اقتصادی، براساس مقررات، الزامی است یا ثبت معاملات غیرواقعی، به یکی از محرومیت های مندرج در جزءهای (۱)، (۲) و (۶) بند (الف) این ماده یا جمع دو و یا هر سه آنها

۱-۳- ثبت هزینه ها و دیون واهی، یا ثبت هزینه ها و دیون با شناسه های اشخاص غیرمرتبط یا غیرواقعی در دفاتر قانونی بنگاه، به یکی از محرومیت های مذکور در جزءهای (۱)، (۲) و (۵) بند (الف) این ماده و یا جمع دو و یا هر سه آنها

۱-۴- ارائه نکردن اسناد حسابداری به مراجع قانونی یا امحاء آنها قبل از زمان پیش بینی شده در مقررات، به یکی از محرومیت های مندرج در جزءهای (۳) و (۶) بند (الف) این ماده یا هر دو آنها

۵- استفاده از تسهیلات بانکی و امتیازات دولتی در غیرمحل مجاز مربوط، به یکی از محرومیت های مندرج در جزءهای (۱)، (۲)، (۴) و (۶) بند (الف) این ماده یا جمع دو یا بیشتر آنها

۶- استتکاف از پرداخت بدهی معوق مالیاتی یا عوارض قطعی قانونی در صورت تمکن مالی و نداشتن عذر موجه، به یکی از محرومیت های مندرج در جزءهای (۱)، (۲)، (۳) و (۴) بند (الف) این ماده یا جمع دو یا بیشتر آنها

تبصره ۱- اگر مرتکب، از کارکنان دستگاههای موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری باشد، به محرومیت مندرج در جزء (۷) بند (الف) نیز محکوم می شود.

تبصره ۲- حدنصاب مالی موارد مذکور برای اعمال محرومیت به تنهایی یا مجموعاً، معادل ده برابر نصاب معاملات بزرگ یا بیشتر موضوع قانون برگزاری مناقصات در هر سال مالی است.

۲- محکومان به مجازاتهای قطعی زیر، در جرائم مالی عمدی تصریح شده در این قانون، به مدت سه سال از تاریخ قطعیت رأی، مشمول کلیه محرومیت های مندرج در بند (الف) این ماده می شوند، مشروط بر اینکه در حکم قطعی دادگاه به محرومیت های موضوع این قانون محکوم نشده باشند:

۲-۱- دو سال حبس و بیشتر

۲-۲- جزای نقدی به میزان ده برابر نصاب معاملات بزرگ و یا بیشتر، موضوع قانون برگزاری مناقصات

۲-۳- محکومان به مجازات قطعی دو بار یا بیشتر که مجموع مجازات آنان از جزءهای (۱-۲) و یا (۲-۲) بیشتر باشد.

ماده ۶ - هیأتی مرکب از یک نفر قاضی به انتخاب رئیس قوه قضائیه، نماینده وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت اطلاعات، سازمان بازرسی کل کشور، دیوان محاسبات کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون ایران تشکیل می شود تا پس از رسیدگی و تشخیص موارد مطروحه درباره افراد مشمول ماده (۵) این قانون، گزارش مستدل و مستند خود را از طریق دبیرخانه برای رسیدگی به قوه قضائیه پیشنهاد و در غیر این صورت پرونده را مختومه نماید. قوه قضائیه موظف است در

شعبه‌ای مرکب از سه نفر قاضی که توسط رئیس قوه قضائیه انتخاب می‌شوند با رعایت اصول آیین دادرسی به گزارش‌های هیأت مذکور رسیدگی کند. حکم صادره از این دادگاه قطعی است.

تبصره ۱- اگر متخلف برای تأمین حقوق دولتی یا عمومی یا حسن جریان امور، اقدامات مؤثری کرده باشد، دادگاه چه درباره موضوع تصمیم‌گیری کرده باشد و یا پرونده مفتوح باشد، می‌تواند مدت محرومیت را به حداقل یک سال کاهش دهد. اگر متهم از مراجع قضائی حکم برائت یا منع تعقیب دریافت کند، دبیرخانه برای رفع محرومیت اقدام می‌کند.

تبصره ۲- اگر شخص، مرتکب چند مورد از تخلفات موضوع ماده (۵) شده باشد، با توجه به نوع تخلفات، شخصیت مرتکب و اوضاع و احوال قضیه، به دو یا چند مجازات مذکور در بند (الف) ماده (۵) محکوم می‌شود و در هر صورت، مجازات، بیش از پنج سال محرومیت نیست.

تبصره ۳- دستگاههای نظارتی، بازرسان قانونی شرکتها و مؤسسات و وزارت امور اقتصادی و دارایی، موظفند تخلفات را به هیأت مذکور در صدر ماده اعلام کنند.

تبصره ۴- هیأت می‌تواند شعب متعدد با ترکیب مشابه صدر این ماده داشته باشد، تعداد، محل تشکیل هیأت، طرز تشکیل، اجرای تصمیمات مربوط به درج نام اشخاص در فهرست محرومیت و یا خروج نام آنان و نیز نحوه دسترسی و سایر امور اجرائی، به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه توسط سازمان بازرسی کل کشور با همکاری سایر دستگاههای مذکور در این ماده تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

تبصره ۵- اعمال محرومیت‌های مذکور در ماده (۵) این قانون مانع رسیدگی به تخلفات اداری و جرائم ارتكابی مرتکبین در مراجع ذی‌صلاح نیست و دستگاههای ذی‌ربط نیز موظفند طبق مقررات، موضوعات مربوط به تأمین حقوق دستگاه خود را به نحو مؤثر و بدون وقفه پیگیری کنند.

تبصره ۶- دبیرخانه و بانک اطلاعات مربوط، موضوع پایگاه اطلاعاتی فهرست محرومیت در محل سازمان بازرسی کل کشور تشکیل می‌شود.

ماده ۷- دولت موظف است با همکاری سایر قوا به منظور فرهنگ‌سازی و ارتقاء سلامت نظام اداری براساس منابع اسلامی و متناسب با توسعه علوم و تجربیات روز دنیا ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون «منشور اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام» را تدوین نماید.

تبصره - کلیه دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون مکلفند براساس وظایف و مأموریت‌های خود در چهارچوب «منشور اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام» به تدوین «رفتار حرفه‌ای و اخلاقی مقامات موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مدیران و کارکنان» خود اقدام نمایند.

ماده ۸- به منظور پیشگیری از شکل‌گیری فساد، تکالیف ذیل حسب مورد بر عهده معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور است:

الف - به تدوین سیاستها و راهکارهای شفاف‌سازی اطلاعات و استقرار و تقویت نظامهای اطلاعاتی و استانداردسازی امور و مستند نمودن فعالیتهای دستگاههای اجرائی برای ثبت و ضبط شفاف و جامع کلیه عملیات، اطلاع‌رسانی لازم به عموم مردم و همچنین تأمین نیازهای اطلاعاتی دستگاههای نظارتی و اطلاعاتی کشور اقدام نماید.

ب - درباره آن دسته از فرآیندهای اداری از جمله نقل و انتقال اموال غیرمنقول، ثبت شرکتها و واحدهای تولیدی، اخذ مجوز مراحل مختلف صادرات و واردات و امور مربوط به اتباع بیگانه که انجام آن به چند

سازمان مربوط می‌گردد، به ایجاد و راه‌اندازی فرآیندهای مرتبط و مکانیزه به گونه‌ای که نیاز به مراجعه اشخاص به ادارات مزبور به حداقل کاهش یابد، اقدام نماید.

ج - ترتیباتی را اتخاذ نماید که ظرف یک سال پس از تصویب این قانون کلیه معاملات بزرگ مندرج در قانون مناقصات اشخاص مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) تنها با گشایش اعتبار ریالی از طریق نظام بانکی صورت گیرد.

ماده ۹- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است:

الف - در اجرای وظایف قانونی خود به اعمال نظارت بر فعالیتهای اقتصادی اشخاص حقیقی و حقوقی اقدام و هرگونه سوء جریان را به همراه پیشنهادهای اصلاحی به مراجع ذی‌ربط منعکس نماید.

ب - ظرف حداکثر دو سال پس از تصویب این قانون نظام جامع اطلاعات مالیاتی و پایگاه اطلاعات چکهای بلامحل و سفته‌های واخواستی و بدهیهای معوق به اشخاص مذکور در بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون را راه‌اندازی نماید.

ج - پایگاه اطلاعاتی رتبه‌بندی اعتباری اشخاص حقوقی و نیز تجار مذکور در قانون تجارت را راه‌اندازی نماید و آن را در دسترس مؤسسات اعتباری و اشخاص قرار دهد.

تبصره - آیین‌نامه مربوط به نحوه رتبه‌بندی حدود دسترسی اشخاص و مؤسسات اعتباری و نحوه همکاری دستگاهها برای تحلیل اطلاعات پایگاه مذکور در بندهای (ب) و (ج) توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون ایران تهیه می‌شود و به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

د - ظرف یک سال پس از تصویب این قانون برنامه راهبردی مشخص در مورد بازارچه‌های مرزی، مناطق آزاد و ویژه تجاری و اقتصادی و اسکله‌های خاص تدوین نماید و به تصویب هیأت‌وزیران برساند.

ه - ظرف سه سال از تصویب این قانون قراردادهای تبادل اطلاعات مالیاتی، گمرکی و بورس را از طریق سازمان مالیاتی، گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس اوراق بهادار با سازمانهای متناظر در کشورهای دیگر منعقد نماید و اقدامات قانونی لازم را برای تصویب در مجلس شورای اسلامی به‌عمل آورد.

ماده ۱۰- وزارت کشور موظف است تمهیدات لازم را درباره توسعه و تقویت سازمانهای مردم‌نهاد در زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد و سنجش شاخصهای فساد با رعایت مصالح نظام و در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط فراهم آورد و گزارش سالانه آن را به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۱۱- قوه قضائیه موظف است:

الف - ظرف یک سال ضمن بازنگری قوانین جزائی مرتبط با جرائم موضوع این قانون و بررسی خلأهای موجود، لایحه‌ای جامع با هدف پیشگیری مؤثر از وقوع جرم از طریق تناسب مجازاتها با جرائم، تدوین نماید و در اختیار دولت قرار دهد تا دولت با رعایت ترتیبات قانونی اقدام لازم را به‌عمل آورد.

ب - ظرف یک سال لایحه جامعی به منظور رسیدگی به جرائم مربوط به مفاسد اقتصادی و مالی مدیران و کارکنان دستگاههای دولتی و عمومی که به سبب شغل و یا وظیفه مرتکب می‌شوند شامل تشکیلات، صلاحیتهای، آیین‌دادرسی و سایر موضوعات مربوط تهیه کند و به دولت ارائه دهد تا اقدامات قانونی را معمول دارد.

تبصره ۱- تا زمان ایجاد تشکیلات مذکور در هر حوزه قضائی با توجه به حجم جرائم اقتصادی و مالی موضوع این قانون، شعبه یا شعبی در دادسراها و دادگاهها با رعایت صلاحیتهای قانونی برای رسیدگی به جرائم مذکور اختصاص دهد. قضات این شعب باید دوره‌های مصوب آموزشهای تخصصی را گذرانده باشند.

تبصره ۲- شرایط قضات دادسرا و دادگاه و همچنین دوره‌های آموزشی تخصصی به موجب آیین‌نامه‌ای است که ظرف سه ماه توسط وزیر دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ج - پایگاه اطلاعات مدیریت پرونده‌های مطروحه در دستگاه قضائی را ظرف دو سال راه‌اندازی نماید به گونه‌ای که:

۱- نسخه الکترونیکی از اطلاعات، اسناد و پرونده‌های مطروحه حداکثر بیست و چهار ساعت پس از تولید یا دریافت در سامانه (سیستم) ثبت گردد.

۲- نوبت‌دهی رسیدگی به پرونده‌ها توسط سامانه تولید شود و فرآیند رسیدگی به پرونده‌ها قابل ردیابی و پیگیری باشد.

۳- ثبت کلیه نامه‌های وارده و لوایح ارسالی به مراجع قضائی با احراز هویت اشخاص به صورت متمرکز در هر واحد قضائی امکان‌پذیر گردد.

۴- امکان ارسال یا تحویل نسخه الکترونیک کلیه اوراق پرونده که مطالعه آن برای اصحاب دعوا مطابق قوانین، مجاز شناخته شده است میسر گردد.

۵ - پایگاه اطلاعات آراء صادره قضائی را راه‌اندازی نماید.

۶ - خلاصه اطلاعات کلیه پرونده‌های مطروحه در محلی مشخص در قوه قضائیه متمرکز و سرویس‌دهی اطلاعات لازم به کلیه دستگاه‌های نظارتی امکان‌پذیر گردد.

تبصره - آیین‌نامه این سامانه و زمان‌بندی اجرای آن و نیز موارد استثناء شامل موارد امنیتی، مصادیق خلاف اخلاق، عفت و نظم عمومی و اختلافات خانوادگی و نحوه دسترسی اشخاص و دستگاه‌های نظارتی و سایر موضوعات مرتبط، حداکثر ظرف سه ماه توسط وزیر دادگستری تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

د - ظرف سه سال لوایح معاضدت قضائی با اولویت کشورهای مهم طرف قرارداد تجاری با جمهوری اسلامی ایران را تهیه و جهت اقدام لازم قانونی به دولت ارسال نماید. قراردادهای دو جانبه باید حسب مورد حداقل یکی از موارد زیر را دربرگیرد:

۱- استرداد متهمان و مجرمان مفاسد مالی

۲- استرداد اموال و دارایی‌های نامشروع و حاصل از اقدامات مجرمانه

۳- تبادل اطلاعات درباره موارد اثبات شده یا در حال پیگیری در مورد مفاسد مالی

ماده ۱۲- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور موظف است:

الف - ظرف دو سال نسبت به تکمیل و اجرای طرح حدنگاری (کاداستر) و سایر ترتیبات قانونی لازم اقدام و اطلاعات لازم را در پایگاه اطلاعاتی مربوط وارد نماید. حدود دسترسی اشخاص به این پایگاه را آیین‌نامه اجرائی مشخص می‌کند.

آیین‌نامه اجرائی توسط وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارتخانه‌های اطلاعات و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ب - ظرف یک سال پایگاه اطلاعات اشخاص حقوقی را ایجاد نماید.

تبصره ۱- ورود اطلاعات پایگاه اطلاعاتی مذکور در بند (ب) راجع به آن دسته از اشخاص حقوقی که در سایر مراجع به ثبت رسیده یا می‌رسند حسب مورد بر عهده دستگاه ثبت‌کننده است.

تبصره ۲- آیین نامه اجرائی بند (ب) و تبصره (۱) آن توسط وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و وزارت کشور تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ج - ظرف یک سال شبکه و پایگاه اطلاعاتی مشترک بین دفاتر اسناد رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را راه اندازی نماید، به نحوی که ثبت و تبادل کلیه وقایع دفاتر اسناد رسمی و سازمان ثبت اسناد و املاک کشور از طریق نظام متمرکز مذکور تسهیل گردد.

فصل سوم - تکالیف عمومی

ماده ۱۳- کلیه مسئولان دستگاههای مشمول این قانون موظفند بدون فوت وقت از شروع یا وقوع جرائم مربوط به ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، تبانی در معاملات دولتی، اخذ درصد (پورسانت) در معاملات داخلی یا خارجی، اعمال نفوذ برخلاف حق و مقررات قانونی، دخالت در معاملات دولتی در مواردی که ممنوعیت قانونی دارد، تحصیل مال نامشروع، استفاده غیرمجاز یا تصرف غیرقانونی در وجوه یا اموال دولتی یا عمومی و یا تضییع آنها، تدلیس در معاملات دولتی، اخذ وجه یا مال غیرقانونی یا امر به اخذ آن، منظور نمودن نفعی برای خود یا دیگری تحت هر عنوان اعم از کمیسیون، پاداش، حق الزحمه یا حق العمل در معامله یا مزایده یا مناقصه و سایر جرائم مرتبط با مفاسد اقتصادی در حوزه مأموریت خود بلافاصله باید مراتب را به مقامات قضائی و اداری رسیدگی کننده به جرائم و تخلفات گزارش نمایند، در غیر این صورت مشمول مجازات مقرر در ماده (۶۰۶) قانون مجازات اسلامی می شوند.

تبصره - هر یک از کارکنان دستگاههای موضوع این قانون که در حیطه وظایف خود از وقوع جرائم مذکور در دستگاه متبوع خود مطلع شود مکلف است بدون اطلاع سایرین مراتب را به صورت مکتوب و فوری به مسئول بالاتر خود و یا واحد نظارتی گزارش نماید در غیر این صورت مشمول مجازات فوق می شود.

ماده ۱۴- بازرسان، کارشناسان رسمی، حسابرسان و حسابداران، ممیزین، ذی حسابها، ناظرین و سایر اشخاصی که مسؤول ثبت یا رسیدگی به اسناد، دفاتر و فعالیتهای اشخاص حقیقی و حقوقی در حیطه وظایف خود می باشند موظفند در صورت مشاهده هرگونه فساد موضوع این قانون، چنانچه ترتیباتی در قوانین دیگر نباشد، مراتب را به مرجع نظارتی یا قضائی ذی صلاح اعلام نمایند. متخلفین به سه سال محرومیت یا انفصال از خدمت در دستگاههای مشمول این قانون و یا جزای نقدی به میزان دو تا ده برابر مبلغ معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات و نیز لغو عضویت در انجمنها، مؤسسات و اتحادیه های صنفی و حرفه ای و یا هر دو مجازات محکوم می شوند.

ماده ۱۵- مقامات، مدیران و سرپرستان مستقیم هر واحد در سازمانهای دولتی بند (الف) ماده (۲) این قانون به تناسب مسؤولیت و سرپرستی خود موظف به نظارت بر واحدهای تحت سرپرستی، پیشگیری و مقابله با فساد اداری، شناسایی موارد آن و اعلام مراتب حسب مورد به مراجع ذی صلاح می باشند. واحدهای حقوقی، بازرسی و حراست و حفاظت پرسنل دستگاههای مربوط موظف به پیگیری موضوع تا حصول نتیجه می باشند.

ماده ۱۶- پس از راه اندازی هر یک از پایگاههای اطلاعات مذکور در این قانون چنانچه افرادی که مسؤول ارائه و ثبت اطلاعات می باشند در انجام وظایف خود قصور نمایند با آنان طبق قوانین و مقررات مربوط رفتار می شود.

ماده ۱۷- دولت مکلف است طبق مقررات این قانون نسبت به حمایت قانونی و تأمین امنیت و جبران خسارت اشخاصی که تحت عنوان مخبر یا گزارش دهنده، اطلاعات خود را برای پیشگیری، کشف یا اثبات جرم و

همچنین شناسایی مرتکب، در اختیار مراجع ذیصلاح قرار می‌دهند و به این دلیل در معرض تهدید و اقدامات انتقام‌جویانه قرار می‌گیرند، اقدام نماید. اقدامات حمایتی عبارتند از:

الف - عدم افشاء اطلاعات مربوط به هویت و مشخصات خانوادگی و محل سکونت یا فعالیت اشخاص مذکور، مگر در مواردی که قاضی رسیدگی‌کننده به لحاظ ضرورت شرعی یا محاکمه عادلانه و تأمین حق دفاع متهم افشاء هویت آنان را لازم بداند. چگونگی عدم افشاء هویت اشخاص یاد شده و همچنین دسترسی اشخاص ذی‌نفع، در آیین‌نامه اجرائی این قانون مشخص می‌شود.

ب - فراهم آوردن موجبات انتقال افراد مذکور با درخواست آنان به محل مناسب دیگر در صورتی که در دستگاههای اجرائی موضوع بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون شاغل باشند، دستگاه مربوط موظف به انجام این امر است و این انتقال نباید به هیچ وجه موجب تقلیل حقوق، مزایا، گروه شغلی و حقوق مکتسبه مستخدم گردد.

ج - جبران صدمات و خسارات جسمی یا مالی در مواردی که امکان جبران فوری آن از ناحیه واردکننده صدمه یا خسارت ممکن نباشد، در این صورت دولت جانشین زیان‌دیده محسوب می‌شود و می‌تواند خسارت پرداخت شده را مطالبه نماید.

د - هرگونه رفتار تبعیض‌آمیز از جمله اخراج، بازخرید کردن، بازنشسته نمودن پیش از موعد، تغییر وضعیت، جابه‌جایی، ارزشیابی غیرمنصفانه، لغو قرارداد، قطع یا کاهش حقوق و مزایای مخبر، گزارش‌دهنده و منبعی که اطلاعات صحیحی را به مقامات ذیصلاح قانونی منعکس می‌نمایند ممنوع است.

تبصره - اشخاص فوق در صورتی مشمول مقررات این قانون می‌شوند که اطلاعات آنها صحیح و اقدامات آنان مورد تأیید مراجع ذیصلاح باشد.

نحوه اقدامات حمایتی، نوع آن و میزان جبران خسارت آنان، طبق مقرراتی است که توسط وزارت اطلاعات و با همکاری وزارت دادگستری و معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور تهیه می‌شود و اقدامات قانونی لازم برای تصویب در مجلس شورای اسلامی به عمل می‌آید.

ماده ۱۸- هر نوع فعالیت اقتصادی به صورت مستقیم و غیرمستقیم برای کلیه دستگاههای مندرج در بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون که در وظایف و اختیارات قانونی آنها فعالیتهای اقتصادی پیش‌بینی نشده، ممنوع است.

ماده ۱۹- نسخه‌ای از پژوهشها و تحقیقات غیرمحرمانه که کلاً از محل بودجه عمومی تأمین اعتبار شده است باید به نحو مناسب در دسترس اشخاص قرار گیرد.

ماده ۲۰- کلیه اشخاص مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون مکلفند ظرف دو سال پس از تصویب این قانون فرآیند امور مالی و مکاتبات اداری خود را مکانیزه نمایند.

ماده ۲۱- کلیه اشخاص مشمول بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون موظفند فقط از نرم‌افزارهای مالی و اداری که در شورای عالی انفورماتیک به ثبت رسیده است استفاده نمایند.

تبصره ۱- خرید نرم‌افزارهای خارجی اعلامی از سوی شورای مزبور از شمول این ماده مستثنی است.
تبصره ۲- شورای عالی انفورماتیک باید قبل از ثبت هر نرم‌افزار از رعایت معیارها و استانداردهای مصوب اطمینان حاصل نماید.

تبصره ۳- کلیه اشخاص مشمول موظفند ظرف یک سال از تصویب این قانون نرم‌افزارهای مورد استفاده فعلی خود را با شرایط مزبور سازگار نمایند.

ماده ۲۲- کلیه ذی‌حسابها، حسابداران و بازرسان قانونی اعم از اشخاص مذکور بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون و یا بخش خصوصی باید براساس نظر شورای عالی انفورماتیک از اصالت نرم‌افزارهای مورد استفاده در مجموعه خود اطمینان حاصل نمایند.

ماده ۲۳- در صورتی که شرکتهای تولیدکننده نرم‌افزار برخلاف استانداردهای مصوب به تغییر در نرم‌افزار اقدام نمایند رتبه‌بندی آن شرکت به مدت سه سال لغو می‌شود و کلیه مسؤولان ذی‌ربط به مدت پنج سال حق ثبت حقوق مادی و معنوی هیچ نرم‌افزاری را ندارند. هرگونه تغییر برخلاف استانداردها در نرم‌افزارهای مذکور ممنوع و مسؤولیت متوجه استفاده‌کننده است.

ماده ۲۴- هرگونه اظهار خلاف واقع و نیز ارائه اسناد و مدارک غیرواقعی به دستگاههای مشمول این قانون که موجب تضییع حقوق قانونی دولت یا شخص ثالث و یا فرار از پرداخت عوارض یا کسب امتیاز ناروا گردد، جرم محسوب می‌شود. چنانچه برای عمل ارتكابی در سایر قوانین مجازاتی تعیین شده باشد به همان مجازات محکوم می‌شود. در غیر این صورت علاوه بر لغو امتیاز، مرتکب به جزای نقدی معادل حقوق تضییع‌شده و نیز جبران زیان وارده با مطالبه ذی‌نفع محکوم می‌گردد.

هر یک از کارکنان دستگاهها که حسب وظیفه با موارد مذکور مواجه شوند مکلفند موضوع را به مقام بالاتر گزارش نمایند، مقام مسؤول در صورتی که گزارش را مقرون به صحت تشخیص دهد مراتب را به مرجع قضائی اعلام می‌نماید. متخلفین از این تکلیف به مجازات یک تا سه سال انفصال موقت از خدمات دولتی و عمومی محکوم می‌شوند.

ماده ۲۵- دستگاههای مذکور در بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون موظفند به بازنگری و مهندسی مجدد سامانه پاسخگویی به شکایات و مکانیزه نمودن آن به نحوی اقدام نمایند که دریافت شکایات به طور غیرحضورى توسط واحدهایی که مسؤولیت پاسخگویی و رسیدگی به شکایات مردم را دارند به واحد مربوطه در دستگاه منعکس گردد.

واحد مزبور موظف است براساس زمان‌بندی تعیین شده به ارائه پاسخ به متقاضی یا شاکی اقدام نماید و در صورت عدم پاسخگویی در مهلت معین، موضوع در سلسله مراتب اداری تا بالاترین مقام دستگاه منعکس شود. واحدهای مزبور موظفند در صورت وارد نبودن شکایت، موضوع را به صورت مکتوب و با ذکر علت به شاکی اعلام نمایند.

کلیه مراحل فوق باید حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ وصول شکایت خاتمه یابد. عدم رسیدگی به شکایت یا عدم انعکاس موضوع به مراجع ذی‌صلاح یا عدم پاسخ مکتوب به شاکی در مهلت مذکور، تخلف محسوب و با مرتکبین طبق قوانین مربوطه برخورد می‌شود.

تبصره ۱- سازمان بازرسی کل کشور مسؤول نظارت بر حسن اجراء این ماده است.

تبصره ۲- دستگاههای تحت نظر مقام رهبری و نیز دستگاههایی که در قانون اساسی برای آنان حکم خاص وجود دارد از شمول این ماده مستثنی می‌باشند.

ماده ۲۶- در موارد زیر اشخاص تشویق می‌گردند:

الف - مدیران، سرپرستان، کارکنان و یا اشخاصی که موفق به شناسایی، کشف و معرفی افراد متخلف مذکور در این قانون گردند، مشروط بر آن که تخلف یا جرم در مراجع صالح اثبات شود.

ب - مدیران و کارکنان و اشخاص مشمول این قانون که در راه‌اندازی کامل پایگاه اطلاعاتی مکانیزه تلاش فوق‌العاده داشته باشند.

ج - هریک از اشخاص مشمول این قانون که موفق شوند در طول یک سال میزان سلامت اداری را براساس شاخصهای موضوع بند (الف) ماده (۲۸) این قانون واحد تحت سرپرستی خود ارتقاء دهند.

د - آیین‌نامه اجرائی این ماده حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره - چنانچه اشخاص مشمول بند (د) ماده (۲) این قانون در جهت تحقق بندهای فوق‌الذکر اقدام نمایند براساس آیین‌نامه اجرائی این ماده مشمول تشویقات معنوی و مادی می‌شوند.

ماده ۲۷- وظایف و تکالیف مقرر در این قانون نافذ فعالیت‌های ستاد مبارزه با مفاسد مالی که در اجراء فرمان مقام رهبری تشکیل شده است، نمی‌باشد.

ماده ۲۸- شورای دستگاه‌های نظارتی موضوع ماده (۲۲۱) قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه، موظف به اقدامات زیر است:

الف - تهیه شاخصهای اندازه‌گیری میزان سلامت اداری در دستگاههای موضوع بندهای (الف)، (ج) و (د) ماده (۲) این قانون و اعلام عمومی آنها.

ب - اندازه‌گیری میزان سلامت اداری به صورت کلی و موردی و اعلام نتیجه بررسی به مسئولان و مردم حداکثر تا پایان شهریور ماه سال بعد.

ج - بررسی اقدامات دستگاههای مشمول قانون از راه تهیه گزارش درباره عملکرد و اجرای برنامه‌های پیشگیرانه و مقابله با فساد، اعلام قوت‌ها و ضعف‌ها و ارائه پیشنهاد به دستگاههای مسئول تبصره - آیین‌نامه اجرائی این ماده ظرف سه ماه از ابلاغ این قانون توسط شورا تهیه و به تصویب سران قوا می‌رسد.

ماده ۲۹- دولت موظف است در بودجه سالانه کل کشور، اعتبارات مورد نیاز برای اجراء مقررات این قانون و اعتبارات لازم برای هزینه‌های قانونی طرح دعاوی جرائم موضوع این قانون و پیگیری آنها از قبیل هزینه دادرسی، کارشناسی و اجراء احکام را در دستگاههای اجرائی پیش‌بینی نماید. سایر دستگاههایی که از بودجه سالانه کل کشور استفاده نمی‌نمایند موظفند هزینه مزبور را از محل بودجه خود تأمین نمایند.

ماده ۳۰- شکایات و دعاوی مربوط به مبارزه با فساد مالی باید در مراجع قضائی و اداری خارج از نوبت رسیدگی شود.

ماده ۳۱- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر نهادهای آموزشی و فرهنگی و تبلیغی موظفند در راستای اجراء برنامه‌های آموزش عمومی و اطلاع‌رسانی این قانون که از طریق ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی ابلاغ می‌گردد، اقدامات لازم را به عمل آورند.

ماده ۳۲- مسئولیت اجرای این قانون و مصوبات ستاد مبارزه با مفاسد اقتصادی در دستگاههای مشمول با وزیر و بالاترین مقام دستگاه ذی‌ربط است و افراد یادشده مکلفند با اتخاذ تدابیر و ساز و کارهای مناسب، از حداکثر ظرفیت واحدها و بخشهای نظارتی و سایر بخشهای مربوط به کنترل اجرای این قانون استفاده نمایند.

ماده ۳۳- آیین‌نامه اجرائی این قانون، در غیر مواردی که تعیین تکلیف شده است، ظرف شش ماه توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور با همکاری معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی

رئیس‌جمهور و وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و اموراتصادی و دارایی تهیه می‌شود و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۴- هرگونه افشاء اطلاعات پایگاههای اطلاعاتی دستگاههای مذکور برخلاف قوانین و مقررات، ممنوع است و متخلف به مجازات مندرج در قانون مجازات انتشار و افشاء اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۵۳/۱۱/۲۹ محکوم می‌گردد.

ماده ۳۵- هرگونه دسترسی غیرمجاز به پایگاههای اطلاعاتی موضوع این قانون ممنوع است و متخلف حسب مورد به مجازات حبس از شش ماه تا یک سال محکوم می‌شود. شروع به جرم مزبور نیز مشمول مجازات حبس از نود و یک روز تا شش ماه است.

قانون فوق مشتمل بر سی و پنج ماده و بیست و هشت تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و نهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و هفت مجلس شورای اسلامی اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال تصویب و در تاریخ ۱۳۹۰/۸/۷ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین در دستگاه‌های اجرایی کشور

شماره: ۲۰۰/۹۳/۴۳۵۰

تاریخ: ۹۳/۴/۲

بسمه تعالی

نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور

مصوبه شماره ۲۰۰۸۳/۲۲۵۰ مورخ ۱۳۹۳/۲/۲ معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور

در راستای اجرای سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و در اجرای مواد (۱۱۸)، (۸۲) قانون مدیریتی خدمات کشوری و بند یک ماده (۱۰۴) قانون استخدام کشوری، ماده (۲۲) قانون رسیدگی به تخلفات اداری و مواد (۱۱) و (۱۸) طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری موضوع مصوبه شماره ۱۸۵۴۰/۱۳ ط مورخ ۱۳۸۱/۱۲/۱۰ شورای عالی اداری و تصویب نامه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ مورخ ۱۳۹۳/۰۱/۲۰ شورای عالی اداری موضوع نقشه راه اصلاح نظام اداری، مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۲ مورخ ۱۳۹۳/۰۱/۲۰ در خصوص برنامه عملیاتی اصلاح نظام اداری، مفاد " نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور" به شرح ذیل تعیین می گردد:

۱- اهداف:

- حصول اطمینان از اجرای صحیح قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور
- افزایش سطح پاسخگویی دستگاه های اجرایی به مردم، حفظ و صیانت از حقوق مردم، مسئولیت پذیری و جلب اعتماد عمومی
- راهبری و هدایت دستگاه های اجرایی در اجرای صحیح قوانین، ضوابط و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی به منظور ارتقاء قانون مداری

۲- تعاریف:

نظارت: فرآیند منظم و هدف داری است که پس از کسب داده ها و اطلاعات لازم به منظور حصول اطمینان از تطابق اقدامات و فعالیت های دستگاه اجرایی با قوانین و مقررات، الزامات اداری و استخدامی و سنجش میزان تحقق آن صورت می پذیرد.

بازرسی: نوعی نظارت است که فرایند انطباق اقدامات با قوانین و مقررات از طریق مشاهده و استقرار در محل با اخذ و جمع آوری اطلاعات لازم توسط بازرسی انجام می شود.

ناظر: به شخصی اطلاق می شود که فعالیت ها و اقدامات دستگاه اجرایی را از نظر انطباق با قوانین و مقررات اداری و استخدامی بصورت غیر حضوری (off site) مورد نظارت و مراقبت قرار داده و میزان اجرای قوانین و مقررات را سنجش و گزارش می نماید.

بازرسی: به ناظری اطلاق می شود که فرایند نظارت را از طریق استقرار در دستگاه و در محل (on site) انجام می دهد.

معاونت: معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور.

کمیته: کمیته راهبری نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور.

نظامنامه: نظامنامه نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی در دستگاه های اجرایی کشور.

۳- قوانین و مقررات مورد نظارت:

قوانین و مقرراتی که اجرای احکام آنها با استفاده از این نظامنامه مورد نظارت قرار می گیرند به شرح ذیل است:

- قانون مدیریت خدمات کشوری، آیین نامه ها و دستورالعمل های اجرایی آن
- مواد مرتبط با امور اداری و استخدامی و مدیریتی در قوانین برنامه های توسعه
- مصوبات هیأت وزیران در زمینه امور اداری و استخدامی، مدیریتی و مصوبات شورای عالی اداری
- از جمله نقشه راه اصلاح نظام اداری
- مصوبات شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی

- موضوعات مرتبط با امور اداری و استخدامی و مدیریتی مورد اشاره در سایر قوانین و مقررات مورد عمل

- بخشنامه ها و دستورالعمل های معاونت

- تفاهیم نامه های معاونت با دستگاه های اجرایی

۴- دستگاه های مشمول اجرای این نظامنامه:

کلیه دستگاه های مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری

۵- فرآیند نظارت:

- ۱- تهیه تدوین برنامه نظارتی، تمهید مقدمات و انجام هماهنگی لازم با دستگاه مورد نظارت
- ۲- تعیین استانداردها و معیارها برای اندازه گیری و سنجش (تهیه و تدوین چک لیست های نظارتی با همکاری واحد های تخصصی مربوط)
- ۳- جمع آوری اطلاعات، گزارش ها و مستندات اولیه (دریافت گزارش های خود اظهاری دستگاه های اجرایی به همراه اسناد و مدارک مرتبط)
- ۴- تطبیق و تعیین میزان انطباق و انحراف از اجرای قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی در دستگاه اجرایی مورد نظارت
- ۵- تلفیق و جمع بندی گزارش های تحلیلی درخصوص وضعیت دستگاه مورد نظارت به کمیته توسط امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم
- ۶- اتخاذ تصمیم و تایید گزارش نظارتی توسط کمیته
- ۷- پیگیری رفع عدم انطباق ها و مغایرت های مندرج در گزارش های تایید شده نظارتی از دستگاه های مورد نظارت و ارایه گزارش های لازم به کمیته

۶- ارکان نظارت:

الف- کمیته راهبری نظارت:

کمیته راهبری نظارت با ترکیب و وظایف زیر در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور تشکیل می شود:

ترکیب اعضا:

- ۱- معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور (رئیس)
- ۲- معاون سرمایه انسانی معاونت
- ۳- معاون نوسازی اداری معاونت
- ۴- معاون تجهیز منابع و امور مجلس معاونت
- ۵- رئیس امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم (دبیر)
- ۶- روسای امور تخصصی معاونت حسب مورد
- ۷- عضو صاحب نظر به تشخیص رئیس کمیته
- ۸- نماینده دستگاه مورد نظارت حسب مورد (مدعو)
- ۹- ناظر یا ناظرین دستگاه مورد نظارت حسب مورد (مدعو)

وظایف کمیته:

- کمیته راهبری نظارت در اجرای این نظامنامه تکالیف و وظایف زیر را بر عهده دارد:
- سیاست گذاری و راهبری امر نظارت و بازرسی بر اجرای قوانین و مقررات اداری، استخدامی و مدیریتی
 - ایجاد و هدایت کارگروه های تخصصی حسب مورد
 - بررسی و تایید صلاحیت ناظرین و بازرسان معرفی شده از سوی دبیر کمیته
 - بررسی و تصویب برنامه های پیشنهادی، تعیین شیوه و محدوده عمل، حدود اختیارات و مسئولیت های ناظرین در امر نظارت
 - بررسی و تایید گزارش های نظارتی و بازرسی و ارائه آن به واحدها و مقامات ذیربط
 - اتخاذ تصمیم در خصوص انتخاب شیوه نظارت در موارد خاص

ب- دبیرخانه کمیته:

دبیرخانه کمیته با وظایف و مسئولیت های زیر در امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم معاونت ایجاد

می گردد:

- دریافت و بررسی اطلاعات، مدارک و مستندات مربوط از دستگاه‌های اجرایی کشور بمنظور احراز انطباق این اطلاعات و مستندات با تکالیف و برنامه‌های از پیش تعیین شده، شاخص‌ها و استانداردهای ابلاغ شده به آنها
- پیشنهاد شرایط احراز ناظرین، پیشنهاد صدور حکم، تعیین مدت زمان احکام و قلمرو مکانی، زمانی و موضوعی نظارت
- انجام هماهنگی‌های لازم با دستگاه‌های اجرایی در ارتباط با امکان دسترسی ناظرین به اسناد و مدارک مورد نیاز
- تشکیل کارگروه‌های تخصصی ذیربط زیر نظر ناظرین ارشد بر اساس محورها و موضوعات مربوطه
- تهیه چک لیست‌های نظارتی برای تصویب در کمیته با همکاری واحد‌های تخصصی مربوطه
- بررسی گزارش‌های ناظرین و پیگیری اجرای پیشنهادهای مطروحه در گزارش‌ها توسط مراجع ذیربط
- تشکیل و بروز رسانی بانک اطلاعات ناظرین
- تهیه دستورالعمل‌های لازم، در جهت اجرای موثر امر نظارت و بازرسی
- تنظیم برنامه‌های نظارت ادواری در برش زمانی مناسب و پیشنهاد آن به کمیته برای تصویب
- نظارت بر نحوه عملکرد ناظرین و بازنگری در ترکیب، تمدید یا تغییر آنها بر اساس نتایج نظارت و ارزیابی عملکرد آنها و اجرای گارگاه‌های آموزشی و توجیهی برای ناظرین
- ارائه گزارش‌های لازم از نتایج بررسی‌ها و نظارت‌ها به امورهای تخصصی مربوط و کمیته راهبری، ثبت و ضبط سوابق در بانک اطلاعاتی مربوط
- پیشنهاد تشویق و تقدیر و جبران خدمت ناظرین بر اساس نتایج حاصله از گزارش‌های کیفی و کمی ناظرین به کمیته
- تهیه و تنظیم چارچوب گزارش‌های تحلیلی ناظرین، فرم‌های گزارش و ارزیابی عملکرد ناظرین برای تایید کمیته نظارت

ج- ناظر:

در اجرای این نظامنامه ناظر حسب ضرورت می‌تواند از بین افراد واجد شرایط، متعهد و متخصص معاونت یا دستگاه‌ها و یا بازنشستگان پس از تایید کمیته به عنوان ناظر توسط معاونت، انتخاب می‌شود.

شرایط و ویژگی‌های ناظرین:

- داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه خدمت دولتی در زمینه‌های اداری و استخدامی
- داشتن سابقه خدمت در زمینه‌های اداری و استخدامی
- دارا بودن اخلاق حرفه‌ای برای امر نظارت
- داشتن مدرک تحصیلی مرتبط ترجیحاً در رشته حقوق عمومی (اداری)
- آشنایی با سیاست‌های کلی نظام اداری، قوانین و مقررات اداری و استخدامی و مدیریتی
- آشنایی با سیاست‌ها، مأموریت‌ها، وظایف و برنامه‌های معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور
- شناخت و تسلط کافی به سیاست‌ها، وظایف، مأموریت‌ها، قوانین و مقررات حاکم بر دستگاه موضوع نظارت

وظایف ناظرین:

- جمع‌آوری اطلاعات و مستندات لازم در موضوع مورد نظارت، (بهره‌گیری از روش‌هایی نظیر مشاهده، مطالعه سوابق، پرونده‌های موجود و تهیه مدارک لازم)
- تهیه و تنظیم گزارش نظارتی و ارائه به امور اعزام‌کننده (مستند به دلایل و مدارک، صریح، روشن و قابل اجرا)
- اجرای دستورالعمل نظارت (تکمیل و تنظیم فرم‌ها و چک لیست‌های نظارتی از حوزه مورد نظارت)
- توجه کامل به اهداف و اولویت‌های مورد نظر در حوزه نظارت مربوطه و بررسی راه‌های نیل به اهداف و انتخاب روش‌های مناسب و مقتضی پس از هماهنگی با امور اعزام‌کننده

- حضور مؤثر در دستگاه مورد نظارت و برقراری ارتباط مناسب با مسئولین، مدیران، کارشناسان از طریق تشکیل جلسات، کار گروه‌های مربوطه

۱- نکات قابل توجه ناظرین:

در اجرای وظایف محوله ناظر/ ناظرین لازم است به نکات زیر توجه نمایند:

- اسناد و مدارک مورد لزوم برای انجام امر نظارت با طبقه‌بندی محرمانه حسب ضرورت پس از هماهنگی مسئولین، توسط ناظر یا ناظرین در محل مأموریت ملاحظه و مطالعه می‌گردد.
- انجام نظارت، تحقیقات، کسب اطلاعات و تهیه مدارک و اسناد باید به گونه‌ای باشد که در روند امور فعالیت جاری دستگاه نظارت شونده ایجاد وقفه ننماید.
- افشای مطالب راجع به نظارت‌های انجام شده و اعلام مسایلی که با منافع یا مصالح نظام جمهوری اسلامی ایران و همچنین با حیثیت و حقوق اشخاص مرتبط باشد، ممنوع است.
- انجام هرگونه مکاتبه با مقامات و مسئولین دستگاه‌ها، صرفاً از طریق معاونت و یا امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم با رعایت ضوابط مربوطه صورت می‌گیرد.
- چنانچه ناظر یا ناظرین در جریان انجام مأموریت خود با ممانعت یا مخالفت یا عدم همکاری لازم مواجه شوند و نتوانند نسبت به مأموریت محوله اقدام نمایند، مراتب را به امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم گزارش می‌نمایند.
- ناظرین موظف به رعایت موازین اخلاق اسلامی و اداری بوده و باید از اعمال سلیقه شخصی در امر نظارتی خودداری نمایند.
- ناظران در چارچوب وظایف محوله فعالیت نموده و حق متوقف یا مختل نمودن روند امور جاری دستگاه‌های نظارت شونده را ندارند.

۸- امور سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم موظف است بر حسن اجرای این نظامنامه نظارت نماید و موارد

عدم اجرای آن را به معاون توسعه مدیریت و سرمایه‌انسانی رییس‌جمهور گزارش نماید.

دستورالعمل در رابطه با نحوه، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاهها

مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۴ رئیس قوه قضائیه

دستورالعمل در رابطه با نحوه ، ترتیب و کیفیت بازرسی دستگاهها مصوب ۱۳۸۲/۴/۲۴ رئیس قوه قضائیه

۱. لازم است از رویه های اعتماد پذیری در شیوه بازرسی از قبیل قبول گزارشهای کتبی و رسمی مدیران و توزیع فرمهای دقیق مناسب و تنظیم و تکمیل نمودن آنها از طرف مسئولان دستگاهها استفاده شود.
۲. از بازرسی مسائل و مواردی که ارتباطی به وظیفه اصلی دستگاه مورد بازرسی ندارد خودداری شود.
۳. اصل در بازرسی عدم دخالت در امور شخصی و خانوادگی مقامات یا مسئولین مورد بازرسی است و گروه بازرسی نبایستی به اموری که چندان ارتباطی با موفقیت و کارآمدی آن دستگاه و مدیریت ندارد وارد شود.
۴. حفظ و تقویت حرمت و جایگاه مسئولان و مدیران لازم است مراعات شود و از هرگونه عملی که منجر به تضعیف آن دستگاه و ایجاد جو و شایعه مینماید پرهیز شود.
۵. هرگونه اهانت و تهدید و تهمت و افترا به مدیران و پرسنل دستگاههای چه قبل از بازرسی و چه حین بازرسی و چه بعد از آن ممنوع است ، تخلف از این امر موجب تعقیب قانونی خواهد بود.
۶. از هرگونه دستور شفاهی یا کتبی مبنی بر توقیف پروژه ها و برنامه های عمرانی و اجرائی بایستی خودداری شود مگر در مواردی که به حکم قانون لازم است این کار انجام گردد آن هم با رعایت صرفه و صلاح بیت المال و در نظر گرفتن همه جهات.
۷. در بازرسی ها لازم است از نیروهای کارشناس و تیمهای تخصصی کارآمد و سابقه دار و دارای مدرک تحصیلات عالی و متعهد و با تجربه استفاده شود و از بکارگیری نیروهائی که ممکن است در انجام بازرسی به هر طریق ذی نفع باشند بایستی خودداری گردد.
۸. لازم است برخوردها با رعایت اخلاق اسلامی و شئوون مدیران انجام پذیرد.
۹. از هرگونه پیشداوری و اظهار نظر قضائی در مورد انتساب جرم یا تخلف به مدیران قبل از انجام بازرسی و بررسی کامل قضیه و قطعی شدن آن و گزارش به رئیس سازمان بایستی خودداری شود.
۱۰. بازرسی از عملکرد مدیران ارشد دستگاهها (از قبیل وزرا و معاونان روسای سه قوه) توسط ریاست سازمان و یا با حضور نماینده ویژه ایشان توسط هیات بازرسی انجام گردد.
۱۱. لازم است نتیجه نهائی بازرسی قبل از ارسال برای ریاست قوه قضائیه یا سایر مراجع قانونی دیگر به رئیس آن دستگاه که مورد بازرسی قرار گرفته ابلاغ گردد و نظرات و دفاعیات او نیز در جلسه ای با حضور ریاست سازمان بازرسی یا نماینده ویژه ایشان استماع و بررسی شده و ضبط و ثبت گردد و سپس همراه اصل گزارش برای مقامات مسئول کشور ارسال شود.
۱۲. بازرسان یا تیمهای بازرسی مسئولیت گزارشات و بازرسیهای خود را از جهت انتساب جرم یا تخلف در دادگاه به عهده دارند باید در مقابل عملکرد خود پاسخگو باشند.
۱۳. در انجام بازرسی گروه بازرسی تنها به نقائص و تخلفات مدیران و پرسنل دستگاه بسنده نکرده و کارهای مثبت و خوب انجام شده را نیز جهت اعلام به مراجع مربوطه به منظور تشویق مدیران و سایر پرسنل مورد توجه

قرار دهند.

۱۴. به طور کلی بازرسی باید در چهارچوب قانون برنامه های مصوب پنج ساله و اهداف آن باشد و دقت شود چه نسبت از آن اهداف انجام گرفته است.

۱۵. میزان اشکالات به کل عملیات محاسبه و عملکرد هر دستگاه مورد توجه قرار گیرد و به درصد اعلام گردد.

۱۶. هزینه های انجام شده هر پروژه با برآورد اولیه سایر پروژه های مشابه و زمان اجرائی عملیات محاسبه گردد.

۱۷. لازم است با دستگاههایی که نهاد بازرسی دارند هماهنگی لازم به عمل آید و در حد امکان از نیروهای آنها استفاده شود.

۱۸. بازرسی ها و سؤال و جوابها از مدیران و مسئولان دستگاهها بازرسی شده و به صورت کتبی و یا تنظیم صورت مجلس انجام گیرد.

این دستورالعمل در تاریخ ۱۳۸۲/۴/۲۴ در ۱۸ بند تنظیم شده است.

رئیس قوه قضائیه - سید محمود هاشمی شاهرودی

آئین نامه پیشگیری و مقابله نظام مند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه

شماره: ۱۹۲۰۸۷ / ت ۵۰۳۲۸ هـ

تاریخ: ۱۳۹۲/۱۲/۲۸

آئین نامه پیشگیری و مقابله نظاممند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه

شماره ۵۰۳۲۸/ت/۱۹۲۰۸۷

۲۸/۱۲/۱۳۹۲

نهاد ریاست جمهوری - وزارت کشور - وزارت اطلاعات
وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت دادگستری
وزارت نفت - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت راه و شهرسازی
وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور

هیأت وزیران در جلسه ۲۱/۱۲/۱۳۹۲ به پیشنهاد مشترک معاونت‌های برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی و توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور و وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و امور اقتصادی و دارایی و به استناد ماده (۳۳) قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مقابله با فساد - مصوب ۱۳۹۰ - و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آئین‌نامه پیشگیری و مقابله نظاممند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه را به شرح زیر تصویب کرد:

آئین‌نامه پیشگیری و مقابله نظاممند و پایدار با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه

ماده ۱- در این آئین‌نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

الف - کمیته پیگیری: کمیته‌ای که به منظور سیاستگذاری و ساماندهی، هدایت و نظارت و تقویت فرآیند پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی در قوه مجریه با ترکیب زیر تشکیل می‌گردد:

۱- معاون اول رئیس جمهور (رئیس کمیته).

۲- وزیر اطلاعات.

۳- وزیر کشور.

۴- وزیر امور اقتصادی و دارایی.

۵- وزیر دادگستری.

۶- وزیر نفت.

۷- وزیر صنعت، معدن و تجارت.

۸- وزیر راه و شهرسازی.

۹- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات.

۱۰- معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور.

۱۱- معاون امور مجلس رئیس جمهور.

۱۲- معاون اجرایی رئیس جمهور.

۱۳- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۱۴- معاون اقتصاد و فناوری دبیرخانه شورای عالی امنیت ملی.

۱۵- دبیر ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی.

تبصره ۱- دبیر کمیته پیگیری توسط رئیس آن تعیین می‌شود.

تبصره ۲- دبیرخانه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی، دبیرخانه کمیته پیگیری نیز خواهد بود.

تبصره ۳- دبیرخانه موظف به تشکیل کمیته‌های تخصصی شامل کمیته‌های پیگیری، گزارش‌گیری، مدیریت و

نظارت بر سامانه موضوع ماده (۴) این آئین‌نامه می‌باشد.

ب - کارگروه: کارگروه ارتقای سلامت نظام اداری که به منظور ارتقای سلامت نظام اداری، پیشگیری و مقابله با فساد در هر یک از دستگاه‌های اجرایی (وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌های تابعه آنها و سازمان‌های زیرنظر

معاونان رئیس جمهور) با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

۱- بالاترین مقام دستگاه اجرایی (یا یکی از معاونین وی به عنوان جانشین)

۲- مدیر حراست.

۳- مدیر واحد حقوقی.

۴- مدیر واحد بازرسی و مدیریت عملکرد.

۵- مدیر مرکز فناوری اطلاعات.

۶- ذی‌حساب.

۷- رئیس هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان.

۸- سایر اشخاص به تشخیص بالاترین مقام دستگاه (حسب موضوع مورد بحث)

ماده ۲- وظایف کارگروه هر دستگاه به شرح زیر است:

۱- پیگیری اجرای کامل دولت الکترونیک در درون دستگاه‌ها و نظارت بر انجام آن.

۲- افزایش پاسخگویی، شفاف‌سازی، مستندسازی و کاهش هزینه‌های اداری و اجرایی در حیطه مسئولیت‌های قانونی دستگاه.

۳- بررسی و آسیب‌شناسی روند پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی در دستگاه مربوط.

۴- شناسایی و کنترل گلوگاه‌های فساد، بسترها و زمینه‌های شکل‌گیری و گسترش مفاسد اقتصادی در دستگاه مربوط و ارائه گزارش به کمیته پیگیری.

۵- ارائه طرح‌های جامع پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی در دستگاه مربوط به کمیته پیگیری و اجرای آن پس از تصویب کمیته پیگیری.

۶- پیگیری انجام اقدامات قانونی و قضایی پرونده‌های مفاسد اقتصادی توسط حوزه حقوقی دستگاه مربوط تا حصول نتیجه نهایی.

۷- ارائه پیشنهادهای لازم با بهره‌گیری از تجارب حاصل از اقدامات مقابله با فساد در جهت تعریف، تکمیل و اصلاح قوانین، مقررات، آئین‌نامه‌ها، فرآیندها، رویه‌ها و دیگر چارچوب‌های عملکردی در حوزه مسئولیت‌های قانونی و فعالیت‌های دستگاه مربوط.

۸- ارائه گزارش مستمر از عملکرد دستگاه مربوط در خصوص وظایف کارگروه در چارچوب الگوی گزارش‌دهی از طریق سامانه.

ماده ۳- کارگروه هر دستگاه موظف است ظرف سه ماه بعد از ابلاغ این آئین‌نامه، طرح‌های پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی و نیز هرگونه عاملی که در جهت تحقق اهداف ارتقای سلامت نظام اداری آن دستگاه و حوزه فعالیت‌های مرتبط با آن اختلال ایجاد می‌کند را تعریف و در چارچوب الگوی تعیین شده از سوی کمیته

پیگیری، ارائه و اجرا نماید و گزارش اجرای آن را از طریق سامانه به دبیرخانه کمیته پیگیری اعلام نماید.

ماده ۴- کمیته پیگیری موظف است ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آئین‌نامه، الگوی گزارش‌دهی و سامانه رصد و نظارت بر اقدامات دستگاه‌های اجرایی موضوع این آئین‌نامه را تهیه نماید. مدیر سامانه موظف است گزارش عملکرد دستگاه‌های اجرایی را علاوه بر ارائه به بالاترین مقام آن دستگاه، در اولین جلسه دولت در هر دو ماه گزارش نماید.

ماده ۵- کارگروه هر دستگاه موظف است ضمن ارجاع پرونده‌های مفاسد اقتصادی به مرجع ذیصلاح اعم از انتظامی، اداری و قضایی نسبت به پیگیری موضوع اقدام و هر سه ماه یکبار گزارش پیشرفت هر پرونده را از

طریق سامانه به کمیته پیگیری ارسال نماید.

ماده ۶ - کمیته پیگیری موظف است هر سه ماه یک بار گزارشی از عملکرد دستگاه‌های اجرایی را به رئیس جمهور ارایه نماید.

ماده ۷ - دستگاه‌های اجرایی می‌توانند با بهره‌گیری از تجارب و نتایج اقدامات کارگروه، به منظور ارتقای توان آن دستگاه در امر پیشگیری و مقابله با مفاسد اقتصادی، پیشنهادها و نیازمندی‌های خود را در خصوص اصلاح و بهبود قوانین، مقررات و همچنین ساختار، سازمان و فرآیندهای آن دستگاه تنظیم و پس از تأیید کمیته پیگیری، از طریق سازوکارهای موجود، اجرای آن را پیگیری نمایند.

ماده ۸ - کمیته پیگیری موظف است نسبت به بررسی و مطالعه مفاسد موجود در نهادهای عمومی غیردولتی، سازمان‌ها و شرکت‌های وابسته و تابعه آنها اقدام نموده و تدابیر پیشگیرانه و مقابله‌ای را اتخاذ و در حیطه وظایف دولت اجراء نماید.

ماده ۹ - دبیرخانه کمیته پیگیری مسئول نظارت بر حسن اجرای این آئین‌نامه است.
معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری

ساماندهی کمیته‌های تخصصی مدیریتی و اداری

شماره: ۲۰۰/۹۳/۱۳۴۷۲

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۷

بخشنامه ساماندهی کمیته های تخصصی مرتبط با مسایل مدیریتی و اداری

شماره: ۲۰۰/۹۳/۱۳۴۷۲

تاریخ: ۹۳/۱۰/۷

به موجب مواد چهار و پنج مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۱۱۸۵۲ مورخ ۱۳۹۳/۹/۵ شورای عالی اداری، موضوع ساماندهی کمیته های تخصصی مرتبط با مسایل مدیریتی و اداری، عناوین، ترکیب و شرح وظایف کمیته های مذکور به شرح ذیل است و با ایجاد این کمیته ها، تمامی کمیته ها و کارگروه های موجود که برای بررسی و تصمیم گیری در مورد موضوعات مذکور در شرح وظایف کمیته های پنجگانه تشکیل شده اند، منحل می گردد.

الف) عناوین کمیته های تخصصی

۱- کمیته ساختار و فناوری های مدیریتی

این کمیته برای اجرای برنامه های اول، سومو پنجم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری) و موضوعات مرتبط با آن، برگرفته از قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر قوانین و مقررات ذیربط، تشکیل می شود.

۱-۱- اهم وظایف کمیته ساختار و فناوریهای مدیریتی

- تهیه برنامه جامع اصلاح نظام اداری دستگاه، منطبق با نقشه راه اصلاح نظام اداری و برنامه جامع اصلاح نظام اداری دولت یازدهم.

- طراحی مدل مدیریتی نوین برای اداره و ارائه خدمات دستگاه و بازنگری در شیوه انجام وظایف و فعالیت ها در راستای تحقق مأموریت های اصلی دستگاه.

- شناسایی واحد ها، وظایف، فعالیت ها و واحدهای قابل واگذاری دستگاه به سایر فعالان.

- تعیین شیوه های مشارکت و واگذاری مانند برون سپاری، مشارکت، شراکت، واگذاری مدیریت، خصوصی سازی و خرید خدمت برای انجام وظایف و فعالیت های دستگاه.

- تهیه برنامه عملیاتی واگذاری تصدی ها شامل عناوین خدمات و فعالیت ها، سهم هر کدام از واحدهای وابسته و استانی، اولویت ها، اهداف کمی، زمان بندی، شیوه واگذاری ها، مقررات و نظایر آن.

- تهیه برنامه اجرایی برای توانمند سازی و حمایت از بخش غیر دولتی مرتبط با مأموریت های اصلی دستگاه نظیر: آموزش، اعطای تسهیلات و کمک های مالی.

- راهبری استقرار و نظارت بر واگذاری فعالیت ها و تصدی ها و واحدهای عملیاتی دستگاه به سایر بخشها و تدارک زیر ساخت ها و منابع.

- تعیین وظایف و اختیارات قابل واگذاری به سطوح استانی و شهرستانی جهت تفویض اختیار و تمرکز زدایی.

- بررسی و ساماندهی شوراها، کمیسیونها، کمیته ها، کارگروه ها و سایر مجامع تصمیم گیری.

- طراحی ساختار مناسب، چابک و تسهیل گر.

- تعیین استانداردهای کیفی خدمات دستگاه.

- تعیین قیمت تمام شده خدمات و فعالیت ها.

- تهیه برنامه عملیاتی برای انجام خدمات در فضای رقابتی شامل؛ اهداف، روش ها، اولویت ها، زمانبندی بر اساس قیمت تمام شده و استانداردهای مصوب.
- طراحی نظام مدیریت عملکرد خدمات از ابعاد کیفیت، کمیت، قیمت و زمان ارایه خدمات و رضایت خدمت گیرندگان در چارچوب نظام جامع مدیریت عملکرد دستگاه و استاندارد های تعیین شده.
- طراحی و راهبری استقرار مدل های مدیریتی پشتیبان مانند: نظام پیشنهادات، نظام های تصمیم گیری، مدیریت دانش، نظام های توسعه نظم و انضباط اداری و مالی ، کنترل پروژه، کنترل اهداف، نظام های شراکت (برون سپاری، خصوصی سازی، پیمانکاری، خرید خدمت و...) زیر ساخت های نظام های حقوقی.
- استانداردسازی تجهیزات، ساختمان ها و فضاهای اداری و استقرار و اجرای آن.
- تمامی تصمیمات این کمیته باید به تصویب شورا برسد مگر مواردی خاص که از طرف شورا به آن تفویض شده باشد.

۲-۱- اعضای کمیته

- رئیس شورای راهبری توسعه مدیریت و در غیاب وی معاون توسعه مدیریت دستگاه یا عناوین مشابه - رئیس
- مدیر واحد نوسازی و تحول اداری دستگاه یا عناوین مشابه - دبیر
- یکی از معاونین دستگاه به انتخاب رئیس شورای راهبری توسعه مدیریت.
- یکی از مدیران کل واحدهای استانی به انتخاب رئیس شورای راهبری توسعه مدیریت
- حداقل یک نفر صاحب نظر به انتخاب رئیس شورای راهبری توسعه مدیریت
- معاونین و مدیران ذی ربط حسب موضوع مورد بحث
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته توسط دفتر نوسازی و تحول اداری یا عناوین مشابه انجام می شود.

۲- کمیته توسعه دولت الکترونیک و هوشمند سازی

این کمیته با ترکیب و وظایف مذکور در مصوبه شماره ۲۰۰/۱۴۵ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۱ شورای عالی فناوری اطلاعات و مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۷۷۴۰ مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۰ شورای عالی اداری ابلاغیه رئیس جمهور محترم برای اجرای نقشه راه دولت الکترونیک (برنامه دوم نقشه راه اصلاح نظام اداری) تشکیل می شود.

اهم وظایف کمیته توسعه دولت الکترونیک و هوشمند سازی

- تهیه برنامه عملیاتی توسعه خدمات الکترونیک دستگاه شامل : اهداف ، اولویت ها ، زمان بندی در سه سطح اطلاع رسانی ، تعاملی و تراکنشی و پیشنهاد آن به کمیسیون راهبری دولت الکترونیک و راهبری استقرار آن پس از تصویب .
- برنامه ریزی برای مستند سازی و تهیه شناسنامه خدمات الکترونیکی دستگاه و راهبری اجرای برنامه .
- تعیین اولویت برای اصلاح فرایندهای سرویس گرا مبتنی بر نقشه فرایند های دستگاه .
- تصویب راهبردها و برنامه توسعه دسترسی مردم به ارایه خدمات از طریق دفاتر پیشخوان ، مجتمع های خدمات اداری و ...
- راهبری و نظارت بر پورتال و درگاههای خدمات رسانی دستگاه و ارزیابی و رتبه بندی به آن ها.
- مدیریت تعامل دستگاه با سایر دستگاههای اجرایی برای ایجاد پنجره واحد خدمات مشترک

- راهبری اجرای آموزش مدیران ، کارکنان و کارشناسان واحد فناوری اطلاعات دستگاه و کارگزاران ارایه خدمات دولتی

- راهبری اجرای برنامه فرهنگ سازی و توانمند سازی مردم در استفاده از خدمات الکترونیکی. امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته ، توسط دفتر فناوری اطلاعات یا عناوین مشابه انجام می شود.

۳- کمیته سرمایه انسانی

این کمیته برای اجرای برنامه چهارم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۰۱/۲۰ شورای عالی اداری) و موضوعات برگرفته از قانون مدیریت خدمات کشوری و سایر مقررات ذیربط از جمله برنامه ریزی و ساماندهی نیروی انسانی ، طبقه بندی مشاغل ، انتصابات ، آموزش و ارزیابی عملکرد کارکنان تشکیل می شود .

کمیته سرمایه انسانی با توجه به تنوع وظایف می تواند حداکثر دو کارگروه تخصصی تشکیل دهد.

۳-۱- اهم وظایف کمیته سرمایه انسانی

- طراحی مدل و تدوین راهبردهای مدیریت سرمایه انسانی دستگاه و پیشنهاد آن به شورا برای تصویب .
- تدوین و راهبری استقرار نظام جامع آمار و اطلاعات نیروی انسانی دستگاه در بستر فناوری اطلاعات.
- طراحی و راهبری استقرار نظام برنامه ریزی نیروی انسانی دستگاه .
- استاندارد سازی کمیت نیروی انسانی و تهیه برنامه ساماندهی نیروی انسانی دستگاه (کاهش نیروهای مازاد و تامین نیروهای مورد نیاز) و پیشنهاد آن به شورا برای تصویب.
- اتخاذ تصمیم برای جذب نیروهای مورد نیاز قبل از اعلام به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و پیشنهاد آن به شورا برای تصویب.

- اتخاذ تصمیم در مورد تبدیل وضعیت کارمندان آزمایشی به قطعی مطابق قوانین و مقررات مربوط.
- اتخاذ تصمیم در مورد تمدید قرارداد کارمندان پیمانی و قراردادی مطابق قوانین و مقررات مربوط.
- اتخاذ تصمیم در مورد بازخرید کارکنان رسمی موضوع تبصره ماده یک آیین نامه اجرایی ماده ۴۵ قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۴.

- نظارت بر حسن اجرای بند ۳ ماده ۴۸ قانون مدیریت خدمات کشوری .
- تنظیم پیشنهاد برای اصلاح طرح طبقه بندی مشاغل اختصاصی دستگاه
- تصویب برنامه های آموزشی کارکنان دستگاه مطابق با نظام آموزش کارکنان دولت .
- نظارت بر اجرای برنامه آموزش و تربیت مدیران آینده دستگاه با هدف جانشین پروری
- استقرار نظام انتخاب و انتصاب مدیران مبتنی بر مقررات مربوط
- اتخاذ تصمیم در مورد مسیر ارتقای شغلی کارمندان دستگاه طبق مقررات مربوط.
- تصویب برنامه رفاهی کارکنان متناسب با منابع و اعتبارات سالیانه دستگاه .

۳-۲- اعضای کمیته

- معاون توسعه مدیریت دستگاه یا عناوین مشابه - رییس
- مدیر یا مسئول واحد توسعه منابع انسانی دستگاه یا عناوین مشابه - دبیر
- مدیر یا مسئول واحد آموزش
- معاونین یا مدیران تخصصی دستگاه حسب مورد

- یکی از مدیران کل واحد های استانی به انتخاب رییس شورا
- حداقل یک نفر صاحب نظر به انتخاب رییس شورا
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته ، در دفتر توسعه منابع انسانی یا عناوین مشابه انجام می شود.

۴- کمیته سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم

این کمیته با ترکیب و وظایف مندرج در بند (ب) ماده یک مصوبه شماره ۱۹۲۰۸۷/ت ۵۰۳۲۸ هـ تاریخ ۱۳۹۲/۱۲/۲۸ هیات محترم وزیران برای اجرای وظایف مذکور ، اجرای برنامه ششم و هفتم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری)، احکام قانون مدیریت خدمات کشوری از جمله مواد ۹۰ و ۹۱ و سایر مقررات مربوط به ارتقاء فرهنگ سازمانی، تکریم ارباب رجوع ، ساماندهی رسیدگی به شکایات ، سلامت اداری و مبارزه با فساد اداری تشکیل می شود.

اهم وظایف کمیته سلامت اداری و صیانت از حقوق مردم

- تعیین مصادیق اختصاصی حقوق متقابل مردم و دستگاه.
- تهیه برنامه عملیاتی صیانت از حقوق مردم شامل اهداف ، سیاست ها، اقدامات و
- بازنگری قوانین و مقررات در جهت تثبیت حقوق مردم و پاسخگویی دستگاه و تشویق و تنبیه .
- راهبری و نظارت بر استقرار برنامه صیانت از حقوق مردم.
- تدوین برنامه سنجش و اندازه گیری میزان رضایت مندی مردم از نحوه ارائه خدمات دستگاه و تکریم ارباب رجوع .

- تنظیم برنامه اجرایی ارتقای سلامت و مبارزه با فساد اداری دستگاه و راهبری استقرار آن .
- بازنگری در قوانین و مقررات با رویکرد پیشگیری ، بازدارندگی و برخورد قاطع با متخلفان.
- تدوین شاخص های سلامت و سنجش و پایش میزان سلامت و فساد اداری.
- سنجش و آسیب شناسی وضع موجود فرهنگ سازمانی دستگاه، تدوین برنامه بهبود فرهنگ سازمانی مبتنی بر اصلاح رفتار مدیران و کارکنان و اصلاح قوانین و مقررات.
- راهبری استقرار فرهنگ سازمانی و نظارت و سنجش تحقق میزان آن.
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته توسط دفتر مدیریت عملکرد یا واحدها و عناوین مشابه انجام می شود .

۵- کمیته مدیریت عملکرد

این کمیته برای اجرای برنامه هشتم نقشه راه اصلاح نظام اداری (موضوع مصوبه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۰ تاریخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری) و فصل یازدهم قانون مدیریت خدمات کشوری و اجرای ارزیابی عملکرد سالانه واحدهای سازمانی و دستگاه ها تشکیل می گردد.

۵-۱- اهم وظایف کمیته مدیریت عملکرد

- راهبری استقرار نظام مدیریت عملکرد دستگاه.
- تدوین معیار ها ، شاخص ها و روش ارزیابی برنامه های دستگاه (بلند مدت ، میان مدت و کوتاه مدت).
- مقایسه نتایج ارزیابی ها و تحلیل دوره ای آن ها و ارائه گزارش به شورا.
- تهیه برنامه نظام مند نمودن نظارت مردم و تشکل ها بر دستگاه.
- تعیین موضوعات محوری نظام اداری نظیر، بهره وری و کیفیت ، شفافیت، پاسخگویی و مشارکت مردم.
- تعریف روش سنجش هر یک از موضوعات فوق ، تحلیل عملکرد دستگاه و ارائه گزارش به شورا.

۵-۲- اعضای کمیته

- رئیس شورای راهبری توسعه مدیریت و یا معاون توسعه مدیریت دستگاه - رئیس
 - مدیر واحد مدیریت عملکرد دستگاه یا عناوین مشابه - دبیر
 - معاونین و مدیران تخصصی دستگاه حسب مورد
 - یکی از مدیران کل واحدهای استانی به انتخاب رئیس شورا
 - حداقل یک نفر صاحب نظر به انتخاب رئیس شورا.
- امور دبیرخانه ای مربوط به این کمیته ، در دفتر مدیریت عملکرد یا عناوین مشابه انجام می شود.

ب) ملاحظات لازم الرعایه:

- ۱ - با تشکیل کمیته های فوق الذکر ، کمیته ها و کارگروه هایی که وظایف مشابه دارند حذف می شوند. نظیر: کمیته اجرایی طرح طبقه بندی مشاغل، کمیته راهبری آموزش و توانمندسازی، کارگروه کاهش تصدی های دولت، کمیته ارزیابی عملکرد کارمندان، کمیته ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد ، کمیته سلامت اداری و تکریم ارباب رجوع ، کارگروه پیشگیری و مبارزه با رشوه ، کارگروه تعیین صلاحیت کارمندان آزمایشی و
- ۲ - نماینده معاونت در شورای راهبری توسعه دستگاه ، واجد تمام اختیاراتی است که نمایندگان معاونت در شوراها، کمیته ها یا کارگروه های پیشین داشته اند و بدین ترتیب حسب موضوع در کمیته های مربوط عضویت دارد.
- ۳ - شورای راهبری توسعه مدیریت دستگاه در صورتی که ضرورت بداند می تواند مدیر تخصصی ذیربط را با حق رای و یا بدون حق رای به عضویت کمیته مربوط انتخاب نمایند.

بخش سوم: سایر قوانین مربوطه

۱. لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و احکام مورد نیاز آن

۲. قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و احکام مورد نیاز آن

متن نهایی لایحه برنامه ششم توسعه و احکام مورد نیاز آن (گزارش مورخ ۱۳۹۵/۲/۱۵ کمیسیون تلفیق لایحه برنامه ششم توسعه)

گزارش کمیسیون تلفیق لایحه برنامه پنجاه و ششم توسعه به مجلس شورای اسلامی

لایحه احکام مورد نیاز اجرای برنامه پنجاه و ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۹-۱۳۹۵) به شماره چاپ ۱۶۸۳ که جهت رسیدگی به این کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع گردیده بود، در جلسات متعدد کارگروهها (فرابخشی- تولیدی و زیربنایی- دفاعی و امنیتی- اجتماعی و فرهنگی) و کمیسیون با حضور مسئولین دستگاههای ذی ربط با محوریت سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، کارشناسان مرکز پژوهشها، دیوان محاسبات، بانک مرکزی، نمایندگان اطاقهای بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی و تعاون مورد رسیدگی قرار گرفت و با اصلاحاتی در عنوان و متن و الحاقاتی به این شرح به تصویب رسید.

رئیس کمیسیون تلفیق لایحه برنامه ششم توسعه- غلامرضا مصباحی مقدم

لایحه برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و احکام مورد نیاز آن

۱- اقتصاد کلان:

ماده ۱- به منظور تحقق صرفه جویی در هزینه های عمومی، اصلاح نظام درآمدی دولت و همچنین قطع وابستگی بودجه به نفت تا پایان برنامه ششم:

۱- برقراری هرگونه تخفیف، ترجیح و یا معافیت مالیاتی جدید طی برنامه ممنوع است .

۲- عوارض موضوع ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و بندهای آن و همچنین عوارض آلاینده های موضوع تبصره (۱) ماده مذکور و عوارض ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره گذاری خودروها به شرح زیر توزیع می گردد:

الف- عوارض موضوع بند (الف) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده، مربوط به هر استان، به حساب تمرکز وجوه آن استان نزد خزانه داری کل کشور واریز و توسط شورای برنامه ریزی و توسعه استان به نسبت شاخصها و ضرایبی که به موجب آیین نامه ای که با پیشنهاد مشترک سازمان و وزارتخانه های امور اقتصادی و دارایی و کشور به تصویب هیأت وزیران می رسد، بین شهرداریها و دهیاری های آن استان توزیع می گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری به حساب بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا صرف امور عمران و آبادانی همان روستاها شود.

ب- عوارض موضوع بندهای (ب)، (ج) و (د) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده و همچنین عوارض موضوع قانون ارزش افزوده گاز طبیعی و عوارض شماره گذاری خودروها موضوع بند (ج) ماده (۴۳) قانون مذکور به حساب تمرکز وجوه به نام وزارت کشور نزد خزانه داری کل کشور واریز می شود. وجوه مذکور حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به نسبت بیست درصد (۲۰٪) سهم کلانشهرها، پنجاه درصد (۵۰٪) سایر شهرها، و

سی درصد (۳۰٪) روستاها بر اساس شاخصهایی که به موجب دستورالعملی که مشترکاً توسط سازمان و وزارت کشور ابلاغ می‌شود، محاسبه و بین شهرداری‌ها و دهیاری‌ها توزیع می‌گردد. سهم روستاهای فاقد دهیاری، به حساب بنیاد مسکن انقلاب اسلامی شهرستان مربوطه واریز خواهد شد تا حسب مقررات و مصوبات کمیته‌های برنامه‌ریزی شهرستان‌ها صرف امور عمران و آبادانی شهرها، روستاها و شهرک و نواحی صنعتی آن شهرستان شود.

همچنین سی درصد (۳۰٪) عوارض ارزش افزوده دریافتی از واحدهای تولیدی مستقر در شهرکها و نواحی صنعتی شهرستان‌ها برای تأمین زیرساخت‌ها و تکمیل پروژه‌های نیمه‌تمام شهرکها و نواحی صنعتی و شهرستان با تصویب کمیته برنامه‌ریزی شهرستان در اختیار شرکت صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی استان قرار می‌گیرد. این سهم از مبلغ مربوط به شهرهای آن شهرستان به نسبت کسر می‌گردد.

ج- عوارض موضوع تبصره (۱) ماده (۳۸) قانون مالیات بر ارزش افزوده درخصوص واحدهای آلاینده مستقر در هر شهرستان به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرها و روستاهای متأثر، با نظر کمیته برنامه‌ریزی هر شهرستان بین شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بنیاد مسکن انقلاب اسلامی هر شهرستان (برای روستاهای فاقد دهیاری) توزیع می‌شود تا در راستای ارتقاء و بهبود محیط‌زیست و رفع، کاهش یا جلوگیری از عوامل آلاینده‌گی و تخریب محیط‌زیست، ارائه و بهبود خدمات بهداشتی و درمانی، ایجاد و توسعه زیرساخت‌های شهری و روستایی، توسعه و نگهداری فضاها و کمربندهای سبز و ورزشی هزینه شود.

در صورتی که آلودگی واحدهای بزرگ تولیدی به بیش از یک شهرستان در یک استان سرایت کند، عوارض مزبور به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرستان‌های متأثر، با نظر شورای برنامه‌ریزی و توسعه استان بین شهرستان‌های متأثر توزیع می‌شود.

در صورتی که شهرستان‌های متأثر از آلودگی در دو یا چند استان واقع شده باشند، عوارض آلاینده‌گی واحدهای بزرگ به نسبت تأثیرگذاری (شدت) آلاینده‌گی و جمعیت شهرستان‌های متأثر استان‌ها، با نظر کمیته‌ای متشکل از نمایندگان وزارت کشور، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی (سازمان امور مالیاتی کشور) و سازمان حفاظت محیط‌زیست بین استان‌های متأثر توزیع می‌شود.

آیین‌نامه اجرائی مربوط به پیشنهاد سازمان و سازمان حفاظت محیط‌زیست و وزارت صنعت، معدن و تجارت و وزارت کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

د- از کل ارقام سهم مناطق روستایی سی درصد (۳۰٪) جهت هزینه‌های جاری و خدمات عمومی و تعمیر و نگهداری ابنیه عمومی واقع در محدوده روستا به دهیاری‌ها اختصاص می‌یابد و هفتاد درصد (۷۰٪) مابقی در اختیار بنیاد مسکن انقلاب اسلامی قرار می‌گیرد تا با هماهنگی فرمانداری‌ها و از طریق دهیاری‌های مربوط صرف توسعه و عمران روستاها شود.

ماده ۹- به منظور ارتقای عدالت اجتماعی، افزایش بهره‌وری در مصرف آب و انرژی و هدفمند کردن یارانه‌ها در جهت افزایش تولید و توسعه نقش مردم در اقتصاد، به دولت اجازه داده می‌شود که قیمت آب و حامل‌های انرژی

و سایر کالاها و خدمات یارانه‌ای را با رعایت ملاحظات اجتماعی و اقتصادی و حفظ مزیت نسبی و رقابتی برای صنایع و تولیدات، به تدریج تا پایان سال ۱۳۹۹ با توجه به مواد (۱)، (۲) و (۳) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها اصلاح و از منابع حاصل به صورت هدفمند برای افزایش تولید، اشتغال، حمایت از صادرات غیرنفتی، بهره‌وری، کاهش شدت انرژی، کاهش آلودگی هوا و ارتقای شاخصهای عدالت اجتماعی و حمایت‌های اجتماعی از خانوارهای نیازمند، گسترش پوشش بیمه‌های بازنشستگی و تأمین هزینه‌های جاری و سرمایه‌گذاری شرکتهای ذی‌ربط در چهارچوب بودجه‌های سالانه اقدام لازم را به عمل آورد.

بند الحاقی: دولت مکلف است به منظور کاهش تلفات کل شبکه برق کشور (تولید، انتقال و توزیع) تا میزان متوسط جهانی، افزایش راندمان نیروگاههای تولیدکننده برق حرارتی، افزایش ظرفیت‌های جدید و استفاده بهینه از منابع و ظرفیت‌های بخش، افزایش بهره‌وری و کاهش شدت انرژی و افزایش ضریب بازافت مخازن نفتی را مطابق اهداف کمی مندرج در سند برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۵-۱۳۹۹) را با استفاده از سازوکارهای مندرج در ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور اقدام نماید و گزارش عملکرد آن توسط وزارتخانه‌های نفت و نیرو به کمیسیون‌های انرژی و برنامه و بودجه و محاسبات به صورت ماهیانه ارائه نماید.

ماده ۱۸-

الف- برای محور قرار دادن رشد بهره‌وری در اقتصاد، تمام دستگاههای اجرائی از جمله قوه قضائیه و نیروهای مسلح مکلفند ضمن اجرائی نمودن چرخه مدیریت بهره‌وری در مجموعه خود، تمهیدات لازم را برای عملیاتی نمودن این چرخه در واحدهای تحت تولید خود با هماهنگی سازمان ملی بهره‌وری ایران فراهم نموده و گزارش سالانه آن را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه نمایند.

ب- به منظور جمع‌آوری گازهای همراه، شرکت ملی نفت مکلف است :

- ۱) در میادینی که هیچ‌گونه طرحی در راستای جمع‌آوری گازهای همراه آغاز نشده و در حال اجراء نیست، این گازها را طی برگزاری مزایده‌ای عمومی به صورت بلندمدت در اختیار بخش خصوصی قرار دهد.
- ۲) در میادینی که عملیات ساخت واحد یا واحدهایی جهت جمع‌آوری گازهای همراه در حال اجراء است، این گازها را طی برگزاری مزایده‌ای عمومی برای مدتی محدود در اختیار بخش خصوصی قرار دهد.
- ۳) در همه قراردادهای جدید نفتی در بخش بالادستی شرکت پیمانکار را ملزم به جمع‌آوری همه محصولات هیدروکربوری نموده و از سوزاندن هر مقدار از آن منع نماید.

به منظور افزایش ضریب بازیافت مخازن کشور در طول برنامه به میزان یک درصد (۱٪)، وزارت نفت موظف است طی سال اول برنامه، برنامه جامع صیانتی و ازدیاد برداشت از مخازن هیدروکربوری را با رعایت اولویت مخازن مشترک تهیه و برای حسن اجرای آن اقدامات لازم را به عمل آورد.

ج- دولت مکلف است به گونه‌ای عمل نماید که در سال پایانی برنامه نسبت درآمدهای مالیاتی به کل منابع بودجه عمومی به حد پنجاه و چهار و هفت دهم درصد (۵۴٫۷٪) افزایش و نسبت اعتبارات هزینه‌ای به کل مصارف بودجه عمومی به حد شصت و چهار و هشت دهم درصد (۶۴٫۸٪) کاهش یابد. همچنین دولت موظف است:

(۱) سهم اعتبارات متفرقه در کل اعتبارات عمومی دولت را در پایان برنامه ششم حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) کاهش دهد.

(۲) در پایان برنامه بدهی دولت به بانک‌ها را نسبت به سال ۱۳۹۴ به قیمت ثابت تا پنجاه درصد (۵۰٪) کاهش دهد.

(۳) کامل طرح جامع مالیاتی حداکثر تا پایان سال دوم برنامه پیاده‌سازی نماید.

(۴) سبد سهام شامل سهم‌الشرکه دولت و نهادهای عمومی غیردولتی را حداکثر تا پایان سال اول برنامه مطابق احکام قانون سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحیه‌های بعدی آن شفاف‌سازی نماید.

(۵) هر ساله کمک به دستگاههای کمک‌بگیر به استثنای کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور را کاهش داده و به تدریج کمک زیان شرکت‌های دولتی را تا پایان برنامه حذف نماید.

(۶) طرح‌های نیمه تمام دارای توجیه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست‌محیطی را اولویت‌بندی نموده و صرفاً منابع را به طرح‌هایی که در اولویت هستند اختصاص دهد.

(۷) شروع طرح و پروژه‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی جدید در طی برنامه صرفاً با پیشنهاد سازمان و با رعایت ماده (۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و در بودجه‌های سنواتی درج می‌گردد.

(۸) فرآیند انتخاب و اولویت‌بندی طرح‌های عمرانی را بهره‌ور محور نماید.

(۹) شفافیت رابطه دولت و بازار و افزایش اقتدار شورای رقابت برای محدود نمودن هرچه بیشتر انحصارات را ارتقاء دهد.

ماده ۳۰- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب سال ۱۳۸۰ و اصلاحات و الحاقات بعدی آن برای دوره برنامه ششم تنفیذ می‌شود.

بند الحاقی - قانون ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن در طول دوره اجرای برنامه ششم توسعه تنفیذ می‌شود.

ماده الحاقی (۱)

دولت موظف است طی سالیهای برنامه ششم:

الف - بیست و پنج درصد (۲۵٪) واحدهای عملیاتی و خدمات دستگاههای اجرایی را به شبکه‌های حرفه‌ای و بخش خصوصی و سمن‌ها واگذار نماید.

ب - سی و پنج درصد (۳۵٪) وظایف و واحدهای عملیاتی را به مدیریت محلی واگذار کند.

ج - بیست درصد (۲۰٪) سقف پست سازمانی دستگاهها و بیست درصد (۲۰٪) فضای اداری دولتی را کاهش دهد.

د - ضمن رفع تبعیض در پرداخت مزایای شغلی در بخش دولتی، نظام پرداخت و معیشت بازنشستگان را بهبود بخشد.

ه - در شاخص ادراک فساد، جایگاه کشور را در حد شش کشور اول منطقه بهبود داده و نرخ تشکیل پرونده تخلفات اداری را به میزان سی درصد (۳۰٪) سال پایان برنامه پنجم کاهش دهد.

و - به گونه‌ای عمل نماید که در پایان برنامه رتبه جهانی ایران در رتبه‌بندی سالانه سازمان ملل متحد در شاخص توسعه دولت الکترونیک کمتر از هفتاد باشد.

ماده الحاقی (۲)

دولت مکلف است از طریق اجرای احکام مندرج در این قانون، اهداف زیر در خصوص متغیرهای اقتصاد کلان را محقق نماید:

الف - متوسط نرخ رشد هشت درصد (۸٪) تولید ناخالص داخلی در طول برنامه

ب - متوسط نرخ رشد پانزده و چهاردهم درصد (۱۵/۴٪) تشکیل سرمایه ثابت ناخالص (به قیمت ثابت) در طول برنامه

ج - متوسط نرخ رشد دو و هشت دهم درصد (۲/۸٪) بهره‌وری کل عوامل تولید در طول برنامه

د - متوسط نرخ نه و چهار دهم درصد (۹/۴٪) بیکاری در طول برنامه و هفت درصد (۷٪) در سال پایانی برنامه

ه - تک رقمی شدن نرخ تورم تا به نحو پایدار پایان برنامه

و - متوسط نرخ رشد نقدینگی هجده درصد (۱۸٪) در طول برنامه

ز - افزایش ضریب جینی به سی و چهارصدم درصد (۳۴٪) /

۳ - بودجه و مالیه عمومی:

ماده ۲- به منظور همسو کردن بودجه‌های سنواتی با برنامه‌های توسعه، ایجاد انضباط مالی، اصلاح فرآیندهای برنامه‌ریزی و بودجه‌ریزی و همچنین نحوه نظارت بر عملکرد و هزینه‌های دولت تا پایان برنامه ششم:

۱- لوایح بودجه سالانه در چهارچوب این قانون و با اعمال تعدیل‌های لازم با توجه به تحولات و شاخصهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تهیه و تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌شود .

۲- سهم صندوق توسعه ملی از منابع حاصل از صادرات نفت خام، میعانات گازی و خالص صادرات گاز سی درصد (۳۰٪) تعیین می‌شود که سالانه حداقل دو واحد درصد به این سهم اضافه می‌شود. بانک مرکزی مکلف است تا پایان هر سال نسبت به واریز این وجوه اقدام کند .

۳- در اجرای ماده (۱۶) قانون مدیریت خدمات کشوری، دستگاههای اجرائی مکلفند تا پایان برنامه ششم توسعه صددرصد (۱۰۰٪) از واحدهای عملیاتی خود را براساس بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد اداره کنند. در مورد آن دسته از دستگاههای اجرائی که بخشی از فعالیت‌های خود را براساس بهای تمام‌شده اداره می‌نمایند، مبالغی که براساس تفاهمنامه عملکرد به حساب واحد مجری (عملیاتی) فعالیت واگذار شده واریز می‌گردد به عنوان کمک تلقی شده و به هزینه قطعی منظور می‌شود و بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاههای دولتی و صرفاً براساس آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی که متضمن پیش‌بینی نحوه نظارت بر هزینه‌ها و تحقق اهداف پیش‌بینی شده است، هزینه می‌شود.

۴- حذف شد .

۵- به دولت اجازه داده می‌شود با بازنگری و غربالگری طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود، طرحهایی را که واجد شرایط مذکور در ماده (۲۳) قانون «الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)» نیستند، متوقف و یا حداکثر ظرف مدت دو سال به بخش خصوصی واگذار نماید.

۶- کلیه وجوهی که به عنوان جزای نقدی یا جریمه نقدی بابت جرائم و تخلفات توسط مراجع قضائی، شبه‌قضائی، انتظامی و اداری اخذ می‌شود به خزانه واریز می‌گردد. دستگاههای ذی‌ربط حق استفاده از درآمد فوق را ندارند .

دولت موظف است اعتبار مورد نیاز دستگاههای مذکور را که از محل درآمد- هزینه تاکنون تأمین گردیده است در ردیفهای اعتبارات عمومی بودجه سنواتی مربوطه لحاظ نماید .

کلیه قوانین و مقررات مغایر از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون لغو می‌گردد .

ماده ۳۱- به منظور اجرائی نمودن احکام این قانون و نظارت بر حسن اجرای احکام برنامه ششم:

۱- دولت گزارش‌های نظارتی سالانه برنامه را از سال دوم برنامه در چهارچوب برنامه ششم توسعه و براساس اهداف اصلاح‌شده برنامه‌های بخشها و فصول که تا پایان اردیبهشت ماه هر سال به تصویب شورای اقتصاد می‌رسد تنظیم می‌نماید. این گزارش حداکثر تا پایان مرداد ماه هر سال به مجلس شورای اسلامی ارائه می‌گردد.

۲- تمامی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرائی مورد نیاز این قانون توسط سازمان و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی تهیه و حداکثر تا سه ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد. ماده الحاقی (۳)- دولت مکلف است درطول سال‌های اجرای برنامه، بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری را باتوجه به مواد زیر تنظیم و تقدیم مجلس شورای اسلامی نماید:

۱- در تنظیم بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری در لوایح بودجه، علاوه بر بودجه پیشنهادی سال آینده عملکرد بودجه شرکت و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری در دو سال گذشته ارائه خواهد شد. جداول و ارقام بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری باید به‌گونه‌ای تنظیم شود که ارقام پیش‌بینی بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری در سال آینده قابل مقایسه با عملکرد سال گذشته باشد.

۲- بازآرایی بودجه شرکتهای دولتی و سازمان‌های مناطق آزاد تجاری براساس تقسیم‌بندی ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی

۳- بودجه تمامی اشخاص حقوقی دولتی که دارای ساختار شرکتی هستند جداگانه در پیوست شرکتهای دولتی و سازمان مناطق آزاد تجاری درج گردد.

ماده الحاقی (۴)- هزینه‌هایی که توسط اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی و بخشهای مردمی برای مشارکت، صرف احداث و تکمیل فضاها، اماکن و باشگاههای ورزشی و پایگاههای مقاومت بسیج شود، از درآمد مشمول مالیات آنها برابر تأیید وزارت ورزش و جوانان و سازمان بسیج مستضعفین بنابه مورد کسر می‌شود. ساخت و ساز فضاهای یادشده و بخشی یا تمامی ملک اهداء شده و انتقال آنها به مراجع ورزشی دولتی یا سازمان بسیج مستضعفین نیز از پرداخت هرگونه عوارض معاف و مشمول مالیات صفر هستند.

۳- نظام تأمین منابع مالی:

ماده ۳- به‌منظور اصلاح و تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور و همچنین تسهیل مبادلات مالی از طریق تأمین منابع مالی داخلی و خارجی، دستگاههای اجرائی و بانکهای عامل موظفند در استفاده از تسهیلات مالی خارجی موارد زیر را رعایت کنند:

۱- تمامی طرحهای دستگاههای اجرائی که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند با رعایت سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی با مسؤولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرائی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد باید دارای توجیه فنی، اقتصادی، مالی و زیست محیطی باشند. زمان‌بندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیت‌ها، امکانات و توانایی‌های داخلی و رعایت قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آنها در امر صادرات مصوب ۱۳۹۱/۵/۱» باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- تمامی معاملات و قراردادهای خارجی که بیش از ده میلیون (۱۰.۰۰۰.۰۰۰) دلار باشد با رعایت قوانین مربوط شامل قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی در تأمین نیازهای کشور و تقویت آن در امر صادرات» تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی انجام و منعقد می‌شود. موارد استثناء به تأیید کمیته سه نفره متشکل از وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان و وزیر وزارتخانه مربوطه یا بالاترین مقام اجرائی ذی‌ربط می‌رسد. در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرائی ذی‌ربط، مسؤول حسن اجرای این موضوع است. بانک مرکزی فقط مجاز به تعهد یا پرداخت بهای معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاههای اجرائی مبنی بر رعایت مفاد این بند را داشته باشد.

قراردادهایی که به تشخیص هیأت وزیران ماهیت محرمانه دارند از شمول این حکم مستثنی بوده و نیاز به طرح و تأیید موضوع در کمیته مذکور ندارند.

ماده ۴- به‌منظور گسترش و تعمیق نظام جامع تأمین مالی و ابزارهای آن (بازار پول، بازار سرمایه و بیمه‌ها)، دولت مجاز است:

۱- تا پایان برنامه ششم، معادل کل بدهی‌های قطعی‌شده خود به اشخاص تا پایان سال ۱۳۹۴ را از طریق انتشار اوراق بهادار تسویه می‌نماید. اوراق مذکور با رعایت قانون اوراق بهادار تا سقف مندرج در قوانین بودجه سنواتی و مصون از تورم، طبق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، انتشار می‌یابد.

۲- به‌منظور تأمین اعتبار لازم برای پرداخت‌های مرتبط با اوراق بهادار مذکور (اعم از سود و اصل)، هر ساله ردیف خاصی را در لایحه بودجه سنواتی پیش‌بینی کند. در صورت عدم تحقق یا عدم تکافوی اعتبار مصوب در بودجه سالانه، پرداخت‌های مربوط به اوراق بهادار منتشره در سررسیدهای معین توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی از محل درآمد عمومی همان سال قابل تأمین و پرداخت است. این حکم تا زمان تسویه اوراق بهادار یادشده به قوت خود باقی است.

اوراق بهادار صادره با نام و مصون از تورم بوده و معاملات این اوراق صرفاً در بازارهای متشکل اوراق بهادار تحت نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار و با رعایت مقررات این بازارها مجاز است و معاملات آنها خارج از بازارهای یادشده ملغی و بلااثر است. عرضه و معاملات این اوراق بهادار به کسر (کمتر از ارزش اسمی) و همچنین با نرخ سود شناور مجاز است. تضمین بازخرید قبل از سررسید اوراق بهادار مذکور توسط بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری و اشخاص تحت کنترل آنها، مجاز نمی‌باشد. بانکها، دستگاههای اجرائی و شرکتهای دولتی که اوراق بهادار برای تأمین مالی آنها منتشر می‌شود باید اطلاعات موردنیاز سرمایه‌گذاران را متناسب با دستورالعملی که به تصویب شورای بورس می‌رسد، منتشر نماید.

۳- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود به منظور استفاده از دارایی‌های دولت برای انتشار اوراق بهادار پیش‌بینی شده در این قانون ضمن اجرای سامانه جامع اطلاعات اموال غیرمنقول دستگاههای اجرائی (سادا) حسب مورد نسبت به انجام اقدامات مورد نیاز برای مدیریت و استفاده از دارایی‌ها و اموال دستگاههای اجرائی به منظور انتشار صکوک اسلامی اقدام نماید. کلیه دستگاههای اجرائی در اجرای ماده (۱۳۷) قانون محاسبات عمومی کشور و تبصره (۱۰) ماده (۶۹) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مکلفند ضمن همکاری لازم حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ ابلاغ این قانون نسبت به ثبت کلیه اموال غیرمنقول اعم از اراضی، املاک، ساختمان‌ها و فضاهای اداری در اختیار یا تصرف اعم از اینکه دارای سند مالکیت بوده یا فاقد سند مالکیت باشند، جاری یا وقفی یا ملکی و... در سامانه اقدام نمایند. صدور هرگونه مجوز برای واگذاری حق استفاده، تغییر بهره‌بردار، فروش اموال غیرمنقول پرداخت هزینه نگهداشت و بهره‌برداری آنها بدون ثبت اطلاعات در سامانه مذکور و اخذ کد رهگیری ممنوع می‌باشد.

۴- به وزارت امور اقتصادی و دارایی اجازه داده می‌شود با تصویب هیأت وزیران و رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و در چهارچوب آیین‌نامه اجرائی این بند از سهام دولت در شرکتهای، به‌عنوان پشتوانه انتشار اوراق بهادار اسلامی (صکوک) استفاده نماید.

۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است اسناد خزانه اسلامی را به منظور رفع عدم تعادل‌های منابع و مصارف بودجه عمومی در طی یک‌سال مالی منتشر نماید. اصل و سود اوراق مزبور در صورت عدم تکافوی اعتبار مصوب از سرجمع درآمد عمومی قابل تأمین و پرداخت است.

ماده ۵- صندوق توسعه ملی مجاز است به طرحهایی که توسط سازمان‌های توسعه‌ای شامل ایدرو، ایمیدور، سازمان صنایع کوچک و شهرکهای صنعتی، شرکت ملی صنایع پتروشیمی و شرکت توانیر، با مشارکت حداکثر چهل و نه درصد (۴۹٪) با بخش غیردولتی در مناطق کمتر توسعه‌یافته سرمایه‌گذاری می‌نمایند، تسهیلات ارزی پرداخت نماید.

ماده الحاقی (۵) - سازمان‌های توسعه‌ای مکلفند پس از سه سال از زمان بهره‌برداری، سهام خود را در طرح‌های مذکور به بخش‌های خصوصی و تعاونی برطبق قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی واگذار نمایند.

ماده ۲۳ - اداره امور بانک مرکزی طبق قانون پولی و بانکی مصوب سال ۱۳۵۱ می‌باشد و برای اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار و مؤسسات پولی، بانکی و اعتباری و ساماندهی مؤسسات و بازارهای غیرمتشکل پولی و مالی در جهت ارتقای شفافیت و سلامت و کاهش نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات:

۱- بانک مرکزی مکلف است در چهارچوب ضوابطی که به تصویب شورای پول و اعتبار می‌رسد، علاوه بر اختیارات قانونی خود مقرر در قانون پولی و بانکی کشور، حسب مورد یک یا چند مورد از اقدامات نظارتی

و انتظامی زیر را نیز در قبال بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی متخلف اعمال نماید:

الف- اعمال جریمه نقدی تا سقف حداکثر یک درصد (۱٪) آخرین سرمایه ثبت‌شده بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی متخلف متناسب با سطح و نوع تخلف از محل سهم سود سهامداران

ب- اعمال محدودیت یا ممنوعیت توزیع سود و اندوخته‌ها به سهامداران و یا پرداخت پاداش و مزایای مدیران
ج- حسب مورد، سلب حق رأی تمام یا برخی از سهامداران به‌طور موقت؛ سلب حق تقدم خرید سهام تمام یا برخی از سهامداران و یا الزام به واگذاری سهام خود و اعمال ممنوعیت تملک سهام در بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی

د- لغو مجوز فعالیت

ه- سلب صلاحیت حرفه‌ای مدیران عامل و اعضای هیأت مدیره

مرجع رسیدگی به تخلفات و صدور حکم به اقدامات نظارتی و انتظامی موضوع این تبصره، هیأت انتظامی

بانکها خواهد بود .

۲- به‌منظور ارتقای سلامت، ثبات و شفافیت شبکه بانکی کشور، بانک مرکزی موظف است مقررات لازم را متناسب با استانداردهای بین‌المللی در خصوص هر یک از موارد زیر تدوین و پس از تصویب در شورای

پول و اعتبار، به مورد اجراء گذارد .

الف- تعیین نسبت کفایت سرمایه

ب- تعیین نحوه طبقه‌بندی دارایی‌ها و میزان ذخیره‌گیری مطالبات غیرجاری

ج- تعیین نسبت‌های نقدینگی

د- تعیین حداقل الزامات ناظر بر نظام کنترل‌های داخلی

عدم رعایت ضوابط و مقررات موضوع این تبصره از سوی بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی، مستوجب اعمال

اقدامات نظارتی و انتظامی در قبال آنها خواهد بود .

۳- طرح هرگونه دعوی که منشأ آن اقدامات نظارتی بانک مرکزی باشد، باید به طرفیت بانک مزبور صورت پذیرد و افراد ذی‌مدخل در امر نظارت را نمی‌توان طرف دعوی قرار داد، جز در مواردی که موضوع دعوی انتساب جرم باشد.

منظور از اقدامات نظارتی، اقداماتی است که در راستای اعمال نظارت بر بانکها، مؤسسات اعتباری غیربانکی، تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه، صرافی‌ها و شرکتهای واسپاری (لیزینگ) در صلاحیت بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و مشتمل بر اقدامات به‌عمل آمده در تمامی مراحل تأسیس، اعطای مجوز، نظارت بر فعالیت، تغییرات ثبتی، بازسازی، ادغام، انحلال و تصفیه می‌باشد.

۴- به‌منظور اعمال نظارت کامل و فراگیر بانک مرکزی بر بازار پولی، بانکی و اعتباری کشور و ساماندهی مؤسسات فعال در بازار غیرمتمشکل پولی، هرگونه انجام عملیات بانکی، عملیات واسپاری (لیزینگ) و یا عملیات صرافی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی بدون أخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران جرم محسوب می‌شود و مرتکبان حسب اقتضاء به یک یا چند مورد از مجازات‌های تعزیری درجه یک موضوع ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی محکوم می‌شوند.

مسئولیت بازپرداخت کلیه تعهدات و بدهیهای مؤسسات مذکور، متضامناً برعهده مؤسسان، هیأت‌امنا و سهامداران مؤثر آنها می‌باشد. قوه‌قضائیه مکلف است با همکاری دولت لایحه جامع موضوع این بند را حداکثر تا پایان سال اول برنامه به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۵- نیروی انتظامی موظف است حسب اعلام بانک مرکزی نسبت به توقف فعالیت و یا تعطیل نمودن شعبه یا مؤسسه مربوطه اقدام و از شعب و مؤسساتی که فعالیت پولی و بانکی انجام می‌دهند مطالبه مجوز فعالیت از بانک مرکزی نماید. مواردی را که نیروی انتظامی فاقد مجوز شناسایی می‌کند به بانک مرکزی اعلام و حسب تصمیم بانک مذکور نسبت به اعطای مهلت حداکثر تا یک ماه، اخطار، توقف فعالیت و یا تعطیلی آنها اقدام نماید.

۶- هرگونه تبلیغ برای ارائه خدمات پولی و بانکی باید براساس آیین‌نامه ابلاغی بانک مرکزی باشد. تخلف از این حکم مستوجب جزای نقدی تا میزان ده برابر هزینه تبلیغ صورت گرفته خواهد بود که به حساب خزانه واریز خواهد شد.

ماده الحاقی (۶)- دولت موظف است نظام تأمین مالی را به گونه‌ای مدیریت نماید که در پایان برنامه نسبت کفایت سرمایه بانکها به حداقل ده درصد (۱۰٪)، نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات به حداکثر پنج درصد (۵٪)، سهم بازار بین بانکی از تأمین مالی کوتاه‌مدت بانکها به حداقل هفتاد درصد (۷۰٪) و نسبت خالص دارایی‌های ثابت به حقوق صاحبان سهام به حداکثر سی درصد (۳۰٪) برسد.

همچنین دولت مکلف است اقدامات لازم را برای امور زیر به عمل آورد:

- الف- افزایش استقلال و پاسخگویی بانک مرکزی نسبت به هدفگذاری نرخ تورم و نرخ ارز
- ب- افزایش نسبت ارزش بازار سرمایه به نود درصد (۹۰٪) ارزش تولید ناخالص داخلی در سال پایانی برنامه
- ج- جذب متوسط سالانه دوازده میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی
- د- افزایش سالانه دودهم درصد (۲٪) واحد به طور متوسط در ضریب نفوذ بیمه
- ه- ایجاد سامانه‌ای واحد با مشارکت بانک مرکزی، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و صنعت، معدن و تجارت برای شفاف و قابل پایش نمودن مصارف ارزی در اقتصاد
- و- نظارت بر مصرف تسهیلات بانکی توسط بانک مرکزی و اختصاص حداقل شصت درصد (۶۰٪) تسهیلات به بخشهای تولیدی و صنعتی
- ز- تکمیل استقرار صندوق ضمانت سپرده‌ها
- ح- تکمیل بانکداری یکپارچه و متصل شدن تمامی سامانه‌های الکترونیکی بانک مرکزی جهت افزایش شفافیت و پی‌گیری جهت اجرائی شدن کامل مصوبه شورای عالی امنیت ملی درخصوص بازار غیرمتمشکل پولی
- ماده الحاقی (۶/۱)- دولت موظف است نظام تأمین مالی را به گونه‌ای مدیریت نماید که در پایان برنامه نسبت کفایت سرمایه بانک‌ها به ده درصد (۱۰٪)، نسبت مطالبات غیرجاری به تسهیلات به ۵ درصد، سهم بازار بین بانکی از تأمین مالی کوتاه‌مدت بانک‌ها به هفتاد درصد (۷۰٪) و نسبت خالص دارایی‌های ثابت به حقوق صاحبان سهام به سی درصد (۳۰٪) برسد.

همچنین دولت مکلف است اقدامات لازم را برای امور زیر به عمل آورد:

- الف- افزایش استقلال و پاسخگویی بانک مرکزی نسبت به هدفگذاری نرخ تورم و نرخ ارز.
- ب- افزایش نسبت ارزش بازار سرمایه به ۹۰ درصد ارزش تولید ناخالص داخلی در سال پایانی برنامه.
- ج- جذب متوسط سالانه ۱۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی.
- د- افزایش سالانه ۰.۲ واحد به طور متوسط در ضریب نفوذ بیمه.
- ه- ایجاد سامانه‌ای واحد با مشارکت بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت صنعت، معدن و تجارت برای شفاف و قابل پایش نمودن مصارف ارزی در اقتصاد.
- و- افزایش هر ساله سهم بخش‌های تولیدی از تسهیلات بانکی.
- ز- تکمیل استقرار صندوق ضمانت سپرده‌ها.
- ح- تکمیل بانکداری یکپارچه و متصل شدن تمامی سامانه‌های الکترونیکی بانک مرکزی جهت افزایش شفافیت و پی‌گیری جهت اجرائی شدن کامل مصوبه شورای عالی امنیت ملی درخصوص بازار غیرمتمشکل پولی.
- ماده ۲۷- حذف شد.

۴- محیط کسب و کار و خصوصی سازی:

ماده ۶- وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است با هدف تضمین امنیت سرمایه‌گذاری و کارآفرینی در کشور جذب متخصصان، صیانت، حفاظت و مقابله با اخلاف در امنیت اشخاص و بنگاهها و کاهش خطر(ریسک) اجتماعی در محیط کسب و کار، با همکاری سازمان، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، وزارتخانه‌های اطلاعات، دادگستری و کشور، اطاق‌های تعاون و بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی و اصناف بدون حق رأی الزامات ارتقای امنیت فضای کسب و کار را تهیه و به تصویب شورای عالی امنیت ملی برساند.

ماده ۱۱-

۱- در جهت اجرای مردمی شدن اقتصاد و گسترش سهم بخش خصوصی و تعاونی در اقتصاد و به منظور افزایش بهره‌وری و ارتقای سطح کیفی خدمات و مدیریت بهینه هزینه به تمامی دستگاههای اجرایی که عهده‌دار وظایف اجتماعی، فرهنگی و خدماتی هستند (از قبیل واحدهای بهداشتی و درمانی، مراکز بهزیستی و توانبخشی، مراکز آموزشی، فرهنگی، هنری، و ورزشی و مراکز ارائه‌دهنده خدمات و نهادهای کشاورزی و دامپروری) اجازه داده می‌شود در چهارچوب استانداردهای کیفی خدمات که توسط دستگاه ذی‌ربط تعیین می‌گردد، نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی (به‌جای تولید خدمات) اقدام نمایند.

آیین‌نامه این ماده شامل نحوه تعیین قیمت خرید خدمات و تعیین تکلیف نیروی انسانی و ساختار به پیشنهاد سازمان و دستگاههای اجرایی ذی‌ربط به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- به منظور نظارت بیشتر بر بنگاههای در حال واگذاری و همچنین بنگاههای واگذار شده به صورت کنترلی، اسامی این بنگاهها از سوی سازمان خصوصی‌سازی به سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و بانک مرکزی اعلام می‌شود. سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مکلف است ثبت صورتجلسات مجامع عمومی و هیأت مدیره و همچنین دخل و تصرف در اموال و املاک بنگاههای مزبور را پس از اخذ مجوز کتبی از سازمان خصوصی‌سازی انجام دهد. بانک مرکزی موظف است طی دستورالعمل اعلامی به بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی و دولتی، اعطای هرگونه تسهیلات به بنگاههای مذکور را مشروط به اخذ مجوز از سازمان خصوصی‌سازی نماید.

تبصره- دولت مجاز است از طریق بانک مرکزی، بدهی‌های ارزی ایجاد شده شرکت ملی نفت ایران به سامانه بانکی کشور طی سالهای ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲ را به تدریج طی سالهای برنامه ششم از محل مازاد منابع نفت و گاز و وصولی‌های صادرات نفت خام و میعانات گازی پس از تحقق ردیفهای درآمدی بودجه عمومی سنواتی و تسویه حساب فیما بین وزارت نفت و دولت و پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی پرداخت نموده و هر شش‌ماه یکبار گزارش آن را به هیأت وزیران و کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس شورای اسلامی اعلام نماید. به

میزان پرداخت انجام شده، بدهی شرکت ملی نفت کسر و سهام دولت در شرکت مزبور افزایش می‌یابد. این تبصره مانع از ایفای تعهدات شرکت ملی نفت برای پرداخت بدهی‌های مربوط به سامانه بانکی نمی‌شود.

ماده الحاقی (۷) - سازمان‌های مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی و دبیرخانه موظفانند شرکت‌های خود را در سامانه مالیاتی ثبت و اظهارنامه تسلیم کنند و زمانی که صادرات داشته باشند از معافیت مقرر در قانون بهره‌مند خواهند شد.

ماده الحاقی (۸) - در راستای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی در ارتباط با اولویت و جایگاه بخش خصوصی در اقتصاد ایران و واگذاری امور تصدی‌گری به بخش خصوصی و با عنایت به اهمیت و نقش مؤثر فضای کسب و کار، اختیار صدور مجوز برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی و تخصصی داخلی و خارجی به اتاق‌های سه‌گانه کشور شامل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق تعاون مرکزی و اتاق اصناف ایران واگذار می‌شود.

۵- توازن منطقه‌ای، توسعه روستایی و توانمند سازی فقرا:

ماده ۲۱- به منظور رقابت‌پذیرکردن استان‌ها، عدالت بین منطقه‌ای و سرزمینی و تقویت خوداتکایی استان‌ها، افزایش انگیزه وصول درآمدهای استانی و کاهش عدم تعادل‌های منطقه‌ای، به دولت اجازه داده می‌شود:

۱- درآمدها و هزینه‌هایی که ماهیت استانی دارند را تعیین و طی سال اول برنامه ششم در چهارچوب نظام درآمد- هزینه استانی به صورت سرجمع درآمدها، اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای هر استان (بر مبنای وجوه دریافتی و یا واریزی به خزانه) در بودجه سنواتی اعمال نماید. مازاد بر درآمدهای وصولی نسبت به سقف مصوب هر استان براساس دستورالعمل ابلاغی سازمان برای تأمین اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، در مقاطع سه‌ماهه به استان‌های ذی‌ربط توزیع می‌گردد.

۲- حذف شد.

۳- دولت موظف است در سال اول برنامه کلیه اختیارات و وظایف قابل واگذاری دستگاههای اجرایی به دستگاههای متناظر در استان‌ها را تعیین و در جهت تقویت اختیارات و تصمیم‌گیری واگذار نماید.

ماده الحاقی (۹) - دولت موظف است به منظور استحکام بخشی ساخت و سازها، دستیابی به توسعه پایدار و تأمین مسکن برای اقشار کم‌درآمد شهری و کاهش آسیب‌پذیری سکونتگاههای روستایی (باهدف بهسازی و نوسازی مسکن روستایی) با تأمین منابع و تسهیلات ارزان‌قیمت مورد نیاز در طول برنامه ششم اقدام‌های زیر را از طریق بنیاد مسکن انقلاب اسلامی به عمل آورد:

الف- بهسازی و نوسازی سالانه حداقل دویست هزار (۲۰۰.۰۰۰) واحد مسکونی روستایی با پرداخت تسهیلات ارزان‌قیمت با کارمزد پنج درصد (۵٪) و تأمین مابه‌التفاوت سود تسهیلات برای دوران مشارکت مدنی و فروش

اقساطی، همچنین تضمین مانده مطالبات معوق شامل اصل، سود و هزینه‌های متعلقه و ارائه تضمین‌نامه مورد قبول بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ب- کمک به احداث سالانه دویست هزار (۲۰۰.۰۰۰) واحد مسکونی برای خانوارهای شهری کم‌درآمد شهری از طریق تأمین تسهیلات ارزان قیمت به ازای هر واحد ششصد میلیون ریال، تا بنیاد مسکن انقلاب اسلامی متناسب با پیشرفت کار در اختیار خانوارها قرار دهد و تأمین کمک یارانه ساخت تا سقف صد میلیون ریال (متوسط هفتاد میلیون ریال) برای هر واحد مسکونی از طریق کمک دولت به حساب ۱۰۰ حضرت امام (ره).

ج- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور پرداخت مابه‌التفاوت سود تعیین شده سهم متقاضی تا نرخ مصوب تسهیلات مذکور را تضمین و براساس اعلام بانک مرکزی جمهوری اسلامی در لوایح بودجه سنواتی پیش‌بینی و تأمین می‌نماید.

ماده الحاقی (۱۰)- دولت مکلف است اقدامات زیر را در خصوص تحقق اهداف توازن منطقه‌ای و توانمندسازی فقرا به انجام رساند:

۱- تنظیم و ارائه کلیه اعتبارات مربوط به عمران و توسعه روستایی و عشایری در بودجه سنواتی تحت پیوستی با عنوان «توسعه روستایی و عشایری پایدار»

۲- اعطای کمکهای فنی-اعتباری مناسب برای توسعه بنگاههای کوچک و متوسط دارای توجیه اقتصادی، اجتماعی و محیط‌زیستی در یک یا چند روستا یا مناطق عشایری، با توجه به قابلیت‌های آمایشی، نیازها و اولویتهای محلی و بر اساس رویکرد زنجیره‌ای
آیین‌نامه این بند حداکثر ظرف مدت سه ماه بعد از تصویب این قانون به وسیله وزارت جهاد کشاورزی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳- اعطای کمکها و اعتبارات لازم برای توسعه نمایشگاهها، بازارچه‌ها، بازارها، پایانه‌ها، خوشه‌های تولیدات روستایی، انبارها و سردخانه‌ها، بر اساس طرح پیشنهادی موجه، به اشخاص حقوقی صاحب صلاحیت (سازماندهی شده در نظام فنی روستایی کشور)

۴- استقرار «نظام تأمین مالی روستایی» با حداکثر بهره‌گیری از ظرفیت موجود در راستای :
تسهیل فضای کسب و کار؛ جذب نقدینگی جامعه و هدایت آن به تولید؛ توسعه صندوق‌های خطرپذیر و ضمانت سرمایه‌گذاری؛ تأمین نیازهای اساسی روستاییان و عشایر
ارتقای شاخصهای توسعه روستایی و عشایری به‌ویژه در زمینه سرانه درآمدی، تولید ناخالص داخلی، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، بیکاری، نرخ پس‌انداز، فقر اندازه‌گیری شده بر اساس نمایه‌های چندبعدی، شکاف درآمدی روستایی- شهری، سهم از صادرات غیرنفتی و سهم جمعیت دچار سوء تغذیه به میزان حداقل بیست و

پنج درصد (۲۵٪) و تثبیت جمعیت روستایی حداقل در سطح سی و پنج درصد (۳۵٪) جمعیت کشور تا انتهای برنامه ششم.

۶- نظام اداری و مبارزه با فساد:

ماده ۷- دولت مکلف است به منظور رفع مشکلات صندوق حمایت و بازنشستگی کارکنان صنعت فولاد در برنامه ششم توسعه اقدامات زیر را به عمل آورد:

الف- حداکثر در سه ماهه اول اجرای برنامه ششم نسبت به انجام محاسبات فنی و تعهدات آتی کسورات صندوق فولاد (محاسبات اکچوئری) با شاخصهای مورد تأیید سازمان تأمین اجتماعی و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از جمله سن امید به زندگی، نرخ تورم، نرخ رشد دستمزد، مستمری و تنزیل و تأیید سازمان حسابرسی کل کشور اقدام نماید.

ب- دولت مکلف است براساس محاسبات انجام شده تفاوت قیمت گذاری اموال و داراییهای صندوق و تعهدات فعلی و آتی آن را طی پنج سال به نحوی که سهم هر سال کمتر از بیست (۲۰٪) درصد نباشد به یکی از طرق مشروحه به صندوق پرداخت نماید:

۱- منابع عمومی از طریق خزانه داری و بودجه های سنواتی

۲- سهم الشرکه دولتی در شرکتها

۳- واگذاری امتیازات و انحصارات در اختیار دولت

۴- انتشار صکوک و اموال مشارکت با تعهد پرداخت دولت

ج- در صورت عدم پرداخت کل بدهی در سال اول، بدهی های تسویه نشده از تفاوت اموال و دارایی ها و تعهدات صندوق که در سالهای بعد پرداخت می گردد به استناد بند «ه» ماده (۷) قانون ساختار نظام جامع رفاه تأمین اجتماعی براساس سود اوراق مشارکت به روزرسانی و پرداخت می گردد.

پس از انجام موارد فوق و تأیید هیأت امنای سازمان تأمین اجتماعی و همزمان با پرداخت اولین قسط براساس آیین نامه ای که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید انتقال ارکان، اموال، دارایی ها و تعهدات و مطالبات صندوق مذکور به سازمان تأمین اجتماعی انجام و پس از انجام کل تعهدات اقدام به ادغام صندوق و تطبیق مشمولان با مقررات تأمین اجتماعی خواهد شد.

ماده الحاقی (۱۱)- به منظور عمران و آبادانی روستاها و مدیریت مسائل و مشکلات مرتبط با روستاها وزارت عمران و توسعه روستاها (جهاد سازندگی) تشکیل می گردد. دولت مکلف است تا پایان سال اول برنامه ششم توسعه ساختار، وظایف، مسؤولیت ها و اختیارات این وزارتخانه را هماهنگ با سایر ساختارهای دولتی و غیردولتی تهیه و برای تصویب به مجلس ارائه نماید .

ماده الحاقی (۱۲)- دولت مکلف است تا پایان اول برنامه با ارائه استاندارد و شاخص مبتنی بر این چهار ویژگی (تولید یا کسب، ذخیره یا بازیابی، تبادل درونی، انتشار و افشاء) وضعیت سامانه‌های اطلاعات موجود را قاعده‌مند نموده و پویایی آن را رصد نماید. دولت موظف است با ایجاد پایگاه داده‌ای جامع ذیل یک ارگان مستقل (مرکز آمار)، به اتصال هرچه بهتر و سریع‌تر بانکهای موجود داده‌ای (که به شکل جزیره‌ای عمل می‌کنند) اقدام و تا پایان سال اول برنامه از این نظام جامع اطلاعاتی کشور رونمایی شود.

ماده الحاقی (۱۳)- صنایع تبدیلی و تکمیلی در مراحل تولید محصولات کشاورزی تا یک مرحله پس از تولید از پرداخت مالیات بر ارزش افزوده معاف می‌باشد.

ماده الحاقی (۱۴)- دولت موظف است نسبت برقراری عدالت در نظام پرداخت، رفع تبعیض و همسان‌سازی حقوق و مستمری‌های بازنشستگان و موظفین کشوری و لشکری سنوات مختلف با استفاده از سامانه امتیازی جامع در طول سال اول اجرای این قانون اقدام نماید به نحوی که اختلاف حقوق بازنشستگان و موظفین و مستمری‌بگیران طی سنوات مختلف با شرایط تحصیلی، سنوات و سایر متغیرهای خدمتی در پایان برنامه از بیست درصد (۲۰٪) تجاوز نکند. آیین‌نامه اجرائی این حکم ظرف مدت سه ماه به تصویب هیأت‌وزیران خواهد رسید.

ماده الحاقی (۱۵)- به منظور اجرای سیاستهای نظام و مقابله با آسیبهای اجتماعی و فرهنگی و هماهنگی برنامه‌ها و نظارت بر عملکرد دستگاههای اجرائی و نیروهای نظامی و انتظامی که در زمینه آسیبهای اجتماعی وظایفی را به عهده دارند، «شورای عالی اجتماعی و فرهنگی کشور» به ریاست رئیس جمهور و نائب رئیسی وزیر کشور تشکیل می‌گردد.

وظایف و اختیارات و ترکیب اعضای شورا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی و وزارت کشور و شورای عالی انقلاب فرهنگی حداکثر ظرف مدت سه ماه به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد. تصمیمات این شورا در حدود وظایف و اختیارات قانونی پس از تأیید رئیس‌جمهور برای کلیه دستگاههای فوق‌الذکر لازم‌الاجراء می‌باشد.

دبیرخانه سازمان امور اجتماعی موظف است کلیه تصمیمات این شورا را پس از ابلاغ توسط رئیس‌شورا پی‌گیری و نظارت نموده و نتیجه را به شورا گزارش نماید.

وظایف استانی و شهرستانی این سازمان در استانها و شهرستانها به عهده استانداری‌ها و فرمانداری‌ها است و استانداران و فرمانداران مسؤول تحقق مصوبات شورا در سطح استان و شهرستان می‌باشند.

وظایف اصلی این شورا عبارت است از:

۱- به منظور کاهش حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) آسیبهای اجتماعی و فرهنگی معین تا پایان برنامه ششم توسعه از جمله اعتیاد، طلاق، حاشیه‌نشینی، تخلفات و خشونت‌های اجتماعی- فرهنگی و فساد با اولویت نقاط بحرانی و حاد آسیبهای اجتماعی، با معاضدت کلیه دستگاههای اجرائی موظفند در چهارچوب

و وظایف و مأموریت‌های قانونی و مصوبات شورای عالی اجتماعی و فرهنگی کشور اقدامات زیر را انجام دهند:

الف- تهیه و تنظیم برنامه‌های عملیاتی کاهش آسیب‌های اجتماعی در حوزه وظایف قانونی و محوله، از محل امکانات و منابع در اختیار برای تصویب در شورا

ب- فراهم نمودن زمینه و شرایط لازم برای جلب مشارکت عمومی از طریق ایجاد و تقویت تشکلهای سازمانهای مردم نهاد، حمایت حقوقی، آموزش، ساماندهی و ارائه کمکهای فنی و اعتباری

ج- اعطای کمک مالی دستگاههای اجرائی به تشکلهای مذکور، متناسب با میزان تحقق نتایج و دستاوردها و کاهش آسیب در جامعه هدف

د- اقدام و عمل مناسب دستگاههای اجرائی و نهادهای عمومی غیردولتی و دستگاه قضائی برای کاهش آسیبهای اجتماعی

۲- صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران و دیگر دستگاهها و نهادهای فرهنگی موظفند به منظور پیشگیری، کنترل و کاهش آسیبهای اجتماعی، ضمن در اولویت قراردادن برنامه‌های مرتبط با کاهش آسیبهای اجتماعی، خدمات خود را به صورت رایگان به این بخش اختصاص دهند .

۳- کلیه دانشگاهها و مراکز آموزشی و پژوهشی و مراکز حوزوی کشور موظفند تحقیقات و پژوهشهای مرتبط با کاهش آسیبهای اجتماعی را در اولویت قرارداده و راهکارهای خود را برای حل معضلات مذکور به شورای اجتماعی ارائه نمایند.

۴- سازمان امور اجتماعی و فرهنگی کشور موظف است رصد و پایش مستمر مبتنی بر شاخصهای مربوط را براساس مصوبات شورای اجتماعی حداقل سالی یکبار انجام و گزارش آن را به شورا و مجلس شورای اسلامی و حسب مورد به دیگر مراجع ذی ربط ارائه نماید.

۵- به منظور کاهش آسیبهای اجتماعی و فرهنگی، تمامی طرحهای توسعه‌ای و مهم کشور باید واجد «پیوست فرهنگی و اجتماعی» باشند. استانداردهای پیوست و مصادیق طرحهای توسعه‌ای کشور، توسط شورای عالی اجتماعی و فرهنگی مصوب و اعلام می‌گردد .

۶- تشکیل معاونت فرهنگی- اجتماعی در دستگاههای علمی، فرهنگی و اجتماعی و استانداری‌ها با هدف انجام فعالیتهای فرهنگی- اجتماعی استانها به منظور اجرای مصوبات ستاد راهبری نقشه مهندسی فرهنگی در سطوح ملی و منطقه‌ای
تبصره- آیین‌نامه اجرائی این ماده، شش ماه پس از تصویب و ابلاغ این قانون بنابه پیشنهاد شورای مذکور به تصوب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده الحاقی (۱۶)- دولت موظف است طی سالهای برنامه ششم:

الف- بیست و پنج درصد (۲۵٪) واحدهای عملیاتی و خدمات دستگاههای اجرایی را به شبکه‌های حرفه‌ای و بخش خصوصی و سمن‌ها واگذار نماید.

ب- سی و پنج درصد (۳۵٪) وظایف و واحدهای عملیاتی را به مدیریت محلی واگذار کند.

ج- بیست درصد (۲۰٪) سقف پست سازمانی دستگاهها و بیست درصد (۲۰٪) فضای اداری دولتی را کاهش دهد.

د- ضمن رفع تبعیض در پرداخت مزایای شغلی در بخش دولتی، نظام پرداخت و معیشت بازنشستگان را بهبود بخشد.

ه- در شاخص ادراک فساد، جایگاه کشور را در حد شش کشور اول منطقه بهبود داده و نرخ تشکیل پرونده تخلفات اداری را به میزان سی درصد (۳۰٪) سال پایان برنامه پنجم کاهش دهد.

و- به گونه‌ای عمل نماید که در پایان برنامه رتبه جهانی ایران در رتبه‌بندی سالانه سازمان ملل متحد در شاخص توسعه دولت الکترونیک کمتر از ۷۰ باشد.

۷- کشاورزی

ماده الحاقی (۱۷)- (تنفیذ ماده ۱۴۳ قانون برنامه پنجم توسعه)

به منظور حفظ ظرفیت تولید و نیل به خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی و دامی از جمله گندم، جو، ذرت، برنج، دانه‌های روغنی، چغندر قند و نیشکر، گوشت سفید، گوشت قرمز، شیر و تخم مرغ، اصلاح الگوی مصرف بر اساس استانداردهای تغذیه، گسترش کشاورزی صنعتی و دانش بنیان، فراهم‌نمودن زیر ساختهای امنیت غذایی و ارتقای ارزش افزوده بخش کشاورزی بر مبنای ملاحظات توسعه پایدار سالانه به میزان هفت درصد (۷٪) نسبت به سال ۱۳۸۸ در طول برنامه اقدامات زیر انجام می‌شود:

الف- ارتقای راندمان آبیاری بخش به حداقل چهل درصد (۴۰٪) در سال آخر برنامه از طریق اجرای عملیات زیربنایی آب و خاک از جمله طرحهای تجهیز و نوسازی، توسعه شبکه‌ها، زهکشها و روشهای نوین آبیاری و اجرای عملیات به‌زراعی و به‌نژادی

ب- تحویل آب مورد نیاز کشاورزان به صورت حجمی براساس الگوی کشت هرمنطقه و با استفاده از مشارکت بخش غیردولتی

ج- ارتقای شاخص بهره‌وری مصرف آب در بخش کشاورزی و افزایش تولید محصول به ازاء واحد حجم مصرفی

د- گسترش مبارزه تلفیقی با آفات و بیماری‌های گیاهی، مصرف بهینه سموم، کود شیمیایی، مواد زیست‌شناختی (بیولوژیکی) و داروهای دامی و همچنین مبارزه زیست‌شناختی (بیولوژیکی) و توسعه کشت زیستی (ارگانیک) مدیریت تلفیقی تولید و اعمال استانداردهای ملی کنترل کیفی تولیدات و فرآورده‌های کشاورزی در راستای پوشش حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) سطح تولید تا پایان برنامه

هـ - برون سپاری فعالیت‌های غیرحاکمیتی و تصدیگری‌های بخش کشاورزی به بخشهای خصوصی و تعاونی با تأکید بر به‌کارگیری کارشناسان تعیین صلاحیت‌شده عضو سازمان نظام مهندسی کشاورزی و منابع طبیعی و سازمان نظام دامپزشکی به عنوان ناظر و یا مشاور فنی مزارع کشاورزی و واحدهای دامی و دامپروری و آبی‌پروری، تعاونی‌ها و تشکلهای بخش کشاورزی

و- نوسازی ماشین‌آلات کشاورزی و خارج از رده کردن حداقل دویست هزار دستگاه ماشین‌آلات فرسوده کشاورزی و توسعه ماشینی کردن (مکانیزاسیون) بر مبنای اقلیم و شرایط و همچنین قابلیت و توانایی کشاورزان هر منطقه به گونه‌ای که در پایان برنامه، ضریب نفوذ ماشینی کردن (مکانیزاسیون) از یک اسب بخار در هکتار سال ۱۳۸۸ به (۱/۵) اسب بخار در هکتار در سال آخر برنامه برسد.

ز- ترویج استفاده از کودهای آلی و زیستی (ارگانیک) در سطح مزارع و باغهای کشور حداقل در سقف یارانه سال آخر برنامه چهارم و افزایش میزان مصرف این‌گونه کودها به سی و پنج درصد (۳۵٪) کل کودهای مصرفی در پایان برنامه

ح- صدور سند مالکیت کلیه اراضی کشاورزی توسط سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تا پایان برنامه
ط- گسترش پوشش بیمه تولیدات بخش کشاورزی و عوامل تولید به میزان حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) تولیدات تا پایان برنامه

ی- دولت به منظور تجهیز منابع برای سرمایه‌گذاری در بخش کشاورزی، بخشی از منابع خود را که در چهارچوب بودجه سالانه مشخص خواهد شد از طریق دستگاه اجرائی ذی‌ربط به عنوان کمک به تشکیل و افزایش سرمایه صندوقهای غیردولتی حمایت از توسعه بخش کشاورزی و یا به صورت وجوه اداره شده در اختیار صندوقهای مذکور قرار دهد. مبالغ پرداختی به صندوق‌ها به هزینه قطعی منظور می‌شود.

ماده الحاقی (۱۸)- (تنفیذ ماده ۱۴۶ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)
به منظور افزایش تولید و ارتقاء بهره‌وری و بازده زمینهای کشاورزی در واحد هکتار، دولت حمایت‌های حقوقی و مالی لازم را از تشکیل تشکلهای حقوقی با اولویت تعاونی‌های تولید کشاورزی در جهت اعمال مدیریت واحد یا اتخاذ سیاست‌های تشویقی برای یکپارچه‌سازی زمینهای کشاورزی به عمل می‌آورد.

ماده الحاقی (۱۹)- (تنفیذ ماده ۱۸ قانون برنامه چهارم توسعه)
ایجاد صندوق تثبیت درآمد کشاورزان با مشارکت درآمدی دولت و کشاورزان جهت سیاستهای حمایتی درآمدی کشاورزان به نحوی که خطرپذیری حاصل از تغییر قیمتها و عملکرد تولید را به منظور تثبیت درآمد کشاورزان کاهش دهد. اساسنامه صندوق یاد شده ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیئت وزیران میرسد.

ماده الحاقی (۲۱)- (تنفیذ بند ب ماده ۱۴۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)
ارتقاء سطح کلی حمایت از کشاورزی به حداقل سی و پنج درصد (۳۵٪) ارزش تولید این بخش
ماده الحاقی (۲۲)- دولت موظف است به منظور ارتقای بهره‌وری آب و خاک کشاورزی، ارتقای امنیت غذایی، سلامت و غنی‌سازی محصولات کشاورزی، حفاظت و صیانت از منابع طبیعی کشور و توسعه آن در چهارچوب اصول توسعه پایدار، توسعه صنایع کشاورزی و زنجیره‌های عرضه، اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف) بهبود ماده آلی خاک و حاصلخیزی خاکهای کشاورزی و حمایت از کشت گیاهان حاصلخیزکننده و بهبود تناوب کشت به میزان سالانه پانصد هزار هکتار در طول سالهای برنامه

ب) افزایش خوداتکائی و تولید محصولات اساسی به میزان ۱۴۵۰۰ هزار تن گندم، ۷۵۰۰ هزار تن نیشکر، ۵۵۹۶ هزار تن، چغندر قند ۱۰۲۰۰ هزار تن، ذرت دانه‌ای ۳۰۰۰ هزار تن، سیب‌زمینی ۴۷۸۱ هزار تن، دانه‌های روغنی ۵۰/۰۰۰ هزار تن- زیتون، ۱۴۵۴ هزار تن حبوبات، ۷۶۰/۰۰۰ هزار تن انواع گوشت، ۳۳۹۶ هزار تن (طیور و گوشت قرمز)، ۱۱۸۹۰ هزار تن شیر خام، ۱۱۰۳ هزار تن تخم‌مرغ (تجاری و بومی) و ۱۵۱۰ هزار تن تولیدات شیلاتی در پایان برنامه

ج) اجرای عملیات آبخیزداری و آبخوانداری و به میزان پانزده میلیون هکتار در طول برنامه

د) اجرای عملیات بیان‌زدایی و تثبیت شن و مهار کانون‌های بحرانی فرسایش بادی از ۲۷۱ هزار هکتار در سال

پایه به ۱۴۱۱ هزار هکتار در پایان برنامه.

ه) توسعه و حمایت از صنایع تبدیلی و تکمیلی، بسته‌بندی و نگهداری محصولات کشاورزی از ۳۵ میلیون تن

در سال پایه به ۴۷ میلیون تن تا پایان برنامه.

و) افزایش تولیدات آبی‌پروری با تأکید بر پرورش ماهی در قفس در آب‌های آزاد به میزان ۲۰۰ هزار تن در سال پایانی برنامه

۸- آب

ماده ۱۰-

۱- به منظور مقابله با بحران کم‌آبی و رهاسازی حق‌آبه‌های زیست محیطی برای پایداری سرزمین و تولید پایدار در بخش کشاورزی، تعادل بخشی به سفره‌های زیرزمینی و همچنین کاهش مصرف سالانه آب به

میزان یازده میلیارد مترمکعب تا پایان برنامه اقدامات زیر انجام می‌گیرد :

الف) افزایش عملکرد در واحد سطح و عدم توسعه سطح کل زیرکشت، به‌کارگیری ارقام و گونه‌های مقاوم به خشکی و شوری، رعایت الگوی کشت مناسب با منطقه

ب) ارتقای شاخص بهره‌وری آب کشاورزی با توسعه روشهای نوین آبیاری حداقل به میزان سالانه چهارصد هزار هکتار با پرداخت تا هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) هزینه اجرای عملیات به عنوان کمک دولت به صورت بلاعوض، اعمال مدیریت تقاضای مصرف آب با مشارکت ذی‌نفعان در حوضه‌های آبریز، تحویل حجمی آب در زمان و مکان مورد نیاز

ج) اقدام برای احیاء و تقویت منابع آبهای زیرزمینی با اجرای روشهای مناسب تعادل بخشی، تغذیه مصنوعی، پخش سیلاب، آبخیزداری و آبخوانداری، مسلوب‌المنفعه نمودن چاههای فاقد پروانه بهره‌برداری و نصب کنتور هوشمند حجمی آب و برق بر روی چاههای دارای پروانه بهره‌برداری

د) ارائه حمایت‌های لازم برای توسعه گلخانه‌ها و انتقال کشت محصولات که قابلیت انتقال از فضای باز به گلخانه را دارند و اعمال محدودیت و یا ممنوعیت کشت این محصولات حسب مورد با توجه به ظرفیت‌های ایجادشده گلخانه‌ای

ه) اعمال مدیریت جهت جلوگیری، عدم پرداخت هرگونه یارانه و حمایت مالی محصولاتی که بر خلاف الگوی کشت، تولید می‌شوند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده به پیشنهاد سازمان و وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و نیرو ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- وزارتخانه‌های نیرو و جهاد کشاورزی و تشکلهای آب بران مکلفند در راستای حفاظت کمی و کیفی منابع آب و تعیین قیمت تمام‌شده آن، ضوابط قیمت‌گذاری و بهای آب مصرفی بهره‌برداران متخلف اعم از صنعتی، خدماتی و کشاورزی را با لحاظ نمودن ارزش اقتصادی آب، نحوه استحصال آب و با رعایت ملاحظات اجتماعی و زیست‌محیطی در تمامی بخشهای مصرف و ضوابط اخذ جریمه مشترکان پرمصرف در ازای مصارف مازاد بر الگوی مصرف برای کاربری خانگی و غیرخانگی را ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون به تصویب شورای اقتصاد رسانده و اجرائی نماید.

ماده الحاقی (۲۳)- وزارت نیرو موظف است در حوضه‌های آبریز در صورت فروش حقابه کشاورزان از محل مبلغ فروش به کشاورزان حقابه‌دار خسارت پرداخت نماید.

ماده الحاقی (۲۴)- وزارت نیرو مکلف است تا پایان برنامه کیفیت آب شرب را با شاخص (TDS سختی آب) بگونه‌ای تولید نماید که بیشتر از ۵۰۰ (TDS) نشود. تا دستیابی به شاخص مذکور تعرفه آب شرب از (TDS سختی آب) بالاتر از ۱۰۰۰ میلی‌گرم در لیتر مشمول پنجاه درصد (۵۰٪) تخفیف می‌باشد که در بودجه سالانه منظور می‌گردد.

ماده الحاقی (۲۵)

۱) هرگونه انتقال آب بین حوزه‌های داخلی بدون توجه به تأمین کامل نیازهای پایین دست و حقابه زیست‌محیطی به‌استثنای تأمین آب شرب و در شرایط بحران دائمی ممنوع می‌باشد.

۲) سازمان حفاظت محیط‌زیست موظف است نسبت به پی‌گیری رهاسازی و تأمین حقابه‌های زیست‌محیطی رودخانه‌ها، تالاب‌ها و دریاچه‌های کشور و حفظ شرایط مناسب طبیعی آنها اقدام نماید. متخلفان از این حکم توسط سازمان مزبور به مراجع قضائی معرفی می‌شوند.

۳) دولت موظف است تدابیری اتخاذ نماید تا پساب حاصل از فعالیت‌های کشاورزی، صنعتی و خانگی پس از تصفیه و سالم‌سازی با اولویت بازگشت به چرخه مصرف، وارد چرخه طبیعی همان حوضه آبریز گردد.

۴) وزارت نیرو مجاز نیست بدون اذن حقابه‌داران حقابه آنها را به فروش رساند. فروش بدون اذن حقابه تصرف عدوانی و جرم محسوب می‌شود و باید پیگرد قانونی گردد.

ماده الحاقی (۲۶) - رویکرد کلی سیاست‌گذاری و اجراء در نظام سلامت اولویت پیشگیری بر درمان و تصمیم‌گیری بر اساس شواهد خواهد بود. بر این اساس موارد زیر به وزارت بهداشت تکلیف می‌گردد:

(۱) ارتقاء زیرساخت‌ها بهداشتی و توزیع عادلانه آن در سطح کشور از جمله منابع آب سالم آشامیدنی و اجرای شبکه فاضلاب شهری به میزان پنج درصد (۵٪) تا سال آخر برنامه

(۲) بهبود ملموس شاخصهای بهداشتی و درمانی از جمله سوء تغذیه، شیوع فعالیت فیزیکی، کاهش مصرف دخانیات، کاهش فشارخون، قندخون، کلسترول، دسترسی به تسهیلات بهداشتی و میزان پنج درصد (۵٪) تا سال آخر برنامه

۹- محیط زیست

ماده ۸- به منظور تحقق اهداف مندرج در اصل پنجاهم (۵۰) قانون اساسی مبنی بر جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست، بهره‌مندی از محیط زیست مطلوب مندرج در سند چشم‌انداز و اجرای سیاست‌های کلی ابلاغی محیط زیست، تمامی دستگاههای اجرائی و بخشهای خصوصی و تعاونی نهادهای عمومی غیردولتی برای طرحهای عمده مکلفند نسبت به ارزیابی راهبردی محیط‌زیست (SEA) و ارزیابی اثرات زیست‌محیطی (EIA) سیاست‌ها، برنامه‌ها و طرحهای خود براساس شاخصها، ضوابط و معیارهای پایداری محیط زیست به اجراء درآورند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده در خصوص تعیین شاخصهای شناسایی طرحهای عمده، نحوه اعمال، سازوکارهای نظارت و پایش بر شاخصهای پایداری، الزامات شاخصهای پایداری محیط زیست، وظایف و الزامات دستگاههای اجرائی برای پیشبرد شاخصهای یادشده به پیشنهاد سازمان و سازمان حفاظت محیط‌زیست و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی ذی‌ربط، شش ماه پس از تصویب قانون در هیأت‌وزیران به تصویب خواهد رسید.

ماده الحاقی (۲۷) - وزارتخانه‌های نفت و صنعت، معدن و تجارت مکلفند:

الف) با توجه به ظرفیت (پتانسیل)های کشور نقشه راه زنجیره ارزش کامل محصولات پتروشیمی را از نقطه آغاز تا محصولات نهائی تدوین نموده و حلقه‌های واسط و مفقوده را که در حال حاضر در کشور تولید نمی‌شوند، شناسایی نمایند.

ب) با معرفی زنجیره ارزش کامل محصولات پتروشیمی و حلقه‌های مفقوده به سرمایه‌گذاران همراه با توجیه فنی اقتصادی و با هدف فراهم نمودن زمینه لازم جهت توسعه متوازن صنایع پایین‌دستی پتروشیمی در کشور توسط بخش خصوصی به منظور تکمیل زنجیره ارزش محصولات پتروشیمی با اولویت توسعه حلقه‌های مفقوده و استفاده از فناوری‌های جدید با تکیه بر کاهش شدت انرژی، ضایعات، آلاینده‌گی محیط‌زیست و افزایش راندمان براساس اصول آمایش سرزمین اقدام نماید.

ج) صندوق توسعه ملی مکلف است جهت توسعه صنایع پایین دست پتروشیمی و براساس نقشه راه زنجیره ارزش کامل محصولات پتروشیمی، از محل صندوق توسعه ملی، تسهیلات ارزی در اختیار شرکتهای دانش‌بنیان برای راه‌اندازی واحدهای پایین دست پتروشیمی قرار دهد.

۱۰- صنعت و معدن

ماده الحاقی (۲۸)- دولت موظف است:

الف- کلیه نقشه‌های پایه زمین‌شناسی، شناسایی، پی‌جویی و اکتشاف عمومی ظرفیت‌های معدنی اعم از هیدروکربوری و غیرهیدروکربوری کشور را تهیه و پس از تجمیع اطلاعات در یک پایگاه اطلاعات جامع در اختیار ذی‌نفعان قرار دهد.

ب- کلیه درصدهای مذکور در ماده (۱۴) قانون اصلاح قانون معادن مصوب سال ۱۳۹۰ را همه‌ساله به‌طور کامل تخصیص دهد.

ج- با پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های صنعت، معدن و تجارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و با مشارکت شرکت دخانیات ایران ظرف مدت شش‌ماه پس از ابلاغ این قانون سند راهبردی صنعت دخانیات کشور را با تکیه بر ظرفیت‌های داخلی و حمایت از تولید ملی تهیه و تصویب نماید.

ماده الحاقی (۲۹)- دولت مکلف است به‌منظور توسعه بخش تعاون به بیست و پنج (۲۵٪) درصد اقتصاد ملی، تا پایان برنامه ششم با رویکرد ایجاد اشتغال، گسترش مشارکت اقتصادی مردم خصوص اقشار متوسط و کم درآمد نسبت به موارد زیر اقدام نماید:

۱- افزایش سهم تعاونی به ده درصد (۱۰٪) بازار پولی کشور

۲- اختصاص بیست و پنج درصد (۲۵٪) از تسهیلات وجوه اداره‌شده به‌منظور ایجاد اشتغال و سرمایه‌گذاری بخش‌های غیردولتی به بخش تعاون

۳- افزایش سرمایه بانک توسعه تعاون ایران از محل فروش اموال مازاد وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در طول برنامه به‌میزان صد درصد (۱۰۰٪)

۴- ممنوعیت تخصیص وجوه حاصل از واگذاری‌های موضوع قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی خارج از ماده (۲۹) این قانون

۵- اجرای باقی‌مانده تکالیف ماده (۱۹) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (۴۴) قانون اساسی تا پایان برنامه ششم توسعه

۶- واگذاری وظایف تصدی‌گری به اتاق تعاون و دیگر تشکلهای اقتصادی بخش تعاون توسط دولت تا پایان برنامه ششم توسعه

۷- عضویت اتاق تعاون ایران در تمامی شوراها و مجامعی که اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی عضویت دارد.

ماده الحاقی (۳۰) - سازمان‌های توسعه‌ای موظفند در طی برنامه ششم توسعه نسبت به تجاری کردن فعالیت‌های تحقیقاتی و حمایت از شرکتهای دانش‌بنیان و مشارکت با آنان با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم (۴۴) قانون اساسی با هدف تکمیل زنجیره تبدیل ایده به محصول تجاری و صنعتی با قابلیت تولید انبوه در حوزه‌های راهبردی و زیست‌فناوری، ICT و میکروالکترونیک، مواد پیشرفته و صنایع دارویی با همکاری معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور به کمک صندوق‌های حمایتی پژوهش و فناوری، اقدام نمایند. اعتبار مورد نیاز هرساله در لوایح بودجه دولت پیش‌بینی می‌شود.

۱۱- حمل و نقل

ماده ۱۲ - در راستای مردمی‌شدن اقتصاد و گسترش زیرساختهای موردنیاز برای خدمات تجارت خارجی و افزایش عبور (ترانزیت) دولت مجاز است به‌منظور برونگرایی اقتصادی اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- به سازمان بنادر و دریانوردی اجازه داده می‌شود نسبت به مشارکت با شرکتهای معتبر بین‌المللی (داخلی و یا خارجی)، برای تشکیل شرکت جهت اداره بنادر اصلی با کارکرد بین‌المللی اقدام نماید. سهم سازمان بنادر و دریانوردی در مشارکت با شرکتهای داخلی حداقل سی و پنج درصد (۳۵٪) و حداکثر چهل و نه درصد (۴۹٪) سهم شرکت خارجی در این مشارکت حداقل چهل و نه درصد (۴۹٪) خواهد بود.

۲- به سازمان بنادر و دریانوردی اجازه داده می‌شود با ارائه حمایت‌ها و مشوقهای لازم نسبت به واگذاری حق بهره‌برداری و یا مدیریت بنادر کوچک و محلی و نیز اعطای مجوز احداث بنادر جدید به اشخاص حقوقی حرفه‌ای و معتبر غیردولتی با رعایت ضوابط و مقررات داخلی و بین‌المللی و اصول رقابتی و حفظ وظایف حاکمیتی اقدام نماید.

۳- ارائه خدمات کمک ناوبری هوایی و نشست و برخاست به صورت انحصاری برعهده شرکت فرودگاههای کشور خواهد بود.

آیین‌نامه اجرائی این تبصره به پیشنهاد سازمان و وزارت راه و شهرسازی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده الحاقی (۳۱) - تمامی وزارتخانه‌ها و سازمان‌های فعال در حوزه دریا موظفند همکاری‌های لازم را در جهت تهیه، تصویب و اجرای طرحهای جامع توسعه فناوریانه صنایع دریایی و توسعه پایدار مناطق ساحلی کشور به خصوص سواحل مکران با تأکید بر الگو و ضوابط آمایش سرزمین، توان زیست‌بومی مناطق، اقتصاد سبز و شاخصهای توسعه پایدار معمول دارند.

ماده ۱۳ - به‌منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل ریلی و ترغیب سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در این زمینه و تسریع و تسهیل اجرای پروژه‌ها و افزایش رضایتمندی و اقبال عمومی از خدمات ارائه‌شده در این نوع حمل و نقل :

الف) سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی در حمل و نقل ریلی، سرمایه‌گذاری در مناطق محروم تلقی شده و کلیه قوانین و مقررات مرتبط با سرمایه‌گذاری در مناطق محروم بر سرمایه‌گذاری در حمل و نقل ریلی مترتب خواهد بود.

ب) وزارت راه و شهرسازی موظف است شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای را با هدف ساماندهی حاشیه شهرها و توسعه امور حمل و نقل ریلی حومه‌ای و ساخت خطوط مستقل حومه‌ای در زیرمجموعه شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران تشکیل دهد. این شرکت با همکاری شهرداری‌های مربوطه متولی کلیه امور حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای در کشور می‌باشد. اساسنامه شرکت حمل و نقل ریلی مسافری حومه‌ای ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون به پیشنهاد مشترک سازمان، وزارت راه و شهرسازی و وزارت کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ج) مالیات بر ارزش افزوده خدمات حمل و نقل ریلی (به استثنای مسافری)، با نرخ صفر محاسبه می‌شود.
د) به منظور ارتقای ایمنی تردد، حفظ و نگهداری راههای بین شهری و نگهداری بهینه شبکه حمل و نقل ریلی و توسعه حمل و نقل عمومی درون شهری و خدمات هواشناسی، ماده (۷۰) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) شامل بنزین نیز شده و از مجموع منابع حاصله سی و چهار درصد (۳۴٪) به عنوان درآمد اختصاصی شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران، سی درصد (۳۰٪) سهم حمل و نقل ریلی درون شهری به وزارت کشور، سی و چهار درصد (۳۴٪) به عنوان درآمد اختصاصی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای و دو درصد (۲٪) سهم سازمان هواشناسی اختصاص می‌یابد.
ماده الحاقی (۳۲)

۱) وزارت صنعت، معدن و تجارت موظف است با همکاری معاونت علم و فناوری رئیس‌جمهور، وزارتخانه‌های کشور و راه و شهرسازی ضمن حمایت از سازندگان داخلی تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری، خرید خارجی تجهیزات مورد نیاز را به گونه‌ای سازماندهی نماید که به ازای انجام خریدهای خارجی، انتقال فناوری به داخل کشور صورت پذیرفته به نحوی که تا پایان برنامه ششم توسعه حداقل هشتاد و پنج درصد (۸۵٪) دانش طراحی و ساخت تجهیزات مورد نیاز صنعت حمل و نقل ریلی شهری و بین شهری با کمک و استفاده از نهادهای علمی و فناوری ملی نظیر جهاد دانشگاهی، دانشگاهها و شرکتهای دانش‌بنیان داخلی شود.

۲) شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران مجاز است با رعایت قانون نحوه اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی، و مشارکت با بخش خصوصی، نسبت به ایجاد مجتمع‌های چند منظوره اقامتی و خدمات پذیرایی، پارکینگ طبقاتی و واحدهای تجاری در مجاورت ایستگاهها در زمینهای تحت تملک یا مورد بهره‌برداری خود اقدام نماید.

۳) قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب ۱۳۸۳/۹/۱۸ تا پایان برنامه تمديد می‌شود. به منظور تقویت اقتصاد حمل و نقل ریلی و افزایش سهم بار و مسافر توسط بخشهای خصوصی و تعاونی و تسهیل اجرای طرح (پروژه)ها و افزایش ایمنی و رضایتمندی و اقبال عمومی، دولت مکلف است زمینه استفاده

از منابع داخلی و خارجی را برای رشد و توسعه فعالیت‌های ریلی فراهم نماید. شرکت راه‌آهن جمهوری اسلامی موظف است صرفاً در چهارچوب آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی و اداری، استعدادی و تشکیلاتی که به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد فعالیت و بخشی از پروژه ساخت، تجهیز، بهبود و افزایش ظرفیت زیرساخت از جمله دوخطه کردن، برقی نمودن، تراک‌بندی و تحویل ایستگاه‌ها را با روشهایی نظیر مشارکت، ساخت، بهره‌برداری و انتقال (BOT) و طراحی، تدارکات و تأمین (EPC) و واگذاری امتیازهایی مانند استفاده از زیربنای حمل و نقل ریلی و انتقال حق دسترسی آن تا استهلاك کامل سرمایه و سود مورد توافق به بخش خصوصی و تعاونی واگذار نماید.

ماده الحاقی (۳۳) - باتوجه به نقش مهم و ضروری فرودگاهها در توسعه صنعت گردشگری و افزایش گردشگران خارجی و الزام آنها به ارتقای کیفیت خدمت‌رسانی و ارائه تسهیلات ویژه به گردشگران در پایانه‌های مسافرت هوایی، شرکت فرودگاههای کشور و شرکتهای فرودگاهی تابعه آن مشمول مزایای قانون توسعه صنعت ایرانگردی و جهانگردی، مصوب ۱۳۷۰/۷/۷ مجلس شورای اسلامی می‌گردند.

ماده الحاقی (۳۴) - دولت مکلف است ظرف شش‌ماه از تاریخ تصویب این قانون سیاست‌ها و برنامه اجرایی لازم درخصوص توسعه صنایع دریایی و به‌طور کلی حوزه دریا را تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۱۲- علم و فناوری

ماده ۱۴ - به‌منظور تحقق اقتصاد دانش بنیان، افزایش بهره‌وری، تنظیم رابطه متقابل تحصیل و اشتغال، گسترش همکاری و تعاملات فعال بین‌المللی و افزایش نقش مردم در مدیریت علمی و فناوری کشور:

۱- وزارت آموزش و پرورش مجاز است در جهت ارتقای کیفیت، عدالت آموزشی و بهره‌وری نسبت به خرید خدمات از بخش خصوصی و تعاونی اقدام نماید. آیین‌نامه نحوه خرید خدمات براساس ضوابطی است که وزارت آموزش و پرورش تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۲- حذف شد.

۳- تمامی دستگاههای اجرایی مجازند علاوه بر اعتبارات پژوهشی که ذیل دستگاه در قوانین بودجه سالانه منظور شده است، حداقل دو درصد (۲٪) از اعتبارات هزینه‌ای به‌جز فصل یک و شش و حداقل دو درصد (۲٪) از کل اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خود را برای امور پژوهشی و توسعه فناوری اختصاص دهند. آیین‌نامه اجرایی این بند حداکثر دوماه پس از ابلاغ این قانون توسط سازمان و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و همکاری دستگاههای ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۴- به‌منظور افزایش بهره‌وری نظام ملی نوآوری، اجتناب از تعریف و اجرای پژوهش‌های تکراری و انتشار اطلاعات و ایجاد شفافیت در انجام پروژه‌های تحقیقاتی و با هدف شناسایی و به‌کارگیری و تجاری‌سازی

دستاوردهای حاصل از پژوهش و توسعه، کلیه دستگاههای اجرایی موظفند اطلاعات و داده‌های مربوط به طرحها، پروژه‌های پژوهشی و فناوری و پایان‌نامه‌ها و رساله‌های خود به همراه هزینه‌های انجام شده برای انجام آنها را در سامانه‌های اختصاصی خود ثبت و منتشر نمایند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی موظف است ظرف مدت یک‌سال از تصویب این قانون، سازوکار ایجاد ارتباط بین سامانه‌های فوق‌الذکر را در قالب سامانه جامع مدیریت و انتشار دستاوردهای پژوهشی و فناوری با امکان دسترسی عمومی به اطلاعات و داده‌های آن و همچنین ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز سامانه و ضمانت اجرای آن طراحی و اجراء نماید.

۵- تمامی دستگاههای اجرایی کشور موظفند به منظور حمایت از نخبگان علمی، فرهنگی و هنری کشور و تکریم پیشکسوتان حوزه‌های مذکور و بهره‌مندی از توان و ظرفیت آنان برای توسعه کشور، طی مدت یک‌سال، برنامه‌های عملیاتی خود را منطبق با سند راهبردی کشور در امور نخبگان، تهیه و از سال دوم اجرای برنامه ششم توسعه کشور به مرحله اجراء درآورند.

۶- به منظور حمایت از پژوهش‌های مسأله‌محور و تجاری‌سازی پژوهش و نوآوری، در اجرای سیاست‌های کلی برنامه ششم کلیه شرکتهای دولتی و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکتهای وابسته و تابعه به استثنای صندوق‌های بیمه و بازنشستگی موظفند معادل حداقل سه درصد (۳٪) از سود قابل تقسیم سال قبل خود را برای مصرف در امور تحقیقاتی و توسعه فناوری در بودجه سالانه منظور نمایند. آیین‌نامه اجرایی این بند به پیشنهاد سازمان و با همکاری دستگاههای اجرایی ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۷- به منظور پیشتازی در اقتصاد دانش‌بنیان و افزایش تولید و صادرات محصولات و خدمات دانش‌بنیان در اجرای سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی دولت مجاز است برای توسعه و انتشار فناوری و حمایت از شرکتهای دانش‌بنیان نسبت به حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک با دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری، حوزه‌های علمیه و شرکتهای دانش‌بنیان در موارد ناظر به حل مشکلات کشور، مشروط به اینکه حداقل پنجاهویک درصد (۵۱٪) از هزینه‌های آن را کارفرما و یا بهره‌بردار تأمین و تعهد کرده باشد، اقدام نمایند. همچنین لازم است اطلاعات و داده‌های قراردادهای در سامانه مدیریت و انتشار دستاوردهای پژوهشی و فناوری موضوع بند (۴) همین ماده ثبت شود.

۸- تمامی دستگاههای اجرایی برای گسترش بهره‌وری دانش‌بنیان، تمهیدات لازم را جهت تسهیل مشارکت فعالان اقتصادی کشور در زنجیره تولید بین‌المللی فراهم آورند. سازمان مکلف است طرح «ارتقای مشارکت فعالان اقتصادی در زنجیره تولید بین‌المللی» را حداکثر تا پایان سال اول برنامه تدوین و پس از تصویب هیأت وزیران، عملیاتی نماید.

ماده الحاقی (۳۶) - باتوجه به تصویب مأموریت‌های جهاد دانشگاهی در اجرای نقشه جامع علمی کشور در جلسه ۵۶ مورخ ۱۳۹۳/۹/۲۵ شورای ستاد راهبردی اجرای نقشه جامع علمی کشور، سازمان موظف است جهت بهره‌برداری بیشتر از توانمندی‌های این نهاد در جهت تحقق توسعه فرهنگی - علمی و فناورانه و آموزشی و

تسهیل اشتغال فارغ‌التحصیلان دانشگاهها، با هماهنگی با سایر مراجع ذی‌ربط برنامه‌ریزی‌های لازم را انجام دهد.

ماده الحاقی (۳۷) - دولت موظف است ظرف مدت شش‌ماه از تصویب این برنامه، مدل بومی محاسبه هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را طراحی و متناسب با آن نظام ملی حسابداری و ثبت داده‌های مالی علم و فناوری (در بخش دولتی، عمومی، خصوصی و تعاونی) را تهیه و سالانه میزان هزینه‌کرد تحقیق و توسعه را محاسبه نماید. همچنین دولت موظف است اعتبارات پژوهش و فناوری در بودجه سالانه را در هر سال حداقل به میزان سه‌دهم درصد (۳/۰٪) تولید ناخالص داخلی افزایش دهد، به‌نحوی که در سال پایانی برنامه، سهم اعتبارات

پژوهشی و فناوری در بودجه عمومی دولت به حداقل دو درصد (۲/۰٪) تولید ناخالص داخلی کشور برسد.

ماده الحاقی (۳۸) - به‌منظور حمایت مادی و معنوی از فرآیند تبدیل ایده به محصول و افزایش سالانه تولید و صادرات محصولات با فناوری پیشرفته، کلیه دستگاههای اجرایی موظفند به‌گونه‌ای برنامه‌ریزی نمایند که تا انتهای برنامه، معادل حداقل ده درصد (۱۰/۰٪) از ارزش کالاها و تجهیزات راهبردی با فناوری متوسط به بالای مورد نیاز خود را که تا قبل از شروع برنامه انحصاراً از خارج از کشور تأمین می‌شدند، از طریق تحقیق و توسعه یا انتقال و توسعه فناوری داخلی‌سازی کرده از داخل کشور تأمین نمایند. آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، جهادکشاورزی و سازمان تهیه و حداکثر پس از شش‌ماه به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد.

ماده الحاقی (۳۸/۱) - به‌منظور افزایش ایمنی مدارس، بازسازی مدارس تخریبی و مقاوم‌سازی مدارس درطول اجرای برنامه‌ششم توسعه:

ماده (۲۲) برنامه پنج‌ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران در برنامه‌ششم تنفیذ می‌شود.

۱۳- ارتباطات و فناوری اطلاعات

ماده ۱۷-

۱- به وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اجازه داده می‌شود به‌منظور کسب سهم مناسب از بازار پهنای باند منطقه از طریق دستگاههای وابسته نسبت به مشارکت و سرمایه‌گذاری در پروژه‌های فیبرنوری و پروژه‌های زیرساختی در عرصه فناوری اطلاعات و ارتباطات و فضائی اقدام نماید.

۲- حذف شد.

۳- به‌منظور توسعه دولت الکترونیک و حفظ یکپارچگی شبکه ملی اطلاعات و افزایش بهره‌وری زیرساختهای ارتباطی کشور، دستگاههای اجرایی و نهادهایی که دارای شبکه ارتباطی مستقل می‌باشند برای استفاده اختصاصی در قلمرو فعالیت‌های داخلی دستگاه مربوط مجاز بوده و برای ارائه خدمات ارتباطی بر بستر

شبکه ملی اطلاعات به سایر اشخاص حقیقی و حقوقی ملزم به اخذ مجوز از وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌باشند.

۴- دستگاههای اجرائی موظفند نسبت به الکترونیکی کردن کلیه فرآیندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی شدن (موارد استثناء با تأیید سازمان و تکمیل بانکهای اطلاعاتی مربوط)، تا پایان سال سوم برنامه اقدام کنند. دستگاههای اجرائی می‌توانند بدین منظور از مشارکت بخش خصوصی در قالب کاروری (اپراتوری) خدمات دولت الکترونیک، مدل‌های مشارکت بخش خصوصی و عمومی و یا شیوه‌های نوین دیگر استفاده نمایند.

تعرفه ارائه خدمات دولت الکترونیک باید به تصویب کمیسیون تنظیم مقررات برسد.

۵- تمامی دستگاههای اجرائی، قوه قضائیه و نیروهای نظامی و انتظامی موظفند در تولید سامانه‌های الکترونیکی خود، اقلام اطلاعاتی و آمار ثبتی موضوع قانون مرکز آمار ایران مورد نیاز برای ایجاد نظام جامع آمارهای ثبتی و شبکه ملی آمار ایران را ایجاد و حداکثر تا پایان سال سوم برنامه امکان بهره‌برداری الکترونیکی و برخط آن را بر بستر شبکه ملی اطلاعات برای مرکز آمار ایران فراهم نمایند. مرکز آمار ایران مکلف است اقلام آمار ثبتی و استانداردهای تولید آن را حداکثر ظرف مدت نه‌ماه برای هر یک از دستگاهها تهیه و به آنها ابلاغ نماید.

۶- کلیه دستگاههای اجرائی کشور موظفند تا پایان سال دوم برنامه، امکان تبادل الکترونیکی اطلاعات و پاسخگویی الکترونیکی به استعلام‌های مورد نیاز سایر دستگاههای اجرائی را حسب شرح وظایف آنان در چهارچوب قوانین خاص و موضوعی، به‌صورت رایگان فراهم نمایند.

احصای کلیه استعلامات و ایجاد نظام استانداردسازی و تبادل اطلاعات بین دستگاهی در قالب آیین‌نامه اجرائی در شش ماه اول برنامه توسط سازمان و وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و با همکاری سایر دستگاههای اجرائی ذی‌ربط تدوین و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد و درخصوص قوه قضائیه و دستگاههای تابعه، موارد مربوط پس از تأیید رئیس قوه قضائیه قابل اجراء خواهد بود.

همچنین وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است تا سال دوم برنامه، تمام زیرساخت‌های لازم برای تعامل اطلاعاتی بین دستگاههای اجرائی بر بستر شبکه ملی اطلاعات، از طریق مرکز ملی تبادل اطلاعات (NIX) و با استانداردهای فنی لازم را فراهم کند.

۷- به‌منظور توسعه دولت الکترونیک و عرضه خدمات الکترونیکی و نیز توسعه و استقرار خزانه‌داری الکترونیکی و اصالت بخشیدن به اسناد الکترونیکی از جمله اسناد مالی و حذف اسناد کاغذی در هر موردی که به موجب قانون، تنظیم اوراق یا اسناد، صدور یا اعطای مجوز، اخطار و ابلاغ، مبادله وجه،

استعلام و مانند آن ضروری باشد، انجام الکترونیکی آن با رعایت مفاد قانون تجارت الکترونیک معتبر بوده و کفایت می‌نماید.

۸- به‌منظور مقابله با جعل و ایجاد نظام اطلاعات استنادپذیر الکترونیکی تا پایان سال دوم برنامه کلیه استعلامات هویت اشخاص حقیقی، اشخاص حقوقی، کالا و خدمات، دارایی‌های منقول و غیرمنقول (شامل ملک، وسایل نقلیه، اوراق بهادار) و نشانی مکان‌محور بر اساس مفاد نقشه جامع دولت الکترونیک کشور انجام می‌گیرد.

۹- سازمان با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات نسبت به توسعه و تکمیل نظام پایش شاخصهای توسعه کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات و دولت الکترونیک و محتوای الکترونیک و سنجش مستمر شاخصهای مذکور اقدام و با همکاری سازمان و دستگاههای اجرائی، تمهیدات لازم برای کاهش حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از مراجعان حضوری به دستگاههای اجرائی و دستیابی به حداقل سی‌درصد (۳۰٪) معاملات کالا و خدمات به‌صورت الکترونیکی را فراهم می‌نماید، به‌طوری‌که رتبه ایران در سطح جهان در شاخصهای مرتبط حداقل به میزان سی رتبه در طی برنامه، ارتقاء یابد.

۱۰- در مورد شرکتهای ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، موارد زیر می‌تواند به طریق الکترونیکی به روشی که به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار می‌رسد، صورت پذیرد:

الف) ارسال گواهینامه حق تقدم خرید سهام جدید از طرف شرکت به صاحبان سهام به جای استفاده از پست سفارشی،

ب) انتشار اعلامیه‌های پذیرهنویسی و دعوتنامه‌های مجامع عمومی و اطلاعیه‌ها از طرف شرکت به جای انتشار در روزنامه‌های کثیرالانتشار و جراید،

ج) پذیرهنویسی و تعهد خرید سهام شرکت، به جای مراجعه به بانک و تکمیل اوراق مربوطه،

د) حضور در مجامع عمومی شرکت و اعمال حق رأی،

ه) صدور گواهینامه موقت سهام، اوراق سهام و گواهینامه‌های حق تقدم خرید سهام شرکت به جای چاپ کاغذی آنها،

و) ثبت نقل و انتقالات سهام و گواهینامه‌های حق تقدم خرید سهام شرکت، به جای ثبت آنها در دفاتر کاغذی

۱۴- سلامت، بیمه سلامت و کیفیت زندگی

ماده ۱۵- به‌منظور تحقق سیاست‌های کلی سلامت، دولت مجاز است تا پایان سال اول اجرای قانون برنامه ششم توسعه در راستای تأمین منابع مالی پایدار برای بخش سلامت و توسعه کمی و کیفی بیمه‌های سلامت،

برنامه نظام بیمه سلامت کشور را با رعایت محورهای زیر تدوین و اجراء نماید:

۱- پوشش بیمه سلامت برای تمامی آحاد جمعیت کشور اجباری بوده و برخورداری از یارانه دولت جهت حق سرانه بیمه از طریق ارزیابی وسع و براساس آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران می رسد.

۲- سطح بندی تمامی خدمات تشخیصی و درمانی براساس نظام ارجاع مبتنی بر پزشک خانواده و اجازه تجویز این گونه خدمات صرفاً براساس راهنماهای بالینی، طرح ژنریک و نظام دارویی ملی کشور خواهد بود.

۳- حق بیمه پایه سلامت خانوار به شرح زیر سهمی از درآمد خانوار خواهد بود:

- خانوارهای روستاییان، عشایر و اقشار نیازمند تحت پوشش نهادهای حمایتی و افراد فاقد پوشش بیمه پایه سلامت به میزان هفت درصد (۷٪) حداقل حقوق و دستمزد مشمولان قانون کار

- خانوارهای کارکنان کشوری و لشکری شاغل و بازنشسته معادل هفت درصد (۷٪) حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه

- سهم خانوارهای سایر اقشار متناسب با گروههای درآمدی به پیشنهاد شورای عالی بیمه سلامت و تصویب هیأت وزیران

- مشمولان تأمین اجتماعی مطابق قانون تأمین اجتماعی

۴- دستگاههای اجرائی مکلفند حق بیمه پایه سلامت سهم بیمه شده و دستگاه اجرائی را حداکثر ظرف مدت سه ماه به حساب سازمان بیمه گر پایه مربوطه واریز نمایند. در صورت عدم واریز با اعلام سازمان بیمه گر و تشخیص وزارت امور اقتصادی و دارایی از حساب جاری دستگاه اجرائی ذی ربط برداشت و به حساب سازمانهای بیمه گر پایه واریز می شود.

۵- برای ترغیب کارفرمایان و کارآفرینان بخش خصوصی و تعاونی به جذب نیروی کار جوان، کارفرمایانی که طی برنامه ششم توسعه نسبت به جذب فارغ التحصیلان دانشگاهی با مدرک حداقل کارشناسی به صورت کارورزی اقدام نمایند، از پرداخت سهم کارفرما و بیمه بیکاری برای مدت دو سال از تاریخ شروع به کار معاف می باشند. آیین نامه اجرائی این تبصره شامل شیوه معرفی، زمینه های کاری اولویت دار، نحوه تأمین هزینه و سایر موارد به پیشنهاد سازمان و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به تصویب هیأت وزیران می رسد.

ماده ۱۶-

۱- تولید نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی متمرکز می شود و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی موظفند از خط مشی و سیاست های وزارت بهداشت، درمان و آموزش

پزشکی با تأکید بر خرید خدمات از بخش غیردولتی و تضمین آن و واگذاری امور تصدی‌گری با رعایت ماده (۱۳) قانون مدیریت خدمات کشوری، اختیارات هیأت امنا و سطح‌بندی خدمات تبعیت نمایند.

۲- به‌منظور توسعه کمی و کیفی شبکه اورژانس و ساماندهی و یکپارچه‌سازی فرماندهی فوریت‌های پزشکی کشور، سازمان اورژانس کشور به عنوان مؤسسه دولتی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی از محل منابع، ساختار و نیروی انسانی موجود و براساس اساسنامه مصوب هیأت وزیران ایجاد می‌شود.

۳- فهرست رسمی داروهای ایران توسط شورای بررسی و تدوین داروهای ایران مستقر در سازمان غذا و دارو تدوین می‌شود. تجویز داروهای خارج از فهرست یادشده، تخلف محسوب شده و متخلف با توجه به شدت و ضعف عمل ارتكابی و تعدد و تکرار آن، حسب مورد به مجازات‌های مندرج در تبصره (۱) ماده (۲۸) قانون سازمان نظام پزشکی مصوب ۱۳۸۳ محکوم می‌شود. آیین‌نامه اجرائی نحوه استقرار آن در شش ماه اول برنامه توسط سازمان و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی (سازمان غذا و دارو) تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده الحاقی (۳۹)- وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مطابق قانون نظام پزشکی درخصوص لوایح و تعرفه‌گذاری این حوزه نسبت به اخذنظر از سازمان نظام پزشکی جمهوری اسلامی ایران اقدام می‌نمایند. به‌منظور نظارت دقیق بر امور پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌تواند وظایف نظارتی خود بر مطب‌ها و مؤسسات پزشکی را به سازمان نظام پزشکی محول نماید.

ماده ۲۲- در راستای اجرائی کردن سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر و سیاست‌های کلان برنامه ششم توسعه با هدف کاهش بیست و پنج درصدی (۲۵٪) اعتیاد تا پایان برنامه:

الف) کلیه دستگاه‌های اجرائی و نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران مکلفند ضمن اجرای دقیق تکالیف مندرج در سند راهبردی طرح ملی مبارزه همه‌جانبه با موادمخدر، روان‌گردان‌ها و پیش‌سازها با رویکرد اجتماعی و بهره‌گیری از سازمان‌های مردم‌نهاد با محوریت پیشگیری از اعتیاد، درمان، بازتوانی و کاهش آسیب، امکان اشتغال، صیانت و حمایت اجتماعی و افزایش اثربخشی، مقابله با عرضه موادمخدر و روانگردان‌ها اقدام لازم را به‌عمل آورند.

ب) قوه قضائیه مکلف است با همکاری ستاد مبارزه با مواد مخدر و وزارت دادگستری براساس سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر نسبت به بازنگری در عناوین مجرمانه و مجازات‌های مرتبط و تهیه پیش‌نویس لایحه آن جهت طی تشریفات قانونی حداکثر تا پایان سال اول برنامه ششم اقدام نماید.

ماده الحاقی (۴۰)- تصویب قوانین و مقررات و طرح‌های بزرگ توسعه‌ای جدید و یا ادامه طرح‌های بزرگ توسعه‌ای موجود اعم از دولتی و غیردولتی و اجرای آنها، علاوه بر سایر پیوست‌ها و الزامات قانونی منوط به دارا بودن پیوست سلامت و رعایت کامل آن در طول دوره اجراء و بهره‌برداری است. چهارچوب پیوست سلامت و نحوه تهیه و تدوین آن و مصادیق طرح‌های بزرگ توسعه‌ای برای این طرح‌ها به پیشنهاد مشترک سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و پس از تصویب هیأت وزیران برای اجراء

ابلاغ می‌شود .

(۱) تهیه و تدوین پیوست سلامت برای قوانین و طرحهای یادشده، با استفاده از خدمات مشاوران تعیین صلاحیت‌شده انجام خواهد شد .

(۲) تشخیص صلاحیت مشاوران شامل رتبه‌بندی، رسیدگی انتظامی و تعرفه خدمات کارشناسی مشاوران مذکور و سایر موارد مرتبط براساس آیین‌نامه اجرائی این بند خواهد بود .

(۳) بررسی و تصویب طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید یا توسعه طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای موجود، موضوع بند(الف) ماده(۲۳) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، در سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا شورای اقتصاد برای دریافت تسهیلات یا اعتبارات، موکول به تهیه و ارائه پیوست سلامت و رعایت آن در طول دوره‌ی اجراء و بهره‌برداری است.

(۴) همه مراجع صادرکننده مجوزهای قانونی برای اجرای طرحهای مذکور مکلفند قبل از صدور مجوز، تأییدیه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مبنی بر وجود پیوست سلامت معتبر برای طرحهای مزبور را دریافت کنند. صدور هرگونه مجوز اجراء و بهره‌برداری بدون وجود تأییدیه موصوف ممنوع است و متخلف و مالک طرح به‌طور تضامنی مسؤول جبران خسارات وارده براساس برآورد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهند بود و با او براساس قوانین کیفری رفتار خواهد شد .

ماده الحاقی(۴۱)- در راستای سیاست‌های کلی جمعیت دولت مکلف است ضمن اجرای تکالیف ذیل با اتخاذ تصمیمات مناسب شرایط لازم برای افزایش نرخ باروری به بیش از حد جانشینی را تا پایان برنامه ششم توسعه فراهم آورد:

۱- سازمان بهزیستی مکلف است از طریق مرکز فوریت‌های اجتماعی و مددکاری جهت پیشگیری از اختلاف و بحران‌های خانوادگی و وقوع طلاق اقدامات خود را در جهت مشارکت تمام سازمان‌ها و نهادهای متولی خدمات مشاوره‌ای سازمان می‌نماید.

۲- صدا و سیما مکلف است در برنامه‌های خود ترویج ازدواج، ضد ارزش بودن طلاق و آسیبهای اجتماعی آن برای زوجین و فرزندان، فرهنگ افزایش پایداری زوجین به خانواده و حفظ حرمت خانواده را به عنوان محورهای اصلی مدنظر قرار دهد .

۳- در کلیه بخشهای دولتی و دستگاههای اجرائی مشمول ماده(۵) قانون مدیریت خدمات کشوری اولویت استخدام در شرایط مساوی با مردان متأهل دارای فرزند و سپس مردان متأهل فاقد فرزند است. مشاغلی که حضور زنان در آن ضروری است از حکم این بند مستثنی می‌باشند.

۴- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است در راستای سیاست‌های تحکیم خانواده ظرف مدت شش ماه تمهیدات لازم برای ایجاد بیمه تأمین اجتماعی زنان متأهل خانه‌دار حداقل دارای سه فرزند را در قالب نظام چند لایه تأمین اجتماعی فراهم آورد.

۵- قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت صرفاً جهت بانوان متأهل دارای حداقل دو فرزند تا پایان برنامه ششم توسعه تمدید و لازم‌الاجراء می‌باشد. اعتبار مورد نیاز این کار همه ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور پیش‌بینی و تأمین خواهد شد.

۶- دولت مکلف است بعضی از اعتبارات عمرانی خود را به تأمین خوابگاه‌های مناسب برای دانشجویان متأهل اختصاص دهد. اولویت استفاده از این خوابگاه‌ها با زوجین دارای فرزند می‌باشد.

ماده الحاقی (۴۲)- دولت موظف است در راستای سیاست‌های جدید جمعیتی، از طریق ایجاد اشتغال و تسهیل ازدواج، تحکیم خانواده شامل ارتقای مهارت‌های فردی و گروهی، ارائه خدمات مشاوره جهت افزایش رضایتمندی از زندگی زناشویی و سلامت جنسی، گسترش سبک زندگی سالم، افزایش بارداری‌های برنامه‌ریزی شده، کاهش میزان ناباروری‌های اکتسابی طبق جدول ذیل، نرخ باروری کلی را ضمن تأمین سلامت مادر و کودک، طی سالهای اجرای برنامه به تدریج افزایش دهد به‌طوری‌که نرخ باروری کل تا پایان برنامه به

دو و یک‌دهم درصد (۲/۱٪) برسد.

به‌منظور تأمین همزمان سلامت مادر و کودک، موظف است درجهت ارتقای شاخصهای نسبت مرگ مادر و نوزادان براساس جدول زیر برنامه‌ریزی و اقدام نماید.

عنوان واحد ۱۳۹۵ ۱۳۹۶ ۱۳۹۷ ۱۳۹۸ ۱۳۹۹

کاهش نسبت مرگ مادران در صد هزار تولد زنده ۱۵ ۱۶ ۱۶.۵ ۱۷ ۱۸

کاهش میزان مرگ کودکان ۱ تا ۵۹ ماه میزان در هزار تولد زنده ۱۵.۶ ۱۴.۴ ۱۳.۳ ۱۲.۳ ۱۱.۳

افزایش درصد زایمان طبیعی درصد ۵۳.۵ ۵۴.۵ ۵۵.۵ ۵۶.۵ ۵۷.۵

افزایش بارداری‌های برنامه‌ریزی شده میزان ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش

افزایش رضایتمندی از زندگی زناشویی در چارچوب سلامت باروری و جنسی درصد ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش ۲٪/افزایش

کاهش شیوع ناباروری‌های اکتسابی درصد ۱٪/کاهش ۱٪/کاهش ۱٪/کاهش ۱٪/کاهش

کاهش عوارض ناشی از بارداری، سقط و زایمان هزار تولد زنده ۷.۶ ۷.۲ ۶.۸ ۶.۵ ۶.۲

ماده الحاقی (۴۳)- پزشکان، دامپزشکان، داروسازان و PHDهای رشته‌های پیراپزشکی پروانه‌دار که در استخدام پیمانی یا رسمی مراکز آموزشی درمانی دولتی و عمومی غیردولتی می‌باشند به‌استثنای اعضای هیأت علمی با دوازده سال سابقه خدمت آموزشی و مرتبه دانشیاری و اعضای غیردرمانی بهداشتی با سابقه هجده سال سابقه بهداشتی و درمانی، مجاز به فعالیت در مراکز تشخیصی، درمانی و بیمارستان‌ها اعم از خصوصی و خیریه نمی‌باشند. هرگونه پرداخت یا دریافت از این بابت ممنوع است سایر شاغلان حِرَف سلامت به پیشنهاد وزارت

بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب هیأت وزیران مشمول حکم این ماده خواهند بود. دولت به منظور جبران خدمت این دسته از افراد، نظام جبران خدمت متناسب با عملکرد را تدوین و از محل منابع عمومی یا هر منبع دیگر تأمین می‌نماید.

پزشکان در صورت مأموریت به بخش غیردولتی از شمول این حکم مستثنی می‌باشند مشروط به اینکه تنها از یک محل به میزان بخش دولتی و بدون هیچ دریافتی دیگر، حقوق و مزایا دریافت نمایند.

کارکنان ستادی وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان‌های وابسته، هیأت رئیسه دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کشور، رؤسای بیمارستان‌ها و شبکه‌های بهداشتی درمانی مجاز به فعالیت در بخش غیردولتی درمانی، تشخیصی و آموزشی نیستند و هرگونه پرداخت از این بابت به آنها ممنوع است.

مسئولیت اجرای این بند به عهده وزرای وزارتخانه‌های مذکور و معاونان مربوطه آنها و مسؤولان مالی دستگاه‌های مذکور است.

سازمان‌های بیمه‌گر پایه درمان و تکمیلی موظفند نسبت به لغو قرارداد با این اشخاص و یا مراکز محل فعالیت ایشان اقدام نموده و از تعهد خدمات تجویز شده توسط ایشان خودداری نمایند. در غیر این صورت این مؤسسات از یارانه‌ها و منابع عمومی کشور مرتبط با امور سلامت نیز بهره‌مند نخواهند شد. مفاد این ماده در طول برنامه ششم توسعه و براساس دستورالعملی که به تصویب شورای عالی بیمه سلامت می‌رسد به تدریج اجراء می‌گردد.

صدور یا تمدید مجوز اشتغال، پروانه مطب، پروانه تأسیس کلینیک، درمانگاه و بیمارستان و واحدهای پاراکلینیک و امثال آن در بخش‌های غیردولتی، خصوصی و خیریه جهت پزشکان و پیراپزشکان موضوع این بند ممنوع است.

ماده الحاقی (۴۴) - در راستای صیانت از طب سنتی و حفظ سلامت جامعه وزرات بهداشت موظف است آیین‌نامه‌های اعطای مجوز به مراکز عرضه داروها سنتی، تولیدکنندگان این مواد و همچنین مراکز ارائه خدمات طب سنتی را تدوین و به اجراء گذارد. به منظور جلوگیری از تجویز خودسرانه این مواد دارویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باید الزامات کافی را فراهم آورد.

ماده الحاقی (۴۵) - دولت موظف است در راستای استانداردسازی طب سنتی و توسعه مراکز آموزشی و درمانی آن در کشور اقدام نماید.

ماده الحاقی (۴۶) - دولت مکلف است سامانه «خدمات جامع و همگانی سلامت» مبتنی بر مراقبت‌های اولیه سلامت با محوریت پزشک خانواده در نظام ارجاع، در سال اول برنامه اجراء و در حین اجراء باز طراحی می‌شود به نحوی که تا پایان برنامه کلیه ایرانیان از پوشش پزشک خانواده و نظام ارجاع برخوردار باشند.

ایجاد، توسعه و تغییر واحدهای بهداشتی - درمانی، تأمین و تخصیص و توزیع تجهیزات و ملزومات پزشکی، دندانپزشکی و آزمایشگاهی بر مبنای نیاز کشور در چهارچوب نظام ارجاع و بر مبنای سطح‌بندی خدمات سلامت صورت می‌گیرد.

نظام بیمه‌ای مکلف است با اجرائی شدن نظام ارجاع مبتنی بر پزشک خانواده در کشور از سوی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صرفاً از طریق سامانه ارجاع نسبت به خرید راهبردی خدمات سلامت براساس گایدلاین‌های مصوب اقدام نماید.

ماده الحاقی (۴۷) - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظف است در راستای تربیت نیروی انسانی متخصص به منظور متناسب‌سازی با نیازهای واقعی بهداشتی درمانی و آموزشی کشور، به گونه‌ای عمل نماید که تربیت نیروی انسانی در قالب سطح‌بندی خدمات و نظام ارجاع بوده و از تربیت نیروی انسانی مازاد بر ظرفیت بازار کار پرهیز گردد.

ماده الحاقی (۴۸) - وزارت بهداشت مکلف است تسهیلات و مشوق‌های ویژه‌ای به منظور حمایت از ماندگاری نیروی انسانی متخصص در مناطق محروم ارائه کند .

ماده الحاقی (۴۹) - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است در طول مدت این برنامه پایگاههای اطلاعاتی زیر را در راستای طراحی و راه‌اندازی سامانه مدیریت اطلاعات نظام سلامت با هدف یکپارچه‌سازی پایش، ارزیابی و کنترل در نظام سلامت راه‌اندازی کند:

- ۱- پرونده الکترونیک تمامی ایرانیان که مشتمل بر کلیه اطلاعات مربوط به بیمار خواهد بود.
 - ۲- پایگاه اطلاعات پزشکان و سایر کادر درمانی مشتمل بر تخصص، سابقه عملکرد، ارزیابی‌های کیفی و کمی، رضایت بیمار و همراهان از پزشک و کادر درمانی، میزان دریافتی آنها و سایر اطلاعات ضروری
 - ۳- پایگاه اطلاعات منابع دارویی و تجهیزات پزشکی به منظور رصد و پایش آنها در سطح کشور
 - ۴- پایگاه اطلاعات مراکز درمانی و خدماتی اعم از بیمارستان‌ها، درمانگاهها، داروخانه‌ها، کلینیک‌ها، پلی‌کلینیک‌ها، آزمایشگاهها و سایر مراکز مرتبط. اطلاعات این مراکز در زمینه‌های میزان توزیع در سطح کشور، امکانات موجود، ارزیابی عملکرد آنها و... صورت خواهد پذیرفت.
- ماده الحاقی (۵۰) - در جهت صیانت از سلامت جامعه وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف است سطح استاندارد مورد تأیید مواد اولیه دارویی وارداتی را بالاتر برده و بر واردات مواد اولیه دارویی مطابق با استانداردها نظارت مؤثر صورت دهد.

ماده الحاقی (۵۱) - دولت مکلف است جهت تحقق اهداف عدالت اجتماعی در بخش سلامت، تا پایان برنامه:

الف) شاخص پرداخت مستقیم از جیب مردم را به سی درصد (۳۰٪) کاهش دهد.

ب) شاخصهای توسعه سلامت کودکان را به عدد ۵.۹ برساند.

ج) با هدف پوشش فراگیر و دسترسی عادلانه به خدمات باکیفیت درمان، نسبت نیروی انسانی به تخت را به

۳.۵ و نسبت تخت به هزار نفر جمعیت را به ۲.۵ افزایش دهد.

د) میزان خوداتکائی در تولید مواد و فرآورده‌های دارویی، واکسن و تجهیزات پزشکی را به هفتاد درصد (۷۰٪) افزایش دهد.

ه) تعداد بیمارستان‌های دولتی ارائه‌دهنده خدمات طب سنتی را به یکصد و پنجاه عدد برساند.

۱۵- بیمه اجتماعی و امور حمایتی

ماده الحاقی (۵۲)- وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی مکلف است با همکاری وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی، روانشناختی و معلولیت‌ها با تأکید بر توسعه نظامها و

برنامه‌های ارتقائی و پیشگیرانه با رویکرد اجتماع محور و خانواده محور اقدامات ذیل را به‌عمل آورد:

۱- تدوین «نظام جامع رصد آسیب‌های اجتماعی و معلولیت‌ها» همچنین «نظام جامع رصد عوامل خطر و محافظت‌کننده سلامت اجتماعی» با محوریت سازمان بهزیستی کشور تا پایان سال اول برنامه و استقرار آن از ابتدای سال دوم برنامه

۲- ارتقای کیفیت زندگی از طریق کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی و معلولیت‌ها با تقویت عوامل محافظ و کاهش عوامل خطر با تأکید بر مداخلات روانشناختی، اقدامات توانبخشی، حمایت‌های اجتماعی، اصلاح سبک زندگی، مداخلات محیطی و سایر روشهای مبتنی بر شواهد علمی و شرایط بومی

۳- مداخله به‌هنگام، به‌منظور پیشگیری از تشدید آسیب‌های اجتماعی، روانشناختی و معلولیت‌ها از طریق خدمات غربالگری، آموزش‌های روانشناختی، مشاوره ژنتیک، کاهش تقاضا درحوزه اعتیاد، فوریت‌های اجتماعی و توانبخشی به نحوی که تا پایان برنامه، ظرفیت خدمات‌رسانی به نیازهای دارای اولویت پاسخ دهد.

۴- در طراحی کلیه برنامه‌های کلان توسعه‌ای (ماده ۸) قانون ساختار نظام و جامع رفاه و تأمین اجتماعی) پیوست‌های اجتماعی، ملی و بومی را باتوجه به اثرات محیطی آنها و به‌منظور کنترل اثرات یادشده و پیشگیری از ناهنجاری‌ها و آسیب‌های اجتماعی تدوین و به تصویب شورای عالی رفاه و تأمین اجتماعی برساند. مصادیق برنامه‌های کلان توسعه‌ای توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌گردد.

۵- گزارش اجرای اسناد جامع اصلاح‌شده «پیشگیری اولیه از اعتیاد» و «حمایت‌های اجتماعی و درمان

اعتیاد» را هر ساله به مجلس ارائه کرده، منابع آن را در بودجه سالانه پیش‌بینی نماید.

جدول اهداف کمی و وضعیت مطلوب در سال پایان برنامه

ردیف	هدف کمی	وضعیت در پایان سال ۱۳۹۴	وضعیت در ۱۳۹۹
۱	کنترل افزایش طلاق	۱۶۳۲۲۸	۱۷۶۱۱۹
۲	افزایش حمایت از کودکان خیابانی	۶۰۰۰	۷۶۵۸
۳	افزایش حمایت از معتادان	۱۳۰۰۰۰	۱۴۳۲۴۹۸
۴	غربالگری بینایی کودکان	۳۰۰۰۰۰	۳۱۵۳۰۳۰
۵	غربالگری شنوایی	۹۶۶۰۰۰	۱۵۴۵۰۰۰
۶	افزایش حمایت از سالمندان	۲۶۵۷۰۷۰	۴۱۸۰۰۰۰
۷	افزایش خرید خدمت	۹۰۰۰۰	۲۳۰۰۰۰
۸	افزایش افراد بهره مند از خدمات اورژانس اجتماعی	۲۷۰۰۰۰	۳۵۰۰۰۰
۹	افزایش حمایت از زنان آسیب دیده و در معرض آسیب	۲۵۰۰	۱۰۰۰۰

ماده الحاقی (۵۳) - به منظور کاهش نرخ معلولیت‌های جسمی و ذهنی از تاریخ تصویب این قانون انجام مشاوره ژنتیک برای ثبت ازدواج اجباری خواهد بود. هزینه‌های انجام این مشاوره‌ها برای اقشار آسیب‌پذیر تحت پوشش نهادهای حمایتی (کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) رایگان خواهد بود. اعتبار مورد نیاز برای افراد اخیرالذکر، از محل افزایش ده درصد (۱۰٪) به حق‌التحریر ازدواج و طلاق رجعی و بائن و ثبت رجوع، بذل مدت و فسخ نکاح (کلیه تعرفه‌های مربوط به ازدواج و طلاق) علاوه بر افزایش قانونی سالانه تأمین می‌گردد.

ماده الحاقی (۵۴) - جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران به منظور ارتقای ظرفیت‌های انسانی و زیرساخت‌های لازم برای بهبود وضعیت ایمنی در کشور و منوط به تأمین اعتبارات لازم در قوانین بودجه سنواتی کل کشور اقدامات زیر را با همکاری دستگاههای اجرایی مرتبط انجام می‌دهد:

۱- افزایش سطح برنامه‌های پیشگیرانه جهت کاهش خطرپذیری ناشی از حوادث و سوانح و پوشش کامل (صددرصدی (۱۰۰٪)) خدمات امداد و نجات و حوادث و سوانح در کل کشور

۲- تجهیز تمامی استان‌ها به بالگرد امدادی، احداث پایگاه جامع امداد هوایی تهران و کاهش زمان متوسط حضور سریع و به موقع و مؤثر عوامل امدادی هنگام بروز حوادث و سوانح به هشت دقیقه در سال پایان برنامه

۳- افزایش سالانه یک درصد پایگاههای امدادی در سطح کشور و تجهیز انبارهای امدادی متناسب با جمعیت کل کشور به میزان ده درصد (۱۰٪) اقلام امدادی در تهران و دودرصد (۲٪) در سایر استان‌ها

افزایش میزان جذب و نگهداشت جوانان، داوطلبان و امدادگران به منظور آماده ساختن آنان در انجام خدمات داوطلبانه و بشردوستانه و امدادی هرساله به میزان یک درصد (۱٪) و تهیه نقشه جامع و استقرار واحدهای هلال احمر با اولویت روستاها و مناطق حادثه‌خیز

ماده الحاقی (۵۵) - افراد تحت پوشش سازمان‌ها و نهادهای حمایتی (کمیت امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی کشور) از پرداخت هزینه‌های صدور پروانه ساختمانی، عوارض شهرداری و هزینه‌های انشعاب آب، فاضلاب، برق و گاز برای کلیه واحدهای مسکونی اختصاص یافته به آنها فقط برای یکبار معاف خواهند بود.

ماده الحاقی (۵۶) - دولت مکلف است به منظور گسترش پوشش، عدالت در دسترسی و پایداری در منابع و مصارف بیمه‌های اجتماعی، در سال اول اجرای قانون تمهیدات قانونی لازم جهت اصلاحات ساختاری و سیستماتیک بر مبنای اصول، قواعد و محاسبات بیمه‌ای، به نحوی به عمل آورد تا اهداف کمی مندرج در جدول ذیل را در سال پایان برنامه محقق نمایند.

جدول اهداف کلی و وضعیت مطلوب در سال پایان برنامه

ردیف	هدف کلی	وضعیت در پایان سال ۱۳۹۴	وضعیت در ۱۳۹۹
۱	ضریب پوشش بیمه‌های اجتماعی	۷۰	۸۵
۲	متوسط مستمری دریافتی به متوسط هزینه خانوار	۴۸	۴۳.۳
۳	متوسط نرخ جایگزینی کلیه صندوق‌ها	۸۳	۸۰

ماده الحاقی (۵۷) - به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اجازه داده می‌شود برای اشخاص حقیقی تحت پوشش سازمان بهزیستی کشور و کمیت امداد امام خمینی (ره) و همچنین مشمولان دریافت مقرری بیمه بیکاری و متقاضیان مشاغل خانگی مجوز فعالیت موقت پنج‌ساله صادر نماید. این افراد پس از پنج‌سال فعالیت توسط این وزارتخانه برای اخذ پروانه دائمی به دستگاههای اجرایی مربوطه و اصناف کشور معرفی می‌شوند. فعالیت این افراد در مدت مزبور مشمول ارائه اظهارنامه و مفصاحساب مالیاتی انفرادی نبوده و نیازمند تشکیل پرونده در سازمان امور مالیاتی کشور نمی‌باشند. اظهارنامه گروهی و فهرست این اشخاص توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی سالانه به سازمان امور مالیاتی اعلام می‌شود.

ماده الحاقی (۵۸) - دولت مکلف است به منظور استقرار عدالت و ثبات اجتماعی، کاهش نابرابری‌های اجتماعی و اقتصادی، کاهش فاصله دهک‌های درآمدی، توزیع عادلانه درآمد در کشور و نیز کاهش محرومیت و رفع فقر مطلق از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی حداکثر یک‌سال بعد از تصویب این قانون به شرح زیر مستمری ماهانه را پرداخت نماید.

تبصره- ضوابط و شاخص‌های تطبیق افراد مشمول این ماده توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی از طریق کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور به صورت مشترک تهیه و ظرف مدت شش ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

میزان مستمری به سرپرست هر خانواده ماهانه مبلغ بیست درصد (۲۰٪) حداقل حقوق و مزایای کارگری در هر سال می‌باشد و به ازای هر نفر عضو خانواده ده درصد (۱۰٪) و در صورتی که در خانواده عضو معلول و یا بیمار از کار افتاده وجود داشته باشد، ده درصد (۱۰٪) دیگر به سرجمع ماهانه خانواده اضافه می‌گردد.

منابع اجرای این قانون به شرح زیر تأمین می‌گردد:

- ۱- افزایش عوارض خروج مسافر از مرزهای کشور به میزان ده درصد (۱۰٪)
 - ۲- افزایش قیمت بلیط هواپیما و کشتی به میزان پنج درصد (۵٪)
 - ۳- افزایش حقوق ورودی خودروهای خارجی به کشور به میزان بیست درصد (۲۰٪)
 - ۴- افزایش حقوق ورودی کالاهای تجملی و مشابه تولید داخلی به میزان پنج درصد (۵٪)
 - ۵- افزایش حقوق ورودی سایر کالاها (موضوع بند (ب) ماده (۱۵)) آیین نامه اجرایی قانون امور گمرکی به میزان ده درصد (۱۰٪)
 - ۶- افزایش مالیات بر فروش سیگار به میزان پنج درصد (۵٪)
 - ۷- افزایش مالیات بر نقل و انتقال خودروهای لوکس (تجملی) به میزان پانزده درصد (۱۵٪)
- تبصره- مصادیق خودروهای لوکس هر ساله توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود.
- ۸- واگذاری داوطلبانه کل یا درصدی از یارانه نقدی یارانه بگیریان از طریق اعطای وکالت به کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور
- تبصره ۱- در صورتی که منابع فوق الذکر کفایت اجرای این قانون را ننماید دولت مکلف است از محل منابع عمومی و هدفمند کردن یارانه‌ها منابع کامل اجرای این قانون را تأمین نماید.
- ۲- تبصره وزارت اقتصاد و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلفند درآمد حاصله را اخذ و به حساب مربوطه نزد خزانه واریز و در اختیار کمیته امداد امام خمینی(ره) و سازمان بهزیستی کشور قرار گیرد.
- مسئول حسن اجرای این قانون، وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌باشد.

۱۶- آموزش عمومی و عالی

ماده الحاقی (۵۹)- شهرداری‌های کلانشهرها مکلفند در تأمین، تجهیز و نگهداری مدارس دولتی مشارکت نمایند. وزارت آموزش و پرورش موظف است آیین نامه چگونگی مشارکت شهرداری‌ها و تأمین مالی آن را با

همکاری مربوطه وزارتخانه‌های کشور، راه و شهرسازی و شورای عالی استان‌ها و شهرداران کلانشهرها(شهرهای بیش از یک میلیون نفر جمعیت) تهیه و تا پایان سال اول برنامه به تصویب هیأت وزیران برساند.

ماده الحاقی(۶۰)- به‌منظور توسعه و تضمین کیفیت آموزش‌های حرفه‌ای، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فناوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، کار، تعاون و رفاه اجتماعی موظفند بر مبنای نظام صلاحیت‌های حرفه‌ای مشاغل و نظام جامع اطلاعات بازار کار، نسبت به بازنگری در محتوای رشته‌های تحصیلی، اعتباربخشی مدارک، گواهینامه‌ها و مؤسسات آموزشی تابعه و تدوین یا بازنگری در آیین‌نامه ارتقاء و ارزیابی مربیان و اساتید مرتبط با حوزه فعالیت خود اقدام نمایند.

ماده الحاقی(۶۱)- وزارت آموزش و پرورش موظف است با پیش‌بینی برنامه و ساعات تدریس در برنامه درسی دانش‌آموزان زمینه آشنایی دانش‌آموزان شاخه نظری دوره دوم متوسطه را با یک مهارت شغلی با توجه به نیازهای بازار کار فراهم نماید. سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای موظف به مشارکت در اجرای برنامه‌های موضوع این بند می‌باشد.

ماده الحاقی(۶۲)- وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند در راستای تنظیم رابطه متقابل تحصیل با اشتغال و متناسب‌سازی سطوح و رشته‌های تحصیلی با آمایش آموزش عالی و نیازهای تولید و اشتغال اقدامات زیر را انجام دهند:

الف) توسعه متوازن آموزش عالی با تأکید بر استقرار کامل سیاست‌های اجرایی آمایش آموزش عالی تعیین و ابلاغ مأموریت کلیه مؤسسات آموزش عالی براساس سیاست‌های اجرایی آمایش آموزش عالی؛ استقرار نظام سطح‌بندی دانشگاهها به تفکیک مأموریت‌ها و اعمال نتایج آن در میزان حمایت‌های مالی دولت؛ بازنگری در ظرفیت پذیرش رشته‌های تحصیلی مبتنی بر نیازها و مزیت‌های منطقه‌ای و مأموریت دانشگاهها با مشارکت دادن ذی‌نفعان بخش‌های اقتصادی- اجتماعی.

ب) متناسب‌سازی جمعیت دانشجویی در دانشگاههای با مأموریت علمی- مهارتی و دانشگاههای با مأموریت علمی- پژوهشی؛ و ایجاد تنوع در انواع مدارک تحصیلی در چهارچوب نظام صلاحیت حرفه‌ای
ج) توانمندسازی شغلی و کارآفرینی دانشجویان، منظور نمودن ملاک میزان اجرای دوره‌های کارورزی در رتبه‌بندی و سطح‌بندی دانشگاهها، تقویت جایگاه کارآموزی و کارورزی در برنامه درسی رشته‌های تحصیلی، ارتقای کنترل کیفیت دوره‌های کارآموزی و کارورزی و حمایت مالی از بنگاههای اقتصادی و اجتماعی جذب‌کننده دانشجویان در دوره‌های کارآموزی و کارورزی

د) همکاری با وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و مرکز آمار و سایر نهادهای مرتبط جهت انتشار عمومی گزارش سالیانه از وضعیت اشتغال مرتبط، اشتغال نامرتبط و بیکاری دانش‌آموختگان هر یک از رشته‌های تحصیلی

ماده الحاقی(۶۳)- به‌منظور افزایش مشارکت مردمی و حضور مؤثر خیرین و واقفین در تأمین نیازهای علمی، پژوهشی، تجهیزاتی و فضاهای کالبدی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری در طول سال‌های

اجرای این برنامه، خیرینی که طرحهایی را برای حمایت و توسعه پژوهش، فناوری و نوآوری‌های فناورانه به انجام برسانند، مشمول مزایا و حمایت‌های مربوط به خیرین مدرسه‌ساز خواهند بود.

ماده الحاقی (۶۴) - دولت (بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) موظف است به منظور تأمین کیفیت:

الف - سرانه مدارس شبانه‌روزی

ب - هزینه ایاب و ذهاب دانش‌آموزان روستایی

ج - هزینه‌های واحدهای آموزشی به‌ویژه دانش‌آموزان کم‌برخوردار

د - افزایش تحت پوشش دانش‌آموزان به‌ویژه در مناطق کم‌برخوردار

ه) اجرای آموزشهای کارآفرینی به دانش‌آموزان

آموزش و پرورش در طی برنامه ششم توسعه یک درصد (۱٪) از سود پرداختی به سپرده‌های بانکی را دریافت و به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز نماید. معادل درآمد حاصل از اجرای این قانون از محل ردیفی که به‌همین منظور در قوانین بودجه سنواتی پیش‌بینی می‌شود در اختیار وزارت آموزش و پرورش قرار می‌گیرد تا براساس مفاد موافقتنامه متبادله با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مصرف نماید.

ماده الحاقی (۶۵) - به دولت اجازه داده می‌شود درطول برنامه ششم:

۱ - مبلغ یک میلیارد دلار برای تجهیز و تکمیل آزمایشگاهها و کارگاههای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی

۲ - مبلغ سه میلیارد دلار برای افزایش ایمنی و مقاوم‌سازی مدارس از محل حساب ذخیره ارزی موضوع بند (ب) ماده (۱) قانون الحاق بعضی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) اختصاص داده و در بودجه سالانه منظور نماید.

۳ - یک درصد (۱٪) از هزینه شرکتها و بانکهای دولتی برای تحقق اهداف بندهای (۱) و (۲) فوق‌الذکر به ترتیب به نسبت (۱) به (۳) اختصاص می‌یابد.

ماده الحاقی (۶۶) - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی موظف است از طریق صندوق بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر کلیه افراد شصت سال به بالا که ده سال سابقه بیمه یا کمتر دارند را بازنشسته نماید. افراد کمتر از ده سال می‌توانند کسری تا ده سال را به‌صورت یکجا و به نرخ روز بپردازند.

ماده الحاقی (۶۷) - سازمان تأمین اجتماعی موظف است نسبت به بیمه قالیبافان اقدام نموده و تداوم تحت پوشش بیمه آنها را با ارائه خدمات تا پایان آخر سال بازنشستگی ایشان عملی سازد.

ماده الحاقی (۶۸) - هزینه سرانه طلاب حوزههای علمیه را در طول این برنامه بر اساس سرانه آموزشی، خدماتی، پژوهشی، تحقیقاتی و فناوری دانشگاهها، مؤسسات و مراکز آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

به‌استثنای شهریه طلاب تنظیم و در چهارچوب بودجه‌های عملیاتی، معادل تخصیص دانشگاه‌های رشته‌های علوم انسانی تخصیص دهد.

ماده الحاقی(۶۹)- مراکز و مدارس علمیه که دارای مجوز از شورای گسترش حوزه‌های علمیه مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی هستند بدون الزام به رعایت قوانین عمومی خاصه قانون محاسبات عمومی، قانون خدمات مدیریت کشوری و قانون کار و سایر قوانین عمومی و فقط در چهارچوب مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی - معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب شورای عالی و شورای سیاستگذاری عمل نماید.

۱۷- فرهنگ و هنر و ورزش

ماده ۱۹- به‌منظور تعالی و مقاوم‌سازی فرهنگی و بسترسازی فرهنگی و دستیابی به آرمان‌های سند چشم‌انداز مبنی بر تحقق توسعه متناسب با مقتضیات فرهنگی و متکی بر حفظ و ارتقای ارزشهای اسلامی، ملی و انقلابی، آزادی‌های مشروع و مردم‌سالاری دینی، اصول و فضائل اخلاقی، کرامت و حقوق انسانی، هویت و انسجام ملی و همچنین حمایت از تولیدات و محصولات فرهنگی، مذهبی و هنری فاخر، صنایع دستی و میراث فرهنگی ناملموس و تقویت ظرفیت آن در تعاملات بین‌المللی و نیز ارتقای جایگاه و منزلت اصحاب فرهنگ و نخبگان و پیشکسوتان فرهنگ و هنر کشور، اقدامات زیر در طول سالهای برنامه ششم انجام می‌شود:

۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است نسبت به تسهیل فرآیندهای صدور مجوز و بازنگری و کاهش ضوابط و مقررات محدودکننده تولید و نشر آثار فرهنگی و هنری در چهارچوب مقررات شرعی و قانونی اقدام نماید.

۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما و سایر دستگاههای ذی‌ربط مکلفند فهرست صدور مجوزها و تصدی‌های فرهنگی و هنری قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی و سازمان‌های مردم‌نهاد را که تا پایان سال اول تعیین می‌شود در طول سالهای برنامه ششم واگذار نمایند.

آیین‌نامه این بند شامل شیوه تعیین فهرست مذکور و نحوه واگذاری و فروش با پیشنهاد سازمان و همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان صدا و سیما به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۳- حذف شد.

ماده ۲۶- به‌منظور تحقق اهداف مندرج در اصول دهم(۱۰)، بیستم(۲۰) و بیست و یکم(۲۱) قانون اساسی، اهداف سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی برنامه ششم مبنی بر «تقویت نهاد خانواده و جایگاه زن در آن و استیفای حقوقی شرعی و قانونی زنان در همه عرصه‌ها و توجه ویژه به نقش سازنده آنان» کلیه دستگاههای اجرایی موظف به همکاری با معاونت امور زنان و خانواده در جهت اجرای «برنامه جامع توسعه امور زنان و خانواده» (مواد(۲۲۷) و(۲۳۰) برنامه پنجم توسعه) می‌باشند. سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات کافی را در جهت اجرای برنامه در بودجه سنواتی پیش‌بینی کند. ارائه گزارش عملکرد اجرای سند به کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی در پایان هر سال الزامی است.

ماده ۲۰- با توجه به اهمیت و ضرورت مرمت بناهای تاریخی و فرهنگی و احیای بافتهای ارزشمند کشور اقدامات زیر صورت می‌پذیرد :

۱- سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی مجاز است در چهارچوب ضوابط و برنامه‌ای که به تصویب شورای عالی آن سازمان می‌رسد، اماکن تاریخی (به‌استثنای نفایس ملی) در اختیار خود را به شهرداری‌ها و بخش خصوصی و تعاونی و صندوق احیاء و بهره‌برداری از بناها و اماکن تاریخی و فرهنگی برای بهره‌برداری واگذار نماید. واگذارشوندگان موظفند نسبت به مرمت، حفاظت و بهره‌برداری از اماکن مربوطه تحت نظارت سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی اقدام نمایند .

۲- تمامی دستگاههای اجرایی موظفند در چهارچوب ضوابط و استانداردهای ابلاغی سازمان میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی نسبت به مرمت و احیاء آثار فرهنگی و تاریخی در اختیار اعم از منقول و غیرمنقول با رعایت قوانین و مقررات مربوطه اقدام نمایند.

۳- سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری موظف است به‌منظور حفظ و صیانت از میراث فرهنگی اقدامات لازم را با همکاری و هماهنگی سایر دستگاههای اجرایی ذی‌ربط به‌منظور شناسایی، مستندسازی، حفاظت و مرمت و معرفی میراث فرهنگی (اعم از ملموس و ناملموس) میراث طبیعی، ایجاد شهرهای جهانی صنایع دستی و احیای هنرهای سنتی در حال زوال در حوزه فرهنگ و تمدن ایرانی و ثبت در فهرست میراث جهانی را به عمل آورد.

ماده الحاقی (۷۰)- در راستای اجرای طرح «راه اندازی و گسترش رسانه های نوین» به‌صورت خدمات صوت و تصویر در فضای مجازی، دولت مکلف است از ابتدای اجرای برنامه ششم توسعه، اعتبار لازم برای اجرای این طرح را علاوه بر اعتبارات معمول سازمان صدا و سیما تأمین نماید.

ماده الحاقی (۷۱)- دولت مکلف است از ابتدای برنامه ششم توسعه، هزینه‌های تهیه و ساخت پنجاه سریال فاخر و (الف) ویژه را علاوه بر اعتبارات معمول، به سازمان صدا و سیما اختصاص دهد.

ماده الحاقی (۷۲)- به منظور اجرای سیاست‌های کلی جمعیت (ابلاغی مقام معظم رهبری)، دولت مکلف است با ارائه «لایحه طرح تعالی خانواده و جمعیت» که تا پایان سال اول برنامه به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد، برای تحقق موارد زیر اقدام نماید :

۱- حمایت از نهاد خانواده

۲- افزایش نرخ باروری به بالاتر از نرخ جانشینی

۳- رفع موانع ازدواج و تسهیل شرایط تشکیل خانواده

۴- حمایت از درمان زوجهای نابارور برای فرزندآوری

۵- حمایت از زوجهای دارای فرزند با اولویت خانواده‌های بیش از سه فرزند

۶- کمک به افزایش سهم جمعیت مناطق کم تراکم، مناطق مرزی و حاشیه خلیج فارس و دریای عمان براساس اصول آمایش سرزمینی

تبصره- مرکز آمار ایران به عنوان مرجع رسمی نظام آماری کشور با تدوین شاخصهای بومی توسعه انسانی، وظیفه رصد مستمر سیاست‌های جمعیتی را در ابعاد کمی و کیفی به عهده دارد .

ماده الحاقی(۷۳)- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلفند فهرست صدور مجوزها و تصدی‌های فرهنگی و هنری قابل واگذاری به بخش خصوصی و تعاونی و سازمان‌های مردم‌نهاد را که تا پایان سال اول تعیین می‌شود در طول سال‌های برنامه ششم واگذار نمایند.

آیین‌نامه این بند شامل شیوه تعیین فهرست مذکور و نحوه واگذاری و فروش با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده الحاقی(۷۴)- اعتبارات اختصاص یافته به حوزه‌های علمیه اعم از اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، کمک تلقی شده و پس از پرداخت به این مراکز هزینه قطعی منظور و براساس بودجه مصوب شورای عالی و شورای سیاست‌گذاری و با مسؤولیت ایشان قابل هزینه است.

۱۸- دفاعی و امنیتی

ماده ۲۵- در راستای اجرای مفاد مصرح در قانون اساسی و سند چشم انداز سیاست‌های کلی ابلاغی و افزایش قدرت مقاومت و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد کشور و به منظور مدیریت منسجم، هماهنگ و مؤثر روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران بر مبنای اصل عزت، حکمت و مصلحت و برای پشتیبانی تحقق اهداف برنامه ششم توسعه، دستگاههای اجرائی و نیروهای مسلح مکلفند تمامی اقدامات خود در زمینه روابط خارجی را با هماهنگی وزارت امور خارجه انجام دهند . وزارت امور خارجه موظف است نسبت به اجرای موارد زیر

اقدام نماید :

- طراحی و اجرای اقدامات اعتمادساز در سیاست خارجی

- ایجاد بسترها و شرایط سیاسی لازم برای تنوع‌بخشی و تقویت پیوندهای راهبردی با کشورهای جهان به ویژه کشورهای منطقه، همسایگان و قدرت‌های نوظهور

- تقویت دیپلماسی اقتصادی با تمرکز بر ورود به بازارهای جهانی برای صادرات کالا و خدمات فنی و مهندسی، تأمین مالی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و دستیابی به فناوری‌های نوین

- حمایت همه‌جانبه از حقوق ایرانیان خارج از کشور و مشارکت دادن آنها در توسعه ملی

- به‌کارگیری ظرفیت‌های دیپلماسی رسمی در سطوح دو و چندجانبه برای ایجاد محیط سیاسی و امنیتی با

ثبات و پایدار در منطقه

- بهره‌برداری از دیپلماسی عمومی و روشها و ابزارهای نوین و کارآمد اطلاع‌رسانی در گستره فرامرزی برای تبیین دیدگاههای جمهوری اسلامی ایران در ابعاد گفتگمانی و معنایی و ارتقای جایگاه ایران در افکار عمومی جهان

- به‌کارگیری همه امکانات جمهوری اسلامی ایران برای مقابله با تروریسم و افراط‌گرایی

- صیانت از وجهه بین‌المللی جمهوری اسلامی ایران در رابطه با موضوعات حقوق بشری از طریق رصد و پایش وضعیت حقوق بشر در عرصه بین‌المللی، پاسخگویی به مطالبات بین‌المللی و گسترش حقوق بشر اسلامی با همکاری دستگاههای ذی‌ربط

- تنظیم و اعطای کمکهای توسعه‌ای به کشورهای هدف در چهارچوب قوانین بودجه سالانه کشور

- برنامه‌ریزی و اقدام مؤثر در راستای ارتقای استقلال سیاسی، فرهنگی و افزایش مقاومت اقتصادی

ماده ۲۸- در راستای اجراء و پیشبرد سیاست‌های کلی ابلاغی اقتصاد مقاومتی، سازمان انرژی اتمی مکلف است نسبت به تدوین طرح ملی مقابله با شرایط اضطراری نیروگاهها و تأسیسات هسته‌ای با همکاری سازمان، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، وزارت کشور، وزارت امور خارجه و سایر دستگاههای ذی‌ربط اقدام و به تصویب هیأت وزیران برساند. دستگاههای اجرائی ذی‌ربط مکلفند نسبت به اجرای آن با راهبری و نظارت سازمان انرژی اتمی ایران اقدام نمایند.

ماده ۲۹- به‌منظور افزایش توان دفاعی کشور در تراز قدرت منطقه‌ای و تأمین منافع و امنیت ملی اقدامات زیر معمول می‌گردد:

۱- ارتقای توان بازدارندگی از طریق:

الف) توسعه و افزایش توان تولیدی موشکی

ب) توسعه و تقویت توان پدافند هوایی در سطوح مختلف برد کوتاه، متوسط و بلند

ج) توسعه و به‌روزرسانی شبکه‌های ارتباطی امن با هدف استقرار کامل سامانه فرماندهی و کنترل

د) هوشمند و متحرک‌سازی تمامی سامانه‌های تسلیحاتی متناسب با تهدیدات

ه) تحقیق، طراحی و تولید اقلام مورد نیاز برای مواجهه و تقابل با گروههای مسلح تروریستی

و) توسعه توان دریایی از طریق تجهیز نیروهای دریایی به سلاحهای پیشرفته

ز) توسعه و تقویت توان جنگ الکترونیک

۲- اصلاح ساختار بودجه‌ای نیروهای مسلح و افزایش سهم تقویت بنیه دفاعی از بودجه دفاعی

۳- تهیه و اجرای طرح آمایش و نوسازی زیرساختهای صنایع دفاعی و مراکز آموزشی و نظامی نیروهای مسلح در طول برنامه و انتقال پادگان‌ها به خارج از شهرها با اختصاص زمین و تغییر کاربری مناسب پادگان‌ها به‌منظور تأمین اعتبار مورد نیاز برای احداث مراکز جدید و تأمین اعتبار لازم از طریق تخصیص وام برای دوران ساخت

۴- ارتقای کیفیت مرکز آموزشی نیروهای مسلح برای تربیت نیروهای کارآمد

۵- صرفه‌جویی و بهینه‌سازی موارد هزینه از جمله در حوزه‌های انرژی، آب و برق در نیروهای مسلح

۶- طرح انسداد مرز در مناطق مرزی با توجه به شرایط اقلیمی مناطق با استفاده از سامانه‌های دیگر هوشمند و در اختیار قرار دادن توان اطلاعاتی و اجا بر اساس طرح‌های مصوب ستاد کل نیروهای مسلح

۷- رعایت فاصله سطح حقوق و دستمزد کارکنان نیروهای مسلح با کارکنان کشوری براساس مفاد تبصره (۳) ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده الحاقی (۷۵)- مواد (۱۹۵)، (۱۹۸) و (۱۹۹) قانون پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران برای لایحه ششم تنفیذ می‌شود.

ماده ۱۹۵ -

الف- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح موظف است به منظور ارتقای توانمندی‌های دفاعی، قدرت بازدارندگی و دفاع از حاکمیت، تمامیت ارضی، منافع و امنیت ملی و مقابله مؤثر با تهدیدهای خارجی اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- ارتقای کمی و کیفی سامانه پدافند هوایی کشور و ایجاد هماهنگی تحت نظر قرارگاه پدافند هوایی حضرت خاتم‌الانبیاء(ص)

۲- تقویت حضور و ارتقای زیرساختها به منظور گسترش حوزه و استقرار مؤثرتر در حوزه‌های آبی کشور و حفاظت از خطوط دریایی کشور با تأکید بر آبهای آزاد و تکمیل سازمان ناوگان جنوب

۳- بهره‌گیری بهینه از فرصت خدمت وظیفه عمومی برای ارتقای دانش، مهارت، ارتقای منزلت اجتماعی جامعه هدف در خصوص مبانی و ارزشهای اسلام و انقلاب با تکیه ویژه بر دیدگاهها و سیره حضرت امام خمینی(ره) و مقام معظم رهبری، ارتقای معنویت، انضباط اجتماعی، تقویت تعاملات سازنده و مهارت‌های حرفه‌ای و افزایش ظرفیت به کارگیری تخصصی سربازان وظیفه و غنی‌سازی شغلی و ارتقای معیشت و منزلت اجتماعی آنان و نیز استفاده بهینه از مشمولان در سازندگی کشور

۴- ایجاد زیرساختها و اتخاذ سازوکارهای لازم برای مشارکت هرچه گسترده‌تر دستگاههای دولتی و بخش غیردولتی در برنامه‌های دفاعی در شرایط بحران و جنگ

تبصره- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری ستاد کل نیروهای مسلح حداکثر ظرف شش‌ماه اول برنامه موظف است سطح مطلوب و الزامات هریک از اجزای فوق را تدوین و به‌تصویب مراجع ذی‌ربط برساند.

ب- وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سقف اعتبارات امور دفاعی، موارد زیر را در اولویت قرار دهد:

- ۱- توسعه و تقویت ناوگان هوایی نیروهای مسلح اعم از خرید، بازسازی، نوسازی و نگهداری تا سطح آمادگی مصوب و عملیاتی نمودن کلیه هواپیماها و بالگردها و تسلیحات مرتبط و ایمن‌سازی پروازها
 - ۲- تکمیل و به‌روزرسانی شبکه ارتباطی مستقل و امن نیروهای مسلح
 - ۳- ایجاد سامانه فرماندهی، کنترل، اطلاعات و مراقبت پیشرفته در ابعاد راهبردی، فضایی، هوایی، دریایی و زمینی به منظور ارتقای هوشیاری و آمادگی برای شناسایی تهدیدات و مقابله سریع و مؤثر
 - ۴- توسعه کیفی و کمی افزایش قدرتی و پایداری عملیاتی یگانهای موشکی
 - ۵- ارتقای کمی و کیفی سامانه رسیدگی، خدمات‌رسانی و حمایت از کارکنان نیروهای مسلح در مأموریت‌های دفاعی، امنیتی، امور رزمی و مراقبت از مرز و مناطق سخت
- ماده ۱۹۸- به منظور کاهش آسیب‌پذیری زیرساختها، ارتقای پایداری ملی، حفاظت از مردم و منابع ملی کشور و تضمین تداوم خدمات به آنان در راستای تکمیل چرخه دفاع غیرنظامی، اقدامات زیر انجام می‌شود:
- الف- تدوین استانداردهای فنی مورد نیاز پدافند غیرعامل طی سال اول برنامه
 - ب- ایجاد سامانه پایش، هشدار و خنثی‌سازی در خصوص تهدیدات نوین در مراکز حیاتی، حساس و مهم
 - ج- ایمن‌سازی و حفاظت از مراکز حیاتی، حساس و مهم کشور برای تداوم فعالیت امن و پایدار آنان
- تبصره- پدافند غیرعامل فقط در حوزه تهدیدات دفاعی و امنیتی است. دستورالعمل هماهنگی حوزه‌های پدافند غیرعامل و سازمان مدیریت بحران کشور با پیشنهاد مشترک دبیرخانه کمیته دائمی پدافند غیرعامل و سازمان مدیریت بحران به تصویب هیأت وزیران تأیید ستادکل نیروهای مسلح می‌رسد.
- ماده ۱۹۹- پروژه‌های موضوع پدافند غیرعامل با پیشنهاد دبیر کمیته دائمی و تصویب رئیس کمیته دائمی به اجراء در خواهد آمد. موافقتنامه این‌گونه پروژه‌ها بین رئیس کمیته دائمی پدافند غیرعامل و معاونت مبادله خواهد شد.
- ماده الحاقی (۷۶)- ماده (۱۹۶) قانون پنجاه ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به‌استثنای بند (ز) برای لایحه ششم تنفیذ می‌شود.
- ماده ۱۹۶- دولت موظف است به منظور تقویت کمی و کیفی بسیج مستضعفان و حضور بیشتر نیروهای مردمی در صحنه‌های امنیت و دفاع از کشور، آرمان‌ها و مبانی اندیشه انقلاب اسلامی و توسعه فرهنگ امر به معروف و نهی از منکر اقدامات و تسهیلات لازم را در طول برنامه به شرح زیر فراهم نماید:
- الف- پشتیبانی لازم برای افزایش حداقل یک و نیم میلیون نفر بسیجی فعال و ویژه تا پایان برنامه با تأکید بر تربیت نیروی انسانی متعهد و انقلابی
 - ب- حمایت از زیر ساختها برای توسعه نواحی شهرستانی و رده‌های مقاومت بسیج، متناسب با توسعه و تغییرات تقسیمات کشوری

ج- پشتیبانی از رده‌های مقاومت بسیج و بسیج اساتید، دانشجوی و طلبه در دستگاههای اجرایی به‌ویژه در فعالیت‌های پژوهشی و علمی

د- کمک به تعمیق ارزشهای انقلاب اسلامی و توسعه فرهنگ و تفکر بسیجی از طریق تشکیل هسته‌های تربیتی، غنی‌سازی اوقات فراغت، توسعه فرهنگ ارزشی و استفاده از نخبگان بسیجی برای مشاوره و تولید فکر، توسعه فرهنگ عفاف و حجاب، آشنایی با مبانی اندیشه حضرت امام (ره) با اجرای طرحهای دانشجویی، دانش‌آموزی، اقشار و رده‌های مقاومت بسیج

ه- پشتیبانی و کمک به مقابله با جنگ نرم در حوزه‌های مختلف با اولویت حضور فزاینده در فضای مجازی و رایانه‌ای (سایبری) با رویکرد بومی

و- امکان استفاده از خدمت کارکنان بسیجی فعال و ویژه شاغل برای شرکت در آموزشها و اردوها و سایر برنامه‌ها حداکثر به مدت پانزده روز در سال به جای خدمت اداری بدون دریافت حق مأموریت

ز- حذف شد.

ح- فراهم نمودن پشتیبانی‌های لازم برای جذب و به‌کارگیری سی‌میلیون نفر از بسیج دهها میلیونی با رویکرد فرهنگی، اجتماعی و علمی

ط- پشتیبانی از رده‌های مقاومت بسیج جامعه زنان به‌ویژه در فعالیت‌های مربوط به توسعه فرهنگ عفاف و حجاب و تحکیم بنیان خانواده

تبصره ۱- به سازمان بسیج مستضعفین اجازه داده می‌شود از محل اعتبار مصوب خود حمایت لازم را برای تأمین پوشش بیمه‌ای و جبران خسارت‌های ناشی از به‌کارگیری بسیجیان فاقد پوشش بیمه‌ای در مأموریت‌های مختلف به ویژه دفاعی، امنیتی و کاروان‌های راهیان نور به عمل آورد.

تبصره ۲- به دستگاههای اجرایی اجازه داده می‌شود متناسب با میزان آمادگی سازمان بسیج سازندگی، اجرای بخشی از فعالیت‌های آموزشی، بهداشتی، فرهنگی و غنی‌سازی اوقات فراغت و پروژه‌های عمرانی خود از قبیل احداث و تعمیر مساجد، مدارس و خانه‌های بهداشت روستایی، بیابان‌زدایی، جنگلکاری، آبرسانی به روستاها و همچنین در مناطق محروم، روستایی و مرزی را به آن سازمان واگذار نماید تا با استفاده از نیروهای داوطلب بسیجی و مردمی وجوانان و متخصصان به‌نحو سازمان یافته، اجراء نمایند.

ماده الحاقی (۷۷)- قانون خدمات رسانی به ایثارگران و تبصره‌ها و اصلاحات بعدی آن دائمی می‌شود.

ماده الحاقی (۷۸)- ماده (۴۴) برنامه پنجم با اصلاحات ذیل تنفیذ می‌شود:

۱- در سطر سوم عبارت «از جمله» بعد از عبارت «و امتیازات به ایثارگران» و در سطر چهارم عبارت

«رزمندگان با سابقه شش‌ماه جبهه» بعد از عبارت «جانبازان، آزادگان» اضافه گردید.

۲- در بند (الف) شهیده اضافه شود.

۳- در بند (ب) فرزندان شهید بعد از شاغل و غیرشاغل اضافه گردد.

۴- کاردرمانی جهت جانبازان قطع نخاعی و اعصاب و روان، شیمیایی و نیز با تجویز پزشک خدمات دارویی مورد نیاز

۵- در بند(ل) دولت موظف است در استان‌هایی که ایثارگران فاقد سند ملکی می‌باشند با قولنامه وام مسکن پرداخت شود و در مناطقی که زمین دولتی وجود دارد به ایثارگران یک پلاک داده شود و جهت وام تکمیلی(دوم) خرید اضافه گردد. و سهم آورده ایثارگر یک دوم و به جای دو سال شش ماه حضور داوطلبانه منظور شود.

ماده الحاقی(۷۹)- موارد زیر از قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه تنفیذ می‌شود:

۱) در بند(ک) ماده(۲۰) برنامه پنجم توسعه، کمک هزینه تحصیل اضافه و تنفیذ شود و مازاد بر سهمیه را رزمندگان و فرزندان آنان استفاده خواهند کرد.

۲) تنفیذ ماده(۴۵) قانون برنامه پنجم

۳) تنفیذ بند (و) ماده(۵۰) برنامه پنجم به‌استثنای ایثارگران و مستخدمین فاقد سابقه تخلف اداری

۴) تنفیذ تبصره یک ماده(۵۷))

۵) تنفیذ تبصره ماده(۶۰))

۶) عدم قطع مستمری والدین شهید که معلول، محجور، صعب‌العلاج، بیماری خاص، مطلقه و نامادری دارند.
۷) آن دسته از فرزندان شهید که دارای بیماری خاص و صعب‌العلاج و یا توان کار ندارند معادل مستمری والدین شهید ماهانه حقوق پرداخت شود.

۸) کلیه دستگاههای اجرائی موظفند با نقل و انتقال درون و بیرون استانی(محل جغرافیایی) مستخدمان ایثارگران موافقت نمایند و نقل و انتقال آنان به‌عنوان مازاد ممنوع است.

۹) ایثارگران رسمی و پیمانی در دستگاههای دولتی که براساس نظر دستگاهها از پستهای مدیریت تنزل پیدا می‌کنند پست هم‌تراز با نام براساس آخرین شغل زمان اشتغال بر آنان در نظر گرفته می‌شود به‌طوری که حقوق و مزایای ایشان نسبت به قبل تنزل پیدا نکند.(ماده(۷۱) قانون خدمات کشوری سایر مقامات)

۱۰) دستگاه یا بنیاد شهید موظف است برای ایثارگران شاغل در بخش‌های خصوصی یا غیرانتفاعی و غیرشاغل که از فوق‌العاده‌های ایثارگری پرداختی دستگاههای دولتی بهره‌مند نمی‌شوند برابر فوق‌العاده‌های ایثارگری دولت به ایثارگر پرداخت نماید.

۱۱) دولت موظف است کلیه فرزندان شهید و شهیده فاقد شغل و پوشش بیمه‌ای متقاضی شغل و کار مناسب تا زمان تأمین پایدار را تحت پوشش بیمه اجباری بازنشستگی و درمانی سازمان تأمین اجتماعی قرار داده و صددرصد(۱۰۰٪) حق بیمه مربوطه را تأمین و پرداخت نماید.

۱۲) معیار حقوق بازنشستگی ایثارگران شاغل در دستگاهها و وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی و لشگری بر مبنای بالاترین پست سازمانی و شاغلین در سایر بخش‌های خصوصی و غیردولتی بر مبنای دو سال منتهی به بازنشستگی محاسبه و پرداخت می‌گردد.

۱۳) بنیاد شهید موظف است ظرف مدت سه سال شرکت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری متعلق به ایثارگران را ضمن خودداری از هرگونه انتقال و انتفاع به غیر «برای اصل ۴۴» زمینه انتقال و واگذاری کلیه اختیارات را به سهامداران و اعمال حقوق قانونی برای سهامداران فراهم نماید.

۱۴) ستاد کل نیروهای مسلح مجاز است یکی از نوادگان جانبازان فاقد فرزند را جهت نگهداری خویش معاف از خدمت نماید.

۱۵) دولت موظف است برای ایثارگران فاقد تحرک (زمین‌گیر) حق نگهداری پیش‌بینی نماید.

۱۶) دولت موظف است بابت رد دیون و مطالبات ایثارگران و خانواده معظم شهداء و تغییرات بعدی آنان و اجرای کامل قانون خدمات ایثارگران و رزمندگان معسر تا پایان سال دوم برنامه اقدام نماید.

ماده الحاقی (۸۰) - کلیه دستگاههای اجرائی مشمول این قانون موظفند به خانواده شهدا و جانبازان بیست و پنج درصد (۲۵٪) و بالاتر و آزادگان شاغل و بازنشسته مبلغی معادل بیست و پنج درصد (۲۵٪) حداقل حقوق کارکنان دولت را که هر سال توسط دولت تعیین می‌شود، به‌عنوان فوق‌العاده ایثارگری به‌طور ماهانه پرداخت نمایند.

تبصره ۱ - به افراد موضوع ماده مذکور که در استخدام دولت نیستند مبلغ یادشده توسط بنیاد تأمین و پرداخت می‌گردد.

تبصره ۲ - این فوق‌العاده ایثارگری به جانبازان و آزادگان از کارافتاده که از حقوق حالت اشتغال مطابق مواد (۳۸) و (۳۹) این قانون برخوردار گردیده‌اند تعلق نخواهد گرفت.

ماده الحاقی (۸۱) - دولت مکلف است به‌منظور ارتقای توانمندی‌های دفاعی در تراز قدرت منطقه‌ای و توسعه توان موشکی و فناوری‌های علمی و تحقیقاتی و افزایش ظرفیت تولید و تأمین سلاح‌ها و تجهیزات عمده دفاعی برترساز با قابلیت بازدارندگی مؤثر و متناسب با انواع تهدیدات در بودجه سالیانه کشور حداقل پنج واحد درصد از منابع بودجه عمومی را در سال اول به‌عنوان سهم تقویت بنیه دفاعی اختصاص دهد. این سهم متناسب با انواع تهدیدات در سال‌های بعدی سالیانه نیم‌واحد درصد افزایش یابد.

دولت و نیروهای مسلح موظفند تمهیدات لازم را برای به‌کارگیری تمام ظرفیت‌های کشور در راستای ارتقای توانمندی‌های دفاعی کشور و انجام اقدامات زیر به‌عمل آورند:

حفظ و ارتقای آمادگی‌های دفاعی یگان‌های رزمی نیروهای مسلح در سطح هشتاد درصد (۸۰٪)

به کارگیری و افزایش ظرفیت‌های تولیدی صنایع دفاعی به طور کامل جهت تأمین صد درصد (۱۰۰٪) نیاز نیروهای مسلح به اqlام راهبردی و سایر اqlام مورد نیاز به میزان هفتاد درصد (۷۰٪)

ماده الحاقی (۸۲) - دولت مکلف است نسبت به برقراری و پرداخت مستمری به رزمندگان معسر دارای حداقل شش ماه سابقه حضور در جبهه به طریقی اقدام نماید که مستمری ماهانه آنها کمتر از هفتاد و پنج درصد (۷۵٪) حداقل دستمزد هر سال در طول اجرای برنامه ششم نباشد. منابع مورد نیاز این بند از پنجاه درصد (۵۰٪) ماده (۷) قانون هدفمندی تأمین می‌شود. نحوه اجرای این بند توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی تهیه و در آیین‌نامه اجرائی آن درج می‌شود.

ماده الحاقی (۸۳) - صندوق‌های بازنشستگی مکلف هستند حقوق بازنشستگی خانواده‌های شهدا، جانبازان و آزادگان مشمول قانون حالت اشتغال اعم از کشوری و یا لشکری را معادل آخرین حقوق و مزایای دریافتی تعیین نموده و از سقف محدودیت حداکثر هفت برابر حداقل حقوق معاف نماید.

ماده الحاقی (۸۴) - با توجه به افزایش تهدیدات سایبری آشکار و پنهان دشمنان علیه جمهوری اسلامی ایران، دولت مکلف است از طریق سازمان پدافند غیرعامل نسبت به افزایش سطح آموزش کارکنان ذی‌ربط دستگاههای اجرائی، اقدامات لازم را برای جلوگیری از نفوذ و مختل نمودن سیستم‌های نرم افزاری کشور به عمل آورد. بودجه مورد نیاز باید هر ساله در ردیف مستقل مقابله با تهدیدات سایبری برای سازمان پدافند غیرعامل کشور و دستگاههای اجرائی منظور گردد.

ماده الحاقی (۸۵) - حمایت همه جانبه از حقوق ایرانیان خارج از کشور و برنامه‌ریزی برای افزایش جلب سرمایه، توان علمی و تخصصی آنان در توسعه ملی، تأثیر بر سیاست‌های نظام سلطه در دفاع از منافع ملی ماده الحاقی (۸۶) - طرح انسداد مرز در مناطق مرزی با توجه به شرایط اقلیمی مناطق با استفاده از سامانه‌های دیگر هوشمند و در اختیار قراردادن توان اطلاعاتی و اجابرا اساس طرحهای مصوب ستاد کل نیروهای مسلح

ماده الحاقی (۸۷) - ایجاد بسترها و شرایط سیاسی لازم برای تنوع‌بخشی و تقویت پیوندهای راهبردی با کشورهای جهان به ویژه کشورهای منطقه، آسیای جنوب غربی، همسایگان و قدرت‌های نوظهور ۱۹ - حقوقی و قضائی

ماده ۲۴ - به منظور افزایش دقت و سرعت در ارائه خدمات قضائی و تحقق عدالت قضائی، حقوق بشر اسلامی و حقوق شهروندی، ارتقای کیفیت و کاهش اطاله دادرسی و ایجاد فرصت برابر برای دسترسی آحاد مردم به خدمات قضائی:

۱ - سازمان بهزیستی کشور مکلف است در راستای تحکیم نهاد خانواده نسبت به تأمین هزینه مشاوره برای افراد فاقد تمکن مالی که در اجرای قانون توسط مقام قضائی صلاحیتدار برای رفع اختلاف به آن سازمان برای مشاوره خانواده معرفی می‌شوند، اقدام لازم به عمل آورد.

۲- تمامی درخواست‌های اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجراء از طریق ادارات اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرای سازمان ثبت اسناد و املاک کشور رسیدگی و اجرا می‌شود. این امر مانع از رسیدگی به دعاوی ناشی از اجرای اسناد رسمی در محاکم دادگستری نیست.

آیین‌نامه اجرائی این بند به‌منظور کاهش مراجعات مکرر جهت رسیدگی به پیشنهاد وزارت دادگستری و با همکاری سازمان ثبت اسناد و املاک کشور تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

۳- در راستای اجرای سیاست‌های کلی برنامه ششم موضوع بهبود بخشیدن به وضعیت زندان‌ها و بازداشتگاه‌ها، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مکلف است اقدامات لازم برای تسریع در انتقال بیست (۲۰) زندان داخل محدوده شهرها با اولویت کلانشهرها به خارج از شهرها را از طرق زیر انجام دهد:

الف) فروش زندان‌های داخل شهرها به روش مذاکره و توافق به شهرداری‌ها و دیگر سازمان‌های عمومی غیردولتی و سایر نهادهای عمومی بدون الزام به رعایت مقررات و قوانین مربوط به مزایده
ب) وجوه حاصل از فروش هر کدام از زندان‌های مذکور که به تدریج و براساس توافق به‌عمل‌آمده به حساب ویژه نزد خزانه‌داری کل واریز می‌گردد به عنوان درآمد اختصاصی سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور تلقی می‌گردد و بدون الزام به رعایت محدودیت سال مالی، صرف احداث زندان‌های جایگزین در همان استان می‌گردد.

در صورت وجود مازاد درآمد حاصل از بند فوق، اعتبار مذکور صرف احداث، تکمیل، تعمیرات اساسی و تجهیز دیگر زندان‌های همان استان می‌گردد.

تبصره- دولت مکلف است ردیفی تحت عنوان انتقال زندان‌ها از شهرها به خارج شهرها ایجاد نماید به نحوی که پس از احداث زندان‌های جدید از محل فروش زندان‌های قدیمی مبلغ مزبور به خزانه اعاده گردد.
د) وزارت جهاد کشاورزی (سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری) و سازمان امور اراضی مکلفند نسبت به واگذاری زمین رایگان به سازمان زندان‌ها برای احداث زندان‌های مذکور اقدام نمایند.

ه) سازمان ثبت و اسناد و املاک کشور مکلف است پس از استقرار زندانیان در محل زندان جدید خارج از شهر با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی و پس از اعلام رسمی وزارت دادگستری نسبت به انتقال کلیه اسناد و مدارک زندان مذکور به خریدار یا خریداران اقدام نماید.

۴- در اجرای سیاست کاهش جمعیت کیفری و کاهش سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) از آمار زندانیان، سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی مکلف است ضمن آگاهی مقامات قضائی از وضعیت آمار زندانیان و فضای آزاد زندان، ظرفیت پذیرش زندانیان را به‌صورت برخط و با رعایت جهات امنیتی در اختیار مقامات قضائی صلاحیتدار قرار دهد. قضات با لحاظ ظرفیت اعلام‌شده و تناسب قرار تأمین، از

صدور قرارهای تأمین منتهی به بازداشت و یا احکام حبس جز در موارد ضروری خودداری و از تأسیس‌های جدید کیفری مانند تعلیق تعقیب یا مجازات، تعویق صدور حکم، آزادی‌های مشروط و مجازات‌های جایگزین حبس استفاده خواهند نمود. دادسرای انتظامی قضات بر حسن اجرای این بند نظارت می‌کند.

مراکز پذیرش زندانیان در صورت تکمیل ظرفیت زندان‌ها، مراتب را به دادستان و رئیس حوزه قضائی اعلام می‌کنند، دادستان‌ها و رؤسای حوزه‌های قضائی مکلفند با رعایت مفاد بند فوق اقدامات لازم را به عمل آورند. دستورالعمل اجرائی این بند بنا به پیشنهاد وزارت دادگستری و رئیس سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی تهیه و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

۵- قوه قضائیه (دادگستری جمهوری اسلامی ایران) می‌تواند برای تکمیل پستهای بلا تصدی مصوب خود سالانه حداکثر پانصد قاضی جدید در سقف اعتبارات مصوب از طریق آگهی استخدامی و در فضای رقابتی جذب نماید.

۶- سازمان پزشکی قانونی می‌تواند خدمات پزشکی قانونی و بخشی از وظایف مذکور در ماده (۱) قانون تشکیل سازمان را با اعمال نظارت به اشخاص حقیقی و حقوقی واجد صلاحیت واگذار نماید. آیین‌نامه اجرائی این بند با پیشنهاد وزیر دادگستری و همکاری دستگاههای اجرائی ذی‌ربط تهیه و پس از تأیید رئیس قوه قضائیه به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۷- در اجرای سیاست‌های بازنگری در قوانین جزائی و با هدف کاهش جمعیت کیفری؛ الف) قوه قضائیه مکلف است با همکاری وزارت دادگستری به منظور تبدیل جرائم کم اهمیت به تخلف، لایحه «تعیین عناوین تخلف و آیین رسیدگی به آن» جهت الحاق به وظایف سازمان تعزیرات حکومتی را حداکثر تا پایان سال اول برنامه ششم تهیه تا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردد. ب) قوه قضائیه مکلف است به منظور کاهش مجازات حبس و تبدیل آن به مجازات‌های دیگر از قبیل ضمانت اجراهای انتظامی، انضباطی، مدنی، اداری و ترمیمی و متناسب سازی مجازات‌ها با جرایم، نسبت به تنقیح، اصلاح و رفع خلاءهای قوانین جزائی اقدام و حداکثر تا پایان سال اول برنامه ششم لایحه مورد نیاز را تهیه تا از طریق دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردد.

۸- به منظور استفاده از خدمات کارشناسان و مشاوران در دستگاههای اجرائی به ویژه در زمینه‌های بودجه‌ریزی، برنامه‌ریزی حقوقی، اداری و استخدامی، نظام تشخیص صلاحیت شامل رتبه‌بندی، رسیدگی انتظامی و تعرفه خدمات کارشناسی مشاوران و کارشناسان مذکور به پیشنهاد سازمان و معاونت حقوقی رئیس جمهور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

۸- در جهت حفاظت بهینه از بیت‌المال و حقوق و اموال دولت، دستورالعمل مشتمل بر سازوکارهای مختلف تشویق و ماندگاری شاغلان در پستهای تخصصی حقوقی در دستگاههای اجرایی از جمله در مورد فوق‌العاده حمایت قضائی مشترکاً توسط معاون حقوقی رئیس‌جمهور و وزیر دادگستری و رئیس سازمان ابلاغ خواهد شد.

ماده الحاقی (۸۸)- به منظور تحقق اهداف چشم‌انداز و فرامین مقام معظم رهبری در خصوص مبارزه با فساد و در راستای بند «۱۹» سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی و بند «۳۹» سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه:

۱- کلیه دستگاههای اجرایی به منظور شفاف‌سازی فضای اقتصادی و اداری مکلفند حداکثر تا پایان سال دوم برنامه بسترهای الکترونیکی لازم شامل سامانه‌ها، پایگاه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی خود را جهت تأمین نیازهای اطلاعاتی، رصد و پایش برخط و تسهیل نظارت الکترونیکی سازمان بازرسی کل کشور و در چهارچوب وظایف سازمان مذکور فراهم، و دسترسی‌های مورد نظر را برای سازمان مذکور ایجاد نمایند.

۲- با توجه به ضرورت استفاده از خدمات نیروهای مجرب و متخصص در امر نظارت و بازرسی، سازمان بازرسی کل کشور می‌تواند در طول برنامه ششم توسعه از خدمات حداکثر تعداد ۲۰۰ نفر از افراد بازنشسته با حداقل مدرک کارشناسی و واجد صلاحیت در امور تخصصی استفاده نماید.

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

شماره: ۱۴۱۸۵۱

تاریخ: ۱۳۸۷/۸/۲۶

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

جناب آقای دکتر محمود احمدی نژاد ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران
عطف به نامه شماره ۳۳۶۵۹/۳۹۲۸۲ مورخ ۱۳۸۴/۷/۱۱ در اجراء اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد مصوب جلسه علنی مورخ ۱۳۸۵/۳/۲۱ مجلس که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم و مطابق اصل یکصد و دوازدهم (۱۱۲) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مجمع محترم تشخیص مصلحت نظام ارسال گردیده بود با تأیید آن مجمع به پیوست ابلاغ می گردد.
ضمناً تصویر مصوبه مجمع تشخیص مصلحت نظام که در آن تکلیفی برای دولت جمهوری اسلامی ایران به هنگام الحاق به کنوانسیون مزبور منظور گردیده است به پیوست ارسال می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۷/۸/۲۶

شماره ۱۴۱۸۵۱

وزارت امور خارجه

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و یکم خرداد ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و مجمع تشخیص مصلحت نظام در تاریخ ۱۳۸۷/۷/۲۰ و در اجرای اصل (۱۱۲) قانون اساسی تصویب آن را با درج بیانیه ای هنگام الحاق، موافق با مصلحت نظام تشخیص داده است و طی نامه شماره ۴۸۳/۴۵۳۴۷ مورخ ۱۳۸۷/۸/۱۴ مجلس شورای اسلامی واصل شده است، به پیوست جهت اجرا ابلاغ می گردد.
لازم است هنگام مبادله اسناد الحاق، نزد امین اسناد، بیانیه مندرج در نامه شماره ۵۶۷۷۶/۰۱۰۱ مورخ ۱۳۸۷/۷/۲۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز ثبت گردد.

رئیس جمهور - محمود احمدی نژاد

قانون الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

ماده واحده - به دولت جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می شود با رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و تبصره زیر به کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد مصوب ۱۳۸۲/۸/۹ برابر با ۳۱ اکتبر ۲۰۰۳ مجمع عمومی سازمان ملل متحد مشتمل بر هفتاد و یک ماده به شرح پیوست ملحق شود و سند الحاق را نزد امین اسناد کنوانسیون (دبیرکل سازمان ملل متحد) تودیع نماید.
تبصره - جمهوری اسلامی ایران خود را ملتزم به ترتیبات موضوع بند (۲) ماده (۶۶) کنوانسیون درخصوص ارجاع هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجراء آن که از طریق مذاکره حل و فصل نشود، به داوری یا دیوان بین المللی دادگستری نمی داند. ارجاع اختلاف به داوری یا دیوان بین المللی دادگستری صرفاً در صورت رضایت کلیه طرفهای اختلاف ممکن می باشد.

بسم الله الرحمن الرحيم

کنوانسیون سازمان ملل متحد برای مبارزه با فساد

(مصوب ۱۳۸۲/۸/۹ هجری شمسی برابر با ۳۱ اکتبر ۲۰۰۳ میلادی)

مقدمه

کشورهای عضو این کنوانسیون،

با ابراز نگرانی از وخامت، مشکلات و تهدیدات ناشی از فساد نسبت به ثبات و امنیت جوامع که به سنتها و ارزشهای دموکراسی، ارزشهای اخلاقی و عدالت لطمه می‌زند و توسعه پایدار و حاکمیت قانون را به خطر می‌اندازد؛

همچنین با ابراز نگرانی درخصوص ارتباط بین فساد و سایر اشکال جرائم به‌ویژه جرائم سازمان یافته و جرائم اقتصادی از جمله پولشویی؛

همچنین با ابراز نگرانی بیشتر درباره موارد فساد که مقدار زیادی از ذخایر مالی را دربر می‌گیرد و سهم اساسی منابع کشورها را تشکیل می‌دهد و ثبات سیاسی و توسعه پایدار آن کشورها را تهدید می‌کند؛
با اعتقاد به این که فساد، دیگر یک موضوع داخلی نیست بلکه پدیده‌ای فراملی است که بر تمامی جوامع و اقتصادها تأثیر می‌گذارد و همکاری بین‌المللی را جهت جلوگیری و کنترل آن با اهمیت می‌نماید؛
همچنین با اعتقاد به این که نگرش جامع و چند زمینه‌ای جهت جلوگیری و مبارزه با فساد به نحو مؤثری ضروری می‌باشد؛

همچنین با اعتقاد به این که وجود کمک فنی می‌تواند نقش مهمی را در ارتقاء قابلیت کشورها از طریق تحکیم ظرفیت و ایجاد روش متداول جهت جلوگیری و مبارزه مؤثر با فساد، ایفا کند؛
با اعتقاد به این که کسب غیرقانونی ثروت فردی به‌ویژه می‌تواند به نهادهای مردم‌سالار، اقتصادهای ملی و حاکمیت قانون ضربه بزند؛

با عزم جلوگیری، کشف و ممانعت مؤثر از نقل و انتقال بین‌المللی دارایی‌هایی که به‌صورت غیرقانونی به‌دست آمده است و تحکیم همکاری‌های بین‌المللی در جهت بازگرداندن دارایی‌ها؛
با اذعان به اصول اساسی فرآیند قانونی مقتضی درجریان رسیدگی کیفری و رسیدگی‌های مدنی و اداری جهت دآوری درخصوص حقوق مربوط به اموال؛

با درنظر داشتن این موضوع که پیشگیری و ریشه‌کنی فساد مسئولیت تمامی کشورها است و این که آنها باید با یکدیگر و با حمایت و دخالت افراد و گروه‌های خارج از بخش دولتی مثل جامعه مدنی، سازمانهای غیردولتی و سازمانهای جامعه مدار همکاری کنند، البته در صورتی که قرار باشد تلاشهای آنها در این زمینه مؤثر باشد؛

با درنظر داشتن اصول مدیریت مناسب امور عمومی و اموال دولتی، عدالت، مسئولیت و برابری در برابر قانون و ضرورت حفاظت از یکپارچگی و شکوفا کردن فرهنگ رد فساد؛
با تقدیر از کار کمیسیون پیشگیری از جرم و عدالت کیفری و دفتر جرم و مواد مخدر سازمان ملل متحد در زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد؛

با یادآوری کارهای انجام شده به‌وسیله سایر سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی در این زمینه، ازجمله فعالیتهای اتحادیه آفریقا، شورای اروپا، شورای همکاری گمرکی (که به سازمان جهانی گمرک نیز معروف است)، اتحادیه اروپا، اتحادیه کشورهای عربی، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی و سازمان کشورهای آمریکایی؛

با در نظر داشتن همراه با قدردانی از اسناد چندجانبه برای جلوگیری و مبارزه با فساد از جمله و به‌ویژه کنوانسیون مبارزه با فساد میان کشورهای آمریکایی مصوب ۲۹ مارس (۱۹۹۶) میلادی ۱۳۷۴/۱/۹ هجری شمسی سازمان کشورهای آمریکایی، کنوانسیون مبارزه با فساد مقامهای جوامع اروپایی یا مقامهای کشورهای عضو اتحادیه اروپا مصوب ۲۶ مه (۱۹۹۷) میلادی ۱۳۷۶/۳/۵ هجری شمسی شورای اتحادیه اروپا، کنوانسیون مبارزه با رشوه‌خواری مقامهای دولتی خارجی در معاملات تجاری بین‌المللی مصوب ۲۷ نوامبر (۱۹۹۷) میلادی ۱۳۷۵/۹/۶ هجری شمسی، سازمان توسعه و همکاری اقتصادی، کنوانسیون حقوق کیفری درمورد فساد مصوب ۲۷ ژانویه (۱۹۹۹) میلادی ۱۳۷۷/۱۱/۷ هجری شمسی کار گروه وزیران شورای اروپا، کنوانسیون حقوق مدنی درمورد فساد مصوب ۴ نوامبر (۱۹۹۹) میلادی ۱۳۷۸/۸/۱۳ هجری شمسی کار گروه وزیران شورای اروپا و کنوانسیون اتحادیه آفریقا درمورد جلوگیری و مبارزه با فساد مصوب ۱۲ ژوئیه (۲۰۰۳) میلادی ۱۳۸۲/۴/۳۱ هجری شمسی اجلاس سران دولتها و کشورهای عضو اتحادیه آفریقا؛ با استقبال از لازم‌الاجراء شدن کنوانسیون سازمان ملل متحد درمورد مبارزه با جرائم سازمان یافته فراملی در تاریخ ۲۹ سپتامبر (۲۰۰۳) میلادی ۱۳۸۲/۷/۷ هجری شمسی، به شرح زیر توافق نموده‌اند:

فصل اول - مقررات عمومی

ماده ۱- بیان اهداف

اهداف این کنوانسیون عبارتند از:

- الف - ارتقاء و تحکیم اقدامات جهت پیشگیری و مبارزه مؤثرتر و کارا تر با فساد.
- ب - ارتقاء، تسهیل و حمایت از همکاریهای بین‌المللی و کمکهای فنی در زمینه پیشگیری و مبارزه با فساد از جمله بازگرداندن دارایی‌ها.

پ - ترغیب امانتداری، پاسخگویی و مدیریت مناسب امور عمومی و اموال دولتی.

ماده ۲ - کاربرد اصطلاحات

از نظر این کنوانسیون:

الف - «مقام دولتی» اطلاق می‌شود به:

- ۱- هر شخصی که دارای شغل قانونگذاری، اجرائی، اداری یا قضائی در کشور عضو اعم از انتصابی یا انتخابی و دائم یا موقت باشد و حقوق دریافت کند یا نکند، صرف‌نظر از ارشدیت وی.
- ۲- هر شخص دیگری که کار دولتی را انجام می‌دهد از جمله برای نهاد یا مؤسسات دولتی یا همان‌طور که در قانون داخلی کشور عضو تعریف شده است و همان‌گونه که در زمینه مربوط قانون کشور عضو به کار رفته است، خدمات دولتی ارائه می‌دهد.

۳- هر شخص دیگری که به‌عنوان «مقام دولتی» در قانون کشور عضو تعریف شده باشد، در هر حال از نظر بعضی از اقدامات مندرج در فصل (۲) این کنوانسیون، مقام دولتی به معنی شخصی است که یک کار دولتی را انجام می‌دهد یا همان‌طور که در قانون داخلی کشور عضو تعریف شده است و همان‌گونه که در زمینه مربوط قانون کشور عضو به کار رفته است خدمات دولتی ارائه می‌دهد.

ب - «مقام دولتی خارجی» به هر شخصی اطلاق می‌شود که شغل قانونگذاری، اجرائی، اداری یا قضائی یک کشور خارجی را اعم از انتصابی یا انتخابی برعهده دارد و هر شخصی که یک شغل دولتی را برای یک کشور خارجی از جمله یک نهاد یا مؤسسه دولتی انجام می‌دهد.

- پ - « مقام یک سازمان عمومی بین‌المللی » به کارمند بین‌المللی یا هر شخصی اطلاق می‌شود که توسط چنین سازمانی مجاز می‌باشد از طرف آن سازمان اقدام نماید.
- ت - « اموال » به دارایی‌ها از هر نوع اعم از مادی یا غیرمادی، منقول یا غیرمنقول، ملموس یا غیرملموس و اسناد قانونی یا اسناد مبین حق یا منافع در دارایی‌های مزبور اطلاق می‌شود.
- ث - « عواید ناشی از جرم » به هر مالی اطلاق می‌شود که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم از طریق ارتکاب جرم به دست آید.
- ج - « مسدود کردن » یا « ضبط »، به جلوگیری موقت از انتقال، تبدیل، فروش یا جابه‌جایی یا برعهده گرفتن موقت مسؤولیت اداره یا کنترل اموال براساس دستور صادره توسط دادگاه یا مرجع صلاحیتدار دیگر اطلاق می‌شود.
- چ - « مصادره » که در موارد قابل اعمال شامل زیان و ازدست دادن است به محرومیت دائم از اموال با حکم دادگاه یا مرجع صلاحیتدار دیگر اطلاق می‌شود.
- ح - « جرم اصلی » به هر جرمی اطلاق می‌شود که در نتیجه آن، عوایدی حاصل شده است که ممکن است همان‌طور که در ماده (۲۳) این کنوانسیون تعریف شده است به صورت موضوع یک جرم در آید.
- خ - « تحویل کنترل شده محموله » به فن تجویز ورود، گذر و خروج محموله‌های غیرقانونی یا مظنون، از قلمرو یک یا چند کشور با آگاهی و تحت نظارت مقامات صلاحیتدار آنها با هدف تحقیق و تفحص درباره یک جرم و شناسایی افراد دخیل در ارتکاب جرم اطلاق می‌شود.
- ماده ۳ - دامنه شمول
- ۱- این کنوانسیون طبق شرایط آن جهت پیشگیری، بررسی و پیگرد فساد و مسدود کردن، ضبط، مصادره و بازگرداندن عواید ناشی از جرائم موضوع این کنوانسیون به کار خواهد رفت.
- ۲- از نظر اجراء این کنوانسیون، در رابطه با جرائم احراز شده در آن، ضرورتی ندارد که حتماً منجر به خسارت یا لطمه به اموال دولتی شوند، مگر این‌که به صورت دیگری در آن بیان شده باشد.
- ماده ۴ - حفظ حاکمیت
- ۱- کشورهای عضو، تعهدات خود براساس این کنوانسیون را طبق اصول حاکمیت برابر و تمامیت ارضی کشورها و عدم دخالت در امور داخلی سایر کشورها انجام خواهند داد.
- ۲- هیچ چیز در این کنوانسیون، یک کشور عضو را محق نمی‌نماید تا در قلمرو کشور دیگری اعمال صلاحیت و اجراء اموری را بنماید که منحصراً طبق قانون داخلی آن کشور برای مراجع آن کشور در نظر گرفته شده است.
- فصل دوم - اقدامات پیشگیرانه
- ماده ۵ - سیاستها و اقدامات پیشگیری از فساد
- ۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، سیاستهای مؤثر و هماهنگ ضد فساد را که مشارکت جامعه را ارتقاء می‌دهد و اصول حاکمیت قانون، مدیریت مناسب امور عمومی و اموال دولتی، یکپارچگی، شفافیت و مسؤولیت‌پذیری را منعکس می‌کند، توسعه داده و اجراء خواهد کرد یا به آنها ادامه خواهد داد.
- ۲- هر کشور عضو، تلاش خواهد نمود تا اقدامات مؤثری را با هدف پیشگیری از فساد به عمل آورده و آنها را ترغیب کند.

۳- هر کشور عضو، تلاش خواهد نمود تا به صورت متناوب اسناد قانونی مربوط و اقدامات اداری را از نظر تعیین کفایت آنها برای پیشگیری و مبارزه با فساد ارزیابی نماید.

۴- کشورهای عضو، به نحو مقتضی و طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود با یکدیگر و سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط در جهت ارتقاء و توسعه اقدامات موضوع این ماده همکاری خواهند نمود. این همکاری ممکن است مشارکت در پروژه‌ها و برنامه‌های بین‌المللی با هدف پیشگیری از فساد را دربر گیرد.

ماده ۶- نهاد یا نهادهای مسؤول پیشگیری از فساد

۱- هر کشور عضو، براساس اصول اساسی نظام حقوقی یا در صورت اقتضاء، وجود نهاد یا نهادهایی را که به وسیله روشهایی مانند موارد زیر از فساد جلوگیری می‌کنند، تضمین خواهد کرد:

الف - اجراء سیاستهای موضوع ماده (۵) این کنوانسیون و در صورت اقتضاء نظارت و هماهنگی اجراء آن سیاستها.

ب - افزایش و نشر آگاهی درباره پیشگیری از فساد.

۲- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، به نهاد یا نهادهای موضوع بند (۱) این ماده استقلال لازم را اعطاء خواهد نمود تا این نهاد یا نهادها را قادر سازد وظایف خود را فارغ از نفوذ غیرضروری به نحو مؤثری انجام دهند و منابع مادی لازم و کارکنان متخصص و آموزشی که چنین کارکنانی ممکن است نیاز داشته باشند تا وظایف خود را انجام دهند، تأمین خواهد نمود.

۳- هر کشور عضو، نام و نشانی مرجع یا مراجعی را که ممکن است در توسعه و اجراء اقدامات ویژه جهت جلوگیری از فساد، سایر کشورهای عضو را یاری دهند، به دبیرکل سازمان ملل متحد اطلاع خواهد داد.

ماده ۷- بخش دولتی

۱- هر کشور عضو، در صورت اقتضاء، براساس اصول اساسی نظام حقوقی خود تلاش خواهد نمود تا نظامهایی را با ویژگیهای زیر جهت استخدام، به‌کارگیری، حفظ، ارتقاء و بازنشستگی کارمندان و در صورت اقتضاء سایر مقامات دولتی غیرمنتخب اتخاذ و حفظ کند و تحکیم بخشد:

الف - براساس اصول کارآیی، شفافیت و معیارهای هدفمند مثل شایستگی، برابری و استعداد باشند.

ب - شامل مراحل کافی جهت گزینش و آموزش افراد برای مقامهای دولتی که به ویژه در برابر فساد آسیب‌پذیر هستند و در صورت اقتضاء چرخش کاری چنین افرادی برای مشاغل دیگر باشند.

پ - با در نظر گرفتن سطح توسعه اقتصادی کشور عضو، معیارهای پرداخت برابر و پاداش را ارتقاء دهد.

ت - برنامه‌های آموزشی و پرورشی را ارتقاء دهند تا آنها را قادر نمایند که الزامات اجراء مناسب، صحیح و آبرومند وظایف عمومی را برآورده نمایند و آموزش تخصصی و مناسب را ارائه دهند تا آگاهیهای آنها رانسبت به خطرات فساد ذاتی در اجراء وظایفشان ارتقاء دهد. برنامه‌های مزبور ممکن است در موارد قابل اعمال، اشاره به استانداردها یا ضوابط رفتاری داشته باشد.

۲- هر کشور عضو، مطابق با اهداف این کنوانسیون و طبق اصول اساسی قانون داخلی خود اقدامات قانونی و اداری مناسب را مدنظر قرار خواهد داد تا معیارهای مربوط به نامزدی و انتخاب جهت مشاغل دولتی را ارائه دهد.

۳- هر کشور عضو، همچنین مطابق با اهداف این کنوانسیون و براساس اصول اساسی قانون داخلی خود اتخاذ اقدامات اداری و قانونی مقتضی را مدنظر قرار می‌دهد تا شفافیت در تأمین مالی نامزدها را برای مشاغل منتخب دولتی و درجایی که صدق کند تأمین مالی احزاب سیاسی را نیز ارتقاء دهد.

۴- هر کشور عضو، براساس اصول قانون داخلی خود تلاش خواهد کرد تا نظامهایی که شفافیت را ارتقاء می‌دهد و از تنازع منافع جلوگیری می‌نماید، اتخاذ و حفظ کرده و تحکیم بخشد.

ماده ۸ - ضوابط مربوط به رفتار مقامات دولتی

۱- هر کشور عضو، به منظور مبارزه با فساد، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود یکپارچگی، صداقت و مسئولیت را در بین مقامات دولتی خود ارتقاء خواهد داد.

۲- هر کشور عضو، به‌ویژه تلاش خواهد نمود تا در چهارچوب نظام حقوقی و سازمانی خود مقررات یا استانداردهای رفتاری را جهت اجراء صحیح، آبرومندانه و مناسب عملکردهای دولتی به کار برد.

۳- هر کشور عضو، به منظور اجراء مفاد این ماده، در صورت اقتضاء براساس اصول اساسی نظام حقوقی خود، ابتکارات مربوط به سازمانهای منطقه‌ای، بین منطقه‌ای و چندجانبه مثل ضوابط بین‌المللی نحوه رفتار مقامات دولتی مندرج در ضمیمه قطعنامه شماره ۵۱/۵۹ مورخ دوازده دسامبر (۱۹۹۶) میلادی ۱۳۷۵/۹/۲۱ هجری شمسی مجمع عمومی را مدنظر قرار می‌دهد.

۴- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، برقراری اقدامات و نظامهایی را جهت تسهیل گزارش‌دهی فساد به مراجع مربوط توسط مقامات دولتی درموقعی که به‌چنین اعمالی دراجراء وظایف خود برخورد می‌نمایند، مورد بررسی قرار خواهد داد.

۵ - هر کشور عضو، در صورت اقتضاء و طبق اصول اساسی قانون داخلی خود تلاش خواهد نمود تا اقدامات و نظامهای مورد نیاز مقامات دولتی را ایجاد نماید تا در رابطه با فعالیتهای بیرونی خود، استخدام، سرمایه‌گذاری، ذخایر مالی و هدایای کلان یا منافعی که ممکن است از آن، تضاد منافع در رابطه با وظایف آنها به‌عنوان مقامات دولتی بروز کند، اظهاریه‌هایی را برای مراجع مربوط تهیه نماید.

۶ - هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، اتخاذ اقدامات انضباطی و غیره را نسبت به مقامات دولتی که ضوابط یا مقررات برقرار شده براساس این ماده را نقض می‌کنند، مدنظر قرار خواهد داد.

ماده ۹ - کارپردازی دولتی و مدیریت منابع مالی دولتی

۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا نظامهای کارپردازی مناسب را براساس شفافیت، رقابت و معیارهای عینی در تصمیم‌گیری که ازجمله در رابطه با جلوگیری از فساد مؤثر هستند برقرار نماید. چنین نظامهایی که ممکن است آستانه ارزشهای مقتضی را در اجراء، مورد توجه قرار دهد، ازجمله موارد زیر را مدنظر قرار خواهند داد:

الف - توزیع عمومی اطلاعات مربوط به تشریفات کارپردازی و قراردادهای ازجمله اطلاعات مربوط به دعوت برای مناقصه و اطلاعات مربوط درباره اعطاء قراردادهای که برای مناقصه گذاران بالقوه وقت کافی را فراهم می‌آورد تا پیشنهادهای مناقصه خود را تهیه و ارائه دهند.

ب - برقراری شرایط مشارکت ازجمله گزینش و معیار اعطاء و مقررات مناقصه و انتشار آنها ازقبل.

پ - استفاده از اهداف و معیارهای از پیش تعیین شده جهت تصمیمات مربوط به کارپردازی دولتی به منظور تسهیل تأیید بعدی اجراء درست مقررات یا تشریفات.

ت - نظام مؤثر بررسی داخلی شامل نظام استیناف به‌منظور حصول اطمینان از وجود چاره‌جوییها و راه‌چاره‌های قانونی در صورتی که قواعد یا تشریفات ایجاد شده به‌موجب این بند به اجراء درنیاید.

ث - در صورت اقتضاء اقداماتی جهت تنظیم مسائل مربوط به فرد مسؤول کارپردازی مثل اعلام سود در کارپردازیهای دولتی ویژه، بررسی مراحل کاری و نیازهای آموزشی.

۲- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا شفافیت و مسؤولیت پذیری در مدیریت منابع مالی دولتی ارتقاء یابد. چنین اقداماتی از جمله موارد زیر را دربر خواهد گرفت:

الف - تشریفات تصویب بودجه داخلی.

ب - گزارش به موقع درآمدها و هزینه‌ها.

پ - نظام حسابداری و ممیزی استاندارد و نظارت مربوط.

ت - نظامهای مؤثر و کارای مدیریت خطر و کنترل داخلی، و

ث - در صورت اقتضاء اقدام اصلاحی، در صورت عدم رعایت الزامات مقرر به موجب این بند.

۳- هر کشور عضو، اقدامات اداری و مدنی را برحسب ضرورت طبق اصول اساسی قانون داخلی خود اتخاذ خواهد نمود تا یکپارچگی دفتر حسابرسی، سوابق، صورتحسابهای مالی یا سایر اسناد مربوط به درآمدها و هزینه‌های عمومی حفظ و از مخدوش شدن چنین اسنادی جلوگیری شود.

ماده ۱۰ - گزارش‌دهی عمومی

هر کشور عضو، با مدنظر قرار دادن نیاز به مبارزه با فساد، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، برحسب ضرورت اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا شفافیت در بخش دولتی از جمله به تشکیلات، عملکرد و فرآیندهای تصمیم‌گیری آن، ارتقاء یابد. چنین اقداماتی ممکن است از جمله موارد زیر را شامل شود:

الف - اتخاذ مراحل یا مقرراتی که به اعضاء جامعه امکان می‌دهد در صورت اقتضاء اطلاعاتی را درمورد تشکیلات، عملکرد و فرآیندهای تصمیم‌گیری مدیریت دولتی آن و با در نظر گرفتن حراست از زندگی خصوصی و داده‌های شخصی، اطلاعاتی را درمورد تصمیم‌گیریه‌ها و اعمال قانونی که به کلیه اعضای جامعه مربوط می‌شود، به‌دست آورند.

ب - در صورت اقتضاء تسهیل تشریفات اداری به‌منظور تسهیل دسترسی عموم به نهادهای تصمیم‌گیر صلاحیتدار.

پ - انتشار اطلاعاتی که ممکن است گزارشهای دوره‌ای درخصوص خطرات فساد در مدیریت دولتی آن را دربر گیرد.

ماده ۱۱ - تدابیر مربوط به قوه قضائیه و واحدهای دادستانی

۱- با در نظر گرفتن استقلال قضائی و نقش مهم آن در مبارزه با فساد، هر کشور عضو طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود و بدون خدشه وارد آمدن به استقلال قضائی، اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا یکپارچگی تقویت شود و از فرصتهای فساد در بین اعضای قوه قضائیه ممانعت به عمل آید. چنین اقداماتی ممکن است شامل قواعد درخصوص رفتار اعضای قوه قضائیه شود.

۲- اقداماتی در همان راستا مثل مواردی که طبق بند (۱) این ماده اتخاذ شده است، ممکن است در واحد دادستانی در آن دسته از کشورهای عضو که در آنجا بخشی از قوه قضائیه را تشکیل نمی‌دهد، اما از استقلال شبیه قوه قضائیه برخوردار است معرفی و به‌اجراء درآید.

ماده ۱۲ - بخش خصوصی

۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قوانین داخلی خود، اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا از فساد بخش خصوصی جلوگیری کند، استانداردهای حسابرسی و ممیزی را در بخش خصوصی ارتقاء دهد و در صورت اقتضاء مجازاتهای مؤثر، بازدارنده مدنی، اداری یا کیفری مناسب را به خاطر قصور در پیروی از چنین اقداماتی، در نظر

بگیرد.

۲- اقدامات جهت دستیابی به این اهداف، ممکن است از جمله شامل موارد زیر شود:

- الف - ارتقاء همکاری بین نهادهای مجری قانون و واحدهای خصوصی مربوط.
 - ب - ترغیب توسعه استانداردها و تشریفات طراحی شده جهت حفظ یکپارچگی واحدهای خصوصی مربوط از جمله نحوه رفتار جهت اجراء درست، آبرومندانه و مناسب فعالیتهای شغلی و کلیه حرف مربوط و جلوگیری از تنازع منافع و جهت ارتقاء استفاده از رویه‌های تجاری مناسب در بین مشاغل و در روابط قراردادی مشاغل با دولت.
 - پ - ارتقاء شفافیت در بین واحدهای خصوصی از جمله در صورت اقتضاء اقداماتی در خصوص هویت اشخاص حقیقی و حقوقی دخیل در ایجاد و مدیریت شخصیت حقوقی شرکتها.
 - ت - پیشگیری از سوء استفاده از تشریفات مربوط به واحدهای خصوصی از جمله تشریفات مربوط به یارانه‌ها و پروانه‌های اعطاء شده توسط مراجع دولتی جهت فعالیتهای بازرگانی.
 - ث - جلوگیری از تعارض منافع از طریق وضع محدودیتهای به نحو مقتضی و برای مدت معقولی بر فعالیتهای حرفه‌ای مقامات دولتی قبلی یا استخدام مقامات دولتی توسط بخش خصوصی بعد از استعفاء یا بازنشستگی در صورتی که چنین فعالیتهای یا استخدامها به طور مستقیم به وظایفی مربوط شود که این گونه مقامات دولتی در زمان تصدی برعهده یا بر آنها نظارت داشته‌اند.
 - ج - تضمین این که مؤسسات خصوصی با مدنظر قراردادن ساختار و اندازه خود، کنترل‌های ممیزی داخلی کافی جهت کمک به جلوگیری و کشف فساد را دارند و این که حسابها و صورتحسابهای مالی لازم چنین مؤسسات خصوصی مشمول ممیزی مناسب و تشریفات تأیید قرار گیرد.
- ۳- هر کشور عضو، جهت پیشگیری از فساد، طبق قوانین و مقررات خود که مربوط به حفظ دفاتر و سوابق، اعلام کتبی وضع مالی و استانداردهای ممیزی و حسابرسی است، اقدامات مقتضی را جهت ممنوع کردن اعمال زیر که با هدف ارتکاب هر یک از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون انجام شده است، اتخاذ خواهد نمود:
- الف - دایر کردن حسابهای خارج از دفاتر.
 - ب - دایر کردن معاملات مخفی یا معاملاتی که به اندازه کافی مشخص نیستند.
 - پ - ثبت هزینه‌هایی که وجود خارجی ندارد.
 - ت - ثبت دیون همراه با شناسایی نادرست اهداف آنها.
 - ث - استفاده از اسناد جعلی؛ و
 - ج - نابودی عمدی اسناد حسابداری قبل از موعدی که قانون پیش‌بینی کرده است.
- ۴- هر کشور عضو، اجازه کسر مالیات هزینه‌های تشکیل دهنده رشوه‌خواری را که یکی از عناصر تشکیل دهنده جرائم احراز شده براساس مواد (۱۵) و (۱۶) این کنوانسیون می‌باشد و در صورت اقتضاء سایر هزینه‌های متحمل شده در پیشبرد رفتار فسادآور را نخواهد داد.
- ماده ۱۳ - مشارکت جامعه
- ۱- هر کشور عضو، در چهارچوب امکانات خود و طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، اقدامات مقتضی را به عمل خواهد آورد تا شرکت فعالانه افراد و گروههای خارج از بخش دولتی مثل جامعه مدنی، سازمانهای غیردولتی و سازمانهای جامعه‌مدار را جهت جلوگیری و مبارزه با فساد، ارتقاء دهد و آگاهی عمومی را در رابطه با وجود، علل و شدت و تهدید فساد ارتقاء دهد. مشارکت باید با انجام اقداماتی مانند موارد زیر تقویت شود:

الف - ارتقاء شفافیت و مشارکت مردم در فرآیند تصمیم‌گیری.

ب - تضمین این امر که مردم دسترسی مؤثر به اطلاعات دارند.

پ - انجام فعالیتهای مربوط به اطلاع‌رسانی همگانی که به عدم تحمل فساد و نیز برنامه‌های آموزشی مردمی از جمله برنامه‌های درسی مدارس و دانشگاهها کمک می‌کند.

ت - ارج نهادن، ارتقاء و حمایت از آزادی جهت یافتن، دریافت، نشر و توزیع اطلاعات مربوط به فساد. این آزادی ممکن است منوط به بعضی محدودیتها باشد اما اینها فقط همانهایی خواهند بود که قانون تعیین کرده و برای موارد زیر لازم هستند:

(۱) - احترام به حقوق یا حیثیت دیگران.

(۲) - حفظ امنیت ملی یا نظم عمومی یا بهداشت یا اخلاق عمومی.

۲- هر کشور عضو اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا تضمین کند که نهادهای ضدفساد مربوط موضوع این کنوانسیون برای مردم شناخته شده‌اند و در صورت اقتضاء دسترسی به این نهادها را جهت گزارش‌دهی، از جمله به صورت ناشناس از هر حادثه‌ای که ممکن است طبق این کنوانسیون جرم تلقی شود، فراهم خواهد آورد.

ماده ۱۴ - اقداماتی جهت پیشگیری از پولشویی

۱- هر کشور عضو، موارد زیر را انجام خواهد داد:

الف - تشکیل نظام جامع نظارتی و کنترلی داخلی برای بانکها و سازمانهای مالی غیربانکی از جمله اشخاص حقیقی یا حقوقی که خدمات رسمی یا غیررسمی جهت انتقال پول یا اشیاء ارزشمند ارائه می‌دهند و در صورت اقتضاء سایر نهادها به‌ویژه آنهایی که مستعد پولشویی هستند، در چهارچوب صلاحیت خود به‌منظور جلوگیری و کشف تمامی اشکال پولشویی. این نظام برشرایطی که مشتری باید داشته باشد و در صورت اقتضاء شناسایی مالک منافع، حفظ سوابق و گزارش نمودن معاملات مشکوک تأکید خواهد کرد.

ب - بدون خدشه وارد آمدن به ماده (۴۶) این کنوانسیون، تضمین این که مراجع اداری، نظارتی، مجری قانون و سایر مراجع متعهد به مبارزه با پولشویی (از جمله و در صورت اقتضاء به‌موجب قانون داخلی، مراجع قضائی) این توانایی را دارند تا در سطوح ملی و بین‌المللی در چهارچوب شرایطی که قانون داخلی آن تعیین کرده است همکاری و تبادل اطلاعات نمایند و بدین‌منظور ایجاد واحد اطلاعاتی مالی را مدنظر قرار خواهد داد تا به عنوان مرکز ملی جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و نشر اطلاعات مربوط به پولشویی بالقوه خدمت کند.

۲- کشورهای عضو، اجراء اقدامات امکانپذیر را جهت شناسایی و نظارت بر نقل و انتقال پول و اسناد قابل انتقال در طول مرزهای خود با رعایت تضمین‌هایی به‌منظور حصول اطمینان از استفاده مناسب از اطلاعات، بدون این‌که مانع نقل و انتقال سرمایه قانونی شود مدنظر قرار خواهند داد. چنین اقداماتی ممکن است شامل الزام افراد و حرف به گزارش انتقال مقادیر معتابه وجه و اسناد قابل انتقال شود.

۳- کشورهای عضو، اجراء اقدامات مقتضی و امکانپذیر را مدنظر قرار خواهند داد تا مؤسسات مالی از جمله فرستندگان وجوه را ملزم به موارد زیر نمایند:

الف - جهت انتقال الکترونیکی وجوه و پیامهای مربوط، اطلاعات دقیق و معنی‌دار را در رابطه با شخص بانی بر روی فرم درج کنند.

ب - چنین اطلاعاتی را در سراسر زنجیره پرداخت حفظ کنند؛ و

پ - اجراء اقدامات امنیتی دقیق، جهت انتقال وجوهی که حاوی اطلاعات کامل درخصوص شخص بانی

نیست.

۴- در راستای ایجاد نظام نظارتی و کنترلی طبق این ماده و بدون خدشه وارد آمدن به هر ماده دیگر این کنوانسیون، از کشورهای عضو درخواست می‌شود تا از ابتکارات مربوط به سازمانهای منطقه‌ای، بین‌المللی و چندجانبه علیه پولشویی استفاده کنند.

۵- کشورهای عضو، تلاش خواهند نمود تا همکاریهای جهانی، منطقه‌ای، زیرمنطقه‌ای و دوجانبه را در بین مراجع نظارتی قضائی، مجری قانون و مالی به منظور مبارزه با پولشویی گسترش دهند.

فصل سوم - جرم‌انگاری و اجراء قانون

ماده ۱۵ - ارتشاء مقامات دولتی داخلی

هر کشور عضو، اقدامات قانونی و سایر اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر زمانی که به صورت عمدی ارتکاب یافته باشند، به عنوان جرائم کیفری به حساب آیند:

الف - وعده، ارائه یا دادن امتیاز بی‌مورد به یک مقام دولتی به صورت مستقیم یا غیرمستقیم برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد.

ب - درخواست یا قبول امتیاز بی‌مورد از طرف یک مقام دولتی به صورت مستقیم یا غیرمستقیم برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد.

ماده ۱۶ - ارتشاء مقامهای دولتی خارجی و مقامهای سازمانهای عمومی بین‌المللی

۱- هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا وعده، ارائه یا دادن یک امتیاز بی‌مورد به یک مقام دولتی خارجی یا مقام سازمان عمومی بین‌المللی برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد یا برای این که کسب و کاری را بدست آورد یا حفظ کند یا سایر امتیازهای بی‌مورد در ارتباط با رفتار تجارت بین‌الملل، در صورتی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد.

۲- هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات ضروری را مورد بررسی قرار خواهد داد تا درخواست یا قبول امتیاز بی‌مورد توسط یک مقام دولتی خارجی یا مقام سازمان عمومی بین‌المللی به صورت مستقیم یا غیرمستقیم برای خود آن مقام یا هر شخص یا واحد دیگر برای این که آن مقام در انجام وظایف رسمی خود عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد، در صورتی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد.

ماده ۱۷- حیف و میل، اختلاس و استفاده غیرمجاز از اموال توسط مقامهای دولتی

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا حیف و میل، اختلاس و دیگر استفاده‌های غیرمجاز از هر مال یا وجوه دولتی یا شخصی یا اوراق بهادار یا هر چیز دیگر با ارزش توسط مقام دولتی در جهت منافع خود یا هر شخص یا واحد دیگر که بنا به موقعیت شغلی او به وی واگذار شده است، در صورتی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد.

ماده ۱۸ - اعمال نفوذ در معاملات

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر، زمانی که به صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم تلقی گردد:

الف - وعده، ارائه یا دادن امتیاز بی‌مورد به یک مقام دولتی یا هر شخص دیگر به صورت مستقیم یا

غیرمستقیم برای این که آن مقام دولتی یا شخص از نفوذ واقعی یا فرضی خود با هدف کسب امتیاز بی‌مورد از اداره یا مرجع دولتی کشور عضو برای شخص برانگیزنده این عمل یا هر شخص دیگر سوء استفاده کند.

ب - درخواست یا قبول مستقیم یا غیرمستقیم امتیاز بی‌مورد از طرف مقام دولتی یا هر شخص دیگر برای خود آن مقام یا شخص دیگر برای این که آن مقام دولتی یا آن شخص از نفوذ واقعی یا فرضی خود با هدف کسب امتیاز بی‌مورد از اداره یا مرجع دولتی کشور عضو سوء استفاده نماید.

ماده ۱۹ - سوء استفاده از وظایف

هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا سوءاستفاده از وظایف یا جایگاه یعنی اجراء یا قصور در اجراء عملی برخلاف قوانین توسط مقام دولتی در حین انجام وظایف خود به‌منظور کسب امتیاز بی‌مورد برای خود یا شخص یا واحد دیگر، موقعی که به‌صورت عمدی ارتکاب یابد، به‌عنوان جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۰ - دارا شدن من غیر حق

هر کشور عضو، با توجه به قانون اساسی و اصول اساسی نظام حقوقی خود، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات لازم را مدنظر قرار می‌دهد تا دارا شدن من غیر حق یعنی افزایش چشمگیر داراییهای یک مقام دولتی را که به صورت معقول نمی‌تواند در ارتباط با درآمد قانونی خود توضیح دهد، موقعی که به‌صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۱ - ارتشاء در بخش خصوصی

هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا موارد زیر در صورتی که به‌صورت عمدی در خلال فعالیتهای اقتصادی، مالی یا بازرگانی ارتکاب یافته‌باشد، جرم کیفری تلقی شود:

الف - وعده، ارائه یا دادن مستقیم یا غیرمستقیم امتیاز بی‌مورد به هر شخص، که در هر جایگاهی برای بخش خصوصی فعالیت یا آن را اداره می‌کند برای خود آن شخص یا شخص دیگر برای این که وی با زیرپا گذاشتن وظایف خود، عملی را انجام دهد یا از انجام آن خودداری نماید.

ب - درخواست یا قبول مستقیم یا غیرمستقیم امتیاز بی‌مورد توسط هر شخص که در هر جایگاهی برای بخش خصوصی فعالیت یا آن را اداره می‌کند برای خود آن شخص یا شخص دیگر برای این که وی با زیرپا گذاشتن وظایف خود، عملی را انجام دهد یا از انجام آن اجتناب ورزد.

ماده ۲۲ - اختلاس اموال در بخش خصوصی

هر کشور عضو، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا ارتکاب اختلاس در حین فعالیتهای اقتصادی، مالی یا بازرگانی، توسط شخصی که در هر جایگاهی در بخش خصوصی فعالیت می‌کند یا آن را اداره می‌کند، از هر مالی، وجوه خصوصی یا اوراق بهادار یا هر چیز با ارزشی که به موجب جایگاه شغلی وی، به او واگذار شده‌است، در صورتی که به‌صورت عمدی ارتکاب یافته باشد، به عنوان جرم کیفری تلقی گردد.

ماده ۲۳ - تظہیر عواید ناشی از جرم

۱- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قوانین داخلی خود، قوانین و اقداماتی ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر در صورتی که به‌صورت عمدی ارتکاب یابد، جرم کیفری تلقی گردد:

الف -

(۱) تبدیل یا انتقال اموالی که مشخص است از عواید جرم به‌دست آمده‌است، با هدف تغییر دادن یا مخفی کردن منشاء غیرقانونی اموال یا کمک به هر شخصی که در ارتکاب جرم منتسب، دخیل بوده است، به منظور

گریز از عواقب قانونی عمل خود.

(۲) تغییر دادن یا مخفی کردن ماهیت واقعی، منبع، موقعیت، انتقال، جابه‌جایی یا مالکیت یا حقوق در رابطه با اموالی که مشخص است از عواید جرم به‌دست آمده‌است.

ب - با رعایت مفاهیم بنیادی نظام حقوقی خود:

(۱) استملاک، مالکیت یا استفاده از اموالی که در زمان دریافت، مشخص است که از عواید جرم به‌دست آمده‌است.

(۲) مشارکت، همکاری یا تبانی در توطئه جهت ارتکاب، تلاش برای ارتکاب و کمک، برانگیختن، تسهیل و مشاوره در ارتکاب هر جرمی که طبق این ماده احراز شده‌است.

۲- از نظر اجراء یا به‌کارگیری بند (۱) این ماده:

الف - هر کشور عضو، درصدد خواهد بود تا بند (۱) این ماده را تا گسترده‌ترین حد جرائم منتسب به‌کار گیرد.

ب - هر کشور عضو، حداقل حد جامعی از تخلفات کیفری احراز شده طبق این کنوانسیون را به عنوان جرائم انتسابی به حساب خواهد آورد.

پ - از نظر ردیف (ب) فوق، جرائم انتسابی، شامل جرائم ارتکاب یافته هم در داخل و هم خارج از حوزه صلاحیت کشور عضو مورد بحث خواهد بود. به هر حال جرائم ارتکابی در خارج از حوزه صلاحیت یک کشور عضو تنها زمانی جرم کیفری تلقی خواهد شد که رفتار مربوط، طبق قانون داخلی کشوری که جرم در آن ارتکاب یافته‌است، جرم کیفری تلقی شود و طبق قانون داخلی کشور عضوی که این ماده را اعمال یا اجراء می‌نماید در صورت ارتکاب در آنجا نیز، جرم کیفری تلقی شود.

ت - هر کشور عضو، نسخی از قوانینی که این ماده را قابل اجراء می‌سازد و هر تغییر بعدی چنین قوانینی یا شرح مربوط به آن را به دبیرکل سازمان ملل متحد ارائه خواهد داد.

ث - چنانچه اصول اساسی قوانین داخلی یک کشور عضو مقرر کند، آن کشور می‌تواند تصریح کند که جرائم درج شده در بند (۱) این ماده در رابطه با افرادی که جرم انتسابی را مرتکب شده‌اند، اعمال نمی‌شود.

ماده ۲۴ - اختفاء

هر کشور عضو، بدون خدشه وارد آمدن به مفاد ماده (۲۳) این کنوانسیون، اتخاذ قوانین و سایر اقدامات مقتضی را مدنظر قرار خواهد داد تا بعد از ارتکاب هر یک از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و بدون این‌که شخص در چنین جرائمی شرکت داشته باشد، مخفی نمودن یا ادامه نگهداری اموالی که شخص دخیل می‌داند که چنین اموالی ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون می‌باشد، در صورتی که این امر عمداً صورت گرفته باشد، جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۵ - ممانعت از اجراء عدالت

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا موارد زیر در صورتی که به صورت عمدی صورت گیرد، جرم کیفری تلقی گردد:

الف - استفاده از زور، تهدید یا ارباب یا وعده، ارائه یا دادن امتیاز بی‌مورد برای برانگیختن شهادت دروغ یا دخالت در شهادت دادن یا ارائه مدارک و شواهد در دادرسی مربوط به ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون.

ب - استفاده از زور، تهدید یا ارباب برای مداخله در اجراء وظایف رسمی یک مقام قضائی یا مجری قانون

درارتباط با ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، هیچ چیز در این بند خدشهای به حق کشورهای عضو برای وضع قوانینی که سایر طبقات مقامهای دولتی را مورد محافظت قرار می دهد، وارد نمی آورد.

ماده ۲۶ - مسؤولیت اشخاص حقوقی

۱- هر کشور عضو، طبق اصول حقوقی خود اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا در رابطه با شرکت در جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، مسؤولیت اشخاص حقوقی را مشخص نماید.

۲- با توجه به اصول حقوقی کشور عضو، مسؤولیت اشخاص حقوقی ممکن است کیفری، مدنی یا اداری باشد.

۳- چنین مسؤولیتی بدون خدشه وارد آوردن به مسؤولیت کیفری اشخاص حقیقی که جرائم را مرتکب شده اند، خواهد بود.

۴- هر کشور عضو، به ویژه تضمین خواهد نمود که اشخاص حقوقی که طبق این ماده مسؤول شناخته می شوند مشمول مجازاتهای مؤثر، متناسب و کیفری یا غیر کیفری بازدارنده می شوند.

ماده ۲۷ - مشارکت در جرم و شروع به جرم

۱- هر کشور عضو، قوانین و اقدامات لازم دیگر را اتخاذ خواهد نمود تا طبق قانون داخلی خود، مشارکت در هر سمتی مثل شراکت، معاونت یا تحریک جرمی که طبق این کنوانسیون احراز شده، جرم کیفری تلقی شود.

۲- هر کشور عضو، می تواند قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ نماید تا طبق قوانین داخلی خود، هر تلاشی جهت ارتکاب جرمی که طبق این کنوانسیون احراز شده، جرم کیفری تلقی شود.

۳- هر کشور عضو، می تواند قوانین و سایر اقدامات لازم را اتخاذ نماید تا طبق قانون داخلی خود، آمادگی جهت جرم احراز شده براساس این کنوانسیون به عنوان جرم کیفری تلقی شود.

ماده ۲۸ - آگاهی، قصد و نیت به عنوان عناصر جرم

آگاهی، قصد یا نیت لازم به عنوان عنصر جرم احراز شده براساس این کنوانسیون ممکن است از وضعیت واقعی عینی استنتاج شود.

ماده ۲۹ - قاعده مرور زمان

هر کشور عضو، در صورت اقتضاء طبق قانون داخلی خود، قاعده مرور زمان طولانی را برقرار خواهد نمود که در آن دادرسیهای هر جرم احراز شده طبق این کنوانسیون را آغاز نماید و در صورتی که مجرم مورد ادعا از اجراء عدالت گریخته باشد، قاعده مرور زمان طولانی تر را برقرار یا تعلیق قاعده مرور زمان را پیش بینی خواهد کرد.

ماده ۳۰ - پیگرد، رسیدگی قضائی و مجازات

۱- کشور عضو، ارتکاب جرم احراز شده طبق این کنوانسیون را منوط به مجازاتهایی خواهد نمود که سنگینی جرم را مدنظر قرار می دهند.

۲- کشور عضو، طبق نظام قانونی و اصول قانون اساسی خود، اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا توازن مناسب بین هر مصونیت یا مزایای قضائی اعطاء شده به مقامات دولتی خود برای انجام وظایف آنها و در صورت لزوم امکان رسیدگی، پیگرد و رسیدگی قضائی مؤثر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون ایجاد و حفظ شود.

۳- کشور عضو، تلاش خواهد نمود تا تضمین کند که هرگونه صلاحدید حق اعمال قضاوت شخصی به موجب قانون داخلی آن درمورد پیگرد افراد به خاطر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به منظور به

حداکثر رساندن کارآیی اقدامات مربوط به اجراء قانون در رابطه با این جرائم و با توجه به ضرورت ممانعت از ارتکاب چنین جرائمی اعمال می‌شود.

۴- هر کشور عضو، درمورد جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، طبق قانون داخلی خود و با توجه مقتضی به حق دفاع، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا خواستار تضمین این امر شود که شرایط برقرار شده در رابطه با تصمیمات مربوط به آزادی تا زمان محاکمه یا استیناف، ضرورت تضمین حضور متهم در دادرسیهای کیفری بعدی را مدنظر قرار می‌دهد.

۵- هر کشور عضو در زمان رسیدگی به موضوع آزادی زودرس یا آزادی مشروط اشخاصی که به خاطر چنین جرائمی محکوم شده‌اند، سنگینی جرائم مربوط را مدنظر قرار خواهد داد.

۶- هر کشور عضو تا حدی که با اصول اساسی نظام حقوقی آن مطابقت داشته باشد، برقراری رویه‌هایی را مدنظر قرار می‌دهد تا از طریق آنها مقام دولتی متهم به جرم، برکنار، معلق یا با درنظر داشتن احترام به اصل فرض بر بیگناهی، مجدداً توسط مرجع صلاحیتدار به کار گمارده شود.

۷- هر کشور عضو در صورتی که سنگینی جرم ایجاب کند تا حدی که مطابق با اصول اساسی نظام حقوقی آن باشد با حکم دادگاه یا هر وسیله مناسب دیگری برای مدتی که قانون داخلی آن تعیین کرده‌است، برقراری رویه‌هایی را جهت عدم صلاحیت اشخاصی که محکوم به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون هستند، در موارد زیر مدنظر قرار خواهد داد:

الف - تصدی سمت دولتی.

ب - تصدی سمت در مؤسسه‌ای که دولت مالک تمامی یا بخشی از آن باشد.

۸- بند (۱) این ماده خدشه‌ای به حق اعمال اختیارات انضباطی توسط مقامات صلاحیتدار نسبت به

کارکنان وارد نخواهد کرد.

۹- هیچ چیز در این کنوانسیون بر اصل توصیف جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و دفاعیات قانونی قابل اجراء یا سایر اصول حقوقی حاکم بر قانونی بودن رفتاری که برای قانون داخلی کشور عضو در نظر گرفته شده است، تأثیر نخواهد گذاشت و چنین جرائمی طبق قانون مزبور مورد پیگرد و مجازات قرار خواهد گرفت.

۱۰- کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا افرادی که به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون محکوم شده‌اند را مجدداً وارد جامعه کنند.

ماده ۳۱- مسدود کردن، ضبط و مصادره

۱- هر کشور عضو تا سرحد امکان در چهارچوب نظام حقوقی خود اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا مصادره موارد زیر را مقدور سازد:

الف - عواید حاصل از جرائمی که براساس این کنوانسیون احراز شده یا اموالی که ارزش آن برابر با چنین عوایدی باشد.

ب - اموال، تجهیزات یا سایر وسایلی که در جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به کار رفته یا تصمیم بر این بوده که در آنها به کار رود.

۲- هر کشور عضو اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا جهت مصادره نهایی، شناسایی، ردیابی، مسدود کردن یا ضبط هر مورد موضوع بند (۱) این ماده را میسر سازد.

۳- هر کشور عضو طبق قانون داخلی خود اقدامات قانونی و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا امور مربوط به اموال مسدود، ضبط و مصادره شده مشمول بندهای (۱) و (۲) این ماده را توسط مقامهای

صلاحیتدار اداره کند.

۴- چنانچه بخشی یا کل چنین عواید حاصل از جرم به اموال دیگر تبدیل یا تغییر شکل داده شده باشد، چنین اموالی مشمول اقدامات موضوع این ماده به جای آن عواید خواهد بود.

۵ - چنانچه چنین عواید حاصل از جرم با اموال به دست آمده از منابع قانونی مخلوط شده باشد، بدون خدشه وارد آوردن به هرگونه اختیار مربوط به مسدود یا ضبط کردن، چنین اموالی تا حد ارزش برآورده شده عواید مخلوط شده مشمول مصادره خواهد بود.

۶ - درآمد یا منافع حاصل از عواید جرم، از اموالی که چنین عواید حاصل از جرم به آن تغییر شکل داده یا تبدیل شده باشد یا از اموالی که چنین عواید حاصل از جرم با آن مخلوط شده باشد نیز مشمول اقدامات موضوع این ماده، به همان روش و همان میزان عواید حاصل از جرم خواهد بود.

۷- از نظر این ماده و ماده (۵۵) این کنوانسیون، هر کشور عضو به دادگاهها و سایر مقامات صلاحیتدار خود این اختیار را خواهد داد تا دستور دهند که سوابق بانکی، مالی یا بازرگانی در دسترس قرار گیرد یا ضبط شود. یک کشور عضو به موجب مفاد این بند به دلیل محرمانه بودن امور بانکی، از انجام اقدامات خودداری نخواهد کرد.

۸ - کشورهای عضو می‌توانند امکان ملزم بودن این که مجرم، منشاء قانونی بودن چنین عواید مورد ادعای ناشی از جرم یا سایر اموال مشمول مصادره را نشان دهد تا حدی که چنین الزامی مطابق با اصول اساسی قانون داخلی آن و ماهیت دادرسی‌های قضائی یا سایر دادرسی‌ها باشد، مورد بررسی قرار دهند.

۹- مفاد این ماده به نحوی تفسیر نخواهد شد که به حقوق شخص ثالث با حسن نیت، لطمه وارد آورد.
۱۰- هیچ چیز در این ماده بر این اصل که اقداماتی که به آن مستند هستند طبق آن و با رعایت مفاد قانون داخلی کشور عضو تعریف شده و به اجراء درخواهند آمد، تأثیر نخواهد داشت.

ماده ۳۲ - حمایت از شهود، کارشناسان و قربانیان

۱- هر کشور عضو، براساس نظام حقوقی داخلی خود و در چهارچوب امکانات خود اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا از شهود و کارشناسانی که درخصوص جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون شهادت می‌دهند و در صورت اقتضاء اقارب و سایر اشخاص نزدیک به آنها درمقابل تلافی یا تهدید بالقوه، حمایت مؤثر به عمل آورد.

۲- اقداماتی که در بند (۱) این ماده پیش‌بینی شده است، ممکن است بدون خدشه وارد آوردن به حقوق متهم از جمله رعایت تشریفات قانونی، شامل موارد زیر شود:

الف - برقراری رویه‌هایی جهت حمایت فیزیکی از چنین افرادی، از جمله تا حدی که ممکن و شدنی باشد، جابه‌جایی آنها و در صورت اقتضاء عدم افشاء یا محدودیت افشای اطلاعات مربوط به هویت و این که چنین افرادی کجا هستند.

ب - تأمین قواعد مستند که به شهود و کارشناسان این امکان را بدهد تا به روشی شهادت دهند تا سلامت چنین افرادی تضمین شود، مانند فراهم آوردن امکان ادای شهادت از طریق استفاده از فناوری ارتباطی مثل ویدئو و سایر وسایل مناسب.

۳- کشورهای عضو، انعقاد موافقتنامه یا ترتیباتی با سایر کشورها را جهت تغییر محل زندگی افراد موضوع بند (۱) این ماده، مدنظر قرار خواهند داد.

۴- مفاد این ماده درمورد قربانیان، تا حدی که به‌عنوان شهود هستند، اعمال خواهد شد.

۵- هر کشور عضو، با توجه به قانون داخلی خود به گونه‌ای عمل خواهد کرد که نظرات و نگرانیهای قربانیان در مراحل مناسب دادرسیهای کیفری علیه مجرمان به روشی که به حق دفاع لطمه وارد نیاورد، ارائه گردد و مدنظر قرار گیرد.

ماده ۳۳- حمایت از افراد گزارش دهنده

هر کشور عضو، گنجاندن اقدامات مقتضی را به منظور تأمین حمایت از هر کسی که با حسن نیت و بنا به دلایل معقول، هر واقعیت مربوط به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون را به مقامات صلاحیتدار گزارش دهد در برابر هر رفتار غیرقابل توجیه، در نظام حقوقی داخلی خود مورد بررسی قرار خواهد داد.

ماده ۳۴- عواقب فساد

هر کشور عضو، با توجه مقتضی به حقوق افراد ثالث که با حسن نیت حاصل شده است، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا با پیامدهای فساد مقابله نماید. در این چهارچوب، کشورهای عضو می‌توانند فساد را عامل مربوط در جریانات رسیدگی حقوقی برای لغو یا فسخ قرارداد، پس گرفتن امتیاز یا سایر اسناد مشابه تلقی نمایند یا هر عمل جبرانی دیگری را انجام دهند.

ماده ۳۵- جبران زیان

هر کشور عضو، اقدامات ضروری را طبق اصل قانون داخلی خود اتخاذ خواهد نمود تا تضمین کند افراد یا واحدهایی که در اثر فساد متحمل زیان شده‌اند، حق دارند تا علیه اشخاصی که مسؤول آن زیان هستند به منظور دریافت خسارت، اقامه دعوی نمایند.

ماده ۳۶- مراجع تخصصی

هر کشور عضو، طبق اصول اساسی نظام حقوقی خود، وجود نهاد یا نهادها یا افراد متخصص در مبارزه با فساد از طریق اجراء قانون را تضمین خواهد نمود. طبق اصول اساسی نظام کشور به عضو چنین نهاد یا نهادها یا افرادی، استقلال لازم اعطاء خواهد شد تا بتوانند به نحو مؤثر و بدون نفوذ نامعقول، وظایف خود را انجام دهند. چنین افراد یا کارکنان چنین نهاد یا نهادهایی باید از آموزش و منابع مناسب برخوردار باشند تا بتوانند وظایف خود را انجام دهند.

ماده ۳۷- همکاری با مراجع مجری قانون

۱- هر کشور عضو، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا افرادی را که در ارتکاب جرم احراز شده برطبق این کنوانسیون شرکت می‌کنند یا کرده‌اند، ترغیب نماید تا اطلاعات مفید را به مراجع صلاحیتدار برای اهداف تحقیقاتی و استنادی ارائه دهند و کمک واقعی ویژه به مراجع صلاحیتدار بنمایند تا به محروم کردن مجرمان از عواید جرم و پس گرفتن چنین عوایدی کمک شود.

۲- هر کشور عضو، در موارد مقتضی، امکان تخفیف مجازات متهمی را که همکاری اساسی در رابطه با رسیدگی یا پیگرد جرم احراز شده طبق این کنوانسیون بنماید، مدنظر قرار خواهد داد.

۳- هر کشور عضو، طبق اصول اساسی قانون داخلی خود، امکان اعطاء مصونیت از پیگرد نسبت به فردی که همکاری اساسی را در جریان رسیدگی یا پیگرد جرم احراز شده براساس این کنوانسیون نموده است، مدنظر قرار خواهد داد.

۴- حمایت از چنین افرادی همانطور که در ماده (۳۲) این کنوانسیون پیش‌بینی شده است، با اعمال تغییرات لازم، انجام خواهد شد.

۵- چنانچه شخص موضوع بند(۱) این ماده که در کشور عضو می‌باشد، بتواند کمک اساسی را به مراجع

صلاحیتدار کشور عضو دیگر ارائه دهد، کشورهای عضو مربوط طبق قانون داخلی خود در خصوص این ارائه بالقوه رفتار مندرج در بندهای (۲) و (۳) این ماده توسط کشور عضو دیگر می‌توانند انعقاد موافقتنامه یا ترتیباتی را مورد بررسی قرار دهند.

ماده ۳۸ - همکاری بین مراجع ملی

هر کشور عضو، اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را طبق قانون داخلی اتخاذ خواهد نمود تا از یک طرف همکاری بین مراجع دولتی و نیز مقامات دولتی و از طرف دیگر مراجع مسؤول تحقیقات و پیگرد جرائم کیفری را تشویق نماید. این همکاریها ممکن است شامل موارد زیر شود:

الف - مطلع نمودن مراجع اخیر از ابتکارات خود، چنانچه زمینه‌های معقول برای اعتقاد به ارتکاب هر یک از جرائم احراز شده براساس مواد (۱۵)، (۲۱) و (۲۳) این کنوانسیون وجود داشته باشد؛ یا

ب - ارائه تمامی اطلاعات به مراجع اخیر، بنا به درخواست .

ماده ۳۹ - همکاری بین مراجع ملی و بخش خصوصی

۱- هر کشور عضو، اقداماتی که ممکن است لازم باشد را اتخاذ خواهد نمود تا طبق قانون داخلی خود، همکاری بین مراجع ملی تحقیق و پیگرد و واحدهای بخش خصوصی به‌ویژه مؤسسات مالی مربوط به مسائل دخیل در ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون را ترغیب نماید.

۲- هر کشور عضو، تشویق اتباع خود و سایر افراد مقیم در قلمرو خود برای گزارش نمودن ارتکاب جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به مراجع ملی تحقیق و پیگرد را مورد بررسی قرار خواهد داد.

ماده ۴۰ - رازداری بانکی

هر کشور عضو، تضمین خواهد نمود که درمورد تحقیقات کیفری داخلی مربوط به جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، راهکارهای مناسبی در نظام حقوقی داخلی آن وجود دارد تا بر موانعی که ممکن است از اجراء قوانین رازداری بانکی ناشی می‌شود، فائق آید.

ماده ۴۱ - سابقه کیفری

هر کشور عضو، قوانین و سایر اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا تحت شرایط و به‌منظوری که مناسب باشد، هر نوع محکومیت قبلی متهم مورد ادعا در کشور دیگر جهت استفاده از این اطلاعات در جریان رسیدگی کیفری مربوط به جرم احراز شده طبق این کنوانسیون مدنظر قرار گیرد.

ماده ۴۲ - صلاحیت قضائی

۱- هر کشور عضو، اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا صلاحیت قضائی خود را بر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، درمواقع زیر اعمال نماید:

الف - جرم در قلمرو آن کشور عضو صورت گرفته باشد؛ یا

ب - جرم بر روی کشتی‌ای که پرچم آن کشور عضو را برافراشته است یا هواپیمایی که طبق قوانین آن کشور عضو در زمان ارتکاب جرم ثبت شده، صورت گرفته باشد.

۲- با توجه به ماده (۴) این کنوانسیون، یک کشور عضو می‌تواند صلاحیت قضائی خود را بر چنین جرائمی در موارد زیر نیز اعمال کند:

الف - جرم علیه تبعه آن کشور عضو ارتکاب یافته باشد؛ یا

ب - جرم توسط تبعه آن کشور یا فرد بدون تابعیت که محل اقامت او در قلمرو آن است، ارتکاب یافته باشد؛ یا

پ - جرم یکی از مواردی باشد که طبق ردیف (۲) جزء (ب) بند (۱) ماده (۲۳) این کنوانسیون احراز شده و خارج از قلمرو آن کشور و با هدف ارتکاب جرم احراز شده طبق ردیفهای (۱) و (۲) جزء (ب) بند (۱) ماده (۲۳) این کنوانسیون در داخل قلمرو آن کشور ارتکاب یافته باشد.

ت - جرم علیه کشور عضو ارتکاب یافته باشد.

۳- از نظر ماده (۴۴) این کنوانسیون، هر کشور عضو اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا موقعی که متهم مورد ادعا در قلمرو آن کشور حضور دارد و چنین فردی را فقط به این دلیل که وی یکی از اتباع آن کشور است مسترد نمی‌نماید، صلاحیت قضائی خود را بر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون احراز نماید.

۴- هر کشور عضو، اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را نیز می‌تواند اتخاذ نماید تا صلاحیت قضائی خود را بر جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون در زمانی که متهم مورد ادعا در قلمرو آن حضور دارد و او را مسترد نمی‌نماید، احراز کند.

۵ - چنانچه کشور عضوی صلاحیت قضائی خود را به موجب بندهای (۱) و (۲) این ماده احراز می‌کند، مطلع یا به صورت دیگری متوجه شده باشد که کشورهای عضو دیگری، تحقیق، پیگرد یا دادرسی قضائی را در رابطه با همان رفتار صورت می‌دهند، مقامات صلاحیتدار آن کشورهای عضو در صورت اقتضاء با هدف هماهنگ کردن اقدامات خود با یکدیگر مشورت خواهند نمود.

۶ - بدون خدشه وارد آمدن به معیارهای حقوق بین‌الملل عمومی، این کنوانسیون مانع اعمال هرگونه صلاحیت کیفری احراز شده توسط یک کشور عضو طبق قانون داخلی نخواهد شد.

فصل چهارم - همکاریهای بین‌المللی

ماده ۴۳ - همکاریهای بین‌المللی

۱- کشورهای عضو، طبق مواد (۴۴) تا (۵۰) این کنوانسیون در زمینه مسائل کیفری همکاری خواهند نمود. کشورهای عضو در صورت اقتضاء و مطابق نظام حقوقی داخلی خود کمک به یکدیگر در تحقیقات و جریانات رسیدگی مربوط به امور مدنی و اداری مربوط به فساد را مدنظر قرار خواهند داد.

۲- در زمینه همکاریهای بین‌المللی، هرزمان که جرم مضاعف یک ضرورت تلقی شود، چنانچه رفتاری که تأکید بر جرمی دارد که کمک به خاطر آن درخواست شده طبق قانون هر دو کشور عضو جرم کیفری می‌باشد، صرف‌نظر از این‌که آیا قوانین کشور عضو درخواست‌شونده جرم را در همان مقوله جرم قرار می‌دهد یا جرم را با همان واژه کشور درخواست‌کننده بنامد، اجراء شده تلقی می‌شود.

ماده ۴۴ - استرداد

۱- چنانچه شخصی که موضوع درخواست استرداد است در قلمرو کشور عضو درخواست‌شونده باشد، به شرط آن‌که جرمی که استرداد به خاطر آن درخواست شده طبق قانون داخلی هر دو کشور عضو درخواست‌کننده و درخواست‌شونده قابل مجازات باشد، این ماده در رابطه با جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به‌کار خواهد رفت.

۲- با وجود مفاد بند (۱) این ماده، کشور عضوی که قانون آن اجازه می‌دهد، می‌تواند استرداد فرد را به خاطر هر جرم مشمول این کنوانسیون که طبق قانون داخلی آن قابل مجازات نیست، امکانپذیر سازد.

۳- چنانچه درخواست استرداد شامل چندین جرم مختلف باشد و حداقل یکی از آنها طبق این ماده قابل استرداد باشد و تعدادی از آنها به دلیل مدت زندانی بودن آنها قابل استرداد نباشد اما مربوط به جرائمی باشد که طبق این کنوانسیون احراز شده‌است، کشور عضو درخواست‌شونده می‌تواند این ماده را در رابطه با آن جرائم

اعمال نماید.

۴- هر یک از جرائمی که این ماده در مورد آنها اعمال می‌شود، به‌عنوان جرم قابل استرداد در هر معاهده استرداد موجود بین کشورهای عضو گنجانده شده تلقی می‌شود. کشورهای عضو متعهد هستند تا چنین جرائمی را به عنوان جرائم قابل استرداد در هر معاهده استرداد که بین آنها منعقد می‌شود بگنجانند. کشور عضوی که قانون آن اجازه می‌دهد در صورتی که از این کنوانسیون به عنوان مبنای استرداد استفاده کند، هر جرمی را که طبق این کنوانسیون احراز شده است، جرم سیاسی تلقی نخواهد کرد.

۵- چنانچه کشور عضوی که استرداد را منوط به وجود معاهده‌ای نماید و درخواستی را جهت استرداد از کشور عضو دیگری دریافت کند که با آن معاهده استرداد ندارد، می‌تواند این کنوانسیون را اساس قانونی استرداد در رابطه با هر جرمی که این ماده نسبت به آن اعمال می‌شود، قرار دهد.

۶- کشور عضوی که استرداد را منوط به وجود معاهده‌ای بنماید، موارد زیر را در نظر خواهد گرفت:

الف - در هنگام سپردن سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، به دبیرکل سازمان ملل متحد اطلاع خواهد داد که آیا این کنوانسیون را به‌عنوان اساس حقوقی جهت همکاری درخصوص استرداد با سایر کشورهای عضو این کنوانسیون قرار خواهد داد یا خیر؟

ب - چنانچه این کنوانسیون را به عنوان اساس حقوقی جهت همکاری درخصوص استرداد قرار ندهد، در صورت اقتضاء به منظور اجراء این ماده درصدد خواهد بود تا معاهدات استرداد را با سایر کشورهای عضو این کنوانسیون منعقد نماید.

۷- کشورهای عضوی که استرداد را مشروط به وجود معاهده‌ای نمی‌دانند، جرائمی را که این ماده در رابطه با آنها اعمال می‌شود، به عنوان جرائمی قابل استرداد بین خود خواهند شناخت.

۸- استرداد منوط به شرایط مقرر شده توسط قانون داخلی کشور عضو درخواست شونده یا معاهدات استرداد حاکم از جمله شرایط مربوط به ضرورت حداقل جریمه برای استرداد و زمینه‌هایی که به موجب آن کشور عضو درخواست شونده ممکن است استرداد را رد کند، خواهد بود.

۹- کشورهای عضو با رعایت قانون داخلی خود تلاش خواهند نمود تا تشریفات استرداد را تسریع نموده و الزامات استنادی مربوط به هر جرمی را که این ماده در رابطه با آن اعمال می‌شود، تسهیل نمایند.

۱۰- کشور عضو درخواست شونده با رعایت مفاد قانون داخلی و معاهدات استرداد خود، به محض این‌که قانع شود که شرایط اضطراری است و ایجاب می‌کند، می‌تواند بنا به درخواست کشور عضو درخواست کننده شخصی را که استرداد او درخواست شده و در قلمرو آن است، بازداشت کند یا اقدامات مقتضی دیگری را اتخاذ نماید تا حضور او در تشریفات استرداد تضمین شود.

۱۱- کشور عضوی که در قلمرو آن متهم مورد ادعا پیدا شده است، چنانچه چنین فردی را در رابطه با جرمی که این ماده در مورد آن اعمال می‌شود تنها به دلیل این‌که او تبعه آن است مسترد ننماید، بنا به درخواست کشور عضوی که در پی استرداد او است، موظف است تا مورد را بدون تأخیر غیرضروری به مقامات صلاحیتدار جهت پیگرد تحویل دهد. مقامات مزبور به همان شیوه‌ای که در مورد هر جرم دیگری با همان سنگینی به موجب قانون داخلی آن کشور عضو عمل می‌کنند، تصمیمات خود را اتخاذ نموده و مراحل رسیدگی را انجام خواهند داد. کشورهای عضو مربوط به منظور حصول اطمینان از کارایی پیگرد مزبور، با یکدیگر به‌ویژه در مورد جنبه‌های شکلی و استنادی همکاری خواهند کرد.

۱۲- هرگاه یک کشور عضو به‌موجب قانون داخلی خود مجاز باشد یکی از اتباع خود را مسترد یا به‌گونه

دیگری تحویل دهد تنها به این شرط که این شخص به آن کشور عضو بازگردانده خواهد شد تا محکومیتی را که در نتیجه محاکمه یا دادرسی به آن محکوم شده است و به خاطر آن استرداد یا تحویل این فرد درخواست شده بود را بگذراند و آن کشور عضو و کشور عضوی که استرداد او را درخواست می‌کند با این شرط و سایر شروطی که ممکن است مناسب باشد توافق کنند، شرایط استرداد یا تحویل مزبور جهت انجام تعهدات مندرج در بند (۱۱) این ماده کافی خواهد بود.

۱۳- چنانچه استردادی که به منظور اجراء محکومیت درخواست می‌شود به این دلیل که شخص درخواست‌شده تبعه‌کشور درخواست‌شده است، رد شود، کشور عضو درخواست‌شونده چنانچه قانون داخلی آن این طور اجازه دهد و مطابق با شرایط قانون مزبور بنا به درخواست کشور عضو درخواست‌کننده، اجراء محکومیت وضع شده طبق قانون داخلی کشور درخواست‌کننده را مد نظر قرار می‌دهد.

۱۴- در مورد هر فردی که در رابطه با او، دادرسی‌هایی در مورد هر یک از جرائمی که این ماده در مورد آنها اعمال می‌شود صورت می‌گیرد، رفتار منصفانه در تمامی مراحل دادرسی از جمله برخورداری از کلیه حقوق و تضمین‌های پیش‌بینی شده در قانون داخلی کشور عضوی که شخص مزبور در آن حضور دارد، تضمین خواهد شد.

۱۵- چنانچه کشور عضو درخواست‌شونده زمینه‌های اساسی برای اعتقاد به این امر دارد که درخواست استرداد، به منظور مجازات یا پیگرد فرد به دلیل جنسیت، نژاد، مذهب، ملیت، منشاء قومی یا نظرات سیاسی آن فرد به عمل آمده است یا این که اجابت درخواست باعث خدشه وارد آمدن به موقعیت فرد بنا به هر یک از دلایل مزبور می‌شود، هیچ چیز در این کنوانسیون به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که باعث ایجاد تعهد جهت استرداد شود.

۱۶- کشورهای عضو نمی‌توانند تنها به این دلیل که جرم، مسائل مالی را نیز دربر می‌گیرد، درخواست استرداد را رد کنند.

۱۷- قبل از رد استرداد، کشور عضو درخواست‌شونده در صورت اقتضاء با کشور عضو درخواست‌کننده مشورت خواهد نمود تا فرصت‌های زیادی را برای آن کشور فراهم آورد تا نظرات خود را ارائه داده و اطلاعات مربوط به ادعای خود را ارائه دهد.

۱۸- کشورهای عضو تلاش خواهند کرد تا ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه و چندجانبه را برای اجراء یا ارتقاء کارایی استرداد منعقد نمایند.

ماده ۴۵ - انتقال محکومین

کشورهای عضو می‌توانند انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه انتقال محکومین به حبس یا سایر اشکال سلب آزادی به علت جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون به سرزمین خود را مدنظر قرار دهند تا آنها محکومیت خود را در آنجا به اتمام برسانند.

ماده ۴۶ - معاضدت قضائی متقابل

۱- کشورهای عضو، گسترده‌ترین اقدامات معاضدت قضائی متقابل را درخصوص تحقیقات، پیگرد و دادرسی‌های قضائی مربوط به جرائم مشمول این کنوانسیون درمورد یکدیگر به عمل خواهند آورد.

۲- معاضدت متقابل طبق قوانین مربوط، معاهدات، موافقتنامه‌ها و ترتیبات کشور درخواست‌شونده و باتوجه به تحقیقات، پیگرد و دادرسی‌های قضائی مربوط به جرائمی که ممکن است شخص حقوقی طبق ماده (۲۶) این کنوانسیون در کشور عضو درخواست‌کننده درمورد آنها مسؤول شناخته شود به کاملترین وجه ممکن

صورت خواهد گرفت.

۳- معاضدت متقابل که طبق این ماده ارائه می‌شود ممکن است بنا به دلایل زیر درخواست شود:

الف - گرفتن مدرک یا اظهارات از افراد.

ب - ابلاغ اسناد قضائی.

پ - اجراء بازرسیها، ضبط و مسدود نمودن.

ت - معاینه اشیاء و محلها.

ث - ارائه اطلاعات، اقلام استنادی و ارزیابی‌های کارشناسی.

ج - ارائه نسخ تأییدشده یا اصلی اسناد و سوابق مربوط از جمله سوابق دولتی، بانکی، شرکتی یا کسب و

کار.

چ - شناسایی یا رهگیری عواید ناشی از جرم، اموال، وسایل یا سایر اشیاء به منظورهای استنادی.

ح - تسهیل حضور داوطلبانه اشخاص در کشور عضو درخواست کننده.

خ - هر نوع کمک دیگری که مغایر قانون داخلی کشور عضو درخواست شونده نباشد.

د - شناسایی، مسدود کردن و رهگیری عواید ناشی از جرم طبق مفاد فصل پنج این کنوانسیون.

ذ - به دست آوردن ذخایر مالی طبق مفاد فصل پنج این کنوانسیون.

۴- مراجع صلاحیتدار یک کشور عضو بدون خدشه وارد آمدن به قانون داخلی، می‌توانند بدون درخواست قبلی، اطلاعات مربوط به مسائل کیفری را در صورتی که بر این باور باشند که اطلاعات مزبور می‌تواند به مرجع مزبور در به عهده گرفتن یا انجام موفقیت‌آمیز استعلامات یا جریانات دادرسی کیفری کمک کند یا می‌تواند به درخواستی منجر شود که توسط کشور عضو اخیر تنظیم گردیده است، به مرجع صلاحیتدار کشور عضو دیگر انتقال دهند.

۵ - انتقال اطلاعات به موجب بند (۴) این ماده، بدون خدشه وارد آمدن به استعلامات و جریانات دادرسی کیفری در کشوری که مراجع صلاحیتدار آن اطلاعات را ارائه می‌دهند انجام خواهد شد. مراجع صلاحیتداری که این اطلاعات را دریافت می‌کنند، درخواست مبنی بر این که اطلاعات فوق‌الذکر محرمانه باقی بماند حتی به صورت موقت، یا با اعمال محدودیتهایی درخصوص استفاده از آن را اجابت خواهند نمود. در هر حال این امر کشور عضو دریافت کننده را از افشاء اطلاعات مزبور در جریانات دادرسی که در رابطه با شخص متهم تبرئه‌آمیز است، باز نمی‌دارد. در چنین موردی، کشور عضو دریافت کننده قبل از افشاء، مراتب را به کشور عضو انتقال دهنده اطلاع خواهد داد و چنانچه درمورد استثنائی، اطلاع قبلی امکانپذیر نباشد، کشور عضو دریافت کننده بدون تأخیر، کشور عضو انتقال دهنده را از افشاء مطلع خواهد نمود.

۶ - مفاد این ماده بر تعهدات ایجاد شده به موجب هر معاهده دو یا چندجانبه دیگر که بر کل یا بخشی از معاضدت قضائی متقابل حاکم بوده یا خواهد بود، تأثیر نخواهد گذاشت.

۷- چنانچه کشورهای عضو مورد نظر، ملزم به معاهده معاضدت قضائی متقابل نباشند بندهای (۹) تا (۲۹) این ماده در رابطه با درخواستهای به عمل آمده به موجب این ماده اعمال خواهد شد. چنانچه کشورهای عضو مزبور ملزم به چنین معاهده‌ای باشند مفاد مربوط به آن معاهده اعمال خواهد شد مگر این که کشورهای عضو توافق کنند بندهای (۹) تا (۲۹) این ماده را به جای آنها به کار گیرند. کشورهای عضو قویاً ترغیب می‌شوند تا آن بندهای مزبور را چنانچه همکاریها را تسهیل می‌نماید، اعمال کنند.

۸ - کشورهای عضو بنا به دلایل رازداری بانکی از ارائه معاضدت قضائی متقابل به موجب این ماده طفره

نخواهند رفت.

۹-

الف - کشور عضو درخواست شونده در پاسخ به درخواست کمک به موجب این ماده، در صورت فقدان جرم مضاعف، اهداف این کنوانسیون را که در ماده (۱) درج گردیده است مدنظر قرار خواهد داد.

ب - کشورهای عضو می‌توانند به دلیل فقدان جرم مضاعف، از ارائه معاضدت به موجب این ماده طفره روند. در هر حال کشور عضو درخواست شونده معاضدتی را که دربرگیرنده فشار و زور نباشد، چنانچه با اساس نظام حقوقی آن مطابقت داشته باشد، ارائه خواهد کرد. چنانچه درخواستها حاوی مسائل دارای ماهیت کم‌ارزش یا مسائلی باشد که همکاری یا معاضدت درخواست شده طبق سایر مفاد این کنوانسیون موجود باشد، چنین معاضدتی ممکن است رد شود.

پ - هر کشور عضو می‌تواند اتخاذ اقداماتی را که ممکن است ضروری باشد مدنظر قرار دهد تا آن را قادر سازد در صورت فقدان جرم مضاعف، میزان معاضدت گسترده‌تری به موجب این ماده را ارائه دهد.

۱۰ - شخصی که بازداشت می‌شود یا محکومیت خود را در قلمرو کشور عضوی می‌گذراند و حضور او در کشور عضو دیگری جهت شناسایی، شهادت یا ارائه کمک به گونه دیگری برای کسب مدارک برای تحقیقات، پیگرد یا دادرسی‌های قضائی درارتباط با جرائم مشمول این کنوانسیون درخواست می‌شود را می‌توان در صورت برآورده شدن شرایط زیر منتقل کرد:

الف - شخص آزادانه رضایت آگاهانه خود را اعلام کند.

ب - مراجع صلاحیتدار هر دو کشور عضو با رعایت شرایطی که آن کشورهای عضو ممکن است آنها را مناسب بدانند موافقت نمایند.

۱۱- از نظر بند (۱۰) این ماده :

الف - کشور عضوی که فرد به آنجا منتقل شده است اجازه و تعهد دارد تا شخص انتقال یافته را در بازداشت نگه دارد، مگر این که کشور عضوی که شخص از آنجا انتقال یافته طور دیگری درخواست کند یا اجازه دهد.

ب - کشور عضوی که فرد به آنجا منتقل شده است، بدون درنگ تعهد خود را جهت بازگرداندن فرد مزبور جهت بازداشت در کشور عضوی که شخص از آنجا منتقل شده، طبق توافق قبلی یا به طریق دیگری که مراجع صلاحیتدار دو کشور عضو توافق کرده‌اند، اجراء خواهد کرد.

پ - کشور عضوی که فرد به آنجا منتقل شده است، کشور عضوی را که شخص از آنجا منتقل شده ملزم نخواهد نمود تا تشریفات استرداد را جهت بازگرداندن فرد آغاز کند.

ت - مدت زمان بازداشت فرد منتقل شده در کشوری که به آن منتقل شده است، از مدت زمان محکومیت وی در کشوری که از آنجا منتقل شده کسر خواهد شد.

۱۲- در صورتی که کشور عضوی که شخص از آنجا انتقال می‌یابد طبق بندهای (۱۰) و (۱۱) این ماده توافق کند، فرد مزبور صرف‌نظر از ملیتش در رابطه با فعل یا ترک فعل یا محکومیت‌های قبل از ترک قلمرو کشوری که از آنجا منتقل شده است تحت پیگرد، بازداشت یا مجازات قرار نخواهد گرفت یا محکوم به محدودیت آزادی شخصی در قلمرو کشوری که به آن منتقل شده است نخواهد شد.

۱۳- هر کشور عضو، یک مرجع مرکزی را تعیین خواهد نمود که مسئولیت و اختیار خواهد داشت تا درخواستهای معاضدت قضائی متقابل را دریافت نماید و آنها را به اجراء درآورد یا جهت اجراء به مراجع

صلاحیتدار منتقل نماید. چنانچه کشور عضوی دارای یک منطقه ویژه یا سرزمینی با نظام جداگانه معاضدت قضائی جداگانه باشد، می تواند مرجع مرکزی مشخصی را تعیین کند که از همان عملکرد، برای آن منطقه یا سرزمین برخوردار باشد. مراجع صلاحیتدار، انتقال یا اجراء سریع و مناسب درخواستهای دریافتی را تضمین خواهند نمود. چنانچه مرجع مرکزی درخواست را جهت اجراء به مرجع صلاحیتدار تحویل دهد، اجراء سریع و مناسب درخواست توسط مرجع صلاحیتدار را ترغیب خواهد نمود. هر کشور عضو در زمان تودیع سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، دبیرکل سازمان ملل متحد را از وجود مرجع مرکزی تعیین شده برای این منظور مطلع خواهد نمود. درخواستهای معاضدت قضائی متقابل و هرنوع مکاتبه مربوط به آن، به مرجع مرکزی تعیین شده توسط کشورهای عضو انتقال خواهد یافت. این الزام خدشهای به حق کشور عضو برای مقرر کردن این امر که درخواستها و مکاتبات از طریق مجاری دیپلماتیک و در شرایط اضطراری چنانچه کشورهای عضو توافق نمایند و در صورت امکان از طریق سازمان پلیس جنایی بین المللی به آن منتقل شود، وارد نخواهد کرد. ۱۴- درخواستها به صورت کتبی یا در صورت امکان با هر وسیله ای که بتواند سابقه کتبی ایجاد کند، به زبان قابل قبول کشور عضو درخواست شونده به موجب شرایطی که به آن کشور عضو امکان دهد تا صحت آن را احراز نماید انجام خواهد شد. هر کشور عضو در زمان سپردن سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق به این کنوانسیون، دبیرکل سازمان ملل متحد را از زبان یا زبانهای قابل قبول آن کشور عضو آگاه خواهد کرد. در شرایط اضطراری و چنانچه کشورهای عضو توافق نمایند درخواستها می تواند به صورت شفاهی صورت گیرد اما باید فوری به صورت کتبی تأیید شود.

۱۵- درخواست معاضدت قضائی متقابل شامل موارد زیر خواهد بود:

الف - هویت مرجع درخواست کننده.

ب - موضوع و ماهیت تحقیقات، پیگرد یا جریان دادرسی قضائی که درخواستها مربوط به آن می شود و نام و وظایف مرجعی که کار تحقیق، پیگرد یا جریان دادرسی را انجام می دهد.

پ - خلاصه ای از واقعیتهای مربوط، به غیر از موارد مربوط به درخواستهای ابلاغ اوراق قضائی.

ت - توصیفی از معاضدت درخواست شده و جزئیات هر مرحله خاصی که کشور عضو درخواست کننده

مایل است دنبال شود.

ث - در صورت امکان، هویت محل و ملیت هر فرد مربوط، و

ج - هدفی که برای آن مدارک، اطلاعات یا اقدام درخواست شود.

۱۶- کشور عضو درخواست شونده می تواند اطلاعات بیشتری را در صورتی که جهت اجراء درخواست طبق قانون داخلی آن ضروری به نظر برسد یا موقعی که بتواند اجراء آن را تسهیل نماید، درخواست نماید.

۱۷- درخواست براساس قانون داخلی کشور عضو درخواست شونده و تاحدی که با قانون داخلی کشور عضو درخواست شده مغایر نباشد و در صورت امکان براساس تشریفات مشخص شده در درخواست، اجراء خواهد شد.

۱۸- در صورت امکان و طبق اصول اساسی قانون داخلی، موقعی که شخصی در قلمرو یک کشور عضو است و باید به عنوان شاهد یا کارشناس توسط مراجع قضائی کشور عضو دیگر مورد استماع قرار گیرد، کشور عضو

نخست، بنا به درخواست کشور دیگر می تواند در صورتی که این امر امکانپذیر نباشد یا شخص مورد نظر نخواهد شخصاً در قلمرو کشور عضو درخواست کننده حضور به هم رساند، اجازه دهد تا استماع از طریق ویدئو کنفرانس صورت گیرد. کشورهای عضو می توانند توافق نمایند استماع توسط مرجع قضائی کشور درخواست کننده و با حضور مرجع قضائی کشور عضو درخواست شونده صورت گیرد.

۱۹- کشور عضو درخواست کننده بدون رضایت قبلی کشور عضو درخواست شونده اطلاعات یا شواهد ارائه شده توسط کشور عضو درخواست شونده به منظور تحقیقات، پیگرد یا رسیدگی قضائی را به غیر از موارد اظهار شده در درخواست، منتقل یا استفاده نخواهد کرد. هیچ چیز در این بند، کشور عضو درخواست کننده را از افشاء اطلاعات، جریانات دادرسی های خود یا شواهدی که مربوط به تبرئه شخص متهم است، باز نخواهد داشت. در مورد اخیر، کشور عضو درخواست کننده قبل از افشاء، کشور عضو درخواست شونده را مطلع خواهد نمود و در صورت درخواست، با کشور عضو درخواست شونده مشورت خواهد نمود. چنانچه در مورد استثنائی، اطلاع دهی قبلی امکان پذیر نباشد، کشور عضو درخواست کننده بدون درنگ کشور عضو درخواست شونده را از این افشاء مطلع خواهد نمود.

۲۰- کشور عضو درخواست کننده می تواند مقرر کند که کشور عضو درخواست شونده واقعیت و محتوای درخواست را تاحدی که برای اجراء درخواست لازم است محرمانه نگه دارد. چنانچه کشور عضو درخواست شونده نتواند الزام محرمانه نگه داشتن را رعایت کند، بلادرنگ کشور عضو درخواست کننده را مطلع خواهد نمود.

۲۱- معاضدت قضائی متقابل ممکن است در موارد زیر رد شود:

الف - چنانچه درخواست، طبق مفاد این ماده به عمل نیامده باشد.

ب - چنانچه به نظر کشور عضو درخواست شونده، اجراء درخواست احتمالاً به حاکمیت، امنیت، نظم عمومی یا سایر منافع اساسی آن لطمه بزند.

پ - چنانچه مراجع کشور عضو درخواست شونده به موجب قانون داخلی خود از اجراء اقدام درخواست شده در رابطه با هر جرم مشابه که منوط به تحقیق، پیگرد یا دادرسی قضائی در قلمرو قضائی آنها است منع شده باشند.

ت - چنانچه کمکی که قرار است ارائه شود بانظام حقوقی کشور عضو درخواست شونده در رابطه با معاضدت قضائی متقابل مغایرت داشته باشد.

۲۲- کشورهای عضو، تنها به این دلیل که جرم امور مالی را نیز دربر می گیرد نمی توانند درخواست معاضدت قضائی متقابل را رد کنند.

۲۳- دلایل رد معاضدت قضائی متقابل ارائه خواهد شد.

۲۴- کشور عضو درخواست شونده، درخواست معاضدت قضائی متقابل را در اسرع وقت به اجراء درخواست آورد و هر مهلتی را که توسط کشور عضو درخواست کننده پیشنهاد شده و ترجیحاً در درخواست، دلایل آن ارائه شده است، کاملاً در نظر خواهد گرفت. کشور عضو درخواست کننده می تواند جهت کسب اطلاعات درباره وضعیت و پیشرفت اقدامات اتخاذ شده توسط کشور درخواست شونده در خصوص اجابت درخواست خود، درخواستهای معقولی را به عمل آورد. کشور عضو درخواست شونده به درخواستهای معقول کشور عضو درخواست کننده در مورد وضعیت و پیشرفت در انجام درخواست، پاسخ خواهد داد. چنانچه معاضدت درخواست شده دیگر مورد نیاز نباشد، کشور عضو درخواست کننده بلادرنگ کشور عضو درخواست شونده را مطلع خواهد نمود.

۲۵- معاضدت قضائی متقابل به این دلیل که در تحقیقات، پیگرد یا دادرسی قضائی جاری اختلال ایجاد می کند، ممکن است توسط کشور عضو درخواست شونده به تعویق افتد.

۲۶- قبل از رد درخواست به موجب بند (۲۱) این ماده یا به تعویق انداختن اجراء آن به موجب بند (۲۵) این ماده، کشور عضو درخواست شونده با کشور عضو درخواست کننده مشورت خواهد نمود تا امکان ارائه

معاضدت را با رعایت شرایطی که لازم می‌داند، مورد بررسی قرار دهد. چنانچه کشور عضو درخواست‌کننده معاضدت را با رعایت آن شرایط بپذیرد، آن شرایط را رعایت خواهد کرد.

۲۷- بدون خدشه وارد آمدن به اجراء بند (۱۲) این ماده، شاهد، کارشناس یا شخص دیگری که بنا به درخواست کشور عضو درخواست‌کننده رضایت می‌دهد تا در دادرسی ارائه مدرک کند یا در تحقیق، پیگرد یا جریان دادرسی قضائی در قلمرو کشور عضو درخواست‌کننده کمک کند، در رابطه با فعل، ترک فعل یا محکومیت‌های قبل از ترک قلمرو کشور عضو درخواست‌شونده تعقیب، بازداشت یا مجازات نخواهد شد یا مشمول محدودیت دیگری نسبت به آزادی فردی در قلمرو مزبور نخواهد شد. چنانچه شاهد، کارشناس یا سایر افرادی که ظرف مدت پانزده روز متوالی یا دوره زمانی مورد توافق کشورهای عضو از تاریخی که توسط مراجع قضائی به‌طور رسمی به آنها اطلاع داده شده است که حضور آنها دیگر ضرورت ندارد، علی‌رغم این که فرصت ترک قلمرو کشور عضو درخواست‌کننده را داشته است ولی با این وجود به‌طور داوطلبانه در قلمرو مزبور بماند یا پس از ترک آن، با اراده آزاد خود به آن بازگردد، پروانه عبور مزبور خاتمه خواهد یافت.

۲۸- هزینه‌های عادی اجراء درخواست توسط کشور عضو درخواست‌شونده تقبل خواهد شد، مگر این که کشورهای عضو مربوط طور دیگری توافق کرده باشند. چنانچه برای اجراء درخواست هزینه‌های اساسی یا فوق‌العاده مورد نیاز بوده یا باشد، کشورهای عضو برای تعیین شرایطی که به‌موجب آن درخواست به اجراء درخواهد آمد و نیز شیوه‌ای که براساس آن هزینه‌ها تقبل خواهد شد، مشورت خواهند کرد.

۲۹- کشور عضو درخواست‌شونده:

الف - نسخه‌هایی از سوابق، اسناد یا اطلاعات دولتی را که در اختیار دارد و طبق قانون داخلی خود در دسترس عموم قرار داده است برای کشور عضو درخواست‌کننده فراهم نمود.

ب - می‌تواند نسخی از هر نوع سوابق، اسناد یا اطلاعات دولتی را که در اختیار دارد و طبق قانون داخلی در دسترس عموم قرار ندارد به تشخیص خود به صورت کلی یا جزئی یا با رعایت شرایطی که مقتضی می‌داند، برای کشور عضو درخواست‌کننده فراهم کند.

۳۰- کشورهای عضو در صورت لزوم، امکان انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه را که به اهداف مفاد این ماده کمک کند یا اثر عملی به آن دهد یا مفاد آن را ارتقاء دهد، مورد بررسی قرار خواهند داد.

ماده ۴۷ - انتقال سوابق کیفری

کشورهای عضو، امکان انتقال سوابق کیفری جرمی را که طبق این کنوانسیون احراز شده است، در مواردی که چنین انتقالی به نفع اجراء مناسب عدالت تلقی شود، به‌ویژه در مواردی که چندین حوزه صلاحیت قضائی دخیل هستند، از نظر تمرکز جریان دادرسی مدنظر قرار خواهند داد.

ماده ۴۸ - همکاری در رابطه با اجراء قانون

۱- کشورهای عضو طبق نظامهای اداری و حقوقی داخلی مربوط خود، به منظور ارتقاء کارآیی اقدامات مربوط به اجراء قانون مبارزه با جرائم مشمول این کنوانسیون، به‌طور نزدیک با یکدیگر همکاری خواهند کرد. کشورهای عضو به‌ویژه اقدامات مؤثری را در موارد زیر اتخاذ خواهند نمود:

الف - ارتقاء و در صورت لزوم برقراری مجاری ارتباطاتی بین مراجع صلاحیتدار، ادارات و نهادها جهت تسهیل مبادله مطمئن و سریع اطلاعات مربوط به تمامی جنبه‌های جرائم مشمول این کنوانسیون از جمله در صورتی که کشورهای عضو مربوط لازم بدانند، ارتباط با سایر فعالیت‌های جنایی.

ب - همکاری با دیگر کشورهای عضو در انجام استعلامهای راجع به جرائم مشمول این کنوانسیون و

مربوط به موارد زیر:

- (۱) - هویت، محل و فعالیتهای افراد مظنون به دست داشتن در چنین جرائمی یا مکان سایر افراد مربوط.
 - (۲) - انتقال عواید ناشی از جرم یا مالی که از ارتکاب چنین جرائمی به دست آمده است.
 - (۳) - انتقال اموال، تجهیزات یا سایر وسائلی که در ارتکاب چنین جرائمی مورد استفاده قرار گرفته‌اند یا استفاده از آنها در نظر بوده است.
- پ - در صورت اقتضاء فراهم کردن اقلام ضروری یا مقداری از مواد جهت اهداف تجزیه و تحلیلی یا تحقیقی.

ت - در صورت اقتضاء مبادله اطلاعات با دیگر کشورهای عضو در رابطه با وسایل و روشهای ویژه مورد استفاده جهت ارتکاب جرائم مشمول این کنوانسیون از جمله استفاده از هویت‌های دروغین، اسناد دستکاری شده، جعلی یا دروغین و وسایل دیگر مخفی کردن فعالیتها.

ث - تسهیل هماهنگی مؤثر بین مراجع صلاحیتدار ادارات و نهادهای آنها و ترغیب مبادله کارکنان و کارشناسان از جمله گماردن مأموران رابط با رعایت ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه بین کشورهای عضو.

ج - مبادله اطلاعات و هماهنگ کردن اقدامات اداری و غیره که در صورت اقتضاء جهت شناسایی زود هنگام جرائم مشمول این کنوانسیون اتخاذ شده است.

۲- به منظور اجراء این کنوانسیون، کشورهای عضو انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه در خصوص همکاری مستقیم بین واحدهای مجری قانون خود را مدنظر قرار خواهند داد و چنانچه ترتیبات یا موافقتنامه‌های مزبور وجود داشته باشد آنها را اصلاح خواهند کرد. در صورت فقدان چنین ترتیبات یا موافقتنامه‌هایی بین کشورهای عضو مربوط، کشورهای عضو می‌توانند این کنوانسیون را به عنوان مبنایی برای همکاریهای متقابل مربوط به اجراء قانون راجع به جرائم مشمول این کنوانسیون تلقی نمایند. کشورهای عضو در صورت اقتضاء از ترتیبات یا موافقتنامه‌ها از جمله سازمانهای منطقه‌ای یا بین‌المللی استفاده کامل به عمل خواهند آورد تا همکاری بین واحدهای مجری قانون خود را ارتقاء دهند.

۳- کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا در چهارچوب امکانات خود برای واکنش نسبت به جرائم مشمول این کنوانسیون که از طریق استفاده از فناوری جدید ارتکاب یافته‌اند، همکاری کنند.

ماده ۴۹ - تحقیقات مشترک

کشورهای عضو انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه را مدنظر قرار خواهند داد تا به موجب آن در رابطه با مسائلی که موضوع تحقیقات، پیگردها یا جریانات قضائی در یک یا چند کشور است مراجع صلاحیتدار مربوط بتوانند هیأت‌های تحقیقاتی مشترک را تشکیل دهند. در صورت فقدان چنین ترتیبات یا موافقتنامه‌هایی، ممکن است تحقیقات مشترک از طریق توافق براساس مورد به مورد انجام شود. کشورهای عضو دخیل تضمین خواهند نمود که حاکمیت کشور عضو که در قلمرو آن چنین تحقیقی قرار است صورت گیرد، به صورت کامل محترم شمرده شود.

ماده ۵۰ - فنون تحقیقاتی ویژه

۱- هر کشور عضو جهت مبارزه مؤثر با فساد، تا حدی که اصول اساسی نظام حقوقی داخلی آن اجازه می‌دهد و براساس شرایط تجویز شده به وسیله قانون داخلی آن، اقدامات ضروری را در چهارچوب امکانات خود اتخاذ خواهد نمود تا مراجع صلاحیتدار آن بتوانند در قلمرو آن از تحویل کنترل شده محموله و در جایی که مقتضی به نظر برسد از سایر فنون تحقیقاتی ویژه مثل فنون نظارت الکترونیکی یا سایر اشکال عملیات مراقبتی و

مخفی استفاده مناسب کنند و قابل پذیرش بودن شواهد حاصله از آن در دادگاه امکانپذیر شود.

- ۲- به منظور بررسی جرائم مشمول این کنوانسیون، کشورهای عضو ترغیب می‌شوند تا در صورت لزوم ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه را برای استفاده از فنون تحقیقاتی ویژه مزبور در چهارچوب همکاری‌های بین‌المللی منعقد نمایند. ترتیبات یا موافقتنامه‌های مزبور با رعایت کامل اصل برابری حاکمیت کشورها منعقد و اجراء خواهند شد و کاملاً طبق شرایط آن ترتیبات یا موافقتنامه‌ها به اجراء در خواهند آمد.
- ۳- در صورت فقدان ترتیبات یا موافقتنامه مندرج در بند (۲) این ماده، اتخاذ تصمیمات جهت استفاده از فنون تحقیقاتی ویژه مزبور در سطح بین‌المللی براساس مورد به مورد خواهد بود و در صورت لزوم ممکن است تفاهمات و ترتیبات مالی با توجه به اعمال صلاحیت قضائی کشورهای عضو مربوط در نظر گرفته شود.
- ۴- تصمیمات راجع به استفاده از تحویل کنترل شده محموله در سطح بین‌المللی می‌تواند با رضایت کشورهای عضو مربوط، شامل روشهایی مثل رهگیری و تجویز ادامه مسیر کالا یا وجوه به صورت دست نخورده یا جایگزینی یا برداشتن بخشی یا همه آن باشد.

فصل پنجم - استرداد داراییها

ماده ۵۱ - مقررات عمومی

استرداد داراییها طبق این فصل، اصل اساسی این کنوانسیون محسوب می‌شود و کشورهای عضو گسترده‌ترین همکاریها و معاضدتها را در این رابطه با یکدیگر به‌عمل خواهند آورد.

ماده ۵۲ - پیشگیری و کشف انتقال عواید ناشی از جرم

- ۱- هر کشور عضو بدون خدشه وارد آمدن به ماده (۱۴) این کنوانسیون، طبق قانون داخلی خود، اقداماتی را که ممکن است ضروری باشد اتخاذ خواهد نمود تا مؤسسات مالی را در چهارچوب صلاحیت قضائی خود ملزم نماید هویت مشتریان خود را تأیید کنند و اقدامات معقولی را اتخاذ کنند تا هویت صاحبان منافع وجوه سپرده شده در حسابهای با ارزش بالا را مشخص کنند و موشکافی دقیقی از حسابهای مطالبه یا نگهداری شده به‌وسیله یا از طرف افرادی که مشاغل دولتی عالی دارند یا داشته‌اند و اعضاء خانواده و نزدیکان آنها به عمل آورند. چنین موشکافی دقیقی به‌صورت معقولی طراحی خواهد شد تا معاملات مظنون را برای گزارش‌دهی به مراجع صلاحیتدار کشف کند و نباید به صورتی باشد که مؤسسات مالی را از انجام داد و ستد با هر مشتری قانونی مأیوس یا برحذر نماید.

- ۲- هر کشور عضو به منظور تسهیل اجراء اقدامات پیش‌بینی شده در بند (۱) این ماده، براساس قانون داخلی خود و با الهام از ابتکارات مربوط سازمانهای منطقه‌ای، بین منطقه‌ای و چندجانبه در برابر پولشویی اقدامات زیر را به‌عمل خواهد آورد:

- الف - مشورت‌دهی درخصوص انواع اشخاص حقیقی یا حقوقی که از مؤسسات مالی در حوزه صلاحیت آن انتظار می‌رود که موشکافی دقیق از حسابهای آنها به‌عمل آورند، انواع حسابها و معاملاتی که باید به آنها توجه خاص مبذول شود و همچنین اتخاذ اقدامات مناسب در مورد افتتاح، نگهداری و حفظ سوابق حسابهای مزبور.
- ب - در صورت اقتضاء بنا به درخواست کشور عضو دیگر یا به‌ابتکار خود در چهارچوب صلاحیت خود، هویت اشخاص حقیقی یا حقوقی خاصی را که از مؤسسات مزبور انتظار می‌رود موشکافی دقیقی از حسابهای آنها به عمل آورند را علاوه بر اشخاصی که مؤسسات مالی ممکن است به گونه دیگری شناسایی کنند، به مؤسسات مالی اطلاع خواهد داد.

- ۳- در چهارچوب جزء (الف) بند (۲) این ماده، هر کشور عضو اقداماتی را به اجراء در خواهد آورد تا تضمین

کند که مؤسسات مالی آن، سوابق کافی را در مدت زمان مقتضی درمورد حسابها یا معاملات مربوط به افراد مذکور در بند (۱) این ماده که حداقل باید شامل اطلاعات مربوط به هویت مشتری و نیز تا جایی که ممکن باشد مالک منافع باشد، حفظ می کنند.

۴- هر کشور عضو با هدف پیشگیری و کشف انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، اقدامات مقتضی و مؤثری را به اجراء درخواهد آورد تا با کمک نهادهای نظارتی خود از ایجاد بانکهایی که حضور فیزیکی ندارند و به گروه مالی منظم وابسته نیستند ممانعت به عمل آورد. کشورهای عضو می توانند ملزم نمودن مؤسسات مالی خود را جهت پذیرفتن ورود یا ادامه ارتباط بانکی با چنین مؤسساتی و اجتناب از ایجاد رابطه با مؤسسات مالی خارجی که اجازه می دهند حسابهای آنها توسط بانکهایی که حضور فیزیکی ندارند و به گروه مالی منظمی وابسته نیستند مورد استفاده قرار گیرد نیز مورد بررسی قرار دهند.

۵- هر کشور عضو طبق قانون داخلی خود، ایجاد نظامهای مؤثر افشای مالی را در رابطه با مقامات دولتی خاص و مجازاتهای مناسب به خاطر عدم رعایت آن مدنظر قرار خواهد داد. هر کشور عضو همچنین اتخاذ اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را مدنظر قرار خواهد داد تا چنانچه تحقیق، طرح دعوی و استرداد عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون ضروری باشد به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد تا آن اطلاعات را با مراجع صلاحیتدار در سایر کشورهای عضو مبادله نمایند.

۶- هر کشور عضو، اتخاذ اقداماتی که ممکن است ضروری باشد را براساس قانون داخلی خود مدنظر قرار خواهد داد تا مقامات دولتی خاص را که درمورد حساب مالی در یک کشور خارجی ذی نفع می باشند یا دارای حق امضاء یا اختیار دیگر بر آن حساب هستند ملزم نماید تا آن ارتباط را به مراجع صلاحیتدار گزارش دهند و سوابق مقتضی مربوط به چنین حسابهایی را حفظ کنند. چنین اقداماتی مجازاتهای مناسب برای عدم رعایت موارد مزبور را پیش بینی خواهد کرد.

ماده ۵۳- اقداماتی برای استرداد مستقیم اموال

هر کشور عضو، براساس قانون داخلی خود:

الف- اقدامات ضروری را به عمل خواهد آورد تا به کشور عضو دیگر امکان دهد دعوای مدنی را در دادگاههای خود مطرح نماید تا سند یا مالکیت اموال حاصل از طریق ارتکاب جرم احراز شده براساس این کنوانسیون را احراز نماید.

ب- اقدامات لازم را اتخاذ خواهد نمود تا به دادگاههای خود امکان دهد به کسانی که جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون را مرتکب شده اند حکم کند غرامت یا خسارت به کشور عضو دیگری که در اثر چنین جرائمی متضرر شده است را بپردازد.

پ- اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا به دادگاههای خود یا مراجع صلاحیتدار امکان دهد در زمان تصمیم گیری، ادعای کشور عضو دیگر به عنوان مالک قانونی اموال حاصل از طریق ارتکاب جرم احراز شده براساس این کنوانسیون را به رسمیت بشناسند.

ماده ۵۴- راهکارهای استرداد اموال از طریق همکاری بین المللی در زمینه مصادره

۱- هر کشور عضو، به منظور ارائه معاضدت قضائی متقابل به موجب ماده (۵۵) این کنوانسیون در رابطه با اموال حاصل از طریق ارتکاب یا دخالت در جرم احراز شده طبق این کنوانسیون، براساس قانون داخلی خود:

الف- اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد تا حکم مصادره صادره توسط دادگاه کشور عضو دیگر را به اجراء درآورند؛

ب - اقدامات ضروری را اتخاذ خواهد نمود تا به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد در جایی که صلاحیت قضائی دارند، نسبت به صدور دستور مصادره مال با منشاء خارجی از طریق قضاوت درمورد جرم مربوط به پولشویی یا سایر جرائم دیگر که ممکن است در چهارچوب صلاحیت قضائی آن باشد یا از طریق سایر تشریفات که قانون داخلی آن اجازه می‌دهد اقدام کنند؛ و

پ - درموردی که مجرم را نتوان به دلیل مرگ، فرار یا فقدان یا موارد خاص دیگر مورد پیگرد قرار داد، اتخاذ اقدامات لازم را مدنظر قرار خواهد داد تا مصادره چنین مالی را بدون محکومیت کیفری امکانپذیر سازد.

۲- هر کشور عضو براساس درخواست به عمل آمده به موجب بند (۲) ماده (۵۵) این کنوانسیون جهت ارائه معاضدت قضائی متقابل، مطابق قانون داخلی خود به صورت زیر عمل خواهد نمود:

الف - اقدامات لازم را به عمل خواهد آورد تا امکان مسدود کردن یا مصادره اموال را برای مراجع صلاحیتدار خود براساس دستور مسدود کردن یا ضبط اموال صادره توسط دادگاه یا مرجع صلاحیتدار کشور عضو درخواست کننده که اساس معقولی را برای کشور عضو درخواست شونده فراهم می‌آورد تا باور کند که زمینه‌های کافی برای اتخاذ چنین اعمالی وجود دارد و در نهایت این اموال از نظر جزء (الف) بند (۱) این ماده مشمول دستور مصادره خواهد بود، فراهم کند.

ب - اقدامات مقتضی را اتخاذ خواهد نمود تا امکان مسدود کردن یا مصادره اموال را برای مراجع صلاحیتدار خود براساس درخواستی که اساس معقولی را برای کشور عضو درخواست شونده فراهم می‌آورد تا باور کند که زمینه‌های کافی برای اتخاذ چنین اعمالی وجود دارد و در نهایت این اموال از نظر جزء (الف) بند (۱) این ماده مشمول دستور مصادره خواهد بود، فراهم کند و

پ - اتخاذ اقدامات بیشتری را مدنظر قرار خواهد داد تا به مراجع صلاحیتدار خود امکان دهد تا اموال را جهت مصادره براساس مواردی مانند دستگیری خارجی یا اتهام کیفری مربوط به تملک اموال مزبور حفظ نمایند.

ماده ۵۵ - همکاریهای بین‌المللی جهت مصادره

۱- کشور عضوی که درخواستی را از کشور عضو دیگر دارای صلاحیت قضائی درمورد جرم احراز شده براساس این کنوانسیون برای مصادره عواید ناشی از جرائم، اموال، تجهیزات یا سایر وسایل موضوع بند (۱) ماده (۳۱) این کنوانسیون که در قلمرو آن قرار دارد، دریافت کرده است، تا بالاترین حد ممکن در چهارچوب نظام حقوقی داخلی خود به صورت زیر عمل خواهد نمود:

الف - درخواست را جهت دریافت دستور مصادره و در صورتی که دستور مصادره صادر شده باشد، جهت اجراء آن به مراجع صلاحیتدار ارائه خواهد داد؛ یا

ب - با هدف به اجراء درآوردن آن و تاحدی که درخواست شده، دستور مصادره صادره توسط دادگاه کشور درخواست کننده را طبق بند (۱) ماده (۳۱) و جزء (۱) بند (الف) ماده (۵۴) این کنوانسیون تا جایی که به عواید جرم، اموال، تجهیزات یا سایر وسایل موضوع بند (۱) ماده (۳۱) مربوط می‌شود و در قلمرو کشور عضو درخواست شونده واقع شده است به مقامات صلاحیتدار تحویل دهد.

۲- به دنبال درخواست به عمل آمده توسط کشور عضو دیگر که صلاحیت قضائی بر جرم احراز شده بر اساس این کنوانسیون را دارد، کشور عضو درخواست شونده اقداماتی را اتخاذ خواهد نمود تا عواید ناشی از جرم، اموال، تجهیزات یا سایر وسایل موضوع بند (۱) ماده (۳۱) این کنوانسیون را جهت مصادره نهایی که توسط کشور عضو درخواست کننده یا به دنبال درخواست کشور عضو درخواست شونده به موجب بند (۱) این

ماده دستور داده خواهد شد را شناسایی، رهگیری و مسدود یا ضبط نماید.

۳- مفاد ماده (۴۶) این کنوانسیون با اعمال اصلاحات لازم در مورد این ماده اعمال خواهد شد. علاوه بر اطلاعات مشخص شده در بند (۱۵) ماده (۴۶)، درخواستهای به عمل آمده به موجب این ماده شامل موارد زیر خواهد بود:

الف - در صورتی که درخواست مربوط به جزء (الف) بند (۱) این ماده باشد، توصیفی از اموالی که قرار است مصادره شود، از جمله تا حدی که ممکن باشد محل و در صورتی که ربط داشته باشد ارزش تخمینی اموال و صورت حقایقی که کشور درخواست کننده به آن اتکاء نموده است و جهت قادر نمودن کشور عضو درخواست شونده برای به دست آوردن دستور به موجب قانون داخلی آن کافی است؛

ب - در موردی که درخواست مربوط به جزء (ب) بند (۱) این ماده باشد، یک نسخه قانونی قابل قبول از دستور مصادره که درخواست بر مبنای آن انجام و توسط کشور عضو درخواست کننده صادر شده است، بیان حقایق و اطلاعات راجع به حدودی که اجراء دستور درخواست شده است، بیانیه‌ای که اقدامات اتخاذ شده توسط کشور عضو درخواست کننده را مشخص می‌کند تا اطلاعات لازم را به اشخاص ثالث با حسن نیت بدهد و فرآیند لازم را تضمین نماید و بیانیه‌ای مبنی بر این که حکم مصادره، نهایی است؛

پ - در موردی که درخواست مربوط به بند (۲) این ماده باشد، بیان حقایقی که کشور عضو درخواست کننده بر آن اتکاء دارد و توصیفی از اقدامات درخواست شده و در صورت وجود، نسخه قانونی قابل قبول دستوری که مبنای درخواست می‌باشد.

۴- تصمیمات یا اقدامات پیش‌بینی شده در بندهای (۱) و (۲) این ماده توسط کشور عضو درخواست کننده براساس و با رعایت مفاد قانون داخلی و آئین دادرسی آن یا هر ترتیبات یا موافقتنامه دوجانبه یا چندجانبه که در ارتباط با کشور عضو درخواست کننده ممکن است به آن ملزم باشد، اتخاذ خواهد شد.

۵ - هر کشور عضو، نسخی از قوانین و مقرراتی که این ماده را قابل اجراء می‌نمایند و هرگونه تغییرات بعدی چنین قوانین و مقرراتی یا توصیف مربوط به آن را به دبیرکل سازمان ملل متحد ارائه خواهد داد.

۶ - چنانچه کشور عضوی مشروط کردن اتخاذ اقدامات موضوع بندهای (۱) و (۲) این ماده به وجود معاهده مربوط را انتخاب نماید، آن کشور عضو، این کنوانسیون را به عنوان اساس لازم و کافی معاهده تلقی خواهد نمود.

۷ - چنانچه کشور عضو درخواست شونده شواهد کافی و به موقع را دریافت نکند یا ارزش اموال مزبور، ناچیز باشد، همکاری براساس این ماده ممکن است رد شود یا اقدامات موقت حذف شود.

۸ - قبل از حذف هرگونه اقدام موقت اتخاذ شده به موجب این ماده، کشور عضو درخواست شونده در صورت امکان به کشور عضو درخواست کننده فرصت خواهد داد تا دلایل خود را در موافقت با ادامه این اقدامات ارائه دهد.

۹- مفاد این ماده به عنوان مخدوش کننده حق شخص ثالث با حسن نیت، تعبیر نخواهد شد.

ماده ۵۶ - همکاریهای ویژه

هر کشور عضو تلاش خواهد کرد بدون خدشه وارد آمدن به قانون داخلی آن اقداماتی را اتخاذ کند تا بدون خدشه وارد آمدن به تحقیقات، پیگرد یا دادرسی‌های قضائی مربوط به خود، مجاز باشد اطلاعات مربوط به عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون را چنانچه اعتقاد داشته باشد که افشاء چنین اطلاعاتی ممکن است به کشور دریافت کننده در زمینه آغاز یا انجام تحقیقات، پیگرد یا دادرسی‌های قضائی کمک کند یا منجر به درخواست آن کشور عضو به موجب این فصل کنوانسیون شود، بدون درخواست قبلی به کشور عضو دیگر ارائه

دهد.

ماده ۵۷ - بازگرداندن و تعیین تکلیف داراییها

۱- مالی که توسط کشور عضو به موجب ماده (۳۱) یا ماده (۵۵) این کنوانسیون صادره شده است به موجب بند (۳) این ماده توسط آن کشور عضو براساس مفاد این کنوانسیون و قانون داخلی آن در اختیار مالکان قانونی قبلی از جمله طریق بازگرداندن، قرار خواهد گرفت.

۲- هر کشور عضو، اقدامات ضروری قانونی و غیره را براساس اصول اساسی قانون داخلی خود اتخاذ خواهد نمود تا مراجع صلاحیتدار خود را قادر سازد که مال صادره شده را در زمانی که براساس درخواست کشور عضو دیگر و براساس این کنوانسیون عمل می کند بادر نظر گرفتن حقوق اشخاص ثالث با حسن نیت، بازگرداند.

۳- کشور عضو درخواست شونده، براساس مواد (۴۶) و (۵۵) این کنوانسیون و بندهای (۱) و (۲) این ماده اقدامات زیر را به عمل خواهد آورد:

الف - در مورد اختلاس وجوه دولتی یا پولشویی وجوه دولتی اختلاس شده موضوع مواد (۱۷) و (۲۳) این کنوانسیون، چنانچه صادره براساس ماده (۵۵) این کنوانسیون و طبق رأی نهایی در کشور عضو درخواست کننده صورت گرفته باشد، الزامی که کشور درخواست شونده می تواند از آن چشم پوشی کند، بازگرداندن اموال صادره شده به کشور عضو درخواست کننده است.

ب - در مورد عواید ناشی از هر جرم دیگر مشمول این کنوانسیون چنانچه صادره طبق ماده (۵۵) این کنوانسیون و براساس رأی نهایی در کشور عضو درخواست کننده صورت گرفته باشد، الزامی که کشور درخواست کننده می تواند از آن چشم پوشی کند بازگرداندن مال صادره شده به کشور عضو درخواست کننده در صورتی است که کشور عضو درخواست کننده به صورت معقول مالکیت قبلی چنین مال صادره شده ای را به کشور درخواست شونده، اثبات کند یا در صورتی که کشور عضو درخواست شونده زیان وارده به کشور عضو درخواست کننده را به عنوان مبنای بازگرداندن مال صادره شده به رسمیت بشناسد.

پ - در کلیه سایر موارد، اولویت رسیدگی را به بازگشت مال صادره شده به کشور عضو درخواست کننده، بازگشت چنین مالی به مالکان قانونی قبلی آن یا پرداخت غرامت به قربانیان جرم خواهد داد.

۴- در صورت اقتضاء کشور درخواست شونده می تواند هزینه های معقول تقبل شده در موقع تحقیق، پیگرد یا دادرسی قضائی منجر به بازگشت یا تعیین تکلیف اموال را کسر نماید، مگر این که کشورهای عضو به صورت دیگری تصمیم بگیرند.

۵ - در صورت اقتضاء، کشورهای عضو می توانند توجه ویژه ای را نیز به انعقاد موافقتنامه ها یا ترتیبات مورد قبول متقابل جهت تعیین تکلیف نهایی مال صادره شده براساس مورد به مورد مبذول نمایند.

ماده ۵۸ - واحد اطلاعات مالی

کشورهای عضو جهت جلوگیری و مبارزه با انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و ارتقاء راهها و روشهای بازگرداندن چنین عوایدی با یکدیگر همکاری خواهند نمود و بدین منظور ایجاد واحد اطلاعات مالی را به عنوان مسؤول دریافت، تجزیه و تحلیل و نشر گزارشات مربوط به معاملات مالی مظنون، به مقامات صلاحیتدار مورد بررسی قرار خواهند داد.

ماده ۵۹ - ترتیبات یا موافقتنامه های دوجانبه یا چندجانبه

کشورهای عضو انعقاد ترتیبات یا موافقتنامه های دوجانبه یا چندجانبه را مدنظر قرار خواهند داد تا کارایی همکاریهای بین المللی تعهد شده به موجب این فصل کنوانسیون را ارتقاء دهند.

فصل ششم - کمک فنی و تبادل اطلاعات

ماده ۶۰ - کمک فنی و آموزش

۱- هر کشور عضو تا حدی که لازم باشد برنامه‌های آموزشی ویژه‌ای را برای کارکنان مسؤول پیشگیری و مبارزه با فساد شروع خواهد کرد یا آنها را توسعه یا ارتقاء خواهد داد. چنین برنامه‌های آموزشی از جمله می‌تواند به زمینه‌های زیر بپردازد:

الف - اقدامات مؤثر جهت جلوگیری، کشف، تحقیقات، مجازات و کنترل فساد از جمله استفاده از روشهای جمع‌آوری شواهد و تحقیق.

ب - ظرفیت‌سازی در گسترش و برنامه‌ریزی سیاست راهبردی مبارزه با فساد.

پ - آموزش مراجع صلاحیتدار جهت آمادگی پرداختن به درخواستهای معاضدت متقابل که نیازهای این کنوانسیون را برآورده نماید.

ت - ارزیابی و تقویت مؤسسات، مدیریت خدمات عمومی و مدیریت داراییهای عمومی از جمله کارپردازی دولتی و بخش خصوصی.

ث - پیشگیری و مبارزه با انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و بازگرداندن چنین عوایدی.

ج - کشف و مسدود کردن انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون.

چ - مراقبت از انتقال عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون و روشهای مورد استفاده جهت انتقال، مخفی کردن و استتار چنین عوایدی.

ح - روشها و راهکارهای اداری و حقوقی مؤثر و مناسب جهت تسهیل بازگرداندن عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون.

خ - روشهای مورد استفاده جهت حمایت از قربانیان و شهودی که با مراجع قضائی همکاری می‌کنند، و د - آموزش مقررات داخلی و بین‌المللی و زبانها.

۲- کشورهای عضو براساس ظرفیت خود، فراهم آوردن گسترده‌ترین اقدامات مربوط به کمکهای فنی را برای یکدیگر به ویژه به نفع کشورهای در حال توسعه در طرحها و برنامه مربوط مبارزه با فساد خود از جمله حمایت مادی و آموزش در زمینه‌های موضوع بند (۱) این ماده و آموزش و کمک و مبادله متقابل تجربیات مربوط و دانش تخصصی که همکاریهای بین‌المللی بین کشورهای عضو در زمینه‌های استرداد و معاضدت قضائی متقابل را تسهیل می‌کند، مورد بررسی قرار خواهند داد.

۳- کشورهای عضو تاحدی که ضرورت داشته باشد تلاشهایی در جهت به حداکثر رساندن فعالیتهای عملیاتی و آموزش در سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی و در چهارچوب ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه و چندجانبه مربوط را تقویت خواهند نمود.

۴- کشورهای عضو براساس درخواست، کمک به یکدیگر را در زمینه اجراء ارزیابیها، مطالعات و تحقیقات مربوط به انواع، علتها، تأثیرات و هزینه‌های فساد در کشورهای متبوع خود با هدف توسعه راهبردها و برنامه‌های عملی مبارزه با فساد با مشارکت مراجع صلاحیتدار و جامعه، مدنظر قرار خواهند داد.

۵ - کشورهای عضو می‌توانند به منظور تسهیل بازگرداندن عواید ناشی از جرائم احراز شده براساس این کنوانسیون، در رابطه با ارائه اسامی کارشناسانی که می‌توانند به دستیابی این هدف کمک کنند با یکدیگر همکاری نمایند.

۶ - کشورهای عضو استفاده از فراهمی‌ها و هم‌اندیشی‌های منطقه‌ای، زیر منطقه‌ای و بین‌المللی را مدنظر قرار خواهند داد تا همکاری و کمک فنی را ارتقاء دهند و بحث و بررسی مشکلات مربوط به نگرانی دوجانبه از جمله نیازها و مشکلات ویژه کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر را برانگیزانند.

۷ - کشورهای عضو برقراری راهکارهای داوطلبانه را با هدف کمک مالی به تلاشهای کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصادهای در حال گذر برای اعمال این کنوانسیون از طریق پروژه‌ها و برنامه‌های کمک فنی مورد بررسی قرار خواهند داد.

۸ - کشورهای عضو، اعطاء کمکهای داوطلبانه به دفتر مواد مخدر و جرائم سازمان ملل متحد را جهت شکوفا نمودن برنامه‌ها و پروژه‌ها از طریق دفتر مزبور در کشورهای در حال توسعه با هدف اجراء این کنوانسیون، مدنظر قرار خواهند داد.

ماده ۶۱ - جمع‌آوری، مبادله و تجزیه و تحلیل اطلاعات مربوط به فساد

۱ - هر کشور عضو با مشورت کارشناسان، گرایش به فساد در قلمرو خود و نیز اوضاع و احوالی که در آنها جرائم مربوط به فساد ارتکاب می‌یابد را مدنظر قرار خواهد داد.

۲ - کشورهای عضو، توسعه و استفاده مشترک از آمارها و اظهارنظرهای کارشناسی تحلیلی در رابطه با فساد و اطلاعات را با هدف توسعه و تا جایی که ممکن باشد تعاریف، استانداردها و روشهای مشترک و نیز اطلاعات مربوط به بهترین رویه‌ها جهت پیشگیری و مبارزه با فساد را از طریق سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای مدنظر قرار خواهند داد.

۳ - هر کشور عضو، نظارت بر سیاستها و اقدامات عملی را جهت مبارزه با فساد و ارزیابی کارایی و اثربخشی آنها، مدنظر قرار خواهد داد.

ماده ۶۲ - سایر اقدامات: اجراء این کنوانسیون از طریق توسعه اقتصادی و کمک فنی

۱ - کشورهای عضو اقداماتی که منجر به اجراء مطلوب این کنوانسیون شود را تاحد امکان از طریق همکاریهای بین‌المللی با درنظر گرفتن تأثیرات منفی فساد بر جامعه به‌طور اعم و بر توسعه پایدار به‌طور اخص، اتخاذ خواهند نمود.

۲ - کشورهای عضو تاحدی که ممکن باشد و با هماهنگی با یکدیگر و نیز سازمانهای بین‌المللی و منطقه‌ای تلاشهای ملموسی را در موارد زیر به عمل خواهند آورد:

الف - ارتقاء همکاریهای خود در سطوح مختلف با کشورهای در حال توسعه با هدف تحکیم ظرفیت کشورهای اخیرالذکر برای پیشگیری و مبارزه با فساد.

ب - ارتقاء کمکهای مادی و مالی جهت حمایت از تلاشهای کشورهای در حال توسعه برای پیشگیری و مبارزه با فساد و کمک به آنها برای اجراء موفقیت‌آمیز این کنوانسیون.

پ - ارائه کمک فنی به کشورهای در حال توسعه و کشورهای با اقتصاد در حال گذر جهت کمک به آنها برای برآوردن نیازهای آنها به منظور اجراء این کنوانسیون. بدین‌منظور کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا کمکهای داوطلبانه منظم و کافی به حسابی که به‌طور خاص بدین‌منظور در ساز و کار مالی سازمان ملل متحد درنظر گرفته شده است، بنمایند. کشورهای عضو براساس قانون داخلی و مفاد این کنوانسیون می‌توانند توجه ویژه‌ای را نیز به اختصاص درصدی پول یا معادل ارزش عواید ناشی از جرم یا اموال مصادره شده طبق مفاد این کنوانسیون جهت کمک به آن حساب، معمول دارند.

ت - ترغیب و تشویق سایر کشورها و مؤسسات مالی در صورت مقتضی برای ملحق شدن آنها به تلاشهایی

که طبق این ماده انجام می‌شود، به‌ویژه از طریق ارائه برنامه‌های آموزشی بیشتر و تجهیزات جدیدتر به کشورهای در حال توسعه جهت کمک به آنها در دستیابی به اهداف این کنوانسیون.

۳- این اقدامات تا جایی که ممکن باشد، بدون خدشه‌وارد آوردن به تعهدات کمک خارجی موجود یا سایر ترتیبات مربوط به همکاریهای مالی در سطوح بین‌المللی، منطقه‌ای یا دوجانبه خواهد بود.

۴- کشورهای عضو با در نظر گرفتن ترتیبات مالی لازم برای مؤثر نمودن روشهای همکاریهای بین‌المللی پیش‌بینی شده توسط این کنوانسیون و جهت پیشگیری، کشف و کنترل فساد می‌توانند ترتیبات یا موافقتنامه‌های دوجانبه یا چندجانبه در مورد کمک مادی و تدارکاتی منعقد نمایند.

فصل هفتم - راهکارهای اجرایی

ماده ۶۳ - فراهمایی کشورهای عضو این کنوانسیون

۱- بدین‌وسیله فراهمایی (کنفرانس) کشورهای عضو این کنوانسیون به‌منظور بهبود ظرفیت کشورهای عضو و همکاری بین آنها برای نیل به اهداف مندرج در این کنوانسیون و ترغیب و تجدیدنظر در اجراء آن تشکیل می‌شود.

۲- دبیرکل سازمان ملل متحد، فراهمایی کشورهای عضو را حداکثر یک سال پس از لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون برگزار خواهد کرد. پس از آن نشستهای عادی فراهمایی کشورهای عضو براساس آئین کار مصوب فراهمایی برگزار خواهد شد.

۳- فراهمایی کشورهای عضو، آئین کار و مقررات حاکم بر اجراء فعالیتهای مندرج در این ماده از جمله قواعد مربوط به پذیرش و شرکت ناظران و پرداخت هزینه‌های تقبل شده برای اجراء این فعالیتهای را تصویب خواهد نمود.

۴- فراهمایی کشورهای عضو در مورد فعالیتهای، تشریفات و روشهای کاری برای نیل به اهداف مندرج در بند(۱) این ماده از جمله موارد زیر توافق خواهد کرد:

الف - تسهیل فعالیتهای کشورهای عضو به موجب مواد(۶۰) و(۶۲) و فصلهای دوم تا پنجم این کنوانسیون از جمله ترغیب و بسیج کمکهای داوطلبانه.

ب - تسهیل مبادله اطلاعات در بین کشورهای عضو در خصوص گرایشها و الگوهای فساد و رویه‌های موفقیت‌آمیز جهت پیشگیری و مبارزه با آن و بازگرداندن عواید ناشی از جرم از جمله از طریق نشر اطلاعات مربوط به گونه‌ای که در این ماده ذکر شده است.

پ - همکاری با سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط و سازوکارها و سازمانهای غیردولتی.

ت - استفاده مناسب از اطلاعات مربوط تهیه شده توسط راهکارهای منطقه‌ای و بین‌المللی جهت مبارزه و پیشگیری از فساد به‌منظور اجتناب از دوباره‌کاری غیرضروری.

ث - بررسی دوره‌ای اجراء این کنوانسیون توسط کشورهای عضو.

ج - ارائه پیشنهادهایی برای بهبود این کنوانسیون و اجراء آن.

چ - مورد توجه قرار دادن الزامات کمک فنی کشورهای عضو در خصوص اجراء این کنوانسیون و پیشنهاد هر اقدامی که ممکن است در این رابطه ضروری به‌نظر برسد.

۵ - از نظر بند(۴) این ماده، فراهمایی کشورهای عضو، آگاهی لازم در مورد اقدامات متخذ توسط

کشورهای عضو در اجراء این کنوانسیون و مشکلاتی که در این راه به آنها برخورد نموده‌اند را از طریق اطلاعات ارائه شده توسط آنها و راهکارهای بررسی تکمیلی که ممکن است توسط فراهمایی کشورهای عضو برقرار شود،

به دست خواهد آورد.

۶ - هر کشور عضو، اطلاعات مربوط به برنامه‌ها، طرحها، رویه‌ها و اقدامات اداری و قانونگذاری خود برای اجراء این کنوانسیون را به گونه‌ای که فراهمایی کشورهای عضو مقرر کرده است، برای فراهمایی کشورهای عضو فراهم خواهد کرد. فراهمایی کشورهای عضو مؤثرترین راه دریافت و اقدام براساس اطلاعات از جمله اطلاعات دریافتی از کشورهای عضو و سازمانهای صلاحیتدار بین‌المللی را بررسی خواهد نمود. داده‌های دریافتی از سازمانهای غیردولتی مربوط که طبق تشریفات که فراهمایی کشورهای عضو درمورد آن تصمیم‌گیری خواهد کرد، به طور مقتضی معتبر شناخته شده‌اند نیز ممکن است مورد توجه قرار گیرد.

۷ - فراهمایی کشورهای عضو به موجب بندهای (۴) تا (۶) این ماده، در صورت لزوم هر نهاد یا سازوکار مناسبی را برای کمک به اجراء مؤثر این کنوانسیون تشکیل خواهد داد.

ماده ۶۴ - دبیرخانه

۱- دبیرکل سازمان ملل متحد خدمات دبیرخانه‌ای لازم را برای فراهمایی کشورهای عضو این کنوانسیون فراهم خواهد نمود.

۲- دبیرخانه اقدامات زیر را به عمل خواهد آورد:

الف - کمک به فراهمایی کشورهای عضو در انجام فعالیتهای مندرج در ماده (۶۳) این کنوانسیون و به عمل آوردن ترتیبات و فراهم کردن خدمات لازم برای جلسات فراهمایی کشورهای عضو؛

ب - براساس درخواست، کمک به کشورهای عضو برای ارائه اطلاعات به فراهمایی کشورهای عضو به صورتی که در بندهای (۵) و (۶) ماده (۶۳) این کنوانسیون پیش‌بینی شده است؛ و

پ - تضمین هماهنگی‌های لازم با دبیرخانه سازمانهای منطقه‌ای و بین‌المللی مربوط.

فصل هشتم - مفاد نهایی

ماده ۶۵ - اجراء این کنوانسیون

۱- هر کشور عضو براساس اصول اساسی قانون داخلی خود، اقدامات لازم از جمله اقدامات قانونی واداری را اتخاذ خواهد نمود تا اجراء تعهدات خود به موجب این کنوانسیون را تضمین نماید.

۲- هر کشور عضو می‌تواند جهت پیشگیری و مبارزه با فساد، اقدامات جدی‌تر یا شدیدتری نسبت به موارد پیش‌بینی شده در این کنوانسیون را اتخاذ نماید.

ماده ۶۶ - حل و فصل اختلافها

۱- کشورهای عضو تلاش خواهند نمود تا اختلافات مربوط به تفسیر یا اجراء این کنوانسیون را از طریق مذاکره حل و فصل نمایند.

۲- هر اختلاف بین دو یا چند کشور عضو در رابطه با تفسیر یا اجراء این کنوانسیون را که نتوان از طریق مذاکره ظرف مدت معقول حل و فصل نمود، بنا به درخواست یکی از کشورهای عضو به داوری ارجاع خواهد شد. چنانچه شش ماه بعد از تاریخ درخواست داوری، کشورهای عضو مزبور نتوانند درخصوص برگزاری داوری با هم توافق نمایند، هر یک از کشورهای عضو مزبور می‌تواند اختلاف را براساس درخواست، طبق اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری به آن دیوان ارجاع دهد.

۳- هر کشور عضو می‌تواند در هنگام امضاء، پذیرش یا تصویب یا الحاق به این کنوانسیون اعلام کند که خود را ملزم به رعایت بند (۲) این ماده نمی‌داند. سایر کشورهای عضو در رابطه با هر کشور عضوی که چنین حق شرطی را در نظر گرفته است، ملزم به رعایت بند (۲) این ماده نخواهند بود.

۴- هر کشور عضوی که طبق بند (۳) این ماده حق شرطی در نظر گرفته است می‌تواند در هر زمان با ارسال اطلاعیه‌ای به دبیرکل سازمان ملل متحد، از حق شرط مزبور صرف‌نظر نماید.

ماده ۶۷ - امضاء، تنفیذ، پذیرش، تصویب و الحاق

۱- این کنوانسیون از تاریخ نهم تا یازدهم دسامبر ۲۰۰۳ میلادی (۱۸ تا ۲۰ آذر ۱۳۸۲ هجری شمسی) در مریدا، مکزیک جهت امضاء تمامی کشورها و پس از آن از تاریخ نهم دسامبر ۲۰۰۵ میلادی (۱۸/۹/۱۳۸۴ هجری شمسی) در مقر سازمان ملل متحد مفتوح خواهد بود.

۲- این کنوانسیون برای امضاء سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه‌ای نیز مفتوح خواهد بود، به شرط آن که حداقل یک کشور عضو چنین سازمانی طبق بند (۱) این ماده کنوانسیون را امضاء کرده باشد.

۳- این کنوانسیون منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب می‌باشد. اسناد تنفیذ، پذیرش یا تصویب، نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد. سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای در صورتی می‌تواند سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب خود را تودیع نماید که حداقل یکی از کشورهای عضو آن به این ترتیب عمل کرده باشد. سازمان مزبور در سند تنفیذ، پذیرش یا تصویب خود، حدود صلاحیت خود را در مورد موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون اعلام خواهد نمود. چنین سازمانی هر تغییری در حدود صلاحیت خود را به اطلاع امین اسناد خواهد رساند.

۴- این کنوانسیون جهت الحاق هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که حداقل یک کشور عضو آن، عضو این کنوانسیون باشد مفتوح می‌باشد. اسناد الحاق نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد. سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای در زمان الحاق خود، حدود صلاحیت خویش را در مورد موضوعات مورد حکم در این کنوانسیون اعلام خواهد نمود. چنین سازمانی هر نوع تغییری در حدود صلاحیت خود را به اطلاع امین اسناد خواهد رساند.

ماده ۶۸ - لازم‌الاجراء شدن

۱- این کنوانسیون در نودمین روز پس از تودیع سی‌امین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق لازم‌الاجراء خواهد شد. از نظر این بند هر سند تودیع شده توسط سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای به‌عنوان سندی علاوه بر اسناد تودیع شده توسط کشورهای عضو این چنین سازمانی تلقی نخواهد شد.

۲- این کنوانسیون در رابطه با هر کشور یا سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای که این کنوانسیون را پس از تودیع سی‌امین سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق، مورد تنفیذ، پذیرش یا تصویب قرار می‌دهد یا به آن ملحق می‌شود، در سی‌امین روز پس از تاریخ تودیع سند مربوط توسط چنین کشور یا سازمانی یا در تاریخی که این کنوانسیون به موجب بند (۱) این ماده لازم‌الاجراء می‌شود (هرکدام که مؤخرتر باشد) لازم‌الاجراء خواهد شد.

ماده ۶۹ - اصلاح

۱- بعد از سپری شدن پنج سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون، هر کشور عضوی می‌تواند اصلاحیه‌ای را پیشنهاد و آن را به دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال نماید و او هم اصلاحیه پیشنهادی را به منظور رسیدگی و تصمیم‌گیری در مورد پیشنهاد، به کشورهای عضو و فراهمایی کشورهای عضو کنوانسیون اطلاع خواهد داد. فراهمایی کشورهای عضو هر تلاشی را به عمل خواهد آورد تا در مورد هر اصلاحیه به اجماع برسد. چنانچه تمامی تلاشها جهت رسیدن به اجماع به نتیجه نرسد و هیچ توافقی حاصل نشود، به‌عنوان آخرین راه حل، تصویب اصلاحیه مستلزم دو سوم اکثریت آراء کشورهای عضو حاضر و رأی دهنده در نشست فراهمایی کشورهای عضو خواهد بود.

۲- سازمانهای وحدت اقتصادی منطقه‌ای درمورد موضوعاتی که در چهارچوب صلاحیت آنها قرار دارد، حق رأی خود را به‌موجب این ماده با تعداد آرای برابر با تعداد کشورهای عضو آن که عضو این کنوانسیون هستند، اعمال خواهند نمود. چنانچه کشورهای عضو سازمانهای مزبور حق رأی خود را اعمال کرده باشند، سازمانهای مزبور حق رأی خود را اعمال نخواهند کرد و بالعکس.

۳- اصلاحیه مصوب، طبق بند(۱) این ماده منوط به تنفیذ، پذیرش یا تصویب کشورهای عضو می‌باشد.

۴- اصلاحیه مصوب، طبق بند(۱) این ماده، درمورد یک کشور عضو، نود روز پس از تاریخ تودیع سند

تنفیذ، پذیرش یا تصویب اصلاحیه مزبور، نزد دبیرکل سازمان ملل متحد لازم‌الاجراء خواهد شد.

۵- موقعی که اصلاحیه‌ای لازم‌الاجراء می‌شود، در رابطه با کشورهای عضوی که رضایت خود را نسبت به ملزم بودن به آن ابراز داشته‌اند، لازم‌الاجراء خواهد بود. سایر کشورهای عضو کماکان ملزم به مفاد این کنوانسیون و هر اصلاحیه‌ای خواهند بود که قبلاً تنفیذ، پذیرش یا تصویب کرده‌اند.

ماده ۷۰ - خروج از عضویت

۱- هر کشور عضو می‌تواند با ارسال اطلاعیه کتبی به دبیرکل سازمان ملل متحد از عضویت در این کنوانسیون خارج شود. خروج از عضویت مزبور یک سال پس از دریافت اطلاعیه توسط دبیرکل سازمان ملل متحد نافذ خواهد شد.

۲- در صورتی که تمامی کشورهای عضو یک سازمان وحدت اقتصادی منطقه‌ای از عضویت در این کنوانسیون خارج شده باشند، عضویت سازمان مزبور در این کنوانسیون پایان خواهد یافت.

ماده ۷۱ - امین اسناد و زبانها

۱- دبیرکل سازمان ملل متحد به عنوان امین اسناد این کنوانسیون تعیین می‌شود.

۲- نسخه اصل این کنوانسیون که نسخ عربی، چینی، انگلیسی، فرانسوی، روسی و اسپانیایی آن از اعتبار یکسان برخوردار می‌باشند نزد دبیرکل سازمان ملل متحد تودیع خواهد شد.

در تأیید مطالب فوق نمایندگان تام‌الاختیار زیر که به‌طور مقتضی از طرف دولتهای متبوع خود دارای اختیار می‌باشند، این کنوانسیون را امضاء کرده‌اند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده، منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و هفتاد و یک ماده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و یکم خردادماه یکهزار و سیصد و هشتاد و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۷/۷/۲۰ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

بخش چهارم: بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی

بازرسی و نظارت در اسناد بالادستی

قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴ - ۱۳۹۰)

فصل دوم - علم و فناوری

ماده ۱۵

و - استقرار نظام جامع نظارت و ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی بر اساس شاخصهای مورد تأیید وزارتخانه‌های مذکور منوط به عدم مغایرت با مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی با هدف ارتقاء کیفیت آموزشی و پژوهشی

تبصره - پس از استقرار نظام جامع نظارت و ارزیابی و تضمین کیفیت، هرگونه گسترش و توسعه رشته‌ها، گروهها و مقاطع تحصیلی موکول به رعایت شاخصهای ابلاغی از سوی وزارتخانه‌های ذی‌ربط توسط دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی است. وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد مجازند

ماده ۱۶

و - وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موظفند با همکاری سایر دستگاههای ذی‌ربط ضمن اعمال اقدامات ذیل شاخصهای آن را پایش نموده و گزارش عملکرد سالانه را به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

۱- ارتقاء کمی و کیفی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی بر اساس عدالت آموزشی و اولویتهای سند چشم‌انداز با رعایت سایر احکام این ماده

۲- اصلاح هرم هیأت علمی تمام‌وقت دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اعم از دولتی و غیردولتی با فراهم آوردن بسترهای لازم و با تأکید بر شایسته‌سالاری

۴- ایجاد هماهنگی بین نهادها و سازمان‌های پژوهشی کشور جهت سیاستگذاری، برنامه‌ریزی و نظارت کلان وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری

۶ - استقرار نظام یکپارچه پایش و ارزیابی علم و فناوری کشور تحت نظر شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری با هماهنگی مرکز آمار ایران جهت رصد وضعیت علمی کشور در مقیاس ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و تعیین میزان دستیابی به اهداف اسناد بالادستی مبتنی بر نظام فراگیر و پویای آمار ثبتي و ارائه گزارش سالانه به کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی

قانون خدمات کشوری

فصل یازدهم - ارزیابی عملکرد

ماده ۸۱ - دستگاههای اجرائی مکلفند براساس آئین‌نامه‌ای که با پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد، با استقرار نظام مدیریت عملکرد مشتمل بر ارزیابی عملکرد سازمان، مدیریت و کارمندان، برنامه‌های سنجش و ارزیابی عملکرد و میزان بهره‌وری را در واحدهای خود به مورد اجراء گذاشته و ضمن تهیه گزارشهای نوبه‌ای و منظم، نتایج حاصل را به سازمان گزارش نمایند.

ماده ۸۲ - سازمان موظف است استقرار نظام مدیریت عملکرد را در سطح کلیه دستگاههای اجرائی پیگیری و نظارت نموده و هر سال گزارشی از عملکرد دستگاههای اجرائی و ارزشیابی آنها در ابعاد شاخصهای اختصاصی و عمومی و نحوه اجراء احکام این قانون را براساس آئین‌نامه‌ای که با پیشنهاد سازمان به تصویب هیأت‌وزیران می‌رسد، تهیه و به رئیس‌جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

ماده ۸۳ - سازمان موظف است هر ساله براساس شاخصهای بین‌المللی و گزارشهای دریافتی از دستگاههای ذی‌ربط، پس از انطباق با چشم انداز ابلاغی، جایگاه و میزان پیشرفت کشور را در مقایسه با سایر کشورهای جهان تعیین و گزارش لازم را به رئیس جمهور و مجلس شورای اسلامی ارائه نماید و از نتایج آن در تدوین راهبردهای برنامه‌های توسعه استفاده نماید.

ماده ۹۱ - اخذ رشوه و سوء استفاده از مقام اداری ممنوع می‌باشد. استفاده از هرگونه امتیاز، تسهیلات، حق مشاوره، هدیه و موارد مشابه در مقابل انجام وظایف اداری و وظایف مرتبط با شغل توسط کارمندان دستگاههای اجرائی در تمام سطوح از افراد حقیقی و حقوقی به جز دستگاه ذی‌ربط خود تخلف محسوب می‌شود.

تبصره ۱ - دستگاههای اجرائی موظفند علاوه بر نظارت مستقیم مدیران از طریق انجام بازرسیهای مستمر داخلی توسط بازرسان معتمد و متخصص در اجراء این ماده نظارت مستقیم نمایند. چنانچه تخلف هر یک از کارمندان مستند به گزارش حداقل یک بازرس معتمد به تأییدمدیر مربوطه برسد بالاترین مقام دستگاه اجرائی یا مقامات و مدیران مجاز، می‌توانند دستور اعمال کسر یک سوم از حقوق، مزایا و عناوین مشابه و یا انفصال از خدمات دولتی برای مدت یک ماه تا یک سال را برای فرد متخلف صادر نمایند.

تبصره ۲ - در صورت تکرار این تخلف به استناد گزارشهایی که به تأیید بازرس معتمد و مدیر مربوطه برسد پرونده فرد خاطی به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع و یکی از مجازاتهای بازخريد، اخراج و انفصال دائم از خدمات دولتی اعمال خواهد شد.

قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد

ماده ۱۴ - بازرسان، کارشناسان رسمی، حساب‌رسان و حسابداران، ممیزین، ذی‌حسابها، ناظرین و سایر اشخاصی که مسؤول ثبت یا رسیدگی به اسناد، دفاتر و فعالیتهای اشخاص حقیقی و حقوقی در حیطه وظایف خود می‌باشند موظفند در صورت مشاهده هرگونه فساد موضوع این قانون، چنانچه ترتیباتی در قوانین دیگر نباشد، مراتب را به مرجع نظارتی یا قضائی ذی صلاح اعلام نمایند. متخلفین به سه سال محرومیت یا انفصال از خدمت در دستگاههای مشمول این قانون و یا جزای نقدی به میزان دو تا ده برابر مبلغ معاملات بزرگ مذکور در قانون برگزاری مناقصات و نیز لغو عضویت در انجمنها، مؤسسات و اتحادیه‌های صنفی و حرفه‌ای و یا هر دو مجازات محکوم می‌شوند.

ماده ۱۵ - مقامات، مدیران و سرپرستان مستقیم هر واحد در سازمانهای دولتی بند (الف) ماده (۲) این قانون به تناسب مسؤولیت و سرپرستی خود موظف به نظارت بر واحدهای تحت سرپرستی، پیشگیری و مقابله با فساد اداری، شناسایی موارد آن و اعلام مراتب حسب مورد به مراجع ذی صلاح می‌باشند. واحدهای حقوقی، بازرسی و حراست و حفاظت پرسنل دستگاههای مربوط موظف به پیگیری موضوع تا حصول نتیجه می‌باشند.

ماده ۲۲ - کلیه ذی‌حسابها، حسابداران و بازرسان قانونی اعم از اشخاص مذکور بندهای (الف)، (ب) و (ج) ماده (۲) این قانون و یا بخش خصوصی باید براساس نظر شورای عالی انفورماتیک از اصالت نرم افزارهای مورد استفاده در مجموعه خود اطمینان حاصل نمایند.

تصویبنامه « طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری »

شورای عالی اداری در نودمین جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۵ بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

شماره: ۱۳/۱۸۵۴۰ ط ۱۰/۲/۱۳۸۱ : تاریخ

ماده ۱۰- کلیه دستگاههای مشمول این مصوبه موظفند جهت تحقق اهداف مصوبه و نظارت بر اجرای آن، همچنین پیگیری، راهنمایی و رفع موانع و ارزیابی عملکرد واحدهای سازمانی تحت مدیریت خود اقدامات ذیل را انجام دهند.

الف - تجهیز واحدهای بازرسی و رسیدگی به شکایات جهت بازرسی و تهیه گزارشهای لازم.

ب - انتخاب بازرس ویژه از طرف وزیر یا بالاترین مقام مسئول دستگاه برای بازرسی، راهنمایی و ارائه گزارش مستمر از پیشرفت و اجرای مصوبه.

سیاستهای کلی نظام اداری ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری

۲۳. حفظ حقوق مردم و جبران خسارتهای وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی در اثر قصور یا تقصیر در

تصمیمات و اقدامات خلاف قانون و مقررات در نظام اداری.

۲۴. ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزشهای اخلاقی در آن از طریق اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره

گیری از امکانات فرهنگی و بکارگیری نظام موثر پیشگیری و برخورد با تخلفات.

۲۵. کارآمد سازی و هماهنگی ساختارها و شیوه های نظارت و کنترل در نظام اداری و یکپارچه سازی اطلاعات.

بخش پنجم : مقررات و آئین نامه های مرتبط با پاسخگویی به شکایات

۱. نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم
۲. مستندات قانونی پاسخگویی به شکایات : (قانون اساسی، قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی، قانون دیوان عدالت اداری، قانون مدیریت خدمات کشوری، قانون رسیدگی به تخلفات اداری، قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران)
۳. آئین نامه های مربوط به قوانین و مقررات فوق الذکر
۴. طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری
۵. دستورالعمل نحوه تشویق و تنبیه کارکنان موضوع مصوبه طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع
۶. نظامنامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد
۷. مصوبه شماره ۳۷۹۹۵/ت ۲۸۶۱۷ هـ تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ هیئت وزیران موضوع ارتقای سلامت اداری (سیاستهای کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم

نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم

(مصوبه شماره ۱۹۰۱/۸۵۰۸۴ مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۲ شورای عالی اداری)

شورای عالی اداری در یکصد و بیست و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۸۴/۵/۴ بنا به پیشنهاد مشترک مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به منظور ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی، نظامنامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم از دستگاه‌های اجرایی را به شرح ذیل تصویب نمود.

ماده ۱- تعاریف:

پاسخگویی: عبارت است از پذیرش مسئولیت نتایج و پیامدهای حاصل از عملکرد دستگاه‌ها و ارائه پاسخ شفاف در قبال وظایف انجام شده و نشده به ذینفعان.

شکایت: درخواست احقاق حق شهروندان از نقض یا نقص قوانین و مقررات، عدم اجرای ضوابط در دستگاه‌های اجرایی و میزان کمیت و کیفیت ارائه خدمات درمقایسه با استانداردهای ارائه خدمات عمومی.

درخواست: عبارت است از تقاضای تعلق گرفتن خدمات یا شمولیت قانون، آئین نامه و دستورالعمل به فرد و یا گروه خاص.

پیشنهاد: عبارت است از ارائه هر گونه فکر، ایده و روش جدیدی که بتواند منجر به ایجاد یک تحول یا تسریع در دقت و سرعت ارائه خدمات و کاهش هزینه‌ها گردد.

مشاهدات (گزارشات): عبارت است از بیان واقعیتی که اطلاع دادن آن دارای منافی برای خود، دیگران و یا آحاد جامعه می باشد.

ماده ۲- اهداف:

- ارتقاء سطح پاسخگویی دستگاه‌های اجرایی به مردم.
- افزایش میزان رضایتمندی مردم از خدمات عمومی.
- توسعه و بهبود استانداردهای ارائه خدمات.
- سیاست‌گذاری برای کاهش عوامل بروز نارضایتی از طریق مستندسازی، طبقه‌بندی و اولویت‌بندی شکایات واصله.
- تجزیه و تحلیل و بازنگری کارآمدی قوانین و مقررات و ضوابط اجرایی مورد عمل در دستگاه‌های اجرایی.

ماده ۳- فرایند پاسخگویی : پاسخگویی به شکایات مردم در چهار سطح شهرستان، استان، دستگاه و سطح ملی به صورت زیر انجام می گردد:

الف - سطح شهرستان:

۱-۳- به منظور پاسخگویی سریع و شفاف به ارباب رجوع در هر شهرستان واحد مدیریت پاسخگویی به شکایات با مسوولیت فرماندار تحت عنوان "میز رسیدگی به شکایات" تشکیل می گردد.

تبصره ۱: فرمانداران موظفند یکی از کارکنان با ویژگیهای سعه صدر، گشاده رو و خوش برخورد که دارای مهارت ارتباطی مناسبی می باشد را به عنوان مسوول میز رسیدگی به شکایات منصوب نمایند به نحوی که ایشان ضمن استقبال از طرح شکایات توسط مردم و نظارت بر حسن پاسخگویی واحد های اجرایی، گزارشی روزانه از وضعیت شکایات و عملکرد واحدها را به فرماندار ارائه نماید. برای این منظور فرماندار می تواند از نیروهای موجود در سایر دستگاه های اجرایی شهرستان استفاده نماید.

۲-۳- شکایات، درخواستها، پیشنهادها و مشاهدات مردم براساس فرم شماره یک تنظیم و از طریق پست، تلفن و پست الکترونیکی به دستگاه مربوطه ارسال خواهد شد، در این صورت می بایست برای پیگیری شکایت توسط میز رسیدگی به شکایات، قسمت پائین فرم شماره ۱، در صندوق شکایات که در مبادی ورودی و خروجی دستگاهها تعبیه شده انداخته شود.

۳-۳- در صورت ارسال مستقیم شکایات به فرمانداری و یا ارائه شکایت تلفنی، میز رسیدگی به شکایات موظف است شکایات تلفنی را در فرم شماره ۱ درج نموده و شماره پیگیری به شاکیان اعطاء نماید و در پایان هر روز شکایات درج شده از طرق مختلف را بوسیله پست پیشتاز به دستگاه ذیربط در همان سطح ارسال نماید.

۴-۳- پس از دریافت شکایت توسط دستگاه ذیربط، شکایت به واحد تخصصی مربوطه جهت بررسی و پاسخگویی ارسال می گردد. در هر صورت حداکثر زمان پاسخگویی به شاکی و ارسال رونوشت به میز رسیدگی به شکایات، ۷ روز کاری پس از ثبت شکایت بعلاوه ۲ روز برای ارسال مراسلات پستی می باشد.

۵-۳- در صورتیکه هر یک از واحد های اجرایی شهرستان، پس از گذشت ۷ روز کاری از زمان ثبت شکایت، بدلیل عدم صلاحیت و اختیار نتوانند پاسخ لازم را برای شاکی ارسال نمایند، می بایست ضمن ارجاع شکایت به واحد اجرایی استان رونوشتی از نامه ارسالی را برای میز رسیدگی به شکایات و شاکی ارسال دارند.

۶-۳- دستگاه ها می توانند در صورت نیاز به زمان بیشتر جهت پاسخگویی، با ارسال نامه ای حاوی پیام تشکر، شاکیان را از این موضوع مطلع ساخته و رونوشتی از این نامه را برای میز رسیدگی به شکایات ارسال دارند. در هر صورت حداکثر زمان قابل تمدید ۷ روز کاری می باشد.

۳-۱۵- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه‌ها در صورتیکه پس از گذشت ۷ روز کاری از زمان ثبت شکایت، نتوانند بدلیل عدم صلاحیت و اختیار پاسخ لازم را تهیه و ارسال نمایند، می‌بایست ضمن ارسال شکایت به مرکز رسیدگی به شکایات مردمی، نهاد ریاست جمهوری، رونوشتی از نامه‌های ارسالی را برای واحدهای استانی و شاکی ارسال دارند.

۳-۴- واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداریها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۴ تهیه و جهت تصمیم گیری لازم به شورای برنامه ریزی توسعه استان ارسال نمایند.

۴-۴- هر يك از استانداریها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۵ تهیه و به مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.

۴-۵- دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه ها می بایست گزارشات شش ماهه را در پایان هر نیمسال بر اساس فرم شماره ۶ تهیه و به شورا/کمیسیون تحول اداری دستگاه و مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری ارسال نمایند.

۴-۶- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می بایست هر شش ماه، گزارش جامع تحلیلی را پس از تلفیق گزارشات ارسال شده از جانب دستگاهها و استان ها بر اساس فرم شماره ۷ تهیه و همراه با ارزیابی و رتبه بندی دستگاه ها و بیان پیشنهادات و راهکارهای لازم به رئیس جمهور و هیات دولت و جهت طرح در شورای عالی اداری به سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور ارسال نماید.

ماده ۵- سازمان کار:

۵-۱- سیاستگذاری، هدایت، تصویب مقررات و ضوابط لازم برای ارتقاء پاسخگویی در نظام اداری بعهدہ شورای عالی اداری می باشد.

۵-۲- مسوولیت هماهنگی، اجرا و نظارت بر حسن پاسخگویی دستگاههای اجرایی و تهیه و تدوین گزارشات در سطح ملی بعهدہ مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می باشد.

۵-۳- بالاترین مقام دستگاهها در کلیه سطوح پاسخگویی مسئول حسن اجرای این نظامنامه در دستگاه متبوع می باشد.

۵-۴- مسوولیت حسن اجرای این مصوبه در استان بعهدہ استاندار و در شهرستان بعهدہ فرماندار می باشد.

۵-۵- مسوولیت پاسخگویی به شکایات در سطح شهرستان بعهدہ میز رسیدگی به شکایات مستقر در فرمانداری، در سطح استان بعهدہ واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری و در سطح دستگاههای ملی بعهدہ دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه می باشد.

۵-۶- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است هماهنگیهای لازم در خصوص یکسان سازی رویه های پاسخگویی به شکایات مردم در سطح قوای مجریه، مقننه و قضاییه و سایر نهادهای عمومی را انجام دهد.

۵-۷- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است کلیه شکایات دریافت شده را تا ارائه پاسخ پیگیری و شاکی را به صورت مستمر مطلع سازد. چنانچه این مرکز پس از بررسی‌های لازم و تشکیل جلسه با شاکی و دستگاه اجرایی ذیربط در رابطه با احقاق حقوق حقه فرد یا افراد به جمع‌بندی رسید دستگاه‌های اجرایی ملزم به اجرای تصمیمات متخذه خواهند بود و در صورت استنکاف یا تعلل، مرکز می‌تواند متخلفین را به مراجع ذیصلاح جهت اقامه دعوی معرفی نماید.

۵-۸- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است حداکثر پس از مدت یکسال از تصویب این نظامنامه، سیستم رایانه‌ای مدیریت شکایات را به نحوی تدوین و در اختیار دستگاه‌ها قرار دهد که با ارایه شماره منحصر به فرد به هر شکایت از مفقود شدن شکایات و طرح متعدد شکایات در مراجع مختلف جلوگیری و امکان استفاده از آن تحت شبکه‌های ملی و محلی و نیز امکان طرح و پیگیری مجدد شکایات توسط مردم در سطوح بالاتر پس از عدم رضایتمندی از پاسخ دریافت شده مهیا گردد. این نرم‌افزار باید به گونه‌ای طراحی گردد که اجرای نظامنامه را تأمین نماید.

۵-۹- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است حداکثر پس از ۲ ماه از تصویب این نظامنامه فرم‌های مندرج در این نظامنامه و سایر فرم‌های مورد نیاز را تهیه و به تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور برساند.

۵-۱۰- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است شماره تلفن سه رقمی را جهت اخذ شکایات، درخواست‌ها، پیشنهادات و مشاهدات مردم پیش‌بینی و به عموم مردم اعلام نماید.

۵-۱۱- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری موظف است از طریق شبکه پستی کشور فرم شماره ۱ را با در نظر گرفتن شماره منحصر به فرد برای هر شکایت به تفکیک دستگاه، استان و شهرستان، در اختیار تمامی دستگاه‌ها قرار دهد تا مردم با مراجعه به دفاتر و مراکز پستی فرم مذکور را دریافت نمایند.

۵-۱۲- مرکز رسیدگی به شکایات مردمی نهاد ریاست جمهوری می بایست شکایات ارسال شده برای مقامات که در مسافرتهاى ایشان یا توسط دفاتر ایشان جمع آوری می گردد را جهت بررسی و پاسخگویی و دریافت شماره منحصر به فرد به مبادی بروز شکایت از طریق خود دستگاه ارسال نماید.

ماده ۶: وظایف دستگاه ها:

۶-۱- کلیه دستگاه‌ها در تمامی سطوح و استانداری‌ها در سطح استان موظف هستند برنامه دیدار عمومی با مردم را در روز و زمان مشخص تعیین و از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع مردم برسانند.

۶-۲- دستگاه‌های اجرایی موظفند در اجرای طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع و بهبود روند ارتباط با مردم، اقدامات لازم در خصوص تدوین استانداردهای ارائه خدمات شامل کیفیت، کمیت، زمان و هزینه را به انجام رسانیده و به نحو مقتضی به اطلاع مردم برسانند.

۶-۳- دستگاه‌های اجرایی کشور موظفند در صورت دریافت هر گونه پیشنهاد آن را به نظام پذیرش و بررسی پیشنهادات دستگاه ارسال داشته و در صورت دریافت گزارشات، سازمانهای نظارتی مربوطه را مطلع سازند. در این صورت ارسال نامه تشکر بر اساس فرایند تعریف شده در این نظامنامه الزامی است.

۶-۴- کلیه دستگاه‌های اجرایی کشور موظفند شکایات مربوط به کارکنان را به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع نمایند و در صورت نیاز به تعیین میزان خسارت وارده به مردم لازم باشد شکایت به مراجع قضایی ارسال گردد در هر حال فرد شاکی باید از روند پیگیری شکایت خود مطلع گردد.

۶-۵- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند از محل بودجه سالانه خود نسبت به تجهیز واحدها و دفاتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات به نیروی انسانی متخصص و سیستم‌های رایانه‌ای و نرم افزاری اقدام نمایند.

۶-۶- کلیه دستگاه‌های اجرایی در تمامی سطوح دستگاهی، استانی و شهرستانی موظفند به نحو مقتضی از طریق جایگاه اینترنتی خود و یا واحد های ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات و عناوین مشابه، فرم شماره ۱ را در اختیار مردم قرار دهند.

۶-۷- کلیه دستگاه‌های اجرایی موظفند با تغییر عنوان یکی از پستهای واحدهای استانی، امور مربوط به بازرسی، ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات را مطابق با ضوابط سازماندهی واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی (بخشنامه شماره ۱۸۰۱/۳۵۶۶۵ مورخ ۸۲/۳/۴ سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور) انجام دهند.

ماده ۷: سایر موارد:

۷-۱- شکایات مربوط به روسای واحدهای اجرایی در شهرستان و نیز شکایات مربوط به میز رسیدگی به شکایات می باید مستقیماً توسط فرماندار مورد رسیدگی قرار گیرد.

۷-۲- شکایات مربوط به روسای واحدهای اجرایی استانی دستگاهها، فرمانداران و واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری توسط استاندار مورد رسیدگی قرار می گیرد.

۷-۳- واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات استانداری ضمن پاسخگویی به شکایت از عملکرد استانداری، مرجع بالاتر برای رسیدگی به شکایت از واحد های اجرایی استانی دستگاه ها می باشند.

۴-۷- کلیه فرم‌های درج شکایات و نامه‌های مربوط به پاسخگویی به شکایات دارای قید فوریت آنی می‌باشد و مراسلات آن بصورت پیشتاز انجام می‌پذیرد.

ماده ۸- استفاده از نتایج:

۱-۸- ارزیابی عملکرد سالانه دستگاه‌های اجرایی

۲-۸- ارزیابی عملکرد سالانه واحدهای اجرایی استانی

۳-۸- ارزشیابی سالانه کارکنان و مدیران

۴-۸- تمدید قرارداد کارکنان پیمانی (مطابق با بند الف ردیف هشتم ضوابط تمدید قرارداد).

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مسئولیت نظارت بر حسن اجرای این مصوبه و ارائه گزارش به شورای عالی اداری را بعهده دارد.

مستندات قانونی پاسخگویی به شکایات

۱. قانون اساسی

۲. قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی اجتماعی

۳. قانون دیوان عدالت اداری

۴. قانون مدیریت خدمات کشوری

۵. قانون رسیدگی به تخلفات اداری

۶. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

مستندات قانونی پاسخگویی به شکایات

قانون اساسی:

* اصل ۹۰: هر کس شکایتی از طرز کار مجلس یا قوه مجریه یا قوه قضائیه داشته باشد می تواند شکایت خود را کتباً به مجلس شورای اسلامی عرضه کند. مجلس موظف است به این شکایات رسیدگی کند و پاسخ کافی بدهد در مواردی که شکایات به قوه مجریه یا قوه قضائیه مربوط است رسیدگی و پاسخ کافی از آنها بخواهد و در مدت مناسب نتیجه را اعلام نماید و در مواردی که مربوط به عموم باشد به اطلاع عامه برسد.

* اصل ۱۷۳: به منظور رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین یا واحدها یا آیین نامه های دولتی و احقاق حقوق آنها: دیوانی به نام دیوان عدالت اداری زیر نظر رئیس قوه قضائیه تأسیس می گردد. حدود اختیارات و نحوه عمل این دیوان را قانون معین می کند.

* اصل ۱۷۴: بر اساس حق نظارت قوه قضائیه نسبت به حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاههای اداری سازمانی به نام سازمان بازرسی کل کشور زیر نظر قوه قضائیه تشکیل می گردد. حدود اختیارات و وظایف این سازمان را قانون تعیین می کند.

* اصل ۳۷: اصل برائت است و هیچ کس از نظر قانون مجرم شناخته نمی شود؛ مگر اینکه جرم او در دادگاه صالح ثابت گردد.

(بر اساس این اصل لازم است در موارد اتهامی و جرائم؛ تا حصول نتیجه و ثابت شدن جرم کارکنان ادارات؛ از هرگونه شتابزدگی؛ تخریب شخصیت و شایعه پراکنی اجتناب گردد).

قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی اجتماعی

* ماده ۲۲۱: به منظور هماهنگی برای کارآمد نمودن نظام نظارت و ارتقاء بهره وری و برای تقویت مدیریت کشور، شورای دستگاههای نظارتی متشکل از ۲ نفر از مسئولین نظارتی هر قوه با انتخاب رئیس قوه با حفظ استقلال هر یک از آنها در حدود مقرر در قانون اساسی تشکیل می شود.

قانون دیوان عدالت اداری

ماده ۱- در اجراء اصل یکصد و هفتاد و سوم (۱۷۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به منظور رسیدگی به شکایات، تظلمات و اعتراضات مردم نسبت به مأمورین و ادارات و آئین‌نامه‌های دولتی خلاف قانون یا شرع یا خارج از حدود اختیارات مقام تصویب‌کننده، دیوان عدالت اداری زیرنظر رئیس قوه قضائیه تشکیل می‌شود.

ماده ۱۳- صلاحیت و حدود اختیارات دیوان به قرار زیر است:

۱- رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از :

الف - تصمیمات و اقدامات واحدهای دولتی اعم از وزارتخانه‌ها و سازمانها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و شهرداریها و تشکیلات و نهادهای انقلابی و مؤسسات وابسته به آنها.

ب - تصمیمات و اقدامات مأموران واحدهای مذکور در بند (الف) در امور راجع به وظایف آنها.

۲- رسیدگی به اعتراضات و شکایات از آراء و تصمیمات قطعی دادگاههای اداری، هیأتهای بازرسی و کمیسیونهایی مانند کمیسیونهای مالیاتی، شورای کارگاه، هیأت حل اختلاف کارگر و کارفرما، کمیسیون موضوع ماده (۱۰۰) قانون شهرداریها، کمیسیون موضوع ماده (۵۶) قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگلها و منابع طبیعی و اصلاحات بعدی آن منحصرأ از حیث نقض قوانین و مقررات یا مخالفت با آنها.

۳- رسیدگی به شکایات قضات و مشمولین قانون استخدام کشوری و سایر مستخدمان واحدها و مؤسسات مذکور در بند (۱) و مستخدمان مؤسساتی که شمول این قانون نسبت به آنها محتاج ذکر نام است اعم از لشکری و کشوری از حیث تضییع حقوق استخدامی.

تبصره ۲- تصمیمات و آراء دادگاهها و سایر مراجع قضائی دادگستری و نظامی و دادگاههای انتظامی قضات دادگستری و نیروهای مسلح قابل شکایت در دیوان عدالت اداری نمی‌باشد.

ماده ۱۴- در صورتی که تصمیمات و اقدامات موضوع شکایت، موجب تضییع حقوق اشخاص شده باشد، شعبه رسیدگی‌کننده، حکم مقتضی مبنی بر نقض رأی یا لغو اثر از تصمیم و اقدام مورد شکایت یا الزام طرف شکایت به اعاده حقوق تضییع شده، صادر می‌نماید.

تبصره - پس از صدور حکم براساس ماده فوق، مراجع طرف شکایت علاوه بر اجراء حکم، مکلف به رعایت مفاد آن در تصمیمات و اقدامات بعدی خود می‌باشند.

ماده ۱۹- حدود صلاحیت و اختیارات هیأت عمومی دیوان به شرح زیر است:

۱- رسیدگی به شکایات و تظلمات و اعتراضات اشخاص حقیقی یا حقوقی از: آئین‌نامه‌ها و سایر نظامات و مقررات دولتی و شهرداریها از حیث مخالفت مدلول آنها با قانون و احقاق حقوق اشخاص در مواردی

که تصمیمات یا اقدامات یا مقررات مذکور به علت برخلاف قانون بودن آن و یا عدم صلاحیت مرجع مربوط یا تجاوز یا سوء استفاده از اختیارات یا تخلف در اجراء قوانین و مقررات یا خودداری از انجام وظایفی که موجب تضییع حقوق اشخاص می شود.

۲- صدور رأی وحدت رویه در مورد آراء متناقض صادره از شعب دیوان.

۳- صدور رأی وحدت رویه در صورتی که نسبت به موضوع واحد، آراء مشابه متعدد صادر شده باشد.

ماده ۲۱- رسیدگی در دیوان مستلزم تقدیم دادخواست است که به زبان فارسی و بر روی برگه های چاپی مخصوص نوشته می شود. دادخواست و تصویر مصدق کلیه مدارک و مستندات پیوست آن، باید به تعداد طرف دعوی به علاوه یک نسخه باشد.

قانون مدیریت خدمات کشوری

ماده ۲۵- مدیران و کارمندان دستگاههای اجرایی، خدمتگزاران مردم هستند و باید با رعایت موازین اخلاق اسلامی و اداری و طبق سوگندی که در بدو ورود ادا نموده و منشور اخلاقی و اداری که امضاء می‌نمایند وظایف خود را به نحو احسن در راه خدمت به مردم و با در نظر گرفتن حقوق و خواسته‌های قانونی آنها انجام دهند.

تبصره ۱- اصول و مفاد منشور فوق‌الذکر، متن سوگندنامه و تعهدات کارمندان دستگاه‌های اجرایی با پیشنهاد سازمان به تصویب هیات وزیران برسد.

ماده ۲۶- دستگاههای اجرایی مکلفند مردم را با حقوق و تکالیف خود در تعامل با دستگاههای اجرایی آشنا نموده و از طریق وسایل ارتباط جمعی به‌ویژه صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران سطح آگاهی عمومی در این زمینه را ارتقاء داده و اطلاعات لازم را به نحو مطلوب و مناسب در اختیار مردم قرار دهند.

ماده ۲۷- مردم در استفاده از خدمات دستگاههای اجرایی در شرایط مساوی از حقوق یکسان برخوردارند، دستگاههای اجرایی موظفند حداکثر ظرف سه ماه، مراحل، زمان و کیفیت و استاندارد ارائه خدمات و تغییرات آنها را مستند و شفاف‌نموده و از طرق مختلف به اطلاع مردم برسانند و در صورت بروز هرگونه تخلف، مسئولین دستگاههای اجرایی مسئولیت پاسخگویی به مردم و شکایت آنان را به‌عهده خواهند داشت.

ماده ۲۸- دولت مکلف است به منظور تأمین حقوق مردم و مراجعان، رضایت و عدم رضایت مردم از عملکرد کارمندان را در ارتقاء، انتصاب و تمدید قراردادهای استخدامی و بهره‌مندی از سایر امتیازات استخدامی و اعمال تشویقات و تنبیهات لحاظ نموده و کلیه آئین نامه‌ها، شیوه نامه‌ها، ضوابط اداری و استخدامی مربوط به کارمندان دولت را به عنوان یک عامل مؤثر منظور نماید.

ماده ۹۰- کارمندان دستگاههای اجرایی موظف می‌باشند که وظایف خود را با دقت، سرعت، صداقت، امانت، گشاده‌رویی، انصاف و تبعیت از قوانین و مقررات عمومی و اختصاصی دستگاه مربوطه انجام دهند و در مقابل عموم مراجعین به‌طور یکسان و دستگاه ذی‌ربط پاسخگو باشند.

هرگونه بی‌اعتنایی به امور مراجعین و تخلف از قوانین و مقررات عمومی ممنوع می‌باشد. ارباب رجوع می‌توانند در برابر برخورد نامناسب کارمندان با آنها و کوتاهی در انجام وظایف به دستگاه اجرایی ذی‌ربط و یا به مراجع قانونی شکایت نمایند.

ماده ۹۱- اخذ رشوه و سوء استفاده از مقام اداری ممنوع می‌باشد. استفاده از هرگونه امتیاز، تسهیلات، حق مشاوره، هدیه و موارد مشابه در مقابل انجام وظایف اداری و وظایف مرتبط با شغل توسط کارمندان دستگاههای اجرایی در تمام سطوح از افراد حقیقی و حقوقی به‌جز دستگاه ذی‌ربط خود تخلف محسوب می‌شود.

تبصره ۱- دستگاههای اجرایی موظفند علاوه بر نظارت مستقیم مدیران از طریق انجام بازرسیهای مستمر داخلی توسط بازرسان معتمد و متخصص در اجراء این ماده نظارت مستقیم نمایند. چنانچه تخلف هر یک از کارمندان مستند به گزارش حداقل یک بازرس معتمد به تأیید مدیر مربوطه برسد بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقامات و مدیران مجاز، می‌توانند دستور اعمال کسر یک سوم از حقوق، مزایا و عناوین مشابه و یا انفصال از خدمات دولتی برای مدت یک ماه تا یک سال را برای فرد متخلف صادر نمایند.

تبصره ۲- در صورت تکرار این تخلف به استناد گزارشهایی که به تأیید بازرس معتمد و مدیر مربوطه برسد پرونده فرد خاطی به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع و یکی از مجازاتهای بازخرید، اخراج و انفصال دائم از خدمات دولتی اعمال خواهد شد.

تبصره ۳- دستگاههای اجرایی موظفند پرونده افراد حقیقی و حقوقی رشوه دهنده به کارمندان دستگاههای اجرایی را جهت رسیدگی و صدور حکم قضائی به مراجع قضائی ارجاع نمایند.

تبصره ۴- سازمان موظف است اسامی افراد حقیقی و حقوقی رشوه دهنده به کارمندان دستگاههای اجرایی را جهت ممنوعیت عقد قرارداد به کلیه دستگاههای اجرایی اعلام نماید.

ماده ۹۲- مدیران و سرپرستان بلافصل، مسؤول نظارت و کنترل و حفظ روابط سالم کارمندان خود در انجام وظایف محوله می‌باشند و در مورد عملکرد آنان باید پاسخگو باشند. در صورتی که کارمندان مزبور با اقدامات خود موجب ضرر و زیان دولت گردند و یا تخلفاتی نظیر رشوه و یا سوءاستفاده در حیطه مدیریت مسؤولین مزبور مشاهده و اثبات گردد، علاوه بر برخورد با کارمندان خاطی با مدیران و سرپرستان کارمندان (حسب مورد) نیز که در کشف تخلف یا جرایم اهمال نموده باشند مطابق قوانین مربوط، با آنان رفتار خواهد شد.

ماده ۹۳- کلیه کارمندان دستگاههای اجرایی موظفند در ساعات تعیین شده موضوع ماده (۸۷) به انجام وظایف مربوط بپردازند و در صورتی که در مواقع ضروری خارج از وقت اداری مقرر و یا ایام تعطیل به خدمات آنان نیاز باشد براساس اعلام نیاز دستگاه مکلف به حضور در محل کار و انجام وظایف محوله در قبال حق الزحمه یا اضافه کاری برابر مقررات مربوط خواهند بود.

قانون رسیدگی به تخلفات اداری

فصل اول - تشکیلات و حدود و وظایف

ماده ۱ - به منظور رسیدگی به تخلفات اداری در هر یک از دستگاه‌های مشمول این قانون هیأت‌های تحت عنوان "هیأت رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان" تشکیل خواهد شد. هیأت‌های مزبور شامل هیأت‌های بدوی و تجدید نظر می‌باشد.

تبصره ۱ - هیأت تجدید نظر در مرکز وزارتخانه یا سازمان مستقل دولتی و نیز تعدادی از دستگاه‌های مشمول این قانون که فهرست آنها به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید، تشکیل می‌شود و در صورت دارای شعبه‌هایی خواهد بود.

تبصره ۲ - در صورت تشخیص هیأت عالی نظارت یک هیأت تجدید نظر در مرکز برخی از استان‌ها که ضرورت ایجاب نماید تشکیل می‌گردد.

ماده ۲ - هر یک از هیأت‌های بدوی و تجدید نظر دارای سه عضو اصلی و یک یا دو عضو علی‌البدل می‌باشد که با حکم وزیر یا بالاترین مقام سازمان مستقل دولتی مربوط و سایر دستگاه‌های موضوع تبصره ماده یک برای مدت سه سال منصوب می‌شوند و انتصاب مجدد آنان بلامانع است.

تبصره ۱ - در غیاب اعضای اصلی اعضای علی‌البدل به جای آنان انجام وظیفه خواهند نمود.

تبصره ۲ - هیچ یک از اعضای اصلی و علی‌البدل هیأت‌های بدوی یک دستگاه نمی‌توانند

همزمان عضو هیأت تجدید نظر همان دستگاه باشند، همچنین اعضای مذکور نمی‌توانند در تجدید نظر پرونده‌هایی که در هنگام رسیدگی بدوی به آن رأی داده‌اند شرکت نمایند.

ماده ۳ - برکناری اعضای هیأت‌های بدوی و تجدید نظر با پیشنهاد وزیر یا بالاترین مقام سازمان مستقل دولتی و سایر دستگاه‌های موضوع تبصره ماده ۱ و تصویب هیأت عالی نظارت صورت می‌گیرد.

ماده ۴ - صلاحیت رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان با هیأت بدوی است و آراء صادره در صورتی که قابل تجدید نظر نباشد از تاریخ ابلاغ، قطعی و لازم‌الاجراء است. در مورد آرای که قابل تجدید نظر باشد هر گاه کارمند ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی درخواست تجدید نظر نماید، هیأت تجدیدنظر مکلف به رسیدگی است. آرای هیأت تجدید نظر از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم‌الاجراء است.

تبصره ۱ - هر گاه رأی هیأت بدوی قابل تجدید نظر باشد و متهم ظرف مهلت مقرر درخواست تجدید نظر نماید رأی صادر شده قطعیت می‌یابد و از تاریخ انقضای مهلت یاد شده لازم‌الاجراء است.

تبصره ۲ - ابلاغ رأی طبق قانون آیین دادرسی مدنی به عمل می‌آید و در هر صورت فاصله بین صدور رأی و ابلاغ آن از ۳۰ روز نباید تجاوز کند.

ماده ۵ - به منظور تسریع در جمع‌آوری دلایل و تهیه و تکمیل اطلاعات و مدارک هیأت‌ها می‌توانند از یک یا چند گروه تحقیق استفاده نمایند. شرح وظایف، تعداد اعضاء و شرایط عضویت در گروه‌های تحقیق، در آیین‌نامه اجرایی این قانون مشخص می‌شود.

- الف - عضو هیأت با متهم قرابت نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم داشته باشد.
- ب - عضو هیأت با متهم دعوای حقوقی یا جزایی داشته یا در دعوای طرح شده ذینفع باشد.

فصل دوم - تخلفات اداری

ماده ۸ - تخلفات اداری به قرار زیر است:

۱. اعمال و رفتار خلاف شئون شغلی یا اداری.
۲. نقض قوانین و مقررات مربوط.
۳. ایجاد نارضایتی در ارباب رجوع یا انجام ندادن یا تأخیر در انجام امور قانونی آنها بدون دلیل.
۴. ایراد تهمت و افترا، هتک حیثیت.
۵. اخاذی.
۶. اختلاس.
۷. تبعیض یا اعمال غرض یا روابط غیر اداری در اجرای قوانین و مقررات نسبت به اشخاص.
۸. ترک خدمت در خلال ساعات موظف اداری.
۹. تکرار در تأخیر ورود به محل خدمت یا تکرار خروج از آن بدون کسب مجوز.
۱۰. تسامح در حفظ اموال و اسناد و وجوه دولتی، ایراد خسارات به اموال دولتی.
۱۱. افشای اسرار و اسناد محرمانه اداری.
۱۲. ارتباط و تماس غیر مجاز با اتباع بیگانه.
۱۳. سرپیچی از اجرای دستورهای مقامهای بالاتر در حدود وظایف اداری.
۱۴. کم کاری یا سهل انگاری در انجام وظایف محول شده.
۱۵. سهل انگاری رؤسا و مدیران در ندادن گزارش تخلفات کارمندان تحت امر.
۱۶. ارائه گواهی یا گزارش خلاف واقع در امور اداری.

۱۷. گرفتن وجوهی غیر از آن چه در قوانین و مقررات تعیین شده یا اخذ هر گونه مالی که در عرف رشوه خواری تلقی می شود.
۱۸. تسلیم مدارک به اشخاصی که حق دریافت آن را ندارند یا خودداری از تسلیم مدارک به اشخاص که حق دریافت آن را دارند.
۱۹. تعطیل خدمت در اوقات مقرر اداری.
۲۰. رعایت نکردن حجاب اسلامی.
۲۱. رعایت نکردن شئون و شعایر اسلامی.
۲۲. اختفا، نگهداری، حمل، توزیع و خرید و فروش مواد مخدر.
۲۳. استعمال یا اعتیاد به مواد مخدر.
۲۴. داشتن شغل دولتی دیگر به استثنای سمتهای آموزشی و تحقیقاتی.
۲۵. هر نوع استفاده غیر مجاز از شئون یا موقعیت شغلی و امکانات و اموال دولتی.
۲۶. جعل یا مخدوش نمودن و دست بردن در اسناد و اوراق رسمی یا دولتی.
۲۷. دست بردن در سوالات، اوراق، مدارک و دفاتر امتحانی، افشای سوالات امتحانی یا تعویض آنها
۲۸. دادن نمره یا امتیاز، بر خلاف ضوابط.
۲۹. غیبت غیر موجه به صورت متناوب یا متوالی.
۳۰. سوء استفاده از مقام و موقعیت اداری.
۳۱. توقیف، اختفا، بازرسی یا باز کردن پاکتها و محمولات پستی یا معدوم کردن آنها و استراق سمع بدون مجوز قانونی
۳۲. کارشکنی و شایعه پراکنی، وادار ساختن یا تحریک دیگران به کارشکنی یا کم کاری و ایراد خسارت به اموال دولتی و اعمال فشارهای فردی برای تحصیل مقاصد غیر قانونی
۳۳. شرکت در تحصن، اعتصاب و تظاهرات غیر قانونی، یا تحریک به برپایی تحصن، اعتصاب و تظاهرات غیرقانونی و اعمال فشارهای گروهی برای تحصیل مقاصد غیرقانونی

است از خدمت در دستگاه‌های دولتی و وابسته به دولت و شهرداریها به صورت دائم منفصل می‌شوند و حقوق بازنشستگی آنان قطع می‌شود. معاونان نخست‌وزیر، رئیس کل بانک مرکزی، مدیران عامل و رؤسای شرکتها و سازمانهای مستقل دولتی، مستشاران و رؤسای دیوان محاسبات بعد از خرداد ۱۳۴۲ در صورتی که در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ثابت شود که در تحکیم رژیم گذشته مؤثر بوده‌اند به انفصال دائم محکوم خواهند شد. سفرا و استانداران و معاونان وزرای رژیم سابق بعد از خرداد ۱۳۴۲ حسب مورد طبق این قانون محکوم به بازخرید یا بازنشستگی خواهند شد و در صورت ارتکاب یکی از جرایم مصرح در این قانون در صورتی که مجازات آن جرم بیش از بازنشستگی باشد، به آن مجازات طبق این قانون محکوم خواهند شد.

تبصره - در خصوص آن دسته از کارمندانی که به تحکیم رژیم گذشته متهم بوده و تاکنون رأی قطعی در مورد آنان صادر نشده یا رأی صادر شده در دیوان عدالت اداری نقض شده است، هیأت‌ها می‌توانند پس از رسیدگی حسب مورد یکی از مجازاتهای مقرر در این قانون را در مورد آنان اعمال نمایند.

ماده ۱۷ - رئیس مجلس شورای اسلامی، وزرا یا بالاترین مقام سازمانهای مستقل دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و سازمانهای موضوع تبصره ۱ ماده ۱ این قانون، شهردار تهران، شهرداران مراکز استانها، استانداران و رؤسای دانشگاه‌های می‌توانند کارمندانی را که بیش از دو ماه متوالی یا چهار ماه متناوب در سال بدون عذر موجه در محل خدمت خود حاضر نشده‌اند، از خدمت وزارتخانه یا دستگاه متبوع اخراج نمایند.

تبصره ۱ - هر گاه کارمند یاد شده حداکثر تا سه ماه پس از ابلاغ حکم دستگاه متبوع خود مدعی شود که عذر او موجه بوده است، وزیر یا بالاترین مقام دستگاه متبوع کارمند موظف است پرونده وی را جهت تجدید نظر به هیأت تجدید نظر مربوط ارجاع نماید. هیأت تجدید نظر مکلف به رسیدگی بوده و رأی آن قطعی است و در صورت تأیید حکم اخراج یا براءت از تاریخ اخراج، در غیر این صورت از تاریخ ابلاغ، لازم‌الاجراء است.

تبصره ۲ - در مورد آن دسته از مستخدمان موضوع این ماده که به هر دلیل به کار بازگشت داده می‌شوند، مدت غیبت و عدم اشتغال آنان حسب مورد جزو مرخصی استحقاقی، استعلاجی یا بدون حقوق آنان منظور خواهد شد.

یا تجدیدنظر دستگاه‌های مزبور، تمام یا بعضی از تصمیمات آنها را ابطال و در صورت تشخیص سهل انگاری در کار هر یک از هیأتها، هیأت مربوط را منحل می‌نماید. هیأت عالی نظارت می‌تواند در مورد کلیه احکامی که در اجرای این قانون و مقررات مشابه صادر شده یا می‌شود بررسی و اتخاذ تصمیم نماید.

الف - عدم رعایت قانون رسیدگی به تخلفات اداری و مقررات مشابه.

ب - اعمال تبعیض در اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری و مقررات مشابه.

ج - کم کاری در امر رسیدگی به تخلفات اداری.

د - موارد دیگر که هیأت بنا به مصالحی ضروری تشخیص می‌دهد.

تبصره ۱ - تخلفات اداری اعضاء هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری توسط هیأتی که از طرف هیأت عالی نظارت تعیین می‌شود رسیدگی خواهد شد.

تبصره ۲ - هیچ یک از اعضاء هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری را نمی‌توان در رابطه با آراء صادره از سوی هیأت‌های مذکور تحت تعقیب قضایی قرار داد مگر در صورت اثبات غرض محرمانه.

تبصره ۳ - هیأت عالی نظارت می‌تواند بازرسانی را که دستگاه‌های مشمول اعزام نموده و در صورت مشاهده موارد تخلف، کارکنان متخلف راجهت رسیدگی به پرونده آنان به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری معرفی نماید.

تبصره ۴ - در مورد معتادان به مواد مخدر که بر اساس آرای قطعی هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری به مجازات‌های بازخریدی خدمت، بازنشستگی با تقلیل گروه اخراج و انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم شده یا می‌شوند در صورت ترک اعتیاد در مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ رأی، به تشخیص هیأت تجدید نظر، موضوع بر اساس ماده ۲۴ این قانون به هیأت عالی نظارت ارجاع می‌شود.

ماده ۲۳ - اعمال مجازات شدیدتر نسبت به آرای غیر قطعی هیأت‌های بدوی یا آراء نقض شده توسط دیوان عدالت اداری با توجه به مستندات جدید پس از رسیدگی مجدد با توجه به کلیه جوانب امر بلامانع است.

ماده ۲۴ - اصلاح یا تغییر آرای قطعی هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری صرفاً در مواردی که هیأت به اکثریت آراء تشخیص دهد که مفاد حکم صادر شده از لحاظ موازین قانونی (به لحاظ شکلی یا ماهوی) مخدوش می‌باشد، پس از تأیید هیأت عالی نظارت مورد امکان‌پذیر است.

ماده ۲۵ - هر گاه برای عضویت در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری پست سازمانی پیش‌بینی نشده باشد، انجام وظیفه به هر عنوان در هیأت‌ها، تصدی دو پست سازمانی محسوب نمی‌شود.

ماده ۲۶ - از تاریخ تصویب آیین‌نامه اجرایی این قانون، کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو می‌گردد و پرونده‌هایی که در هیأت‌های پاکسازی، بازسازی و رسیدگی به تخلفات اداری گذشته منجر به صدور رأی قطعی نگردیده یا توسط دیوان عدالت اداری نقض شده است، حسب مورد برای رسیدگی و صدور رأی قطعی به هیأت‌های بدوی و تجدید نظر موضوع این قانون ارسال می‌شود.

ماده ۲۷ - آیین‌نامه اجرایی این قانون حداکثر ظرف یک ماه پس از ابلاغ این قانون به وسیله سازمان امور اداری و استخدامی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر بیست و هفت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه روز یکشنبه هفتم آذر ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و دو مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۲/۹/۱۷ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی‌اکبر ناطق نوری

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

بخش چهارم - صیانت از هویت و فرهنگ اسلامی - ایرانی

فصل نهم - توسعه فرهنگی

ماده ۱۰۴- دولت مکلف است به منظور رونق اقتصاد فرهنگ، افزایش اشتغال، بهبود کیفیت کالا و خدمات، رقابت پذیری، خلق منابع جدید، توزیع عادلانه محصولات و خدمات فرهنگی و ایجاد بستر مناسب برای ورود به بازارهای جهانی فرهنگ و هنر و تأمین فضاهای کافی برای عرضه محصولات فرهنگی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف- اصلاح قوانین و مقررات برای رفع موانع انحصاری، تقویت رقابت پذیری و فراهم سازی زمینه های بسط مشارکت مردم، نهادهای غیردولتی، صنفی و حرفه ای در امور فرهنگی و هنری.

ب- اقدام قانونی لازم برای تأسیس صندوقهای غیردولتی ضمانت به منظور حمایت از تولید، توزیع و صادرات کالاها و خدمات فرهنگی و هنری، سینمایی، مطبوعاتی و ورزشی در سطح ملی و بین المللی.

ج- احصاء و ارتقاء سهم بخش فرهنگ، براساس شاخصهای مورد نظر در اقتصاد ملی و منظور نمودن رشد متناسب سالانه در لوایح بودجه برای دستیابی به استانداردهای ملی که در سال اول برنامه چهارم به تصویب دولت می رسد.

د- تصویب و ابلاغ استانداردهای بهره مندی نقاط مختلف کشور از فضاهای فرهنگی، هنری، ورزشی و گردشگری و توزیع و تأمین اعتبارات ملی و استانی فصول برنامه های ذیربط در هر یک از سالهای برنامه چهارم برای رسیدن به شاخصها و استانداردها براساس شاخصهایی که در سال اول برنامه چهارم به تصویب هیأت وزیران می رسد.

هـ- به توسعه ساختارها و زیربنای لازم برای رشد تولید و توزیع محصولات فرهنگی، هنری و ورزشی توسط بخش خصوصی و تعاونی با اولویت کمک نماید.

و- تمهید تسهیلات ویژه برای ورود مواد اولیه، ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز صنایع بخش فرهنگ برای نیل به بهبود کیفیت تولیدات و صدور محصولات فرهنگی، هنری و ورزشی در مقیاسهای جهانی.

ز- ساماندهی نظام یارانه ای بخش فرهنگ با اولویت کودکان، دانش آموزان و دانشجویان با رویکرد تغییر نظام پرداخت یارانه از تولید به سمت مصرف، برای کلیه اقشار جامعه و خرید محصولات فرهنگی.

ح - حمایت یا مشارکت با هنرمندان و مجموعه‌دارانی که قصد ایجاد موزه شخصی آثار هنری خویش و یا کتابخانه را دارند، از جمله: استفاده از فضاهای دولتی به صورت امانی، با همکاری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت مسکن و شهرسازی، کلیه شهرداریها و سایر دستگاههای اجرائی ذیربط.

ط - انجام حمایتهای لازم از اشخاص حقیقی و حقوقی که در چارچوب مقررات مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در توسعه فضاهای مجازی فرهنگی، هنری و مطبوعاتی در محیطهای رایانه‌ای و اینترنتی فعالیت می‌کنند و به‌ویژه اعطای تسهیلات لازم برای برپایی پایگاههای رایانه‌ای و اطلاع‌رسانی حاوی اطلاعات فرهنگی، دینی، تاریخی و علمی به زبان و خط فارسی توسط بخشهای مختلف اجرایی کشور جهت استفاده عموم و همچنین ایجاد شرایط لازم توسط صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران برای دریافت برنامه‌های صوتی و تصویری از طریق شبکه‌های اطلاع‌رسانی کابلی و کانالهای ماهواره‌ای براساس ضوابط سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران. آئین‌نامه اجرائی مربوطه با هماهنگی وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ی - به دولت اجازه داده می‌شود تا نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون را با پیشنهاد رئیس دستگاه مربوطه برای انجام امور فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی جهت ترویج فضائل اخلاقی و معارف اسلامی کارکنان خود هزینه نماید.

آئین‌نامه اجرائی این بند توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ک - متناسب با ویژگیهای جمعیتی، اجتماعی، فرهنگی و حداقل‌های بهره‌مندی، ترتیبی اتخاذ نماید تا با همکاری بخش خصوصی و تعاونی، شهرداریها و منابع مردمی تا سال آخر برنامه چهارم در کلیه شهرها و مراکز استانها، نسبت به ایجاد فضاهای فرهنگی و هنری شامل: کتابخانه مرکزی، تالار فرهنگ و هنر، پردیسهای سینمایی، موزه هنرهای معاصر و مرکز دائمی برگزاری نمایشگاههای فرهنگی و هنری، پیش‌بینی‌های لازم را به عمل آورد.

ل - حداکثر تا پنجاه درصد (۵۰٪) هزینه تکمیل مراکز فرهنگی و هنری نیمه تمام بخش غیردولتی را که تکمیل و بهره‌برداری از آنها برای استفاده عمومی ضروری است براساس آئین‌نامه مصوب دولت به صورت کمک تأمین نماید. در صورت تغییر کاربری این گونه مراکز از استفاده عمومی به خصوصی باید وجوه دولتی پرداخت شده به قیمت روز مسترد گردد.

م- کلیه دستگاههای موضوع ماده (۱۶۰) این قانون موظفند امکانات و فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی متعلق به خود را برای اجرای برنامه‌های فرهنگی، هنری و ورزشی طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد در اختیار متقاضیان قرار دهند.

آئین‌نامه‌های مربوط به قوانین و مقررات فوق‌الذکر

۱. آئین‌نامه تبصره (۱) ماده (۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری

۲. آئین‌نامه اجرایی مواد (۸۴)، (۸۶)، (۸۷)، (۹۰)، (۹۱)، (۹۳) قانون مدیریت خدمات کشوری

۳. آئین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی

۴. طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری

۵. دستورالعمل نحوه تشویق و تنبیه کارکنان موضوع مصوبه طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع

۶. آئین‌نامه اجرای قانون رسیدگی به تخلفات اداری

۷. آئین‌نامه اجرایی بند «ی» ماده ۱۰۴ قانون چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

۸. نظام‌نامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد

۹. مصوبه شماره ۳۷۹۵/ت/۲۸۶۱۷ هـ.تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ هیئت وزیران موضوع ارتقای سلامت اداری (سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

آیین نامه های مربوط به قوانین و مقررات فوق الذکر

آیین نامه تبصره (۱) ماده (۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری

۴۳۰/۲۳۱/ت/۴۳۹۱۴ ی

۲۱/ ۱۱/ ۱۳۸۸

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ ۱۳/ ۱۰/ ۱۳۸۸ بنا به پیشنهاد معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور و به استناد تبصره (۱) ماده (۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - و با رعایت بند (ط) تصویب نامه شماره ۱۵۸۷۸۵ / ت/ ۳۸۸۵۶ هـ مورخ ۱۳۸۶/ ۱۰/ ۱ تصویب نمودند:

۱- دستگاههای اجرایی موظفند در استخدام کارمندان خود، پس از طی مراحل گزینش و در بدو ورود افراد به دستگاه اجرایی، تمهیدات لازم را برای ادای سوگند و امضای منشور توسط آنان فراهم کرده و سوگندنامه و منشور امضا شده را در پرونده پرسنلی آنان نگهداری نمایند.

تبصره - برای تمدید قرارداد کارمندان، لزومی به ادای سوگند و امضای منشور جدید نیست.

۲- مراسم ادای سوگند و امضای منشور، در واحدهای مرکزی دستگاههای اجرایی با حضور معاون ثابت دستگاه (یا معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی و عناوین مشابه) و در واحدهای استانی با حضور معاون پشتیبانی دستگاه استانی (یا عناوین مشابه) برگزار می گردد.

۳- دستگاههای اجرایی می توانند مراسم ادای سوگند برای پذیرفته شدگان را به صورت فردی یا جمعی برگزار کنند.

۴- اگر رابطه استخدامی کارمند با دستگاه اجرایی به هر طریقی قطع گردد، برای ورود مجدد وی به دستگاه مزبور یا سایر دستگاههای اجرایی مشمول، رعایت ماده (۱) این آیین نامه ضروری است.

۵- کارمندان دستگاه های اجرایی موظفند در بدو ورود به خدمت، سوگند زیر را ادا کرده و امضاء نمایند:

"سوگند نامه"

بسم الله الرحمن الرحيم

اکنون که به عنوان کارمند دستگاه اجرایی در نظام جمهوری اسلامی ایران افتخار خدمتگزاری به مردم عزیز ایران برای من فراهم شده است، در برابر «قرآن مجید» به خداوند متعال سوگند یاد می کنم که تمام تلاش خود را برای انجام وظایف شغلی و مسئولیتهای قانونی به کار گیرم و به حفظ حقوق مردم، پیشرفت نظام اداری و اعتلای کشور اهتمام نموده و در این راه وجدان کار داشته و همواره عدالت، صداقت، امانتداری، رازداری و خدمت به مردم را سرلوحه گفتار و کردار خود قرار داده و ارزشهای دینی، انسانی و اجتماعی و قوانین، مقررات و ضوابط را در انجام فعالیتهای سازمانی و اداری رعایت نمایم و در همه حال به احکام الهی، قانون اساسی، مقررات حاکم و منشور اخلاقی و اداری کارمندان دولت و دستگاه متبوع خود پایبند باشم و تلاش خود را در جهت جلب رضای خدای متعال و اجرای احکام و مقررات اسلامی به منظور رسیدن به روابط و مناسبات عادلانه انسانی در جامعه و تحقق جامعه اسلامی و ترویج دین و اخلاق، رفع تبعیضات ناروا و ایجاد محیطی عادلانه در زمینه های مادی و معنوی. مهرورزی به بندگان خدا و اعتلای سطح علمی به کار گیرم و با تقویت روحیه خلاقیت و ابتکار در تمام زمینه های علمی، فنی و فرهنگی، همواره سلامت و شادابی و نشاط را در محیط کار ترویج نمایم.

تاریخ امضا

تبصره- پیروان اقلیتهای دینی مصرح در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سوگندنامه را با ذکر کتاب آسمانی خود قرائت کرده و متن امضا شده توسط آنان با ذکر کتاب آسمانی خودشان خواهد بود.

۶- کارمندان موظفند در بدو ورود به خدمت، پس از مطالعه دقیق منشور زیر، آن را امضا نمایند:

بسمه تعالی

"منشور اخلاقی و اداری کارمندان دولت"

این منشور به منظور اشاعه و اعتلای فرهنگ اسلامی و ارزشهای انسانی و سازمانی در نظام اداری کشور و نهادینه کردن ابعاد آنها در اندیشه و عمل کارمندان دولت تدوین گردیده است. با اطلاع از اینکه کارمندان دولت به عنوان بندگان خدا و خدمتگزاران مردم باید تمامی تلاش و همت خود را برای انجام هر چه بهتر وظایف شرعی و قانونی و مسئولیتهای اداری بر مبنای باورها و ارزشهای اسلامی و افزایش سطح رضایتمندی مردم به کارگیرند، خود را ملزم به رعایت اصول و مفاد زیر می دانم:

الف- اصول حاکم بر منشور

۱- اصل برابری: همه شهروندان در برابر قانون برابرند و باید با همه آنان در شرایط مشابه رفتار یکسان داشت. کارمندان باید در محدوده وظایف شغلی خود، امکان دسترسی برابر به خدمات دولتی را برای همه شهروندان فراهم کرده و با آنان بدون هیچ گونه تبعیض رفتار نمایند.

۲- اصل حاکمیت قانون در مناسبات اداری: همه امور دولتی مبنای قانونی دارد و تصمیمات و اقدامات اداری کارمندان باید براساس احترام به قوانین و مقررات موجود اتخاذ و انجام گردد.

۳- اصل شهروندمداری (مردممداری): هدف غایی از تشکیل سازمانهای دولتی و استخدام کارمندان، ارائه خدمت بهتر به مردم و شهروندان است. کارمندان باید در گفتار، کردار و نگرشهای خود عنوان «خدمتگزار مردم» را متجلی سازند. کارمندان متعهد هستند که در تصمیم گیرها، انجام وظایف و رفتارهای خود منافع و ترجیحات مردم و شهروندان و مصالح عمومی را در نظر گیرند و امکان دسترسی راحت تر و عام تر به خدمات دولتی را فراهم نمایند.

۴- اصل احترام و اعتماد: کارمندان در تعاملات و رفتارهای خود با سایر افراد از قبیل مافوق ها، زیر دستان، همکاران و مراجعان باید احترام آنان را حفظ نمایند. به انتظارات و احساسات دیگران اهمیت قائل شده و بر مبنای اعتماد به طرف مقابل عمل کنند.

۵- اصل شفافیت: کارمندان باید تمامی اطلاعات مربوط به امور و فرآیندهای جاری دستگاههای اجرایی (به غیر از اموری که در زمره اسناد و اطلاعات طبقه بندی شده قرار دارد) را به طور شفاف در چارچوب مقررات و ضوابط در اختیار ذینفعان قرار دهند. این اطلاعات ضمن مشخص کردن فرآیندهای سازمانی، مبنای پاسخگویی کارمندان به مردم و مراجع ذیصلاح را فراهم می آورد.

۶- اصل پاسخگویی: سازمانهای دولتی برای مردم ایجاد می شوند و باید در برابر آنان پاسخگو باشند. کارمندان مسئولیت تصمیمات و اقدامات خود را بر عهده گرفته و در مورد آنها به مردم و مراجع ذی صلاح پاسخگو هستند.

۷- اصل عدم سوءاستفاده از موقعیت شغلی: کارمندان نباید از اختیارات و جایگاه شغلی و سازمانی خود در جهت منافع شخص یا گروه خاصی استفاده نمایند. اختیارات شغلی و سازمانی باید فقط برای انجام وظایف سازمانی و در جهت مصالح عمومی به کار گرفته شوند.

۸- اصل تعهد و وفاداری به سازمان: کارمندان باید نسبت به دستگاه متبوع خود و اهداف، مأموریتها و ضوابط آن متعهد و وفادار باشند و با علاقه مندی و تمام توان از طریق انجام صحیح وظایف و مسئولیتهای شغلی و سازمانی در راستای تحقق اهداف و مأموریتهای سازمان تلاش نمایند.

۹- اصل به کارگیری مهارت و تخصص: کارمندان باید تلاش نمایند تا مهارت، دانش و تخصص مربوط به وظیفه شغلی و سازمانی خود را فرا گرفته و تمام توان فنی، تخصصی و حرفه ای خویش را برای انجام بهینه فعالیتهای شغلی و سازمانی به کارگیرند.

ب- مفاد منشور

۱- انجام وظایف و مسئولیتهای شغلی و سازمانی

- ۱-۱- به رعایت نظم و انضباط در انجام فعالیتهای و حضور به موقع در سازمان توجه نماییم.
- ۱-۲- در انجام وظایف و مسئولیتهای پشکار و جدیت داشته و آنها را با دقت، صحت و به موقع انجام دهیم.
- ۱-۳- سعی نماییم تا دانش خود را در زمینه فعالیتهای سازمانی به روز نگه داشته و آنها را با توانمندی و ابتکار خود در انجام فعالیتهای اداری و سازمانی به کارگیریم.
- ۱-۴- به ایده ها و افکار جدید ارزش قائل شده و برای اجرایی کردن آنها به شکل منطقی در دستگاه اجرایی متبوع و نظام اداری تلاش کنیم.
- ۱-۵- برای افزایش بهره وری نظام اداری از طریق افزایش بهره وری حیطه فعالیت خود تلاش کنیم.
- ۱-۶- از امکانات، تجهیزات و سرمایه های نظام اداری حفاظت نموده و در استفاده مؤثر و مطلوب از آنها بکوشیم.
- ۱-۷- در انجام فعالیتهای و تعاملات، روابط خویشاوندی، قومی، جنسی، نژادی، مذهبی و غیره تأثیری در تصمیمات و اقداماتمان نداشته باشد.
- ۱-۸- روحیه انتقادپذیری داشته و انتقادات سازنده دیگران را به عنوان فرصتی برای اصلاح و بهبود خود و فعالیت هایمان بدانیم.
- ۱-۹- همیشه و در همه حال رضایت خدای متعال را مدنظر قرارداد و بر آنچه که خداوند امر یا از آن نهی می کند، توجه کامل داشته و او را ناظر بر اعمال و کردار خویش بدانیم.

۲- رفتار و برخورد با ارباب رجوع و همکاران

- ۲-۱- مردم و شهروندان به عنوان ذی حق برای نظام اداری هستند. تلاش نماییم با ایجاد ارتباط مناسب و ارایه خدمت بهتر، تصویری مثبت از دستگاه اجرایی و نظام اداری در ذهن آنان ایجاد کنیم.
- ۲-۲- به مراجعه کنندگان به صورت عادلانه و در چارچوب قوانین، مقررات و ضوابط خدمت ارایه دهیم.

۳-۲- در محدوده وظایف شغلی، اطلاعات و راهنماییهای لازم و مناسب به ارباب رجوع ارایه و در زمینه خدمات، شفاف سازی صورت دهیم.

۴-۲- خواسته های قانونی ارباب رجوع را در چارچوب وظایف خود با صحت، دقت و سرعت و بدون تشریفات زائد اداری و تحمیل هزینه اضافی به وی ارایه دهیم.

۵-۲- به ارباب رجوع احترام گذاشته و در استقبال و صحبت با آنان گشاده رو باشیم.

۶-۲- به نظرات، پیشنهادها و بازخوردهای شهروندان و مراجعه کنندگان به عنوان منبعی گرانبها برای بهبود عملکرد نگاه کرده و با دید منطقی به آنها توجه کنیم.

۷-۲- به نظم و آراستگی شخصی و محل کار خود توجه کنیم.

۸-۲- سعی کنیم تا فرهنگ تکریم ارباب رجوع، پاسخگویی و گره گشایی از مشکلات مردم و مراجعان به یک ارزش حاکم در نظام اداری تبدیل شود.

۹-۲- روحیه کار جمعی را در خود تقویت کرده و در انجام فعالیتهای گروهی مشارکت جو و مشارکت پذیر باشیم.

۱۰-۲- روحیه قدردانی از دیگران را در خود تقویت کرده و سعی نماییم که این امر را در بین همکاران اشاعه دهیم.

۱۱-۲- دانش، تجربه و توانمندیهای خود را با سعه صدر در اختیار همکاران قرار داده و در ارتقاء توانمندیهای آنان کوشا باشیم.

۱۲-۲- تا حد ممکن در حل مشکلات شغلی همکاران تلاش نماییم و از تجسس در زندگی خصوصی آنان پرهیز نماییم.

اینجانب موارد فوق را با دقت مطالعه کرده و آنها را قبول می نمایم و تمامی تلاش و توان خود را برای برآورده کردن آنها به کار خواهم برد. توفیق در عمل به این منشور را از خداوند متعال خواستارم.

این تصویب نامه در تاریخ ۱۷ / ۱۱ / ۱۳۸۸ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

محمدرضا رحیمی - معاون اول رئیس جمهور

آیین نامه اجرایی مواد (۸۴)، (۸۶)، (۸۷)، (۹۰)، (۹۱) و (۹۳) قانون مدیریت خدمات کشوری

۷۷۶۸۳/۴۴۷۷۰

۸/۴/۱۳۸۹

بسمه تعالی

«با صلوات بر محمد و آل محمد»

معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور

وزیران عضو کمیسیون امور اجتماعی و دولت الکترونیک در جلسه مورخ ۱۳۸۹/۳/۲ بنا به پیشنهاد معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور و به استناد ماده (۱۰۰) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶ - و با رعایت تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت ۳۷۳ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰، آیین نامه اجرایی مواد (۸۴)، (۸۶)، (۸۷)، (۹۰)، (۹۱) و (۹۳) قانون مدیریت خدمات کشوری یاد شده را به شرح زیر موافقت نمود:

آیین نامه اجرایی مواد (۸۴)، (۸۶)، (۸۷)، (۹۰)، (۹۱) و (۹۳) قانون مدیریت خدمات کشوری ماده ۱- آیین نامه مرخصی موضوع مواد (۴۷)، (۴۸) و (۴۹) قانون استخدام کشوری - مصوب ۱۳۴۶ - و اصلاحات بعدی آن در اجرای قانون مدیریت خدمات کشوری که در این آیین نامه به اختصار «قانون» نامیده می شود، با لحاظ شرایط زیر تنفیذ می گردد:

الف- کارمند می تواند حقوق و فوق العاده های مربوط به ایام مرخصی های استحقاقی استفاده نشده خود را در زمان بازنشستگی با رعایت ماده (۸۴) قانون مطالبه یا تقاضا نماید. مانده مرخصی مذکور در احتساب سابقه خدمت دولتی وی ملاک عمل قرار می گیرد.

ب- تمام حقوق و فوق العاده های مربوط به کارمند بابت مرخصی استحقاقی به وراث قانونی وی پرداخت خواهد شد.

ج- احکامی از آیین نامه مذکور که مغایر با الزامات قانون باشد، لغو می گردد.

ماده ۲- دستگاه ها مکلفند مفاد دستورالعمل شماره (۱۵) سازمان امور اداری و استخدامی کشور (سابق) راجع به ملبوس را برای کارمندان که در اجرای ماده (۵۳) قانون استخدام کشوری - مصوب ۱۳۴۵ - تهیه گردیده است، اعمال نمایند.

هرگونه تغییر و اصلاح دستورالعمل مذکور، مستلزم پیشنهاد دستگاه و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور است.

ماده ۳- دستگاه های اجرایی می توانند در چارچوب ساعات کار موظف هفتگی موضوع ماده (۸۷) قانون با توجه به شرایط محیطی و اقلیمی و نوع کار و مأموریت موظف سازمانی، نسبت به شناور نمودن ساعات کار اقدام نمایند. شناور بودن ساعات کار دستگاه های مذکور بنا به پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرایی و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور، به تأیید شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی خواهد رسید.

تبصره- میزان ساعت تدریس معلمان و اعضای هیأت علمی در چارچوب طرح های طبقه بندی مصوب شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی با هماهنگی مراجع ذی ربط خواهد بود.

ماده ۴- در اجرای ماده (۹۰) قانون دستگاه های اجرایی مکلفند شرح وظایف کارمندان خود را تهیه و با ذکر مشخصات و مسئولیت سازمانی آنان در سر درب اتاق آنان نصب نمایند تا ارباب رجوع در چارچوب اختیارات و مسئولیت قانونی آنان، مطالبات خود را پیگیری نمایند.

تبصره ۱- هرگونه قصور و کوتاهی از انجام وظایف و بی اعتنایی به مطالبات قانونی ارباب رجوع موجب اعمال تنبیهات اداری برای کارمندان خاطی خواهد بود.

تبصره ۲- مدیران و سرپرستان کارمندان موظفند شرایط و بسترهای لازم برای حسن انجام کار کارمندان خود را فراهم نمایند و در صورت لزوم یکی از کارشناسان مجرب و امین و مورد اعتماد کارمندان حوزه سرپرستی خود را به عنوان بازرس انتخاب نماید.

تبصره ۳- اعمال بازرسی های مستمر داخلی توسط بازرسان معتمد و متخصص و یا مجازات های اداری و یا صدور حکم قضایی در قبال تخلف انجام شده براساس قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲- و رویه های هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری در چارچوب دستورالعملی خواهد بود که به تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور خواهد رسید.

ماده ۵- دبیرخانه شورا در معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور تشکیل خواهد شد. انجام بررسی های لازم در خصوص موضوعات پیشنهادی و ارائه نظرات مشورتی و جمع آوری و ارائه اطلاعات و مستندات مورد نیازشورا، همچنین تنظیم دستور جلسات، تهیه صورت جلسات و ابلاغ مصوبات شورا به عهده این دبیرخانه خواهد بود.

ماده ۶- شورا می تواند برای انجام کارشناسی وظایف خود، کار گروه های تخصصی تشکیل دهد. شرح وظایف و ترکیب اعضای این کارگروه ها به تصویب شورا می رسد.

این تصمیم نامه در تاریخ ۳۰/۳/۱۳۸۹ به تأیید مقام محترم ریاست جمهوری رسیده است.

معاون اول رییس جمهور - محمد رضا رحیمی

آئین نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی

نهاد ریاست جمهوری - وزارت دادگستری - سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۹/۱ بنا به پیشنهاد شماره ۱۰۱/۱۱۷۵۰ مورخ ۱۳۸۳/۱/۲۹ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۲۷) قانون رسیدگی به تخلفات اداری - مصوب ۱۳۷۲ و به منظور تامین اجرای وظایفی که دستگاه‌های اجرایی به موجب قوانین برای پیشگیری و مبارزه با فساد در نظام اداری بر عهده دارند و همچنین تکمیل آئین نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری و پیش‌بینی ساز و کار اداری مناسب برای تسهیل خدمات رسانی به مردم، آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی را به شرح زیر تصویب نمود:

فصل اول- مصادیق رشوه

ماده ۱- کارکنان و مسئولان دستگاه‌های اجرایی که مطابق بندهای ذیل مبادرت به اخذ وجه و یا مال نمایند یا سند پرداخت وجه یا تسلیم مالی را دریافت کنند یا موجبات جلب موافقت و مذاکره و یا وصول و ایصال مال یا سندپرداخت وجه را فراهم نمایند. با توجه به بند (۱۷) ماده (۸) قانون رسیدگی به تخلفات اداری - مصوب ۱۳۷۲- پرونده آنان به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری برای اعمال مجازات مناسب ارجاع خواهد شد.

الف- گرفتن وجوهی به غیر از آنچه در قوانین و مقررات تعیین شده است.

ب- اخذ مالی بلا عوض یا به مقدار فاحش ارزانتر از قیمت معمول یا ظاهراً به قیمت معمولی و واقعاً به مقدار فاحش کمتر از قیمت.

ج- فروش مالی به مقدار فاحش گرانتر از قیمت به طور مستقیم یا غیر مستقیم به ارباب رجوع بدون رعایت مقررات مربوط.

د- فراهم نمودن موجبات ارتشاء از قبیل مذاکره جلب موافقت یا وصول و ایصال وجه یا مال یا سند پرداخت وجه از ارباب رجوع.

ه- اخذ یا قبول وجه یا مال یا سند پرداخت وجه یا تسلیم مال از ارباب رجوع به طور مستقیم یا غیرمستقیم برای انجام دادن یا ندادن امری که مربوط به دستگاه اجرایی می‌باشد.

و- اخذ هرگونه مال دیگری که در عرف رشوه‌خواری تلقی می‌شود، از جمله هرگونه ابراء یا اعطاء وام بدون رعایت ضوابط یا پذیرفتن تعهد یا مسئولیتی که من غیر حق صورت گرفته باشد و همچنین

پاداش و قائل شدن تخفیف و مزیت خاص برای ارایه خدمات به اشخاص و اعمال هرگونه موافقت یا حمایتی خارج از ضوابط که موجب بخشودگی یا تخفیف گردد.

فصل دوم- تکالیف و وظایف دستگاه‌های اجرایی

ماده ۲- کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۶) این آیین نامه برای تحقق اهداف این آیین‌نامه نسبت به انجام موارد ذیل می‌باید اقدام نمایند:

الف- شفاف سازی مراحل انجام خدمات اطلاع‌رسانی مناسب به مردم، اصلاح و کوتاه نمودن روشهای خدماتی که به مردم ارایه می‌گردد، توسعه فناوری اداری، انجام نظرسنجی از مردم و مراجعان براساس دستورالعمل‌هایی که از طرف سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی صادر می‌گردد.

ب- آموزش کارکنان به نحوی که کارکنان ذی‌ربط از مفاد این آیین‌نامه به طور کامل مطلع شده باشند.

ج- انتخاب بازررس یا بازرسان از طرف وزراء و رؤسای سازمان‌ها، استانداران، مدیران عامل، شرکت‌ها، رؤسای سازمان‌ها، مدیران کل واحدهای استانی برای انجام نظارت‌های لازم به طریق مقتضی و تهیه و ارایه گزارش در حیطه وظایف و مأموریت‌های محوله.

د- تشویق اشخاصی که تخلفات موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه را گزارش نموده و گزارش آنان منجر به صدور حکم قطعی براساس آیین‌نامه شده باشد، مطابق آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ه- پیش‌بینی حق فسخ برای دستگاه اجرایی در قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور اعمال حق مذکور در مواردی که به تشخیص دستگاه اجرایی طرف قرارداد مرتکب یکی از اعمال بندهای ماده (۱) آیین‌نامه شود.

فصل سوم - تکالیف و وظایف کارکنان

ماده ۳- کلیه کارکنان دستگاه‌های موضوع آیین‌نامه مکلفند در صورت اطلاع از وقوع اقدامات مندرج در ماده (۱) نسبت به خود یا دیگر کارکنان مراتب را با ذکر مشخصات فرد یا افراد پیشنهاد کننده به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری و مقامات مافوق اطلاع دهند تا مطابق قانون پی‌گیری شود.

ماده ۴- هر شخصی که در ارتباط با وظایف دستگاه‌های اجرایی از وی تقاضای رشوه شده و یا رشوه اخذ شده باشد یا تلاش برای گرفتن رشوه از وی شده باشد در اولین فرصت به مسئولان یا بازرسان موضوع .

بند (ج) ماده (۲) آیین‌نامه گزارش کامل موضوع و مشخصات شخص یا اشخاصی را که این رشوه را تقاضا نموده یا به دست آورده یا برای به دست آوردن آن تلاش کرده‌اند به مسئولان مربوط ارایه دهد.

فصل چهارم- نحوه رسیدگی به تخلفات رشوه‌گیرندگان و مجازات‌های اداری

ماده ۵- دستگاه‌های مشمول این آیین‌نامه به ترتیب زیر برای پی‌گیری و رسیدگی به تخلفات موضوع ماده (۱) و اعمال مجازات اقدام خواهند نمود:

الف- مقامات مندرج در ماده (۱۲) قانون رسیدگی به تخلفات اداری چنانچه از طریق بازرسان انتصابی به وقوع تخلفات موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه توسط هریک از کارکنان یا مدیران و مسئولان مربوط اطلاع حاصل نمایند. مکلفند حسب اهمیت موضوع نسبت به اعمال یکی از مجازات‌های بندهای (الف) و (ب) و (ج) ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری اقدام نمایند.

ب- در صورت تکرار تخلف با گزارش و تایید بازرسان یا مدیران ذی‌ربط، هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری مکلفند با توجه به میزان تخلف و حساسیت آن کارمندان متخلف را به یکی از مجازات‌های مقرر در ماده (۹) قانون یاد شده (به استثنای موارد مذکور در بند فوق) محکوم نمایند.

ج- در صورت تکرار تخلف موضوع ماده (۱) این آیین‌نامه متخلف با تقاضای اعمال اشد مجازات‌های مندرج در ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری به یکی مجازات‌های بازخرید خدمت، اخراج یا انفصال دائم از خدمات دولتی توسط هیئت رسیدگی به تخلفات اداری محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- مراحل مذکور در این ماده مانع از اعمال اختیارات هیئت‌های رسیدگی به تخلفات دارای در ماده (۹) بدون طی مراحل فوق‌الذکر نمی‌باشد و هیئت‌ها می‌توانند حسب درجه اهمیت تخلف موضوع مجازات‌های بند (ج) را برای بار اول و یا دوم اعمال نمایند.

تبصره ۲- مقامات ذی‌ربط با توجه به ماده (۱۳) قانون رسیدگی به تخلفات اداری می‌توانند کارکنانی را که پرونده آنان به هیئت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع می‌شود حداکثر به مدت سه ماه آماده به خدمت نمایند.

تبصره ۳- دستگاه‌های اجرایی که مشمول قانون رسیدگی به تخلفات اداری نمی‌باشند مکلفند براساس قوانین و مقررات مربوط به خود با تخلفات مندرج در این مقررات برخورد نمایند.

تبصره ۴- در صورتی که بازرسان موضوع بند (ج) ماده (۲) این آیین‌نامه مرتکب تخلفات بندهای ماده (۱) شوند با تقاضای اعمال اشد مجازات‌های مذکور در قانون رسیدگی به تخلفات اداری به هیئت‌های مزبور معرفی خواهند شد چنانچه تخلف ارتكابی بازرس عنوان یکی از جرایم مندرج در قوانین جزایی را نیز داشته باشد، پرونده آن به ترتیب مقرر در ماده (۱۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری به مراجع قضایی صالح ارجاع خواهد شد.

ماده ۶- در مورد تخلفات موضوع بندهای ماده (۱) این آیین‌نامه که واجد جنبه جزایی است، خصوصاً بندهای (ب)، (ج)، (د) و (ه) این ماده هیئت رسیدگی به تخلفات اداری ملکف است با رعایت ماده (۱۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مراتب را جهت رسیدگی به مراجع قضایی صالح نیز منعکس نماید.

ماده ۷- در صورتی که اشخاص حقیقی و یا حقوقی طرف قرارداد با دستگاه‌های اجرایی مرتکب یکی از اعمال بندهای ماده (۱) آیین‌نامه شوند دستگاه ذیربط مجاز به عقد قرارداد جدید با اشخاص یاده شده به مدت پنج سال نمی‌باشد و این موضوع باید در شرایط معاملات با اشخاص حقیقی و حقوقی درج گردد.

تبصره ۱- دستگاه اجرایی مربوط موظف است مشخصات اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این ماده را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز اعلام دارد.

تبصره ۲- در صورتی که اشخاص یاده شده حداقل دو بار مرتکب تخلف مندرج در این ماده گردند سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است ضمن اعلام نام آنها به کلیه دستگاه‌های اجرایی خودداری از انجام معامله با اشخاص مزبور را جزء شرایط عمومی پیمان لحاظ نماید.

ماده ۸- شرایط انتخاب بازرسان موضوع بند (ج) ماده (۲) این آیین‌نامه به شرح زیر می‌باشد:

الف- بازرسان باید از بین افراد امین، مطلع با حسن سابقه انتخاب شوند.

ب- صلاحیت بازرسان می‌یابد به تایید واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات هر دستگاه با واحدهای مشابه برسد.

ج- هماهنگی، آموزش و نظارت بر کار بازرسان به عهده دفتر ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات دستگاه است.

د- بازرسان موظفند سوگندنامه مخصوص را که برای همین منظور توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه می‌گردد، امضاء نمایند.

ه- دستگاه‌ها می‌توانند حسب توانمندی‌ها و کارایی و حجم مسئولیت محوله و خدمات برجسته‌ای که توسط بازرسان انجام می‌گردد به استناد ماده (۶) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت تا میزان سی درصد (۳۰٪) مجموع حقوق و فوق‌العاده‌های مربوط به عنوان فوق‌العاده ویژه بازرسی به بازرسان پرداخت نمایند. فوق‌العاده یاد شده غیر مستمر است و مشمول کسر کسور بازنشستگی نمی‌باشد و تا زمانی که مستخدم به عنوان بازرس انجام وظیفه می‌نماید و گزارش‌های بازرسی آن واصل می‌گردد با نظر دستگاه ذیربط قابل پرداخت است.

و- دستگاه‌ها می‌توانند حداکثر به چهل درصد (۴۰٪) از بازرسانی که خدمات برجسته‌ای برای پیگیری و کشف موارد تخلف انجام می‌دهند تا یک ماه حقوق و مزایا علاوه بر پاداش پایان سال در چارچوب ماده (۴۱) قانون استخدام کشوری واحکام مشابه عنوان پاداش پرداخت نمایند.

ز- بازرسان با پیشنهاد واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات، موضوع بخشنامه شماره ۱۰۸۰۱/۵۶۶۳ مورخ ۱۳۸۲/۳/۴، و با تایید مقامات مسئول منصوب می‌شوند. دفتر مذکور می‌تواند با حفظ پست و مسئولیت‌های مربوط و یا با تغییر عنوان پست‌های سازمانی به پست بازرس برای انجام

وظایف بازرسی استفاده نماید. در هر حالت بازرسان از فوق‌العاده‌های ویژه بازرسی بهره‌مند خواهند شد.

ج- در واحدهای استانی بازرسان با پیشنهاد روسای سازمان‌های استانی یا مدیران کل استان و تایید واحدهای ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات در مرکز منصوب می‌شوند.

ط- بازرسان منصوب از طرف استانداران علاوه بر اجرای مفاد این آیین‌نامه در استانداری‌ها، عهده‌دار بازرسی و انجام این وظایف در سایر واحدهای استانی نیز می‌باشند.

ی- تعداد بازرسان هر دستگاه نباید از نیم درصد (۰/۵٪) کل کارکنان تجاوز نماید برای موارد خاص با تایید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور این درصد قابل افزایش است.

ماده ۹- در صورتی که هریک از کارکنان واحدهای تحت سرپرستی مدیران روسا و مسئولان سازمان‌های موضوع این آیین‌نامه مرتکب یکی از تخلفات مندرج در ماده (۱) این آیین‌نامه شوند به مدیران و مسئولان مربوط به بار اول تذکر داده خواهد شد و برای بار دوم مدت شش ماه از انتصاب به سمت‌های یاد شده محروم و برای بار سوم تا دو سال از انتصاب به پست‌های مزبور ممنوع خواهند شد.

ماده ۱۰- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است براساس روش‌های نظرسنجی از مردم و ارباب‌رجوع، گزارشات بازرسان و سایر منابع، هر ساله دستگاه‌های مشمول این آیین‌نامه را از نظر درجه سلامت اداری و میزان شیوع رشوه، طبقه‌بندی، تجزیه و تحلیل و سطح‌بندی نماید و نتایج را همراه با راهکارهای اجرایی به رئیس جمهور و دیگر مسئولان منعکس نماید. کلیه دستگاه‌های مشمول این آیین‌نامه برای انجام مطلوب این ماده مکلف به همکاری با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور می‌باشند.

ماده ۱۱- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اقدامات لازم را برای توجیه و پیگیری اجرای این آیین‌نامه به عمل آورد.

ماده ۱۲- دستگاه‌های اجرایی موظفند برای اجرای دقیق این آیین‌نامه واحدها و گروه‌هایی از کارکنان خود را که بیشتر در معرض دریافت و پرداخت رشوه می‌باشند اولویت‌بندی نمایند و نقاط آسیب‌پذیر را با جدیت و اولویت اصلاح نمایند.

ماده ۱۳- هرکدام از دستگاه‌های مشمول این آیین‌نامه موظفند طی حکمی یکی از معاونان دستگاه را که مسئول اجرای طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب‌رجوع، موضوع تصویب‌نامه شماره ۲۱۶۱۹/ت/۲۶۳۹۴ هـ ۱۳۸۱/۶/۱ می‌باشد مسئول پیگیری، نظارت و اجرای این آیین‌نامه نمایند و گزارش‌های مربوط را هر شش ماه یکبار به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارائه دهند. سازمان یاد شده پس از جمع‌بندی، گزارش دستگاه‌های اجرایی را تهیه و به رئیس جمهور و شورای عالی اداری تقدیم می‌کند.

تبصره ۱- به منظور ایجاد هماهنگی بین واحدهای ذی ربط در هر دستگاه اجرایی، رفع موانع و مشکلات اجرایی، دریافت گزارشات و پیگیری مستمر اجرایی این آیین نامه، کار گروهی با مسئولیت معاون دستگاه اجرایی موضوع ماده (۱۳) این آیین نامه و با عضویت مسئول واحد ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات (دبیرکار گروه)، مسئول واحد بهبود سیستم ها و روش های اداری، مسئول واحد حراست، مسئول هماهنگی هیئت های رسیدگی به تخلفات اداری یا رییس هیئت بدوی (در صورت تشکیل هیئت) و یکی از بازرسان تشکیل می گردد.

تبصره ۲- واحدهای حراست موظفند که نتایج بازرسی ها و اقدامات قانونی خود را در خصوص این تصویب نامه به کار گروه یاد شده ارایه نمایند.

ماده ۱۴- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، وزارت بهداشت و درمان و آموزش و پرورش و سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلفند در جهت افزایش آگاهی عمومی مردم از قوانین و مقررات و فعالیتهای انجام شده در جهت اصلاح روش های مورد عمل و جلب مشارکت مردم برای رفع معضلات موجود، برنامه ریزی و اصلاح برنامه های آموزشی معارف اسلامی (فرهنگ سازی) برای دانش آموزان، دانشجویان، کارگزاران دولت و کلیه افراد جامعه به منظور افزایش مهارت های رفتاری و تغییر گرایش و نگرش ذهنی و ایجاد بسترهای مناسب فرهنگ فساد ستیزی اقدامات لازم را انجام دهند دستگاه های یاد شده ملکف به همکاری با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور می باشند.

ماده ۱۵- مسئولیت پیگیری این آیین نامه بر عهده دبیرخانه ستاد ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد خواهد بود دبیر ستاد یاد شده گزاری از پیشرفت کار به رییس جمهور وستاد ارایه خواهند نمود.

ماده ۱۶- کلیه دستگاه های مذکور در ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران- مصوب ۱۳۸۳- و نیروی انتظامی و کارکنان قوه قضاییه، بانک ها و بیمه های دولتی، نهادهای عمومی و غیر دولتی و شهرداری ها مشمول این آیین نامه می باشند.

محمد رضا عارف- معاون اول رییس جمهور

شماره : ۱۳۱۸۵۴۰ ط

تاریخ : ۱۳۸۱/۲/۱۰

طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری

شورای عالی اداری در نودمین جلسه مورخ ۱۳۸۱/۱/۲۵ بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به منظور تکریم و جلب رضایت مردم و ارباب رجوع نسبت به عملکرد واحدهای اجرایی کشور تصویب نمود، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات و شرکت‌های دولتی، شرکت‌ها و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام هستند، از جمله نیروی انتظامی، شهرداری تهران و سایر شهرداری‌ها، بانک‌ها و شرکت‌های بیمه، همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی که از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند نسبت به انجام موارد زیر اقدام نمایند.

شفاف و مستندسازی نحوه ارائه خدمات به ارباب رجوع:

ماده ۱- کلیه مدیران، رؤسا و مسئولین واحدهای ستادی و اجرایی دستگاه‌های موضوع این مصوبه (واحدهای دارای ارباب رجوع مستقر در مرکز، استان، شهرستان و بخش و...) مکلفند، جهت شفاف‌سازی نحوه ارائه خدمت به مردم حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۱/۷/۱، اطلاعات لازم در خصوص خدمات قابل ارائه به ارباب رجوع را به نحوی که حاوی موارد زیر باشد، مستند کرده و در اختیار مراجعین قرار دهند:

- نوع خدمات قابل ارائه به ارباب رجوع

- مقررات مورد عمل و مراحل انجام کار

- مدت زمان انجام کار

- مدارک مورد نیاز و فرم‌های مورد عمل

- عنوان واحد، محل استقرار، نام متصدی انجام کار و تعیین اوقات مراجعه

- نوع فن آوری مورد استفاده

تبصره: رؤسای واحدهای اجرایی در مرکز و استان موظفند یک نسخه از اطلاعات و مکتوبات ارائه شده به مردم را حسب مورد به دبیرخانه شورای تحول اداری دستگاه متبوع در مرکز یا کمیسیون‌های تحول اداری مربوط در استان ارسال نمایند.

اطلاع‌رسانی از نحوه ارائه خدمات به مردم:

ماده ۲- کلیه اطلاعات مذکور در ماده یک باید به ترتیب اولویت و از طُرُق ذیل به اطلاع عموم مردم و مخاطبین برسد:

- نصب در تابلوی راهنما در مبادی ورودی و در معرض دید مراجعین

- تهیه بروشور و توزیع بین ارباب رجوع و مخاطبین

- نصب نام و نام خانوادگی، عوامل متصدی انجام کار، پست سازمانی و رئوس وظایف اصلی کارکنان در محل استقرار آنان

- راه‌اندازی خط تلفن گویا برای راهنمایی مردم حداکثر ظرف «۷» ماه از تاریخ ابلاغ مصوبه

ماده ۳- دستگاه‌های مشمول این مصوبه مکلفند نسبت به تهیه کتاب راهنمای مراجعین و ایجاد سایت اینترنتی جهت اطلاع‌رسانی در خصوص خدمات قابل ارائه دستگاه‌های اجرایی به مردم و ارباب رجوع بر اساس بخشنامه‌های سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نمایند.

تدوین منشور اخلاقی سازمان در ارتباط با مردم:

ماده ۴- دستگاه‌های مشمول این مصوبه موظفند نسبت به تهیه و تدوین منشور اخلاقی سازمان متبوع مشتمل بر موارد ذیل با توجه به مبانی اعتقادی و اخلاقی برای تثبیت رفتارهای مناسب شغلی مورد انتظار جهت ارج نهادن و احترام به مردم اقدام نمایند:

الف- نظم و آمادگی برای ارائه خدمات به مردم، وقت‌شناسی، نظم و آراستگی لباس و ...

ب- رعایت ادب و نزاکت، عدالت و انصاف در ارائه خدمات خوب به مردم، همکاری و خوش‌برخوردی.

ج - آمادگی برای ارائه اطلاعات و توضیحات کافی در هنگام مورد نیاز به خدمت‌گیرندگان.

د- وجود تمایلات مثبت به کار، متناسب با نوع کار و فعالیتها.

ه- برای احترام به ارباب رجوع کلیه واحدهای اجرایی موظفند فضای مناسب اداری برای حضور ارباب رجوع اختصاص دهند و امکانات و تسهیلات لازم را برای آسایش و استقرار آنان فراهم نمایند.

و- تمامی واحدها مکلفند نام و نام خانوادگی عوامل متصدی انجام کار، پست سازمانی و فهرست اصلی وظایف کارکنان خود را در محل استقرار آنان به نحو مناسب و قابل رؤیت برای مراجعان نصب نمایند.

ز- واحدهای اجرایی موظفند به منظور کاهش ارتباط کارکنان و ارباب رجوع و نیز رعایت شأن مردم نسبت به ایجاد گیشه‌های خدماتی بر اساس مصوبه شماره ۵۰۵۱/دش/۱ مورخ ۱۳۷۵/۵/۲۰ شورای عالی اداری اقدام نمایند.

بهبود و اصلاح روش‌های ارائه خدمات به مردم:

ماده ۵- رؤسای هر یک از واحدهای اجرایی موظفند حداکثر تا تاریخ ۱۳۸۱/۷/۱ روش‌های مورد عمل خود را با رعایت قوانین و مقررات مربوط و با کسب نظر از متصدیان ارائه خدمات و خدمت‌گیرندگان، اصلاح و ضمن اجرا، یک نسخه از روش اصلاح شده را برای کمیسیون تحول اداری دستگاه مربوط در استان ارسال دارند.

تبصره: کمیسیون تحول اداری دستگاه در استان حداکثر ظرف «۲» ماه از زمان وصول پیشنهادها از بین روش‌های اصلاح شده، بهترین روش را حسب مورد برای شورا یا کمیسیون تحول اداری دستگاه متبوع ارسال خواهد نمود.

ماده ۶- شورا یا کمیسیون تحول اداری دستگاه موظف است، روش‌های اصلاح شده پیشنهادی را مجدداً بررسی و ممیزی نموده و بهترین روش قابل تسری را انتخاب نموده و پس از تطبیق با قوانین و مقررات و بهسازی آنها، جهت اجراء به کلیه واحدهای استانی و شهرستانی و... تابعه ابلاغ نماید.

تبصره: دستگاه‌هایی که فاقد شورا یا کمیسیون تحول اداری می‌باشند، بررسی‌های فوق‌الذکر توسط واحدهای تخصصی مربوط انجام خواهد شد.

ماده ۷- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است برای آشنایی مدیران، رؤسا، عوامل و متصدیان واحدهای اجرایی، دستورالعمل نحوه مستندسازی و اصلاح روش‌های انجام کار و شیوه‌های اطلاع‌رسانی ارائه خدمات را به روش ساده ظرف مدت ۴۵ روز تهیه و تنظیم و در اختیار دستگاهها قرار دهد.

تبصره: مرکز آموزش مدیریت دولتی و واحدهای آموزشی دستگاه‌های اجرایی موظفند، آموزشهای لازم را براساس دستورالعمل‌های مربوط حداکثر در ۱۲ ساعت به مدیران، رؤسا، عوامل و متصدیان واحدهای مشمول که متقاضی آموزش هستند، ارائه نمایند.

نظرسنجی از مردم:

ماده ۸- واحدهای اجرایی موظفند هنگام ورود ارباب رجوع، برگ نظرسنجی در اختیار وی قرار دهند و نظر ارباب رجوع را درخصوص نحوه گردش کار، همچنین تطبیق یا عدم تطبیق آن با اطلاعات اعلام شده قبلی و رفتار متصدیان انجام کار جویا شوند. برگ نظرسنجی می تواند ظهر برگ ملاقات و یا بهر طریق دیگر با رعایت صرفه جویی و اختصار طراحی شود.

تبصره ۱: واحدهای اجرایی موظفند نسبت به راه اندازی و استقرار پست صوتی و صندوق پیشنهادات به منظور اخذ مشاوره و راهنمایی از مردم اقدام نمایند.

تبصره ۲: در پایان هر ماه برگهای نظرسنجی توسط رئیس واحد مربوطه، بررسی و کسانی که براساس دستورالعمل سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و بر مبنای نظرسنجی مردم از حد انتظار بالاتر ارزیابی شوند مورد تشویق قرار گیرند و با کارکنانی که موجبات عدم رضایت ارباب رجوع را فراهم کرده اند، برخورد قانونی شود.

ماده ۹- مرکز آمار ایران در مرکز و استانها موظف است جهت سنجش میزان رضایت مردم از دستگاههای اجرایی ملی و استانی مشمول این مصوبه سالیانه طرح افکارسنجی میزان رضایت مردم را اجراء و نتایج بدست آمده را به تفکیک دستگاهها در بهمن ماه هر سال به دولت ارائه نماید.

نظارت بر حسن رفتار کارکنان دستگاههای اجرایی با مردم:

ماده ۱۰- کلیه دستگاههای مشمول این مصوبه موظفند جهت تحقق اهداف مصوبه نظارت بر اجرای آن، همچنین پیگیری، راهنمایی و رفع موانع و ارزیابی عملکرد واحدهای سازمانی تحت مدیریت خود اقدامات ذیل را انجام دهند.

الف- تجهیز واحدهای بازرسی و رسیدگی به شکایات جهت بازرسی و تهیه گزارشهای لازم.

ب- انتخاب بازرس ویژه از طرف وزیر یا بالاترین مقام مسئول دستگاه برای بازرسی، راهنمایی و ارائه گزارش مستمر از پیشرفت و اجرای مصوبه.

تبصره: برای هر وزارتخانه یا سازمان مستقل، و استانداریها انتخاب حداقل ۵ بازرس به طریق مذکور در بند «ب» ضروری می باشد.

ماده ۱۱- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و استانداران استانها موظف هستند بر حسن اجرای این مصوبه نظارت نمایند و موارد عدم اجرای مصوبه را به وزیر یا بالاترین مقام مسئول دستگاه گزارش کنند. مقام مسئول پس از بررسی موضوع و در صورت موجه بودن علت عدم اجرای مصوبه، ضمن ارائه راهنمایی‌های لازم برای واحد ذیربط، مدت یکماه را جهت رفع مشکل تعیین و اجرای آن را پیگیری کند. در صورتیکه در مدت تعیین شده نسبت به اجرای مصوبه در واحد مربوطه اقدام نگردد، مراتب از طریق سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به رئیس جمهوری گزارش می‌شود.

تبصره ۱- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و استانداران برای اجرای این مصوبه به تعداد مورد نیاز به کارشناسان متعهد، متخصص و ذیصلاح خود در مرکز و استانها، حکم بازرسی صادر خواهند نمود. این کارشناسان ضمن مراجعه به واحدهای اجرایی دستگاههای مشمول مصوبه، نحوه انجام امور را بررسی و نسبت به تهیه گزارش اقدام می‌نمایند. دستگاههای مشمول این مصوبه موظف به همکاری در جهت حسن اجرای مأموریت‌های محوله با کارشناسان اعزامی سازمان یا بازرسان استانداری می‌باشند.

تبصره ۲- کارشناسان و بازرسان منتخب پس از طی آموزشهای لازم با استفاده از چک لیستهای هماهنگ و استاندارد نسبت به انجام مأموریت محوله اقدام می‌نمایند.

تبصره ۳- استانداران می‌توانند از بین افراد صاحب صلاحیت و واجد شرایط، متعهد و متخصص دانشگاهی یا بازنشسته که داوطلب نظارت بر اجراء این مصوبه می‌باشند پس از تأیید ستاد برنامه‌ریزی تحول اداری استان، ناظر یا بازرس افتخاری، انتخاب و حکم صادر نمایند.

تبصره ۴- شورای اسلامی شهر، شهرستان و استان در صورت نیاز به نظارت مردمی، بازرسان واجد شرایط خود را به استاندار استان مربوط پیشنهاد می‌نمایند، تا به عنوان ناظر یا بازرس افتخاری با رعایت تبصره ۳ این ماده انتخاب و حکم صادر شود.

تشویق و تقدیر از مدیران و کارکنان موفق و برخورد قانونی با مدیران و کارکنانی که موجب نارضایتی مردم می‌گردند:

ماده ۱۲- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است جهت اعمال و تأثیر نظرات مردم و ارباب رجوع در وضعیت استخدامی کارکنان دستگاههای مشمول این مصوبه، نسبت به تهیه و تنظیم لوایح و مصوبات مربوط در زمینه تشویق و تنبیه کارکنان و رسیدگی به شکایات ارباب رجوع، حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این مصوبه، اقدام نماید. این مقررات باید به نحوی وضع شود که رعایت حقوق مردم و کسب رضایت ارباب رجوع در چارچوب مقررات موضوعه، در دستگاههای اجرایی را تأمین نماید.

تبصره: تا تصویب لوایح و مصوبات پیش‌بینی شده در ماده ۱۲، دستگاههای مشمول این مصوبه می‌توانند از محل اعتبارات بودجه جاری، مازاد درآمد موضوع تبصره ذیل ماده ۷۶ قانون برنامه سوم، اعتبارات خارج از شمول، و سایر منابع با استفاده از اختیارات مربوط نسبت به تشویق و پرداخت پاداش به مدیران و کارکنانی که در اجرای این مصوبه موجب جلب رضایت مردم می‌گردند، اقدام نمایند.

برای تسریع در انجام این تبصره، اختیارات لازم جهت پرداخت پاداش از طریق مقامات مسئول به مدیران استانی و رؤسای شهرستانها اعطاء گردد.

ماده ۱۳- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است نسبت به تهیه و تدوین دستورالعمل تشویق و تنبیه حاوی اعطای لوح، تحت عنوان جایزه تکریم، اعطای جوایز نقدی و همچنین برخوردهای قانونی به همراه چگونگی معرفی کارکنان و مدیران واحدهای اجرایی و سازمانها و مؤسسات در فضای محلی، منطقه‌ای و ملی که بیشترین و بهترین اقدامات را جهت کسب رضایت مردم و بهبود کیفیت خدمات خود انجام داده‌اند، اقدام نماید.

تبصره: ارباب رجوع و مراجعینی که پیشنهاد سازنده آنان در اصلاح روشهای انجام کار و رضایت مردم مؤثر واقع شده است نیز مشمول تشویق این ماده هستند.

ماده ۱۴- وزراء و رؤسای دستگاههای مستقل موظفند بر اساس گزارشهای واصله از نمایندگان خود و استانداران و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ضمن انجام تشویقها و تقدیرهای لازم، در مورد مدیران بی تفاوت و غیرمؤثر که موجبات رفع مشکلات مردم را فراهم نمی‌کنند، در صورت عدم توجه به تذکرات مربوط، نسبت به عزل آنها و انعکاس موضوع برحسب اهمیت در محیط سازمانی و خارج از آن و سایر برخوردهای قانونی، اقدام نمایند.

سایر موارد اجرایی:

ماده ۱۵- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است برای پیشگیری و مبارزه با ارتشاء و ریشه‌کنی آن در دستگاههای اجرایی، لایحه قانونی تشدید مبارزه با این پدیده مذموم را حداکثر ظرف سه ماه تهیه و به هیأت دولت تقدیم نماید.

ماده ۱۶- وزراء و رؤسای دستگاههای مشمول این مصوبه موظفند با فعال نمودن شوراهای و کمیسیونهای تحول اداری و معاونتها و مدیریتهای ذیربط نسبت به آموزش و توجیه مدیران، رؤسا و کارشناسان واحدهای مربوط اقدام نموده، پیگیری و اجرای این مصوبه را در اولویت اول دستگاه خود قرار دهند.

ماده ۱۷- در اجرای ماده ۱۶۷ قانون برنامه سوم توسعه، صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نسبت به اطلاع‌رسانی و فراگیرسازی مفاد این طرح اقدام می‌نماید.

ماده ۱۸- سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مسئول نظارت بر اجراء دقیق این مصوبه است، که از طریق مختلف (منجمله تشکیل جلسات مستمر با نمایندگان تام‌الاختیار دستگاههای اجرائی) گزارشهای پیشرفت مصوبه را اخذ و به رئیس‌جمهور گزارش نموده و در شورای عالی اداری مطرح می‌نماید و موارد عدم پیشرفت فعالیتها را از وزیر مربوطه در شورای مذکور پیگیری می‌نماید.

تبصره: استانداران مسئول پیگیری و نظارت بر اجراء موضوع این مصوبه در استان مربوطه هستند و ضمن در اولویت قراردادن موضوع، مساعدتهای لازم را اعمال و با تذکر مواردی که سستی یا بی‌تفاوتی نسبت به اجراء این مصوبه مشاهده می‌کنند، گزارش پیشرفت را به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و رئیس‌جمهور یا معاون اول ایشان ارائه می‌نمایند.

ماده ۱۹- دستگاههای اجرائی مشمول این مصوبه در صورت نیاز می‌توانند هزینه‌های اجرای این مصوبه را تا سقف اعتبارات مصوب در موافقتنامه‌های بودجه هزینه‌ای و سرمایه‌ای پیش‌بینی نمایند و در صورتیکه برای توسعه فن‌آوری اطلاعات و ارتباطات نیاز گسترده‌ای به امکانات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری باشد، چنانچه در بودجه مصوب پیش‌بینی نشده باشد با ارائه طرح و پروژه‌های مربوطه می‌توانند از اعتبارات پیش‌بینی شده در بند "الف" تبصره «۱۳» بودجه سال ۱۳۸۱ استفاده نمایند.

تبصره: دستگاههای اجرایی استانی می‌توانند برای اجرای این مصوبه با تأیید سازمان و مدیریت برنامه‌ریزی استان از اعتبارات مازاد درآمد موضوع تبصره ذیل ماده ۷۶ قانون برنامه سوم توسعه استفاده نمایند.

ماده ۲۰- دستگاههای اجرایی مشمول موظفند گزارش عملکرد خود را در خصوص این مصوبه هر سه ماه یکبار به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور ارسال و سازمان مذکور نیز موظف است، هر ۶ ماه یکبار اطلاعات واصله را جمع‌بندی و نتایج آن را بر حسب مورد به شورای عالی اداری گزارش نماید.

محمدستاری فر- معاون رئیس‌جمهور و دبیر شورای عالی اداری

دستورالعمل نحوه تشویق و تنبیه کارکنان موضوع مصوبه طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع

شورای عالی اداری در یکصد و هشتمین جلسه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۰ بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و در اجرای مواد ۸ و ۱۲ طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری (مصوبه شماره ۱۳/۱۸۵۴۰.ط مورخ ۱۳۸۱/۲/۱۰ شورای عالی اداری) دستورالعمل نحوه تشویق و تنبیه کارکنان را به شرح ذیل تصویب نمود:

(ماده ۱)

تعاریف:

مصوبه: منظور از مصوبه در این دستورالعمل مصوبه شماره ۱۳/۱۸۵۴۰.ط مورخ ۱۳۸۱/۲/۱۰ شورای عالی اداری در مورد طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری می باشد.

دستگاه اجرایی: کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات، شرکت های دولتی و شرکت ها و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر یا تصریح نام است از جمله نیروی انتظامی، شهرداری تهران و سایر شهرداری ها، بانک ها، شرکت های بیمه، همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و نهادهای انقلاب اسلامی که از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند.

ارباب رجوع: شخصی است که جهت دریافت خدمت یا کالا در چارچوب قوانین و مقررات عمومی به دستگاه های مشمول مصوبه مراجعه می نماید.

کارکنان: مستخدمین دولت اعم از رسمی و غیررسمی در کلیه سطوح شغلی که عهده دار انجام وظایف محوله از دستگاه متبوع خود می باشند.

ماده ۲: دستگاه های اجرایی موظفند نسبت به تعیین واحدهای سازمانی که مستقیماً به مردم خدمت و یا کالا ارائه می نمایند (نظیر واحدهای درمانی، خدماتی و اداری) اقدام و فرآیندهای مرتبط با ارباب رجوع را احصاء و مستند نمایند.

تبصره: واحدهای ستادی دستگاه های اجرایی و نظایر آن که به طور مستقیم با مردم و ارباب رجوع برای ارائه خدمات در تماس نمی باشند با تشخیص دستگاه مربوطه مشمول این مصوبه نمی گردند.

ماده ۳: واحد امور اداری (کارگزینی) بعد از جمع بندی سالانه نظرات ارباب رجوع (فرم ع-۱۳۱ (۷-۸۱) سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور) بر اساس اطلاعات فرم های ماهانه

سال گذشته در پایان اردیبهشت ماه هر سال، ۵ درصد از کارکنان که بیشترین درصد برخورد مناسب (مندرج در ستون ششم فرم مذکور) را با ارباب رجوع داشته‌اند به شرط اینکه هیچ‌گونه برخورد نامناسب نداشته باشند، انتخاب و جهت تشویق به رئیس دستگاه یا واحد سازمانی مربوط معرفی می‌نماید.

ماده ۴: کارکنانی که به شرح فوق‌الذکر انتخاب و مورد تأیید رئیس دستگاه یا واحد سازمانی ذیربط قرار گرفته‌اند از امتیازات ذیل برخوردار می‌شوند:

- تشویق و تقدیر با امضای رئیس دستگاه یا واحد سازمانی با درج در پرونده کارگزینی مستخدم حداکثر یک ماه حقوق و مزایا به عنوان پاداش موضوع ماده ۴۱ قانون استخدام کشوری و یا مقررات استخدامی دستگاه با توجه به سقف اعتبارات دستگاه

ماده ۵: مشخصات کارکنانی که مورد تشویق قرار گرفته‌اند به همراه مستندات مربوطه و گزارشی از عملکرد آنها حسب مورد به ستاد برنامه‌ریزی تحول اداری استان یا شورای تحول اداری ارسال می‌گردد.

ستاد برنامه‌ریزی تحول اداری استان یا شورای تحول اداری دستگاه از بین کارکنانی که بیشترین امتیاز را کسب نموده‌اند، ۳ نفر را به عنوان کارکنان نمونه در جلب رضایت ارباب رجوع انتخاب نموده و در مراسم جشنواره شهید رجایی (ره) معرفی و از امتیازات ذیل بهره‌مند خواهند شد:

- اعطای لوح تکریم ارباب رجوع با امضاء استاندار یا وزیر حسب مورد

- اعزام به سفر حج عمره و یا معادل ریالی آن

- بهره‌مندی از اولویت در استفاده از فرصت‌های آموزشی

- یکسال تعجیل در ارتقاء گروه (حداکثر ۳ بار در طول خدمت مستخدم)

ماده ۶: واحد امور اداری (کارگزینی) نظرات و پیشنهادات مراجعین که در فرم‌های نظرسنجی از ارباب رجوع (فرم ع-۱۲۸-۷-۸۱) سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) در زمینه حذف مراحل زائد، ادغام مراحل انجام کار و اصلاح روش‌های مورد عمل و یا سایر موارد مرتبط با طرح تکریم و ارتقاء سطح رضایتمندی مردم منعکس شده است را جمع‌بندی و به دبیرخانه شورای پذیرش و بررسی پیشنهادهای دستگاه (موضوع بخشنامه شماره ۱۹۵۹۴۰/۱۹۰۰ مورخ ۱۳۸۱/۱۰/۲۴ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور) ارسال می‌نماید تا مورد بررسی قرار گیرد.

در صورتی که پیشنهاد ارائه شده عملیاتی گردیده و موجبات افزایش سطح رضایتمندی مردم را فراهم آورد، بنا به پیشنهاد دبیرخانه شورای پذیرش و بررسی پیشنهادها و تأیید رئیس دستگاه یا مدیر واحد سازمانی به پیشنهاددهنده جوایزی همراه با تقدیرنامه اعطاء می‌گردد.

ماده ۷: رسیدگی به سوء عملکرد کارکنان در ارتباط با ارباب رجوع بر مبنای موارد ذیل صورت می‌گیرد:

- نتایج نظرسنجی از ارباب رجوع

- گزارش بازرسان طرح تکریم

- شکایات واصله از ارباب رجوع

- سایر سازوکارهای نظارتی

ماده ۸: واحد امور اداری (کارگزینی) مکلف است، ۵ درصد از کارکنانی که در ۳ ماه متوالی بیشترین تعداد برخورد نامناسب را بر اساس نتایج فرم جمع‌بندی ماهانه نظرات ارباب رجوع به شماره ع-۱۲۹ (۷-۸۱) سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور کسب کرده‌اند و یا بر اساس گزارش بازرس یا گزارش واحد رسیدگی به شکایات موجبات نارضایتی ارباب رجوع را فراهم نموده‌اند و تخلف آنان از مصادیق بند ۳ ماده ۸ قانون رسیدگی به تخلفات اداری تشخیص داده شده باشد با نظر بالاترین مقام دستگاه حسب مورد مشمول بندهای الف، ب و ج ماده ۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری نموده و یا پرونده آنان را به هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع نماید.

تبصره ۱: احکام مجازات‌های فوق‌الذکر با توجه به قانون رسیدگی به تخلفات اداری با امضاء وزیر یا رئیس سازمان مستقل، یا معاون یا مدیرکل (در صورت تفویض) بنا به پیشنهاد مدیر واحد مربوطه صادر خواهد شد.

تبصره ۲: در مورد کارکنان آزمایشی (مشمول قانون استخدام کشوری) که در یکسال بیش از سه ماه نسبت عدم رضایت ارباب رجوع در مورد آنان بیش از ۲۰ درصد باشد، ماده ۲۰ قانون فوق اعمال خواهد شد و یا حسب مقررات مربوط، حکم آزمایشی آنان لغو می‌گردد.

تبصره ۳: لازم است مدیران نسبت به تغییر شغل و یا معرفی جهت طی دوره‌های آموزشی مربوط برای کارکنانی که برخورد نامناسب با ارباب رجوع توسط آنان تداوم داشته باشد، اقدام نمایند.

ماده ۹): در صورتی که امتیاز واحد سازمانی تحت سرپرستی مدیری بر اساس گزارش بازرس طرح تکریم در سه نوبت متوالی در یکسال، نامطلوب تشخیص داده شود و یا نسبت عدم رضایت مراجعین در کل واحد سازمانی بر اساس ستون هفتم فرم جمع‌بندی سالانه نظرات ارباب‌رجوع بیش از ۲۰ درصد اعلام گردد یا گزارشات واصله از واحد رسیدگی به شکایات حاکی از عملکرد نامطلوب واحد سازمانی باشد، در مرحله اول بر اساس گزارش ستاد برنامه‌ریزی تحول اداری استان و یا شورای تحول اداری از طریق استاندار یا رئیس دستگاه مورد تذکر قرار می‌گیرد و در صورت تکرار در دوره‌های بعدی ارزشیابی، موضوع از طریق شورای تحول اداری دستگاه یا ستاد برنامه‌ریزی تحول اداری استان به وزیر یا رئیس دستگاه گزارش می‌شود تا اقدام لازم جهت تغییر شغل آنان (حداقل در یک سطح پایین‌تر) صورت گیرد.

ماده ۱۰): اعتبار مورد نیاز برای اجرای این مصوبه از محل اعتبارات برنامه‌های ذیربط و برنامه تحول اداری و اعتبارات خارج از شمول قابل تأمین و پرداخت خواهد بود.

محمد ستاری‌فر - معاون رئیس جمهور و دبیر شورای عالی اداری

آئین نامه اجرائی قانون رسیدگی به تخلفات اداری

(مصوب ۱۳۷۳/۷/۲۷ هیأت وزیران با اصلاحات بعدی)

فصل اول- تشکیلات ، وظایف و صلاحیت

ماده ۱- هیأت بدوی رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان- که در این آیین نامه هیأت بدوی نامیده می شود- در هر یک از دستگاههای موضوع ماده ۱۸ قانون رسیدگی به تخلفات اداری- که از این پس قانون نامیده می شود- با رعایت مفاد قانون مزبور و این آیین نامه تشکیل می شود. منظور از کارمندان کلیه کارکنان رسمی، ثابت، دائم، پیمانی و قراردادی است.

ماده ۲- هیأت تجدیدنظر رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان- که از این پس هیأت تجدیدنظر نامیده می شود- در مرکز هر وزارتخانه، سازمانهای مستقل دولتی، نهادهای انقلاب اسلامی، مجلس شورای اسلامی، مراکز بعضی از استانها به تشخیص هیأت عالی نظارت، همچنین در مرکز هر یک از دستگاههای زیر تشکیل می شود:

سازمان حج و زیارت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، شرکت مخابرات ایران، خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، سازمان بهزیستی کشور، سازمان ثبت احوال کشور، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران و بعضی از دانشگاههای کشور به تشخیص وزیران ذی ربط - حسب مورد.

تبصره ۱- سازمانهای مستقل دولتی موضوع این آیین نامه به شرح زیر هستند:

سازمانهای امور اداری و استخدامی کشور، سازمان برنامه و بودجه، سازمان تربیت بدنی، سازمان انرژی اتمی، سازمان حفاظت محیط زیست، سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران، دیوان محاسبات، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور، سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان ثبت اسناد و املاک کشور، سازمان قضایی نیروهای مسلح، سازمان پزشکی قانونی کشور، مجلس شورای اسلامی، نهاد ریاست جمهوری، شهرداری تهران، بنیاد شهید انقلاب اسلامی، بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، جمعیت هلال احمر، کمیته امداد امام خمینی، سازمان تأمین اجتماعی، جهاد دانشگاهی، نهضت سواد آموزی و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران.

(اصلاحی مورخ ۱۳۷۵/۳/۹ هیأت وزیران)

تبصره ۲- دستگاههای موضوع این ماده و تبصره یک آن، در صورت لزوم می توانند در مرکز خود هیأتهای متعدد تجدید نظر داشته باشند.

ماده ۳- انتصاب هریک از اعضای اصلی و علی البدل هیأتهای بدوی و تجدید نظر، با امضای شخص وزیر یا بالاترین مقام دستگاههای موضوع ماده ۲ این آیین نامه و تبصره های ۱ و ۳ آن و با رعایت شرایط مقرر در ماده ۶ قانون صورت می گیرد.

ماده ۴- هریک از دستگاههای یاد شده در تبصره ۱ ماده ۲ این آیین نامه در صورت داشتن واحد سازمانی در مراکز استانها می توانند نسبت به تشکیل هیأتهای بدوی در این مراکز اقدام نمایند.

ماده ۵- رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان حوزه هر استان تا زمانی که دستگاه متبوع آنان در مرکز آن استان هیأت بدوی تشکیل نداده است پس از کسب نظر وزیر یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه متبوع با هیأت بدوی متشکل در استان دیگر است.

تبصره - رسیدگی بدوی به تخلفات اداری کارمندان شهرداریها در هر شهرستان در صورت عدم تشکیل هیأت بدوی با هیأت بدوی متشکل در استانداری مربوط است.

ماده ۶- هریک از هیأتهای بدوی و تجدید نظر پس از تشکیل، از بین خود یک نفر رئیس یک نفر نایب رئیس و یک نفر دبیر تنظیم صورتجلسه ها و مکاتبه های خود انتخاب و تعیین می کنند.

تبصره - مکاتبه های هیأتها با امضای رئیس و در غیاب وی با امضای نایب رئیس معتبر است.

ماده ۷- هیأتهای بدوی و تجدید نظر موظفند بلافاصله پس از تشکیل، آغاز کار خود را به نحو مقتضی با ذکر نشانی از طریق واحد مربوط به اطلاع کارمندان خود برسانند.

ماده ۸- رسیدگی به تخلفات قبلی کارمندان مأمور مشروط بر اینکه بیش از یک سال از مأموریت آنها نگذشته باشد توسط هیأتهای بدوی و تجدید نظر دستگاه متبوع کارمند صورت می گیرد و دستگاه محل مأموریت مکلف به اجرای آن است. در صورتی که دستگاه محل مأموریت از اجرای رأی امتناع ورزد یا امکان اجرای رأی با توجه به شرایط خاص دستگاه یادشده موجود نباشد، دستگاه متبوع مستخدم می تواند رأساً نسبت به لغو حکم مأموریت اقدام کند و رأی صادر شده را به اجراء درآورد.

تبصره ۱- رسیدگی به تخلفاتی که در محل مأموریت واقع شده بر عهده هیأتهای محل مأموریت می باشد، ولی در صورتی که رأی صادره با اشکال اجرایی در دستگاه محل مأموریت کارمند مواجه شود (مانند

اخراج) نظر هیأت عالی نظارت در خصوص اجرا یا عدم اجرای آن برای هر دو دستگاه لازم الاتباع است. تبصره ۲- هیأت‌های بدوی و تجدید نظر در صورت لزوم از هیأت‌های وزارتخانه یا سازمان متبوع کارمند برای تکمیل مدارک و تحقیقات لازم کمک می‌گیرند. وزارتخانه یا سازمان متبوع کارمند نیز مکلف است در صورت اطلاع از تخلف قبلی کارمند و لزوم تعقیب وی، مدارک اتهام و نتیجه بررسی‌های خود را به وزارتخانه یا سازمان محل مأموریت اعلام کند.

تبصره ۳- رسیدگی به تخلفات کارمندان دولت، مأمور در شرکت‌های تعاونی دستگاه‌های اجرایی یا دستگاه‌هایی که مشمول قانون نیستند بر عهده هیأت‌های بدوی و تجدید نظر دستگاه متبوع آنان می‌باشد. ماده ۹- در موارد تعدد تخلفات کارمند در دستگاه‌های مختلفی که در آنها اشتغال داشته است، آخرین دستگاهی که کارمند به آن منتقل شده است (دستگاه متبوع وی)، صالح برای رسیدگی به اتهامات انتسابی و اجرای آرای قطعی صادره در خصوص وی است و می‌تواند به نحو مقتضی برای تکمیل مدارک و تحقیقات لازم از دستگاه‌های قبلی کمک بگیرد.

تبصره - دستگاه‌های قبلی و هیأت‌های قبلی و هیأت‌های آنها مکلفند همکاری‌های لازم را در اجرای مفاد این ماده معمول دارند.

ماده ۱۰- انجام وظیفه در هیأت‌ها با حفظ سمت و پست سازمانی صورت می‌گیرد و در صورت ضرورت با توجه به حجم کار، در دستگاه‌های مشمول قانون تعداد کافی پست سازمانی با تغییر عنوان پست‌های بلا تصدی موجود برای اعضای هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری با رعایت مقررات مربوط پیش‌بینی می‌شود.

ماده ۱۱- هیأت‌ها موظفند دفترهایی برای انجام امور مربوط تشکیل دهند و در صورت نیاز می‌توانند انجام امور دفتری خود را به کارگزینی دستگاه مربوط ارجاع نمایند. نامه‌های محرمانه هیأت‌ها باید بدون دخل و تصرف و بازبینی در اختیار هیأت‌ها گذاشته شود.

تبصره - مسئولین دستگاه‌ها مکلفند امکانات و نیروی انسانی مورد نیاز دفترهای یاد شده را تأمین کنند.

فصل دوم - شروع به رسیدگی

ماده ۱۲- گروه تحقیق موضوع ماده ۵ قانون متشکل از سه عضو است از بین افراد متأهل، متعهد، عامل به احکام اسلام، معتقد به نظام جمهوری اسلامی و اصل ولایت فقیه و دارای حداقل ۲۵ سال سن با تصویب

هیأت مربوط و حکم رئیس هیأت انتخاب می شوند. کارمند بودن دو عضو از سه عضو یاد شده الزامی است.

ماده ۱۳- هیأت‌های بدوی و تجدید نظر یک دستگاه می توانند از یک گروه تحقیق استفاده کنند، مشروط بر اینکه برای تحقیق در مرحله تجدید نظر در خصوص یک پرونده از همان گروه تحقیق که در رسیدگی بدوی همکاری داشته است استفاده نشود.

ماده ۱۴- گروه‌های تحقیق فقط درباره کارمندی می‌توانند تحقیق کنند که از طرف هیأت‌های بدوی یا تجدید نظر، بررسی وضع آنها به این گروه‌ها ارجاع شده باشد، همچنین تحقیق تنها در حدودی انجام می گیرد که هیأت‌ها معین می کنند.

تبصره ۱- هرگاه عضو گروه تحقیق قرابت نسبی یا سببی تا درجه دوم از طبقه سوم با متهم داشته باشد یا در دعوی طرح شده ذینفع باشد، یا با متهم دعوی حقوقی و جزایی داشته باشد حق تحقیق در مورد همان پرونده را ندارد.

تبصره ۲- استفاده نکردن از گروه تحقیق، مانع رسیدگی هیأت به پرونده اتهامی کارمند و صدور رأی نیست.

ماده ۱۵- هیأت‌های بدوی و تجدید نظر در صورت شکایت یا اعلام اشخاص، مدیران، سرپرستان اداری یا بازرشهای هیأت عالی نظارت، شروع به رسیدگی می کنند.

ماده ۱۶- کلیه کارمندان، مسئولان مربوط و رؤسای کارمند متهم به ارتکاب تخلف، مکلفند همکاریهای لازم را با هیأت‌ها بعمل آورده و مدارک، اسناد و اطلاعات مورد نیاز را در مهلت تعیین شده از طرف هیأت‌ها در اختیار آنها قرار دهند. در مورد اسناد طبقه بندی شده، رعایت مقررات و قوانین مربوط الزامی است. تبصره- در مواردیکه پرونده متهم در هیأت‌ها تحت رسیدگی است هرگونه تصمیم گیری نسبت به حالت استخدامی وی، منوط به کسب نظر از هیأت رسیدگی کننده است.

ماده ۱۷- هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری موظفند پس از انجام بررسیهای لازم، موارد اتهام را به طور کتبی به کارمند ابلاغ و پس از آن ده روز مهلت برای دفاع کارمند منظور کنند. این هیأت‌ها در صورت تقاضای کارمند، مدارک لازم را در اختیار وی قرار می دهند.

ماده ۱۸- متهم می تواند پس از اطلاع از موارد اتهام و در مهلت تعیین شده از سوی هیأت جواب کتبی و مدارکی را که در دفاع از خود دارد به هیأت تسلیم نماید، در غیر این صورت هیأت می تواند به موارد اتهام رسیدگی و رأی لازم را صادر کند.

تبصره- کارمند متهم می تواند به منظور ارائه مدارک دفاعی خود از هیأت مربوط، تقاضای تمدید مهلت کند. در این مورد، اتخاذ تصمیم با هیأت مربوط است و در هر حال مدت تمدید از ۵ روز نباید تجاوز کند.

فصل سوم - چگونگی رسیدگی به تخلفات

ماده ۱۹- رسیدگی به تخلفات اداری کارمندان پس از تکمیل پرونده صورت می گیرد و چنانچه هیأت حضور متهم را ضروری تشخیص دهد، در جلسه حضور می یابد.

تبصره - در صورت درخواست کتبی متهم برای دفاع حضوری، هیأت موظف است یک بار وی را برای حضور در جلسه دعوت کند.

ماده ۲۰- تشخیص تخلف و انطباق آن با یکی از موارد تخلفات مندرج در قانون، بر عهده هیأتهای رسیدگی کننده است.

ماده ۲۱- هیأت پس از اتمام رسیدگی و ملاحظه اسناد و مدارک موجود در پرونده و توجه کامل به مدافعات متهم و مواردی از جمله میزان زیان وارد شده (اعم از مادی و معنوی) به دولت یا اشخاص حقیقی یا حقوقی، آثار سوء اجتماعی و اداری، موقعیت و سوابق کارمند و وجود یا فقدان سوء نیت وی اقدام به صدور رأی و اتخاذ تصمیم میکند. رأی هیأتها باید مستدل و مستند به قانون و مقررات مربوط بوده و حاوی تخلفات منتسب به متهم، نام و نام خانوادگی و امضای اعضای رأی دهنده در زیر رأی صادر شده باشد.

ماده ۲۲- جلسه های هیأتها با شرکت سه نفر از اعضاء رسمیت می یابد و آرای آنها با نظر موافق حداقل دو نفر از اعضاء، معتبر است.

ماده ۲۳- آرای صادر شده توسط هیأتهای بدوی و تجدید نظر و احکام اخراج موضوع ماده ۱۷ قانون، به طور مستقیم و بلافاصله به اداره های کارگزینی یا دوایر مشابه دستگاههای ذیربط ارسال می شود. واحدهای یاد شده موظفند حداکثر ظرف ۳۰ روز از تاریخ صدور رأی، آراء و احکام صادر شده را به کارمندان مربوط ابلاغ نموده و مدارک آن را جهت درج در پرونده اتهامی به هیأت مربوط تحویل نمایند. در صورت سهل انگاری مسئولان کارگزینی یا امور اداری مربوط در ابلاغ آراء و احکام صادر شده به متهم، با آنان طبق قانون رفتار می شود، همچنین هرگونه خودداری یا جلوگیری از اجرای آرای هیأتها ممنوع است و با متخلفان طبق قانون رفتار می شود.

ماده ۲۴- هیأت‌های بدوی مکلفند قطعی یا قابل پژوهش بودن آراء، همچنین نشانی محل دریافت درخواست تجدید نظر را زیر آرای خود را درج کنند.

ماده ۲۵- درخواست تجدید نظر نسبت به آرای هیأت‌های بدوی باید به وسیله محکوم علیه یا نماینده قانونی وی ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ رأی، به زبان فارسی با ذکر دلایل به طور کتبی به اداره کارگزینی مربوط تسلیم و رسید اخذ شود، ملاک دریافت به موقع درخواست، تاریخ ثبت دفترهای کارگزینی مربوط است. **تبصره -** درخواست تجدید نظر نسبت به احکام اخراج موضوع ماده ۱۷ قانون مطابق تبصره ۱ ماده مذکور انجام می پذیرد.

ماده ۲۶- اداره‌های کارگزینی دستگاهها مکلفند درخواست اعتراض کارمند یا نماینده وی را در سریعترین زمان ممکن، برای رسیدگی به هیأت تجدید نظر مربوط ارسال کنند و در مواردی که رأی هیأت بدوی قابل تجدید نظر باشد، ولی متهم ظرف مهلت مقرر نسبت به آن درخواست تجدید نظر ننماید رأی صادرشده را از تاریخ پایان یافتن مهلت یاد شده اجرا کنند.

ماده ۲۷- کلیه هیأتها مکلفند در متن آرای قطعی صادر شده، مهلت یک ماهه شکایت به دیوان عدالت اداری را تصریح کنند.

ماده ۲۸- در صورتیکه کارمند متخلف در حالتی از حائلهای استخدامی باشد که اجرای فوری رأی قطعی درباره وی ممکن نباشد مراتب به هیأت عالی گزارش شده و رأی صادر شده نیز به محض حصول امکان، اجرا می شود.

ماده ۲۹- هیأتها در موارد لزوم می توانند در ارتباط با اتهامهای وارد شده به کارمندان از مراجع قضایی مربوط استعلام نظر کنند و مراجع یاد شده مکلفند حداکثر ظرف ۳۰ روز به استعلام هیأتها پاسخ دهند. **تبصره -** هیأتها مکلفند در موارد لزوم از وزارت اطلاعات استعلام نظر کنند و وزارت یاد شده موظف است ظرف ۱۰ روز به استعلام هیأتها پاسخ دهند.

ماده ۳۰- بلا تکلیف گذاردن مستخدمان دولت در موارد طرح پرونده اتهامی آنان در هیأتها یا صدور آرای غیرقطعی (قابل تجدید نظر) از سوی هیأت‌های بدوی و نیز در موارد نقض آرای قطعی هیأتها از سوی دیوان عدالت اداری یا هیأت عالی نظارت به هر عنوان مجوزی ندارد.

ماده ۳۱- فوت متهم موجب توقف رسیدگی و صدور رأی می شود و در صورتی که کارمند در طول تحمل مجازاتهای بندهای «ج»، «د» و «ز» ماده ۹ قانون فوت شود اعمال مجازاتهای یاد شده متوقف شده و

حالت استخدامی کارمند از زمان فوت به حالت قبلی از تعیین مجازات اعاده می گردد. حکم این ماده مانع از ارسال پرونده به مراجع قضایی در سایر موارد نیست.

تبصره - در صورتی که مستخدمی به استناد ماده ۱۷ قانون اخراج شده باشد و بعد از اعتراض به حکم مزبور و قبل از رسیدگی توسط هیأت تجدید نظر فوت کند، آثار حکم اخراج زایل و حالت کارمند به قبل از تعیین مجازات اعاده می شود.

ماده ۳۲- هیأت های بدوی و تجدید نظر مکلفند در سریعترین زمان ممکن به پرونده هایی که در هیأت های پاکسازی و بازسازی گذشته و هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری منجر به صدور رای قطعی نشده یا آرای قطعی توسط دیوان عدالت اداری یا هیأت عالی نظارت نقض شده رسیدگی کنند.

رسیدگی به این پرونده ها در مواردی که توسط هیأت های سابق پاکسازی یا بازسازی مورد رسیدگی قرار گرفته ولی آرای صادر شده به جهاتی قطعیت نیافته یا توسط دیوان عدالت اداری یا هیأت عالی نظارت نقض شده اند به عهده هیأت تجدید نظر است. در مواردی که توسط هیأت های سابق، رای لازم صادر نشده باشد این رسیدگی بر عهده هیأت بدوی است، چنانچه در خصوص تشخیص صلاحیت رسیدگی به پرونده های موضوع این ماده بین هیأت های بدوی و تجدید نظر اختلاف نظر باشد، حل اختلاف با هیأت عالی نظارت موضوع ماده ۳۷ این آیین نامه است. (اصلاحی ۱۳۸۴/۵/۱۸)

ماده ۳۳- هیأت های بدوی مکلفند در خصوص تعیین مرجع رسیدگی به اتهام های مدیران قبلاً مراتب را به اطلاع نماینده موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه برسانند. مرجع رسیدگی به این قبیل پرونده ها به پیشنهاد نماینده موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه و تأیید بالاترین مقام دستگاه های یاد شده در تبصره ۱ ماده ۲ این آیین نامه، هیأت بدوی استان مربوط یا هیأت های متشکل در مرکز دستگاه است.

فصل چهارم - هماهنگی و نظارت

ماده ۳۴- برای ایجاد هماهنگی و نظارت بر کار هیأت ها، هر یک از وزیران و بالاترین مقامات دستگاه های یاد شده در تبصره ۱ ماده ۲ این آیین نامه، یک نفر را به عنوان نماینده خود را که بطور مستقیم زیر نظر آنان فعالیت می کند برای هماهنگی هیأت های آن دستگاه تعیین و به سازمان امور اداری و استخدامی کشور معرفی می کنند.

ماده ۳۵- وظایف، اختیارات و مسئولیت های هر یک از نمایندگان موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه به شرح زیر است:

۱- برگزاری جلسه های هماهنگی بین هیأت های وزارتخانه یا سازمان متبوع در فاصله های زمانی مناسب.
۲- بازرسی از چگونگی کار هیأت های مربوط در تهران و شهرستانها و تهیه گزارش لازم برای وزیر یا بالاترین مقام دستگاه متبوع به ویژه در مواردی که گزارشی از کم کاری و غرض ورزی آنها دریافت می کنند و ارسال یک نسخه از آن به هیأت عالی نظارت.

۳- نظارت بر فعالیت هیأتها در تهران و شهرستانها و راهنمایی و هدایت و آموزش آنها به منظور اجرای هرچه صحیح تر قانون.

۴- بررسی صلاحیت اعضای هیأتها و گروه های تحقیق و ارسال گزارش از موارد احتمالی عدم صلاحیت به وزیر یا بالاترین مقام دستگاه متبوع و نیز هیأت عالی نظارت.

۵- ارائه نقطه نظرها و پیشنهادهای هیأتها به مراجع ذیربط برای رفع اشکالها و بهبود فعالیت هیأتها.
۶- تهیه گزارشهای ماهانه از کار هیأت های مربوط و ارسال آنها به هیأت عالی نظارت همراه با یک نسخه از کلیه آرای صادره شده به منظور:

الف - جمع بندی و تهیه گزارشهای دوره ای لازم برای اطلاع مسئولان ذیربط.

ب - تجزیه و تحلیل کار هیأتها از نظر کیفی و کمی در خصوص آثار ناشی از اجرای صحیح و دقیق قانون در اصلاح بافت نیروی انسانی دستگاههای اجرایی.

ج - بررسی آرای صادر شده و راهنمایی هیأتها در موارد لزوم.

۷- انجام پیگیری لازم جهت رفع مشکلات و نیازهای مربوط به تأمین نیروی انسانی و تدارکاتی هیأتها برای تسهیل در کار آنها.

۸- بررسی و تجزیه و تحلیل نتیجه کار هیأتها در وزارتخانه یا سازمان متبوع در تهران و شهرستانها و آثار این فعالیتها در سالم سازی محیط اداره های تابع و ارسال آنها برای وزیر یا بالاترین مقام دستگاه متبوع و هیأت عالی نظارت در فاصله های شش ماه و یک ساله.

۹- دادن پیشنهاد به وزیر یا بالاترین مقام دستگاه متبوع جهت ایجاد شعبه یا شعبه هایی از هیأتها در مراکز یا استانها یا تعطیل کار بعضی از شعبه ها با توجه به حجم نیروی انسانی واحدهای مربوط به منظور پوشش مناسب در کلیه واحدهای تابع و وابسته.

۱۰- حضور مستقیم در جلسه های نماینده موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه، جهت اطلاع از آخرین نقطه نظرها و تأمین هماهنگی هرچه بیشتر در کار هیأت های مربوط.

۱۱- ارتباط با دیوان عدالت اداری و تمرکز این تماسها در مرکز، به منظور ایجاد هماهنگی لازم با دیوان مزبور.

تبصره - برای انجام وظایف یاد شده در این ماده، دفتری با عنوان «دفتر هماهنگی هیأت ها» در هر یک از دستگاه های مندرج در تبصره ماده ۱ آیین نامه زیر نظر نماینده موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه ایجاد می شود. **ماده ۳۶-** کلیه هیأت های بدوی و تجدید نظر، همچنین واحدهای وابسته به دستگاه های مربوط مکلفند با نماینده موضوع ماده ۳۴ دستگاه های متبوع، همکاری های لازم را معمول دارند.

ماده ۳۷- «هیأت عالی نظارت» - موضوع ماده ۲۲ قانون- مرکب از سه نفر از بین نمایندگان موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه به پیشنهاد دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور و تصویب هیأت وزیران و یک نماینده از قوه قضاییه به ریاست دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور تشکیل می شود. (اصلاحی ۱۳۸۱/۹/۱۱)

تبصره - آیین نامه مربوط به چگونگی کار هیأت عالی نظارت به تصویب هیأت یاد شده میرسد.

ماده ۳۸- هیأت های موضوع قانون و کلیه دستگاه های اجرایی کشور مکلفند با هیأت عالی نظارت، هماهنگی و همکاری های لازم را معمول دارند و ودارک لازم را در اختیار هیأت یاد شده قرار دهند.

ماده ۳۹- کلیه هیأت های رسیدگی کننده مکلفند جهت صدور آرا از فرم های مخصوصی که از طرف دفتر هماهنگی و نظارت بر امر رسیدگی به تخلفات اداری (دبیر خانه هیأت عالی نظارت تهیه و ابلاغ می شود استفاده کنند.

ماده ۴۰- در صورت انحلال هیأتی توسط هیأت عالی نظارت مراتب به اطلاع بالاترین مقام دستگاه مربوط میرسد و مقام مزبور موظف است حداکثر ظرف ۳۰ روز نسبت به تشکیل هیأت جدید اقدام و پرونده های مربوط را جهت رسیدگی به آن هیأت ارجاع نماید.

ماده ۴۱- برای رسیدگی به پرونده اتهامی اعضای هیأت های موضوع تبصره ۱ ماده ۲۲ قانون، هیأت عالی نظارت حسب مورد یکی از هیأت های موجود را تعیین کرده و پرونده مورد نظر را به آن هیأت ارجاع میکند و هیأت تعیین شده مکلف به رسیدگی است.

فصل پنجم - سایر مقررات

ماده ۴۲- هیأت‌های بدوی و تجدید نظر مکلفند هر ماه یک بار، گزارشی از فعالیتهای خود را که دارای تعداد آرای صادر شده و پرونده های تحت رسیدگی و موضوع های طرح شده است همراه با یک نسخه از آرای صادر شده به نماینده موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه در دستگاه متبوع ارائه دهند. هیأت‌های بدوی و تجدید نظر مستقر در هر استان موظفند یک نسخه از گزارش یادشده را برای اطلاع استاندار به استانداری مربوط ارسال کنند.

ماده ۴۳- برقراری مقرری یاد شده در ماده ۱۱ قانون، مستلزم تقاضای کارمند و در غیاب یا فوت او، مستلزم تقاضای وراث قانونی وی است که پس از بررسی و یا تشخیص و تأیید هیأت تجدیدنظر مربوط انجام می پذیرد. ملاک ۱۵ سال سابقه و ۵۰ سال سن مربوط به زمان صدور رأی است

تبصره ۱- هیأت تجدیدنظر هر سال یکبار وضع معیشت خانواده این قبیل افراد را بررسی کرده و با توجه به نتایج بررسی، نسبت به قطع یا کاهش یا افزایش مقرری یادشده با رعایت حداکثر مقرر، تصمیم مقتضی را اتخاذ کرده و گزارش آن را به هیأت عالی نظارت ارسال میکند.

تبصره ۲- مقررات مربوط به برقراری حقوق وظیفه در مورد وراث، در مورد افراد خانواده کارمند منفصل نیز باید رعایت شود.

ماده ۴۴- اعضای هیأت عالی نظارت، هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری، نمایندگان موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه و کارکنان دفترهای آنها و دفتر هماهنگی بازرسی و نظارت بر امر رسیدگی به تخلفات اداری، اعضای گروههای تحقیق و بازرسی هیأت عالی نظارت، در مدتی که در مشاغل یاد شده انجام وظیفه می کنند از فوق العاده شغل اضافی علاوه بر فوق العاده جذب استحقاقی تا ۵۰٪ برخوردار می شوند، که در هر حال میزان فوق العاده شغل افراد یادشده از ۵۰٪ تجاوز نمی کند.

تبصره ۳- میزان فوق العاده مزبور با توجه به حجم و وظایف و مسئولیتهای محول شده با پیشنهاد شورای حقوق و دستمزد و تصویب هیأت وزیران تعیین می شود

ماده ۴۵- هیأت‌ها موظفند اسامی و مشخصات اعضای اصلی و علی البدل و تغییرات آنها را همواره از طریق نمایندگان موضوع ماده ۳۴ این آیین نامه به هیأت عالی نظارت اعلام کنند

ماده ۴۶- اداره های کارگزینی مکلفند یک نسخه از احکام کارگزینی مربوط به کارمندانی را که محکوم به بازنشستگی، باز خرید، اخراج یا انفصال دایم از خدمات دولتی می شوند به سازمان امور اداری و استخدامی کشور ارسال کنند.

ماده ۴۷- این تصویب نامه جایگزین تصویب نامه شماره ۲۵۲۲۷/ت ۲۷۵ مورخ ۱۳۷۳/۷/۱۶ می شود.

آیین نامه اجرایی بند “ی” ماده ۱۰۴ قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۵/۹/۱۲ بنا به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موضوع نامه شماره ۵۱۲۹۷/۱۰۰ مورخ ۱۳۸۵/۳/۳۱ سازمان یاد شده و به استناد بند “ی” ماده (۱۰۴) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران-مصوب ۱۳۸۳-، آیین نامه اجرایی بند یاد شده رابه شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- منظور از دستگاه در این آیین نامه، تمام دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است.

ماده ۲- اعتبارات موضوع این آیین نامه از قبیل اعتبارات هزینه ای (جاری) و درآمدهای اختصاصی و اعتبارات تملک داراییهای سرمایه ای (عمرانی) است.

تبصره- هزینه کردن اعتبارات یاد شده برای امور عمرانی ممنوع می باشد.

ماده ۳- تمام دستگاهها مجاز هستند تا نیم درصد (۰/۵٪) از اعتبارات خود را برای انجام امور فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی در جهت ترویج فضایل اخلاقی و معارف اسلامی کارکنان خود از جمله فرهنگ ایثار و شهادت هزینه کنند.

ماده ۴- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است عناوین فعالیتهای فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی رابه ترتیب اولویت مشخص و ظرف یک ماه پس از ابلاغ این آیین نامه به دستگاهها اعلام نماید.

ماده ۵- موسسات و شرکتهای دارای مجمع عمومی موظف هستند اعتبار موضوع این آیین نامه را در موافقتنامه های مورد مبادله با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا استان حسب مورد مشخص و اعلام کنند.

ماده ۶- دستگاهها مجاز هستند برای تحقق اهداف این آیین نامه نسبت به انعقاد قرارداد برای استفاده از خدمات یا خرید محصولات از موسسات فرهنگی، هنری، سینمایی، مطبوعاتی، ناشران و سایر صنوف فرهنگی- هنری اقدام کنند.

ماده ۷- در هر دستگاه کارگروهی به تشخیص بالاترین مقام دستگاه به ریاست یکی از معاونین دستگاه و عضویت مدیر کل روابط عمومی (یا عناوین مشابه) برای پیشبرد اهداف ماده (۱۰۴) قانون برنامه چهارم توسعه و این آیین نامه تشکیل می گردد.

ماده ۸- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مکلف است عملکرد دستگاهها را در اجرای این آیین نامه سالانه به هیئت وزیران ارایه نماید. دستگاهها نیز مکلف به ارایه اطلاعات به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می باشند.

پرویز داودی- معاون اول رئیس جمهور

نظامنامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد (مصوبه شماره ۶۳۳۰/۹۲/۲۰۶ مورخ ۵/۴/۱۳۹۲)

شورای عالی اداری)

تمامی وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات، شرکت های دولتی، شهرداری ها، بانک ها، شرکت های بیمه، تمامی شرکت هایی که شمول قانون بر آن ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاه هایی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند.

شورای عالی اداری در یکصد و شصت و ششمین جلسه مورخ ۲۷/۳/۱۳۹۲ بنا به پیشنهاد مشترک نهاد ریاست جمهوری و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور، به استناد ماده ۱۱۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، "نظامنامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد" را به شرح ذیل تصویب نمود:

۱- تعاریف:

در این تصویب نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

ارتباط مردمی: تعامل مفید، مؤثر، روان و کارآمد بین مردم و مسئولین اعم از حضوری و غیرحضوری
پاسخگویی: پذیرش مسئولیت نتایج و پیامدهای حاصل از عملکرد دستگا ها و ارایه پاسخ شفاف در قبال وظایف انجام شده و نشده به ذی نفعان.

شکایت: درخواست احقاق حق شهروندان از نقض یا نقص قوانین و مقررات، عدم اجرای ضوابط در دستگاه های اجرایی و میزان کمیت و کیفیت ارایه خدمات در مقایسه با استانداردهای خدمات عمومی.
درخواست: تقاضای تعلق گرفتن خدمات یا شمولیت قانون، آیین نامه و دستورالعمل به فرد یا گروه خاص.

مشاهدات (گزارش ها): عبارت است از بیان واقعیتی که اطلاع دادن آن دارای منفعتی برای خود، دیگران و یا آحاد جامعه باشد.

مشاوره و راهنمایی: برقراری ارتباط به منظور آگاهی بخشی و هدایت منطقی متقاضیان بر اساس قوانین و مقررات و رویه های جاری و کمک جهت حل مشکل.

ابراز احساسات: عبارت است از بیان مکنونات قلبی مردم به مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و رییس جمهور محترم به شکل هنرمندانه در قالب شعر، نقاشی، دکلمه و...

ایده و پیشنهاد: عبارت است از ارایه هر گونه فکر و روش جدیدی که در راستای مشارکت مردم در اداره هر چه بهتر امور کشور منجر به ایجاد یک تحول یا تسریع در وقت، سرعت ارایه خدمات و کاهش هزینه ها گردد.

سامد: منظور "سامانه الکترونیکی ارتباط مردم و دولت" می باشد.

مرکز: منظور مرکز ارتباطات مردمی نهاد ریاست جمهوری است که از تغییر نام "مرکز پاسخگویی به شکایات نهاد ریاست جمهوری" ایجاد می شود.

دستگاه های اجرایی: منظور "کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات، شرکت های دولتی، شهرداری ها، بانک ها، شرکت های بیمه، تمامی شرکت هایی که شمول قانون بر آن ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاه هایی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند" است.

دفاتر: منظور "دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی" است.

دفاتر ستادی: منظور "دفتر حوزه وزارتی وزارتخانه، حوزه ریاست سازمان و دفتر استاندار" است.

میز ارتباطات مردمی: منظور تشکیل میزی با ادغام میز رسیدگی به شکایات (موضوع نظام نامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم) و میز خدمت (موضوع مصوبه معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور) است.

مورد: آنچه که از طریق متقاضیان مطرح می شود، همچون درخواست، شکایت، انتقال، پیشنهاد، ایده، تقدیری و تشکر، طرح، ابراز احساسات و گزارش های مردمی.

ثبت خدمت: درج خدمات ارایه شده به متقاضی در سیستم سامد.

نظارت: فرایند رصد منظم، دقیق و مداوم فعالیت ها، مشاهده و آگاهی از عملکرد دستگاه های اجرایی و ثبت انطباق آن با شاخص ها و استانداردهای کمی و کیفی در حوزه ارتباطات مردمی.

ارزیابی: فرایند سنجش، قضاوت و ارزش گذاری عملکرد اجرایی در سه سطح سازمان، مدیران و کارکنان در حوزه ارتباطات مردمی، در قالب آیین نامه اجرایی مواد ۸۱ و ۸۲ قانون مدیریت خدمات کشوری.

۲- اهداف:

(۲-۱) افزایش مشارکت مردمی در نظارت همگانی و تقویت و تثبیت اعتماد مردم به دولت.

(۲-۲) افزایش رضایت مردم از طریق ارتقای کیفیت پاسخگویی دستگاه ها و سازمان ها.

- ۲-۳) افزایش فرهنگ و روحیه مردم داری در مدیران و کارکنان دستگاه های اجرایی و نقش ارتباطات مردمی در تصمیم سازی های رییس جمهور و دولت
- ۲-۴) افزایش سرعت در رسیدگی با بهره گیری از سیستم سامد و ضریب نفوذ الکترونیکی ارتباطات مردمی در کشور.
- ۲-۵) ایجاد هماهنگی، وحدت رویه و مدیریت یکپارچه امور ارتباطات مردمی.
- ۲-۶) تمرکززدایی در رسیدگی به مطالبات مردم.

۳- ارکان:

- ۳-۱) مرکز ارتباطات مردمی نهاد ریاست جمهوری

وظایف:

- ۱- برنامه ریزی کلان، هماهنگی و نظارت بر حسن اجرای نظام ارتباطات مردمی در دستگاه های اجرایی.
- ۲- انجام هماهنگی های لازم در خصوص یکسان سازی فرآیند ارتباطات مردمی در سطح قوای مجریه، مقننه، قضاییه و سایر نهادهای عمومی.
- ۳- استفاده از الگوی سفرهای استانی برای ارتباطات مردمی.
- ۳-۲) ستادهای استانی ارتباطات مردمی
- مرکز موظف است به منظور بهره گیری کامل از ظرفیت وزارتخانه ها، سازمان ها و دستگاه های اجرایی استانی برای ایجاد بستر مناسب در خصوص ارتباط نزدیک مردم و مسئولین، تغییر رویکرد از تصدی گری به نظارت، ارتقای پاسخگویی همراه با تکریم و حفظ کرامت انسانی متقاضیان، حذف بروکراسی زاید، در دسترس بودن مسئولین و دیدار چهره به چهره با مردم؛ هر ماهه ستادهای ارتباطات مردمی را با حضور نمایندگان تام الاختیار وزراء، رؤسای سازمان ها و مسئولین استانی، در مراکز استان ها برگزار نماید.
- ۳-۳) دفاتر مدیریت عملکرد
- دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی و استانداری ها، با مرکز در اجرای این نظام نامه همکاری می کنند.

۳-۴) مدیریت شبانه

مرکز موظف است به منظور نظارت بر عملکرد مدیریت شبانه دستگاه های اجرایی و پیگیری موارد مطروحه از سوی دفتر مقام معظم رهبری، دفتر ریاست جمهوری و دفتر معاون اول رئیس جمهور، نسبت به برقراری مدیریت شبانه نهاد ریاست جمهوری اقدام نماید.

مرکز موظف است فهرست دستگاه های اجرایی و واحدهای عملیاتی، که باید نوبت کاری شبانه داشته باشند را در اجرای ماده ۷۱ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، به تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور برساند.

تبصره: فرمانداری ها موظفند لیست مدیریت شبانه خود را به دفتر استاندار ارسال نمایند.

۳-۵) میز ارتباطات مردمی در شهرستان ها، فرمانداری های ویژه و مراکز استان ها

۴- فرایند ارتباطات مردمی:

ارتباط مردمی در چهار سطح شهرستان (روستا، بخش و شهر)، استان، دستگاه و ملی به صورت زیر انجام می گردد:

سطح شهرستان و فرمانداری ویژه

۱-۴) به منظور پاسخگویی سریع و شفاف به ارباب رجوع در هر شهرستان و فرمانداری ویژه، واحد ارتباط مردمی تحت عنوان میز ارتباطات مردمی با مسئولیت فرماندار تشکیل می گردد.

تبصره: فرمانداران موظفند متناسب با جمعیت شهرستان و تعداد مراجعین، کارکنانی را از مجموعه نیروی انسانی فرمانداری با ویژگی هایی نظیر سعه صدر، گشاده رویی، خوش برخورد، مسلط به امور اداری و مورد تأیید حراست، جهت خدمت در میز ارتباطات مردمی تعیین نمایند.

۲-۴) کلیه امور مربوط به ارتباطات مردمی اعم از ثبت مورد، مشاوره و راهنمایی، خدمت و... باید در بستر سامد انجام پذیرد.

۳-۴) کلیه ادارات در سطح شهرستان باید به سیستم سامد متصل گردند.

۴-۴) تمامی موارد مربوط به امور مراجعین نظیر:

- ارایه اطلاعات و راهنمایی های لازم،

- دریافت مدارک و درخواست های مراجعین،

- انجام درخواست متقاضیان در صورت امکان و یا اعلام تاریخ مراجعه بعدی یا زمان ارایه خدمت نهایی،
- ارایه خدمات غیرقابل عرضه در دفاتر پیشخوان شهری و روستایی،
- هدایت مراجعین به واحدهای مرتبط در موارد بسیار ضروری، پس از انجام هماهنگی با واحد اقدام کننده ذیربط،
- دریافت نتایج اقدامات انجام شده از واحدهای ذیربط و اعلام آن به مراجعین و... توسط میز ارتباطات مردمی، مشاوره و انجام می شود.
- ۴-۵) هر گونه ارجاع یا اقدامی باید به نحو مقتضی از طریق قابلیت های سامد و فناوری های نوین ارتباطی از قبیل پیامک، پست الکترونیکی و ... به متقاضی، اطلاع رسانی گردد.

سطح استانی:

- ۴-۶) به منظور پاسخگویی سریع و صحیح به مردم، میز ارتباطات مردمی در دستگاه های اجرایی سطح استان با مسئولیت مدیر کل یا رئیس سازمان استان تشکیل می گردد.
- ۴-۷) کلیه دستگاه های اجرایی در سطح استان باید به سیستم سامد متصل بوده و تمامی امور ارتباطات مردمی نیز در این بستر صورت پذیرد.
- ۴-۸) میز ارتباطات مردمی مستقر در دستگاه های اجرایی استان صرفاً مجاز به ثبت و اقدام موارد، با توجه به شرح وظایف دستگاه می باشند.
- ۴-۹) هر گونه ارجاع و یا اقدامی باید بر اساس قابلیت های سامد به نحو مقتضی، به متقاضی اطلاع رسانی گردد.
- ۴-۱۰) در صورتی که اجابت درخواست خارج از توان و اختیارات دستگاه های اجرایی استان بوده و نیازمند کسب مجوز و یا اعتبار از وزارتخانه یا سازمان باشد، باید مورد را به وزارتخانه یا سازمان ارجاع نمایند.
- ۴-۱۱) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها مسئول نظارت بر فرایند ارتباطات مردمی در سطح استان و شهرستان می باشند.
- ۴-۱۲) دفاتر استانداری ها در سفرهای استانی، موظف به دایر نمودن ستاد پردازش الکترونیکی نامه ها بر اساس دستورالعمل ابلاغی از سوی مرکز می باشند.

سطح دستگاهی

- ۱۳-۴) میز ارتباطات مردمی در کلیه دستگاه‌های اجرایی با مسئولیت مدیران کل دفاتر، در محل مناسب و قابل دسترس مراجعین تشکیل می‌گردد.
- ۱۴-۴) میز ارتباطات مردمی مستقر در دستگاه‌های اجرایی به سیستم سامد متصل بوده و کلیه امور ارتباطات مردمی در بستر سامد انجام می‌پذیرد.
- ۱۵-۴) میز ارتباطات مردمی مستقر در دستگاه‌های اجرایی، فقط می‌توانند آن دسته از مواردی که در حیطه شرح وظایف سازمانی باشد را ثبت و اقدام نمایند.
- ۱۶-۴) دفاتر دستگاه‌های اجرایی به عنوان رابط بین دستگاه و مذکر، موظفند ضمن همکاری با مرکز، موارد را از طریق سامد دریافت و اقدام نمایند.
- ۱۷-۴) کلیه ارجاعات و اقدامات صورت پذیرفته باید بر اساس قابلیت‌های سامد به اطلاع متقاضی رسانده شود.

سطح ملی (نهاد ریاست جمهوری):

- ۱۸-۴) کلیه موارد با ماهیت درخواست، باید به مبادی ذی ربط راهنمایی و ارجاع گردد.
- ۱۹-۴) به منظور رسیدگی به ایده‌ها و پیشنهادهای مردمی، مرکز موظف است کارگروه ویژه‌ای را تشکیل دهد.
- ۲۰-۴) ایده‌ها و پیشنهادهای بررسی شده در کمیته مذکور، متناسب با ماهیت و محتوا به دستگاه اجرایی مربوط ارجاع می‌گردد.
- ۲۱-۴) دستگاه اجرایی پس از بررسی ایده و پیشنهادهای واصله از مرکز، نتیجه بررسی را به پیشنهاد دهنده و مرکز اطلاع و در صورت لزوم اقدامات تکمیلی برای تحقق پیشنهادها را انجام می‌دهد.
- ۲۲-۴) مرکز مسئولیت نظارت بر فرآیند رسیدگی به ایده‌ها و پیشنهادها را در دستگاه‌های اجرایی بر عهده دارد.
- ۲۳-۴) نظارت بر حسن جریان امور (فرآیند و سطوح) توسط مرکز صورت می‌پذیرد و سامانه ۶۱۳۳، سامانه نظارت بر سامد خواهد بود.

۴-۲۴) مرکز موظف است نسبت به راه اندازی سیستم سامد در معاونت های رییس جمهور و دفاتر مستقر در نهاد ریاست جمهوری اقدام نموده تا کلیه امور ارتباطات مردمی در بستر سامد ثبت و به کارتابل الکترونیکی مرکز ارجاع گردد.

۴-۲۵) مرکز موظف است فرایند ابلاغ پی نوشت ریاست جمهوری در بستر سامد را فراهم نماید.

۵- ابزار و تجهیزات

الف) سامد:

۵-۱) شماره تلفن سه شماره ای ۱۱۱ جهت ارتباط مردم اقصی نقاط کشور با دولت به صورت رایگان تعیین می گردد.

۵-۲) ثبت تمام امور مربوط به ارتباطات مردمی در کلیه سطوح، در بستر سامانه جامع و یکپارچه الکترونیکی ارتباط مردم و دولت (سامد)، الزامی می باشد.

۵-۳) با توجه به ماده ۱۱ تصویب نامه شماره ۸۱۸۳۹/ت/۴۴۲۹۴ مورخ ۱۳۹۰/۴/۱۹ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی، ارایه هر گونه خدمت به متقاضی، منوط به دریافت شماره ملی می باشد. ۵-۴) مرکز با توجه به استقرار سامد، از پذیرش موارد مکتوب (به صورت سنتی) پرهیز نموده و باید متقاضیان را جهت بهره گیری از خدمات سامد و تلفن ۱۱۱ راهنمایی نماید.

ب) سایت:

۵-۵) دستگاه های اجرایی موظفند امکان ثبت مورد اعم از درخواست، شکایت، ایده، پیشنهاد و... را در درگاه اینترنتی فراهم نمایند.

۶- ارتقا و توسعه سامد

۶-۱) مرکز موظف است به منظور رسیدگی به موارد ثبت شده در سامد برای کلیه وزراء، رؤسای سازمان ها، استانداران و معاونین آنان، کارتابل الکترونیکی ایجاد نماید.

۶-۲) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است نسبت به استقرار و توسعه شبکه دولت الکترونیک به منظور تعمیق سامد تا سطح شهرستان، طبق این نظام نامه اقدام نماید.

۳-۶) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است زمینه ارتباط بین سامد (تلفن ۱۱۱) و سایر تلفن های سه شماره ای ضروری و خدمات رسان را با هماهنگی مرکز فراهم نماید.

۴-۶) دستگاه های اجرایی موظفند "ارتباط سامد با سایر اتوماسیون های دستگاه های ذیربط" را ظرف مدت ۲ ماه پس از تصویب این نظام نامه فراهم نمایند.

۵-۶) دستگاه های اجرایی موظفند ظرف شش ماه از تصویب این نظام نامه، مرکز تماس دستگاه را به گونه ای ایجاد یا ارتقاء دهند که جوابگوی کلیه نیازهای ارتباط مردمی، اعم از پذیرش، مشاوره و راهنمایی، استعلام، اطلاع رسانی و ... بوده، قابلیت شبکه شدن با مرکز سایر دستگاه ها را داشته باشد.

۶-۶) مرکز بر اساس جمعیت و سایر شاخص های فعالیت های سامد در هر استان، تشکیلات تفصیلی مناسب را در قالب تشکیلات دفاتر مدیریت عملکرد، تنظیم و برای تأیید به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور پیشنهاد می نماید.

۷- آموزش:

۱-۷) مرکز موظف است با هماهنگی روابط عمومی دستگاه های اجرایی و سازمان صدا و سیما، نسبت به معرفی سامد و شماره تلفن های ۱۱۱ و ۶۱۳۳ به طرق مقتضی اقدام نماید.

۲-۷) مرکز موظف است در راستای اجرای ماده ۵۹ قانون مدیریت خدمات کشوری، برنامه آموزشی خود را به تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور برساند.

۸- سازمان کار:

۱-۸) سیاستگذاری، هدایت و تصویب مقررات و ضوابط لازم برای ارتقای ارتباطات مردمی در نظام اداری، به پیشنهاد نهاد ریاست جمهوری و پس از تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور، به عهده شورای عالی اداری است.

۲-۸) مرکز موظف است کلیه موارد واصله به نهاد ریاست جمهوری، اعم از پستی، حضوری، ایمیل، دورنگار، سفرهای استانی و... را با بهره گیری از ظرفیت دستگاه های اجرایی و دفاتر استانداری ها، پردازش نماید.

۸-۳) مسئولین دستگاه های اجرایی مشول این مصوبه، حسب مورد موظفند در راستای مصوبه شماره ۳۴۱۲۷/ت/۳۳۸۰۲ مورخ ۱۳۸۴/۶/۹ هیأت وزیران، برنامه دیدار عمومی و ملاقات چهره به چهره با مردم را در روز و زمان مشخص (یک روز در هفته)، تعیین و از طریق رسانه های گروهی به اطلاع مردم برسانند.

۸-۴) به منظور بهره گیری از ظرفیت سامد، استانداران موظفند علاوه بر انجام ملاقات مردمی هفتگی، به همراه مسئولیت ذیربط دستگاه های اجرایی، جهت پاسخگویی مستقیم به مردم در محل استقرار سامد در استانداری حضور یابند.

۹- اختیارات:

۹-۱) مرکز موظف است در صورت صلاحدید نسبت به تشکیل جلسات حل مسئله با حضور ذینفع و دستگاه های اجرایی مرتبط اقدام نموده و در صورت استنکاف یا تعلل دستگاه های اجرایی از اجرای تصمیمات متخذ، مرکز می تواند شاکیان را به مراجع ذیصلاح جهت اقامه دعوی معرفی نماید.

۹-۲) ایرانیان مقیم خارج از کشور می توانند با استفاده از امکانات فراهم شده در این نظام نامه، شکایت، درخواست ها، پیشنهادات و گزارش های خود را به مرکز ارسال نمایند.

۱۰- مسئولیت ها:

۱۰-۱) مسئولیت حسن اجرای این مصوبه در وزارتخانه های بر عهده وزراء، در مؤسسات و سازمان ها بر عهده بالاترین مقام دستگاه، در شرکت های دولتی بر عهده مدیران عامل، در استان ها بر عهده استانداران و در شهرستان ها بر عهده فرمانداران می باشد.

۱۰-۲) مسئولیت بررسی، رسیدگی و پاسخگویی به شکایات در سطح شهرستان بر عهده میز ارتباطات مردمی مستقل در فرمانداری، در سطح استان و دستگاه های اجرایی، بر عهده دفاتر می باشد. بررسی و رسیدگی به گزارش ها، طرح ها و ایده ها، توسط واحدها و یا دفاتر تخصصی ذیربط، حسب مورد انجام خواهد شد.

۱۰-۳) شکایت از مسئولین مرتبط با واحدهای ارتباطات مردمی در سلسله مراتب اداری به ترتیب زیر انجام می شود:

الف- شکایت از رؤسای ادارات و میز ارتباطات مردمی در سطح شهرستان مستقیماً توسط فرماندار مورد رسیدگی قرار می گیرد.

ب- شکایت از مدیران دستگاه های اجرایی استان، فرمانداران و دفاتر، مستقیماً استاندار مورد رسیدگی قرار می گیرد.

ج- شکایت از معاونین، مدیران و دفاتر وزارتخانه ها و سازمان ها توسط وزیر یا رئیس سازمان مورد رسیدگی قرار می گیرد.

تبصره: رسیدگی به سلسله مراتب اداری به شرح فوق، رافع وظایف مراجع قانونی از جمله هیأت رسیدگی به تخلفات اداری نیست.

۱۰-۴) گزارش های واصله از نحوه عملکرد رؤسای واحدهای اجرایی شهرستان توسط فرماندار، مدیران اجرایی استان و فرمانداران توسط استاندار، استانداران و مدیران پست های اجرایی در ستاد، توسط مرکز مورد رسیدگی قرار می گیرد.

۱۱- فرآیند گزارش دهی، نظارت و ارزیابی عملکرد:

۱۱-۱) مدیریت عملکرد ارتباطات مردمی در بستر سامد در چهار سطح شهرستان، استان، دستگاه و ملی بر اساس اهداف عملکرد از پیش تعیین شده و در قالب شاخص های عمومی در حوزه ارتباطات مردمی به شرح ذیل اجرایی می گردد.

سطح شهرستان:

۱۱-۲) فرمانداری و واحدهای اجرایی شهرستان موظفند انواع گزارش های توصیفی و تحلیلی داده های عملکرد را در مقاطع زمانی سه ماه و انواع گزارش های مربوط به نظرات مردمی را به صورت مستمر، به استانداری و واحدهای اجرایی مربوط در استان ارسال نمایند.

۱۱-۳) فرمانداری ها موظفند بر اساس فرم های نظرسنجی طراحی شده در سامد، به صورت مستمر نظرات مردم از عملکرد واحدهای اجرایی شهرستان و فرمانداری را مورد سنجش قرار داده و نتایج را به استانداری ارسال نمایند.

۱۱-۴) فرمانداری‌ها موظفند در مقاطع زمانی سه ماهه ضمن بررسی نظرات مردم و نظارت مستمر بر عملکرد واحدهای اجرایی شهرستان و فرمانداری، نسبت به ارزیابی، رتبه بندی و تحلیل عملکرد اقدام و نتایج حاصله را جهت تصمیم گیری و ارایه پیشنهادهای اصلاحی، به منظور تبدیل نمودن به دانش قابل استفاده برای بهبود عملکرد در سطح شهرستان ارایه نموده و گزارش آن را به استانداری ارسال نمایند. سطح استان:

۱۱-۵) واحدهای مدیریت عملکرد استانداری و دستگاه های اجرایی در استان موظفند انواع گزارش های توصیفی و تحلیلی داده های عملکرد را در مقاطع زمانی سه ماه و گزارش های مربوط به نظرات مردمی را به صورت مستمر به تربیت به مرکز و ستاد دستگاه های اجرایی مربوط ارسال نمایند. همچنین نتایج حاصل از تحلیل داده های عملکرد، علل و ریشه های ضعف عملکرد به همراه راه کارها و برنامه های اجرایی را جهت تصمیم گیری لازم، به کارگروه تخصصی پژوهش، فناوری و تحول اداری استان ارسال می نمایند.

۱۱-۶) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند با اعمال نظارت مستمر بر فرمانداری ها، میزان پیشرفت برنامه های اصلاح و بهبود عملکرد در سطح شهرستان را رصد و تا حصول نتیجه، پیگیری نمایند.

۱۱-۷) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند بر اساس فرم های نظرسنجی طراحی شده در سامد، نظارت مردم از عملکرد دستگاه های اجرایی استان و استانداری ها را به صورت مستمر مورد سنجش قرار داده، نتایج را به مرکز ارسال نمایند.

۱۱-۸) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند ضمن نظارت مستمر بر عملکرد دستگاه های اجرایی استان و استانداری، نسبت به ارزیابی و تحلیل عملکرد آنها در مقاطع زمانی سه ماهه اقدام، نتایج را جهت تصمیم گیری و ارایه پیشنهادهای اصلاحی به منظور تبدیل نمودن به دانش قابل استفاده برای بهبود عملکرد در سطح استان ارایه نموده، گزارش آن را به مرکز نیز ارسال نمایند.

۱۱-۹) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند نتایج ارزیابی عملکرد دستگاه های اجرایی استان در حوزه ارتباطات مردمی، که هر ساله در قالب شاخص های عمومی از سوی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور ابلاغ می شود را وارد سامانه نظام جامع مدیریت عملکرد مستقر در استانداری نمایند.

۱۱-۱۰) استانداران می توانند از دستگاه های اجرایی استانی و شهرستانی برتر در حوزه ارتباطات مردمی، در مراسم جشنواره شهید رجایی استان تقدیر نمایند.

سطح دستگاه:

۱۱-۱۱) دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی موظفند انواع گزارش های تحلیلی داده های عملکرد از تجمیع گزارش های مربوط به دستگاه های استانی، نتایج حاصل از تحلیل داده های عملکرد، علل و ریشه های ضعف عملکرد به همراه راه کارها و برنامه های اجرایی و نیز گزارش های مربوط به نظرات مردمی را جهت تصمیم گیری لازم به شورا/ کمیسیون تحول اداری دستگاه و مرکز، به صورت فصلی ارسال نمایند.

۱۱-۱۲) دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی موظفند بر اساس فرم های نظرسنجی طراحی شده در سامد، به صورت مستمر نظارت مردم از عملکرد دستگاه اجرایی را سنجش و نتایج آن را به مرکز ارسال نمایند.

۱۱-۱۳) دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی موظفند ضمن نظارت مستمر بر عملکرد دستگاه متبوع، نسبت به ارزیابی، رتبه بندی و تحلیل عملکرد در مقاطع زمانی سه ماهه اقدام، نتایج حاصل به همراه پیشنهادهای اصلاحی را جهت تصمیم گیری و تبدیل نمودن به دانش قابل استفاده برای بهبود عملکرد در سطح دستگاه به کار گیرند و گزارش آن را به مرکز ارسال نمایند.

۱۱-۱۴) بالاترین مقام دستگاه های اجرایی می توانند از واحدها و یا مؤسسات و سازمان های اجرایی وابسته برتر در حوزه ارتباطات مردمی، در مراسم جشنواره شهید رجایی دستگاه تقدیر نمایند.

سطح ملی:

۱۱-۱۵) مرکز موظف است در مقاطع زمانی شش ماهه، از تجمیع گزارش های دستگاهی و استانی به همراه گزارش مربوط به نظرات مردمی، انواع گزارش های تحلیلی داده های عملکرد را تهیه و به همراه پیشنهادهای و راه کارهای لازم به رئیس جمهور و هیأت دولت ارایه، برای طرح در شورای عالی اداری، به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور ارسال نماید.

۱۱-۱۶) مرکز موظف است به صورت مستمر بر نحوه پاسخگویی تلفن ۱۱۱ در استان ها و کارتابل دستگاه های اجرایی نظارت نماید.

۱۱-۱۷) مرکز موظف است میزان پیشرفت برنامه های اصلاح و بهبود در چهار سطح ملی، دستگاهی، استان و شهرستان را رصد و تا حصول نتیجه پیگیری نماید.

۱۱-۱۸) مرکز موظف است هر ساله شاخص های ارزیابی عملکرد دستگاه های اجرایی در حوزه ارتباطات مردمی را به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور اعلام، تا در قالب شاخص های عمومی سالانه از طریق سامانه جامع نظام مدیریت عملکرد دولت به دستگاه های اجرایی ابلاغ نماید. ارزیابی عملکرد دستگاه های اجرایی در حوزه ارتباطات مردمی با مسئولیت مرکز، از طریق همین سامانه صورت خواهد گرفت.

۱۱-۱۹) معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور می تواند از دستگاه های اجرایی برتر در حوزه ارتباطات مردمی، در مراسم جشنواره شهید رجایی تقدیر نماید.

۱۲- این مصوبه جایگزین مصوبه شماره ۱۹۰۱/۸۵۰۸۴ مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۲ شورای عالی اداری می شود.

۱۳- معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور (دبیرخانه شورای عالی اداری) ضمن نظارت بر حسن اجرای مصوبه، گزارش نحوه اجرای آن را به شورا ارایه می نماید.

محمود احمدی نژاد- رییس جمهور و رییس شورای عالی اداری

مصوبه شماره ۳۷۹۹۵/ت/۲۸۶۱۷هـ تاریخ ۱۳۸۲/۱۲/۲۵ هیئت وزیران موضوع ارتقای

سلامت اداری

بند ۳:

ز- تعیین شاخص‌های استاندارد فعالیت، شاخص‌های سلامتی و رتبه‌بندی دستگاه‌ها جهت سنجش میزان سلامتی آنها.

سیاست‌های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مد ظله العالی)

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با ابلاغ سیاست‌های کلی نظام اداری که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، کلیه مخاطبان این سیاست‌ها را موظف کردند که زمان بندی مشخص برای عملیاتی شدن آن را تهیه و پیشرفت آن را در فواصل زمانی معین گزارش کنند. متن «سیاست‌های کلی نظام اداری» که به رؤسای قوای سه‌گانه، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام و رئیس ستاد کل نیروهای مسلح ابلاغ شده و مرتبط به بحث، بدین شرح است:

- ۱۷- خدمات رسانی برتر، نوین و کیفی به منظور ارتقای سطح رضایتمندی و اعتماد مردم.
- ۱۸- شفاف سازی و آگاهی بخشی نسبت به حقوق و تکالیف متقابل مردم و نظام اداری با تأکید بر دسترسی آسان و ضابطه مند مردم به اطلاعات صحیح.
- ۲۰- قانونگرایی، اشاعه فرهنگ مسئولیت پذیری اداری و اجتماعی، پاسخگویی و تکریم ارباب رجوع و شهروندان و اجتناب از برخورد سلیقه ای و فردی در کلیه فعالیت ها.
- ۲۱- نهادینه سازی وجدان کاری، انضباط اجتماعی، فرهنگ خود کنترلی، امانت داری، صرفه جویی، ساده زیستی و حفظ بیت المال.
- ۲۳- حفظ حقوق مردم و جبران خسارتهای وارده بر اشخاص حقیقی و حقوقی در اثر قصور یا تقصیر در تصمیمات و اقدامات خلاف قانون و مقررات در نظام اداری.
- ۲۴- ارتقای سلامت نظام اداری و رشد ارزشهای اخلاقی در آن از طریق اصلاح فرآیندهای قانونی و اداری، بهره گیری از امکانات فرهنگی و بکارگیری نظام موثر پیشگیری و برخورد با تخلفات.

و السلام علی من اتبع الهدی

پیوست ها

۱. بیانیه " گام دوم انقلاب " خطاب به ملت ایران

۲. اصول ۱۲ گانه پیشگیری و مقابله با فساد اداری و اقتصادی

۳. دستور العمل اجرایی مواد (۹۱) و (۹۲) قانون مدیریت خدمات کشوری

۴. منشور اخلاقی و اداری و اخلاق حرفه‌ای کارکنان نظام

بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران

انقلاب کبیر اسلامی ایران در حالی چهلمین سالگرد پیروزی خود را پشت سر گذاشت و قدم به دهه‌ی پنجم حیات خود نهاد که اگرچه دشمنان مستکبرش گمان‌های باطلی در سر داشتند اما دوستانش در سراسر جهان، امیدوارانه آن را در گذر از چالش‌ها و به دست آوردن پیشرفت‌های خیره‌کننده، همواره سربلند دیده‌اند.

در چنین نقطه‌ی عطفی، رهبر حکیم انقلاب اسلامی با صدور «بیانیه‌ی گام دوم انقلاب» و برای ادامه‌ی این راه روشن، به تبیین دستاوردهای شگرف چهار دهه‌ی گذشته پرداخته و توصیه‌هایی اساسی به‌منظور «جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ» ارائه فرموده‌اند. بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلعی است خطاب به ملت ایران و به‌ویژه جوانان که به‌مثابه منشوری برای «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی» خواهد بود و «فصل جدید زندگی جمهوری اسلامی» را رقم خواهد زد. این گام دوم، انقلاب را «به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی^۱ (ارواح‌نفاذ) هست» نزدیک خواهد کرد. متن کامل این بیانیه به شرح زیر است:

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على سيدنا محمد وآله الطاهرين وصحبه المنتجبين ومن تبعهم باحسان الى يوم الدين.

ورود انقلاب اسلامی به دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی

از میان همه‌ی ملتهای زیر ستم، کمتر ملتی به انقلاب همت می‌گمارد؛ و در میان ملتهایی که به‌پاخاسته و انقلاب کرده‌اند، کمتر دیده شده که توانسته باشند کار را به نهایت رسانده و به‌جز تغییر حکومتها، آرمانهای انقلابی را حفظ کرده باشند. اما انقلاب پُرشکوه ملت ایران که بزرگ‌ترین و مردمی‌ترین انقلاب عصر جدید است، تنها انقلابی است که یک چله‌ی پُرافتخار را بدون خیانت به آرمانهایش پشت سر نهاده و در برابر همه‌ی وسوسه‌هایی که غیر قابل مقاومت به نظر میرسیدند، از کرامت خود و اصالت شعارهایش صیانت کرده و اینک وارد دومین مرحله‌ی خودسازی و جامعه‌پردازی و تمدن‌سازی شده است. درودی از اعماق دل بر این ملت؛ بر نسلی که آغاز کرد و ادامه داد و بر نسلی که اینک وارد فرایند بزرگ و جهانی چهل سال دوم میشود.

پیروزی انقلاب اسلامی؛ آغازگر عصر جدید عالم

آن روز که جهان میان شرق و غرب مادی تقسیم شده بود و کسی گمان یک نهضت بزرگ دینی را نمی‌برد، انقلاب اسلامی ایران، با قدرت و شکوه پا به میدان نهاد؛ چهارچوب‌ها را شکست؛ کهنگی کلیشه‌ها را به رخ دنیا کشید؛ دین و دنیا را در کنار هم مطرح کرد و آغاز عصر جدیدی را اعلام

نمود. طبیعی بود که سردمداران گمراهی و ستم واکنش نشان دهند، اما این واکنش ناکام ماند. چپ و راستِ مدرنیته، از تظاهر به نشنیدن این صدای جدید و متفاوت، تا تلاش گسترده و گونه‌گون برای خفه کردن آن، هرچه کردند به اجلِ محتوم خود نزدیک‌تر شدند. اکنون با گذشت چهل جشن سالانه‌ی انقلاب و چهل دهه‌ی فجر، یکی از آن دو کانون دشمنی نابود شده و دیگری با مشکلاتی که خبر از نزدیکی احتضار می‌دهند، دست‌وپنجه نرم می‌کند! و انقلاب اسلامی با حفظ و پایبندی به شعارهای خود همچنان به پیش می‌رود.

شعارهای جهانی، فطری، درخشان و همیشه‌زنده‌ی انقلاب اسلامی

برای همه چیز میتوان طول عمر مفید و تاریخ مصرف فرض کرد، اما شعارهای جهانی این انقلاب دینی از این قاعده مستثنا است؛ آنها هرگز بی مصرف و بی فایده نخواهند شد، زیرا فطرت بشر در همه‌ی عصرها با آن سرشته است. آزادی، اخلاق، معنویت، عدالت، استقلال، عزت، عقلانیت، برادری، هیچ یک به یک نسل و یک جامعه مربوط نیست تا در دوره‌ای بدرخشد و در دوره‌ای دیگر افول کند. هرگز نمیتوان مردمی را تصوّر کرد که از این چشم‌اندازهای مبارک دل‌زده شوند. هرگاه دل‌زدگی پیش آمده، از روی گردانی مسئولان از این ارزشهای دینی بوده است و نه از پایبندی به آنها و کوشش برای تحقق آنها.

دفاع ابدی از نظریه‌ی نظام انقلابی

انقلاب اسلامی همچون پدیده‌ای زنده و بارآده، همواره دارای انعطاف و آمادگی تصحیح خطاهای خویش است، اما تجدیدنظرپذیر و اهل انفعال نیست. به نقدها حساسیت مثبت نشان می‌دهد و آن را نعمت خدا و هشدار به صاحبان حرفهای بی عمل می‌شمارد، اما به هیچ بهانه‌ای از ارزشهایش که بحمدالله با ایمان دینی مردم آمیخته است، فاصله نمی‌گیرد. انقلاب اسلامی پس از نظام‌سازی، به رکود و خموشی دچار نشده و نمیشود و میان جوشش انقلابی و نظم سیاسی و اجتماعی تضاد و ناسازگاری نمی‌بیند، بلکه از نظریه‌ی نظام انقلابی تا ابد دفاع می‌کند.

جمهوری اسلامی و فاصله‌ی میان بایدها و واقعیتهای

جمهوری اسلامی، متحجّر و در برابر پدیده‌ها و موقعیتهای نو به نو، فاقد احساس و ادراک نیست، اما به اصول خود بشدّت پایبند و به مرزبندی‌های خود با رقیبان و دشمنان بشدّت حسّاس است. با خطوط اصلی خود هرگز بی‌مبالاتی نمیکند و برایش مهم است که چرا بماند و چگونه بماند. بی‌شک فاصله‌ی میان بایدها و واقعیتهای، همواره وجدانهای آرمان‌خواه را عذاب داده و می‌دهد، اما این، فاصله‌ای طی شدنی است و در چهل سال گذشته در مواردی بارها طی شده است و بی‌شک در آینده، با حضور نسل جوان مؤمن و دانا و پُرانگیزه، با قدرت بیشتر طی خواهد شد.

انقلاب اسلامی؛ مایه‌ی سربلندی ایران و ایرانی

انقلاب اسلامی ملت ایران، قدرتمند اما مهربان و باگذشت و حتّی مظلوم بوده است. مرتکب افراطها و چپ‌روی‌هایی که مایه‌ی ننگ بسیاری از قیامها و جنبشها است، نشده است. در هیچ معرکه‌ای حتّی با آمریکا و صدام، گلوله‌ی اوّل را شلیک نکرده و در همه‌ی موارد، پس از حمله‌ی دشمن

از خود دفاع کرده و البته ضربت متقابل را محکم فرود آورده است. این انقلاب از آغاز تا امروز نه بی‌رحم و خون‌ریز بوده و نه منفعل و مردّد. با صراحت و شجاعت در برابر زورگویان و گردنکشان ایستاده و از مظلومان و مستضعفان دفاع کرده است. این جوانمردی و مروّت انقلابی، این صداقت و صراحت و اقتدار، این دامنه‌ی عمل جهانی و منطقه‌ای در کنار مظلومان جهان، مایه‌ی سربلندی ایران و ایرانی است، و همواره چنین باد.

برای برداشتن گامهای استوار در آینده، باید گذشته را درست شناخت

اینک در آغاز فصل جدیدی از زندگی جمهوری اسلامی، این بنده‌ی ناچیز مایلیم با جوانان عزیزم، نسلی که پا به میدان عمل میگذارد تا بخش دیگری از جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ را آغاز کند، سخن بگویم. سخن اوّل درباره‌ی گذشته است.

عزیزان! نادانسته‌ها را جز با تجربه‌ی خود یا گوش سپردن به تجربه‌ی دیگران نمیتوان دانست. بسیاری از آنچه را ما دیده و آزموده‌ایم، نسل شما هنوز نیازموده و ندیده است. ما دیده‌ایم و شما خواهید دید. دهه‌های آینده دهه‌های شما است و شما باید کار آزموده و پُرانگیزه از انقلاب خود حراست کنید و آن را هر چه بیشتر به آرمان بزرگش که ایجاد تمدّن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی^۱ (ارواح‌نفاذ) است، نزدیک کنید. برای برداشتن گامهای استوار در آینده، باید گذشته را درست شناخت و از تجربه‌ها درس گرفت؛ اگر از این راهبرد غفلت شود، دروغها به جای حقیقت خواهند نشست و آینده مورد تهدیدهای ناشناخته قرار خواهد گرفت. دشمنان انقلاب با انگیزه‌ای قوی، تحریف و دروغ‌پردازی درباره‌ی گذشته و حتّی زمان حال را دنبال میکنند و از پول و همه‌ی ابزارها برای آن بهره میگیرند. رهزنان فکر و عقیده و آگاهی بسیارند؛ حقیقت را از دشمن و پیاده‌نظامش نمیتوان شنید.

آغاز انقلاب و نظام اسلامی از نقطه‌ی صفر

انقلاب اسلامی و نظام برخاسته از آن، از نقطه‌ی صفر آغاز شد؛ اوّلًا، همه چیز علیه ما بود، چه رژیم فاسد طاغوت که علاوه بر وابستگی و فساد و استبداد و کودتایی بودن، اوّلین رژیم سلطنتی در ایران بود که به دست بیگانه -و نه به زور شمشیر خود- بر سر کار آمده بود، و چه دولت آمریکا و برخی دیگر از دولتهای غربی، و چه وضع بشدّت نابسامان داخلی و عقب‌افتادگی شرم‌آور در علم و فنّاوری و سیاست و معنویّت و هر فضیلت دیگر.

ثانیًا: هیچ تجربه‌ی پیشینی و راه طی شده‌ای در برابر ما وجود نداشت. بدیهی است که قیامهای مارکسیستی و امثال آن نمیتوانست برای انقلابی که از متن ایمان و معرفت اسلامی پدید آمده است، الگو محسوب شود. انقلابیون اسلامی بدون سرمشق و تجربه آغاز کردند و ترکیب جمهوریت و اسلامیت و ابزارهای تشکیل و پیشرفت آن، جز با هدایت الهی و قلب نورانی و اندیشه‌ی بزرگ امام خمینی، به دست نیامد. و این نخستین درخشش انقلاب بود.

تقابل دو گانه‌ی جدید «اسلام و استکبار»؛ پدیده‌ی برجسته‌ی جهان معاصر

پس آنگاه انقلاب ملت ایران، جهان دوقطبی آن روز را به جهان سه‌قطبی تبدیل کرد و سپس با سقوط و حذف شوروی و اقمارش و پدید آمدن قطبهای جدید قدرت، تقابل دو گانه‌ی جدید «اسلام و استکبار» پدیده‌ی برجسته‌ی جهان معاصر و کانون توجه جهانیان شد. از سویی نگاه امیدوارانه‌ی ملت‌های زیر ستم و جریانه‌ی آزادی خواه جهان و برخی دولتهای مایل به استقلال، و از سویی نگاه کینه‌ورزانه و بدخواهانه‌ی رژیم‌های زورگو و قلدرهای باج‌طلب عالم، بدان دوخته شد. بدین گونه مسیر جهان تغییر یافت و زلزله‌ی انقلاب، فرعونهای در بستر راحت آرمیده را بیدار کرد؛ دشمنی‌ها با همه‌ی شدت آغاز شد و اگر نبود قدرت عظیم ایمان و انگیزه‌ی این ملت و رهبری آسمانی و تأییدشده‌ی امام عظیم‌الشأن ما، تاب آوردن در برابر آن همه خصومت و شقاوت و توطئه و خباثت، امکان‌پذیر نمیشد.

مدیریت جهادی و اعتقاد به اصل «ما میتوانیم»؛ عامل عزت و پیشرفت ایران در همه‌ی عرصه‌ها

به‌رغم همه‌ی این مشکلات طاقت‌فرسا، جمهوری اسلامی روزبه‌روز گامهای بلندتر و استوارتری به جلو برداشت. این چهل سال، شاهد جهادهای بزرگ و افتخارات درخشان و پیشرفتهای شگفت‌آور در ایران اسلامی است. عظمت پیشرفتهای چهل‌ساله‌ی ملت ایران آنگاه بدرستی دیده میشود که این مدت، با مدت‌های مشابه در انقلابهای بزرگی همچون انقلاب فرانسه و انقلاب اکتبر شوروی و انقلاب هند مقایسه شود. مدیریت‌های جهادی الهام‌گرفته از ایمان اسلامی و اعتقاد به اصل «ما میتوانیم» که امام بزرگوار به همه‌ی ما آموخت، ایران را به عزت و پیشرفت در همه‌ی عرصه‌ها رسانید.

برکات بزرگ انقلاب اسلامی:

انقلاب به یک انحطاط تاریخی طولانی پایان داد و کشور که در دوران پهلوی و قاجار بشدت تحقیر شده و بشدت عقب مانده بود، در مسیر پیشرفت سریع قرار گرفت؛ در گام نخست، رژیم ننگین سلطنت استبدادی را به حکومت مردمی و مردم‌سالاری تبدیل کرد و عنصر اراده‌ی ملی را که جان‌مایه‌ی پیشرفت همه‌جانبه و حقیقی است در کانون مدیریت کشور وارد کرد؛ آنگاه جوانان را میدان‌دار اصلی حوادث و وارد عرصه‌ی مدیریت کرد؛ روحیه و باور «ما میتوانیم» را به همگان منتقل کرد؛ به برکت تحریم دشمنان، اتکاء به توانایی داخلی را به همه آموخت و این منشأ برکات بزرگ شد:

یک) ثبات و امنیت و حفظ تمامیت ارضی ایران

اولاً: ثبات و امنیت کشور و تمامیت ارضی و حفاظت از مرزها را که آماج تهدید جدی دشمنان قرار گرفته بود ضمانت کرد و معجزه‌ی پیروزی در جنگ هشت‌ساله و شکست رژیم بعثی و پشتیبانان آمریکایی و اروپایی و شرقی‌اش را پدید آورد.

دو) موتور پیشران کشور در عرصه‌ی علم و فناوری و ایجاد زیرساخت‌های حیاتی و اقتصادی و عمرانی

ثانیاً: موتور پیشران کشور در عرصه‌ی علم و فناوری و ایجاد زیرساخت‌های حیاتی و اقتصادی و عمرانی شد که تا اکنون ثمرات بالنده‌ی آن روزبه‌روز فراگیرتر میشود. هزاران شرکت دانش‌بنیان، هزاران طرح زیرساختی و ضروری برای کشور در حوزه‌های عمران و حمل‌ونقل و صنعت و نیرو و معدن و سلامت و کشاورزی و آب و غیره، میلیون‌ها تحصیل‌کرده‌ی دانشگاهی یا در حال تحصیل، هزاران واحد دانشگاهی در سراسر کشور، ده‌ها طرح بزرگ از قبیل چرخه‌ی سوخت هسته‌ای، سلول‌های بنیادی، فناوری نانو، زیست‌فناوری و غیره با رتبه‌های نخستین در کل جهان، شصت برابر شدن صادرات غیرنفتی، نزدیک به ده برابر شدن واحدهای صنعتی، ده‌ها برابر شدن صنایع از نظر کیفی، تبدیل صنعت مونتاژ به فناوری بومی، برجستگی محسوس در رشته‌های گوناگون مهندسی از جمله در صنایع دفاعی، درخشش در رشته‌های مهم و حساس پزشکی و جایگاه مرجعیت در آن و ده‌ها نمونه‌ی دیگر از پیشرفت، محصول آن روحیه و آن حضور و آن احساس جمعی است که انقلاب برای کشور به ارمغان آورد. ایران پیش از انقلاب، در تولید علم و فناوری صفر بود، در صنعت به‌جز مونتاژ و در علم به‌جز ترجمه هنری نداشت.

سه) به اوج رسانیدن مشارکت مردمی و مسابقه‌ی خدمت‌رسانی

ثالثاً: مشارکت مردمی را در مسائل سیاسی مانند انتخابات، مقابله با فتنه‌های داخلی، حضور در صحنه‌های ملی و استکبارستیزی به اوج رسانید و در موضوعات اجتماعی مانند کمک‌رسانی‌ها و فعالیتهای نیکوکاری که از پیش از انقلاب آغاز شده بود، افزایش چشمگیر داد. پس از انقلاب، مردم در مسابقه‌ی خدمت‌رسانی در حوادث طبیعی و کمبودهای اجتماعی مشتاقانه شرکت میکنند.

چهار) ارتقاء شگفت‌آوری بینش سیاسی آحاد مردم

رابعاً: بینش سیاسی آحاد مردم و نگاه آنان به مسائل بین‌المللی را به گونه‌ی شگفت‌آوری ارتقاء داد. تحلیل سیاسی و فهم مسائل بین‌المللی در موضوعاتی همچون جنایات غرب بخصوص آمریکا، مسئله‌ی فلسطین و ظلم تاریخی به ملت آن، مسئله‌ی جنگ‌افروزی‌ها و رذالتهای دخالت‌های قدرتهای قلدر در امور ملتها و امثال آن را از انحصار طبقه‌ی محدود و عزلت‌گرفته‌ای به نام روشنفکر، بیرون آورد؛ این گونه، روشنفکری میان عموم مردم در همه‌ی کشور و همه‌ی ساحت‌های زندگی جاری شد و مسائلی از این دست حتی برای نوجوانان و نونهالان، روشن و قابل فهم گشت.

پنج) سنگین کردن کفه‌ی عدالت در تقسیم امکانات عمومی کشور

خامساً: کفه‌ی عدالت را در تقسیم امکانات عمومی کشور سنگین کرد. نارضایتی این حقیر از کارکرد عدالت در کشور به دلیل آنکه این ارزش والا باید گوهر بی‌همتای تارک نظام جمهوری اسلامی باشد و هنوز نیست، نباید به این معنی گرفته شود که برای استقرار عدالت کار انجام نگرفته است. واقعیت آن است که دستاوردهای مبارزه با بی‌عدالتی در این چهار دهه، با هیچ دوره‌ی دیگر گذشته قابل مقایسه نیست. در رژیم طاغوت بیشترین خدمات و درآمدهای کشور در اختیار گروه کوچکی از پایتخت‌نشینان یا همسانان آنان در برخی دیگر از نقاط کشور بود. مردم بیشتر شهرها بویژه مناطق دوردست و روستاها در آخر فهرست و غالباً محروم از نیازهای اولیه‌ی زیرساختی و خدمت‌رسانی بودند. جمهوری اسلامی در شمار

موفق‌ترین حاکمیت‌های جهان در جابه‌جایی خدمت و ثروت از مرکز به همه‌جای کشور، و از مناطق مرفه‌نشین شهرها به مناطق پایین‌دست آن بوده است. آمار بزرگ راه‌سازی و خانه‌سازی و ایجاد مراکز صنعتی و اصلاح امور کشاورزی و رساندن برق و آب و مراکز درمانی و واحدهای دانشگاهی و سد و نیروگاه و امثال آن به دورترین مناطق کشور، حقیقتاً افتخارآفرین است؛ بی‌شک این همه، نه در تبلیغات نارسای مسئولان انعکاس یافته و نه زبان بدخواهان خارجی و داخلی به آن اعتراف کرده است؛ ولی هست و حسنه‌ای برای مدیران جهادی و بااخلاص نزد خدا و خلق است. البته عدالت مورد انتظار در جمهوری اسلامی که مایل است پیرو حکومت علوی شناخته شود، بسی برتر از اینها است و چشم امید برای اجرای آن به شما جوانها است که در ادامه بدان خواهیم پرداخت.

شش) افزایش چشمگیر معنویت و اخلاق در فضای عمومی جامعه

سادساً: عیار معنویت و اخلاق را در فضای عمومی جامعه بگونه‌ای چشمگیر افزایش داد. این پدیده‌ی مبارک را منش حضرت امام خمینی در طول دوران مبارزه و پس از پیروزی انقلاب، بیش از هر چیز رواج داد؛ آن انسان معنوی و عارف و وارسته از پیرایه‌های مادی، در رأس کشوری قرار گرفت که مایه‌های ایمان مردمش بسی ریشه‌دار و عمیق بود. هرچند دست تظاول تبلیغات مروج فساد و بی‌بندوباری در طول دوران پهلوی‌ها به آن ضربه‌های سخت زده و لجنزاری از آلودگی اخلاقی غربی را به درون زندگی مردم متوسط و بخصوص جوانان کشانده بود، ولی رویکرد دینی و اخلاقی در جمهوری اسلامی، دل‌های مستعد و نورانی بویژه جوانان را مجذوب کرد و فضا به سود دین و اخلاق دگرگون شد. مجاهدتهای جوانان در میدانهای سخت از جمله دفاع مقدس، با ذکر و دعا و روحیه‌ی برادری و ایثار همراه شد و ماجراهای صدر اسلام را زنده و نمایان در برابر چشم همه نهاد. پدران و مادران و همسران با احساس وظیفه‌ی دینی از عزیزان خود که به جبهه‌های گوناگون جهاد می‌شتافتند دل‌کنند و سپس، آنگاه که با پیکر خون‌آلود یا جسم آسیب‌دیده‌ی آنان روبه‌رو شدند، مصیبت را با شکر همراه کردند. مساجد و فضاها دینی رونقی بی‌سابقه گرفت. صف نوبت برای اعتکاف از هزاران جوان و استاد و دانشجو و زن و مرد و صف نوبت برای اردوهای جهادی و جهاد سازندگی و بسیج سازندگی از هزاران جوان داوطلب و فداکار آکنده شد. نماز و حج و روزه‌داری و پیاده‌روی زیارت و مراسم گوناگون دینی و انفاقات و صدقات واجب و مستحب در همه‌جا بویژه میان جوانان رونق یافت و تا امروز، روزه‌روز بیشتر و باکیفیت‌تر شده است. و اینها همه در دورانی اتفاق افتاده که سقوط اخلاقی روزافزون غرب و پیروانش و تبلیغات پُرحجم آنان برای کشاندن مرد و زن به لجنزارهای فساد، اخلاق و معنویت را در بخشهای عمده‌ی عالم منزوی کرده است؛ و این معجزه‌ای دیگر از انقلاب و نظام اسلامی فعال و پیشرو است.

هفت) ایستادگی روزافزون در برابر قلدوران و زورگویان و مستکبران جهان

سابعاً: نماد پُراڤت و باشکوه و افتخارآمیز ایستادگی در برابر قلدوران و زورگویان و مستکبران جهان و در رأس آنان آمریکای جهان‌خوار و جنایت‌کار، روزه‌روز برجسته‌تر شد. در تمام این چهل سال، تسلیم‌ناپذیری و صیانت و پاسداری از انقلاب و عظمت و هیبت الهی آن و گردن برافراشته‌ی آن در مقابل دولتهای متکبر و مستکبر، خصوصیت شناخته‌شده‌ی ایران و ایرانی بویژه جوانان این مرز و بوم به‌شمار میرفته است. قدرتهای انحصارگر جهان که همواره حیات خود را در دست‌اندازی به استقلال دیگر کشورها و پایمال کردن منافع حیاتی آنها برای مقاصد شوم

خود دانسته‌اند، در برابر ایران اسلامی و انقلابی، اعتراف به ناتوانی کردند. ملت ایران در فضای حیات بخش انقلاب توانست نخست دست‌نشانده‌ی آمریکا و عنصر خائن به ملت را از کشور براند و پس از آن هم تا امروز از سلطه‌ی دوبره‌ی قلدان جهانی بر کشور با قدرت و شدت جلوگیری کند.

انقلاب چهل ساله و گام بزرگ دوم

جوانان عزیز! اینها بخشی محدود از سرفصل‌های عمده در سرگذشت چهل‌ساله‌ی انقلاب اسلامی است؛ انقلاب عظیم و پایدار و درخشانی که شما به توفیق الهی باید گام بزرگ دوم را در پیشبرد آن بردارید.

محصول تلاش چهل‌ساله، اکنون برابر چشم ما است: کشور و ملتی مستقل، آزاد، مقتدر، با عزت، متدین، پیشرفته در علم، انباشته از تجربه‌هایی گران‌بها، مطمئن و امیدوار، دارای تأثیر اساسی در منطقه و دارای منطق قوی در مسائل جهانی، رکورددار در شتاب پیشرفته‌های علمی، رکورددار در رسیدن به رتبه‌های بالا در دانشها و فناوری‌های مهم از قبیل هسته‌ای و سکول‌های بنیادی و نانو و هوافضا و امثال آن، سرآمد در گسترش خدمات اجتماعی، سرآمد در انگیزه‌های جهادی میان جوانان، سرآمد در جمعیت جوان کارآمد، و بسی و ویژگی‌های افتخارآمیز دیگر که همگی محصول انقلاب و نتیجه‌ی جهت‌گیری‌های انقلابی و جهادی است. و بدانید که اگر بی‌توجهی به شعارهای انقلاب و غفلت از جریان انقلابی در برهه‌هایی از تاریخ چهل‌ساله نمی‌بود - که متأسفانه بود و خسارت‌بار هم بود - بی‌شک دستاوردهای انقلاب از این بسی بیشتر و کشور در مسیر رسیدن به آرمانهای بزرگ بسی جلوتر بود و بسیاری از مشکلات کنونی وجود نمی‌داشت.

اقتدار انقلاب اسلامی و تغییر چالشها و شکست مستکبران

ایران مقتدر، امروز هم مانند آغاز انقلاب با چالشهای مستکبران روبه‌رو است اما با تفاوتی کاملاً معنی‌دار. اگر آن روز چالش با آمریکا بر سر کوتاه کردن دست عمال بیگانه یا تعطیلی سفارت رژیم صهیونیستی در تهران یا رسوا کردن لانه‌ی جاسوسی بود، امروز چالش بر سر حضور ایران مقتدر در مرزهای رژیم صهیونیستی و برچیدن بساط نفوذ نامشروع آمریکا از منطقه‌ی غرب آسیا و حمایت جمهوری اسلامی از مبارزات مجاهدان فلسطینی در قلب سرزمین‌های اشغالی و دفاع از پرچم برافراشته‌ی حزب‌الله و مقاومت در سراسر این منطقه است. و اگر آن روز، مشکل غرب جلوگیری از خرید تسلیحات ابتدایی برای ایران بود، امروز مشکل او جلوگیری از انتقال سلاحهای پیشرفته‌ی ایرانی به نیروهای مقاومت است. و اگر آن روز گمان آمریکا آن بود که با چند ایرانی خودفروخته یا با چند هواپیما و بالگرد خواهد توانست بر نظام اسلامی و ملت ایران فائق آید، امروز برای مقابله‌ی سیاسی و امنیتی با جمهوری اسلامی، خود را محتاج به یک ائتلاف بزرگ از ده‌ها دولت معاند یا مرعوب می‌بیند و البته باز هم در رویارویی، شکست می‌خورد. ایران به برکت انقلاب، اکنون در جایگاهی متعالی و شایسته‌ی ملت ایران در چشم جهانیان و عبور کرده از بسی گردنه‌های دشوار در مسائل اساسی خویش است.

جوانان؛ محور تحقق نظام پیشرفته‌ی اسلامی

اما راه طی شده فقط قطعه‌ای از مسیر افتخارآمیز به سوی آرمانهای بلند نظام جمهوری اسلامی است. دنباله‌ی این مسیر که به گمان زیاد، به دشواری گذشته‌ها نیست، باید با همت و هشیاری و سرعت عمل و ابتکار شما جوانان طی شود. مدیران جوان، کارگزاران جوان، اندیشمندان جوان، فعالان جوان، در همه‌ی میدانهای سیاسی و اقتصادی و فرهنگی و بین‌المللی و نیز در عرصه‌های دین و اخلاق و معنویت و عدالت، باید شانه‌های خود را به زیر بار مسئولیت دهند، از تجربه‌ها و عبرت‌های گذشته بهره گیرند، نگاه انقلابی و روحیه‌ی انقلابی و عمل جهادی را به کار بندند و ایران عزیز را الگوی کامل نظام پیشرفته‌ی اسلامی بسازند.

نیروی انسانی مستعد و کارآمد با زیربنای عمیق و اصیل ایمانی و دینی؛ مهم‌ترین ظرفیت امیدبخش کشور

نکته‌ی مهمی که باید آینده‌سازان در نظر داشته باشند، این است که در کشوری زندگی میکنند که از نظر ظرفیتهای طبیعی و انسانی، کم‌نظیر است و بسیاری از این ظرفیتهای با غفلت دست‌اندرکاران تاکنون بی‌استفاده یا کم‌استفاده مانده است. همت‌های بلند و انگیزه‌های جوان و انقلابی، خواهند توانست آنها را فعال و در پیشرفت مادی و معنوی کشور به معنی واقعی جهش ایجاد کنند.

مهم‌ترین ظرفیت امیدبخش کشور، نیروی انسانی مستعد و کارآمد با زیربنای عمیق و اصیل ایمانی و دینی است. جمعیت جوان زیر ۴۰ سال که بخش مهمی از آن نتیجه‌ی موج جمعیتی ایجادشده در دهه‌ی ۶۰ است، فرصت ارزشمندی برای کشور است. ۳۶ میلیون نفر در سنین میانه‌ی ۱۵ و ۴۰ سالگی، نزدیک به ۱۴ میلیون نفر دارای تحصیلات عالی، رتبه‌ی دوم جهان در دانش‌آموختگان علوم و مهندسی، انبوه جوانانی که با روحیه‌ی انقلابی رشد کرده و آماده‌ی تلاش جهادی برای کشورند، و جمع چشمگیر جوانان محقق و اندیشمندی که به آفرینشهای علمی و فرهنگی و صنعتی و غیره اشتغال دارند؛ اینها ثروت عظیمی برای کشور است که هیچ اندوخته‌ی مادی با آن مقایسه نمیتواند شد.

فهرست طولانی فرصتهای مادی کشور

به جز اینها، فرصتهای مادی کشور نیز فهرستی طولانی را تشکیل میدهد که مدیران کارآمد و پُرانگیزه و خردمند میتوانند با فعال کردن و بهره‌گیری از آن، درآمدهای ملی را با جهشی نمایان افزایش داده و کشور را ثروتمند و بی‌نیاز و به معنی واقعی دارای اعتمادبه‌نفس کنند و مشکلات کنونی را برطرف نمایند. ایران با دارا بودن یک درصد جمعیت جهان، دارای ۷ درصد ذخایر معدنی جهان است: منابع عظیم زیرزمینی، موقعیت استثنائی جغرافیایی میان شرق و غرب و شمال و جنوب، بازار بزرگ ملی، بازار بزرگ منطقه‌ای با داشتن ۱۵ همسایه با ۶۰۰ میلیون جمعیت، سواحل دریایی طولانی، حاصلخیزی زمین با محصولات متنوع کشاورزی و باغی، اقتصاد بزرگ و متنوع، بخشهایی از ظرفیتهای کشور است؛ بسیاری از ظرفیتهای دست‌نخورده مانده است. گفته شده است که ایران از نظر ظرفیتهای استفاده‌نشده‌ی طبیعی و انسانی در رتبه‌ی اول جهان است. بی‌شک شما جوانان مؤمن و پُرتلاش خواهید توانست این عیب بزرگ را برطرف کنید. دهه‌ی دوم چشم‌انداز، باید زمان تمرکز بر بهره‌برداری از دستاوردهای گذشته و نیز ظرفیتهای استفاده‌نشده باشد و پیشرفت کشور از جمله در بخش تولید و اقتصاد ملی ارتقاء یابد.

گام دوم و سرفصلها و توصیه‌های اساسی در پرتو امید و نگاه خوش‌بینانه به آینده

اکنون به شما فرزندان عزیزم در مورد چند سرفصل اساسی توصیه‌هایی می‌کنم. این سرفصل‌ها عبارتند از: علم و پژوهش، معنویت و اخلاق، اقتصاد، عدالت و مبارزه با فساد، استقلال و آزادی، عزت ملی و روابط خارجی و مرزبندی با دشمن، سبک زندگی.

اما پیش از همه چیز، نخستین توصیه‌ی من امید و نگاه خوش‌بینانه به آینده است. بدون این کلید اساسی همه‌ی قفلها، هیچ گامی نمیتوان برداشت. آنچه می‌گویم یک امید صادق و متکی به واقعتهای عینی است. اینجانب همواره از امید کاذب و فریبنده دوری جسته‌ام، اما خود و همه را از نوسیدی بیجا و ترس کاذب نیز برحذر داشته‌ام و برحذر میدارم. در طول این چهل سال - و اکنون مانند همیشه - سیاست تبلیغی و رسانه‌ای دشمن و فعال‌ترین برنامه‌های آن، مایوس‌سازی مردم و حتی مسئولان و مدیران ما از آینده است. خبرهای دروغ، تحلیل‌های مغرضانه، وارونه نشان دادن واقعتهای پنهان کردن جلوه‌های امیدبخش، بزرگ کردن عیوب کوچک و کوچک نشان دادن یا انکار محسنات بزرگ، برنامه‌ی همیشگی هزاران رسانه‌ی صوتی و تصویری و اینترنتی دشمنان ملت ایران است؛ و البته دنباله‌های آنان در داخل کشور نیز قابل مشاهده‌اند که با استفاده از آزادی‌ها در خدمت دشمن حرکت میکنند. شما جوانان باید پیش‌گام در شکستن این محاصره‌ی تبلیغاتی باشید. در خود و دیگران نهال امید به آینده را پرورش دهید. ترس و نوسیدی را از خود و دیگران برانید. این نخستین و ریشه‌ای‌ترین جهاد شما است. نشانه‌های امیدبخش - که به برخی از آنها اشاره شد - در برابر چشم شما است. رویشهای انقلاب بسی فراتر از ریزشها است و دست‌ودل‌های امین و خدمتگزار، بر مراتب بیشتر از مفسدان و خائنان و کیسه‌دوختگان است. دنیا به جوان ایرانی و پایداری ایرانی و ابتکارهای ایرانی، در بسیاری از عرصه‌ها با چشم تکریم و احترام مینگرد. قدر خود را بدانید و با قوت خداداد، به سوی آینده خیز بردارید و حماسه بیافرینید.

و اما توصیه‌ها:

یک) علم و پژوهش

۱. علم و پژوهش: دانش، آشکارترین وسیله‌ی عزت و قدرت یک کشور است. روی دیگر دانایی، توانایی است. دنیای غرب به برکت دانش خود بود که توانست برای خود ثروت و نفوذ و قدرت دویست‌ساله فراهم کند و با وجود تهیدستی در بنیانهای اخلاقی و اعتقادی، با تحمیل سبک زندگی غربی به جوامع عقب‌مانده از کاروان علم، اختیار سیاست و اقتصاد آنها را به دست گیرد. ما به سوءاستفاده از دانش مانند آنچه غرب کرد، توصیه نمی‌کنیم، اما مؤکداً به نیاز کشور به جوشاندن چشمه‌ی دانش در میان خود اصرار می‌ورزیم. بحمدالله استعداد علم و تحقیق در ملت ما از متوسط جهان بالاتر است. اکنون نزدیک به دو دهه است که رستاخیز علمی در کشور آغاز شده و با سرعتی که برای ناظران جهانی غافلگیرکننده بود - یعنی یازده برابر شتاب رشد متوسط علم در جهان - به پیش رفته است. دستاوردهای دانش و فناوری ما در این مدت که ما را به رتبه‌ی شانزدهم در میان بیش از دویست کشور جهان رسانید و مایه‌ی شگفتی ناظران جهانی شد و در برخی از رشته‌های حساس و نوپدید به رتبه‌های نخستین ارتقاء داد، همه‌وهمه در حالی اتفاق افتاده که کشور دچار تحریم مالی و تحریم علمی بوده است. ما با وجود شنا در جهت مخالف جریان دشمن ساز، به رکوردهای بزرگ دست یافته‌ایم و این نعمت بزرگی است که به‌خاطر آن باید روز و شب خدا را سپاس گفت.

اما آنچه من می‌خواهم بگویم این است که این راه طی شده، با همه‌ی اهمّیتش فقط یک آغاز بوده است و نه بیشتر. ما هنوز از قله‌های دانش جهان بسیار عقیم؛ باید به قله‌ها دست یابیم. باید از مرزهای کنونی دانش در مهم‌ترین رشته‌ها عبور کنیم. ما از این مرحله هنوز بسیار عقیم؛ ما از صفر شروع کرده‌ایم. عقب‌ماندگی شرم‌آور علمی در دوران پهلوی‌ها و قاجارها در هنگامی که مسابقه‌ی علمی دنیا تازه شروع شده بود، ضربه‌ی سختی بر ما وارد کرده و ما را از این کاروان شتابان، فرسنگها عقب نگه داشته بود. ما اکنون حرکت را آغاز کرده و با شتاب پیش می‌رویم ولی این شتاب باید سالها با شدّت بالا ادامه یابد تا آن عقب‌افتادگی جبران شود. اینجانب همواره به دانشگاه‌ها و دانشگاهیان و مراکز پژوهش و پژوهندگان، گرم و قاطع و جدّی در این باره تذکّر و هشدار و فراخوان داده‌ام، ولی اینک مطالبه‌ی عمومی من از شما جوانان آن است که این راه را با احساس مسئولیت بیشتر و همچون یک جهاد در پیش گیرید. سنگ بنای یک انقلاب علمی در کشور گذاشته شده و این انقلاب، شهیدانی از قبیل شهدای هسته‌ای نیز داده است. به پاخیزید و دشمن بدخواه و کینه‌توز را که از جهاد علمی شما بشدّت بیمناک است ناکام سازید.

دو) معنویت و اخلاق

۲. معنویت و اخلاق: معنویت به معنی برجسته کردن ارزشهای معنوی از قبیل: اخلاص، ایثار، توکل، ایمان در خود و در جامعه است، و اخلاق به معنی رعایت فضیلت‌هایی چون خیرخواهی، گذشت، کمک به نیازمند، راستگویی، شجاعت، تواضع، اعتماد به نفس و دیگر خلقیات نیکو است. معنویت و اخلاق، جهت‌دهنده‌ی همه‌ی حرکتها و فعالیت‌های فردی و اجتماعی و نیاز اصلی جامعه است؛ بودن آنها، محیط زندگی را حتّی با کمبودهای مادی، بهشت می‌سازد و نبودن آن حتّی با برخورداری مادی، جهنّم می‌آفریند.

شعور معنوی و وجدان اخلاقی در جامعه هرچه بیشتر رشد کند برکات بیشتری به بار می‌آورد؛ این، بی‌گمان محتاج جهاد و تلاش است و این تلاش و جهاد، بدون همراهی حکومتها توفیق چندانی نخواهد یافت. اخلاق و معنویت، البتّه با دستور و فرمان به دست نمی‌آید، پس حکومتها نمیتوانند آن را با قدرت قاهره ایجاد کنند، اما اولاً خود باید منش و رفتار اخلاقی و معنوی داشته باشند، و ثانیاً زمینه را برای رواج آن در جامعه فراهم کنند و به نهادهای اجتماعی در این باره میدان دهند و کمک برسانند؛ با کانونهای ضدّ معنویت و اخلاق، به شیوه‌ی معقول بستیزند و خلاصه اجازه ندهند که جهنّمی‌ها مردم را با زور و فریب، جهنّمی کنند.

ابزارهای رسانه‌ای پیشرفته و فراگیر، امکان بسیار خطرناکی در اختیار کانونهای ضدّ معنویت و ضدّ اخلاق نهاده است و هم‌اکنون تهاجم روزافزون دشمنان به دل‌های پاک جوانان و نوجوانان و حتّی نونهالان با بهره‌گیری از این ابزارها را به چشم خود می‌بینیم. دستگاه‌های مسئول حکومتی در این باره وظایفی سنگین بر عهده دارند که باید هوشمندانه و کاملاً مسئولانه صورت گیرد. و این البتّه به معنی رفع مسئولیت از اشخاص و نهادهای غیرحکومتی نیست. در دوره‌ی پیش‌رو باید در این باره‌ها برنامه‌های کوتاه‌مدّت و میان‌مدّت جامعی تنظیم و اجرا شود؛ ان‌شاءالله.

سه) اقتصاد

۳. اقتصاد: اقتصاد یک نقطه‌ی کلیدی تعیین‌کننده است. اقتصاد قوی، نقطه‌ی قوت و عامل مهم سلطه‌ناپذیری و نفوذناپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نقطه‌ی ضعف و زمینه‌ساز نفوذ و سلطه و دخالت دشمنان است. فقر و غنا در مادیات و معنویات بشر، اثر میگذارد. اقتصاد البته هدف جامعه‌ی اسلامی نیست، اما وسیله‌ای است که بدون آن نمیتوان به هدفها رسید. تأکید بر تقویت اقتصاد مستقل کشور که مبتنی بر تولید انبوه و باکیفیت، و توزیع عدالت‌محور، و مصرف به‌اندازه و بی‌اسراف، و مناسبات مدیریتی خردمندانه است و در سالهای اخیر از سوی اینجانب بارها تکرار و بر آن تأکید شده، به‌خاطر همین تأثیر شگرفی است که اقتصاد میتواند بر زندگی امروز و فردای جامعه بگذارد.

انقلاب اسلامی راه نجات از اقتصاد ضعیف و وابسته و فاسد دوران طاغوت را به ما نشان داد، ولی عملکردهای ضعیف، اقتصاد کشور را از بیرون و درون دچار چالش ساخته است. چالش بیرونی تحریم و وسوسه‌های دشمن است که در صورت اصلاح مشکل درونی، کم‌اثر و حتی بی‌اثر خواهد شد. چالش درونی عبارت از عیوب ساختاری و ضعفهای مدیریتی است.

مهم‌ترین عیوب، وابستگی اقتصاد به نفت، دولتی بودن بخشهایی از اقتصاد که در حیطه‌ی وظایف دولت نیست، نگاه به خارج و نه به توان و ظرفیت داخلی، استفاده‌ی اندک از ظرفیت نیروی انسانی کشور، بودجه‌بندی معیوب و نامتوازن، و سرانجام عدم ثبات سیاستهای اجرایی اقتصاد و عدم رعایت اولویتها و وجود هزینه‌های زائد و حتی مسرفانه در بخشهایی از دستگاه‌های حکومتی است. نتیجه‌ی اینها مشکلات زندگی مردم از قبیل بیکاری جوانها، فقر درآمدهای طبقه‌ی ضعیف و امثال آن است.

راه‌حل این مشکلات، سیاستهای اقتصاد مقاومتی است که باید برنامه‌های اجرایی برای همه‌ی بخشهای آن تهیه و با قدرت و نشاط کاری و احساس مسئولیت، در دولتها پیگیری و اقدام شود. درون‌زایی اقتصاد کشور، موکد شدن و دانش‌بنیان شدن آن، مردمی کردن اقتصاد و تصدیگری نکردن دولت، برون‌گرایی با استفاده از ظرفیتهایی که قبلاً به آن اشاره شد، بخشهای مهم این راه‌حل‌ها است. بی‌گمان یک مجموعه‌ی جوان و دانا و مؤمن و مسلط بر دانسته‌های اقتصادی در درون دولت خواهند توانست به این مقاصد برسند. دوران پیش‌رو باید میدان فعالیت چنین مجموعه‌ای باشد.

جوانان عزیز در سراسر کشور بدانند که همه‌ی راه‌حل‌ها در داخل کشور است. اینکه کسی گمان کند که «مشکلات اقتصادی صرفاً ناشی از تحریم است و علت تحریم هم مقاومت ضد استکباری و تسلیم نشدن در برابر دشمن است؛ پس راه‌حل، زانو زدن در برابر دشمن و بوسه زدن بر پنجه‌ی گرگ است» خطایی نابخشودنی است. این تحلیل سراپا غلط، هرچند گاه از زبان و قلم برخی غفلت‌زدگان داخلی صادر میشود، اما منشأ آن، کانونهای فکر و توطئه‌ی خارجی است که با صد زبان به تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران و افکار عمومی داخلی القاء میشود.

چهار) عدالت و مبارزه با فساد

۴. عدالت و مبارزه با فساد: این دو لازم و ملزوم یکدیگرند. فساد اقتصادی و اخلاقی و سیاسی، توده‌ی چرکین کشورها و نظامها و اگر در بدنه‌ی حکومتها عارض شود، زلزله‌ی ویرانگر و ضربه‌زننده به مشروعیت آنها است؛ و این برای نظامی چون جمهوری اسلامی که نیازمند مشروعیتی فراتر از مشروعیت‌های مرسوم و مبنائی تر از مقبولیت اجتماعی است، بسیار جدی‌تر و بنیانی‌تر از دیگر نظامها است. وسوسه‌ی مال و مقام و ریاست، حتی در علوی‌ترین حکومت تاریخ یعنی حکومت خود حضرت امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) کسانی را لغزند، پس خطر بروز این تهدید در جمهوری اسلامی هم که روزی مدیران و مسئولانش مسابقه‌ی زهد انقلابی و ساده‌زیستی میدادند، هرگز بعید نبوده و نیست؛ و این ایجاب میکند که دستگاهی کارآمد با نگاهی تیزبین و رفتاری قاطع در قوای سه‌گانه حضور دائم داشته باشد و به‌معنای واقعی با فساد مبارزه کند، بویژه در درون دستگاه‌های حکومتی.

البته نسبت فساد در میان کارگزاران حکومت جمهوری اسلامی در مقایسه با بسیاری از کشورهای دیگر و بخصوص با رژیم طاغوت که سرتاپا فساد و فسادپرور بود، بسی کمتر است و بحمدالله مأموران این نظام غالباً سلامت خود را نگاه داشته‌اند، ولی حتی آنچه هست غیر قابل قبول است. همه باید بدانند که طهارت اقتصادی شرط مشروعیت همه‌ی مقامات حکومت جمهوری اسلامی است. همه باید از شیطان حرص برحذر باشند و از لقمه‌ی حرام بگریزند و از خداوند در این باره کمک بخواهند و دستگاه‌های نظارتی و دولتی باید با قاطعیت و حساسیت، از تشکیل نطفه‌ی فساد پیشگیری و با رشد آن مبارزه کنند. این مبارزه نیازمند انسانهایی با ایمان و جهادگر، و منبع الطبع با دستانی پاک و دلهایی نورانی است. این مبارزه بخش اثرگذاری است از تلاش همه‌جانبه‌ای که نظام جمهوری اسلامی باید در راه استقرار عدالت به کار برد.

عدالت در صدر هدفهای اولیه‌ی همه‌ی بعثتهای الهی است و در جمهوری اسلامی نیز دارای همان شأن و جایگاه است؛ این، کلمه‌ای مقدس در همه‌ی زمانها و سرزمین‌ها است و به‌صورت کامل، جز در حکومت حضرت ولی‌عصر (ارواحناfade) میسر نخواهد شد ولی به‌صورت نسبی، همه جا و همه وقت ممکن و فریضه‌ای بر عهده‌ی همه بویژه حاکمان و قدرتمندان است. جمهوری اسلامی ایران در این راه گامهای بلندی برداشته است که قبلاً بدان اشاره‌ای کوتاه رفت؛ و البته در توضیح و تشریح آن باید کارهای بیشتری صورت گیرد و توطئه‌ی واژگونه‌نمایی و لاقط سکوت و پنهان‌سازی که اکنون برنامه‌ی جدی دشمنان انقلاب است، خنثی گردد.

با این همه، اینجانب به جوانان عزیزی که آینده‌ی کشور، چشم‌انتظار آنها است صریحاً می‌گویم آنچه تاکنون شده با آنچه باید میشده و بشود، دارای فاصله‌ای ژرف است. در جمهوری اسلامی، دلهای مسئولان به‌طور دائم باید برای رفع محرومیتها بتپد و از شکافهای عمیق طبقاتی بشدت بیمناک باشد. در جمهوری اسلامی کسب ثروت نه تنها جرم نیست که مورد تشویق نیز هست، اما تبعیض در توزیع منابع عمومی و میدان دادن به ویژه‌خواری و مدارا با فریبگران اقتصادی که همه به بی‌عدالتی می‌انجامد، بشدت ممنوع است؛ همچنین غفلت از قشرهای نیازمند حمایت، به‌هیچ‌رو مورد قبول نیست. این سخنان در قالب سیاستها و قوانین، بارها تکرار شده است ولی برای اجرای شایسته‌ی آن، چشم امید به شما جوانها است؛ و اگر زمام اداره‌ی بخشهای گوناگون کشور به جوانان مؤمن و انقلابی و دانا و کاردان - که بحمدالله کم نیستند - سپرده شود، این امید برآورده خواهد شد؛ ان شاء الله.

هفت) سبک زندگی

۷. سبک زندگی: سخن لازم در این باره بسیار است. آن را به فرصتی دیگر وامیگذارم و به همین جمله اکتفا میکنم که تلاش غرب در ترویج سبک زندگی غربی در ایران، زیانهای بی جبران اخلاقی و اقتصادی و دینی و سیاسی به کشور و ملت ما زده است؛ مقابله با آن، جهادی همه جانبه و هوشمندانه میطلبد که باز چشم امید در آن به شما جوانها است.

در پایان از حضور سرافرازانه و افتخارانگیز و دشمن شکن ملت عزیز در بیست و دوم بهمن و چهلمین سالگرد انقلاب عظیم اسلامی تشکر میکنم و پیشانی سپاس بر درگاه حضرت حق میسایم. سلام بر حضرت بقیه الله (ارواحنا فداه)؛ سلام بر ارواح طیبه ی شهیدان والامقام و روح مطهر امام بزرگوار؛ و سلام بر همه ی ملت عزیز ایران و سلام ویژه به جوانان.

دعاگوی شما

سیدعلی خامنه ای

۲۲ بهمن ماه ۱۳۹۷

۶۷۵۷۴

۱۴۰۰ / ۱۶ / ۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اعضای محترم هیات دولت

پیشگیری و مقابله با فساد به عنوان یکی از نقاط مورد تأکید مقام معظم رهبری مد ظله العالی در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، ملازم با عدالت مطرح شده است. دولت سیزدهم خود را در این امر حیاتی متعهد می‌داند و تمامی ارکان دولت موظف هستند اقدامات و برنامه‌های خود را در این جهت تنظیم نمایند. بر همین اساس و با توجه به شناسایی کانون‌های فسادزا، بررسی علل عدم توفیق کامل در ریشه‌کنی فساد- علیرغم تلاش‌های صورت گرفته- و تجارب کشورهای موفق در پیشگیری و مقابله با آن، اصول حاکم بر نقشه ملی پیشگیری و مقابله با فساد اداری و اقتصادی در دولت سیزدهم به شرح زیر ابلاغ می‌گردد:

- ۱- شفاف سازی: تولید و ارایه اطلاعات صحیح، دقیق، به موقع و مرتبط به مراجع ذی صلاح و مردم به ویژه در حوزه فعالیت‌های اقتصادی.
- ۲- مدیریت تعارض منافع: تفکیک بخش عمومی و خصوصی، و اتخاذ تدابیر ویژه در پیشگیری از شکل‌گیری تعارض منافع اشخاص حقیقی و حقوقی (شرکت‌ها و یا تعاونی‌های تاسیسی توسط دستگاه‌های اجرایی که ارایه بخشی از خدمات به آنها واگذار شده است).
- ۳- فرهنگ سازی و نظارت همگانی: نهادینه کردن فسادستیزی، رشد فرهنگ پاسخ گوئی و مسئولیت پذیری، بهره‌گیری از ظرفیت رسانه‌ها در مبارزه با فساد و جلوگیری از عملیات روانی مخرب در جامعه و تقویت حساسیت عمومی با به مشارکت طلبیدن مردم و توسعه زیرساخت‌های حمایتی از افشاکنندگان فساد و فراهم کردن زمینه‌های نظارت همگانی.
- ۴- متناسب سازی ساختار و تشکیلات دولت: جلوگیری از رشد نامتوازن اندازه دولت و کاهش پیچیدگی ساختارها و فرایندهای اداری، افزایش کارآمدی و اثربخشی نظام اداری و تقویت نقش هدایتی، حمایتی و نظارتی دولت.
- ۵- شایسته‌گزینی: استقرار نظام شایسته‌گزینی و انتصاب مدیران کارآمد، فسادستیز و انقلابی در لایه‌ها و سطوح مختلف نظام اداری و توانمندسازی نیروی انسانی و رفع کمبود نیروی انسانی صاحب صلاحیت در تصدی مناصب دولتی همراه با تقویت فرهنگ فساد ستیزی در آنها.
- ۶- سهولت فرایندها: بازنگری در نظام مجوزها و استعلام‌های دولتی با رویکرد حداقل سازی لزوم صدور مجوزها، شفاف سازی فرایندها، به روز رسانی صدور استعلام‌ها؛ تصدیق و اصالت سنجی اسناد از مراجع صدور و برقراری پیوند ارتباطی بین دستگاه‌های ذیربط.

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

۷- دولت الکترونیک: بهره‌گیری از فناوری اطلاعات به ویژه تکمیل و استقرار دولت الکترونیک و به حداقل رساندن مواجهه حضوری خدمت‌دهنده و خدمت‌گیرنده و ایجاد پنجره واحد خدمات دولتی و شکل دهی دولت هوشمند با لحاظ تعاملات آن با سایر بخش‌ها.

۸- توسعه رویکرد زنجیره ارزش و زنجیره‌های تامین: با هدف کوتاه کردن فاصله بین تولیدکننده و مصرف‌کننده واقعی و اصلاح نظام قیمت‌گذاری کالاها و خدمات عمومی و اصلاح و بهبود هدفمندسازی یارانه‌ها و رفع امتیازات ویژه (رانت) ساختاری.

۹- حمایت از فعالیت سالم: احترام گذاشتن به ثروت آفرینان و فعالان اقتصادی سالم و فراهم کردن زمینه فعالیت‌های حداکثری آنها در بخش واقعی اقتصاد و صیانت از مدیران و کارکنان پاک دست و فساد ستیز.

۱۰- تقویت اشراف: یکپارچه سازی اطلاعات در نظام مالی و اقتصادی کشور و بهره‌گیری از روش‌های نوین تحلیل داده برای افزایش توان پیش‌بینی و پیش‌گیری.

۱۱- نظارت موثر و کارآمد: بهره‌گیری از فناوری‌های یکپارچه، بر خط و هوشمند برای افزایش اثربخشی نظارت‌ها و حذف بسترهای فسادزا و طراحی سازوکار حساس و هوشمند در برابر ترک فعل‌های مقامات و کارکنان دولت که زمینه‌ساز بروز فساد است.

۱۲- برخورد قاطع، دقیق و موثر: بازدارندگی و جلوگیری از تمایل افراد به فساد و بازنگری در فرایندهای رسیدگی و مجازات با رویکرد سرعت، دقت، قاطعیت در مقابله با فساد.

ضمناً به پیوست پیش‌نویس نقشه ملی پیشگیری و مقابله با فساد مبتنی بر اصول فوق‌الذکر و مشتمل بر مأموریت‌های مقابله با فساد هر یک از دستگاه‌ها ارسال و مقرر می‌دارد هر یک از اعضا محترم دولت نظرات تکمیلی و حقوقی خویش را حداکثر تا تاریخ ۱۴۰۰/۷/۱ به دفتر اینجانب منعکس نمایند.

سید ابراهیم رئیسی

رونوشت:

➤ معاونت هماهنگی، پیگیری‌های ویژه و خدمات مدیریت حسب پی‌نوشت رئیس جمهور محترم مبنی بر: «تا حصول نتیجه از دستگاه‌ها پیگیری شود.»

مکلف: ۷۵۸۴۸

اصول ۱۲ گانه حاکم بر نقشه ملی پیشگیری و مقابله با فساد اداری و اقتصادی

۱- **شفاف سازی:** تولید و ارایه ی اطلاعات؛ صحیح، دقیق، به موقع و مرتبط به مراجع ذی صلاح و مردم به ویژه در حوزه ی فعالیت های اقتصادی و تامین اشراف دولت

۲- **مدیریت تعارض منافع:** تفکیک بخش عمومی و خصوصی، بستن درب های گردان و اتخاذ تدابیر موثر در پیشگیری از شکل گیری تعارض منافع اشخاص حقیقی و حقوقی (شرکتها و یا تعاونی های تاسیسی توسط دستگاه های اجرایی که ارایه بخشی از خدمات به آنها واگذار شده است)

۳- **فرهنگ سازی و نظارت همگانی:** نهادینه کردن فسادستیزی، رشد فرهنگ پاسخ گویی و مسئولیت پذیری، بهره گیری از ظرفیت رسانه ها در مبارزه با فساد و جلوگیری از عملیات روانی مخرب در جامعه و تقویت حساسیت عمومی با به مشارکت طلبیدن مردم و توسعه زیر ساخت های حمایتی از افشا کنندگان فساد و فراهم کردن زمینه های نظارت همگانی

۴- **متناسب سازی ساختار و تشکیلات دولت:** جلوگیری از رشد نامتوازن اندازه ی دولت و کاهش پیچیدگی ساختارها و فرایندهای اداری، افزایش کار آمدی و اثر بخشی نظام اداری و تقویت نقش هدایتی، حمایتی و نظارتی دولت

۵- **شایسته گزینی:** استقرار نظام شایسته گزینی و انتصاب مدیران کار آمد، فسادستیز و انقلابی در لایه ها و سطوح مختلف نظام اداری و توانمند سازی نیروی انسانی و رفع کمبود نیروی انسانی صاحب صلاحیت در تصدی مناصب دولتی همراه با تقویت فرهنگ فسادستیزی در آنها

۶- **سهولت فرایندها:** بازنگری در نظام مجوزها و استعلام های دولتی با رویکرد حداقل سازی لزوم صدور مجوزها، شفاف سازی فرایندها، به روز رسانی صدور استعلام ها؛ تصدیق و اصالت سنجی اسناد از مراجع صدور و برقراری پیوند ارتباطی بین دستگاه های ذیربط

۷- **دولت الکترونیک:** بهره گیری از فناوری اطلاعات به ویژه تکمیل و استقرار دولت الکترونیک و به حداقل رساندن مواجهه حضوری خدمت دهنده و خدمت گیرنده و ایجاد پنجره‌ی واحد خدمات دولتی و شکل دهی دولت هوشمند با لحاظ کردن تعاملات آن با سایر بخش‌ها

۸- توسعه رویکرد زنجیره‌ی ارزش و زنجیره‌های تامین با هدف کوتاه کردن فاصله‌ی بین تولید کننده و مصرف کننده‌ی واقعی و اصلاح نظام قیمت گذاری کالاها و خدمات عمومی و اصلاح و بهبود هدفمند سازی یارانه‌ها و رفع امتیازات ویژه (رانت) ساختاری

۹- **حمایت از فعالیت سالم:** احترام گذاشتن به ثروت آفرینان و فعالان اقتصادی سالم و فراهم کردن زمینه فعالیت‌های حداکثری آن‌ها در بخش واقعی اقتصاد و صیانت از مدیران و کارکنان پاک دست و فسادستیز

۱۰- **تقویت اشراف:** یکپارچه سازی اطلاعات در نظام مالی و اقتصادی کشور و بهره گیری از روشهای نوین تحلیل داده برای افزایش توان پیش بینی و پیش گیری

۱۱- **نظارت موثر و کارآمد:** بهره گیری از فناوری‌های یکپارچه، برخط و هوشمند برای افزایش اثر بخشی نظارت‌ها و حذف بسترهای فساد زا و طراحی سازوکار حساس و هوشمند در برابر فعل‌های مقامات و کارکنان دولت که زمینه ساز بروز فساد است

۱۲- **برخورد قاطع، دقیق و موثر:** بازدارندگی و جلوگیری از تمایل افراد به فساد و بازنگری در فرایندهای رسیدگی و مجازات با رویکرد سرعت، دقت، قاطعیت در مقابله با فساد

معاون رئیس جمهور

و
رئیس سازمان

ریاست جمهوری
سازمان اداری و استخدامی کشور

شماره نامه: ۸۲۵۳۲

تاریخ نامه: ۱۳۹۹/۰۲/۲۷

پیوست: دارد

بسمه تعالی

تمامی دستگاه های اجرایی مشمول ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری

به منظور تحقق بند «۲۴» سیاست های کلی نظام اداری ابلاغی مقام معظم رهبری (مدظله العالی)، اجرای برنامه های هفتم و هشتم از دومین برنامه جامع اصلاح نظام اداری موضوع تصویب نامه شورای عالی اداری به شماره ۳۰۲۵۹۶ تاریخ ۱۳۹۷/۰۶/۱۴ و به استناد تبصره (۳) ماده (۴) آیین نامه اجرایی مواد (۸۴، ۸۶، ۸۷، ۹۰، ۹۱ و ۹۳) قانون مدیریت خدمات کشوری موضوع تصویب نامه شماره ۴۴۷۷۰/۷۷۶۸۳ مورخ ۱۳۸۹/۰۴/۰۸ هیأت وزیران، به پیوست «دستورالعمل اجرایی مواد (۹۱) و (۹۲) قانون مدیریت خدمات کشوری و ضوابط مربوطه» که با توجه به تجارب حاصل از اجرای دستورالعمل مذکور در سنوات گذشته و کسب نظرات و پیشنهادات دستگاه های اجرایی ذی ربط بازنگری و تدوین شده است، جهت اجرا ابلاغ می گردد.

با عنایت به تدابیر دولت محترم و تأکیدات ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران مبنی بر استفاده از تمامی ظرفیت های قانونی در برخورد همه جانبه و قاطع با مفاسد اداری، ضروری است تمامی دستگاه های اجرایی مشمول و استانداران ضمن اهتمام ویژه در اجرای صحیح و مؤثر مواد (۹۱ و ۹۲) قانون مذکور و این دستورالعمل، گزارش جامع اجرای آن را مطابق ساز و کار تعیین شده به سازمان اداری و استخدامی کشور ارسال نمایند.

با ابلاغ این بخشنامه، دستورالعمل اجرایی مواد (۹۱) و (۹۲) قانون مدیریت خدمات کشوری موضوع بخشنامه شماره ۱۷۳۷۰۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۷ لغو می گردد.

جمشید انصاری

ریاست جمهوری

سازمان اداری و استخدامی کشور

معاون رئیس جمهور

و

رئیس سازمان

شماره نامه:

تاریخ نامه:

پیوست:

ک- رشوه: بر اساس ماده (۳) قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشاء و اختلاس و کلاهبرداری مصوب ۱۳۶۷/۹/۱۵، رشوه عبارت است از قبول وجه یا مال یا سند پرداخت وجه یا تسلیم مال بصورت مستقیم یا غیرمستقیم توسط هر یک از مستخدمین و مأمورین دولتی شاغل در دستگاه های اجرایی موضوع این دستورالعمل اعم از رسمی، پیمانی، قرارداد کار معین (مشخص)، قرارداد کارگری و قرارداد طرح های عمرانی و یا مأمورین به خدمات عمومی خواه رسمی یا غیر رسمی برای انجام دادن یا انجام ندادن امری که مربوط به دستگاه های مزبور می باشد؛ اعم از این که امر مذکور مربوط به وظایف آنها بوده یا آن که مربوط به وظایف مأمور دیگری در آن دستگاه اجرایی باشد، خواه آن کار را انجام داده یا نداده و انجام آن بر طبق حقانیت و وظیفه بوده یا نبوده باشد و یا آن که در انجام یا عدم انجام آن مؤثر بوده یا نبوده باشد.

مصادیق رشوه در ماده (۱) آیین نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه های اجرایی موضوع تصویب نامه شماره ۷۳۳۷۷/ت/۳۰۳۷۴ هـ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۲ هیأت وزیران ذکر گردیده است.

ل- سوء استفاده از مقام اداری: به هر گونه فعل یا ترک فعل کارمند دولت (دستگاه اجرایی) که با استفاده از جایگاه سازمانی صورت گرفته و موجبات تضییع حقوق معنوی یا مادی دولت یا سایر اشخاص را فراهم نماید، اطلاق می شود.

شرایط احراز بازرسان و تعداد آنها

ماده ۲- بازرسان منتخب باید واجد شرایط ذیل باشند:

- دارای وضعیت استخدامی رسمی (اعم از قطعی و آزمایشی) یا پیمانی
- دارای پست سازمانی حداقل کارشناس
- دارای مدرک تحصیلی حداقل کارشناسی
- دارای حداقل پنج سال تجربه کاری مرتبط با فعالیت دستگاه اجرایی
- دارای معیارهای اخلاق حرفه ای بازرسی (شکیبایی، امانت داری، جدیت، سخت کوشی، راز داری، مثبت گرایی، انضباط، خوش رفتاری، بی طرفی و نظایر آن)
- نداشتن سابقه محکومیت اداری و محکومیت کیفری مؤثر
- داشتن حسن شهرت

شماره نامه:

تاریخ نامہ:

پوست:

تبصره: با هدف ارتقاء سطح دانش و مهارت های بازرسان و به منظور بهبود عملکرد واحدهای استانی دستگاه های اجرایی و کاهش هزینه های آموزش، سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان ها می توانند دوره های آموزشی مورد نیاز بازرسان استان را در چارچوب عناوین و سرفصل های مصوب برنامه ریزی و اجرا نمایند.

ماده ۷- دستگاه های اجرایی مکلفند کارمندان و مدیران مربوطه را به نحو مقتضی از مفاد مواد (۹۱) و (۹۲) قانون، این دستورالعمل و اقدامات اجرایی خود در این ارتباط آگاه نمایند.

ماده ۸- دستگاه های اجرایی مکلفند تدابیر لازم را برای دریافت گزارش های مردمی در ارتباط با تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون اتخاذ و اهمیت نظارت مردمی و نحوه دریافت گزارش ها و شکوائیه های مربوطه را به طرق مقتضی از قبیل صندوق ارتباط مستقیم با مدیران ذی ربط دستگاه اجرایی، وبگاه (وب سایت)، درگاه (پرتال)، پست صوتی و نظایر آن اطلاع رسانی نمایند. در صورتی که گزارش ها یا شکایت ها از طریق ارتباط الکترونیکی دریافت شده باشد، ارائه کد پیگیری به گزارش دهنده یا شاکی الزامی است.

تبصره: نتیجه اقدامات و بررسی های انجام شده بر روی موضوع این ماده، می بایست در اسرع وقت و در قالب ارتباط نوشتاری از قبیل مکاتبه کتبی، پیامک و نظایر آن به اطلاع گزارش دهنده یا شاکی برسد.

شیوه‌ها و اولویت‌های بازاریابی

ماده ۹- بازرسی های موضوع ماده (۹۱) قانون به شیوه مستمر یا موردی انجام خواهد پذیرفت. همچنین برنامه بازرسی های مستمر با تأکید بر اولویتهای زیر به تصویب کمیته می رسد:

الف- گلوگاه‌های فساد خیز و نقاط آسیب پذیر (مستعد فساد) دستگاه اجرایی

ب- مشاغل و پست‌های سازمانی که بر اساس آرای صادره و پرونده‌های متشکله در هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری دستگاه اجرایی، بیشترین موارد مربوط به تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون توسط متصدیان آنها انجام گرفته باشد.

ج- نقاطی که بر اساس نظرسنجی های سالیانه یا گزارش های مردمی بیشترین موارد وقوع تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون در آنجا گزارش شده باشد.

د- اولویت های اعلامی از سوی بالاترین مقام دستگاه اجرایی

هـ- اولویت های اعلامی از سوی سازمان

شماره نامه:

تاریخ نامہ:

پوست:

تبصره ۱: فهرست اولویت‌بندی شده گلوگاه‌های فساد خیز و نقاط آسیب‌پذیر دستگاه اجرایی حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ ابلاغ این دستورالعمل، با پیشنهاد ناظر ارشد به تصویب کمیته می‌رسد. کمیته مکلف است ضمن اتخاذ تدابیر لازم برای رفع و اصلاح نقاط مزبور، فهرست مربوطه را در ابتدای هر سال به روز رسانی نماید.

تبصره ۲: به منظور اعمال نظارت مؤثر بر گلوگاه‌های فساد خیز و نقاط آسیب پذیر، ناظر ارشد مکلف است نسبت به تهیه و تدوین بازینه (چک لیست) بازرسی استاندارد اقدام و در اختیار بازرسان قرار دهد.

ماده ۱۰- بازرسی حسب مورد توسط بازرس یا بازرسان انجام می شود. ناظر ارشد موضوعات نیازمند بازرسی گروهی را مشخص و سرپرست هیأت بازرسی را تعیین می نماید.

فرایند بازرسی و نحوه برخورد با موارد تخلف

ماده ۱۱- به منظور تدوین گزارش بازرسی، بازرسان می توانند از طرق زیر نسبت به کسب اطلاعات مورد نیاز اقدام نمایند:

الف- مشاهدہ

ب- کسب اطلاع از شهود و مطلعین

ج- مطالعه سوابق پرونده های موجود و تهیه مدارک از آنها (بررسی اسنادی)

د- بررسی گزارش ها و شکایت های مکتوب مراجعان و در صورت لزوم مصاحبه با آن ها

هـ - استعلام نظر مسئولان و کارکنان ذی ربط

ماده ۱۲- چنانچه در پایان فرآیند بازرسی، دلایل و مدارک متقنی به دست آید که فردی مرتکب یکی از تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون شده، به ترتیب بر اساس مراحل زیر عمل خواهد شد:

الف- بازرس گزارش خود را در قالب فرم ضمیمه شماره (۵) این دستورالعمل تدوین و با ذکر دلایل و پیوست مدارک لازم، برای مدیر مربوطه ارسال می نماید.

ب- مدیر مربوطه با قید فوریت به موضوع رسیدگی و ضمن بررسی دلایل و مستندات مربوط، حداکثر ظرف مدت ۵ روز کاری از تاریخ دریافت گزارش، نظر خود را مبنی بر تأیید یا رد گزارش اعلام می نماید (در صورت عدم اظهار نظر مدیر در مهلت مقرر، بازرس مکلف است موضوع را برای پیگیری و اتخاذ تدابیر لازم به ناظر ارشد گزارش نماید).

ج- در صورتی که نظر مدیر مربوطه دایر بر تأیید تخلف باشد، بازرس موضوع را به اطلاع ناظر ارشد می‌رساند.

ریاست جمهوری

سازمان اداری و استخدامی کشور

معاون رئیس جمهور

و

رئیس سازمان

شماره نامه:

تاریخ نامه:

پیوست:

د- ناظر ارشد مراتب را (همراه با پیشنهادهای مربوط) به منظور اتخاذ تصمیم و اعمال مستقیم مجازات های مصرح در قسمت اخیر تبصره یک ماده (۹۱) قانون به بالاترین مقام دستگاه اجرایی (یا مقام مجاز) گزارش می نماید.

تبصره: در صورتیکه بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از طرف ایشان، گزارش هایی را که در اجرای ماده (۹۱) قانون و این دستورالعمل به وی ارائه می شود، ناقص تشخیص دهد؛ دستور تکمیل گزارش را صادر می نماید. ناظر ارشد مکلف است از طریق بازرس مربوطه یا با تشکیل و اعزام هیأت بازرسی، حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز کاری از تاریخ ابلاغ دستور مذکور، نواقص مدنظر را مرتفع و گزارش اصلاحی را برای اتخاذ تصمیم به بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا مقام مجاز از طرف ایشان ارائه نماید.

ه- چنانچه مدیر مربوطه گزارش بازرسی را تأیید نکند؛ مکلف است دلایل خود را به صورت مستدل به بازرس اعلام و مستندات مورد نظر را نیز پیوست نماید. در این حالت به شیوه های زیر عمل می شود:

۱- چنانچه دلایل و مستندات مدیر مربوطه به گونه ای باشد که بازرس را در خصوص عدم وقوع تخلف قانع نماید؛ ادامه فرآیند رسیدگی متوقف، سوابق مربوطه بایگانی و مراتب توسط بازرس به اطلاع ناظر ارشد خواهد رسید.

۲- چنانچه بر اساس نظر مدیر مربوطه، گزارش بازرس ناقص تلقی شود؛ بازرس مکلف است گزارش اولیه را حداکثر ظرف مدت ده روز کاری اصلاح و مجدداً برای مدیر مربوطه ارسال نماید.

۳- چنانچه گزارش اصلاحی بازرس مورد تأیید مدیر مربوطه قرار گیرد؛ بر اساس مراحل فوق الذکر (مندرج در بندهای ج و د) اقدام خواهد شد.

۴- چنانچه گزارش اصلاحی بازرس مورد تأیید مدیر مربوطه قرار نگیرد و مدیر مربوطه بر نظر خود اصرار داشته ولی تخلف از نظر بازرس محرز باشد؛ بازرس گزارش را به اطلاع ناظر ارشد رسانده و موضوع با تأیید، تشخیص و توسط ناظر ارشد برای رسیدگی به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری ذی ربط ارجاع می شود.

ماده ۱۳- در مواردی که مدیر مربوطه از اعلام نظر در خصوص گزارش بازرس امتناع نموده و اجرای ماده (۹۱) قانون را با وقفه مواجه سازد، در صورت محکومیت قطعی کارمند خاطی در هیأت رسیدگی به تخلفات اداری، ناظر ارشد می تواند مدیر مربوطه را نیز به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری ذی ربط معرفی نماید.

ریاست جمهوری

سازمان اداری و استخدامی کشور

معاون رئیس جمهور

و

رئیس سازمان

شماره نامه:

تاریخ نامه:

پیوست:

ماده ۱۴- چنانچه بر اساس قرائن و مستندات، با تشخیص ناظر ارشد تخلف کارمند در سطحی باشد که اعمال سقف مجازات های مذکور در ماده (۹۱) قانون (انفصال موقت یک ساله) نیز با آن متناسب نباشد، ناظر ارشد می تواند مراتب را مستقیماً به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری ذی ربط ارجاع نماید.

ماده ۱۵- چنانچه کارمندی که قبلاً مطابق موضوع تبصره (۱) ماده (۹۱) قانون با وی برخورد شده، مجدداً مرتکب همان تخلف شود (به استناد گزارش جدید بازرسی که به تأیید مدیر مربوطه رسیده باشد)؛ ناظر ارشد گزارش اخیر را به همراه مستندات مربوطه به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع و اعمال تبصره (۲) ماده (۹۱) قانون را تقاضا می نماید. در این صورت هیأت مذکور مطابق موازین قانونی به موضوع رسیدگی و چنانچه تخلف کارمند را محرز تشخیص دهد، حسب مورد یکی از مجازات های بازخریدی، اخراج و انفصال دائم از خدمات دولتی را اعمال خواهد نمود.

ماده ۱۶- در مواردی که بر اساس گزارش بازرسان موضوع ماده (۹۱) قانون یا حسب بررسی های سایر مراجع ذی ربط دستگاه اجرایی، مدیر یا سرپرست بلافصل کارمندی که تخلف وی محرز گردیده نیز به علت عدم اعمال نظارت و کنترل مؤثر، قاصر یا مقصر تشخیص داده شود؛ ناظر ارشد مکلف است در اجرای ماده (۹۲) قانون، مدیر مربوطه را نیز به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری معرفی نماید.

ماده ۱۷- در موارد زیر بازرس از انجام فرآیند رسیدگی خودداری و مراتب را جهت اتخاذ تصمیم و انتخاب بازرس جدید به ناظر ارشد گزارش می نماید:

الف- بازرس یا بستگان نسبی یا سببی وی (تا درجه دوم از طبقه سوم) در موضوع نظارت و بازرسی دارای تعارض منافع باشند.

ب- فردی که عملکرد وی مورد بازرسی است، با بازرس دارای قرابت نسبی یا سببی (تا درجه دوم از طبقه سوم) باشد.

ج- فردی که عملکرد وی مورد بازرسی است، با بازرس یا اقربای مذکور دارای سابقه دعوای حقوقی، کیفری یا اداری باشد.

ماده ۱۸- به منظور سرعت بخشی به فرآیند تصمیم گیری و سهولت برخورد با متخلفین، بالاترین مقام دستگاه اجرایی می تواند اعمال مجازات را در چارچوب ماده (۱۲) قانون رسیدگی به تخلفات اداری به مقامات مجاز تفویض نماید.

تبصره: فرایند اجرایی ماده (۹۱) قانون در ضمیمه شماره (۱) این دستورالعمل درج شده است.

ریاست جمهوری

سازمان اداری و استخدامی کشور

شماره نامه:

تاریخ نامه:

پیوست:

نحوه تنظیم گزارش بازرسی

ماده ۱۹- گزارش های بازرسی باید بر اساس ضوابط و قواعد گزارش نویسی و مطابق فرم ضمیمه شماره (۵) این دستورالعمل تهیه و تدوین شوند. در تنظیم گزارش بازرسی رعایت موارد زیر الزامی است:

الف- پیش از تنظیم گزارش نهایی، توضیحات فرد یا افراد ذی ربط به صورت کتبی اخذ و اظهارات و توضیحات شفاهی آنها صورت جلسه شود. در صورتیکه کارمند از ارائه توضیح کتبی یا شفاهی خودداری نماید، بازرس مراتب را گواهی و گزارش را تنظیم نماید.

ب- اسناد و مدارک مورد استناد باید به ترتیب ارجاع، شماره گذاری شده و اصل یا تصویر آن ها در انتهای گزارش آورده شود.

ج- در گزارش هایی که با موضوع اخذ رشوه تنظیم می شوند؛ حداقل یکی از مصادیق مذکور در ماده (۱) آیین نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه های اجرایی موضوع تصویب نامه شماره ۷۳۳۷۷/ت۳۰۳۷۴-هـ مورخ ۱۳۸۳/۱۲/۲۲ هیأت وزیران، مورد استناد قرار گیرد.

د- اصول طبقه بندی اسناد اداری رعایت شود.

تبصره: ناظر ارشد تدابیر لازم را برای ارجاع بدون واسطه مکاتبات عادی بازرسان از طریق سیستم مکانیزه مکاتبات اداری دستگاه اجرایی پیش بینی و همچنین هماهنگی های لازم را برای تسریع و سهولت در انجام مکاتبات محرمانه فی مابین به عمل آورد.

ساماندهی، هماهنگی و نظارت بر فرآیند بازرسی

ماده ۲۰- مدیرکل دفتر مدیریت عملکرد (ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات یا عناوین مشابه) بعنوان ناظر ارشد، وظیفه پیشنهاد، سازماندهی، هماهنگی، هدایت و نظارت بر عملکرد بازرسان و نیز پیشنهاد برنامه های آموزشی بازرسان را در چارچوب این دستورالعمل و مصوبات کمیته بر عهده دارد. در همین راستا بازرسان مکلفند گزارش عملکرد خود را بصورت ماهیانه و در قالب فرم ضمیمه شماره (۵) به ناظر ارشد ارائه نمایند.

ماده ۲۱- دفاتر حراست و سایر مراجع ذی ربط دستگاه اجرایی مکلفند در حدود وظایف خود، همکاری لازم را با بازرسان معمول دارند.

ماده ۲۲- در صورتی که هر یک از بازرسان در اجرای وظایف موضوع ماده (۹۱) قانون و مفاد مندرج در این دستورالعمل، از موقعیت خود سوء استفاده نمایند، ناظر ارشد مراتب را به بالاترین مقام دستگاه اجرایی گزارش می نماید تا ضمن لغو حکم بازرسی، حسب مورد مطابق ماده (۱۲) قانون رسیدگی به تخلفات اداری با وی برخورد یا دستور ارجاع موضوع به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری را صادر نماید.

ارزیابی عملکرد بازرسان

ماده ۲۳- ناظر ارشد مکلف است حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه هر سال، گزارش ارزیابی عملکرد سال گذشته بازرسان را مطابق فرم ضمیمه شماره (۶) این دستورالعمل تهیه و تدوین نموده و پس از تأیید کمیته به بالاترین مقام دستگاه اجرایی ارائه نماید.

تبصره ۱: ناظر ارشد می تواند موضوع برکناری بازرسان حائز امتیاز کمتر از ۷۰ و اعمال مشوق در مورد بازرسان حائز امتیاز بالاتر از ۸۵ در ارزیابی عملکرد سالیانه را به بالاترین مقام دستگاه اجرایی پیشنهاد نماید.

تبصره ۲: علاوه بر مشوق های مربوط به عملکرد سالیانه، در مواردی که تلاش های بازرس منجر به کشف پرونده مهمی از تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون گردد، ناظر ارشد مراتب را به بالاترین مقام دستگاه اجرایی گزارش می نماید تا در چارچوب ضوابط و مقررات موجود نسبت به تشویق معنوی و مادی ویژه به بازرس ذی ربط اقدام شود.

اقدامات حمایتی از گزارش دهندگان تخلفات و بازرسان

ماده ۲۴- بازرسان و سایر مراجع ذی ربط باید از افشاء اطلاعات مربوط به هویت، محل سکونت، شغل و محل اشتغال مراجعان (اشخاص حقیقی و حقوقی) و کارمندان گزارش دهنده تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون خودداری نمایند؛ در صورت ارجاع پرونده به مراجع قضایی، افشای هویت مخبرین و شهود تابع قوانین و مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۲۵- دستگاه های اجرایی مکلفند در چارچوب ماده (۱۷) قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد و آیین نامه اجرایی مرتبط، حمایت های قانونی لازم را از مخبرین و شهود تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون به عمل آورند.

ماده ۲۶- دستگاه‌های اجرایی مکلفند در ارتباط با آن دسته از دعاوی که در مقام انجام وظایف قانونی علیه بازرسان موضوع ماده (۹۱) قانون مطرح می‌شود؛ مطابق ماده (۸۸) قانون و آیین نامه حمایت حقوقی و قضایی از کارکنان و مأموران دستگاه‌های

ریاست جمهوری

سازمان اداری و استخدامی کشور

معاون رئیس جمهور

و

رئیس سازمان

شماره نامه:

تاریخ نامه:

پیوست:

ج- اسامی و مشخصات کارمندانی که با تکرار تخلف، پرونده آن ها در اجرای تبصره (۲) ماده (۹۱) قانون به هیأت های رسیدگی به تخلفات اداری ارجاع و به یکی از مجازات های مذکور در تبصره مذکور محکوم شده اند (پس از قطعیت رأی صادره).
ماده ۲۹- تا زمان راه اندازی سامانه الکترونیکی ذی ربط، دستگاه های اجرایی مکلفند گزارش های موضوع این دستورالعمل را با رعایت مواعد مقرر به صورت مکتوب به سازمان ارسال نمایند.

ماده ۳۰- در اجرای تبصره (۴) ماده (۹۱) قانون، انعقاد هر گونه قرارداد با اشخاص حقیقی و حقوقی پرداخت کننده رشوه به کارمندان هر یک از دستگاه های اجرایی (بر اساس اعلام اسامی آن ها از سوی سازمان) برای سایر دستگاه های اجرایی نیز ممنوع می باشد.

ماده ۳۱- بالاترین مقام دستگاه های اجرایی و استانداران مسئولیت اجرای صحیح مواد (۹۱) و (۹۲) قانون و این دستورالعمل را بر عهده دارند. در همین راستا دفاتر مدیریت عملکرد (ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات یا عناوین مشابه) در دستگاه های اجرایی و دفاتر مدیریت عملکرد، بازرسی و امور حقوقی استانداری ها گزارش جامع اجرای مواد (۹۱ و ۹۲) قانون و این دستورالعمل را هر شش ماه یکبار (گزارش شش ماهه اول هر سال حداکثر تا پایان مهر ماه و گزارش شش ماهه دوم هر سال حداکثر تا پایان فروردین سال بعد) از طریق بالاترین مقام دستگاه اجرایی و استاندار به سازمان ارائه خواهند نمود. بازرسان و مدیران ذی ربط در دستگاه های اجرایی و واحدهای استانی مکلفند همکاری لازم را در این زمینه به عمل آورند.

ماده ۳۲- سازمان وظیفه راهبری و نظارت بر حسن اجرای مواد (۹۱) و (۹۲) قانون و این دستورالعمل را در سطح ملی بر عهده داشته و بر اساس گزارش های دریافتی از دستگاه های اجرایی و استانداری ها و عنداللزوم انجام بررسی ها و بازرسی های لازم، گزارش جامع مرتبط را به صورت سالیانه تهیه و تدوین نموده و به هیأت وزیران و شورای عالی اداری ارائه خواهد نمود.

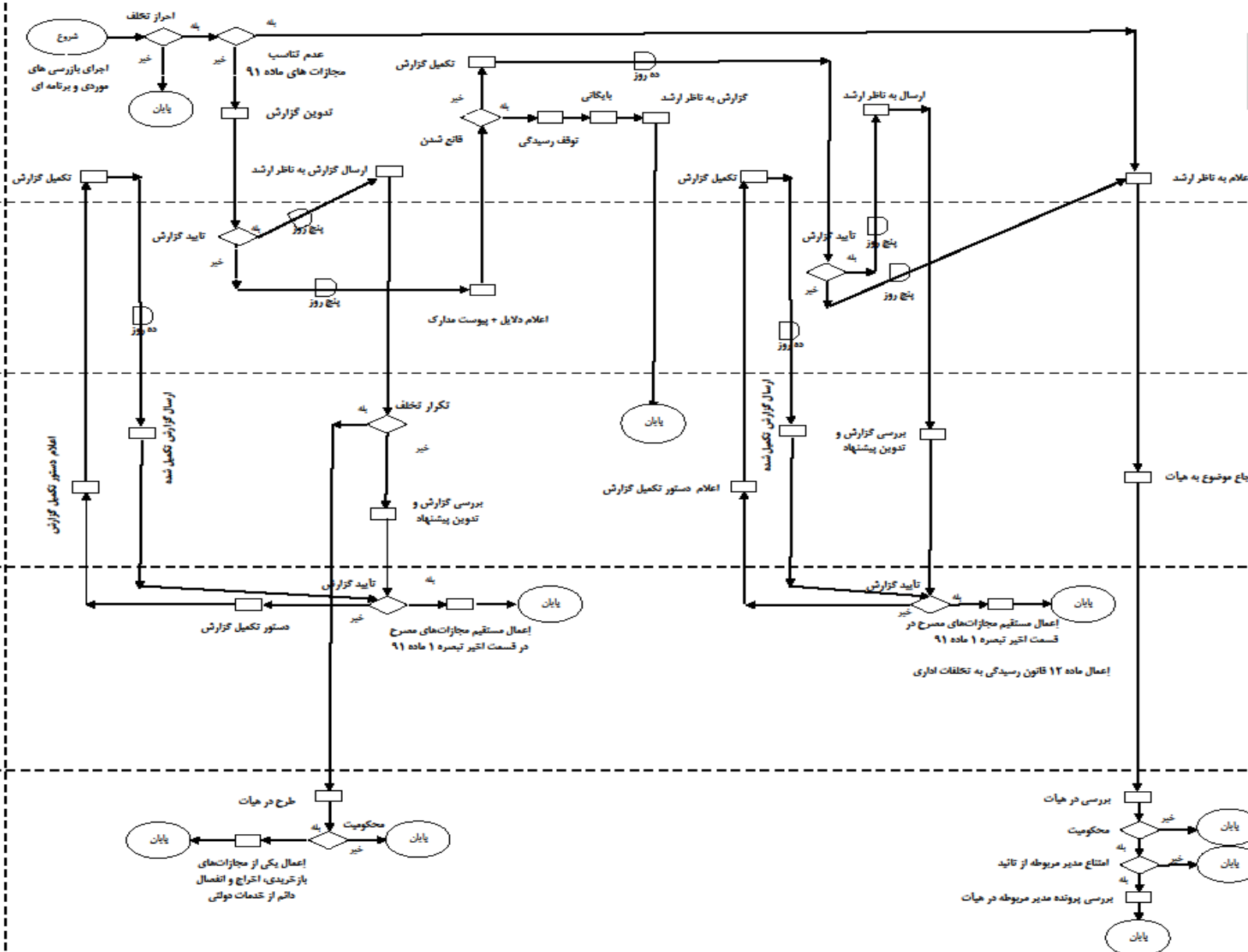
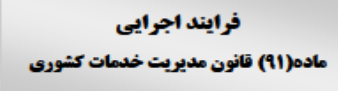
ماده ۳۳- این دستورالعمل مشتمل بر (۳۳) ماده و (۱۶) تبصره، جایگزین بخشنامه شماره ۱۷۳۷۰۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۲/۲۷ معاونت وقت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور می شود.

ریاست جمهوری

سازمان اداری و استخدامی کشور

ضمائم دستورالعمل اجرایی مواد (۹۱) و (۹۲) قانون مدیریت خدمات کشوری

حکم انتصاب بازرس موضوع تبصره یک ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری

بسمه تعالی

جناب آقای / سرکار خانم

باعنایت به پیشنهاد شماره مورخ مدیرکل محترم دفتر مدیریت عملکرد (ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات یا عناوین مشابه) که در تاریخ به تأیید کارگروه ارتقای سلامت نظام اداری رسیده است، جنابعالی را برای مدت ۳ سال بعنوان بازرس موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری در ستاد / استان / واحد منصوب می نمایم. انتظار دارم با جدیت و پشتکار در محدوده تخلفات موضوع این ماده (رشوه خواری و سوء استفاده از مقام اداری) بازرسی های لازم را بعمل آورده و ضمن رعایت بی طرفی و امانتداری، گزارش های متقن خود را مطابق با ترتیبات مقرر در دستورالعمل اجرایی مواد (۹۱ و ۹۲) قانون مذکور تهیه و ارائه نمایید.

نام و نام خانوادگی و عنوان بالاترین مقام دستگاه اجرایی

امضاء

سوگند نامه بازرسان موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری

بسم الله الرحمن الرحيم

اینجانب که بعنوان بازرس موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری در وزارت / سازمان / شرکت / موسسه انتخاب شده ام به خداوند قادر متعال سوگند یاد می کنم، در انجام وظایف محوله و ارائه گزارش های مستقن در حیطه این مسئولیت خطیر که بر عهده ام نهاده شده است، از هیچ کوششی دریغ ننمایم و با رعایت کامل بی طرفی، صداقت و امانتداری، بدون هیچگونه ملاحظه ای به وظیفه خود عمل و هرگونه تخلف موضوع این ماده را مطابق ساز و کار اعلامی به مسئولین ذیربط گزارش نمایم.

نام و نام خانوادگی بازرس

امضاء و تاریخ

عنوان دستگاه اجرایی:

مشخصات ناظر ارشد (مدیر کل دفتر مدیریت عملکرد / ارزیابی عملکرد و پاسخگویی به شکایات یا عناوین مشابه)

نام خانوادگی	نام	کد ملی	عنوان پست سازمانی	کد پرسنلی	تلفن ثابت و همراه	آدرس پست الکترونیک	آدرس محل خدمت

مشخصات بازرسان موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری

ردیف	نام خانوادگی	نام	کد ملی	عنوان پست سازمانی	کد پرسنلی	محل خدمت	تلفن ثابت و همراه	آدرس پست الکترونیک	آدرس محل خدمت

فرم گزارش بازرسی مستمر/موردی موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری

نام واحد/فرآیند/فرد بازرسی شونده:		
نام مسئول مستقیم "واحد/فرآیند/فرد بازرسی شونده":		
تاریخ شروع بازرسی:		تاریخ پایان بازرسی:
بیان موضوع بازرسی:		
نوع بازرسی: ☐ مستمر ☐ موردی علت بازرسی موردی: ☐ وصول شکایت یا گزارش مردمی ☐ اعلام سازمان اداری و استخدامی کشور ☐ دستور بالاترین مقام دستگاه اجرایی یا استاندار ☐ درخواست مراجع و مسئولین ذی ربط دستگاه اجرایی توضیحات تکمیلی:		
مستندات گزارش:		
(۱)		
(۲)		
مقدمه:		
متن اصلی:		
نتیجه گیری:		
پیشنهاد برای اعمال ماده (۹۱) ق.م.خ.ک: ☐ پیشنهاد برای اصلاح فرایندها/شیوه نامه های دستگاه اجرایی: ☐ متن پیشنهادی:		
نام و نام خانوادگی بازرس:	تاریخ تدوین گزارش بازرسی:	محل امضاء بازرس:
نظر مدیر مربوطه: تایید گزارش ☐ عدم تایید گزارش ☐ محل درج توضیحات:		
نام و نام خانوادگی مدیر مربوطه امضاء و تاریخ		

فرم ارزیابی عملکرد بازرسان موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری

نام و نام خانوادگی بازرس:				عنوان دستگاه اجرایی:	
ردیف	معیارهای ارزیابی عملکرد	سقف امتیاز	امتیاز مکتسبه	ارزیاب	توضیحات
۱	انجام منظم بازرسی‌ها (بازرسی‌های مستمر مطابق با برنامه مصوب کمیته و بازرسی‌های موردی در مدت زمان مناسب از تاریخ دریافت گزارش، اعلام یا دستور مربوطه)	۱۵		ناظر ارشد	
۲	سرعت و دقت کافی در بررسی موضوع، تحصیل ادله و مستندات مرتبط	۱۵			
۳	تنظیم گزارش‌های بازرسی مطابق فرم ابلاغی (وضعیت شکلی گزارش‌ها)	۱۰			
۴	کیفیت گزارش‌های بازرسی و تجزیه و تحلیل مطالب	۱۵			
۵	التزام به اصول اخلاق حرفه‌ای بازرسی	۱۵			
۶	کشف سوء جریانات و بسترهای وقوع تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۰			
۷	ارائه پیشنهادهای اصلاحی مؤثر برای رفع سوء جریانات و گلوگاه‌های بسترساز وقوع تخلفات موضوع ماده (۹۱) قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۰			
۸	تعامل سازنده با ناظر ارشد و سایر مراجع ذی ربط دستگاه اجرایی	۱۰			
جمع امتیازات		۱۰۰			

نام و نام خانوادگی ناظر ارشد
امضاء و تاریخ

۱۱۴۱۱ / ۵۲۶۱۲ هـ

شماره
تاریخ ۱۴۰۰ / ۲ / ۵

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

سازمان اداری و استخدامی کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۲/۱ به پیشنهاد سازمان اداری و استخدامی کشور و به استناد تبصره (۱) ماده (۲۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶، منشور اخلاقی و اداری و اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام را به شرح زیر تصویب کرد:

منشور اخلاقی و اداری و اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام

ماده ۱- در این تصویب‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود:

۱- **دستگاه‌های اجرایی:** دستگاه‌های موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری.

۲- **کارگزاران نظام:** تمامی مقامات موضوع ماده (۷۱) قانون مدیریت خدمات کشوری، مدیران و کارکنان مشغول خدمت در دستگاه‌های اجرایی.

۳- **منشور:** منشور اخلاقی و اداری و اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام.

۴- **سوگندنامه:** سوگندنامه کارگزاران نظام.

ماده ۲- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند در چهارچوب این منشور متناسب با مأموریت‌های خود، آیین رفتار حرفه‌ای و اخلاقی کارکنان خود را تدوین نمایند.

ماده ۳- کلیه دستگاه‌های اجرایی مکلفند در استخدام کارکنان خود، پس از طی مراحل گزینش و در بدو اشتغال به کار افراد، تمهیدات لازم برای ادای سوگند و امضای منشور و آیین رفتار حرفه‌ای و اخلاقی توسط آنان را فراهم کرده و سوگندنامه و منشور امضا شده را در پرونده کارگزینی آنان نگهداری نمایند.

۱۱۴۱۱ / ۵۲۶۱۲ هـ

شماره
تاریخ ۵ - ۲ / ۱۴۰۰

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

ماده ۴- کارگزاران نظام موظفند در بدو ورود به خدمت، سوگند زیر را ادا کرده و امضاء نمایند.
تبصره - پیروان اقلیت‌های دینی مصرح در اصل (۱۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، سوگندنامه را با ذکر نام کتاب آسمانی خود قرائت کرده و متن امضاشده توسط آنان با ذکر نام کتاب آسمانی خودشان خواهد بود:

"سوگند نامه"

بسم الله الرحمن الرحيم

اکنون که به عنوان یکی از کارگزاران نظام جمهوری اسلامی ایران، افتخار خدمتگزاری به میهن عزیز اسلامی و هموطنانم برای من فراهم شده است، در برابر قرآن مجید به خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم که با عزمی راسخ تمام تلاش خود را برای انجام وظایف شغلی و مسئولیت‌های قانونی در چهارچوب اصول حاکم بر اخلاق حرفه‌ای کارگزاران نظام به کار گیرم و در همه حال به قانون اساسی، قوانین و مقررات حاکم و آیین رفتار حرفه‌ای و اخلاقی و فرهنگ سازمانی دستگاه متبوع خود پایبند باشم و از هیچ کوششی در جهت حرکت به سمت آرمان‌های بلند انقلاب اسلامی و توسعه و اعتلای نظام اداری و سازمان متبوع خود و خدمت به مردم دریغ نورزم.

ماده ۵- اصول حاکم بر منشور به شرح زیر است:

- ۱- تقوای الهی، توجه عملی به شئونات و شعایر دینی، تهذیب اخلاق فرد و اجتماعی.
- ۲- حاکمیت قانون در مناسبات اداری.
- ۳- رعایت کرامت و شرافت انسانی و صیانت از حقوق شهروندان.
- ۴- عدالت محوری و عدم تبعیض ناروا.
- ۵- نظم کاری و انضباط فردی و گروهی.
- ۶- شفافیت در فرایند و عملکرد کاری، پاکدستی و عدم سوءاستفاده از موقعیت شغلی.
- ۷- وجدان کاری، مسئولیت‌پذیری و پاسخگویی متناسب با وظایف و اختیارات.
- ۸- امانت‌داری، صرفه‌جویی و استفاده بهینه از منابع و بیت‌المال و اهتمام در نگهداری آنها.
- ۹- تعهد و وفاداری به اهداف و مأموریت‌های سازمان و حفظ اسرار سازمانی.
- ۱۰- انتقادپذیری و ارتقای مستمر توان علمی، تخصصی و مهارتی.
- ۱۱- همکاری و هم‌اندیشی با همکاران برای تولید، تبادل و انتقال دانش و تجربیات با هدف رسیدن به بلوغ سازمانی.
- ۱۲- خلاقیت، ابتکار و بهبود مستمر بهره‌وری فردی و سازمانی.
- ۱۳- خردمندی، بردباری و اعتدال در رفتار و گفتار.
- ۱۴- آراستگی، نزاکت، خوش خلقی و شادابی در محیط کار.

۱۱۴۱۱ / ۵۲۶۱۲ هـ

شماره
تاریخ ۱۴۰۰ / ۲ / ۵

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

- ۱۵- شایسته سالاری، توجه به تعهد و تخصص در انتصابات و جانشین پروری.
- ۱۶- بی طرفی در رسیدگی به موضوعات و عدم تعارض منافع بین کارمند و ارباب رجوع.
- ماده ۶- مفاد منشور و تعهدات کارگزاران نظام به شرح زیر است:
- ۱- انجام وظایف و مسئولیت های شغلی و سازمانی:
 - الف- به رعایت نظم و انضباط در انجام فعالیت ها و حضور به موقع در سازمان توجه نمایم.
 - ب- در انجام وظایف و مسئولیت ها پشتکار و جدیت داشته و آنها را با دقت، صحت و به موقع انجام دهم.
 - پ- سعی نمایم تا دانش خود را در زمینه فعالیت های سازمانی به روز نموده و دانش و تجربه خود را با توانمندی و ابتکار در انجام فعالیت های اداری و سازمانی به کار گیرم.
 - ت- به ایده ها و افکار جدید ارزش قایل شده و برای اجرایی کردن آنها به شکل منطقی در دستگاه اجرایی متبوع و نظام اداری تلاش کنم.
 - ث- برای افزایش بهره وری خود و سازمان با استفاده از روش های علمی و تجارب دیگران در حیطه فعالیت خود تلاش کنم.
 - ج- از امکانات، تجهیزات و سرمایه های نظام اداری حفاظت نموده و در استفاده مؤثر و مطلوب از آنها بکوشم.
 - چ- در انجام فعالیت ها و تعاملات، روابط و مناسبات از قبیل خویشاوندی، قومی، نژادی، مذهبی و رویکرد تبعیض آمیز جنسیتی را در تصمیمات و اقدامات خود تأثیر ندهم.
 - ح- روحیه انتقادپذیری داشته و انتقادات سازنده دیگران را به عنوان فرصتی برای اصلاح و بهبود خود و فعالیت هایم بدانم.
 - خ- با رعایت موازین اخلاقی و اداری، وظایف خود را به نحو احسن در راه خدمت به مردم انجام دهم.
- ۲- رفتار و برخورد با ارباب رجوع و همکاران:
- الف- مردم و شهروندان به عنوان ذی حق و ولی نعمت برای نظام اداری هستند. تلاش می کنم با ایجاد ارتباط مناسب و آرایه خدمت بهتر، تصویری مثبت از دستگاه اجرایی و نظام اداری در ذهن آنان ایجاد کنم.
 - ب- به مراجعه کنندگان به صورت عادلانه و در چهارچوب قوانین، مقررات و ضوابط، خدمت آرایه دهم.
 - پ- در محدوده وظایف شغلی، اطلاعات و راهنمایی های لازم مناسب به ارباب رجوع آرایه دهم و در زمینه خدمات دستگاه متبوع، شفاف سازی نمایم.

۱۱۴۱۱ / ت ۵۲۶۱۲ هـ

شماره
تاریخ ۵۰۰ / ۲ / ۱۴۰۰

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

ت- خواسته های قانونی ارباب رجوع را در چهارچوب وظایف خود با صحت، دقت و سرعت و بدون تشریفات زاید اداری و تحمیل هزینه اضافی به آنان ارایه دهم.

ث- به ارباب رجوع احترام گذاشته و در استقبال و صحبت با آنان گشاده رو باشم.

ج- به نظرات، پیشنهادها و بازخوردهای شهروندان و مراجعه کنندگان به عنوان منبعی گرانبها برای بهبود عملکرد خود و سازمان متبوع نگاه کرده و با دید منطقی به آنها توجه کنم.

چ- به نظم و آراستگی شخصی و محل کار خود توجه کنم.

ح- سعی می کنم تا فرهنگ تکریم ارباب رجوع، پاسخگویی و گره گشایی از مشکلات مردم و مراجعان به یک ارزش حاکم در نظام اداری تبدیل شود.

خ- روحیه کارجمعی را در خود تقویت کرده و در انجام فعالیت های گروهی مشارکت جو و مشارکت پذیر باشم.

د- روحیه قدردانی از اقدامات مثبت و مفید دیگران را در خود تقویت کرده و سعی نمایم که این امر را در بین همکاران اشاعه دهم.

ذ- دانش، تجربه و توانمندی های خود را با سعه صدر در اختیار همکاران قرار داده و در ارتقای توانمندی های آنان کوشا باشم.

ر- تا حد ممکن در حل مشکلات شغلی همکاران تلاش نمایم و از تجسس در زندگی خصوصی آنان و ارباب رجوع پرهیز نمایم.

ماده ۷- تصویب نامه شماره ۲۳۱۴۳۰/ت ۴۳۹۱۴ ک مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۲۱ لغو می شود.

اسحاق جهانگیری
معاون اول رئیس جمهور
صدر